

СПЕЦИАЛНА
КОЛЕКЦИЯ
КРИМИНАЛНИ
РОМАНИ
ОТ СВЕТОВНИТЕ
КЛАСАЦИИ

С Е Р И Я
ЧЕЗГЕ

ВСИЧКИ ПРАВА
НА БЪЛГАРСКОТО
ИЗДАНИЕ
СА ЗАПАЗЕНИ
ЗА ИЗДАТЕЛСТВО
АТИКА

ГРЕШКАТА НА ПРЕЗИДЕНТА

ФРИДРИХ НЕЗНАНСКИ

ВСИЧКО Е ПОЗВОЛЕНО –
КОГАТО ПРЕСТЪПНА Е САМАТА ДЪРЖАВА...

АТИКА

ФРИДРИХ НЕЗНАНСКИ ГРЕШКАТА НА ПРЕЗИДЕНТА

Превод: Марин Гинев

chitanka.info

СВЕТОВЕН СКАНДАЛ

(в. „Независимая газета“)

Два часа руският президент не излязъл от самолета. Официалните лица на летище „Шенън“, начело с премиера на Ирландия, напразно го очаквали.

ОТСТРЕЛЪТ НА БАНКЕРИ ПРОДЪЛЖАВА

(в. „Московский комсомолец“)

Вчера беше убит генералният директор на „Универбанк“ Леонид Бурмеев. Пластичният експлозив бил поставен под вратата на апартамента му. Това е деветото убийство на banker в последните дни.

ОПИТ ЗА ДЪРЖАВЕН ПРЕВРАТ

(Из новините на Си Ен Ен)

Миналата седмица изчезна шефът на Руската централна банка. След внезапната гибел на началника на президентската охрана Шилов, това е второто извънредно произшествие в Кремъл. Официално е обявено, че Шилов се е самоубил...

*Век вывихнул сустав,
Да проклят год,
Когда пришел я вправить вывих
тот...*

Шекспир
, „Хамлет“

Тази книга от началото до края е измислена от автора. Разбира се, в нея са използвани и някои истински материали както от личната практика на автора, така и от практиката на други руски следователи. Но събитията, мястото на действието и персонажите безусловно са измислени. Съпадението с имена на реално съществуващи лица и места може да бъде само случайно.

ПРОЛОГ

Влакът пристигна рано. Лъоха смяташе да вземе такси, но после размисли. Трамваите, слава богу, вече се движеха, а на него му беше кеф след дългото отсъствие да се връща приятно и без бързане в родния град. Полупразният вагон се клатушкаташе на завоите и недоспалият през нощта Лъоха задряма.

— Площад „Борба“, следваща спирка МИИТ! — неочаквано силно викна кондукторката. Лъоха отвори очи и се шашна: пред него седеше здрав кръглолик негър!

— Мир на света! — каза негърът и се закиска.

„Фестивалът! — досети се Лъоха. — А езикът му е червен като на човек“ — удивено забеляза той и ни в клин, ни в ръкав, отвърна с неотдавна научената фраза:

— Хинди — руси пхай-пхай!

Лъоха помисли без особено удоволствие, че и той самият прилича на делегат на фестивала в новия си шикозен костюм и с новата кожена чанта. Настроението му се развали.

В утринната тишина през трамвайното звънтене постоянно се промъкваха идиотски нови песни. От единия край се чуваше:

*Младостта на цялата земя
ний зовем, ний зовем.
За мира, мира, мира, мира! —
ето го нашият боен девиз.*

А на другия край отекваше:

*Деца на различни народи,
ний живеем с мечтата за мир,
в тези страшни години*

ний на бой за щастие вървим...

Всичко си дойде на мястото чак когато на колелото Льоха скочи от стъпалото на трамвай номер 50. Изпъкналите стъкла на десети блок (правеха такива преди революцията) хвърляха слънчеви зайчета. Неговият дом. Стана му неудържимо весело. Той откъсна от градинката яркочервено цвете и го забодде в петлицата на сакото си.

— Извинявай — каза той на строго гледащия отвисоко паметник на Вилиамс и закричи към езерото. Впрочем размишленията доста бързо изтриха от лицето му безгрижната усмивка.

Като отмина гребната база, Льоха наби спирачки и внимателно огледа високия дъсчен стобор, после решително бутна незаклучената портичка.

Грамадният пес Вълчак, получил този прякор заради отвращението му към напразния лай, се хвърли срещу него с ръмжене, но като го позна, радостно замаха опашка. Чувството за собствено достойнство попречи на песа да изрази чувствата си по-открито. В коляното на Льоха се бутна козленце и приветствено заблея. Той поглади безрогата му главица и пак се огледа.

Всичко си беше както преди: отляво оборът за козите, по-нататък огромният хамбар със сеновал, дървникът, отдясно — спретнатата градинка около два ара, под ябълката стоеше масичка с два стола, а зад нея на самия бряг на езерото — доста голяма, но овехтяла къща.

На отвореното прозорче беше сложена „Ригонда“ и от нея се носеше бодрят, отмерен глас на Левитан:

„Световният форум на младежта отива към края си. Гостоприемните жители на нашата столица с радост приветстваха юношите и девойките от сто тридесет и една страни на планетата. При нас дойдоха студенти и селяни, докери и миньори, рибари и учители. Независимо от обичаите и цвета на кожата всички нас ни обединява...“

Стопанинът се миеше на чешмата с гръб към портичката.

Льоха се приближи тихо, седна на масичката, запуши и едва след това полугласно го извика:

— Пръдле!

Другият трепна и се обърна.

— Алай? — Объркването по лицето му бързо се смени с престорена радост. — Льоха, авер, колко лета, колко зими...

„Делегатите на Асамблеята на Световната федерация на демократичната младеж скоро ще се съберат в столицата на социалистическа Украйна. «Младежи, обединявайте се! Напред за траен мир!» — е изписано на знамената на тази организация...“ — продължаваше да рецитира басово Левитан.

— Славик, спри тоя плювалник!

— Искях да чуя за времето — някак извиняващо се промърмори Славка, но послушно закуца към прозорчето и изключи радиото. — Е, привет! Ама че си се наконтил! Отдавна ли си в Москва?

— Привет, привет — хладно пробуча Льоха. — Костюмчето си взех вчера в Ярославъл, виждаш ли — и чанта ми дадоха към него. От гарата право в твоята бърлога, не съм спал, сам разбираш. „И на влака, в спален вагон...“ — пропя той. — Така че ще отида да дремна малко в сеновала ти. И въобще ден-два ще се помотая тук. Нали не възразяваш?

— От къде на къде?

— Добре тогава. Виж там, спретни нещо, май имаш мангизи: все пак „Световен форум“, „пратеници на дружбата“... — Льоха кимна към „Ригондата“: — Сега е баш време да топнеш човката.

— Ей сегичка! Щом е за авер, няма проблеми — все с тая престорена радост отвърна Славка и влезе в къщата: — Мамо, сложи нещо за хапване! Кръщелникът ти е дошъл.

— Не, аверче, има някои проблеми... — тихо процеди след него Льоха.

В прозорчето се появи слабото набръчкано лице на старицата:

— Лъонечка! Върна ли се! Слава тебе, Господи! Тъкмо вчера намерих овнешко. Сега ще го сготвя с чесън, както ти обичаш.

Льоха не дочака овнешкото, хапна от вчерашните варени картофи с козе мляко.

— Как е далаверата? — попита той придружаващия го към сеновала Славка.

— Нормално. Тишина и няма конвой. Вярно, отрядничетата беснеят заради фестивала. Жорка, братовчед ти, се върти край мен. Порасна вече, става човек. Така че ще си имаш добър чирак.

Льоха спеше винаги нащрек: съзнанието му попиваше обичайните звуци и те се вплитаха в сънищата му. Сънуваше високия бряг на Печора, където кой знае защо трябваше да измъкне приготвените за пускане по реката трупи. Трупите се опъваха и блееха като кози. Шефът на лагера, неизвестно защо изпълняващ ролята на прост часови, дрънкаше на китара и подигравателно напяваше: „Фащай повече, фърляй по-далеч, дреми, докато лети!“

Изведнъж се чу някакъв шум и Льоха светкавично скочи.

— Льоха? Тук ли си? — Жорка, братовчедът, присвиваше объркано очи в полумрака на хамбара след силното слънце навън, но нищо не виждаше.

— Здравсти, браток! — Льоха скочи към него и го прегърна. — Я какъв си станал! Изкара ли седми клас?

— Неее, имам поправки наесен... — неохотно си призна Жорка.

— Ама че си вол безмозъчен! Мъж като канара, а акълът ти... Добре, ще те включим в далаверата! — Льоха приседна на стъпалото на входа, извади пакет „Червена звезда“ и потупа джобовете си за кибрит.

Жорка възхитено го оглеждаше.

— Сегичка ще донеса! — И той пъргаво изтича към къщата.

Там взе кибрит от слабичкия младеж, който седеше до масичката с гръб към Льоха и небрежно прокарваше пръсти по струните на китарата.

— Кой е тоя? — попита Льоха братовчед си, когато се върна.

— Костя, аверчето ми. Примерно момче. Съсед е — живее в оня блок, дето горя. Преди седяхме на един чин, а като направиха смесените училища, го преместиха в 62-ро, в девическото. Готви ме по география.

— Такива работи значи... — изсумтя Льоха. — Имаше тук бърлога, а сега задочен институт! Школа за работническата младеж и

Пръдлето какво, класен наставник ли е?

— Ами нали имам поправителен — какво да правя... — смутолеви извинително Жорка. — Но ние въобще си дружим с него. Ето и на карти играем — добави той някак объркано и не на място.

— Много ли профукахте?

— Стига бе? Ние сме печени — ободри се Жорка. — На плажа е пълно с балъци, а Костя така е подредил колодата — само стой и гледай! Скубе ги като гъски.

— На какво играете?

— Каквото падне — само да е на пари... Тази неделя изкарахме по две хиляди на калпак.

— Че ти си милионер! Заеми малко на братока си!

— Дадох моя дял на Костя.

Льоха удивено вдигна вежди.

— Разбираш ли, на него мангизите са му нужни до смърт. Тоест не на него, а на баща му. Костя разбрал и казва: „Трябва да спасявам отца.“

— Да не е краднало татенцето?

— Ама ти какво, той работи като професор!

— Че как така не му стигат мангизите на професора? Да не пести за вила?

— Не знам. И Костя не знае. Просто каза: „Да помогнеш на баща си е свято дело.“

— И какво излиза: твойт Костя е върхът, а пък баща му май е мухльо.

— Не, отецът му е свестен! Книжки ми дава да чета.

— И за чий са ти професорските книжки?

— Защо, те са си нормални: Есенин, „Граф Монте Кристо“.

— Е, Есенин пак бива, а за графовете добре, че ми напомни. Отваря се една работа: отцепвай към Ивановските бараки и разбери тихичко там ли е Графа — у него ми е шилото. Ако го няма Графа, ще търсиш Людка. Тая... нали я знаеш? — Жорка кимна. — Нея ще питаш за Графа... Макар че всъщност не трябва. Просто кажи, че съм си дошъл, искам си сухото. Да дойде довечера в Стария двор. Я повикай твоя умник! Да се запознаем.

Костя се приближи с нарочна небрежност, поклащайки се и дрънкайки както преди на китарата, докато си напяваше полугласно:

*Пак тези товарни вагони
и на колелата неравния бой.
Прелитат пустите перони
и на конвойните кучия вой...*

Льоха огледа бавно слабичкия младеж. Изгладени панталони, шарена вносна ковбойка. Сивите му очи гледаха умно, внимателно, изучаващо и доста нахално.

— Е, хулиган, хайде да се запознаем.

— Костантин.

— Алексей Дмитрич, може и Льоха Алай — Бързите пръсти. Тъкмо си ида от курорт, дебелях при комитата. Чобанът зъл, айдамаците като хрътки, кльопачка — ниц, та значи дадох го към вас на фестивала за стръв.

Костя не разбра почти нищо, изведнъж се смути и неочаквано за себе си премина на „ви“, опитвайки се да се нагоди към „блатния“ жаргон:

— Дълго ли лежахте?

— Дреболия, две годинки. Шитках гепеното, таксувах ме цаца. А вие тук с братока май от безконвойни копелдаци направо пичове го давате?

Костя съвсем се обърка и някак неопределено сви рамене.

— Еее, аз те мислех за печен, пък ти си бил гладен... — ухили се Льоха. — Да видим как ти щрака географията? Какво е това Шчеля-Юр?

На Костя му стана по-весело, по география беше цар:

— Това е на Средна Печора, шчеля е такъв един висок бряг, а юр значи глава. Шчеля-Юр е главата на шчелята, а по-нагоре по течението има още Шчеля-Бож — опашката на шчелята.

Сега дойде ред на Льоха да се чуди:

— А стига бе! Аз бях там и не го знам.

— Баща ми е географ, занимава се с топонимия, това е за произхода на имената, така че съм се учил да чета по картите.

— Така значи, братока вече ми съобщи как четете по картите, къде с асо в ръкава, къде с шестицата наопаки — вече без всякакви

номера каза Лъоха. Младежът кой знае защо му беше ужасно симпатичен.

— Дрънкало!

Лъоха се замисли за миг.

— И ти си прав, за далаверата не си струва да дрънкаш пред всекиго. Но ние с него сме повече от роднини. Неговата майка ме взе при евакуацията в Казан. Там се роди и Жорка. А през 45-а Даша умря и се намъчихме ние с братока по цяла Русия, докато си дойдем в Москва. И тук в началото живеехме в хамбара... Такива работи, Професоре. За какво са ти притрябвали мангизите? Гледай си там химиите и географиите, така лека-полека ще станеш началство, на „Победа“ ще се возиш.

— Без пари няма да стане.

— Ами! И много ли ти трябват? Сто хилядарки стигат ли?

— Сто хиляди? — усмихна се хлапакът. — Това са джобни пари. А за да станеш човек — аз съм го смятал, — милион и половина като начало, а по-нататък тръгва от само себе си, според учението на Карл Маркс.

— Е, тогава учи езика коми, на север половината джандари са комита. Мамка ти вирен-орен!

— Знаеш ли, Лъоха, за сто хиляди може да те засият във Воркута или Магадан, но за милион — собствени ченгета ще си купиш, с шинелите, ботушите и немските овчарки. А ако имаш още един милион — можеш да си вдигнеш личен лагер.

„Виж го ти буквоеда!“ — помисли си Лъоха и изгледа с уважение младежа, харесваше му все повече и повече.

Портичката изскриптя и се появи Славка — във всяка ръка с по една чанта.

— Купон, момчета! Има и бяло, и скоросмъртница „Три седмици“, и вермут „Кизил“. Бацил за всеки вкус. Да идем на брега.

След час компанията се настани удобно на брега. Празният разговор се точеше лениво, примесен с песни на китарата. Кой знае защо разпивката не вървеше много весело.

Костя лежеше по гръб, старателно постлал под себе си сакото, гледаше прозрачното синьо небе и свиреше нещо сърцераздирателно тъжно, но съвсем не апашко.

— Испанско парче — поясни той, без да прекъсва мелодията.

Изведнъж откъм езерото се чу звънлив глас:

— Момчета! Може ли да се присъединим? — Към брега приставаше лодка с три момичета.

— Опа! Сега ще ни развеселят мацетата — изкоментира порядъчно наквасеният домакин.

Льоша познаваше само Зинка, която имаше доста опитен вид за двайсетте си години.

— Откъде се взеха тия?

— Рижата е Верка, май че е братовчедка на Зинка. Изобщо роднина от Сталинград. А втората е нейна приятелка някъде от Владимирска област, май се казваше Валя. Дошли са на фестивала — поясни Жора.

В това време Костя излезе от унеса си, изтръска сакото и го протегна на приятеля си, като говореше превзето:

— Жора, подръж ми макинтоша — а самият той се запъти към момичетата, свирейки цигански танц и потропвайки в такт. Той рязко пресече последния акорд, откъсна три крехки глухарчета и като се поклони галантно, връчи на всяка дама по едно. И запя нещо разпуснато-игриво:

*Ах, Катюха, ти сладка гиздосия,
защо ми върза снощи тенекия?
Щом прозорчето ти ми намига,
май мъжът ти си е шушумига,
Чап-чар ап-нарари-нуп чарари...*

— Ой, как хубаво сте се устроили! Вера, Зина! Сядайте по-близо, ще снимам всички за спомен — забъбри едно от момичетата, докато вадеше новичък фотоапарат ФЕД от кожения му калъф. — Или по-добре, Зина, ти ни щракни, ще ти покажа къде да натиснеш, а аз ще се настаня при другите. Днес нали си заминавам...

Домакинът пиеше повече от другите и бързо се напиваше. След като гаврътна поредната чаша, той монотонно зави:

Аверитеее ще ме покрят с бушлата,

над гроба мишии и реч ще изчетат...
А ти ме вишиж, ти погледни...

— Не викай бедата, глупако! — хладно каза съвсем трезвият Льоха и се надигна. — Хайде да спим! — Той приповдигна Славик и като преодоля леката му съпротива, го поведе към къщата.

След няколко минути той излезе на чердака и подхвърли, без да се обръща към никого:

— Ще ида да се помотая...

Вече беше дванайсет часът, когато Льоха, подсвирквайки си, се върна при приютилата го бърлога. От портичката изхвърча като полудял Жорка и едва не събори братока си:

— Льоха, беда! Костя пречука Верка!

— Какъв Костя? Каква Верка?

— Ами приятелят ми, нали го видя днес, такова... Зинкината сестричка.

— Ама че работа! — Льоха се огледа, хвана братока за лакътя и без да бърза, тръгна обратно с него към трамвайната линия. — Разказвай!

Жорка мълчеше.

— Хайде, карай направо!

— Накратко, Пръдлето си отспа до вечерта, тъкмо когато се върнахме. После вика: „Е кво, балами, ще чукнем ли една игричка?“ — И седнахме на три ръце.

— Чие беше тестето?

— Пръдлето отвори ново.

— Наистина сте балами! Намерили сте с кого да играете! Той от всеки джоб вади ново тесте.

— Накратко, аз раздавах — другите имаха по три картинки. Аз играх пръв. Дадох една точка на Костя, а на Славка — точно сметнах — двайсет. Свалихме картите — а той вади поп с асак. Как можах така да се прекарам?

— Глупак! Малко са ви били! Той във всеки джоб държи по един асак. И вие какво, човек ли заложихте?

— Ами бяхме свършили парите и Славка предложи...

— Ох, аверчета! Боклуци такива! Каква разлика има кой ще загуби? Защо ви трябваше мокра работа?

— Някак си така стана...

— Добре, тая кукла откъде се взе?

— Те изпращаха оная, приятелката Валка, на Курската гара. Тя си отивала вкъщи в Князев, и се върнаха обратно при Зинка. Пък Зинка срещнала някакво момче и отишла с него на Рибните езера, а на Верка май казала да я изчака тук — не разбрах много. Накратко, ние загубихме. Славка даде на Костя своята кама, излязохме на портичката, а тя тъкмо идва: „Момчета, може ли да поседя час при вас, че Зинаида ме заряза.“ А тоя гад на всичкото отгоре се и гаври: „Ей я плячката! Ти нали още от сутринта ѝ хвърли око. Действай, копеле!“

— Егати... Чакай малко да поумуваме — каза Лъоха и приседна на един крайпътен камък. Той мисли пет минути, прекъсвайки размислите си с кратки въпроси:

— Отдавна ли стана?

— Преди около десет минути май...

— Кръстницата къде е?

— Преди час се прибра, сигурно спи.

— Шилото, казваш, е на Пръдлето?

— Аха...

— А момичето къде е?

— Там, някъде в храстите.

— Аверчето ти тук ли е?

— Върна се съвсем като попарен. Май е в сеновала...

— Добре — каза накрая Лъоха и стана. — Дигни гарда, ще се измъкнем. Да вървим при мацето.

Лъоха рязко прекрачи през избуялия бър. Няколкото метра, оставащи до брега, бяха обрасли с висок пелин. Той се натъкна почти мигновено на трупа на момичето. На лунната светлина всичко се виждаше до най-малки детайли. Тя лежеше с разперени ръце и глава към водата. Гърлото ѝ бе прерязано. Локва кръв. Той се огледа внимателно и делово се захвана за работа: вдигна нагоре полата ѝ, смъкна и разкъса гащичките, след това раздра и блузата ѝ. Крепдешинът поддаваше лесно и Лъоха отпра голямо парче от плата. Няколко мига той оглеждаше мястото на събитията и като че ли остана

доволен. После внимателно топна парцалчето в кървавата локвичка, леко го отцеди и се върна на пътеката. Носеше парцала малко настрана, като се стараеше да не се изцапа.

— Да вървим! — подхвърли късо той на братока си, който наблюдаваше отдалеч. Когато се приближиха до къщата, Льоха остави кървавия парцал край входа, слезе пак до езерото и старателно си изми ръцете.

После се върна, даде с ръка знак на Жорка да го следва, почука и без да дочака покана, влезе.

Славка седеше пред начената половинлитрова бутилка и дъвчеше Маринована краставица.

Льоха мълчаливо посочи на Жорка табуретката, седна до масата, ливна си половин чаша, гаврътна я, изпръхтя, набоде на вилцата краставица и преди да я ухапе, заговори:

— Ама и ти си един тарикат, Славик! Изхвърли ли шилото?

— От къде на къде? Инструментът е трофеен, золинген. — Той извади отнякъде финката и я сложи на масата. — Изтрих пръстчетата, и толкова.

Льоха отхапа краставицата, после внимателно — за крайчетата — взе финката и я сложи пред себе си на масата:

— Инструментът е готин, обаче не е твой. Твоят инструмент е перцето^[1]. Беше си Пръдлето джебчия — сериозна специалност, само че нещо не му стигна, та реши като Паша Ангелина да се пише многомашинник. Първо усвои курвенската специалност: за нищо го не бива, ама да клепа мераклия. А сега се оказва, че търчи с шилото по брега, баламурници му трябват.

— Аз какво общо имам?

— Ей сега ще ти светна! — Льоха измъкна с рязко движение пистолет от вътрешния си джоб. — Вашата госпожица ми е през оная работа, но задето се изкурви — ще си платиш. Аз какво — две годинки и си ги отбих. А Плешивия четири получи заради теб. Пътувах към Москва и си мислех какво да те правя? Уж бяхме авери. — А и за кръстницата ми е жал, ще кукува сама. А тук всичко се реши от само себе си. Имахме в лагера един Копър Доматович, очиларко от културните, знаеше много стихчета. Едно ужасно ми хареса:

*Роди си ти самичка крокодила,
туй беше твоята съдба...*

— Въобще реших значи, Вячеслав Михалич, да ти лепна мокрото дело. Повече няма да клепаш. Ако пак хукнеш при своите ченгешки кумове — от тях ще го отнесеш. А така имаш шанс да оцелееш. Жора, донеси отвън парцалчето... Ей тук го сложи, на вестника — каза той на братока си, когато оня се върна. — Сега свали от гвоздея самото на стопанина. Пари, документи има ли в джобовете?

— Стотачка.

— Чуждо не щем, сложи го на масата, ще потрябва на стопанина за из път. Така. Сега отрий малко сакенцето в парцалчето и го занеси при госпожицата. И веднага се връщай. А ти, Славик, първо се подръж за парцалчето, а после за любимия си „золинген“. И без номера. Давам ти пет минути и дим да те няма. За билет до Ташкент, мисля, ще ти стигнат? По-добре малкият Ташкент, отколкото голямата Колима.

Льоха стана и се дръпна в ъгъла, като държеше под прицел Славик.

— Не се и опитвай, знаеш ме! — повтори той. — Моли се на Бога да не се появи Зинка, докато си тук. Че тогава всичко ще се извърти другояче.

Бледият като тебешир Славка посегна към бутилката.

— Не те съветвам. По-добре да се добереш трезвен до гарата. Вземи пълната бутилка, във влака ще си допиеш.

Славка мълчаливо стана, отвори вратичката на шкафа, оглежда няколко секунди гардероба си, после бързо се преоблече в нов костюм, небрежно пхна чиста риза в протритата чанта, хвърли там и вратовръзка. После се повъртя край перваза на прозореца, надигна го и измъкна доста голям пакет. Сетне напъха в чантата пълната половинлитрова бутилка и зави във вестник парче сланина и хляб. Последни в чантата попаднаха бръсначът, четката и сапунът за бръснене.

— Е? — погледна той злобно към Леоха.

— Пръст-че-та-та!

Славка изпълни заповедта и със сила заби финката в плота на масата. Всичко това отне няколко минути и запъхтеният Жора едва

сега се появи на вратата.

— Да драпаме! — каза Льоха и цялата троица се запъти към портичката.

— Жоржик, ти се повърти тук. Ако дойде Зинаида, измисли нещо, но не я пускай в двора.

Двамата бързо се отдалечиха от мястото на събитията.

След двадесет минути Льоха се върна.

— „Работата е свършена, казал слепият.“ Бившият джебчия, а сега трепач Пръдлето, същият Вячеслав Михайлович Тимофеев, пак той, Патерицата, благоволи да отпътува в шикозна лимузина към топлите страни.

— А къде замина?

— На нас какво ни пука? Колкото по-малко знаеш, толкова по-дълго ще живееш. При теб има ли новини?

— Никакви.

— И това е добре, трябва да изчезваме оттук. Ще ида за оня душегубец.

Скоро Льоха се върна заедно с Костя, който вече беше с нова риза.

— Сега се омитаме. На Стария двор сигурно още е пълно с хора. Отиваме там. А идваме между другото от тузарските общежития, където сме рутили демократичната младеж от женски пол.

— Рутили? — не разбра Константин.

— Ех, Професоре, а аз мислех, че всичко знаеш! Опипвали сме ги, проверявали сме цвета на кожата им. Добре, не се бой, всичко по реда си. — Льоха спря, наклони глава назад и гаврътна към сто и петдесет грама от полупразната бутилка „Столичная“. — Удари му малко, сега за теб е полезно! — И подаде бутилката на Константин. Той мълчаливо я допи и хвърли шишето в езерото.

— Какво оклюмахте, пичове? Я вирнете опашките! Пей след мен:

*Тази песен пее цялата младеж, младежта,
младежта.*

*Тази песен нито можеш задуши, ни затри, ни
затри...*

[1] Срязана на две и заточена като скалпел монета, с която джебчиите срязват чантите и джобовете на жертвите. — Б.пр. ↑

ЧАСТ ПЪРВА
ПРИНЦ ХАМЛЕТ ОТ ПОДОЛСК

ГЛАВА ПЪРВА

„МИЛНИКОВ“, ДВЕ, ДЕВЕТНАДЕСЕТ

1.

— Пак „Милников“, две, деветнадесет — недовошно измърмори дежурният на районното управление капитан Потапов. — Пак са се запили там, бъркотия, псувни, побоища. — Той се обърна към младия лейтенант Бояркин: — Я върви, Петя, изясни какво става тоя път.

— Това на втория етаж ли беше, дето живеят бабичките? — попита Бояркин.

Потапов кимна.

— Че аз бях там миналата седмица — каза Бояркин.

— Оттам идват сигнали почти всеки ден, тия двамата мира не им дават.

— Тогава може такова... за петнайсет денонощия — предложи Бояркин.

— И къде да ги дяваме? В Москва е претъпкано с такива... Въобще иди и изясни какво и как, може действително да си изкарат по годинка за хулиганство.

Лейтенант Бояркин въздъхна и тръгна към познатия му адрес.

2.

№ 2 на улица „Милников“ представляваше доста импозантна сграда, построена в самото начало на века. Апартаменти с високи тавани, овални прозорци, широки стълбища. Наистина зад тази красива фасада се криеха обичайните съветски комуналки, но не толкова пренаселени — по три-четири семейства във всяка. Обаче в повечето апартаменти се бяха запазили както преди месинговите брави, мраморните подпрозоречни первази и прекрасният дъбов паркет.

Чудно ли е тогава, че от началото на епохата на приватизацията дом №2 започна да привлича изрядно количество фирми, желаещи да

преселят комуналките, за да продадат после прекрасните петшестстайни апартаменти на „новите руснаци“.

Не минаваше ден, без да извади човек от пощенските кутии поредната листовка: „Търговска фирма заменя комунални квартири“, но обитателите упорито ги изхвърляха в кофите за боклук.

Населението на сградата, седемдесет процента от което беше пенсионери, не възнамеряваше да се преселва и смяташе да се държи тук докрай.

Лейтенант Бояркин се качи на втория етаж, приближи се до двукрила врата и позвъни.

Дълго не му отваряха, после зад вратата се чуха бързи леки стъпки и малко дрезгав глас попита:

— Кой е?

— Милиция! — кресна Бояркин.

Вътре се засуетиха, задрънчаха — вратата видимо беше заключена не само с бравата, но и с верига. После се отвори малка цепнатина, през която Бояркин видя угрижено старческо лице.

— Ей сега, минутка — каза старицата и отново затвори вратата, за да откачи верижката. — Влезте, Пьотр Михайлович. Такова време дойде — разпери тя ръце и пропусна лейтенант Бояркин в просторен неосветен коридор, — че когато казват „милиция“, трябва да провериш кой е наистина. Че то, нали знаете, във вестниците какви неща пишат... Престъпления извършват хора, облечени в милиционерска униформа.

— Аз се старая да не ги чета — промърмори Бояркин, докато се оглеждаше.

— Почакайте, сега ще светна.

Старицата щракна ключа. Намираха се в много просторен и съвършено празен коридор. Подът, по всичко личеше, бе измит скоро: по ъглите нямаше прах. Обаче от външната врата към една от стаите се проточваха мръсни следи. Пак там, на прага, стояха стари, смачкани ботинки.

— Какво е станало при вас, София Андреевна?

— Виждате ли — старицата показва с картинен жест коридора, — не само палтата, ами и домашните чехли се боим да оставим. Галя си държеше тук хладилника, наложи се да го прибере в стаята — всичко изяждаха. Представяте ли си? Аз почти целия си живот съм прекарала

в този апартамент, нали тук съм се родила... Имаше наистина голямо прекъсване преди войната и след нея... Но от петдесет и четвърта съм тук непрекъснато. През тези години кой ли не живя тук — тези стени са видели много, но такова нещо никога не е имало! Снощи късно вечерта и двамата се появиха пияни. Отначало при тях беше тихо, а после започна голям шум. Отидоха да чукат при Серьожа, той нещо им отвърна... Те така крещяха, че беше невъзможно да заспиш. Излезе Галя, опита се да ги усмири някак, но те я наругаха с доста вулгарни изрази...

— Ясно, пиянски скандал — констатира Бояркин.

— После се прибраха в стаята си и всичко утихна. Аз даже успях да задремя. И изведнъж вик — както се казва, див. Това вече беше почти сутринта, някъде към три и нещо. Направо всичко ми се обърна отвътре, помислих — убийство. Надянах халата си, излязох в коридора, а там вече бяха съседите — и Галя, и Серьожа. Гледам — този Виктор лежи, разперил ръце, цялото му лице в кръв. Нещо не са успели да поделят. Наложих се пак да пия нитроглицерин. Разберете, Петя, извинявайте, че така ви наричам, аз съм видяла толкова неща в живота си, че не дай боже на вас да ви се падне, не мога ли поне на стари години да живея спокойно и да умра в дома си?

София Андреевна продължаваше да говори. Бояркин я слушаше с половин ухо, като разбираше прекрасно, че с нищо не може да помогне. В най-добрия случай можеше само да й посъчуства.

— Какво искате, да ги приберем ли?

— Каква полза — махна с ръка старицата. — Нови ще дойдат. Тези поне не ни закачат. Те всъщност не са зли хора, просто са пропаднали. Разбирате ли, на мен донякъде ми е жал за тях — та те нямат никакви интереси. Какво виждат в живота, освен водката?

Бояркин нямаше какво да отговори на това и само разпери ръце. София Андреевна, виждайки, че той е съгласен с нея, заговори за духовната нищета и прочие високи материи. Петя я слушаше мълчаливо и размишляваше не за проблемите на деветнайсети апартамент, а как му е омръзнало да ходи по тези къщи и да изслушва едни и същи еднообразни жалби... Виж, да можеше да избяга от длъжността на квартален и да получи интересна, дори опасна задача. Накратко, Петя Бояркин беше в дъното на душата си от милиционерите романтици, които, колкото и да е странно, не изчезват.

Внезапно плавният поток на речта на София Андреевна беше прекъснат от възгласа:

— Това е пак Хамлет! Негова работа е! Той нарочно ги засели, за да ни прогони оттук.

Без да уточнява кой е Хамлет, Бояркин реши, че вече е изпълнил дълга си, и съвсем проформа попита:

— А къде са сега тия вашите, Шевченко и Станиславски?

— Кой ги знае — въздъхна старицата.

— Е, щом ги няма, нищо не мога да сторя. Иначе щях да им направя поне устно предупреждение. Нищо повече не мога. — Той отново разпери ръце.

— Разбирам — кимна София Андреевна. — Виждате каква е ситуацията. Никой нищо не може да направи. С никого и с нищо. И това според вас демокрация ли е?

Опасявайки се от нов дълъг монолог, лейтенант Бояркин промърмори:

— Е, ако прекалено много се разшумят...

И с тези думи напусна жилището.

— Поне да ги бяхте сплашили, те от нищо не се боят — беше последното, което той чу, преди да хлопне вратата.

Лейтенант Бояркин излезе на улицата. По „Милников“ вятърът носеше сухи, сбръчкани листа, на другата страна бе паркиран тъмночервен мерцедес, в който двама мъжаги с кожени якета товареха някакви кашони.

„Хамлет — кой знае защо си спомни Бояркин, — що за Хамлет е този? Или може би бабичката е мръднала?“

ГЛАВА ВТОРА

АБСОЛЮТНИ МОТИКИ

1.

Саша Турецки не можеше да се справи със себе си. Отдавна вече беше старши следовател по особено важните дела в Московската градска прокуратура, възлагаха му контрола над най-сложните разследвания и въпреки това сутрин все така дотичваше на работа в последния момент, понякога небръснат и едва сресан.

— Кога ще станеш солиден човек? — със смях го питаше жена му.

— Не знам — вдигаше той рамене. — Все нямам време да се заема с това.

Ето и днес Турецки дотърча на работа с десетминутно закъснение, леко приглади пред огледалото косата си, постоя минутка да успокои дишането си, за да не влезе в кабинета си като закъснял ученик, а солидно и чинно. Между другото, спомни си и поговорката: „Началството не закъснява, а се е задържало.“

— Някой да ме е търсил? — попита той Лидия Павловна, възрастната секретарка на следствения отдел.

— Донесоха нещо за вас, Александър Борисович — показва му секретарката цяла купчина папки.

— Какво е това? — Турецки изгледа неприязнено папките.

— Дела, които предадоха от МУР^[1] и следствения отдел на градското управление. За убийствата на bankerите. Доколкото разбрах, Олимп Всеволодович ги възлага на вас. Ето и резолюцията му на съпроводителното писмо.

Турецки взе папките и ги понесе към кабинета си. Там ги хвърли на бюрото и известно време разглежда с отвращение кориците им в различни кални нюанси — от синьо до зелено. „Абсолютни мотики — помисли той. — Каквото не могат да разкрият сами, го трупат на нас.“

Телефонът зазвъня. Турецки вдигна слушалката.

— Александър Борисович, Шведов ви безпокои. Получихте ли делата?

Шведов беше заместник на началника на Московската криминална милиция Александра Ивановна Романова. И както си припомни сега Турецки, той наблюдаваше отдела, който се занимаваше с поръчковите убийства, в това число и банкерските.

— Да — отговори Турецки, — хубаво подаръче сте ни изпратили. Това са съвсем безперспективни дела.

— Сложни са — уклончиво отвърна Шведов, — но аз имам някои съображения. Само че не ги търсете там, в папките. Всичко това са догадки, интуиция, не можеш да ги оформиш в документ.

— Мммда — неопределено промуча Турецки.

Заместникът на Романова почваше да го дразни със своята витиеватост.

— Изобщо — продължи Шведов, — хайде да се срещнем и да поумуваме. — Аз ще ви разкажа какво сме свършили по тия дела. Ако ги довършите, ще се радвам, сега не ни е до съперничество.

— Ще дойда при вас на „Петровка“ — кратко отвърна Турецки, за да приключи по-бързо разговора. Знаеше, че иначе Шведов дълго ще клати въздуха. За следовател това беше доста странно.

След като затвори слушалката, Турецки отвори една от папките. Оказа се за убийството на директора на Алтайската банка Владимир Морозов, застрелян в главата, когато излизал от асансьора, за да се прибере в апартамента си. Оръжието — пистолет ТТ — се търкаляло в храстите до входа. Никой от живеещите в блока не чул изстрели, следователно са използвали заглушител. Намерили тялото на Морозов едва след няколко часа — когато рано сутринта съседът излязъл да разхожда кучето си.

Владимир Морозов бил от Барнаул, в Москва се преместил преди година. Неговата банка осъществявала връзката между Москва и Алтайския край и работите му вървели доста добре. Изводът е един — поръчково убийство. Турецки не откри в папката други идеи.

„Не е много — тъжно си помисли той. — А сега аз трябва да сърбам тая каша. Ама и тия ченгета, само се чудят как да се отърват от всичко, което е малко по-сложно.“

Негласното съперничество между Министерството на вътрешните работи на Русия и прокуратурата наистина съществуваше,

но както правилно забеляза Шведов, напоследък не им беше до това. Чудовищна вълна от престъпност заливаше страната и Москва си патеше навярно повече от другите градове. Тук се въртяха големите пари и към тях като мухи на мед налитаха всякаква сган.

2.

Сребристият лайнер докосна с колелата си пистата. В специалното правителствено отделение на международното летище „Шенън“ премиерът на Ирландската република Шон Маклийн и придружаващите го лица вече чакаха руския президент.

Премиерът малко се вълнуваше. Все пак му беше приятно, че президентът на Русия сам е пожелал да се срещне с него на път от САЩ за Москва. Наистина заради това се наложи Маклийн да отложи с два дни предварително планираното си посещение във Ватикана, но заради такава среща той беше готов и на по-големи жертви.

Всъщност премиерът на Ирландия отдавна искаше да се срещне с легендарния руски президент, човека, който мъжествено защитаваше руския „Бял дом“ от превратаджиите и се бе превърнал в олицетворение на свободна Русия.

И ето най-накрая самолетът с трицветното руско знаме забави устрема си по пистата и спря. Премиерът приготви любезна усмивка и започна да си преповтаря приветствените думи. Обикновено той се оправяше без предварително подготвени текстове, но този случай беше толкова вълнуващ, че той си съчини поздравителна реч към руския президент още предната вечер и сега си я припомняше. „Дълбокоуважаеми господин президент — повтаряше си Шон Маклийн, — от името на целия ирландски народ съм щастлив да ви приветствам на древната земя на Ейре.“ Той въздъхна — кога най-после ще докарат стълбичката?

Най-накрая я докараха. Посрещачите се приготвиха, репортерите насочиха фотоапаратите си, жената на премиера стискаше разкошен букет рози за първата дама на Русия.

В това време се задействаха и сервизните служби на международното летище. Към руския самолет се приближи неголяма бензинова цистерна, работниците отвориха резервоара за горивото и започна зареждането.

Минаха петнадесет минути, половин час, час. Нито руският президент, нито съпругата му, никой от официалните лица, придружаващи руския президент, не излизаше. Обстановката ставаше нервна.

3.

— Александър Борисович — в кабинета на Турецки влезе Лидия Павловна, — Олимп Всеволодович ви моли да отидете при него. Май че — тя погледна съчувствено Турецки, когото неизвестно защо явно отделяше от останалите следователи в отдела на градската прокуратура — са убили още един банкер. Така че се пригответе.

[1] Московский Уголовный Розыск (Московската криминална милиция). — Б.пр. ↑

ГЛАВА ТРЕТА

ЛЕТИЩЕ „ШЕНЪН“

1.

Внезапно духна студен вятър и посрещачите, които упорито продължаваха да чакат, леко настръхнаха. Премиерът едва доловимо помръдна рамене, не му се искаше другите да разберат, че и той мръзне. Маклийн се стараеше да не гледа към вратата на самолета, която, както и преди си оставаше плътно затворена. Съпругата му, миловидна брюнетка, прехвърли букета от едната си ръка в другата и се опита незабелязано да извади носната си кърпичка и тихичко да се изсекне.

Ситуацията ставаше глупава, даже смешна. На премиера му се струваше, че стърчи тук цяла вечност.

— Откога стоим? — попита той шепнешком жена си.

— Час и петнайсет минути — отвърна тя, като погледна часовника си.

Премиерът безпомощно се огледа към придружаващите го официални лица — министърът на здравеопазването само вдигна рамене едва доловимо. Маклийн прехвърли поглед към безстрастните лица на охраната. Те стояха като застинали, сякаш нищо не беше се случило. Репортерите отпуснаха фотоапаратите си и лениво се разприказваха, като все пак поглеждаха от време на време към самолета.

Хората в него не даваха признаци на живот.

Маклийн почувства как го завладява отчаяние.

Госпожа Маклийн извърна глава и тихо каза:

— Според мен това става неприлично.

— И какво предлагаш? — също така тихо попита нещастният премиер, чиито крака вече започваха да замръзват от неподвижното стоене на вятъра.

— Да си вървим — решително заяви госпожа Маклийн.

— Какво говориш! — успя само да прошепне премиерът на Ирландия. — Ще стане световен скандал.

— Вече стана световен скандал — каза жена му. — Представяш ли си какви идиоти изглеждате?

И въпреки това, макар да разбираше, че в думите на съпругата му има истина, премиерът знаеше, че ще продължава да стои. Сега той не беше частно, а официално лице.

Минутите се точеха все по-бавно, а ако се съди по това, че вече и бодигардовете пристъпваха от крак на крак, на тях също им беше омръзнало тягостното очакване.

Репортерите се подсмиваха, започнаха да снимат самолета със затворената врата, а също чакащия премиер и свитата му. Маклийн се почувства съвсем нещастен, той вече виждаше тези снимки във вестниците със заглавия: „Напразно очакване“, „Нашият премиер изпързаян“ или нещо още по-остро. Насочените срещу него обективи го накараха отново се почувства като беззащитен ученик пред всесилния директор.

„Какво да правя? — опитваше се да реши той. — Да си отида гордо? Или да почакам още?“ Ситуацията ставаше чудовищно нелепа. „Може пък да се е случило нещо на президента?“ — мина му през ума.

Но ето, вратата като че ли помръдна. Сърцето на премиера заби ускорено. Нима все пак дочака...

Действително вратата на самолета се отвори.

Но по стълбичката се спусна само един човек и той явно не беше руският президент.

Той се приближи към тълпата на посрещачите, които през това време бяха успели да придобият някак нещастен вид, вероятно заради студения вятър. Даже цветята в ръцете на госпожа Маклийн забележимо бяха повехнали.

— Здравейте, аз съм представител на президента на Русия — представи се той с някак измъчена усмивка (или само така се стори на Маклийн?). — Господин президентът много съжалява, но не може да излезе от самолета по здравословни причини. Той ви поднася своите най-дълбоки извинения.

Премиерът на Ирландия беше толкова потресен, че в първата минута даже не знаеше какво да отговори.

— Много съжалявам — започна той и гласът му прозвуча някак хрипливо. Той се прокашля. — Моля да предадете на господин президента моето съжаление по повод внезапното му заболяване.

Премиерът едва беше свършил фразата, когато съпругата му рязко се обърна и се отправи към вратите на аерогарата. „Какъв срам!“ — повтори тя тихо няколко пъти.

2.

„Пак висящо дело — мислеше Турецки, докато отиваше към местопрестъплението. — Ама че неблагоприятна работа.“

В последните няколко месеца разкриваемостта на сериозните престъпления намаля до такава степен, че понякога, както неведнъж казваше Турецки, ти иде да захвърлиш всичко на майната му и да се разкараш от московската прокуратура.

Създаваше се впечатление, че през последните месеци се разкриват само битовите престъпления. Всичко това ядосваше Турецки, и не само него. Понякога той даже започваше да разбира Слава Грязнов, който преди известно време напусна милицията и организира частна детективска агенция. Наистина Турецки научи от разказите на Слава, че там се занимават основно с два вида дела — търсене на изчезнали (случаи от типа „излезе и не се върна“) и проследяване на неверни мъже и жени, разхайтени деца и съдружници-мошеници. Последният вид проследяване, който повече приличаше на шпионаж, беше особено отвратителен на Саша и той не разбираше как може да се занимаваш с това не само спокойно, но дори с интерес, както правеха някои от служещите при Грязнов агенти.

Но и следствията по поръчковите убийства не бяха много подобри. Жертвите обикновено бяха банкери, директори на търговски фирми и други доста състоятелни хора. Това не ти е да заколиш събутилник с кухненски нож. Тези убийства се оказваха костелив орех и за най-опитните следователи. Убийците обикновено не оставяха никакви следи, захвърляха оръжието на местопрестъплението и изчезваха като дим.

Ето и сега — взрив на „Малая Филевска“. Загинал бе заместник генералният директор на „Универбанк“ Леонид Бурмеев, а жена му Татяна беше откарана в болница в тежко състояние.

Когато москвичът 2141, в който освен Турецки беше и командированият към неговия екип следовател Виктор Прибитко, пристигна до блока на „Малая Филевска“, там вече работеше бригада от МУР и момчетата от 119-о районно, а също и съдебният лекар Кривцов, як, приличащ на мечка мъжага с бухнала като облак къдрава коса.

Апартаментът на Бурмееви се намираше на втория етаж на тухления блок с подобрена планировка в квартал, наричан от хората „Царско село“. Тези блокове бяха построени преди десет години за роднините на разни висши номенклатурчици. Сега тук тихичко започваха да се преселват „новите руснаци“, макар че на някои не им се налагаше да се местят — точно бившият партийен елит беше гръбнакът на новата финансова олигархия.

Турецки се качи на втория етаж и подсвирна:

— Здраво е гръмнало!

Металната врата с подсилена брава беше изкривена така, сякаш неумело я бяха отваряли с огромен нож за консерви. Стъклата на всички етажи се бяха пръснали от взривната вълна, вратата на насрещния апартамент също беше избита.

Позната картина. През последните няколко месеца това съвсем не беше първият случай — човекът се кани да излезе сутринта от къщи и при опита да отвори вратата незабавно излита във въздуха.

— Е, какво установихте? — попита Турецки съдебният лекар, който разглеждаше нещо по пода и стените на коридора.

— Мигновена смърт, какво друго да очакваш? — сви рамене Кривцов. — Направо го е размазало по стените. Добре, че жена му се е замотала в стаята, защото иначе и тя щеше да замине. А сега се отървала с мозъчно сътресение средна степен.

Турецки се приближи към това, което беше останало от вратата — металната каса бе смачкана, мазилката беше изпададала и оголила тухлите. „И никакви улики — помисли мрачно той, — взривът е унищожил всичко.“

— Пластичен експлозив. — До Турецки се приближи старши инспекторът от МУР капитан Сивич. — Бил е с еквивалент примерно петстотин грама тротил, не по-малко... Гледай, желязна врата си направил, сигнализация... Но решат ли да те очистят, нищо не помага.

Турецки премълча. Настроението му беше мрачно. „Още едно висящо дело — ядоса се той, като си спомни планината от папки в кабинета си. — Да ми падне тоя тип, ще го удуша със собствените си ръце без съд и присъда.“ И веднага се учуди на собствените си мисли — защо този тип? Нима всички убийства са дело на едни и същи ръце? Малко ли хора мъстят един на друг в света на големия бизнес. И все пак някакво шесто чувство му подсказваше, че всички тези дела, стоварили отгоре му, имат нещо общо...

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

УБИЛ СЪБУТИЛНИКА СИ С ОТВЕРТКА

1.

Началничката на Московската криминална милиция Александра Ивановна Романова, която приятелите и старите колеги наричаха просто Шура, не можеше да понася вестниците.

Особено ненавиждаше „Московски комсомолец“ с неговия гаменски, издевателски тон. Виж им само заглавията! Ето и сега, като забеляза на бюрото на секретарката поредния брой на МК, тя не можа да се сдържи:

— Какво ги четеш, Люба, това е жълт вестник! Само лъжат!

— Защо да лъжат, Александра Ивановна — отвърна Люба. — Има дори много интересни неща: Ето: „Задавил се с шоколад“ — нима можеш да измислиш такова нещо? Двама мъже взели да се състезават кой ще изяде повече шоколад за една минута. На единия му заседнало парче шоколад в гърлото и го закарали в „Бърза помощ“. А по Кутузовски проспект се разхождали голи художници, борели се за свобода на творчеството. Ето още нещо: „Отстрелът на банкери продължава.“

— Знам го и без тях. — Романова махна с ръка и влезе в кабинета си.

Там я чакаше вече цяла купчина донесения, телекси, доклади. Полковник Романова още не беше успяла да вникне както трябва в спецдонесението на капитан Сивич, когато зазвъня червеният телефон — един от трите на бюрото ѝ. Това беше пряк градски номер, който знаеха само избрани.

— Началникът на МУР слуша. — Романова дочете спецдонесението и като притисна слушалката с рамо, написа отгоре му резолюция.

— Александра Ивановна? Турецки те безпокои — разнесе се познат глас — Както сигурно знаеш, вече специализирам по финансовата част. Карат ми всички убити банкери. Вчера очистиха

още един. Този път от „Универбанк“. Бях на мястото. Буквално го е размазало по стените.

— Отстрелът на банкери продължава — повтори Романова заглавието от „Московский комсомолец“.

— Именно — сериозно отвърна Турецки. — Това никак не ми харесва. Шура, имаш ли петнайсет минутки за мен. Добре би било да се обадим и на Меркулов. Отдавна не съм бил в Главната прокуратура.

— Според мен той не е в Москва. Отлетя по важна задача. Май нещо свързано с Казанската престъпна групировка, чух с крайчеца на ухото си.

Романова остави слушалката и пак се зачете в донесението на Сивич. „Следва да се засили контролът над приватизацията и покупко-продажбата на жилища — пишеше той. — От началото на годината 673 московчани, отписали се от предишното си местожителство, така и не са пристигнали на новия си адрес.“

Да се засили контролът... Лесно е да се каже. Хората катастрофално не стигат, а се активизираха и престъпните групировки, и поръчковите убийства, а и тая каша с приватизацията. И всичко се стовари върху милицията и прокуратурата. А сега и отстрелът на банкерите...

Романова извика секретарката:

— Люба, дайте ми тоя ваш вестник!

— Виждате ли, Александра Ивановна — усмихна се Люба и след минутка се върна с новия брой на МК.

Романова запали цигара. Ето я новината:

„Вчера на «Малая Филевска» беше убит заместник генералният директор на «Универбанк» Леонид Бурмеев. Пластичният експлозив бил поставен под вратата на апартамента му. Взривът е бил толкова силен, че разкъсал нещастния банкер на парчета. Жената на жертвата е останала по чудо жива и се намира в болница. Това е вече петото убийство на банкер в последно време. Възможно е всички те да са свързани по някакъв начин. Причините се изясняват.“

— Ще ги изясниш, как ли не! — промърмори Романова. Тя по-добре от другите знаеше колко трудно се работи с финансовите структури. Уж и самите те са заинтересовани да бъдат заловени убийците, а укриват от милицията каквото могат. За каквото и да ги попиташ, все е търговска тайна! Тя се усмихна. Докато не избият половината от тях, няма да разберат, че трябва да сътрудничат.

Романова машинално прочете следващата кратка информация.

„Станиславски убил събутилника си с отвертка.

Двама безработни, Шевченко и Станиславски, които напоследък буквално тероризирали съседите си, след изрядна доза алкохол нещо не поделили. В резултат съименникът на великия режисьор нанесъл на адаша на украинския поет няколко прободни рани с отвертката, която му попаднала подръка. Вече в болницата, нещастникът починал от раните си.“

— Ама че глупости! Намерили за какво да пишат! При това с такъв тон — от все сърце изруга Александра Ивановна и захвърли вестника.

2.

На вратата на градската прокуратура Турецки се сблъска със Семьон Семьонович Мойсеев, един от най-старите московски експерти криминолози.

„Запада старецът“ — невесело помисли Турецки, а на глас каза:

— Привет на бачкаторите!

— Здравейте, Саша — усмихна се Мойсеев.

Турецки го пропусна пред себе си и се отправи към колата, която чакаше да го закара на „Петровка“.

— Накъде сте? — попита го Мойсеев.

— При Романова.

— Ще ме вземете ли?

— Защо не? С удоволствие.

Когато колата тръгна, Мойсеев обясни на Турецки:

— Свалете ме някъде недалеч оттук. — Той сниши глас: — При бюрото за смяна... на валута — добави почти шепнешком.

— Ама вие какво, страхувате ли се? — разсмя се Турецки.

— Не че се боя — въздъхна Мойсеев, — ами ми е някак... неловко, или как да го кажа... Синовете ми пращат долари от Израел, естествено помагат ми. Та се налага да ходя по обменните бюра.

— Че нали при нас на ъгъла до прокуратурата има едно.

— Там пък съвсем не мога — смутено се усмихна Мойсеев. — Нали разбирате, колегите... На вас ви е смешно — укорително погледна той по-младия си спътник, — но на мен съвсем не ми е до смях, Саша. Тъжно ми е. Не съм възпитан така.

— Спрете тук! — помоли Турецки шофьора, като забеляза на ъгъла призивен надпис: „Обменно бюро. Купува 2670. Продава 2720.“

— Благодаря, Саша — виновно се усмихна Мойсеев, докато се измъкваше от колата. — Ако не бяха синовете, не знам как щях да преживея. Сега даже се каня да им ида на гости...

— Моля ви се, Семьон Семьонович, само не се оправдавайте!

— Добре, Саша, няма.

3.

— Е, как върви работата, Александра Ивановна? — изстреля Турецки, докато влизаше в кабинета на началничката на МУР.

— Как я кара младежта?

— На теб, Саша, само майтапи ти дай — озъби му се Романова.

— Каква младеж? — Тя махна с ръка към вестника на бюрото. — Ето тук е написано какъв ни е животът — там убили, тук заложили бомба, не могат да хванат никого. Е, освен в случаите от типа „убил събутилника си с отвертка“. Май само такива разкриваме.

Турецки седна срещу Романова.

— Бих искал да кажа, че преувеличаваш, Шура, но не мога.

— За това ми е думата.

— Да знаеш дали Меркулов е в Москва?

— Не може да мръдне от Казан. А теб много иска да те види Шведов. Ще споделя опит. Люба — помоли тя секретарката, — покани при мен Шведов.

— Той ми разправяше нещо... Май не е успял да хване дирите на никого от тия килъри?

— Килър... — презрително произнесе Романова чуждата думичка. — Поне ти не говори така, Саша! Измислили са го да звучи по-благородно. Убиец, ето как се казва. — Александра Ивановна стана и се приближи до прозореца. — Аха, ето го, идва.

И действително след няколко минути вратата се отвори и влезе заместникът ѝ Анатолий Фьодорович Шведов.

— Привет на честната компания! — усмихна се той.

— Привет, Толя! — отзова се Романова.

Турецки мълчаливо стисна ръката му.

— Саша, кафе или чай? — попита Романова.

Турецки само махна с ръка.

— Чашка коняче?

— Преди не бих се отказал.

— А сега какво? Парите ли ми пестиш? — Романова се усмихна. — Няма какво да се пести, и без това нищо не дават. Затова пък имам настойка от рябина, добро средство срещу кръвно налягане — продължи тя, докато отваряше касата си.

— Шура, ти да не тренираш за барманка? — попита Турецки. То може и да е правилно. Там за няколко дни ще спечелиш толкова, колкото тук и за месец няма да получиш. Защо наистина не идеш в търговските структури.

— Страхувам се, че няма да ме вземат — засмя се Романова. — Бивша шефка на ченгетата...

— Напротив — продължаваше да се шегува Турецки. — Ще ги спасяваш от нас със старите си връзки.

— Хайде, стига майтапи. — Александра Ивановна извади от касата бутилка с рябинова настойка, а от бюрото чашки. — Опитай, сама съм я правила.

— Значи така. — Турецки пийна, направи доволна физиономия към Романова в смисъл: „Бива си я!“ и като остави чашката на бюрото, каза: — Изглежда, сериозно притискат банките.

— Че то и вестниците нали това пишат. — Романова махна към бюрото.

— Дрънkalници! — намръщи се Шведов. — Само плашат хората.

— Прегледах вчера тези дела, Шура — каза Турецки, — и останах с впечатление, че между банките се води война, както между

групировките. И не е толкова сложно да се изясни кой го прави. Вероятно в началото е имало само финансов натиск, а едва след това са минали към физическо унищожение. Ти само виж, преди кого взривяваха в колата му, на кого слагаха бомби под вратите?

— На тия същите, с дебелите портфейли! — отвърна Шведов вместо Романова.

— На директорите на разни фирми, собствениците на ресторанти и казина... — каза Шура. — Е, и на банкерите в това число. Те никога не са минавали метър.

— И на банкерите — съгласи се Турецки. — А в последно време изключително банкери! Виж само сводката, Толя! Впрочем и така я знаеш, нали си водил тези дела. Но за последните две седмици всичките шест жертви на поръчкови убийства са все банкери.

— Директорът на Алтайската банка, управителят на банка „Риалти“, после заместник-генералният на оная... как ѝ беше името, банка „Яуза“ — започна да изброява Романова.

— Точно, Александра Ивановна, ама че памет имаш — кимна Шведов.

— Прибави тук и финансовата компания „Твер-инвест“, банка „Витяз“ и вчерашния случай с Леонид Бурмеев от „Универбанк“ — продължи Турецки. — И всичко това даже не за две седмици, а за девет дена. Не е ли твърде голямо съвпадение?

— Това не е съвпадение, Саша, никак даже — сериозно каза Шведов. — Всяко от тези убийства е прекрасно планирана акция. Няма за какво да се хванеш. И все пак... Имам някои съображения. Нали нито едно престъпление не минава без пропуск. Нашата работа е да ги открием, да ги намерим.

— Пропуски! — изсумтя Романова. — Та те не оставят нищо след себе си. Това не ти е сблъсък между престъпни банди, дето цяла Москва знае кой кого и защо.

— И пак няма за какво да ги хванеш. А ако ги задържиш, след три дни ги пускат. Че и в затвора си живеят като царе. Те това са ти всичките улики — завърши вместо нея Турецки.

— С убийствата на банкерите е точно обратното — продължи Шведов. — Никакви улики. Пръстови отпечатыци не оставят, пък и какви отпечатыци при експлозиви! Свидетелски показания няма, значи

всичко се прави много акуратно. Сигурен съм, че конкретните изпълнители след няколко часа вече ги няма в Москва.

— Или между живите — добави Романова.

— Възможно е.

— Значи ти мислиш, Толя, че... някакви крупни финансови структури си разчистват сметките? — попита Турецки.

— Не, не мисля така. — Шведов замислено потри челото си. — Смяташ ли, че една банка би тръгнала срещу друга? Те са все сериозни хора, не им е до това. А и пари имат достатъчно, дори малките банки. Аз мисля, че тук работи група изнудвачи. Възможно е да искат големи суми, а в противен случай да заплашват с убийство. И да привеждат заплахата в изпълнение. Нали за убийствата на банкери става известно на всички — значи следващият, при когото отидат, ще бъде по-сговорчив. Те са всели такъв страх, че ако бях на мястото на някой банков директор, щях да им дам тези стотици хиляди веднага щом дойдат при мен.

— Някак си не е убедително — сви рамене Турецки. — Защо само банкери?

— Аз мисля, че психологическият разчет е много точен — ако убиваш наред, това не прави същото впечатление. Имам още някои догадки — продължаваше Шведов, — но не са подкрепени с факти. А без факти са само празни думи, които е по-добре да се премълчат. Само клатене на въздуха, полза никаква.

— А аз чух, че вие май сте хванали дирята на един от тези наемници — забеляза Романова.

— Да, имаме словесен портрет на човека, застрелял Матюшин и семейството му. Матюшин от банка „Яуза“ — поясни Шведов. — Словесният портрет, разбира се, не дава кой знае какво. Особено когато това е нормалният джентълменски набор — среден ръст, по-скоро висок, слаб, с кожено яке и джинси. Но — той направи многозначителна пауза — тъмни коси, голям нос, мургава кожа. Кавказец — заключи той. — Така че тук всъщност действа една от тези мафии: чеченска, абхазка, изобщо някой от този весел регион.

— А кръвта? — попита Романова. — Там имаше още нещо, освен словесния портрет.

— Да — кимна Шведов, — убиецът се набол на някакъв гвоздей, докато изчаквал в тъмното жертвата си. Вижда се, че е новак.

— Това вече е нещо — кимна Романова.

— Да, поне в сравнение с другите случаи тук има нещо. Но всъщност не стига, за да открием убиеца.

— Нима не можем да изясним чрез самите банкери кои са тези рекетъори! — възкликна Турецки. — Та това е в техен интерес!

— С тези банкери и изобщо с „новите руснаци“ се работи много трудно — поклати глава Романова и запали цигара. — До гуша са във фъшкиите. Кой ходи по ръба на закона, кой по стар навик се бои от нас... Но всички до един виждат враг в правоохранителните органи. Нищо не можеш да разбереш от тях, мълчат до последно. И някои вече съвсем замлъкнаха.

— Може би трябва да разпитаме, тоест да поговорим, с жената на Бурмеев? Тя поне остана жива — предложи Турецки.

— Тя най-вероятно не знае нищо — поклати глава Шведов. — Нашата група вече се убеди, че деловите хора обикновено не държат семейството си в течение на нещата. И правилно — усмихна се той. — Поне жените им спят спокойно.

— Затова пък ние не спим — прекъсна го Романова.

ГЛАВА ПЕТА

ПАК ТОЗИ ХАМЛЕТ

1.

Това се случи, когато самолетът, на борда на който се намираше руският президент, тъкмо се приближаваше към летище „Шенън“.

Не може да се каже, че този ден президентът беше в много добра форма — чувстваше се умората. А и тия прелитания над Атлантика! Той си спомняше първата си визита в САЩ, тогава по лична покана на един от сенаторите. Как се разтупка сърцето му, когато слезе на летище „Ла Гуардия“, защото до този момент беше ходил само в соцлагера... Колко отдавна бе това, макар че всъщност изминаха само няколко години!

Сега президентът не изпитваше почти никакви чувства, освен дълбока умора. Срещата с държавния секретар беше уговорена за следобеда на същия ден, когато той заедно със съпругата си стъпи на американска земя. Никой не взе под внимание разликата във времето и факта, че в Москва отдавна е дълбока нощ, ако не и ранно утро, и всички членове на руската делегация ще се чувстват твърде уморени.

Едно го успокояваше — в краен случай Фаина Петровна, която винаги понасяше зле полетите заради скоковете в налягането при излитанията и кацанията, можеше да остане в резиденцията и да си отспи както трябва. Срещата на първите дами за щастие беше уговорена едва на следващия ден.

Руският президент би си починал с удоволствие, но не можеше да става и дума за нарушаване на регламента — по време на официални визити зад граница времето му беше разпределено до минута. Затова му оставаше само да изпие една-две чашки силно кафе, да вземе душ, да се обръсне и да облече чиста риза. Обикновено това бе достатъчно, за да се чувства бодър дори след безсънна нощ.

Именно тогава изведнъж му стана лошо. Сърцето започна да го пробощда. Челото му се изпоти. „Годините си вземат своето“ — невесело помисли президентът. Изведнъж си спомни думите на

Брежнев: „Тези, които са на върха, имат повече шансове да продължат да влачат съществуването си, докато обикновенният смъртен отдавна би хвърлил топа.“ Президентът се намръщи — най-малко му се искаше да заприлича на покойния генерален секретар.

Като цяло визитата в САЩ струваше такива усилия на руския президент, че той реши за известно време да се откаже от далечни пътувания. А освен това го очакваше и среща с ирландския премиер. Но тя, както се надяваше президентът, нямаше да бъде толкова изтощителна като безкрайните съвещания с американците.

И все пак преди тази среща не му се искаше да изглежда като стара развалина. Президентът се чувстваше отвратително. Той извади по навик от вътрешния джоб на самото си малка капсула с тонусин, нов роден препарат, който нямаше аналог в чужбина. Препаратът значително повишаваше работоспособността, като при това бе относително безвреден, защото беше на билкова основа — екстракти от елеутерокок, женшен, лимонник и златен корен.

— Дай и на мен — помоли го съпругата му, която седеше до него.

— И ти ли искаш да излезеш? Може би не си струва?

— Какво значи — не си струва? Първата дама на Русия е длъжна да се срещне с жената на ирландския премиер — с лека усмивка отговори Фаина Петровна. — И аз имам задължения.

Президентът отвори капсулата и изтръска на дланта си две неголеми жълтеникави топчета: едно за съпругата си, второто за себе си. Той вече добре познаваше действието на препарата: пет минути — и внезапно главата се избистря, нахлуват бодрост и желание за работа. Това състояние можеше да бъде удължено с още едно хапче, но лекарите не го съветваха — твърде натоварваше организма.

Президентът затвори очи, очаквайки магическото въздействие на препарата. Изведнъж всичко наоколо заплува — той виждаше съвсем смътно, като през пелена, лицата на членовете на делегацията, телохранителите, стюардите... Техните гласове, които досега звучаха съвсем тихо, но достатъчно отчетливо, потънаха някъде. Светлината започна да гасне.

След по-малко от минута президентът на Русия и съпругата му потънаха в дълбок припадък.

— Ето тук, Васил Василич — говореше Петя Бояркин на капитан Сивич, когато се приближиха с милиционерската кола до улица „Милников“ № 2. — Бях в този апартамент оня ден, хората се оплакваха от шума. Двама от съседите устройват почти всяка нощ пиянски скандали. А сега, както виждате, се е стигнало и до клане.

Петя говореше още нещо, като продължаваше да се чуди, че такава дреболия като побоят между двама безработни алкохолици, дори да е свършил с това, че са закарали единия в болница, може да предизвика интерес у капитан Сивич, който се занимаваше в МУР с престъпления, свързани с приватизацията на апартаментите и въобще с жилищните въпроси.

3.

Когато късно предишната нощ в районното управление на милицията позвъни София Андреевна от деветнайсети апартамент, лейтенант Бояркин, който тъкмо дежуреше, реши, че безработните Шевченко и Станиславски пак са се натряскали и шумят в коридора. Искаше да се отърве с общи приказки, намеквайки, че така или иначе нищо не може да им направи, но София Андреевна твърдо каза:

— Трябва да дойдете, Петя. Струва ми се, че там нещо се е случило. Според мен те са се избили взаимно. Първо крещяха, а сега изведнъж стана съвсем тихо. И в коридора има кървави петна.

— Викаха ли бърза помощ? — машинално попита Бояркин.

— Кой да я извика? Ние, съседите, не знаем какво става там. А от стаята никой не излиза. Моята врата е точно срещу телефона, щях да чуя.

— Може би са заспали — продължи Бояркин, като се опитваше да се отърве от неизбежния поход посред нощ. — Не се вълнувайте, гражданко Корнилова. Да изчакаме до сутринта.

— Само дотогава някой от тях да не заспи навеки — хладно отвърна гражданката Корнилова. — Разберете, те ме вълнуват само доколкото са все пак одушевени същества, нищо повече. Е, решавайте сам, другарю Бояркин, ще викаме ли сега кола на „Бърза помощ“, или сутринта ще звъним в моргата.

Тя произнесе „другарю Бояркин“ с такъв тон, че на Петя не му оставаше нищо друго, освен да въздъхне тежко и кълнейки целия свят, да се запъти към вече добре познатия му адрес.

София Андреевна Корнилова се оказа права. Шевченко и Станиславски, които бяха пийнали здраво през деня, вечерта започнаха обичайните си скандали, но този път работата не се ограничи с обикновени псувни и юмруци. Станиславски грабна от масата дълъг остър нож и няколко пъти прободe с него противника си.

След това, уплашен от стореното, той притихна, опита се да превърже ранения си приятел, заради което и отиде в кухнята.

Докато търсеше нещо за превръзка, той разкъса кърпата за съдове на една от съседките — Галя Крутикова. Тогава се появиха и кървавите петна на пода, които забеляза гражданката Корнилова.

Когато влезе в стаята, обитавана от безработните, лейтенант Бояркин видя кървящия Шевченко и свилия се в ъгъла Станиславски. Той изглеждаше в състояние на ступор и не реагираше.

— Е, режисьоре, наигра ли се? — попита кварталният.

Петя извика първо „Бърза помощ“ да откара Шевченко. Лекарят, който го прегледа, поклати глава със съмнение:

— Положението е сериозно, твърде голяма загуба на кръв. Макар че, кой знае... Хубавото е, че, изглежда, не е засегнато нищо важно, освен десния бял дроб.

След това дойде милиционерска кола и отведе Станиславски.

През това време съседите наизлязоха в коридора. София Андреевна Корнилова вече не беше с пенъоар, а в домашна рокля с блуза, както обикновено се обличаше денем, и Петя Бояркин, който обикновено ходеше из къщи по гащета и фланелка, чак се учуди: „Тя какво, преоблякла ли се е вече, или въобще не си е лягала?“ Закопчавайки пътем пенъоара си, се появи и Галя — Галина Алексеевна Крутикова, повехнала, слаба жена с големи тъжни очи на бледото лице, а после и разчорленият Серьожа Ройберг, също официално безработен, но пишец в анкетите: „художник постмодернист“.

— Сега поне малко ще поживеете спокойно — подметна на излизане лейтенант Бояркин.

— Не се безпокойте, Хамлет няма да ни остави. Ще намери други, още по-лоши — забеляза София Андреевна.

„Пак този Хамлет — учудено помисли Петя Бояркин. — Какво нещо е старостта!“ Но на глас не каза нищо.

И, разбира се, не съобщи нищо за това на капитан Сивич.

— А живеещите там не споменаха ли случайно Хамлет Карапетян? — внезапно попита капитан Сивич, когато колата спря и ред сградата.

Петя Бояркин едва не подскочи от мястото си. На лейтенанта му трябваша само няколко мига, за да съобрази, че тайнственият Хамлет видимо не беше игра на старческото въображение, както той предполагаше до тази секунда, а реално съществуваща личност.

— Хамлет? — повтори той за всеки случай.

— Ами да — потвърди Сивич. — Собственик на тази стая е Хамлет Карапетян.

— Но там е записан...

— Записан, да — отвърна Сивич. — Но записването и владението са различни неща. Сега ситуацията у нас е много интересна. Едновременно действат две системи: старата — със записванията и отписванията от домовете книги, и новата — собствеността върху имота.

— Но... — искаше да каже нещо Бояркин, само че размисли, тъй като разбираше, че не е много компетентен по тези въпроси.

— Сега може да притежаваш дадено жилище, но да не си регистриран там, или да си регистриран адресно в стая или жилище, което принадлежи на друг човек.

— Странно е някак — поклати глава лейтенант Бояркин.

— Странно или не, това са „реалностите на нашето време“ — каза Сивич, подражавайки на гласа и интонацията на последния съветски генерален секретар.

Вече се бяха качили на втория етаж и сега звъняха в деветнайсети апартамент. По молба на Бояркин всички обитатели днес си бяха вкъщи. Не се оказа много сложно да го организира — в момента никой от тях не работеше никъде.

— Капитан Сивич — представи се Василий Василиевич на тримата квартиранти. — Е, разказвайте какво става тук. Само дайте да поседнем някъде. Трябва да записвам, а разговорът ще ни отнеме известно време.

— Тогава заповядайте при мен — кимна побеляла старица в тъмносива вълнена рокля и кремава копринена блуза, дантелената якичка на която беше закопчана с брошка в стил модерн, видимо за да скрие набръчканата ѝ шия.

Сивич и Бояркин старателно си изтриха обувките и минаха през коридора към вратата, зад която се намираха двете големи съседни стаи, заемани от гражданката Корнилова.

Макар Петя Бояркин да беше идвал в деветнайсети апартамент няколко пъти, досега не беше влизал по-навътре от коридора, ако не се смята бърлогата на Шевченко и Станиславски, и сега видът на стаите на София Андреевна го поразя. Освен телевизора тук видимо нямаше никакъв друг предмет на по-малко от сто години. Поне такова впечатление оставаше. Мебели от червено дърво, гоблени и картини по стените, на скрина снимка в изящна рамка на дама с шапка с пера и мъж с неголяма брадичка и мустаци. Всичко беше толкова древно, колкото и самата обитателка на тези стаи.

— Вие сигурно сте се родили тук — предположи Бояркин.

— Да — отвърна София Андреевна. — Именно тук съм родена малко преди революцията, а въобще нашето семейство живее в този апартамент от 1906 година. Разбира се, тогава той не беше комунална квартира — добави тя.

— И не се ли страхувате, че могат да ви окрадат? — Василий Василиевич оглеждаше кристалния полилей. — Имате такива ценности.

— Ами крадяха ме по малко — махна с ръка старицата. — Но какво да правя? Да разпродам всичко и да внеса парите в спестовната каса ли? Не, благодаря, аз съм обкръжена от детството си с тези вещи и искам да умра сред тях. Разбирате ли? Ето, вижте прозореца. — Тя посочи към високия овален прозорец, на перваза на който растяха цветя. — Гледам през него, може да се каже, от деня на раждането си и не желая да виждам нищо друго. А Хамлет не разбира това.

— Хамлет Карапетян ли имате предвид? — попита Сивич.

— Очевидно него — отвърна старицата. — Не мога да си представя, че на света има друг жив Хамлет — иронична усмивка изкриви тънките ѝ устни, — чиято външност толкова да не се връзва с това име.

— Може ли да седна? — попита Сивич.

— Да, разбира се — кимна Корнилова. — Седнете до масата, за всички има място.

Милиционерите и обитателите се настаняха край овалната маса от червено дърво, застлана с плътна зелена покривка. На Петя Бояркин

му се стори, че всички сякаш играят във филм за живота през миналия век. Само оставаше да раздадат картите и да изиграят партия вист или каквото са играли там през миналия век, макар че — мислеше си той — едва ли е било много просто.

През това време капитан Сивич извади от чантата си папка.

— Вижте дали познавате този човек? — попита той, като извади от папката една средно голяма фотография. — Разгледайте го внимателно.

София Андреевна, Галя и художникът Серьожа разгледаха поред снимката. На нея беше фотографиран пълен, даже дебел брюнет със сивкави бузи и голям нос.

— Това е той, Хамлет, няма никакво съмнение — категорично заяви Корнилова.

— Хамик, разбира се — съгласи се с нея Серьожа, след като хвърли бегъл поглед на снимката.

— Той е — тихо каза Галя, като внимателно се вглеждаше в снимката, — практически съм сигурна.

— Практически сигурна? — вдигна вежди Сивич. — Какво искате да кажете с това?

— На света има и двойници. — По бледото лице на Галя се появи някакво подобие на усмивка. — Сега дори по телевизията ги показват. Но това видимо е Хамик Карапетян.

— Хамлет Мкъртичевич Карапетян, роден през 1960 година в град Аштарак, Арменска ССР, от 1989 година е регистриран адресно в Подолск. Той е собственик на стаята, където живеят Шевченко и Станиславски.

— Живееха — поправи Сивич художникът Серьожа. — Доколкото разбирам, повече няма да се появят. Нашият апартамент сега се прослави благодарение на тях. — В думите на Серьожа прозвуча едва доловима горчива нотка. Той поне си мислеше, че апартаментът ще се прослави заради него, и не като пианска бърлога, а като убежище на високото изкуство. — Виждате ли, сега за нас пишат и във вестниците: „Станиславски убил събутилника си с отвертка“... Интересно, на кого ще се падне сега тази зловеща стая? Хамик има ли право да засели тук още някого?

Сивич и Бояркин се спогледаха.

— Тези въпроси не са за мен — усмихна се Василий Василиевич.
— Вярно, че се занимавам с такива случаи, но сегашното жилищно законодателство е така объркано... Ако съществува изобщо.

ГЛАВА ШЕСТА

ОЩЕ ЕДИН ЗАПОДОЗРЯН

1.

Стаята, която обитаваха Шевченко и Станиславски, беше направо като пета колона в деветнайсети апартамент. Докато всички останали съседни съжителстваха мирно, в пълно съответствие с изрази „по съседски“, стаята от дванайсет квадратни метра с прозорци към двора представляваше стихията, наречена „комуналка“. Един след друг тук живяха хроничен алкохолик, който будеше всички нощем с диви крясъци, когато му се привиждаха кошмари, откачена бабичка, която крадеше продукти от хладилниците и съвършено неспособна да усвои простите начини за ползване на тоалетната чиния и казанчето за водата, неомъжена клюкарка на средна възраст, която смяташе, че има пълно право да крещи на всички, които не правеха нещата така, както на нея ѝ се искаше. Точно тя се поддаде на уговорките на Хамлет Карапетян.

Всъщност отначало Хамик се опита да се сближи със Серьожа Ройберг. Хамик разбираше, че художникът постмодернист става богат само когато придобие световна известност, а след като тя още не е дошла, значи той съвсем не е паралия, затова уговаряше Серьожа да му продаде стаята. В замяна му обещаваха едностаен апартамент в хубав район или дори в центъра на Москва — някъде на „Садовое колцо“.

Хамик се разхождаше из апартамента, разглеждаше гигантската според съвременните представи кухня, просторните баня и тоалетна, коридора, където можеше да се организира скромна конкуренция за бални танци, и само цъкаше с език. От погледа му, разбира се, не убягнаха и дъбовият паркет, и месинговите дръжки на бравите, и мраморните подпрозоречни первази. Такава квартира си струваше да бъде разселена... Това беше мечта не само на Карапетян. Но жителите на деветнайсети апартамент се бранеха до смърт — никой от тях не смяташе да се преселва.

— Ще ги разкарам един по един — каза си Хамик, присвил очи, от което заприлича на оперетен интригант.

Планът му, както разбра Серьожа, беше пределно прост. Да купи една стая от апартамента — която и да е, — а после да устрои на жителите такива условия, че те сами да пожелаят да идат където и да е, да се съгласят на какъвто и да е вариант само и само да получат самостоятелно жилище дори в някое забутано на майната си Митино или Солнцево. След като поговори с обитателите, Хамик, който се отличаваеше с известна способност да преценява хората, разбра, че най-костеливият орех е старицата, която ще се държи за апартамента до последно.

Но ако всички останали станат по-сговорчиви, то е възможно и тя да се съгласи, още повече че Карапетян, който се смяташе за човек благороден и уважаващ старостта, беше готов да предложи на упоритата старица не едностаен, а дори двустаен апартамент някъде в Новогиреево.

Какво беше учудването на скромния „дилър по недвижимите имоти“, както той обичаше да се представя, когато Серьожа Ройберг категорично отказа предложената сделка. „Не си знае човекът интереса“ — въздишаше Хамлет.

Обаче, независимо от неуспеха Хамик много беше харесал апартамента. Той опита без особени надежди за успех да се присламчи към Галя, но тя дори не искаше да разговаря с него. А виж, Албина Петровна, която по паспорт се оказа Алевтина Петровна, се съгласи.

Така в деветнадесети апартамент се появиха Шевченко и Станиславски, които почти всеки ден устройваха запои с танци и побои, обичаха в три през нощта да пеят и да свирят с баян или китара и категорично отказваха да участват в общото почистване на апартамента. Беше съвсем очевидно, че те се опитват да се държат по-лошо, така както им беше наредено от собственика на стаята. Но в някои неща не стигаха дотам, докъдето се искаше на Хамлет. Дълбоко в себе си те си оставаха обикновени московски пияници и се случваше сутрин даже да мънкат извинения, когато срещнеха в коридора или в кухнята София Андреевна.

Хамлет видимо беше разочарован от тях и им постави ултиматум — да изчерпят чашата на търпението на обитателите. С какво свърши това, вече знаем.

„Бурмеева — помисли Турецки. — Все пак трябва да поговоря с нея. Тя може да знае нещо, да се досеща. Нима една жена не усеща състоянието на мъжа си? Може да е чула някакъв разговор, да е видяла някого и какво ли не още. Трябва спешно да изясня в коя болница е.“

Турецки звънна по телефона на Шведов, който обеща веднага да разбере и да му се обади.

В очакване на обаждането му Турецки разсеяно излезе в коридора. Чистачката леля Люся усилено търкаше с парцал пода, като размазваше калта по него. Щом видя Саша Турецки, когото особено уважаваше, леля Люся се изправи и гневно каза:

— Чухте ли какво е направил нашият пияндур? Позорище пред цял свят! Ако се случеше такова нещо с мен, щях да се срамувам да се покажа пред очите на хората, а на него не му дреме. Ами да, срамът не е дим, от него очите не сълзят.

Турецки премълча, защото не разбираше съвсем от кого е така възмутена възрастната чистачка, а и не желаше особено да вниква в този въпрос.

— Друг на негово място би казал отдавна: щом е така, вече не съм президент. Ама като седнат на меките кресла, направо им нарастват там задниците!

— Президентът ли? — учуди се Турецки.

— Ами да! — потвърди леля Люся, като подкара отново парцала. — Натряскал се в самолета така, че в Ирландия ли беше, или не знам къде не могъл да изпълзи навън. А там го чакали хората.

В кабинета зазвъня телефонът. „Най-последно, Шведов“ — помисли Саша.

— Турецки слуша — по навик издекламира той, като вдигна слушалката.

— Направо като по устав отговаряш — засмя се в слушалката Романова. — Чу ли новината за нашия президент? Проспа срещата с премиера на Ирландия. Накъде отиваме, Саша, можеш ли да ми кажеш?

Бояркин на свой ред също взе снимката на Карапетян. „Този Хамлет се оказва от кавказка националност. Егати принца“ — помисли той.

Всъщност Карапетян приличаше на когото си щеш — на Фалстаф или Тартюф, на малко озлобен Санчо Панса или напълнял Яго, само не и на Хамлет. От снимката гледаше леко подпухнало лице, посивяло от небръсната четина, която понякога расте така бързо, че собственикът ѝ изглежда избръснат само през първия половин час, без да успее дори да изтича до фотографското студио. Но в лицето на Карапетян липсваше характерното за пълните хора добродушие, дори да е лъжливо. На човек не му се искаше да срещне собственика на тази мутра в някой тъмен двор или да му е спътник във влака.

— Кога сте го виждали за последен път? — попита Сивич обитателите на апартамента.

За миг се възцари мълчание. Всеки се опитваше да си припомни къде и при какви обстоятелства се е сблъсквал с този неприятен тип. В края на краищата всички се съгласиха, че не са виждали собственика на многострадалната стая от доста време. Ако в началото се появявал често, идвал, разговарял, досаждал на всички, то през последните две седмици май въобще не се бил вясвал.

— Решил е да смени тактиката — каза Серьожа Ройберг. — Нека значи да ги разнищят тия типове, а после той ще се появи като добър ангел да ни разкара оттук.

— Колко долни могат да бъдат хората — поклати глава София Андреевна. — Макар че на моите години такива наивни открития навярно звучат нелепо.

— Аз май го видях — замислено произнесе Галя. — Преди около три-четири дни. Просто го видях на улицата. Стоеше до сергиите край станцията на метрото „Мясницка“ и нещо купуваше. С него имаше още един човек, когото не познавам.

Това съобщение заинтересува Сивич.

— Не познавате другия човек. А бихте ли могли да го опишете?

— Е, не съм го разглеждала специално — усмихна се Галя, — макар че, разбира се, му хвърлих един поглед да видя с кого стои там нашият благодетел. И другият беше кавказец, но по-висок и облечен съвсем различно. Хамлет как ходи? Маратонки, кожено яке и черна шапчица, това им е направо като униформа. А този, другият, не беше

от тия. Тъмно кашмирено палто, бял шал, без шапка. Веднага се вижда, че е доста богат човек.

— Но не много богат? — усмихна се Сивич, на когото тази внимателна и подробна свидетелка се хареса.

— Не — поклати глава Галя. — Много богатите изглеждат иначе, как — не мога да кажа, защото малко ги виждам. Те нали не пътуват с метрото и с такива като нашия Хамик няма да седнат да пият водка.

— Това не се знае — пак се усмихна Сивич. — Малко ли неща могат да свързват хората, ами ако са приятели от деца, земляци и какво ли не още.

— Може, разбира се — каза Галя. — Но този не беше от най-богатите. А и колата му не е такава.

— Кола ли?

— Ами да, нова лада деветка, тъмносива.

— Цвят „мокър асфалт“, това сега е последният писък на модата — вметна Серьожа.

— А защо сте така сигурна, че това е била неговата кола?

Сивич не се доверяваше много на свидетелските показания.

Колко пъти се бе случвало очевидците яростно да спорят в каква кола са се качили убийците — в червен москвич или в тъмносиния „Таврия“, а после излизаше, че е било някакво зелено жигули. Практиката показваше, че понякога на хората им се струва, че виждат ясно картината на престъплението или произшествието, а всъщност запомнят изкривен образ, възникнал в собственото им въображение. Още повече че Галя по собствените й думи само бегло погледнала към Карапетян и неговия познат. Кога е успяла не само да разгледа как са били облечени, но и да направи извод, че са дошли до метрото с кола, пък и да твърди, че тя принадлежи на познатия на Карапетян.

— Може би е била колата на самия Хамлет — предположи Бояркин, който напълно споделяше съмненията на своя началник. — А и те са могли просто да дойдат с метрото или пеша.

— Изходът от станция „Мясницка“ отдавна е затворен, откакто там се срути козирката, вече около две години — отвърна Галя.

— Вечните строежи — разпери ръце Серьожа.

— Този познат на Хамик през цялото време си играеше с ключовете от колата, нали знаете, някои имат такъв навик? — продължи Галя. — Затова и реших, че колата е негова, при това я е

купил скоро и досега не може да ѝ се нарадва. Сами разбирате, от калта — на върха. А и той все я наглеждаше — да не я задигнат случайно. Докато минавах оттам, я погледна два пъти.

Сивич мълчеше и само гледаше внимателно Галя. А тя в това време продължи:

— И после Хамлет е регистриран в Подолск, значи ако това беше неговата кола, на номера щяха да са цифричките 50, а там имаше две седмици, както на всички коли в Москва. Момент.

— Галя затвори очи, после каза: — А286КТ май беше.

Когато Галя свърши, пак се възцари мълчание. Капитан Сивич гледаше, без да мигне, скромната и така незабележима на пръв поглед жена. През дългите си години работа в Московската криминална милиция беше виждал много и най-различни хора, по за пръв път се сблъскваше с такъв феномен. Разбира се, бе чел и слушал за хора с феноменална памет, но не му се беше случвало да ги види лично.

— Това се казва памет! — възкликна прямият Бояркин. — Направо като на академик!

Галя се усмихна:

— Паметта ми е само зрителна. Например много слабо помня имена, разните там названия, дати, така че академик от мен няма да излезе.

Сивич, който прелистваше нещо през това време, вдигна глава и попита много сериозно:

— Галина Алексеевна, бихте ли могли да разпознаете познатия на Карапетян, ако го видите пак?

Галя се замисли.

— Вероятно да — отвърна тя и Сивич ни най-малко не се усъмни, но тя безусловно ще разпознае този човек. Само да го открие...

След като се отказаха от чашката чай, за която настояваше София Андреевна, блюстителите на закона излязоха от нейните стаи. В обикновения общ коридор Бояркин усети някакво облекчение — той се чувстваше като в музей или театър на тези столове, тапицирани със зелен плюш (а това, че плюшът беше малко протрит, дори усилваше впечатлението му), и затова бе много скован. През цялото време, докато Сивич разпитваше обитателите на апартамента, той разглеждаше овалния портрет на непозната красавица, висящ на

стената пред него. И сега, на излизане, ѝ хвърли прощален поглед. „Не, какви жени е имало преди“ — помисли възхитено Бояркин, а после се обърна към София Андреевна и изтърси:

— Това, на тая картина, не сте ли случайно вие? Или вашата майка?

Старицата се разсмя така, че бръчките по лицето ѝ се разбягаха встрани и като че ли част от тях изчезнаха.

— Какво говорите, Петя! Това е портретът на Лопухина, нарисуван от Боровиковски. А моят баща ѝ направи копие — на стари години обичаше да рисува с маслени бои, казваше, че това го успокоявало.

Когато Бояркин и Сивич вече се канеха да си тръгват, при тях отново дойде Галя. На Сивич му се стори, че тя сякаш се съмняваше в началото дали си струва да започва този разговор, но после все пак попита:

— Извинете, а при вас в милицията не работи ли един Меркулов, Константин Дмитриевич? Срецнах се с него някога... Преди доста години... Дали не го познавате?

Сивич беше малко учуден от този въпрос. Стори му се странно, че тази жена е могла да се сблъска някога с Меркулов, а, от друга страна, кой ли не познава легендарния началник на следствения отдел в Главната прокуратура на Руската федерация.

— Има такъв? — уклончиво отговори Василий Василиевич.

— Много бих искала да поговоря с него — тихо каза Галя, при което на Сивич му се стори, че тя говори още по-тихо от обикновено. — Много е важно — добави тя.

„А за какво всъщност?“ — Този въпрос беше готов да се откъсне от устата на Сивич, но като погледна в очите на тази дребна, безцветна жена, той разбра, че щом ѝ е нужен Меркулов, то на него, на Сивич, тя няма да каже нищо.

— Добре, ще се опитам да го уредя някак — отвърна той. — Още повече че е възможно да ви повикат в милицията да повторите вашите показания, за да ги протоколират там както следва. Може да покания на тази среща и Меркулов.

Петя Бояркин вече тропаше на стълбищната площадка, а Сивич все още разговаряше с тази странна гражданка Крутикова. Разбира се, нейната удивителна памет направи известно впечатление на Петя, но

все пак той не можеше да се абстрахира от нейната възраст и невзрачна външност, която се определяше по най-точен начин от израза „сива мишка“. Това лишаваше Галя от половината ѝ качества, които, ако бяха присъщи на младеж или красиво момиче, щяха да имат в очите на Бояркин къде-къде по-голямо значение. Затова той не разбираше защо самият капитан Сивич пилее заради нея толкова много време.

— А кога е погребението? — попита Галя.

— Погребение? — не разбра Сивич.

— Ами да, на Шура Шевченко. — Галя се усмихна виновно. — Нали е умрял в болницата, за това писаха даже във вестника. Разбира се, той беше пияница, дори алкохолик, също като Витя. И скандалничеха тук, и хулиганстваха. Но не правеха подлости. Затова и Хамик беше недоволен от тях. Все се канеше да ги изсели и да настани при нас други, някакви крадци или убийци. А тези, случваше се, вечерта се разшумят, а сутринта молят за извинение. Затова и аз исках да ида на погребението, навярно никой друг няма да дойде. А така не бива...

— Ще разбера — уклончиво отвърна Сивич. — Ще ви се обадят по телефона.

ГЛАВА СЕДМА

ЖЕНАТА НА БАНКЕРА

1.

— Тия драскачи направо бих ги... — каза капитан Сивич, когато вратата на деветнайсети апартамент шумно се захлопна зад гърбовете им. — Няма ли какво друго да пишат? От къде на къде са решили, че тоя „гуслар“^[1] е умрял в болницата? Не могат да не налъжат. Не е имало досега случай да не припишат нещо от себе си.

Долу изскърца асансьорът.

— Ами май заради мен стана. Не разбират руски език тия! — сви рамене Бояркин. — Рано сутринта ни се обадиха по телефона, попитаха какви произшествия е имало през последните няколко часа. Е, и аз им разказах, че така и така, Шевченко и Станиславски разливали заедно, нещо станало между тях, никой не знае какво точно, само дето единият наръгал другия с тесен нож като отвертка. Те питат: „Жив ли е?“ И аз им отговорих като лекар от „Бърза помощ“ — шансовете му не са големи.

— А пък те са написали, че е умрял, и са го колили с отвертка — логично, нали? — мрачно се усмихна Сивич. — Такива случаи колкото щеш, но явно фамилиите са им харесали.

Те излязоха от блока и седнаха в очакващата ги милиционерска кола.

— Всъщност — каза Сивич, когато колата потегли — той е жив, а загина съвсем друг. Също с интересно име.

— Кой? — не разбра лейтенантът. — Този Шевченко сигурно си е жив и здрав. Щяха да ни съобщят, ако имаше нещо. Защото в такъв случай се касае вече не за тежки телесни повреди, а за убийство... Така че какво е станало със Станиславски...

— Вашият Станиславски няма нищо общо — отвърна Василий Василиевич. — Снощи е убит Хамлет Карапетян.

2.

Саша Турецки никак не обичаше болниците, макар да му се налагаше често да ходи там. Бели престилки, стъклени шкафове с препарати, миризма на лекарства, приглушени гласове — всичко това му действаше угнетяващо. И нямаше значение дали болницата е добра, или най-запуснатата. Обаче, както и очакваше, Татяна Бурмеева, жената на убития banker, беше настанена в една от най-добрите московски клиники, под опеката на Министерството на вътрешните работи.

Колкото и да е странно, именно в най-добрите и престижни болници няма да те карат да обуваш смачкани чехли, дори не е задължително да обличаш бяла престилка, която или е с няколко номера по-голяма, или пък с детски размер, така че джобовете ѝ се качват под мишниците ти.

Татяна Бурмеева заемаше отделна стая, до вратата на която седеше бодигард в камуфлажна униформа.

Когато Турецки се запознаваше със случая, видя снимките на Бурмееви и още тогава го порази контрастът — дребен пълен човечец в очила с дебели стъкла, които правеха очите му неправдоподобно големи, и млада красива жена, по-висока от мъжа си едва ли не с цяла глава.

Татяна, както скоро изясни Турецки, беше втора жена на Леонид Бурмеев. Той се оженил още като студент за една своя състудентка и преживял с нея повече от десет години. Но преди три години напуснал семейството си и се оженил за Татяна, дългонога участничка в конкурса „Московска красавица“. Това въпреки изобщо не гарантираше, че тя ще се окаже и на живо толкова красива. Турецки никога не беше разбирал смисъла от всички тези конкурси — нали женската красота просто не може да се измери в сантиметри.

Някога един от приятелите на Турецки по молба на Ирина, която тогава беше още годеница на Саша, донесе от чужбина няколко модни списания. Саша беше особено поразен от топманекенката Кейт Мос. Тя беше същински скелет, в сравнение с нея и Настася Кински изглеждаше дебелана. Но Турецки запомни не това, а че никога в живота си не бе виждал толкова тъпо и неизразително лице.

И сега, докато отиваше към стаята, където лежеше участничката в конкурса за красота, Турецки изпитваше съвсем излишно за следовател от прокуратурата любопитство.

Бодигардът внимателно провери служебната му карта и мълчаливо го пропусна в стаята.

Помещението беше просторно, а в средата му стоеше болнично легло, оборудвано по последна дума на медицинската техника. На шкафчето до леглото, покрита с белоснежна салфетка, се кипреше фруктиера с плодове.

Беше така тихо, че Турецки за миг се изплаши — жива ли е Татяна, но откъм леглото нещо се раздвижи — жената лежеше, заровила лице във възглавницата, така че единственото, което Саша можа да разгледа веднага, беше гъстата ѝ кестенява коса, преливаща в златно, сега разпръсната по одеялото.

Без да знае какво да направи, Турецки се изкашля.

Касата на леглото помръдна и след миг към него се извърна бледо лице с огромни, тъмни очи.

Турецки онемя.

Лицето, което сега го гледаше, сякаш не принадлежеше на жена, а на момиче, то съвсем не приличаше на онзи образ на красива, уверена в себе си и знаеща цената си жена, който той си бе изградил по снимките. Тя изглеждаше безплътна и неизразимо прекрасна, като ангел. Изглежда, лицето ѝ се беше променило заради преживения шок и липсата на козметика. Кожата ѝ изглеждаше прозрачна, а очите ѝ гледаха предпазливо и малко изплашено.

— Здравейте, Татяна Ивановна — каза Турецки и сам се учуди колко странно прозвуча гласът му. — Аз съм старши следователят по особено важни дела от Московската градска прокуратура Александър Турецки, ето вижте картата ми.

Той се приближи до леглото и протегна разтворената си служебна карта.

Татяна, без дори да погледне документа, продължаваше мълчаливо да го наблюдава. Турецки се почувства малко смутен от тези огромни тъмни очи.

— Лекарят ми разреши да поговоря малко с вас — продължи той и придърпа един стол. — Нали не възразявате? Искам да ви задам няколко въпроса.

Татяна Бурмеева мълчеше.

„Дали разбира какво ѝ говоря? — мина през ума на Турецки. — Но лекарят твърди, че тя е в пълно съзнание...“

Той направи още един опит.

— Татяна Ивановна, ако знаете нещо за делата на покойния си мъж, трябва да го разкажете. Това ще помогне на следствието да открие убийците...

Татяна пак не отговори, но отмести поглед.

Сега тя лежеше по гръб, като се вглеждаше внимателно в някаква невидима точка на тавана. Отпуснатите ѝ върху одеялото ръце и безучастното бледо лице напомниха на Турецки за смъртта. Но сега не му беше до подобни сантименти. Трябваше на всяка цена да се опита да разговори тази странна жена.

— Татяна Ивановна — пак започна Турецки, като се опитваше да говори спокойно, но убедително, — помогнете ни. Нали ние искаме да ви помогнем и да открием тези, които са убили Леонид.

— На мен сега никой не може да ми помогне — чу се тих, гръден глас. — Всичко е свършено, другарю следовател, или как е по-правилно да се каже? Господин следовател?

За последното самият Турецки не беше сигурен. В прокуратурата служителите сега се обръщаха един към друг само по име и бащино, защото думата „другарю“ вече излезе от употреба и изглеждаше политически неправилна, а да се наричат един друг господин, езикът им не се обръщаше.

— Гражданино следовател — отвърна той на Татяна — или Александър Борисович. А може и просто Александър.

— Както искате — все с този безразличен глас продължи Татяна Бурмеева. — Всичко свърши, Александър Борисович.

— Не бива да се отчайвате така — опита се да намери нужните думи Турецки. — Аз ви разбирам, загубили сте мъжа си...

— Загубих мъжа си — като ехо повтори Татяна.

Турецки си спомни снимките. Нима тя наистина е обичала този нисък дебеланко, очилат при това, на когото и най-елегантните костюми на Слава Зайцев^[2] седяха като на крава седло? Нима той е можел да събуди любов у нея? Кой знае — сърцето на жената е пълен мрак...

— И все пак вие сте толкова млада още. — На Турецки му беше противно да се слуша. Никога не беше предполагал, че е способен да изтръгне от себе си такива пошлости. — Вашият живот едва започва. Ще срещнете добър човек...

— Е, това вече не! — изведнъж рязко възрази Татяна. — Стига ми толкова! Никога вече! — Турецки дори трепна, с такава ярост бяха произнесени думите.

— Искате да кажете, че толкова сте обичали съпруга си, че повече никога няма да се омъжите? — попита той с известно удивление.

— Аз не го обичах — спокойно каза Татяна, като разглеждаше, както и преди, тавана. — Нима не е ясно? Нима такива бракове са основани на любов? Богатият човек си купува още една престижна вещ...

— ... А момичето най-накрая постига мечтата си — да се омъжи за милионер — завърши заради нея Турецки. — А после се оказва, че животът въобще не е толкова сладък, колкото си го е представяла преди това. Така ли е?

Татяна се извърна към него, приповдигна се на лакът, така че гъстата ѝ кестенява коса се разпиля по раменете и изведнъж тихо каза:

— Я върви, следователю, знаеш ли къде...

— Какво, прекалено точно ли отгатнах?

Турецки се опита да си придаде иронично изражение. Татяна Бурмеева явно принадлежеше към хората, които трябва да бъдат ядосани, за да измъкнеш от тях истината. Като ги притиснеш към стената, те започват да се огъват и те замерят с факти като с камъни. За да достигне целта си, Турецки добави:

— Златната верижка все пак си остава верига, нали? Само че го разбираш, когато вече си я надянал.

Лицето на Татяна леко порозовя, като съхрани при това прозрачността си.

— Всичко съвсем не е така, както си мислите — тихо каза тя. — Ние с Леонид не се обичахме, но съвсем не заради това, че ме беше купил. Не се обичахме, както окованите в една и съща верига, както двама затворници в една килия. Как мислите, двама, затворени зад решетките, дали се обичат?

— Не знам — объркано сви рамене Турецки.

— Затова пък аз знам — каза Татяна.

Те замълчаха. Татяна го гледа още известно време, после, изморено отпусна глава на възглавницата и затвори очи. Турецки изпитваше някаква неприсъща за него неловкост. Татяна Бурмеева му

харесваше. Той очакваше хищна преследвачка на милионите или красива глупачка, а видя страдаща и съвсем не глупава и празна жена.

— Съкилийниците поне могат да знаят доста един за друг — прекъсна Турецки мълчанието. — Затова и разчитам на вашата помощ. Имате ли някакви предположения кой би могъл да го направи? Заплашвали ли са в последно време Леонид? В какво настроение беше той? Не ви ли е казал, че се страхува от нещо или от някого?

Татяна известно време лежа неподвижно, после отвори очи и отговори:

— Какво беше настроението му? Вие в какво настроение щяхте да бъдете, ако по цял ден носехте бронирана жилетка? Ако навсякъде ви съпровождаха бодигардове, навсякъде, разбирате ли какво значи това? Вие виждате „новите руснаци“ някъде на презентация на ново казино, те пилеят стотици и хиляди долари, пият скъпи вина, обличат се при Карден, а под тези костюми носят бронирани жилетки. И докато седят на скъпата американска тоалетна чиния, четирима бодигардове чуват пъшкането им, а пъшкат, защото всичките имат запек. И половината страдат от язва, хипертония, импотентност и дявол знае още какво. И мерцедесите им са бронирани, и любов правят, когато бодигардовете им ги слушат зад стената. Те могат много неща, но не и да се помотаят по булеварда или да отидат в някое обикновено кино, нито пък да седнат в някой влак и да тръгнат накъдето им видят очите. Та какво настроение може да има човек, затворен в клетка? Съответното.

— И все пак...

— Питате дали се е страхувал от нещо конкретно? — продължи Татяна. — Не знам. На мен не ми е казал нищо такова. Той въобще не говореше вкъщи за работа, смяташе, че е затънал до гушата в тези неща в офиса си. Но аз знам, той не говореше, но през цялото време мислеше за това. В известен смисъл — Татяна отново се обърна към Турецки — той постоянно работеше, двадесет и четири часа в денонощието. Именно двадесет и четири, защото и насън мислеше за скапаната си банка. И никога не можеше да се отпусне — нито в сауната, нито на моден купон, нито на Канарските острови.

— Точно това никак не ме учудва — усмихна се Турецки. — Аз работя практически по същия начин.

Той долови съмнение в очите на Татяна.

— Татяна Ивановна, ето, аз сега разговарям тук с вас, питам ви за какво ли не... Нима предполагате, че после ще съставя протокол, ще зафиксирам акуратно всичко на хартията и ще си ида вкъщи при телевизора, без да си спомня нито веднъж през цялата вечер, че има на света такава Татяна Бурмеева? Как е впрочем моминската ви фамилия?

— Христофориди — усмихна се Татяна. — Дядо ми е бил грък.

— Казват, че смесването на нациите подобрява породата — философски забеляза Турецки.

— Така ли смятате? — пак се усмихна Татяна, лукаво и леко високомерно, като жена, която добре си знае цената.

— Да, а и вие така смятате.

В този момент в стаята влезе лекар, съпровождан от медицинска сестра, която носеше покрити с бяла салфетка прибори за инжекция. Това означаваше, че за днес разпитът на Бурмеева е приключен. И макар че, обективно казано, Саша Турецки успя да измъкне от нея твърде малко, докато излизаше от стаята, той усети невероятен душевен подем. „Каква жена — въртеше му се из главата още една банална фраза. — Господи, каква жена!“ Той пак си спомни Леонид Бурмеев и изведнъж усети невероятна злоба към него. Дребосък, очилатко, урод, страдащ от хроничен запек, как е смеел той да се докосва до тази жена! Тя не е родена за такива. Възможно е в някакъв друг, идеален свят Татяна Бурмеева-Христофориди да е била предопределена за него, Александър Турецки, но в реалността той не можеше да разчита на любовта на участничката в конкурса „Московска красавица“.

„Но нали преди това Бурмеев е имал друго семейство — спомни си Турецки. — Трябва да се срещна с бившата му жена.“ Колкото и да е странно, това решение беше продиктувано не само от добросъвестността на следователя, но и от някакви не съвсем ясни и за самия него мотиви.

[1] Така се нарича най-известното произведение на Тарас Шевченко. — Б.пр. ↑

[2] Известен руски моделиер. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ОСМА

МИСТЪР ХИКС

1.

Капитан Сивич помоли да не пускат при него никого и да не го търсят по телефона. Искаше поне половин час да поседи и да помисли спокойно. Както винаги пак се беше натрупала безкрайно много работа, неразкритите престъпления валяха едно след друго, времето мъчително не достигаше. Василий Василиевич беше уверен, че ако не затрупваха до ушите оперативните служители с дела, разкриваемостта щеше да бъде по-висока. Нали разкриването на едно престъпление е работа на мисълта, на въображението, то не става само в работното време от девет до седем. В действителност дори когато се прибере вкъщи, даже докато седи на чай със семейството си, в театъра или в отпуск, следователят продължава да работи. Капитанът неведнъж беше сънувал сънища, където намираще отговор на някоя от измъчващите го загадки.

Но възможно ли е това, когато те чакат толкова случаи едновременно! Капитан Сивич погледна към сейфа си, два рафта от който бяха наблъскани с папките по текущите дела.

А и постоянно го разсейваха посетителите, телефонните разговори и какво ли не още.

И ето сега убийството на Хамлет Карапетян. Веднага го връчиха на Василий Василиевич, тъй като той се беше специализирал по „мокрите дела“, свързани с покупко-продажбата, приватизацията на недвижими имоти и прочие жилищни проблеми.

И все пак нещо в цялата история още от самото начало се струваше неправилно на Сивич. На пръв поглед обстоятелствата около гибелта на Карапетян изглеждаха дори банални, ако тази дума въобще е приложима към убийство.

След като излязъл късно през нощта (или рано сутринта) от блока, където бил наел квартира, Карапетян седнал в колата си, която се взривила веднага след като изминал няколко метра във вътрешния

двор. Взривът бил толкова силен, че едва успели да идентифицират Карапетян, точно както трудно установили и чия е колата. По дребните, изкорубени и силно обгорели останки криминалозите познали, че е лада деветка, но регистрационните номера били предварително свалени. В края на краищата успели да възстановят номера на двигателя, а идентификацията на колата по него също отнела известно време.

Така че според първата версия колата положително принадлежала на Карапетян (възможно е да му е била преотстъпена за каране) и някой решил да се избави от него по този не особено оригинален в наши дни, но сигурен начин.

И все пак на старши инспектора от Московската криминална милиция капитан Сивич много неща не му харесваха. Първо, ако се съди по данните, които успяха да съберат, Карапетян не е бил пряко свързан с мафиозните групировки. Бил просто дребна риба, която се опитвала да измъкне някоя блягунка в мътната вода. Той дошъл от Армения в Московска област и отначало се заел с препродажбата на продукти, разпънал в Подолск сергия, после преминал на алкохол и цигари, но по-горе от това не стигнал, останал си дребен търговец. Изглежда, на Хамлет не са му достигали търговските способности, а може и да го е подвеждало желанието да изпързеля партньора на дребно, което в крайна сметка не може да е помагало на начинанията му.

В последно време Карапетян започнал да купува и препродава жилища в Подолск, но тамошните цени в сравнение с московските били ниски и печалбата излизала съответно малка, а той искал да забогатее бързо. Всъщност точно този натрапчив стремеж веднага да направи удар подвеждал Карапетян.

Новата му акция била да купи стаята в сградата на улица „Милников“ — начинание, на което той възлагал големи надежди, също толкова нечистоплътно и дребно, както всичко, което правел в живота си.

Служителят от милицията — Василий Василиевич Сивич беше уверен в това от самото начало на службата си — не трябва да изпитва симпатия към престъпниците или, напротив, ненавист и неприязън. За него законът и справедливостта трябва да стоят над всичко. Но сега,

докато се вглеждаше на снимката в подпухналото лице с тежък поглед, Сивич се хващаше, че този Хамлет му е дълбоко противен.

И колкото и да е странно, съвсем не защото той е извършвал незаконни действия, всъщност Карапетян не престъпвал много Наказателния кодекс, поне не по този начин, който вече негласно беше станал практика. Той търгувал с продукти, имал регистрирана фирма, купил стая — всичко в съответствие със закона. И в същото време в лицето му имаше нещо подло.

Колкото повече Василий Василиевич Сивич си изясняваше начина на живот и на мислене на Хамлет, толкова по-неприятен му ставаше адашът на датския принц. Хамлет Карапетян беше дребен мошеник и вредител, готов да изработи за дребни стотинки и най-близкия си приятел. Няколко свидетели, които го познаваха, си спомняха, че той често обичал да повтаря: „Сега у нас е капитализъм, драги. Това значи, един изплува, а друг се дави.“

Сега обаче беше се удавил самият Карапетян.

Какво отношение към това произшествие можеше да има богатият му познат, когото Крутикова беше видяла край станция „Мясницка“? Навярно той е изиграл някаква роля — в това Сивич беше сигурен, макар че на какво се основаваше тази увереност, той самият не можеше да обясни логично. Оставаше само да получи някои сведения, които той очакваше всяка минута, докато преглеждаше документите по случая Карапетян.

Онова, което се съдържаеше в тях, изглеждаше съвсем недостатъчно като мотив за такова типично мафиотско убийство. Така ликвидират само хората, с които се разчистват крупни сметки. На пръв поглед Карапетян нямаше подобни врагове. Дребни игрички, дребни парички... На кого е потрябвало да наема за отстраняването му професионален убиец?

Но Крутикова с феноменалната си наблюдателност и зрителна памет насочи мислите му в съвсем друга посока. Ладата деветка би могла да принадлежи съвсем не на Карапетян, а на неговия богат познат, когото Сивич нарече за себе си „мистър Х“.

Капитан Сивич беше оперативен служител, а не следовател, но изграждането на версии не му беше чуждо. Василий Василиевич се почеса по тила, взе молива и написа на чист лист хартия:

1. Да се изясни кой е собственикът на колата: Хамлет? Х?

2. Самоличността на Х (виж показанията на Крутикова).

3. Маршрутите на Хамлет и Х в деня на убийството.

Ако убиецът или по-точно поръчалият убийството се окаже действително „мистър Хикс“, познатият на Карапетян, то може да се каже, че този случай ще бъде разкрит изключително благодарение на удивителната наблюдателност на Галина Крутикова.

2.

Турецки беше чел някъде, че нормалният човек за тридесет години след завършване на училище абсолютно забравя не само имената и фамилиите, но и лицата на своите съученици. Засега той още не можеше да провери това твърдение на собствен опит, тъй като от завършването на училище не бяха минали тридесет години, но някои образи наистина започваха да се заличават от паметта му. Още повече че през живота си Саша беше сменил няколко училища и две години даже учи в специален интернат за деца, чиито родители работеха в посолствата в чужбина. Това беше, когато от Комитета по спорта изпратиха втория му баща Павел Петрович Сатин за две години в Будапеща.

Турецки не обичаше много да си спомня този период. Публиката в интерната беше най-различна и в повечето случаи — неприятна. Всеки ученик се фукаше с положението на родителите си, макар че на кого да се перчиш там. Но попадаха и симпатични момчета, макар и не много. Саша се сдружи с ленинградчанина Вадим Дроздов, чиято майка, известна изкуствоведка в Ермитажа, работи почти цяла година по линия на културния обмен в самия Лувър.

Дроздов порази Саша с много неща — с начетеността си и в същото време със своята скромност (той никога не демонстрираше познанията си), както и с някакво изострено чувство за справедливост. Впоследствие всеки път, когато животът го срещнеше с жители на Ленинград, станал сега Санкт Петербург, си представяше Вадик Дроздов, който напълно отговаряше според Турецки на понятието „интелигент“. И това първо впечатление не се разколеба дори от запознанството с някои други хора от града на Нева, които опровергаваха тази представа.

След като родителите на Саша се върнаха от чужбина, той отново се прехвърли в обикновено московско училище, но продължи

още цяла година да се среща с Дроздов, който остана в интерната. А после и неговата майка се върна от Франция и отведе Вадим в Ленинград.

В детството и училищните години връзките се късат по-лесно, отколкото при възрастните и независимо от слабите опити да поддържат кореспонденция, пътищата на Саша Турецки и Вадим Дроздов се разминаха и те загубиха връзка. При това приятелството им не изчезна, то остана да си живее така — в общите спомени.

И сега, когато Саша вдигна слушалката и чу непознат глас, който търсеше Александър Борисович Турецки, нещо в интонацията му се стори не точно познато, но смътно напомнящо за някого.

— Слушам — късо отвърна Турецки.

— Саша — чу се в слушалката, — мисля, че ме помниш. На телефона е Вадим Дроздов.

— Вадик! Какъв сюрприз! — Турецки така се зарадва, че за миг дори забрави, че сега е деветдесет и четвърта година, че някой убива банкери, а в болницата лежи най-привлекателната жена на света. Той пак се превърна в Сашка Турецки, ученик от специнтерната. — Ти какво, в Москва ли си? — неизвестно защо закрещя Турецки. — Трябва да се видим!

— Да — отвърна невидимият Дроздов, — непременно трябва да се видим. Затова и ти се обаждам.

Нещо в гласа на стария училищен приятел накара Турецки да пусне парата и да си припомни все пак, че сега е 1994 година.

— Разбира се, Вадик, иска ли питане — каза той. — Идвай при мен, ако искаш веднага.

— Не — отговори Дроздов. — Добре би било да се срещнем през деня и някак така, че да не привличаме внимание. В центъра, но подалеч от службата ти.

— Ясно — късо каза Турецки. — Тогава... — Той се замисли. — Закусвалнята до централната каса на „Аерофлот“ става ли? Знаеш ли я, на ъгъла срещу магазин „Детски свят“.

— Знам я — отвърна Дроздов. — Можеш ли да дойдеш след час? Турецки погледна часовника си:

— Ще се опитам.

В слушалката противно запищя сигналът „свободно“.

И така, не стана чудо. Изплувалият от миналото приятел търсеше не съученика си Сашка, а следователя Александър Турецки.

ГЛАВА ДЕВЕТА

СРЕЩА НА СЪУЧЕНИЦИ

1.

ТЕЛЕКС

*До капитан В. В. Сивич,
старши инспектор от 2-ри отдел на МУР
при Главното управление на вътрешните работи —
Москва*

В отговор на Вашето запитване относно самоличността на Хамлет Мкъртичевич Карапетян, роден през 1960 г., регистриран адресно в град Подолск, Московска област, съобщаваме:

От 1 февруари тази година Х. М. Карапетян е наемал двустайно жилище в Москва на адрес Покровски булевард, блок 8, ап. 16. Не е притежавал личен автомобил, регистриран е бил като временно безработен. Според показанията на съседите нерядко е ползвал лада девети модел, принадлежаща на неговия познат Сергей Тотосович Саруханов, роден през 1962 г. Саруханов наема тристайно жилище в същия вход, ап. 21, и е един от учредителите на финансовата компания „Вяра“. В момента не е известно неговото местонахождение. Саруханов е изчезнал веднага след гибелта на Карапетян. Съседите дадоха показания, че късно вечерта между Карапетян и Саруханов е станал голям скандал. Саруханов заплашвал Карапетян. Част от разговора им се е водел на арменски, поради което детайлите на скарването, макар че се е водело на много висок глас, са неизвестни на съседите.

Обявили сме местно издирване на С. Т. Саруханов, който е заподозрян за умишлено убийство на своя познат

Х. М. Карапетян.

Капитан В. Л. Захаров, заместник-началник на
следствения отдел на Западния район на Москва

2.

След като влезе в непретенциозната закусвалня на ъгъла на Лубянский площад, Турецки огледа малобройните посетители и веднага видя Дроздов. Всъщност, ако не знаеше, че Вадим го чака тук, той може би нямаше да го познае, а само щеше да плъзне разсеян и леко удивен поглед по високия, добре облечен мъж, който изглеждаше доста странно в това заведение, където командированите хапваха на крак вчерашни кифлички с рядко кафе.

Но когато се приближи, Турецки видя, че това все пак е той — Вадик Дроздов, само че поостарял и намръщен. В първия момент му стана някак криво, порази го промяната у приятеля му.

— Здравсти — каза той, изстисквайки от себе си доволна усмивка.

— Здравей, Сашка — отвърна Дроздов и се усмихна.

А усмивката му се оказа предишната — открита и добра. И лицето му веднага загуби сериозния си и мрачен вид, сякаш иззад рамото на суровия мъж Вадим Дроздов за миг надзърна предишният Вадик.

— Е, какво, ще ударим ли по едно кафе? — попита Турецки.

— Аз имам нещо по-силно — намигна Дроздов. — Но трябват чаши.

„Депозит за чаша — пет хиляди рубли“ — гласеше табелката, изложена на тезгяха.

— А после връщате ли депозита? — поинтересува се Турецки при бюфетчийката.

— Като върнете чашите, ще си получите парите — отвърна безразлично тя.

След като заплати десет хиляди за две съмнително чисти стъклени чаши, Турецки се върна при Дроздов, който вече вадеше от куфарчето си плоско метално шишенце.

— Уиски? — попита Турецки, докато приятелят му наливаше кафеникавата течност.

— Коняк — усмихна се той. — Съгласен съм, твърде е светъл, няма да лъжа, че е арменски.

Те отпиха и си замезиха с шоколадчета „Марс“.

— Помниш ли какви шоколадови десертчета по тридесет и две копейки имаше преди?! — Дроздов с отвращение разглеждаше ярката опаковка на „Марс“. — А това е просто гадост.

Турецки внимателно огледа училищния си приятел, едва ли го бе извикал тук, в тази евтина закусвалня, да се занимават със сравнителен анализ на шоколади.

Те помълчаха.

Дроздов наля пак. Турецки чувстваше, че на Вадим му е трудно да започне разговора.

— Добре, Сашка — каза накрая той. — Сигурно ме гледаш и си мислиш: „За какво ли ме е домъкнал тук този глупак?“ Виж сега, понеже работиш в прокуратурата, създал си си добро име. В досието ти има такива неща... Та си помислих...

— Ти какво, Дрозд? — изсумтя Турецки. — Да не би в службата на тъща ти да й досажда счетоводителят, а ти гледаш да й опазиш нравствеността, та ме викаш за частен детектив?

— Може и така да се каже. — Дроздов тъкмо наливаше по още една. — Само че, разбираш ли, тъща ми не се оплаква — вярва на счетоводителите си. — Той протакаше и въртеше чашата в ръцете си. — Ти ожени ли се?

— Да. Имам дъщеря, расте.

— А аз още не съм... А и тъщата ни е обща. — Вадим направи подканващ жест с ръка и вежди и гаврътна чашата.

Турецки физически усети тревога. „По гърба му пробягаха хладни тръпки“ — изплува в ума му фразата от някакво пошло криминале. Но някъде между плещите му действително се появиха хладни тръпки.

Вадим помълча около минута.

— Знаеш ли, сега съм в охраната на президента. — Той пак извади шишенцето.

— Тая работа бездънна ли е?

— Спецшише номер 08. Служебно — насила се засмя Вадим.

— А конякът?

— „Метакса“. Гръцки.

Пиха пак. Около три минути съсредоточено дъвкаха сардели. После мълчаливо си доядоха салатата, тип „витаминозна“. И двамата бяха радостни, че възникналото напрежение постепенно спадаше.

— Как са старците ти? Знаеш ли, видях майка ти преди няколко години в Ермитажа, но някак си ми беше неудобно да я заговоря — каза Турецки.

— Скърцат по малко... Е, какво, ще го довършим ли?

— Къде ще се дяваме, наливай...

Пак пиха и без да се наговарят, тръгнаха към изхода.

— Е, какво, ще запушим ли с откривателя на печатането?

— Саня, разбираш ли, без нужда нямаше да ти се обадя...

Приятелите поседнаха на пейката край паметника на Иван Фьодоров.

— За разбиране, разбирам, но по-добре би било да се обадиш и без нужда: да седнем в „Узбекистан“, в „Арагви“, от колко време не сме се виждали? Макар че не знам как е при теб, но на мен не ми е до ресторанти... Та какво става с „тъщата“?

— За Ирландия чу ли? „Натряскал се“, „проспал“...

— Как да не чуя? — отвърна Турецки.

— Е, да, вдигнаха шум и вой до бога! А там стана покушение.

Покушение срещу президента на Русия? Турецки поклати глава — направо не му се побираше в ума. Как може да се случи такова нещо, когато наоколо е пълно с бодигардове?

— А вие къде гледахте? — наивно попита той.

— Там е работата я — отговори Дроздов.

3.

Когато Галя влезе в кабинета, се огледа любопитно. Тя никога не беше идвала в Московската криминална милиция на „Петровка“ 38 и обстановката тук я порази не със скромността, а просто с бедността си. В кабинета на капитан Сивич имаше стари, видели какво ли не мебели, бюрото беше затрупано със зелени папки с вързанки и нищо, в това число и обикновеният съветски телефон на бюрото, не можеше да наведе човек на мисълта, че в света съществуват факсове, компютри и удобна офисна мебел.

— Гражданката Крутикова? — Сивич надигна глава. — Помня вашата молба да се видите с Константин Дмитриевич. Но сега го няма

в Москва. Щом си дойде, ще ви се обадя. Но аз ви помолих да дойдете по друг повод. Чухте ли вече, че Карапетян е убит?

Галя кимна.

— Подозираме, че го е убил същият човек, когото вие, изглежда, сте видели заедно с Хамлет — Сергей Саруханов. В навечерието на убийството между тях е станало нещо — съседите са чули. Колата е била на Саруханов, както и предполагате вие. — Василий Василиевич вдигна очи към Галя и се усмихна. — Не искате ли да станете наш щатен агент? Трябват ни такива кадри.

— Не, благодаря — поклати глава Галя. — Веднъж вече работих в... едно ведомство. Само като гардеробиечка. Но и това ми стига.

— Нямаме право да ви принуждаваме — разпери ръце капитан Сивич. — Но аз исках да ви задам няколко въпроса. Да се върнем към убийството на Карапетян — започна той. — Сергей Саруханов, тоест човекът, когото сте видели край станцията на метрото, е изчезнал веднага след убийството на Хамлет. Скрил се е.

— Навярно се е изплашил — предположи Галя.

— Обявено е издирването му.

— Тогава е най-добре да го търсите в Армения — забеляза Галя. — Или при роднините му тук.

Сивич въпросително вдигна вежди.

— Той е южен човек — поясни Галя, — при тях обикновено е силно развито чувството за родство. Такъв човек ще се крие сред своите.

— Разумно — кимна Сивич. — Но аз исках да ви питам за друго. Дали не си спомняте някои детайли в поведението или характера на Карапетян? Понякога и дреболията може да ни подсказе нещо. Помислете.

Галя се замисли, като се опитваше отново да възкреси в паметта си образа на невисокия пълен човечец с торбести панталони в зеленикав цвят и с мътни, лъжливи очи на подпухналото лице.

— Не знам — отговори накрая тя. — Струва ми се, че той беше такава дребна риба... Аз бих пожалила за него дори колата. Наложил им се да взривят хубава кола. Според мен той не струваше толкова. Може би Витя Станиславски ще ви подсказе нещо. Между другото — Галя внимателно изгледа Сивич, — какво ще стане с него?

— Нанасяне на особено тежки телесни повреди — Сивич смръщи чело, — член сто и осми. До осем години.

— Нанасяне? — удивено повтори Галя. — Значи Шура е жив? Имам предвид Шевченко? А във вестника писаха, че е умрял.

Сивич се усмихна. Той се сети за бъркотията в „Московски комсомолец“. Опровержение, разбира се, никой никъде не е изпращал и досега целият честен свят е сигурен, че в деветнайсети апартамент наистина се е разиграла страшна кървава драма.

— Жив е вашият Шевченко — пак се усмихна Сивич. — Оправя се. Макар че, разбира се, раната е била сериозна. Добре го е подредил този Станиславски.

— И какво ще стане сега с Витя?

— Нали ви казвам — до осем години. А има още и пиянство, побой. И защита ще му назначат съвсем проформа. Така че най-вероятно ще му тръснат максималния срок.

Галя се замисли.

— Ако Шура е жив, по-добре да попитате него — каза накрая тя. — Той познаваше по-добре Хамлет, обикновено той го посещаваше. Наистина през онази нощ те отидоха двамата... Попитайте ги. Сигурна съм, че знаят доста за Хамлет.

ГЛАВА ДЕСЕТА

ПОКУШЕНИЕ НОМЕР ТРИ

1.

Турецки реши да повърви към прокуратурата донякъде пеша. Искаше му се да го лъхне чист въздух, сякаш това, което научи от Вадик Дроздов, му пречеше да диша.

Той бродеше по улица „Николска“, която съвсем доскоро се наричаше „25 октомври“ (Турецки още не беше успял да свикне с новото ѝ име). Покрай него нанякъде бързаха хора, търговците се суетяха около сергиите си, на които беше подредена стоката, хората купуваха и продаваха, модно облечени дами, излюпили се от скъпи западни коли, ходеха с важен вид от магазин в магазин, и никой от тях не знаеше каква заплаха е надвиснала над страната.

И наистина картината, която му обрисова старият училищен приятел, беше чудовищна по своята правдивост. Турецки веднага повярва на това, което му разказа Дроздов. Накратко смисълът се свеждаше до това.

От известно време срещу президента на Русия бяха извършени няколко покушения. Само случайността го спаси по време на полета до Испания. Тогава в личния му самолет, който, разбира се, се проверява най-старателно преди всеки полет, внезапно отказа електрооборудването. Теоретически това би могло да свърши с взрив във въздуха и тогава гибелта на президента и всички с него би се оказала неминуема. За щастие опитният екипаж успя навреме да изясни причината за нередностите и да оправи ситуацията. Но все пак се наложи да извършат кацане на малко летище, непригодно за приемането на големи машини, и в резултат на прекалено резкия сблъсък на самолета със земята руският президент си повреди гръбнака и се наложи да му правят спешна операция в Испания.

„Те се надяваха ако не да го унищожат, поне да го превърнат в инвалид, прикован към леглото или инвалидния стол — си спомни Турецки думите на Вадик Дроздов. — Но номерът не мина.

Президентът удивително бързо си възвърна предишната форма.“ Обаче Дроздов още тогава беше настроен подозрително от факта, че според официалната версия аварията в самолета е била поради някакви технически причини и виновникът така и не бил открит. Всъщност не го и търсили.

Дроздов, а след него и Турецки бяха сигурни, че ако нещо подобно се беше случило с американския президент, с Горбачов или, не дай си боже, с Брежнев, щяха да разглобят самолета винтче по винтче, но да изровят точната причина за аварията и да намерят виновните. В този случай не беше сторено нищо подобно.

Измина известно време и съвсем неотдавна, буквално преди две седмици, стана нов и не по-малко странен случай. Президентът се връщаше от извънградската си резиденция по Рубльовското шосе. Колата се управляваше този ден от един от най-опитните шофьори — Николай Фомич Купавин, водач с най-висока квалификация, возил навремето премиера Павлов, Рижков, а веднъж и самата Нанси Рейгън, когато тя изрази желание да разгледа заедно с Раиса Максимовна Новодевичия манастир. Изобщо Николай Фомич беше изключително надежден човек, а за изправността на президентската кола няма какво да се говори — проверяват я почти по същия начин като самолета.

Струва ли си да се казва, че по цялото трасе, където минава президентът, катаджиите спират движението, така че вероятността от сблъсък с друг автомобил е практически нулева. И въпреки това сблъсъкът станал. На Кутузовски проспект, почти веднага след Триумфалната арка, от противоположната страна внезапно изникнала неизвестно откъде появила се волга без номера. Неизвестната волга преминала неочаквано и с най-висока скорост в насрещното движение точно в лентата, където идвал президентският „Линкълн“. Съдбата на държавния глава се решавала не от секунди, а от съставните им части.

За щастие реакцията на Купавин била мигновена. Разбирайки, че не може да избегне сблъсъка, той рязко завил вляво. Волгата се опитала да повтори маньовъра му, за да предизвика челен удар, но не й стигнало време и тя се врязала в десния калник на президентската кола.

Ударът бил чудовищен, очевидно сивата волга се движела с не по-малко от сто и петдесет километра в час. Цялата лява част от купето на волгата била смазана. Ако Купавин се беше объркал и за секунда,

той щеше да бъде смачкан от изкорубилите се части на купето и никакви колани не биха му помогнали. А колата, изгубила управление, щеше да се превърне просто в килия за смъртници за всички, които се намирали вътре — за самия държавен глава и за седящия отзад бодигард.

— Разбираш ли — обясни на Турецки Вадим, след като забележа недоумяващия му поглед, — обикновено президентът и другите членове на правителството седят сами в колите си, а охраната пътува в други автомобили — отпред и отзад. Но след Испания ние решихме да усилим охраната и едно от нашите момчета сега задължително стои до президента. Това, разбира се, не е много удобно за него, но нищо не може да се направи.

„Златна верига“ — спомни си Турецки израза на Татяна Бурмеева.

— Тогава все пак те пострадаха — продължи разказа си Вадим Дроздов. — Раздруса ги както следва. Ако не бяха коланите, които те закопчават по наше настояване дори на задната седалка, и на двамата не им мърдаше мозъчно сътресение. В най-добрия случай. Това си беше съвсем истинско покушение. Добре планирано и организирано. И гледай какъв малшанс — пак не намериха виновните. Шофьорът на сивата волга загина, а мъртвите, както знаеш, не са много приказливи.

— Я стига! — възмути се Турецки. — А милицията и ФСК^[1] не можаха ли да установят самоличността му? Извинявай, ама това вече е някаква фантастика.

— Представи си — отвърна Вадим — неизвестен маниак в неизвестно откъде взела се кола... Сякаш е изникнал направо от въздуха.

— Да, тук намирисва на високите етажи — поклати глава Турецки.

— Именно — потвърди Дроздов. — Толкова високи, че всеки опит да се обърнеш в тази същата ФСК или при вас, в правоохранителните органи, ще стане моментално известен. Така ми се струва. Ето затова реших да ти разкажа всичко, ако използвам думите ти, като на частен детектив.

— Значи две покушения за една година?

— Три, Саша, три покушения.

Турецки вече се приближаваше към „Театрална“ и се канеше да продължи към прокуратурата, но внезапно рязко се обърна и тръгна в друга посока.

2.

— Ох, Саша, не ми говори за тези войски от спецохраната — раздразнено махна с ръка Романова. — Развъдиха си разни войски. Малко са им армията, милицията и частите на КГБ...

— ФСК — поправи я Турецки.

— Все един дол дренки!

— Шура, ти си официално лице.

— Добре, ФСК — с необичайна за нея покорност се съгласи Александра Ивановна. — Но ти си спомни, сега имаме тая президентска охрана, спецназ, спецпраз, и тия спецвойски, които на никого не се подчиняват. Обаче и това им се стори малко — появили се още и някакви войски за държавна охрана. Направо и дяволът ще се оплете! Ти още ли не си чул за тях? Пак се подчиняват само на своя собствен маршал или какъв си имат там. Дай им да развъждат генерали. Кажи, Сашка, колко силови структури може да има в страната, а?

— Шура, съвършено съгласен съм с теб изобщо и въобще — усмихна се Турецки, когато видя искрения гняв на началничката на МУР, — но сега не става дума за това. Спецвойски има и ние сме длъжни да се съобразяваме с този факт. Въпросът е друг: какво конкретно би могло да направи твоето подразделение, Александра Ивановна, за да осигури безопасността на президента на Русия?

— Милицията ли имаш предвид? — Шура погледна в упор Турецки. — Сам знаеш, че практически нищо. Той си има своя президентска охрана, за какво изобщо ги храни? Докато всички се конкурират кой по-добре го пази, него ще го очистят. Но милиционерската команда не я канят в техния многобой, страхуват се, че ще им вземем хляба, така че обобщавам: не можем да си пъхнем там носа нито официално, нито полуофициално. А и сигурно все вътрешни хора пакостят.

Турецки не се и съмняваше в отговора на Романова. Ако се говори сериозно, то в последните години милицията стана безпомощна не само заради неவிжданния ръст на престъпността и не само за това,

че вместо единичните престъпници се появиха бандитски групировки. На Романова ѝ се струваше, че срастването на държавните структури с престъпните е станало толкова обичайно явление, че всяко действие срещу тях е предварително обречено на провал. А и в самата милиция, защо да крием, имаше немалко корумпирани кадри, като се започне от простите квартални милиционери или оперативни служители и се свърши с най-високите чинове.

Известно време седяха мълчаливо. Турецки пушеше и нервно тръскаше пепелта от цигарата си направо на пода. Романова, която за пореден път беше отказала цигарите, за да се отвлече с нещо, барабанеше с пръсти по бюрото.

Всички разбираха, че е безсмислено да се обръщат към милицията, към прокуратурата, към службата за охрана на президента, към войските на ФСК. Бандитският октопод така е разпрострял пипалата си, че едва ли биха могли да предприемат нещо, което да остане тайна за него.

Телефонът върху бюрото на Романова иззвъня. Тя вдигна слушалката и натисна вилката: звъненето ѝ пречеше да мисли. Но телефонът пак зазвъня със същата настойчивост. Романова неохотно го вдигна:

— Да! — изрева тя, вместо „Началникът на МУР слуша“, което се изискваше по устав от нея.

Но след няколко секунди изразът на лицето ѝ малко се смекчи:

— Съвсем не, Валентин, засега нищо ново. Установиха самоличността му — някой си Сергей Тотосович Саруханов. Да. Не, засега не са го открили. Какво? А на теб защо ти е? Какво? Ама ти си се побъркал с тая мафия! Разбира се, веднага ще те информирам.

— Нелюбин — кратко обясни тя, след като остави слушалката. — Интересува се как вървят нещата с „датския принц“.

— Принц ли? — учуди се Турецки, който трескаво започна да си припомня, че май преди няколко години застреляха краля на Швеция. Но какво отношение може да има Московската криминална към това?

Романова накратко го въведе в нещата:

— Имаше тук един Хамлет Карапетян, дребен спекулант с жилища. Взривиха го в кола. Шведов, както разбрах, подозира, че тези момчета са свързани с мафията, която премахва bankerите. Нелюбин е

на същото мнение. Той води сега при нас организираната престъпност. Началник е на РУОП^[2].

— А ти какво мислиш?

— Засега нищо — отсече Романова. — Като намерим заподозрения по случая Карапетян, тогава и ще поговорим. — Тя въздъхна. — Само че не можем да го открием. Направо ми иде да пусна подире му Славка Грязнов! Във всички криминалета частните детективи се оказват по-умни от ченгетата.

— Грязнов? — замислено повтори Турецки. — Той какво, ще разпраца из цялата страна хората си ли? Скъпо ще му излезе. Но ти много навреме ми напомни за Грязнов, Александра Ивановна. Хрумна ми една нестандартна мисъл.

3.

Слава Грязнов не много отдавна напусна милицията и основа частна детективска агенция. Отначало приятелите му от милицията се отнасяха към това начинание доста скептично — Шерлок Холмс се извъди, видиш ли. Но сега много от тях гледаха с известна завист прекрасното оборудване и екипировка на хората от агенция „Глория“.

Агенцията на Грязнов се занимаваше с най-различни случаи, основно издирване на изчезнали и проследяване. Така че предложението на Романова да се обърнат към Слава не беше чак толкова безсмислено — агенция „Глория“ имаше добре организирана мрежа от информатори и детективи с едно съществено предимство — много от тях засега бяха успели да останат в сянка.

Но всичко това струваше пари и то големи, а Грязнов не можеше да разчита на държавния бюджет. Затова, като знаеше, че Слава никога няма да ѝ откаже, Романова можеше да се обърне към него само заради много важен случай, а убийството на дребния мошеник Карапетян не спадаше към този вид.

[1] Федерална служба за контраразузнаване. — Б.пр. ↑

[2] Регионално управление по организираната престъпност. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ЕДИНАДЕСЕТА

КЕБАПЧИЙНИЦА „АШТАРАК“

1.

И милиционерите, както всички други хора, си имат своите слабости. Нищо човешко, както се казва, не им е чуждо.

За старши сержант Аникин такава слабост беше малко прекалената, но напълно извинителна любов към съгряващите питиета. Той самият обясняваше това с мъките на службата — работеше в транспортната милиция на гара Калуга-2 и за една смяна, денем или нощем, изминаваше по няколко десетки километра около гарата. Външен наблюдател би могъл да помисли, че той просто се разхожда, отпочива си. Но да трамбоваш така, дванайсет часа подред, беше доста досадно: караш се с бездомниците и проститутките, изслушваш жалбите на окрадените хора, водиш неравна битка с циганите, които си бяха харесали за табор чакалнята. А се случваше — не толкова рядко — скитниците да отдават богу дух и тогава пак на Аникин се налагаше да вика съответния транспорт. През първата година от службата Аникин все още виждаше в това... не точно някаква романтика, но поне му беше интересно: нови впечатления, срещи с хора с „трудна съдба“; той виждаше своя граждански и нравствен дълг в... Впрочем това беше отдавна, той вече беше забравил в какво виждаше той същия дълг на млади години. А сега, така — ежедневие и рутина. Наоколо мъка. Как да се удържиш да не удариш една-две чашки.

По-младите му колеги харесваха повече дневните дежурства, но той предпочиташе нощните смени, особено когато партньор му беше старият приятел старшина Калачов, а по-просто — Васка. Те дележа наполовина с Васка най-глухото време — от два до пет сутринта — и дремеха поред в дежурната стая.

Вечерта преди дежурството Аникин пи повече от обичайното: украинецът Гришка, който докарваше в Калуга различни стоки някъде от Черкаси и ползваше от време на време дежурната стаичка като

склад, почерпи. След първата бутилка домашна скоросмъртница Васка се опъна на дивана, а те с Грицко, докато чакаха нощния влак от Черкаси, довършиха и втората, замезвайки със сланина. Аникин не помнеше как е заспал. Преди разсъмване Васка едва успя да разбуди партньора си. Аникин нещо измърмори и с огромно нежелание отвори очи. Той се протегна, погледна часовника си. „Охо! Шест и половина!“ Скочи мигновено от дивана и изхриптя:

— Защо не ме събуди по-рано?

— Да бе, може ли човек да те събуди...

Главата не го болеше — скоросмъртницата се оказа добра. Но в устата му не беше никак сладко. Аникин се прозя и се опита да оближе сухите си устни с грапавия си език:

— Нещо ми е залепнало гърлото, ще ида да се оправя.

Точно срещу гарата се намираше кебапчийницата „Аштарак“, където Аникин винаги се „оправяше“ безплатно, че го и нахранваха. „Май арменците още не са отворили, няма да има шишчета.“ Но Аникин беше готов да се задоволи с малко — бутилка бира или сто грама водка. „А за хапване сигурно е останало нещо от вчера.“

Той прокара с известно усилие ръка по лицето и косата си, за да си придаде относително приличен вид, оправи шинела си и излезе в залата. Там животът вече си вървеше по реда — циганите се бяха събудили и сега закусваха, лапайки направо с мръсните ръце, тук-там по ъглите дремеха скитници, край касите се тълпяха пътници. Аникин огледа всичко това с мътен поглед и излезе на улицата. Той пресече гаровия площад и застана пред входа на „Аштарак“.

2.

Третото покушение срещу президента беше особено цинично и в същото време най-загадъчно. Докато се подготвяше за срещата с премиера на Ирландия, руският държавен глава реши да вземе таблетка тонусин, новото лекарство, повишаващо работоспособността и премахващо умората. Малкото шишенце с хапчетата тонусин винаги стоеше във вътрешния джоб на сакото му. Предния ден, по време на пребиваването в Съединените щати, той беше принуден да вземе лекарството, тъй като, независимо от умората трябваше да се продължат преговорите. И тонусинът подежда както обикновено. Когато след по-малко от едно денонощие руският президент реши да

вземе още едно хапче преди срещата с ирландския премиер, стана нещо съвсем неочаквано. И той, и съпругата му внезапно загубиха съзнание и когато самолетът кацна на летище „Шенън“, бяха в състояние на дълбок припадък.

Всички в самолета бяха толкова потресени от случилото се, че забравиха за предстоящата среща, мислейки само как да спасят президента и жена му. Именно затова на ирландския премиер се наложи почти два часа да чака в пълно неведение.

Руският държавен глава беше спасен по чудо. На борда на самолета, освен екипажа имаше външен човек. В Русия се връщаше племенникът на съпругата на президента, младият лекар Евгений Точилин, който караше практиката си в болницата при Колумбийския университет в Ню Йорк.

За щастие той бързо съобрази, че президентът и съпругата му са в коматозно състояние в резултат на много силна алергия.

В друго време просто не биха го допуснали до президента, но охраната беше толкова деморализирана, че отстъпи и пропусна лекаря.

— Анафилактичен шок — констатира младият лекар и се хвърли към своето дипломатическо куфарче.

Бодигардовете мълчаливо следяха как той отваря ампула и пълни спринцовката с прозрачна жълтеникава течност.

— Но... — един от бодигардовете му прегради пътя.

— Първо на нея — късо заповяда Вадим Дроздов и пропусна лекаря.

Той направи подкожна инжекция на своята леля. Буквално след няколко секунди дишането стана по-равномерно, веждите ѝ трепнаха. Женья Точилин вече подготвяше следващата инжекция — за президента.

Според всички инструкции Вадим Дроздов нямаше право да разреши на непроверен лекар да инжектира на президента неизвестен препарат. Но той пое отговорността за последствията и пропусна напред лекаря. Президентът вече започваше да се задъхва, когато племенникът развърза вратовръзката му и като разкопча ризата, вкара в рамото му няколко кубика от новия американски антиалерген.

Дишането на президента стана равномерно, той въздъхна дълбоко, обаче продължи да спи.

— Това е естествена реакция — обясни Точилин все още със спринцовката в ръце. — При вкарването в организма на много силен алерген кръвното налягане пада рязко, получават се спазми на бронхите, нарушава се сърдечната дейност. А после — парализа на дихателните центрове и — край. Летален изход.

— Но как е могло да се случи? — попита Дроздов. — Той като че ли не е вземал нищо.

— Президентът си взе лекарството — избоботи единият от бодигардовете. — И на жена си даде. Това е нещо за стимулиране на мозъка.

— Трябва да се вземе за експертиза — посъветва Точилин.

— Но той го взе и вчера — отвърна Дроздов. — Нямаше никакви последствия.

— Въпреки това, освен тонусина няма какво друго да се подозира — отговори Точилин.

В този момент президентът отвори очи.

Той доста се учуди, когато видя наведените над него лица. „Навярно съм припаднал — помисли той. — Здравето ми съвсем отиде по дяволите.“

— Андрей Степанович, как се чувствате?

„Май че е племенникът Женка.“ Президентът поклати глава, като се старееше да отхвърли остатъците от неприятната тежест.

— Вие ми се свят, имам черни точки пред очите. Но вече ми става по-добре.

— Андрюша, какво ти е? — Жена му също дойде в съзнание.

— Къде ти е вратовръзката?

— Андрей Степанович — каза Дроздов, — на двамата със съпругата ви внезапно ви прилоша и вашият племенник — той посочи Точилин — направи необходимата инжекция.

— Браво, Женя — похвали племенника президентът, — ненапразно си се учил в Америка.

— Бихме искали да вземем за експертиза препарата, който сте поели — каза Дроздов.

— Но той си е наред — възрази президентът. — Вече колко пъти го вземам. Никога не ми е ставало така.

Дроздов погледна към младия лекар.

— Възможно е предозиране — съобрази бързо Женя Точилин.

— Кога го вземахте за последен път, Андрей Степанович?

Президентът за миг се замисли:

— Ами още в Ню Йорк. Мисля, че беше вчера? Или вече днес? С тези часови пояси не можеш веднага да съобразиш...

— Препаратът още не е окончателно проверен — каза Женя.

— Ами ако там има някакви примеси... Дайте, аз ще го занеса в лабораторията на нашия институт.

— Е, щом трябва. — Президентът извади от вътрешния джоб на самото си шишенцето с тонусин и го даде на племенника. Той се върна на мястото си и старателно прибра шишенцето, но не в чантата си, а в малко куфарче.

— Тук си нося най-ценното — обясни той.

— Главата някак ми тежи — каза президентът. — А ми предстои среща с ирландския премиер... Кога ще кацнем?

— Ами че ние вече... — смути се Дроздов. — Момчета — обърна се той към стюардите, — от колко време стоим тук?

— Скоро ще станат два часа.

— Ето ти на! — възкликна президентът. — Та той ме чака!

— Андрей Степанович — твърдо каза Женя Точилин, — като лекар ви забранявам да излизате от самолета. Само това остава, да паднете или да се клатите насам-натам.

— Пак ще кажат, че съм се напил — измърмори президентът.

— А какво ще правим?

— Сега ще слеза и ще съобща, че не можете да излезете заради заболяване. Няма друг начин.

Президентът само въздъхна и закопча ризата си.

3.

Кебапчийницата „Аштарак“ срещу гарата на Калуга се намиреше в префасонираната сграда на бившите билетни каси. Семейството бежанци от Спитак, което нае помещенията, разкраси помещението, доколкото можа — боядисаха стените в жълто и на тях старателно, но твърде непрофесионално нарисуваха шишчета на скара, оранжева кокошка върху чиния и чаши с питиета в такъв отровен цвят, че ако бяха истински, щяха да са смъртоносни. Над входа се кипреше дълъг лист ламарина с надпис „Аштарак“, изрисуван с големи неравни букви на фона на белеещи планински върхове.

Денем тук често можеше да бъде видян самият собственик — Васак Саакян, дебел, набит мъж, който се появяваше, съпроводен от поредния приятел, познат или просто нужен човек, настаняваше го на масата и го угощаваше до преяждане с шишчета, без да забравя и себе си, като ги поливаха обилно с червено вино, а понякога и с водка.

Собственикът нямаше никакво отношение към кухнята. Там работеше стопанката — силна, здрава жена със започнала да посивява черна коса. Тя се трудеше, без да скръства ръце, като въртеше кухнята, вземаше парите и обслужваше клиентите. Не можеше и за минутка да приседне на стола, както правеше мъжът ѝ. Тя имаше и помощник, макар и не много сръчен — един изпостелял руснак, чиито задължения бяха да прибира масите, да мете пода, да бели картофите и другите зеленчуци, да прочиства ориза за супата харчо. Той я караше през пръсти, а понякога въобще не идваше: щом се усетеше с повече пари, го удряше на запой. Но по-лошото беше, че през цялото време трябваше да бъде държан под око да не задигне нещо.

Следобед идваха дъщеричките — кръглолики, пухкави близначки с ярки панделки в непокорните тъмни къдрици. Вместо да помагат на майка си, те започваха шумни игри, скачаха и тичаха из кухнята. Така че всъщност на Гаяне — така се казваше стопанката — се налагаше да върши всичко сама. Обаче мъжът ѝ изпълняваше една много важна работа, която не можеше да довери на жена си — сам се разправяше с милицията и рекетъорите, уреждайки нещата на чаша вино и вкусни шишчета.

Затова, когато при семейство Саакян дойде Сергей, те нямаха нищо против. Той беше син на тяхна съседка още в Аштарак. След сватбата си те се преместиха в Спитак, но по време на голямото земетресение къщата им беше напълно разрушена и Саакянови със съвсем малките тогава дъщерички успяха да се настанят в Калуга. Това, разбира се, не е Ростов или Москва, но градът не беше никак лош, а главното — те се появиха още по съветско време като бежанци от земетресение, а не от война. Отначало всички им съчувстваха и градските власти не само че не се опитваха да се отърват от тях, но дори им помагаша. Като цяло те бяха доволни от живота.

Васак плащаше данък на местните рекетъори, хранеше и поеше безплатно кварталния и никой не закачаше заведението му. Търговията

на гаровия площад вървеше бойко и само Гаяне от време на време се оплакваше, че е затрупана с работа. И точно тогава се появи Сергей.

В Аштарак съседът е близък човек, много по-близък дори от роднина в Москва. При съседите можеш да отидеш едва ли не по всякакъв въпрос и денем, и нощем, те винаги са в течение на всички житейски новини, споделят радостите и съчувстват на мъката. Не можеш дори да си представиш, че изведнъж може да забравят да поканят съседите на сватба, да речем, или на помен — а и никой не чака покана: жените просто отиват при съседката и предлагат помощта си.

Съседът си остава близък човек и на хиляди километри от родния град. Саакянови не разпитваха за нищо Сергей, макар да се досещаха, че той има някакви проблеми с милицията. „Ако поиска, сам ще разкаже“ — такъв беше обичаят. Но Сергей нищо не разказваше. Първите два дни Васак седеше с него на масата в ъгъла, далеч от чужди очи, и го гощаваще първокласно, на третия ден Сергей по собствена инициатива започна да обслужва клиентите и да пече шишчета в задния двор. До кухнята не го допуснаха — не е мъжка работа това.

В Калуга никой дори не забеляза, че в арменската кебапчийница се е появил още един човек. Можеш ли ги разбра тия кавказци — всички си приличат. Още повече че Сергей, който дойде при Саакян порядъчно брадясал, след няколко дни вече обрасна с черна брада.

Когато в „Аштарак“ идваха да се стоплят и да хапнат местните милиционери, Сергей благоразумно се скриваше в задния двор, макар че на никого не идваше наум да му обърне особено внимание.

Сергей не знаеше, че във всички руски отделения на милицията е получен портретът му. Наистина в сегашния му вид трудно можеше да бъде разпознат онзи гладко избръснат, добре облечен млад човек, който гледаше от милиционерската листовка с уморени и малко тъжни очи. Брадата доста го състаряваше, а в съчетание с широкото кожено яке, което му зае Васак, той изглеждаше като полуграмотен планинец, който може би и не разбира много руски.

4.

Вратата като напук се оказа затворена. „Не са дошли още, кучите му синове“ — наруга арменците Аникин. Но за да се убеди напълно, че

в кебапчийницата няма никой, той блъсна няколко пъти с всичка сила по желязната врата. Отвътре не се чуваше нито звук.

Аникин вече щеше да се обърне и да отиде в гаровия бюфет, където имаше далеч по-малка надежда да пийне на аванта, когато отвътре някъде от дъното на кебапчийницата се чуха тихи звуци.

Аникин удвои усилията си.

— Милиция! — викна той за всеки случай, за да им вземе страха. А после добави добродушно: — Свои сме!

Най-накрая вратата се отвори. На прага стоеше младеж, когото Аникин вече беше виждал някак в гръб. Васак казваше, че му е племенник.

— Няма никой — малко смутено, както се стори на Аникин, каза племенникът.

— Е, ти нали си тук! — бодро отвърна милиционерът. — Бъди човек, дай нещо да се оправя, че главата ми направо се цепи.

— Влезте — каза след секунда колебание „племенникът“ и пусна Аникин вътре.

Сергей Саруханов се вълнуваше. От една страна, той разбираше, че това ченге не е дошло тук за него и въобще заради махмурлука едва ли го интересува нещо друго, освен чаша водка. Но те навярно са обявили издирване и кой знае как може да се обърне работата...

Обаче, без да издава страха си, той започна бързо да обслужва постовия милиционер — сложи пред него чиста чаша и бутилка водка, донесе салата, кашкавал, салам.

— Нищо топло няма още — извини се той. — Елате след час, Гаяне скоро ще дойде.

Аникин вече беше изпил сто грама водка и замезваше със салата и кашкавал. Отвътре му олекна, по тялото му се разля топлина.

„Как добре говори на руски, кучият му син“ — изведнъж си помисли Аникин, като си спомни говора на Васак Саакян.

Той внимателно погледна лицето на „племенника“. Изведнъж му се стори, че вече го е забелязвал някъде или просто му се привижда на пияна глава?

Сергей сложи на масата горчица.

— Слушай — не издържа Аникин, — ти не търгуваше ли на гарата? Твоя ли беше сергията, дето я запалиха миналото лято?

— Не, не съм бил аз — отрицателно поклати глава Саруханов, като съобразяваше мъчително дали не беше по-добре да излъже, че той е бил този сергиджия? Но тогава ченгето пък ще започне да разпитва за подробности и ще усети нещо.

— Ааа, не си ти. — Милиционерът си наля още сто грама.

И все пак определено беше виждал това лице. Но къде, кога?

Както често става в такива случаи, кой знае защо много му се искаше да си спомни. При това като човек, който има правото да задава въпроси, той пак попита:

— А при нас в участъка прибирали ли са те?

— Не, не е имало такова нещо — отвърна Саруханов.

— Хм, откъде те познавам? — говореше си сам Аникин. — Аз, разбираш ли, имам упорит характер. Сега три дни ще се мъча да се сетя къде съм те виждал!

На Сергей му оставаше само да разпери ръце.

5.

След два часа „оправилият се“ и ободрен Аникин предаде дежурството и замина вкъщи да си отспи. Пътьом трябваше да се отбие при лейтенант Карасьов в градското управление — да занесе „пратка“ от Гришка украинеца.

В коридора висеше голямо табло с портретите на обявените за издирване. Аникин щеше да отмине, но изведнъж рязко се обърна и впи очи в снимката на млад арменец. Надписът гласеше:

„Сергей Тотосович Саруханов, роден 1962 г., жител на град Аштарак, Арменска ССР Издирва се за предумишлено убийство.“

Аникин се вгледа още веднъж в снимката. Нямахше съмнения — оттам го гледаше племенникът на Васак, който го обслужи сутринта в кебапчийницата. Но дори да оставаха някои съмнения, магическата дума „Аштарак“ безусловно щеше да ги разсее.

ГЛАВА ДВАНАДЕСЕТА

ПОДЛЕЗЪТ ПОД КУТУЗОВСКИ ПРОСПЕКТ

1.

Евгений Точилин беше много перспективен млад лекар ендокринолог. Това донякъде и определи изпращането му на стаж в болницата при Колумбийския университет в Ню Йорк. Разбира се, само донякъде. Главна роля изигра приятният за Жения факт, че някога по-голямата сестра на майка му, скромната и стеснителна, макар и много хубавичка Фая се омъжи за малко недодялания Андрей, който при първото си появяване порази всички вкъщи с високия ръст и боботещия си глас.

Като цяло Андрей, който тогава учеше във Висшата партийна школа, не изглеждаше толкова недоद्याлан на фона на останалите слушатели в това заведение. Той беше достатъчно напорист, честолюбив и всичко подсказваше, че го чака добра партийна кариера. Но тогава на никого не можеше и да му хрумне до какви висини ще се добере в края на краищата.

Жения познаваше вуйчо си още от детските си години и винаги се поразяваше от неговата способност да улавя момента, бързо да избира правилното решение и упорито да го довежда докрай. От времето, когато той започна да се издига все по-нависоко по партийната стълбичка, Жения започна да го вижда все по-рядко и не можеше да не го удиви промяната на възгледите, която настъпи у вуйчо му, когато той, убеденият комунист, се превърна изведнъж едва ли не в дисидент.

В семейството много хора не го разбираха. И едва след август 1991 година видяха каква тънка игра е започнал, как ловко я изигра и какво постигна в резултат.

Лично за Жения това значеше стаж в Съединените щати и той не можеше да не бъде благодарен за това на вуйчо си.

След случилото се на летище „Шенън“ той, разбира се, както и Вадим Дроздов, не можеше да не се замисли какъв именно опасен примес е попаднал в хапчето тонусин и съжаляваше, че заяви на

всеослушание за необходимостта от експертиза. Затова в Москва той реши да пътува до града с правителствена кола. Обаче, когато няколко часа по-късно вече в обикновено такси се отдалечаваше от улица „Есенна“, където беше жилището на президента, му се стори, че в същото време заедно с тях потегли паркирана наблизко кола. Женья кой знае защо помисли, че тя го следи.

Предчувствието не го излъга. Когато след двадесет минути той слезе от таксито на Кутузовски проспект до подлеза, видя, че същата кола спря на няколко метра отзад.

Точилин побърза по тунела към другата страна на проспекта в сградата, която преди беше украсена от многобройни паметни плочи, а сега радваше очите с полукръгъл надпис: „Магазин HOROSHIY“.

Женья вече беше в средата на подлеза, когато отзад се чуха припрени стъпки. Той бързо се огледа — настигаха го двама в кожени якета и малки черни шапчици, нахлупени до самите очи. Те бързо го догонваха. Женья носеше само куфарчето — останалите вещи вуйчо му обеща да изпрати на другата сутрин с личния си шофьор.

Нямаше съмнения за намеренията на тия двамата и Женья побягна по подлеза с надеждата да стигне до улицата, преди да го догонят преследвачите. В отговор двамата отзад също се затичаха и спипаха Точилин вече пред самите стълби, водещи нагоре. Единият го събори с професионален удар, другият измъкна от ръцете му куфарчето. След което двамата се отдалечиха с бавен тръс към противоположния край на подлеза и изчезнаха.

Женья се изправи, ругаейки, и тръгна към къщи. Слава богу, че навреме беше прехвърлил ключовете, парите и документите във вътрешния джоб на палтото си.

Възможно е и на него да се бе предало удивителното качество на вуйчо му — да излиза сух от водата. Във всеки случай, след като се озова вкъщи зад металната врата, Точилин въздъхна, облегна се на стената и затвори очи — всичко мина донемайкъде сполучливо.

2.

— Ще може ли да върви сам? — попита капитан Сивич. — Не бива да провеждаме разпит в стая, където лежат още десет души.

— Мога да ви отстъпя кабинета си — каза завеждащият отделението. — Но там ще трябва да седите, а на него това безусловно

ще му бъде трудно. Така че — лекарят се замисли — мога да ви предложа манипулационната. Но — той вдигна нагоре показалеца си — ще се наложи да си измиете ръцете и да облечете бяла манта.

— Моля ви се, така е много добре — кимна Василий Василиевич. — Няма да има въпроси — при кого е дошъл милиционерът и защо?

— Именно.

След десет минути по коридора на хирургическото отделение мина нов лекар. Никой не му обърна внимание. А след още десет минути в трета стая влезе медицинската сестра и кресна:

— Шевченко! В манипулационната!

— Вече ме боцкаха днес — замърмори Шевченко. — Ама вие сте направо садисти!

— Без повече приказки — отрязва го сестрата. — На консултация.

Шевченко се изправи с мъка и както си беше в синята болнична пижама, бавно закуца по коридора към манипулационната.

Непознатият лекар не му хареса още от пръв поглед — имаше нещо съвсем нелечебно у него. И първите думи на завеждащия отделениято потвърдиха най-лошите му подозрения.

— Капитан Сивич от милицията иска да поговори с вас. Ще ви е трудно да седите, затова легнете на кушетката — каза той и излезе от манипулационната.

Шевченко остана сам с милиционера.

— И тук ме намерихте — промърмори той. — Изпод земята ще изкарате човека, щом ви трябва. Е, какво има, питайте.

— Александър Юриевич — започна Сивич, — какво знаете за Хамлет Карапетян?

Шевченко се опъна на твърдата кушетка и затвори очи. Василий Василиевич търпеливо чакаше.

— Ами изобщо работата беше така. Ние с Витка — Станиславски де — останахме съвсем без пари. Витка предлагаше да клекнем с шапки в подлеза, ама нали знаете, трудно е някак, не сме го правили досега... Мислиш си, ами ако мине някой познат, а и изобщо... А ни се пие, та две не виждаме. Въобще стоим си ние край Курската гара, измръзнали, гладни. И тогава идва тоя: „Привет, момчета!“ Да си кажа право, не ми хареса много, обаче почерпи — не мога да отрека. Пари наистина не ни даде. И вика: „Има една работа.“

Ние питаме: „Каква работа?“ Ако е нещо престъпно — неее, това не е за нас.

Той, тоест Хамик, ни заведе при павилиона, взе бира, кренвирши и ни обясни кое как. Изобщо и въобще трябваше да се заселим с Витка в апартамента и да пречим на съседите — да крещим, да шумим и разни такива. А той ни обезпечава и пиячката, и мезето.

— Съгласихте ли се? — попита Сивич.

Шевченко почувства в тона му неодобрение и започна да се оправдава:

— Ами той Хамик така обрисова всичко — значи такива кофти хора, той им предлага едва не палати, а те все се дърпат. Та трябваше да им покажем, че комуналната квартира е кофти работа. За да станат по-сговорчиви. Ние помислихме, помислихме и се съгласихме. И без това нямаше къде да ходим.

Всъщност те мислиха не повече от минута, но Шевченко нямаше намерение да обяснява това.

Но стана така, че ролята на квартирни скандалджии и хулигани се оказа над възможностите им. Сутрин ги беше срам, и то така, че търчаха по коридора към тоалетната и не смееха да гледат никого в очите. А и в действителност Хамик изобщо не излезе толкова щедър, както те смятаха в началото. Мислеха си, че всеки ден ще има водка и бира, салам и кренвирши, а излезе — две бутилки от някаква гадост като ментето по хиляда и двеста, наречено „Оригинална“, а за мезе в най-добрия случай кучешка радост, че понякога и просто кубче китайска разтворима каша. А на Хамик и това му се свидеше за приятелчетата скандалджии. Той всеки ден им пилеше, че нищо не правят, за да вгорчат живота на съседите.

— Искаш ли водка? — питаше Хамик Шура Шевченко, който го посещаваше по-често. — А заработил ли си я?

В края на краищата Хамик ги постави пред дилемата — или те избират нова, по-ефективна тактика за мъчение на съседите, или той ги изритва от квартирата и заселва там други, по-подходящи хора.

Това стана точно вечерта на оная нощ, която завърши така плачевно.

— На мен какво ми е — каза на капитана Шевченко, — а виж, на Витка сега лошо му се пише. Ще ме изпишат и шапка на тояга, а него го откараха в ареста. Оттам никак не е лесно да се измъкнеш.

— Ще го съдят — каза! Сивич.

— Ох, Господи! Другарю капитан, не може ли да напиша заявление, че значи нищо против него нямам, в смисъл че аз съм си виновен? Честно казано, Витка сигурно е бил прав. Не знам. Само че аз много се плаша от вашето брато, ченгетата, извинявам се — милиционерите.

— За какво ви ръгна тогава с ножа Станиславски? Искаше да уважавате милицията ли? — иронизира го Сивич.

— Нее — проточи Шевченко. — Искаше да разкажа за една далавера. Аз я видях, а той — не. Той, да знаете, се е начел като дете на тия книжки за пионери герои, та значи много вярва на тая романтическа глупотевина.

— И какво сте видели вие? — попита капитан Сивич.

— Абе аз и така много се раздрънках, стига.

Шевченко демонстративно се обърна на другата страна — с лице към стената, като даваше да се разбере, че разговорът е свършен.

— Слушайте, Шевченко — усети се капитанът, — виждам, че не ви е безразлична съдбата на вашия приятел, имам предвид Станиславски. Обещавам ви, че ще направя всичко възможно, за да му намалят присъдата, ако ми разкажете.

— Да намалят! — замърмори Шевченко. — От пет години на четири и половина. Знам ви аз. Пуснете го съвсем! Толкова. Като дойде при мен — сам и без охрана, тогава може и да ви кажа.

— Но... — започна капитан Сивич.

— И какво толкова се кахърите заради тоя Хамик. Голяма работа, един боклук по-малко — измърмори Шевченко.

Василий Василиевич вече искаше да става, но последната забележка на Шевченко го накара да седне обратно. Според неговите представи Шевченко не знаеше и нямаше откъде да научи за смъртта на Карапетян. Колата се взриви същата нощ, когато бе станал неговият побой със Станиславски. След това Шевченко не беше излизал от болницата, а първите дни изобщо прекара в реанимацията.

— Откъде знаете, че Карапетян е загинал? — попита капитан Сивич.

— Откъде, откъде... — промърмори Шевченко и се обърна с лице към него. — Отникъде! Ние видяхме с Витка как той влезе в

колата. Искяхме само да отидем при него, да си поговорим от сърце, да му обясним какво и как... И тогава като тресна...

— Значи вие и двамата сте видели това?

— Ами да — потвърди Шевченко.

— Но нали казахте, че Станиславски не е видял.

— Не, другарю капитан — Шевченко намигна заговорнически, — аз отидох там малко по-раничко. Сам.

— И какво видяхте тогава? — Сивич дори се учуди малко, като почувства как изведнъж сърцето му — на него, опитния следовател — ускорено заби.

— Какво съм видял, ще кажа, като си дойде Витка — твърдо се запъна упоритият Шевченко и колкото и да се опитваше, Василий Василиевич не успя да измъкне от него нищо повече.

ГЛАВА ТРИНАДЕСЕТА

ШЕВЧЕНКО И СТАНИСЛАВСКИ

1.

— Ама че работа, Александра Ивановна! — започна още от вратата капитан Сивич.

— Чакай, поеми си дъх — спря го Романова. — И ние имаме за теб добри новини. Люба — повика тя секретарката си, — направи, моля те, чай. Ще стигнат ли за всички чашките?

— Сега бих пийнал и нещо по-силничко. — Василий Василиевич огледа събралите се в кабинета на Романова за поредната оперативка. — Е, ще минем и с чай.

— Намериха убиеца на Карапетян — съобщи Романова. — Криел се в Калуга при свои земляци. И сега Анатолий Фьодорович се разправя с него.

— Мълчи гадът — забеляза Шведов.

— Сашка, и ти би трябвало да го разпиташ — обърна се Романова към Турецки. — Банкер е все пак.

— Какъв banker е той? — намеси се в разговора началникът на втори отдел в МУР подполковник Нелюбин. — Ако той е banker, аз съм президентът на САЩ! Само табелата му е такава. А реално — шантаж. Случаят е ясен.

— Ако догадките не се потвърдят с факти, случаят не може да е ясен — забеляза Мойсеев, който като криминолог и законник, не можеше да се съгласи с такива заявления.

— Не знам — поклати глава Сивич. — Аз добивам съвсем друго впечатление.

2.

Веднага след разговора с Шевченко в болницата капитан Сивич отиде в следствения арест при Станиславски. Той напълно потвърди показанията на Шевченко. Оня ден Хамик не им дал и копейка, че и ги заплашил на това отгоре да скандалджийстват по-здро, иначе ще ги

изрита на майната им. Не им се искало да се махат от топлата квартира. Но и тормозът нещо не се получавал — нямали настроение. И през нощта, някъде след полунощ, Шурка Шевченко отишъл при Хамик да проси пари за водка.

Когато се приближил до входа, той видял, че край паркираната до блока кола се мотае някакъв мъж. Шурка дори се учудил — намерил време да се занимава с ремонти — наоколо мрак, очите могат да ти извадят. А впрочем какво ли му влиза в работата...

Той влязъл във входа и веднага разбрал, че не е дошъл в подходящо време. Хамик стоял на стълбището и диво се карал със своя приятел, друг арменец, който живеел на долния етаж. Шевченко изчакал известно време, но скандалът не затихвал. Тогава Шевченко разсъдил, че в такова настроение от Хамик не може да се очаква нищо хубаво, и решил да се върне вкъщи — на улица „Милников“.

Те поседели с Витка, изпили ментето и опитали да се скарат. Но нямали вдъхновение. Витка се разстроил и започнал да кълне всичко на света — Хамик, Шурка, себе си, своята съдба и проваления живот.

В края на краищата той поискал Шевченко да направи още един опит. Шурка се заинатил и тогава те отишли заедно, макар че обикновено връзката с Хамик поддържал именно Шевченко.

Като завили в двора, те чули как някой излязъл от входа. На слабата светлина от уличната лампа ясно разпознали набитата фигура на Карапетян. Той отишъл до колата си.

— Хамик! — извикал Шевченко.

Да тичат след много дни непробудно пиянство те не можели. И това ги спасило.

Без да обръща внимание на виковете им, Хамик отворил вратата на колата, седнал вътре, запалил двигателя и потеглил.

И тогава колата се превърнала в ярко огнено кълбо. Шевченко и Станиславски били още доста далеч и се отървали само с уплах.

Потресени, те се върнали вкъщи. Преброили парите си, Шура поровил из кухнята и намерил в шкафчето на Серьожа Ройберг смачкана хилядарка. Отишли при денонощно работеща барака и купили пак менте. Изпили го. И тогава започнало всичко.

Шурка разказал на Витка, че е видял мъж, който се мотаел край колата.

— Това е колата на приятелчето на Хамик, с което се караха — казал Станиславски.

— Не, аз оня го знам! — отвърнал Шурка. — Оня беше друг.

И тук събутилниците загрели, че са видели как лепват бомба на колата. А по-нататък като се започнало! Станиславски искал Шевченко веднага да отиде в милицията. Шевченко се дърпал и тогава Станиславски, чиято гражданска съвест се пробудила вероятно под действието на ментето, започнал да го нарича „отстъпник“, „боклук“ и още кой знае защо „фабрикант“ и „лайнократ“. Но когато стигнал до това, че Шевченко е „продал съветския народ на мафията“, той не издържал. Сбили се — вече наистина точно както искал от тях Хамик. И боят свършил трагично.

— Кого е видял той там? Белези? — попита Нелюбин.

— Кавказец? — прокарваше своята линия Шведов.

— Шевченко мълчи. Иска да се прекрати следствието срещу Станиславски, дори написа заявление, че няма претенции към него и сам си е виновен за всичко — обясни Сивич.

— Виж ги ти — един за всички, всички за един — подсмихна се Романова. — Е какво пък, щом е така, може и да го прекратим. Гледай какви принципни хора имало още у нас. А ти чу ли, Саша? — обърна се тя към Турецки, сякаш изразът „принципни хора“ нещо ѝ напомни. — Меркулов май се е върнал в Москва.

3.

Меркулов се прибра в Москва едва предната вечер. Той още беше съвсем потънал в своите казански дела и продължаваше да мисли за „аверчетата“, които държаха в ръцете си цели заводи и фабрики на територията на Казахстан, когато в кабинета му влетя раздърпаният Турецки.

— Константин Дмитриевич — извика той от вратата, — трябва да поговорим!

— Саша, да не те гонят? — поинтересува се Меркулов. — Нещо ми се виждаш поразчорлен.

— Как да не съм, да знаеш какви неща стават тук — отвърна Турецки.

— По принцип вярно — съгласи се Меркулов. — Да не са взривили пак някой банкер?

Турецки се приближи до Меркулов и каза тихо и сериозно:

— Константин Дмитриевич, вярвам ви като на себе си. Трябва да се направи нещо. Страната е заплашена от хаос, разбирате ли? Някой иска да грабне властта.

— По-тихо, Саша — каза Меркулов. — Да не си празнувал нещо вчера? Някак странен си днес.

— Константин Дмитриевич, говоря сериозно. Обади ми се един приятел от училище, той сега е в спецхраната.

— Що за спецхрана е тая? Да не е при Корсиков? В службата за охрана на президента?

— Не, Корсиков е президентската охрана, като милицията да речем. А той е при Шилов в спецхраната, това е нещо като кремълското КГБ. Та той ми разказа, че срещу президента вече е имало няколко покушения.

Меркулов само поклати глава:

— Ако е сериозно, защо викаш тогава? Ето, Шура Романова не се доверява на никой от своите сътрудници без изключение и аз между другото натам отивам. Такива времена дойдоха...

Турецки запали цигара и започна подробно да излага всичко, което беше научил току-що от Дроздов.

4.

— Отвратително — каза Меркулов, когато изслуша разказа на Турецки. — А какво е показала експертизата?

— Каквото трябва. Че освен тонусин в таблетките е имало някакъв много силен алерген, забравих му името, но не е там работата — каза Турецки.

— Не е — съгласи се Меркулов и продължи мисълта си: — А в това, как е попаднал там.

Двамата замълчаха. Турецки и Меркулов се познаваха отдавна, още от времето, когато след завършването на института младият и зелен Турецки попадна като стажант в Московската градска прокуратура при Меркулов — тогава още старши следовател. И сега нямаше нужда да говорят, и двамата мислеха за едно и също. Да подмени лекарството, което редовно взема президентът, може само човек, който общува отблизо с него. Някой от своите. Фаина Петровна? Едва ли. Тя самата едва не стана жертва на новото покушение. Значи

не е имала и представа за опасността, която е представлявало безобидното на пръв поглед хапче тонусин. Остава да е някой от охраната.

— Между другото — попита Меркулов — началникът на спецохраната Шилов бил ли е в самолета?

— Не, нямало го е. И полетът е бил подготвен от неговия заместник — полковник Руденко — уверено отговори Турецки. — Вадим спомена за това. Но в самолета старши по звание е бил самият той. Затова именно той е допуснал лекаря до президента. И върху него е лежала отговорността за този полет.

— Така че в случай на нещо... — започна Меркулов.

— Щеше да отгърми пръв.

— Красива картинка се получава.

— Това още не е всичко, Константин Дмитриевич — продължи Турецки. — Само час след кацането е бил нападен лекарят, племенникът на жената на президента.

5.

— Едно не мога да разбера, Саша, защо Точилин е повярвал на Дроздов? — поклати глава Меркулов, когато Саша свърши. — Къде е гаранцията, че най-старшият от охраната не е изработил този номер? Аз бих си помислил десет пъти отначало.

— Вярно, Константин Дмитриевич — съгласи се Турецки. — Но нали именно Дроздов го е пуснал до президента, за да направи инжекцията. Ако той самият е подготвил акцията, за нищо на света не би го пуснал.

— Може би, може би — поклати глава Меркулов.

— А Точилин след три дни направил анализ на таблетките тонусин в своята лаборатория. Той знаел, че се води голяма игра и ще се опитат да му попречат, затова и подменил две хапчета тонусин с други — взети от личната аптечка на президента в жилището му. И ги сложил в куфарчето, което нарочно натъпкал със стари документи, никому ненужни хартийки. Въобще постъпил грамотно.

— Кой още знае за резултатите от анализа и изобщо за цялата тази история? — замислено попита Меркулов.

— Резултатите са известни само на Точилин и Дроздов, ако не смятаме нас двамата, Константин Дмитриевич — отговори Турецки.

И Турецки, и Меркулов разбираха, че се е създадо повече от сериозно положение. Три отчаяни покушения срещу президента не бяха успели всеки път поради чиста случайност. Последния път, над Атлантика, неговите врагове бяха действали на сигурно. Ако в правителствения самолет не се бе озовал Женя Точилин със своите американски лекарства, ако не беше решителността на Дроздов, който не се уплаши да поеме голямата отговорност, в лишената внезапно от президент Русия безусловно щеше да настъпи пълна дестабилизация.

— Те са внедрили свои хора даже в спецхраната. Някой е подменил тези хапчета.

— Да, Константин Дмитриевич, тук не можеш да се справиш без половин литър. Направо ти иде да се обърнеш към агенцията на Грязнов. Може пък тези шерлокхолмсовци да ни помогнат с нещо?

— Ти сериозно ли говориш, Саша?

— Ами не, шегувам се.

ГЛАВА ЧЕТИРИНАДЕСЕТА

ПАСАЖЕРЪТ ОТ ФЕРИБОТА „ИЛИЧ“

1.

На връщане към къщи Турецки отново се сети за Слава Грязнов и едва сега се хвана, че кой знае защо през последните два дни мислите му упорито се въртят около Грязнов. Нима той сериозно мисли, че тази детективска агенция може с нещо да помогне? Не, едва ли. И все пак той отново си спомни за Грязнов...

Колкото повече мислеше за това, толкова по-отчетливо се промъкваше една смътна мисъл, която той не можеше никак да облече в думи. Сработваше неговата особена интуиция, която толкова пъти му бе спасявала живота и този на близките му. По някакъв начин Слава Грязнов беше свързан с руския президент. Не, не пряко... В подсъзнанието му се въртеше някаква идея, която никак не искаше да изплува на повърхността. Грязнов... Президентът... Какво общо може да има между тях?... Турецки разтри слепоочието си. Или само му се струва...

Саша така и не усети как се озова пред вратата на жилището си.

— Слушай, Ира — каза той на жена си, която излезе да го посрещне, — само не си мисли, че се побърквам. Кажи, свързан ли е Слава Грязнов някак с нашия президент, или само ми се струва?

— Грязнов? — учуди се Ирина и се замисли. — Ами разбира се! Помниш ли, когато бяхме заедно през лятото на петдесетгодишнината на Романова? Слава разправяше, че имал някакъв чичо, едва ли не в Далечния изток, който приличал като две капки вода на президента.

— Двойник! — възкликна Турецки. — Точно така! А аз все не можех да си спомня! Браво на теб!

— Благодаря — усмихна се Ирина, — какво друго ми остава?

2.

На вечерята Саша мълчаливо ядеше каквото му беше сложила Ирина. Той мислеше. Ох, колко съблазнително беше да докарат тук

чичото на Грязнов и за всеки случай да предпазят президента. Но дали ще се съгласи Грязнов? И самият чичо? Това си беше опасна работа. Поредното покушение може да успее и тогава... Турецки изобщо не беше сигурен дали би могъл да подстави собствения си чичо вместо президента.

Нито Ирина, нито дъщеричката му се решаваха да нарушат мълчанието, разбирайки, че таткото мисли. Внезапно рязък телефонен звън го върна към действителността.

— Попитай кой е — каза Турецки на жена си. — Няма ме за никого, освен... е, сама разбираш.

— Романова те търси — каза Ирина и му подаде слушалката.

— Да, Шура — отвърна той уморено, но това, което чу, го накара да забрави и за умората, и за Грязнов, и за неговия чичо.

— Саша, извинявай, че ти прекъсвам вечерята — каза Александра Ивановна, — но стана поредното чепе^[1]: Шевченко е убит направо в болницата. Изглежда, сме бъркали по отношение на нашия Хамлет. Тук не всичко е така просто. И аз мисля, че това е по твоята част.

3.

Вечерта беше провалена, но Ирина бе привикнала вече и не се сърдеше. Тя знаеше за кого се омъжва.

Турецки драсна към „Петровка“ 38, където тази вечер до късно се беше задържала Романова, и научи от нея всички подробности по случая Карапетян.

— Значи ти мислиш, че Саруханов не е убиецът?

— Нали Шевченко е видял оня, който е заложил бомбата. Ако Саруханов го е планирал отрано, за нищо на света не би вдигнал такъв шумен скандал. Веднага става главен заподозрян.

— Но откъде са знаели, че именно Карапетян ще седне на волана?

— Там е работата, че изобщо може да не ги е интересувал Хамлет. На кого е притрябвал? Саруханов е друга работа — директор на финансовата къща „Вяра“. Помисли сам, за какво му е да очисти Карапетян, и то по такъв начин? Защо да съсипва нова кола? При това своята.

— Значи той не се е скрил от нас...

— Именно! — Шура сви юмруци. — Той веднага е загрял кой е бил на мушката и е изчезнал. Е, сега е в Бутирка. Там никой не може да го докопа.

— Ама че си оптимистка, Шура — забеляза Турецки.

— Обаче друго ме вълнува — мрачно процеди Романова. — Откъде са разбрали, че Шевченко е проговорил?

4.

Разбира се, нямаше нищо радостно в това, че бяха убити хора, независимо че единият бе скитник, а другият мошеник. Както и че е извършено още едно, наистина неуспешно покушение срещу banker. Обаче този нов факт би могъл да проясни останалите. Турецки извади лист хартия и написа:

Директорът на Алтайската банка
Управителят на банка „Риалти“
Генералният директор на банка „Яуза“
Ръководителят на финансовата компания „Твер-инвест“
Директорът на банка „Витяз“
Заместник генералният директор на „Универбанк“.

Срещу всички тези хора през последния месец бяха извършени покушения, при това все успешни. Сега към тях можеше да се прибави и шефът на неголямата финансова къща „Вяра“, който по чудо беше останал жив.

Нямаше съмнение — гибелта на тези хора бе свързана с професионалната им дейност. Значи трябва да се открие нещо общо в работата на банките, които те са ръководили. Обаче тук Турецки се объркваше. Честно казано, хич го нямаше по финансовата част, навремето не се научи дори да води ергенския си бюджет — добре, че сега Ирина пое тези проблеми.

Макар Саша да беше съвременен човек, никога не се беше интересувал от курса на долара или германската марка, а цените в магазините дори не се опитваше да запомни — какъв смисъл има,

когато те се сменят толкова бързо. Затова, когато отиде на гости при майка си, той изобщо не можеше да поддържа най-увлекателния за нея разговор за цените, който бе заменил дежурните приказки за времето.

Турецки пак погледна списъка на банките. Някакво шесто чувство му подсказваше, че убийствата на bankerите са свързани помежду си — върху банките се оказва натиск, но от кого? Защо? С каква цел?

И защо това листче със съвсем чуждите за него имена на финансови структури изведнъж го наведе на мисълта за собствения му живот? Кой знае защо той усещаше към всички тях странна злоба — сякаш тези финансисти му бяха пресекли пътя, лично на него — Саша Турецки.

Той не би бил следовател по делата от особена важност, ако не можеше да открие отговора. Този отговор беше Татяна Бурмеева. Защо всичко най-хубаво се пада точно на такива?

Турецки пак си спомни за Татяна и за миг му се стори, че заради такава жена би могъл да жертва твърде много. Тя му изглеждаше измъчена и крехка — като заблудено дете, което ти се иска да прегърнеш и да приласкаеш. Саша се опитваше да прогони от съзнанието си нейния образ, но само да помислеше за финансистите и bankerите, веднага си припомняше онази снимка с Татяна и нейния мъж, дребосък и очилатко. Само че трябваше да мисли не за това, а как да открие убийците на Леонид Бурмеев.

Турецки пак погледна листчето. И така, финансова къща „Вяра“ Сергей Саруханов остана жив и без всякакво съмнение знае от кого следва да се страхува. Но дали ще проговори? Печалният опит на Шевченко говореше, че мълчанието сега е по-полезно.

В полунощ телефонът на Турецки пак иззвъня. Този път беше Вадим Дроздов, твърде разтревожен от всичко ставащо.

На другия ден двамата стари приятели се срещнаха на ъгъла недалеч от детективска агенция „Глория“.

5.

Беше слънчев есенен четвъртък. На кея на стокхолмското пристанище Фрихамн се товареше фериботът „Илич“. Безгрижните потомци на викингите се качваха на него, за да се полюбуват на архитектурните и другите чудеса в града на Нева, а също и да

извършат десант в неприлично евтините за тях магазини на бившия Ленинград. Запотени руснаци (ако се вярва на паспортите — все още граждани на СССР) се връщаха всеки отнякъде: четирима мъже сновяха насам-натам, всеки с куп автомобилни номера под мишница. Братат шведски митничар премина с важна стъпка, след него ситно подтичваше раздърпана руска девица. Тя бърбореше на английски, като се опитваше да убеди господин офицера, че персоналният компютър, който носи, по никакъв начин не попада под какво ембарго. Митничарят, без да я слуша, величаво се приближаваше към старателно опакованите кашони и въртеше на пръста си джобно ножче с трийсет приспособления. Господин офицерът искаше да се убеди лично.

До отплаването оставаха четиридесет минути.

Човекът, записан в паспорта си като Алексей Снегирьов, на пръв поглед нямаше особено имущество. Само кожена чантичка на колана и препатила яркочервена раница. В нея имаше безтегловен спален чувал, в който въпреки това човек можеше да преспи и на арктическият лед. Имаше още фотоапарат, няколко филмчета за него, касетофон „Шарп“ и малко дрехи. В това число два поизносени анцуга и стари маратонки. Ако тези анцузи бяха попаднали в ръцете на криминалозите, те щяха да намерят по тях растителен прашец от толкова много страни, че по тях би могла да се изучава ботаниката. Но това едва ли беше възможно.

Брататият митничар извади наполовина от кашона процесорния блок и дълбокомислено изрече:

— Да. Това наистина прилича на тридесет и три мегахерца, който вкарахте тук миналата седмица. Удовлетворен съм, затваряйте.

И сам извади от джоба си дебела ролка скоч, за да залепи разкъсания кашон. Девическата смутено се усмихваше.

Човекът, който се наричаше Алексей Снегирьов, също се усмихна и се качи на кораба по дългия виадукт, покрит с яркожълта синтетична тъкан, ако случайно завали.

Билетът му беше от най-евтините и каютата му се намираше дълбоко в недрата на ферибота. Всъщност това дори не беше пътническа каюта, а едно ъгълче за някой шофьор на камион. Именно така беше обозначено в плана на ферибота. Когато слизаше надолу, Алексей Снегирьов надникна в случайно отворената врата на

товарната палуба и действително забеляза през цепнатината гигантско мокро колело.

Неговата каюта беше разположена още по-надолу. На това място бордът на кораба вече се извиваше към кила: таванът на каютата беше значително по-широк от пода, а койката за спане беше на равнището на гърдите. Освен койката в каютата имаше още мивка, огледало и кресло с поставена върху него шарена диплянка, която представяше на шведски прелестите на отдиха в Санкт Петербург. На поличката под огледалото на най-видно място се кипреше пликче за бакшиши.

Алексей погледна в огледалото. Оттам доброжелателно се взираше в него слаб мъж с късо подстригана на таралеж безцветна коса — пепеляворуса или съвсем посивяла. На светлината на неоновата лампа не можеше да се разбере. Очите му също бяха почти безцветни, светлосиви, сякаш избелели. Общо взето, добре звучи, помисли за себе си Алексей. Донякъде даже предразполагащо.

„Срещу теб някога стреляли ли са свои?“

От това точно нямаше нужда. Очите на човека в огледалото започнаха да се променят. Сега те сякаш гледаха през лещите на оптически мерник. Нещо твърде рано започна да му се отразява близостта на историческата родина...

Вечерта, когато стокхолмските шхери^[2] останаха зад кърмата, той заключи каютата и тръгна да се поразходи из кораба. В първия салон показваха някакъв видеофилм. Алексей влезе в най-сърцераздирателния момент: млади мъж и жена, които ненавреме влязоха в някакъв бар, станаха свидетели на ужасно изнасилване. По всичко личеше, че през останалите час и половина, два на съпрузите им предстоеше мъчително колебание дали да дадат показания или не.

Това не го интересуваше и той отмина нататък. Намери си място на горната палуба зад димоходната тръба и подиша морски въздух, докато гледаше как потъва зад кърмата светлинката на далечния фар. После слезе обратно в каютата и си легна.

На другия ден рано сутринта трябваше да се проведе учебна тревога. След сигнала с корабната камбана на пасажерите се препоръчваше да се облекат по-топло, да надянат спасителните жилетки и кротко да чакат, докато дойдат да ги вземат, за да ги заведат до спасителна лодка номер еди-кой си. Сигналната камбана действително би събудила и покойник, още повече че висеше точно

срещу вратата на каютата. Алексей се облече, послушно завърза спасителната жилетка и зачака, но никой не дойде да го вземе. Той свали жилетката, съблече се и взе от поличката фирменото пликче за бакшишите. После се усмихна и го подхвърли. Когато най-накрая пликчето падна на пода, в него личаха четири дупки. Алексей го скъса на ситни парченца и го пусна в тоалетната.

Над водата започна да изплува Санкт Петербург.

Алексей намери обърнат напред илюминатор на една от пътническите палуби и прекара край него три часа и половина. „Илич“ премина през Морския канал, внимателно се провря през теснините на пристанището и най-накрая пристана до кея.

След още известно време, като премина по най-легален начин границата, Алексей Снегирьов надяна раницата на гръб и влезе в града, където никой не го посрещна.

След цяло денонощие на кораба тялото му просто молеше за разкършване и той се запъти пеша към станцията на метрото „Приморска“: невзрачен, суховат мъж със среден ръст, каквито има много във всеки град по света. Само дето професията му беше такава, че обикновено не я вписват в никакви документи.

[1] Извънредно произшествие. — Б.пр. ↑

[2] Скали и островчета по бреговете на фиордите. — Б.пр. ↑

ЧАСТ ВТОРА
ХАЛИФ ЗА ЧАС

ПРОЛОГ

В пътеводителите на Москва голямата масивна сграда на площад „Дзержински“, построена още преди революцията за акционерното дружество „Русия“, а през тридесетте години надстроена от архитекта Щчусев, е наречена скромно „административно здание на площад Дзержински“. Но кой из целия Съветски съюз не знае каква „администрация“ се разполага тук?!

Този мрачен дом внушава страх, изглежда, че само видът му може да накара всеки да потръпне. Разбира се, отминаха времената, когато тук от цяла Москва се стичаха „черните врани“^[1], докарвайки все нови и нови жертви. Тези времена отминаха, но дали завинаги... Наистина сега вече никой не притичва покрай сградата на КГБ, а хората просто си минават, но все пак сърцата им се поразтупкват.

Обаче в Москва има хора, които спокойно идват на площада, наречен в чест на железния Феликс. За тях този мрачен масив е просто място за работа. Всяка сутрин тук спират черни волги с тичащ елен на капака и от тях слизат сериозни мъже с чанти. През лятото те са в строги костюми, а през пролетта и зимата — в шлифери и с меки шапки, зиме — в хубави вълнени палта с кожени яки.

Поне това Галя Крутикова знаеше прекрасно. Шлифер, манто или зимно палто, шинел, мека шапка, фуражка — всичко това имаше за нея свое неповторимо лице, различно от другите. Галя помнеше прекрасно всеки предмет и никога не би го сбъркала с друг, както и лицето на човека. Галя беше гардеробиерка.

Нали в КГБ работят не само майори и полковници. Сред многобройните служители в тази солидна организация има портиери, бюфетчийки, електротехници, асансьорни техници, чистачки. Има, разбира се, и гардеробиерки. Естествено, всички тези хора, дори най-нищожният портиер, се проверяват по всички параграфи, всеки има лично досие, в което се вписват анкетните данни, отбелязват се всичките му връзки, а за всеки случай и компрометиращи данни, които при необходимост могат да се използват като средство за натиск.

Всеки от работещите тук прекрасно знае, че животът му е като на длан за когото трябва. Но те се примиряват с това, защото службата в такава солидна организация дава много привилегии — да вземем само прекрасните заявки за продукти, с които на съвсем скромни цени можеш да поръчаш деликатеси, за които съседите ти не са и чували. Ами отпуската в луксозните почивни станции и санаториуми?

На Галя ѝ провървя. Тя дойде в Москва от провинцията и искаше да влезе в Московския държавен университет. Но не стана. Започна работа в един завод, за да остане в столицата. А после чрез един познат получи това място...

Освен специалните с продукти и почивните станции Галя получи и нещо много по-важно — временното жителство се смени с постоянно, леглото в общежитието — с хубава стая близо до службата ѝ, на улица „Милников“. Така че тя отиваше пеша на работа.

Ето и през днешния топъл септемврийски ден тя вървеше бързо към площад „Дзержински“. Сутринта беше прохладна, а денят обещавахе да бъде слънчев. Започваше циганското лято, но настроението на Галя беше отвратително.

В осем без петнайсет тя вече беше на работното си място. Облече синята униформена престилка, среса се пред огледалото, начерви устните си с бледо червило — гардеробиерката също трябва да изглежда добре.

— Галка, ти какво се киприш, годеник ли искаш да си хванеш? — Това беше леля Клава, най-старата служителка в учреждението, която беше подавала палтата и на Берия, и на Ежов, за което понякога обичаше да си припомня: „Лаврентий Палич, момичета, беше галантен мъж, вежлив, винаги ще ти се усмихне, ще ти каже някоя добра дума...“

— Къде ги тия годеници! — махна с ръка Галя. — Имаше някога, сега изчезнаха всичките.

— Внимавай, ще останеш стара мома, кой ще те вземе после — наставнически забеляза леля Клава и се върна при своите номера от 1000 и нагоре.

Галя прехапа устни. „Годеници! — горчиво помисли тя. — Докато те свалят, като килимче се стелят пред краката ти, а като опре до женитба, пардон, извинете.“ И макар тя да разбираше, че е грехота да се оплаква от другаря Потехин, защото с неговата протекция получи

тази работа, жителството и стаята, кой знае защо не изпитваше благодарност. А нали от самото начало си знаеше, че той е женен и хората с неговото положение не могат да се развеждат, защото неизбежно ще им се отрази на кариерата. Само че какво да прави сега, когато стана ясно, че е бременна?

В осем вратата се отвори и заприиждаха първите посетители. Навън беше топло и много от хората, особено тези, които бяха дошли с коли, нямаха палта, други идваха с леки шлифери, така че ѝ предстоеше сравнително лека работа. Не като през зимата, когато към края на деня направо я боляха ръцете от тежките зимни палта. Но сега Галя не би се отказала да мъкне шубите и подплатените палта — приятелки ѝ бяха казали, че от претоварването може да стане спонтанен аборт и всичко да се уреди от само себе си.

Към Галя се приближи един от посетителите: зелен къс шлифер от модните с пухена подплата, мека шапка с леко обърната надолу периферия — вносна стока. А и в лицето на този човек имаше нещо не нашенско. „Чужденец“ — уверено констатира Галя, но не даде вид, че е разбрала — в сградата на площад „Дзержински“ беше прието всеки да скрива мислите си.

Тя взе с вежлива полуусмивка шлифера и шапката. Безусловно бяха направени в чужбина. Кога ли ще се научат в Русия да шият нормални дрехи! Ами цветът! Сега всички са луди по тия пухени шлифери, обаче цветовете им са само сини и кафяви, а този е съвсем друга работа.

Когато вече окачваше шлифера, Галя хвърли едно око на етикетчето, пришито от вътрешната страна на яката: Deutsche Demokratische Republik. Немец значи. Добре си живеят там в ГДР Другарят Потехин беше ходил във всички социалистически страни и разказваше, че немците живеят най-добре. Така описваше живота им, че Галя не можеше да се начуди, а след нея и приятелките ѝ, на които тя преразказваше всичко. Самата тя също мечтаеше да отиде в ГДР или в България на Златните пясъци, само че това беше строго забранено за служителите от КГБ. Дори когато отиваше през лятото на почивка, Галя беше длъжна да информира когото трябва за това, къде се намира и къде смята да ходи по-нататък. За отношенията ѝ с другаря Потехин, разбира се, също беше известно на когото трябва, но никога не бяха викали Галя по този повод, което значеше, че негласно ѝ разрешават.

Галя откачи номерчето и го подаде на немца, който го взе, усмихна се и каза, като бъркаше звуците:

— Шпасибо.

— Моля — усмихна се Галя.

Немецът се приближи към огледалото и се огледа. В ръцете си държеше хубава кожена чанта.

„Техен, дошъл е при нашите“ — помисли Галя, но вниманието ѝ беше отвлечено от двама военни, които се появиха пред нея с тъмнозелените си шлифери. Галя познаваше единия, втория виждаше за пръв път. Военната униформа на пръв поглед би трябвало да бъде за Галя донякъде сложна, но всъщност воинското звание, родът войски и другите знаци за отличие правеха униформите не по-малко запомнящи се от цивилните дрехи. По-трудно беше с граничарите: от тях идваха много и всичките със зелени петлици. Истинските сътрудници не носеха шинели.

Галя откри своята потресаваща способност да запомня хората и техните дрехи чак когато започна да работи като гардеробиерка. Отначало тя се проверяваше сама — дали точно този дебелак дойде с палто с кафява кожена яка и големи, приличащи на шоколадови копчета, а този — със сиво демисезонно палто, тънко за зимата... Всеки път тя се оказваше права. Понякога даже отиваше за палтото, преди още изуменият посетител да ѝ подаде номерчето.

След това я извикаха където трябва и ѝ обясниха, че подобно поведение намирисва в най-добрия случай на хулиганство.

— Вие да не би да запомняте лицата на всички? — попитаха я подозрително.

— Не — скромно отвърна Галя, като почувства, че в този случай е по-добре да премълчи за своя талант. — Само тези, които идват всеки ден.

— И това не ви трябва — меко ѝ направиха забележка. — Че току-виж си помислили, че при нас дори на гардероба има съгледвачи. Нали искате да си запазите мястото?

Галя само кимна и повече не показваше, че помни добре кой и какво ѝ е подал.

Така и си вървеше денят. Шлифери, шапки, барети, шумолящи пухени палта и военни полушубки в цвят каки, сиви, черни... Работата не бе трудна, но Галя се чувстваше уморена. И как не, сигурно вече

беше във втория месец. Тя дори не си представяше как ще каже за това на другаря Потехин, който сега беше в служебна командировка. Може пък да се разведе все пак, но не, по-добре дори да не мисли за това.

Гардеробиерките нямаха обедна почивка, но се заместваха една друга от време на време, за да отскочат до столовата и набързо да хапнат нещо. Така беше и този път. Обаче от миризмата на яденето на Галя изведнъж така ѝ прилоша, че се ограничи с чаша чай и кифличка. Тя се върна на работното си място толкова бледа, че леля Клава прошепна:

— Галка, де си се разболяла?

Галя само махна с ръка в отговор. Сега най-много ѝ се искаше да си е вкъщи.

Към шест часа посетителите ставаха все по-малко и закачалките се опразваха. Галя се огледа: в нейния сектор беше останал само една-единствена дреха — зеленикав, в преливащ се цвят пухен шлифер и шапката, с които дойде немецът. „Дългичко се задържа той там — тъжно помисли Галя. — Сигурно решават нещо сериозно.“

В шест без пет по стълбището се появи млад мъж, когото Галя бе виждала и преди, но не много често. Той без съмнение беше служител на КГБ, но не местен, тъй като се появяваше в „административното здание“ на площад „Дзержински“ само от време на време, и то доста рядко. Освен Галя с нейната фотографска памет друг едва ли го помнеше по лице. Той леко притича надолу по стълбището, спря пред Галя и ѝ подаде номерче.

За миг тя се стъписа. На бялата алуминиева пластинка стоеше цифрата 396. Номерчето, което тя даде сутринта на немеца, номерът, на който досега висяха самотно шлиферът и шапката му. Но това не беше той!

Въпреки това младият мъж, сякаш нищо не се беше случило, ѝ протягаше усмихнат номерчето. Галя го взе като насън и след минута му подаде шлифера и шапката.

— Благодаря — каза младежът на чист руски език.

Галя мълчаливо гледаше как той облича уверено шлифера, после си слага пред огледалото чуждата шапка. „Шапката му е по-малка“ — помисли Галя с неочаквано злорадство. Младежът през това време се обърна и най-спокойно излезе навън.

Случката толкова порази Галя, че тя забрави и за своето състояние, и за другаря Потехин. Първата ѝ мисъл беше да съобщи където трябва, но после си помисли, че който трябва и без това навярно знае не по-зле от нея. „След като е изчезнал, значи така трябва — помисли Галя. — А аз ще изгърмя... Пак ще кажат, че работя като съгледвач, че и ще ме изгонят...“ Но тя запомни за цял живот лицето на младия мъж. Чертите му биха могли да се нарекат дори приятни: светла коса, сиви очи, високо чело, ако не се брои наглата усмивка, притаила се в ъгълчетата на устните, и мътният поглед, който имат хората, които постоянно лъжат. „Не бих искала да ни се пресекат пътищата с такъв“ — мина ѝ през главата, докато го изпращаше с поглед.

Галя не видя повече нито немеца, нито младежа, който си замина с шлифера му, а скоро и тя беше принудена да напусне работата при доста неприятни обстоятелства.

[1] Така са наричали черните коли, с които карали арестуваните в КГБ. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ПЪРВА

РАЙОНЕН ЦЕНТЪР „ОЛГА“

1.

Още щом излезе от самолета и застана на стълбичката, Слава Грязнов усети, че не е в Москва. Облѣхваше го пренаситеният с водни изпарения въздух на Приморието. Беше два часа следобед, но над град Артѳом висеше противната мъгла, известна сред жителите на Владивосток като „прѣскало“.

„Ама че гаден климат! — мрачно помисли Грязнов. — И защо чичо смени с него своя Урал? Какво му харесва тук?“

Грязнов слезе по стълбичката. Пътниците, които вече бяха получили багажа си, се тѣлпяха около автобуса, който трябваше да ги закара във Владивосток, и само Грязнов трѣгна към касите на местните авиолинии.

„Сега остава и самолетите да не летят при това време — мрачно си мислеше той. — Нашият самолет как да е, ама кой ги знае местните кукурузници.“ Той се чудеше как въобще летят понякога малките АН-12, като се има предвид сложният и непредсказуем климат на Приморския край.

При това Слава Грязнов изобщо не беше въодушевен от целта на своята визита в Приморието — да уговаря родния си чичо да дойде с него в Москва и да вземе участие в някаква съмнителна авантюра, на всичкото отгоре и опасна за живота му. Нали ако срещу президента на Русия бѣде извършено още едно покушение, независимо от всички усилия на Турецки и Дроздов, то може и да успее. А Слава Грязнов не се радваше особено на перспективата да подстави собствения си чичо. И все пак...

И все пак той беше тук, в Артѳом, и послушно чакаше кога ще се вдигне мъглата и малкият дванайсетместен самолет ще може да излети към Олга.

Сега облеченият не според времето Грязнов се разхождаше на площада пред аерогарата и разглеждаше паркираните японски коли.

Постепенно у него взе да се оформя впечатлението, че във Владивосток и околностите май въобще не са останали отечествените жигулитата и москвичи.

Накрая по радиоуредбата повикаха пътниците за полета. Грязнов грабна чантата си и без всякаква радост забърза към самолета.

2.

Майорът от запаса Григорий Иванович Грязнов живееше в Олга, неголям районен център в Приморския край. Той беше служил тук във войските на ПВО и остана след демобилизацията си. И ако племенникът му се чудеше, че той продължава да живее в такава дупка като градчето Олга, което едва ли имаше и пет хиляди жители, то самият Григорий Иванович беше доволен от живота си. Първо на първо, тук беше собственият му дом заедно с няколко кошера и градина, които му помагаша да оцелее през последните трудни години. Григорий Иванович с удоволствие се занимаваше и с градината, и с кошерите, но истинската му страст, колкото и да е странно, стана театърът.

По някаква ирония на съдбата градчето Олга се оказа истински извор на сценични таланти. Местният самодееен театър неведнъж печелеше първо място сред самодейните състави от Приморието. Най-голямото постижение на Олгинската самодейна трупа стана театралният спектакъл, посветен на 120-годишнината от основаването на селището. Членовете на театралния състав и някои други жители, облечени, доколкото е възможно, като селяни от края на миналия век, стояха на брега, изобразявайки първите преселници, дошли с кораб от Русия, за да покоряват дивите брегове на Японско море. По лицата им бяха изписани страх и отчаяние. До тях се бяха строили матроси, които окуражаваха нещастниците. Жени нареждаха, деца плачеха. Мястото, избрано за застрояване на първото селище в Руското Приморие, бе осветено от величавия поп Авакум, когото играеше самият Григорий Иванович, който собственоръчно си беше изработил брадата, расото и кръста на дебела верижка.

Обикновено всеки град, градче и дори малко село намират с какво да се гордеят. Градчето Олга имаше сериозни основания за това — то беше първото руско селище на брега на Японско море и по такъв начин се оказваше с две години по-старо от самия Владивосток. Това

първородство даваше на олгинци възможност да говорят за столицата на Приморието с известно пренебрежение.

Обаче истинският звезден час на Григорий Иванович Грязнов настъпи, когато за президент на Русия бе избран Андрей Степанович Яблоков. Оказа се, че той не само има отмерения уралски говор на знаменития си земляк, но освен това прилича като две капки вода на президента.

Внимателният човек, разбира се, добре запознат с двамата, винаги би разпознал кой от тях е майорът от запаса Грязнов и кой — президентът на Русия, но при бегъл поглед и особено отдалеч приликата изглеждаше пълна.

Григорий Иванович сега постоянно забавляваше жителите на Олга и гостите с речи и призови от трибуната. Той изучаваше внимателно по телевизора при всяка възможност походката на своя двойник, копира неговия начин на изразяване — гръмко, внушително, отривисто, специално ходи до Владивосток, за да си купи светлосив костюм, какъвто обикновено носеше президентът. С това пътуване също се получи куриоз.

В тези дни целият Владивосток се готвеше да посрещне Солженицин. На гарата специален вагон вече очакваше знаменития писател. Най-накрая дойде автобусът и Александър Исаич собственолично излезе пред хората.

В същия този момент Григорий Иванич в новия си сив костюм успя да се промъкне точно пред автобуса.

— Андрей Степанович — възкликна Солженицин, — не знаех, че и вие ще бъдете тук!

Страстта да подражава на президента дотолкова беше обхванала Григорий Иванович, че той преименува дори съпругата си, тиха и скромна жена, която се казваше просто Зина, във Фаина Петровна. Жена му отначало се възмущаваше, но след известно време привикна и когато чуеше той да я вика: „Фаина, къде си?“ — отвърщаше от градината: „Кво има?“

Струва ли си да се казва, че Григорий Иванович събираше всички снимки на своя двойник, които успяваше да намери, и от време на време, когато никой не можеше да го види, стоеше пред огледалото, като се стараеше да докара на лицето си, както той казваше, „държавническо“ изражение.

И трябва да му се признае — майорът от запаса и ръководител на самодееен театър успя да усвои поразителна прилика с руския президент.

3.

Турецки невинаги се заемаше с възложените му случаи с такова настървение, каквото предизвика у него убийството на Леонид Бурмеев. Може да се каже, че сега той разпределяше работното си време поравно между случая Леонид Бурмеев и всички останали убити банкери. Като начало той изпрати запитване относно връзките на Бурмеев, предишния му живот, учение и работа.

Картината излизаше съвсем типична. Леонид Бурмеев завършил специалност „математическо моделиране“ в Московския енергетичен институт. Преподавателите и състудентите отбелязваха неговата рядка съсредоточеност, която в съчетание със способностите му го направила един от отличниците на курса. След института Бурмеев попаднал по разпределение в ЦНИИЦВЕТМЕТ, където се занимавал с компютърна обработка на данните за цветната металургия. Скоро след завършването на института той се оженил за своя състудентка, романът, с която започнал значително по-рано — когато във втори курс ги пратили на бригада да вадят картофи в колхоз.

Първата жена на Леонид Нина работела като скромнен инженер в конструкторско бюро. Две години след сватбата им се родил син — Максим Бурмеев, който сега, както пресметна Турецки, би трябвало да е на дванадесет години.

С помощта на служителите в ЦНИИЦВЕТМЕТ Турецки успя да се снабди със снимки от тези години — любителски черно-бели фотографии, направени в отдела при посрещането на новата 1985 година. Саша не можеше да сдържи усмивката си, докато разглеждаше тези бедничко и старомодно облечени, но толкова весели хора, масите, отрупани с бутилки, мезетата в чиниите (явно взети назаем от учрежденския стол). Впрочем забеляза италиански вермут „Чинцано“ и коняк „Арапат“, при това не менте. За мезетата не си и струваше да се говори — имаше и шпроти, и шунка, и кашкавал. Донякъде го озадачи стандартната емайлирана кофа на края на масата.

— За миене на съдове ли е? — предположи Турецки.

— О, не — сподави смеха си бившият колега на Бурмеев, — това е салатиера: имаше много народ, празнувахме с цялата лаборатория... Весело си живеехме — заключи той след пауза и въздъхна.

Между другите — Леонид: в пуловер, оплетен от жена му, в очила с прости телени рамки. На една от снимките той бе хванат с бутилка шампанско в ръцете — на лицето му беше застинало учудване, а пенливата течност си течеше на воля. Дори по тези доста неизразителни снимки се виждаше колко буйно са се повеселили те тогава.

„Нали още го нямаше указът срещу алкохола“ — съобрази Турецки.

Ще минат десет години и този весел очилатко ще се превърне в солиден човек, banker, който, без да бърза, се измъква от новия мерцедес, но иззад прекрасните очила в златни рамки гледат студени и невесели очи.

В началото на перестройката Леонид първо го ударил на политика — събирал подписи за разни открити писма, ходел по митинги, но много бързо се отдръпнал от това. Той разбрал доста по-рано от другите, че настъпва времето не на идеалистите, а на деловите хора. И организирал кооперативна фирма за ремонт и продажба на компютърна техника.

4.

Това било през времето, когато думата „фирмаджия“ започнала да се асоциира у повечето хора с някакво ново подобие на непманите от двадесетте години — богаташи, които могат да си позволят това, което е недостъпно за другите: ресторанти, престижни коли (отначало дори не западни, а просто лади самари), прани дънки и подплатени дънкови якета. Времето на тези хора свърши поразително бързо. Родната занаятчийска промишленост не може да се конкурира с китайската и турската ширпотреба и повечето, изникнали като гъби след дъжд кооперативни фирми тихичко повехнаха. Повечето, но не всички.

Льонка Бурмеев бил не просто отличен студент и талантлив математик, той се оказал и прекрасен организатор и което е по-важно, не само отлично се оправял в днешния ден, но умеел да предвиди и утрешния.

Той бил разбрал отдавна, че бъдещето е в компютрите. Още по времето, когато дори неговите бивши състуденти, без да говорим за редовите служители в ЦНИИЦВЕТМЕТ и просто познати, при думата „компютър“ мръщели чела, съобразявайки за какво говори Леонид — за калкулатор или за тайнствената електронноизчислителна машина.

Никой още нямал и понятие, че такава машина можеш да имаш и вкъщи, в представите на много хора това било гигантско съоръжение, заемащо цяла зала, което се обслужва от учени в бели манти. И главно, за да ползваш тази машина, трябвало да се учат различни сложни програмни езици.

— Не, Льонка, аз по-добре да наблегна на английския — се засмяла Нина Бурмеева, когато нейният мъж ѝ съобщил, че смята сериозно да се заеме с компютрите, и ѝ предложил да ги овладяват заедно.

— Скоро компютрите ще бъдат толкова обикновено нещо, колкото газовите печки! — доказвал Леонид, но Нина само се смеела и махала с ръка.

Това било още преди перестройката, но от този кратък разговор у него останало неприятното чувство, че не го разбират. Именно в този ден Леонид започнал да подозира, че те с Нина мислят съвсем различно.

В следващите години пропастта между тях само се задълбочавала. Леонид бил зает от сутрин до вечер в своята кооперативна фирма — отначало той правел собствено ръчно почти всичко. Едва после започнал да наема други хора, като се стараел да привлече най-добрите професионалисти. Скоро той вече не докосвал платките, кабелите и микросхемите, но правел вече нещо доста важно — ръководел своето предприятие. Простите хора често виждат в директора своего рода безделник, даром получаващ големи пари, но в действителност от таланта на мениджъра зависи много.

А Леонид Бурмеев се оказал гениален мениджър.

Неговата компютърна фирма се разраснала и станала една от най-големите в страната, официален дилър на компанията „Епъл Макинтош“ в Русия. Той попаднал в Щатите един от първите сред своите познати и макар Америка да му се сторила еднообразна страна на хамбургери, бензиностанции и миризма на шампоан, това не му попретило да сключи много изгодни договори.

Но той пътувал до Щатите само служебно. Леонид изобщо не можел да разбере някои от своите приятели, които буквално бълнували за тази страна. Самият той предпочитал Европа. Веднага, щом вече можел да си позволи почивка със семейството в чужбина, той посетил Париж, Ница, Кан.

Столицата на Франция го поразила. И съвсем не с красотата на историческите си паметници. Изобщо не е задължително да ходиш там, за да научиш как изглеждат „Нотр Дам дьо Пари“ или „Гранд Опера“. Привличало го друго, това как прекрасно е устроен този град за живеене — не за някакъв особен лукс, а за съвсем прост, обикновен, всекидневен живот. Париж сякаш специално е създаден за хората. В кафененцата, разположени буквално на всеки ъгъл, можеш на чашка кафе да прегледаш вестниците и да водиш делови преговори, можеш да зяпаш минувачите и да не мислиш за нищо, а можеш да дойдеш с лаптоп и два-три часа да си ближеш кафето и да работиш. Главното е — никой на нищо не се чуди, всички твои действия се приемат от околните като нещо нормално.

Разбира се, Париж си има и сенчеста страна. Задигнали чантичката на Нина още на летището, пет минути след като минали през митницата и паспортната проверка. За щастие документите и парите Леонид държал във вътрешния джоб на самото си.

А Средиземноморието! След като Бурмеев видял как се плиска най-чистата лазурна вода край замъка Иф, над който с крясъци летят белоснежните чайки, след като се гмурнал в абсолютно прозрачната вода край вулканичния остров Фриул, той престанал да разбира какво привлича хората в пренаселения, миришец на пот Сочи, който при това бил и доста скъп.

И той отново се сблъскал с поразителното неразбиране на жена си. Струвало му се, че колкото повече се отдалечават от някогашния студентски живот със зелевите пирожки в бюфета, толкова повече се проявява някакво основополагащо, базово несходство между тях.

Колкото и да е странно, на Нина повече ѝ харесала Германия, съвършено никаква, удобна, чиста и безлична. Тя упорито твърдяла, че французите са прекалено високомерни в сравнение с простите и доброжелателни немци. Може и да е било вярно, но на Леонид му било доста по-приятно да гледа стройните, винаги обмислено облечени французойки, които, разбира се, си знаят цената (пък и какво лошо има

в това?), отколкото дебелобузестите немски фрау и фройлайни, облечени просто, удобно и много скучно.

Но основните противоречия с Нина се разкрили не в чужбина, а вкъщи — в Москва.

Нина посрещала на нож всеки опит на Леонид да устрои живота им по-удобно, по-приятно, да не говорим изобщо за разкош. Ако той предлагал да отидат на ресторант, тя отвърщала, че предпочита да си седят вкъщи на бутилка вино, ако се измъквали някъде за три дни да си починат, то вземали в хотела съвсем не луксозните стаи. Но най-зле се оказало с тоалетите. Всички опити да превърне Нина в модерна жена се провалили с трясък. Леонид, независимо от своята твърде обикновена външност всъщност дълбоко в душата си обичал шика, просто по-рано не го показвал. Затова Нина и не подозирала, че мъжът ѝ въобще не обожава изплетените от нея пуловери с кожени кръпки на лактите и евтините кадифени панталони, вечно издънени на коленете.

Със замогването на мъжа си Нина Бурмеева, която продължавала да работи за жълти стотинки в конструкторското бюро, започнала да се облича по-скъпо, но все пак много скромно и без излишества. Леонид няколко пъти ѝ купувал и в Москва, и в чужбина рокли, които, както му се струвало, щели да ѝ седят добре, да я направят по-ярка и интересна жена. Но тя не ги облякла нито веднъж.

Докато Леонид все още се занимавал предимно с продажба на компютри, това се понасяло някак. Но му се искало нещо повече. Той пресметнал и разбрал, че най-доходният и същевременно престижен бизнес е банкерството. Вече имал начален капитал и ето, преди три години в Москва наред с рекламите на другите търговски банки се появила и рекламата на „Универбанк“. Леонид изобщо не си блъскал главата над името — просто искал всички веднага да разберат, че тази банка извършва всякакви банкови операции както с организации, така и с физически лица.

Тези, които поне мъничко познавали Леонид, изобщо не се удивили, че „Универбанк“ много бързо си стъпила на краката и се превърнала в една от най-могъщите и надеждни банки на Русия. Той давал средни проценти по депозитите, но разбиращите хора и много организации си влагали тук парите, а не във фирми от типа на печално известните „Властелини“ или питерския пенсионен фонд „Надежда, Нравственост, Благородство“, главата на който, Михаил Микешко,

буквално обещаваха да облече своите вложители в сребро и злато, а в резултат им отмъкнал и последния грош.

Бурмеев смятал подобни машинации за толкова нечистоплътни, че когато на един коктейл Микешко заедно с изящната си съпруга (бивша манекенка) дошъл при него, за да засвидетелства почитта си, Леонид се държал толкова неучтиво, че почти граничело с грубост. Впрочем безпардонният Микешко преглътнал това съвсем спокойно. Той смятал Бурмеев и малкото подобни на него честни бизнесмени за чудаци от друг свят и между „своите“ не криел много собствения си стремеж да изпързали простаците. В паметта на Леонид се врязало как на същия този коктейл някой попитал Микешко:

— Ваша ли е тази реклама — „Ние ще облечем цялата страна“?

— Моя, моя е! Първо ще ги облека, после — ще ги обуя! — изхилил се Микешко над двусмислицата, без ни най-малко да крие своето желание да изпързали баламите.

В това време „Универбанк“ процъфтявала и заедно с нея се променял целият начин на живот на Леонид. Бурмееви се преместили в престижен апартамент на улица „Малая Филевска“, сдобили се с новичко „Ауди“, но не били щастливи.

Нина се притеснявала от своето ново положение на съпруга на крупен банкер. Разбира се, било ѝ приятно да има вкъщи микровълнова печка и съдомиялна машина, тя, разбира се, се радвала, че синът ѝ има възможност да учи в едно от най-престижните училища в Москва при най-добрите учители, че почивал на Средиземно море и играел тенис. И все пак, с ръка на сърцето, тя не можела да не си признае, че би сменила всичко това за предишния прост и разбираем за нея живот.

Но най-много от всичко на Нина ѝ тежал новият свят, в който трябвало неизбежно да влезе семейството на едрия банкер. Леонид ходел на приеми, коктейли, делови обеда, за много от които получавал покана „със съпругата“. Обаче съпругата всеки път се опъвала и не искала да ходи никъде. Понякога Леонид се предавал, но в особено важни случаи настоявал и тогава Нина тръгвала на поредния прием с вид на овца, която водят на заколение. И се държала по този начин и там. Не докосвала почти нищо, на въпросите отговаряла едностранно, не само не вземала участие в общия разговор, но и почти не слушала за какво говорят.

Струва ли си да се казва, че Нина Бурмеева категорично отказа да ходи на конкурса „Московска красавица“. Леонид можеше да я закара там само насила — Нина решително не одобряваше подобни мероприятия и беше много недоволна, когато разбра, че мъжът ѝ е получил такава покана.

— Щом искаш да зяпаш голи безсрамни мадами, върви сам! — заяви Нина. — Да бяха ви поканили направо в публичен дом!

— Това не е публичен дом, а конкурс за красота — уморено възрази Леонид.

— Конкурс за красота! — Нина внезапно премина в крясък, което беше съвсем необичайно за нея. Тя бе сдържана, дори тиха жена и този взрив свидетелстваше, че се намира на границата на нервен срив. — Там има само курви! Нима порядъчна жена ще тръгне да си друсва циците пред мъжете! Върви, любивай се!

— Успокой се — само каза Леонид. — Аз отивам там не за да се люблювам, както ти се изрази, на цици. Това ми е нужно за поддържане на престижа.

— Че на кого е нужен тоя престиж! — беснееше Нина. — На мен ли? На детето? Не виждаш ли, че заради този престиж те е страх и на улицата да излезеш без охрана! Кому е нужно това?

Нина говореше още нещо, но той не отговаряше. Сега беше разбрал окончателно — пътищата им с Нина се бяха разминали, едва ли можеха да живеят заедно занапред. „За нея ще бъде по-добре, ако може отново да стане обикновена, скромна жена, а не съпруга на banker“ — помисли Леонид, облече се и отиде на конкурса „Московска красавица“.

Там между участничките той забеляза една — потресаващата Татяна Христофорици. Висока, стройна, с разкошна коса, тя се отличаваше от останалите красавици с изражението на лицето си — в него имаше нещо решително, твърдо и същевременно детско.

Обичащият всичко красиво Леонид, разбира се, ценеше и женската красота, но в предишния живот преди перестройката той не можеше и да мечтае за такава жена. Но сега всичко се беше променило. Макар външността му да си беше останала същата, той не беше вече скромният сътрудник на ЦНИИЦВЕТМЕТ. И когато конкурсът завърши, Леонид решително се приближи към Татяна.

Той никога не би станал банкер, ако не умееше да взема веднага важни решения. Дори Татьяна да не му стане близка, то поне си струва да я покажеш. В това се състоеше нейното решително предимство пред Нина, която вече беше отмиляла на Леонид.

Всичко това Турецки научи, докато разпитваше тези, които познаваха предишния и сегашния живот на Леонид Бурмеев.

ГЛАВА ВТОРА

ЗАЩИТНИКЪТ НА БЕЛИЯ ДОМ

1.

Ако жената на Бурмеев беше друга, Турецки едва ли би я разпитвал отново и отново, но той всеки път измисляше нови дребни въпроси, на които можеше да отговори само Татяна. Затова някак от само себе си се получаваше, че той я посещаваше ако не всекидневно, то в краен случай през ден. Охраната пред стаята на Бурмеева впрочем скоро беше свалена.

Всъщност Турецки не научи нищо принципно ново от Татяна. Тя му разказа как е участвала в конкурса „Московска красавица“ и как не влязла даже във финала.

— Там е истинска мафия — разказваше тя. — Ако не преспиш с когото трябва, дори да си София Лорен на млади години, нямаш никакъв шанс. — Тя помълча. — Пак там се запознах с Леонид.

— Но той е имал семейство — предпазливо започна Турецки. — Жена, син...

— Да бяхте я видели! — подсмихна се Татяна. — Съвсем не му подходеше. Както си е била, така и си остана жена на прост инженер. Нито може да се облече, нито да се държи както подобава. Така че всичко стана съвсем закономерно.

Турецки беше малко засегнат от отношението на Татяна към жената, чието място беше заела. В думите ѝ като че ли нямаше презрение, но липсваше каквото и да е съчувствие. Предметът си бе изживял времето — хвърляй го.

— Но вие нали знаехте, че той е женен — продължи Турецки.

— Да — кимна Татяна.

— И не ви ли притесняваше това?

— А защо да ме притеснява? Преди всичко — нали той искаше да се омъжи за мен.

— А вие не искахте ли?

— Аз просто се съгласих.

Турецки и сам не знаеше защо го вълнуваше този разговор. Нали той нито за секунда не допускаше, че може да се раздели с Ирина.

— Между другото неговата Нина се уреди прекрасно — наруши мълчанието Татяна. — Няма защо да я жали човек. Първо Леонид ѝ направи много хубав апартамент, а това лято изобщо ги пресели в чужбина.

— В чужбина?

— В Австрия. Не се учудвайте — усмихна се Татяна, — там прилична къща е по-евтина, отколкото апартамент в Москва. Така че тя има собствена къща, а синът ѝ ходи в добро училище. Леонид не ги е захвърлил на произвола на съдбата.

— Знаете ли адреса им? — попита Турецки.

Татяна поклати глава:

— Не. Не съм се интересувала.

— Татяна — изведнъж каза Турецки, — защо Леонид реши да прати семейството си, бившето си семейство — веднага се поправи той, — в чужбина? Може би се е страхувал от нещо? Например че може да отвлекат сина му? — Турецки си спомни хипотезата на Шведов, че bankerите са шантажирани от група рекетъори.

— Той не беше забъркан в нищо — сви рамене Татяна. — В никакви спекулации...

Турецки погледна в очите ѝ и отново — за кой ли път вече! — беше поразен: откъде се е взела на света такава жена.

2.

— Привет на служителите от правозащитните органи — Григорий Иванович посрещна племенника си така, сякаш предварително знаеше за идването му, макар Грязнов поради конспиративни съображения да беше дошъл внезапно, като се стараеше да не използва телеграфа, още повече телефона. Цялата операция се провеждаше в пълна тайна, така че никой, освен Дроздов, Меркулов и Саша Турецки нямаше представа защо бившият майор от милицията, а сега шеф на частна детективска агенция, внезапно взе отпуска „по семейни причини“ и изчезна от Москва.

Когато видя преди няколко секунди чичо си, който се появи иззад къщата в тъмно яке и малка плетена шапчица, Слава за миг се обърка. Той, разбира се, си даваше сметка, че родният му чичо Гриша прилича

на сегашния президент, но въпреки това първото впечатление бе просто потресаващо. Григорий Иванович беше заприличал на президента много повече, отколкото преди — в неговия глас, интонацията, походката се бяха появили нови черти, свойствени на този, на когото подражаваше.

Разбира се, като се вгледа внимателно, той забеляза разликата — носът имаше малко по-различна форма, а и изражението в очите на чичо Гриша все пак не беше президентското. В тях струеше нещо простоватото, някаква палава хлапашка радост: виждаш ли как хубаво го правя.

— Влизай, какво стоиш! — каза пак с „държавнически“ глас Григорий Иванович. — Сега ще викна моята Фаина да сложи бързо масата. Е, какво те води при нас в Приморието? Защо не се обади? Щяхме да се приготвим тук за посрещането на високия гост. Можеше да ти представим пиеса. А сега кого да събереш? Кой заминал във Владик, кой в Кавалерово. Ти сигурно от сто години не си ходил на театър?

— Че откъде време за театър, чичо? — махна с ръка Слава.

— Там е работата — кимна Григорий Иванович. — Живеете в столицата, а каква полза? Никъде не ходите. Аз например съм бил в Москва само три пъти, но обходах всичките театри. Даже в Большой театър попаднах.

— А аз никога не съм бил там — призна си Грязнов. — Нямам време да вися на опашка за билети, а да ги купувам на черно пет пъти по-скъпо, не мога.

— Виждаш ли, поне при нас в Олга щеше да се приобщиш към високото изкуство.

Григорий Иванович свали шапчицата, метна на закачалката якето си и като приглади леко пред огледалото косата си и изпъна рамене, се изправи пред своя племенник.

— А у нас върви пиесата „Август 91-ва“ с мен в главната роля. Между другото, радва се на голям успех. Показвахме я в Кавалерово, в Чугуевка, в Яр, представихме я в ловното стопанство. Та там — чичо му самодоволно се усмихна — ми подариха тази шапка.

Той извади от шкафа красива шапка от норка и тържествено я продемонстрира пред племенника си. Слава не можеше да отрече, че шапката наистина е разкошна.

— И на истинския президент би стояла добре — гордо каза чичото. Той въздъхна: — А аз така и не съм я слагал още. Къде да я нося? Няма да ходя с нея из нашата Олга я! Все си мисля да я надяна, като отида във Владик.

— Знаеш ли, чичо Гриша — предпазливо започна Слава, — може и да ти се отвори възможност да поносиш тази шапка. Дошъл съм при теб по работа. Има едно предложение. Само те моля, да си остане строго между нас. Ти си военен човек, няма нужда да ти обяснявам за държавната тайна. Ако се съгласиш — добре, ако не искаш, договаряме се така — между нас не е имало никакъв разговор. Просто съм дошъл да навестя чичо си. Отдавна не съм те виждал, домиляло ми е.

— Говори де, какво има, не ме мъчи?! — нетърпеливо попита Григорий Иванович, като продължаваше да държи в ръце своята разкошна шапка.

3.

Слава Грязнов не се съмняваше в Григорий Иванович, той добре познаваше своя чичо, който, ако се бе родил преди двеста години, непременно щеше да бъде авантюрист. Слава разбираше това и не се опитваше да скрие, че забърква роднината си в много опасно приключение, което може да свърши не само с покушение срещу живота на Григорий Иванович, но и с гибелта му.

— Да не мислиш, че един офицер ще се уплаши от опасността! — с гръмоподобен глас възкликна чичо Гриша. — За кого ме вземаш?!

Той явно вече влизаше в образа от пиесата „Август 91-ва“, която беше написал в съавторство с учителката по литература и един журналист от вестник „Победа“, който излизаше в съседния район (Олгински район поради своята малочисленост нямаше собствен вестник).

— Добре, чичо Гриша, тогава да тръгваме още днес. Всяка минута е скъпа.

— Какво да кажа на Зина... — обърка се Григорий Иванович и веднага престана да прилича на президента.

— Аз ще поговоря с нея — каза Слава. — Ще ѝ кажа, че изпълняваш важна задача.

— Не, не — махна с ръка Григорий Иванович, — тя ще се вкопчи в мен с мъртва хватка, докато не ѝ разправя всичко. Ти по-добре ѝ

кажи — той се замисли, — че вие там в Москва сте решили да развивате художествената самодейност в милицията и ме каните значи като консултант. Чули сте в столицата за нашите олгински успехи и сте решили да ме повикате в Москва за укрепването на самодейния театър.

— Е, това е някак... — неуверено започна Грязнов — неправдоподобно.

— Много даже е правдоподобно. Знам какво говоря — заяви чичо Гриша и пак заприлича на президента.

4.

Григорий Иванович зае величествена поза, прокашля се и внезапно с гръмък, почти тръбен глас започна да декламира:

*— О, руски хора, цял народ
въстана яростно и гордо.
Ще браним нашия Бял дом
безстрашно, искрено и твърдо!
Гекапечисти, треперете!
Не ще се покори Москва!
А вий, защитници, крепете се,
към вас обръщам се сега...*

И така нататък, цели триста шестдесет и осем стиха, без да се броят прозаичните откъси.

— А аз го научих за една нощ — гордо забеляза чичо Гриша.

Грязнов искаше да каже нещо, но Григорий Иванович го прекъсна:

— Това е от нашата пиеса, сигурно вече разбра. Монолозите в стихове, диалозите в проза — както е при Шекспир. Ти май си мислеше, че там при вас е съчинена... Нали си го мислеше, признай си? Знам ви аз, московчаните, смятате, че освен в Москва никъде никой не може да напише нищо.

— Съвсем не, чичо Гриша... — измърмори Слава. — Аз въобще...

— Знам, знам, не отричай. Аз вас, московчаните, ви виждам като на длан. — Той самодоволно се ухили и после отново зае същата важна поза. — А сега идва при мен К. и ми казва: „Вие, като руски президент, трябва да мислите за своята безопасност. Свързахме се с американското посолство. Там всичко е подготвено да ви посрещнат. Целият свят е с нас“. И тук аз, президентът на свободна Русия, като чувам това, му казвам: „Ти казваш, целият свят е с нас. Защо да бягам тогава? А помисли ли за народа? Какво ще каже той, когато разбере, че пълководецът, лидерът е избягал? И къде? В американското посолство? Не, не. Не идвай при мен с подобни думи!“

Слава, който много се интересуваше от президента в този момент, но не откъм тая страна, пак искаше да каже нещо за работата, но чичо Гриша беше дотолкова упоен от своето изкуство, че въобще не желаше да го прекъсват — той беше готов да играе до безкрай, щом се е появил слушател.

— Е, тук ще пропусна малко. Предлагат ми да мина по подземен тунел под Москва-река и да изляза при хотел „Украйна“ на другия бряг... Това е почти същото, аха, ето какво ще прочета: обръщение към патриарха. Между впрочем то е дословно, дума по дума, както Той го е написал: „Случи се въпиешо беззаконие — група високопоставени корумпирани партократи извърши антиконституционен държавен преврат. Погазена е не само нашата държавност, не само проходащата демокрация. Погазена е свободата на гражданския избор. Над страната е надвиснал мракът на беззаконие и произвол!!!“ — Чичото произнесе последните думи, размахвайки юмрук във въздуха.

Всичко това кой знае защо напомни на Слава Грязнов някаква древногръцка трагедия, която с крайчеца на окото си беше зърнал по телевизията.

— И тук влиза Ростропович! — изрева чичото.

За щастие на Слава вратата наистина се отвори и на прага застана леля Зина.

— Какво си се разкрещял, президенте — заяде го тя. — Ти самият на чия страна беше?

— Обаче никога не съм уважавал Язов^[1] — с достойнство парира удара чичо Гриша.

[1] Бивш министър на отбраната, участник в опита за държавен преврат през август 1991 г. — Б.пр. [↑](#)

ГЛАВА ТРЕТА

КОЙ СЕ ИНТЕРЕСУВА ОТ КУРСА НА ДОЛАРА?

1.

Минаха тези благословени дни, когато в стола на Московската градска прокуратура на обед имаше опашка и всички сядаха с пълни подноси. Сега тук влизаха значително по-малко хора, а тези, които идваха, се хранеха доста по-скромно. Независимо че прокуратурата на Русия дотираше стола, цената на обета беше твърде скъпа за служителите, които като държавни чиновници на бюджетна издръжка се превърнаха в най-нископлатената група в обществото.

Някои си носеха от къщи сандвичи и кифлички и минаваха с по чаша чай или кафе. Когато Турецки се приближи до шубера, пред него имаше само един човек. Застаналият отзад Саша го разпозна без труд — че кой друг в градската прокуратура имаше такива прегърбени рамене и такава смешна плешивина. Това беше, разбира се, Мойсеев. И макар сега благодарение на помощта на синовете си от Израел той да живееше по-добре от много колеги в прокуратурата, в целия му облик се беше запазило завинаги срасналото се с него впечатление за бедност и неустроеност.

— Как сте, Семьон Семьонич? — попита Турецки, докато заставаеше зад стария криминолог.

— А, Саша, добър ден! — Мойсеев сложи на подноса си яйце с майонеза и се обърна. — Как да ви кажа... — Той посочи към подноса си, където имаше чиния супа и порция пържено пиле с картофи. — В някои отношения дори по-добре от другите. Сега такъв обяд могат да си позволят само заможни хора. Никога не съм си мислил, че ще стана по-богат от много други. Някак си дори ми е неловко.

Когато Мойсеев мина напред, Турецки сложи на подноса си скромна порция салата от цвекло и кюфтенца с каша. До заплатата оставаха още няколко дни, а парите му вече бяха почти привършили.

Най-много от всичко в последно време Саша Турецки се дразнеше от тази необходимост да пести, да мисли не за това, което му

се искаше, а какво може да си позволи — не, не в шиказен ресторант, а в до болка познатия стол на градската прокуратура. В това имаше нещо неправилно и унижително. Никой от служителите в прокуратурата не разбираше защо например старши съветник от правосъдието не може да издържа нормално семейството си — без да се ограничава само с най-необходимото, а за лятна почивка или ново палто и дума да не може да става. Създаваше се впечатлението, че държавата сама тласка служителите от правозащитните органи по хлъзгав път. В най-добрия случай хората търсеха допълнителна работа като юрисконсулти на фирми (а за това беше необходимо допълнително време, което катастрофално не стигаше), в най-лошия — просто започваха да вземат подкупи.

На Турецки му беше по-леко — Ирина печелеше сравнително добре от частни уроци, а и от време на време акомпанираше на концерти. Затова той, както и преди можеше да не търси други начини за изкарване на пари и независимо от всичко да се занимава със своята основна и единствена работа. И все пак в тяхното семейство се чувстваше немотията.

Преди въкъщи можеше да извадиш набързо от хладилника салам, кашкавал, шунка. През зимата не свършваха киселото зеле и маринованите краставички. А сега... Турецки се замисли откога не е вкусвал шунка, не онази саламената, а истинска, розова, тънко нарязана...

— На мен ми провървя — чу той тихия глас на Мойсеев, който сякаш беше прочел мислите му. — Сега живея сам, синовете ми помагат. Жалко наистина, че са далеч, но скоро ще взема отпуска и ще ида да ги навестя.

— Виждате ли, Семьон Семьонович, а вие така преживявахте! — усмихна се Турецки.

— Аз и сега преживявам, Саша — отвърна Мойсеев.

— Помислете, какво щяха да правят те тук? По три месеца да не получават заплата? Или да седят зад някоя сергия?

Мойсеев само въздъхна и се зае със супата си.

— Знаете ли, Саша, ненапразно ви срещнах — забеляза той и остави чинията си. — Нали се занимавате с bankerите? Нещо странно и много неприятно става в тая област.

— Да, твърде неприятно.

Турецки си спомни Татяна Бурмеева, нейните големи очи, в които, независимо от старанието ѝ да изобрази равнодушие, той виждаше страх.

— За разлика от вас — продължи Мойсеев — аз съм принуден постоянно да се интересувам от курса на долара. Нали живея, вие разбирате, частично от... — Той се запъна, а Турецки с пълна уста енергично кимна, като показваше, че го разбира. — Та значи с курса на долара стават удивителни неща. — Саша забеляза учудено, че криминологът понижи глас. — Отначало доларът, както знаете, упорито стоеше някъде около хиляда, а после започна тихичко да пълзи нагоре. И ето днес, представяте ли си, поскъпна изведнъж с двеста рубли! Такова нещо отдавна не се беше случвало.

— Инфлация — промърмори Турецки.

— А нима, когато доларът кротуваше, нямаше инфлация? — с известно ехидство се поинтересува Мойсеев. — Имаше, и то много голяма даже. Но на някого там — той още повече понижи глас и вдигна очи нагоре — това беше изгодно. Доларът трябваше да кротува. И той не поскъпваше не защото нямаше инфлация, а защото преливаха валута в банките. Води се игра, Александър Борисович, и то много голяма. Представяте ли си какви суми може да се натрупат от разликата в курса?

Турецки кимна.

— Не кимайте, Саша! — Мойсеев дори леко се разсърди. — Аз ви казвам, че от това може да се натрупат милиони. Нали сте чели класическата литература от миналия век? Там често действат герои, които са натрупали пари от борсови спекулации. Това винаги го е имало. А сега го има и у нас. И както е прието в нашата страна — в особено крупни размери.

— А помните ли преди повече от година аферата с тези... авизо за двайсет милиарда...

— Саша, Саша... — укорително поклати глава Мойсеев, — какво са двайсет милиарда?... Представете си, че вие можете да управлявате курса на долара...

Турецки се подсмихна.

— Можете да регулирате търсенето и предлагането, от които между другото зависи и цената.

Турецки махна с ръка:

— Аз тая политиконмия...

— Преди да, но сега не можеш да се отървеш от нея. Та ето — продължи Семьон Семьонович, — вие уреждате нещата така, че първо доларът скача нагоре, после пада. Да предположим, че малко преди това сте купили от спестяванията си хиляда долара...

Турецки се изсмя на това предположение.

— А когато доларът скача с двадесет процента, вие пак купувате рубли — и слагате в джоба си триста хиляди.

— Рубли ли?

— Изтрайвате още няколко дни — доларът пада и вие си купувате долари, щом така ви харесва.

— Ако знаех, щях да си купя и да живея в Сочи! — пошегува се Турецки. — Това си е чиста проба спекулация.

— Както казва малкият ми син, ние руснаците сме умни винаги със задна дата. Гледам ви — вие сте непоправим, Саша. Говоря ви за сериозни неща. Доларът внезапно подскочи с двеста рубли, а вие...

— Но нали току-що казахте, че дваисет милиарда са трохи. Така че цялата печалба от тия скокове също е трохи. Голяма работа — дваисет-трийсет милиарда.

— Рубли да, но в долари — не. Разбира се, ако вие наистина имате само хиляда долара и отидете с тях в чейнджбюро от типа „Гепи мъните“, ще заработите от това колкото за една вечеря в ресторант. Но ако участвате във валутните търгове от името на някоя банка или от още по-високо, ще имате вила не в Пахра или Пехорка, а на Хавайските острови. Сега всички знаят курса на долара, а никой не се интересува от обемите на валутните търгове. Сметнете: ако купите и продадете само петдесет милиона долара, а толкова малко никога не се търгуват, и спечелите само два процента, ще получите някакви си три милиарда рубли. Но ако организирате скок на долара, то вече ще бъдат не два, а десет-двадесет процента. Това вече не са трохи. Такава дневна печалба е съпоставима с годишния бюджет на нашата прокуратура. Пари, пари... При нашата евтина работна ръка, помислете, Саша, колко началства можете да купите за тези пари! И какви началници! Ето ви и спекулантите.

Турецки искаше да каже дежурното: „Да, да, много интересно“ — но нещо в думите на Мойсеев го засегна. Той вече беше чувал нещо

подобно. Това беше свързано по някакъв начин с Татяна Бурмеева. Но не само. Трябваше да обмисли всичко както следва.

— Тук има нещо — замислено каза Турецки на глас и веднага чу:

— Безусловно, Саша, безусловно. Следете курса на долара.

2.

„Забогатяха от борсови спекулации“ — спомняше си Турецки думите на Мойсеев. Татяна говореше за друго. „В никакви такива спекулации“ — каза тя, когато разговорът засегна работата на Леонид Бурмеев. Значи все пак знае нещо за дейността му, макар на всички преки въпроси да отговаря отрицателно — нищо не знаела, за нищо не се досещала. И все пак тя произнесе думата „спекулация“. Макар че възможно бе това да е просто съвпадение и нищо повече.

Седнал зад бюрото в своя служебен кабинет, Турецки беше стиснал глава с ръце и се опитваше да възпроизведе дословно в паметта си този разговор.

„Той в нищо не беше замесен — в никакви такива спекулации.“ Да, май тя каза точно така. Наистина в този момент Турецки не придаде значение на думите ѝ. Той помисли, че Татяна говори за търговия, имайки предвид, че Леонид не се занимава с препродажба на стоки и затова не може да представлява интерес за рекетъорите.

„Но това е глупост — разбра Турецки след разговора с Мойсеев. — Банкерът също може да бъде спекулант, и то такъв, какъвто на собственика на магазин не се е и присънявало!“

Нима Мойсеев е прав и се подготвя някаква крупна финансова операция? Кой може да знае за това...

„Трябва да поговоря със Саруханов — помисли Турецки. — Той сигурно ги разбира тия неща.“

Без да отлага нещата, той набра номера на Романова:

— Шура, можеш ли да ми уредиш среща с този banker, когото задържаха в Калуга? Да, заподозреният по случая Карапетян. Какво? Нима е още под подозрение? Кой, Шведов ли мисли така? Глупак е твоят Шведов.

Той ядосано тресна слушалката.

Оказваше се, че Шведов, независимо от всичко, както и преди, смята, че Саруханов е ликвидирал Карапетян. Безсмислица някаква.

Турецки набра номера на Шведов.

— Анатолий Фьодорович, какво става със Саруханов?

— Мълчи, мамка му — отвърна Шведов. — Костелив орех, но ще го строша, ще видиш.

— Нали беше решено, че той няма отношение към убийството на Карапетян. А и това убийство е станало по погрешка, не е ли така?

— Възможно е — уклончиво отвърна Шведов. — Но Нелюбин ми подхвърли тук някои оперативни данни... Извинявай, Саша, сега не мога, още повече по телефона. Работата е много сериозна. Карапетян, разбира се, загина по погрешка, но в какво е грешката — това е въпросът. Така че потърпи още малко.

— А не може ли да разпитам Саруханов? — попита Турецки.

— Нали ти казвам — потърпи.

Турецки разбра, че няма да постигне нищо повече, и затвори.

Тъпоумието на Шведов и Нелюбин започваше да го дразни.

Какво си мислят, че няма кой да им намери цаката? „Ченгета скапани — помисли Турецки. — Ще си намерите и вие майстора.“

Той пак вдигна слушалката и решително набра номера на Меркулов:

— Константин Дмитриевич, Шведов държи незаконно в ареста Саруханов. Да, да, оня същия, от финансовата компания „Вяра“. Навярно той знае нещо. А Шведов пречи на разпита, ти се справи с него, той е длъжен... Е, да, обаче той имал, виждаш ли, пак тези прословути „оперативни данни“...

„Да видим как ще се опъне на Главната прокуратура“ — помисли Турецки, докато оставяше слушалката.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

ГРАДЪТ НА КАПИТАЛИСТИЧЕСКОТО УТРЕ

1.

Григорий Иванович не беше идвал в Москва повече от десет години. Последния път дойде да навести роднините и сега новият, коренно променен облик на града го потресе до дъното на душата.

— Градът на капиталистическото утре — казваше той, поклащайки глава с недоволство и известна ирония, когато Слава го возеше с колата по Новия Арбат, който запасният майор наричаше по навик Калинински проспект. — Виж „Кутузовски“ не се е променил толкова — удовлетворено заяви той.

— Чичо, ти май изказваш доста ретроградни мисли! — отбеляза със смях Слава. — Все пак си без малко президент. Трябва да си в крак с демократичните реформи.

— Да бе! — махна с ръка Григорий Иванович. — Какво дадоха тези ваши демократи на народа? Че ти питай когото искаш там при нас, в Олга. На кого беше притрябвало това? Живееха си хората и изведнъж, на ти... Да вземем например мен и моята бабичка... Мислехме си, че ще вземем висока пенсия, ще живеем на старини като хората, а какво излезе? Само градината ни спасява и прасенцата, дето гледаме. А какво блъскане е...

Грязнов-старши само махна с ръка от досада.

Слава искаше да възрази, но навреме се сдържа. За какво да продължава този спор, който течеше вече повече от година. Макар да си оставаха напълно любещи чичо и племенник, в политиката те се придържаха към коренно различни възгледи. Слава разбираше, че за стареца е трудно да зачертае целия си живот — на кого е приятно да чуе на старини, че идеалите, в които си вярвал цял живот, са се оказали пълна глупост. Немалка роля изигра и икономическият фактор — военната пенсия, някога напълно достатъчна за приличен живот, се съкрати до жалка помощ, която не покриваше дори границите на бедността.

За съжаление много пенсионери, и не само военни, действително се оказаха извън борда на съвременния свят и Слава Грязнов не им се надсмиваше, а искрено ги жалеше. Не е никак лесно на старини да наблюдаваш пълния крах на привичния си начин на живот и внезапно да се озовеш в един чужд и съвсем непонятен свят.

При това чичо му беше неприятно изненадан, че Слава е напуснал милицията и сега работи в някакво крайно подозрително учреждение — частна детективска агенция. В очите на Григорий Иванович това беше нещо средно между търговска сергия и мафиозна групировка.

— Ти по-добре повтори как трябва да те нарича човек сега? — напомни Слава, за да смени темата.

Грязнов-старши доволно изсумтя. На него, артиста по душа, му харесваше целият този маскарад.

Какво да крие, в мечтите си Григорий Иванович Грязнов неведнъж се бе срещал с руския президент. Той си представяше как по време на неговата визита във Владивосток ще се промъкне по-близо до президента и как ще бъдат шокирани и охраната, и самият държавен глава, когато види сред публиката почти огледалния си образ. Но това бяха само мечти, а сега, кой знае, може все пак да се срещне със своя двойник. И той старателно, като първолаче-отличник, издекламира:

— Николай Петрович Шумихин, роден през 1931 година, пенсионер. Живее в Екатеринбург, улица „Заводска“ 17, апартамент 4. Бивш сътрудник на Свердловския обком на партията. Дошъл съм по покана на другаря, тоест тфу... как се казва, Славка, господин или как?

— Кажи — на президента на Русия.

— На президента на Руската федерация. Той самият ме е извикал. Само че с мустаците според мен се престаряхте, момчета. Обкомовските кадри никога не са носили мустаци.

Григорий Иванович за кой ли път опипа непривичното украшение на горната си устна.

— И поне да бяха някакви мънички, незабележими, а то едва ли не будьоновски ми лепнахте. Ако бях на мястото на охраната, за нищо на света не бих се хванал. Щях веднага да се усъмня в мустаците.

Слава Грязнов не можеше да не се съгласи, че в думите на чичо му имаше истина, но мустаците бяха единственото, което можеше да промени твърде забелязващата се външност на Григорий Иванович.

Григорий Иванович бързо свикна с мустаците. Само след два дни Слава завари чичо си пред огледалото — той приглаждаше с доволен и горд вид мустаците, като се стараеше да им придаде формата, която смяташе за най-правилна.

— Какво ще кажеш, Славка? — попита той, когато забеляза племенника си. — Не ми стоят лошо, нали? Никога не съм имал — по устав в армията не се полагат, а сега почвам да си мисля защо пък да не си пусна, като съм в запас. Какво ще кажеш?

Честно казано, Слава нямаше мнение по въпроса.

— Макар че как ще играя президента с мустаци... — мислеше на глас чичо му. — Не, види се, не са ми писани...

Той се дръпна от огледалото и започна да навлича палтото си.

— Къде отиваш, чичо Гриша? — попита Грязнов, който все пак малко се безпокоеше за ексцентричния си чичо — току-виж решил да шашне народа на Червения площад и си отлепи мустаците...

— Просто така, ще се поразходя, не обичам да се застоявам между четири стени. Не изтрайвам.

— Само че, моля те, без изненади, бива ли? — помоли Грязнов.

— Добре — сви рамене чичото. — Ти за кого ме вземаш? Сякаш не разбирам, че съм дошъл не просто да зяпам хората, а по важна държавна работа.

— Не се и съмнявам — отвърна Грязнов.

И все пак, когато след четири часа Григорий Иванович още не се беше върнал, Слава започна да се тревожи не на шега. Той дори реши — още един час, и ще звънне на Романова с молба да организира издирване на Грязнов-старши. Докато чакаше чичо си, той излезе на балкона и се втренчи в арката на прохода, който водеше към вътрешния двор — дали няма да се появи високата, едра фигура на майора от запаса.

Внезапно вниманието му беше привлечено от група старци, които седяха по пейките в срещуположната страна на двора. На Слава му се привидя нещо познато, той се вгледа — така и си беше. Старците се бяха скупчили около Григорий Иванович, който оживено разказваше нещо и размахваше ръце из въздуха. Слава напрегна зрението си, като

се опитваше да различи на него ли са още мустаците. Май че да. Той тежко въздъхна и излезе на двора.

Докато се приближаваше към групата слушатели, Слава се опитваше да определи какво ги забаламосва чичо му. Скоро до него достигна:

— Есента при нас на Урал изобщо е хладна, бързо идва, а на седми ноември вече пада и снегът. И тогава ми дават значи като инспектор в обкома задача — след два дни всички коли в областта да са готови...

„Охо, той май играе Шумихин! — поразил се Слава. — Какъв артист пропада!“ — И когато се приближи съвсем, той каза:

— Николай Петрович, а аз ви чаках.

— Да, заседях се нещо — кимна Грязнов-старши. — Сега ще доразкажа на другарите случая и идвам.

Слава не остана да доизслушва историята, а се прибра във входа, като само поклащаше в движение глава.

3.

Докато Григорий Иванович си живееше на спокойствие у племенника си, сякаш напук настъпи затишие. Вадим Дроздов не забелязваше никакви странности в поведението на частите от спецхраната, а и полковник Руденко се държеше съвсем нормално, без да предизвиква и най-малките съмнения. На Вадим дори взеха да му минават безумни мисли — ами ако е сбъркал, ако Руденко няма никакво отношение към покушението срещу президента? Но той веднага отхвърли това нелепо предположение — тогава някой друг е виновен, нали имаше покушение, и то не едно. Най-вероятно, разсъждаваше Дроздов, Руденко е усетил, че го подозират, и е решил за известно време да се притаи. Тормозеше го още една мисъл — защо? Защо му е на Руденко да отстрани президента? Дроздов не намираще отговор на този въпрос.

Затишието беше толкова пълно, че изглеждаше зловещо. На Дроздов му се струваше, че всеки момент може да се случи непоправимото. Изглежда, никой от обкръжението му не споделяше неговите опасения. Самият президент изглеждаше спокоен, когато реши да скрие от обществеността информацията за покушенията. Той не предприе никакви сериозни опити да организира разследване по

случая. Това вече изглеждаше доста непредвидливо, защото той като частно лице може и да не се интересуваше кой така настойчиво иска да го отстрани, но Яблоков, като държавен глава, просто беше длъжен да изясни това.

Впрочем, както подозираше Вадим, президентът може да е беседвал по тая тема със самия Шилов. Възможно беше двамата заедно да са разработили план, който, естествено, трябва да се пази в тайна, защото, ако някой от шефовете на спецхраната се окаже замесен, е необходима свръхпредпазливост и свръхсекретност. Кой знае по какви канали се разпространява информацията.

Външно навсякъде царуваше пълно доволство и благодушие. Инфлацията все повече забавяше темпа си и според прогнозите на експертите към края на декември обещавахе да стигне най-ниското си ниво за последните три години. Аналитиците предричаха стабилизация на рублата и спиране на спада в производството. А някои от най-горещите глави даже прогнозираха, че то ще започне и да нараства. Беларусия и Казахстан все повече узряваха за създаване на единна рублева зона, затихнаха проблемите около Крим и Черноморския флот. Президентът се готвеше да лети в Кемерово за среща с вечно недоволните миньори от Кузбас.

И все пак шестото чувство подсказваше на Дроздов, че трябва да е нащрек, че точно в такова спокойно време изведнъж може да се случи непоправимото.

ГЛАВА ПЕТА

НОВИЯТ КВАРТИРАНТ

1.

Сергей Саруханов лежеше на нара и гледаше в стената. Времето сякаш беше спряло. Обхванат бе от пълно отчаяние и безизходица, от усещането за безсмислието на всичко. Чувстваше се залостен в ъгъла, преследваха го от всички страни, навсякъде имаше врагове — и тези, реалните, които искаха да се разправят с него, и сляпото правосъдие.

Саруханов си спомни нийоркската Статуя на Свободата, точно как я изобразяваха в списание „Крокодил“ някога в съветско време — с плътна превръзка на очите. Примерно така си представяше и руската Темида.

Не, тя е значително по-лоша от американската, защото я олицетворява не девица с факел в ръката, а тъп милиционер или някакъв смотан следовател, старши съветник от правосъдието, каквито за тези дни се смениха няколко, и всичките питаха еднакво тъпо:

— Е, Саруханов, ще се опъваме ли още? Та защо убихте Карапетян?

А най-лош от всички е този Шведов, който не минава и ден, без да изкаже нови идиотски предположения, стараяйки се да натопи подследствения в някаква особена „арменска“ мафия, специализирана в рекет срещу банкерите. Значи, щом той, Саруханов, е основал финансова компания, то е било изключително с цел да проучи по-добре финансовото състояние на потенциалните обекти за шантаж.

„Арменска мафия — мислеше си Саруханов с отчаяние и дори без злоба. — Как само го измисли! То е все едно като «белоруска мафия». Нищо не разбира човекът.“

Всъщност Шведов малко го тревожеше, по-лошо беше другото — той се страхуваше. Всички тези ченгета го принуждават да говори, но той си знае, че само да си отвори устата, и е покойник.

Тези тъпанари смятат, че стените на Бутирка са кой знае колко непристъпни. Ами че те са тънки като хартия. И ако ТЕ решат да го

ликвидират, то никакви съветници от правосъдието няма да му помогнат.

Саруханов се послуша. По коридора, като си напяваше приспивно под нос, вървеше татаринът тъмничар, или както сега ги наричат, надзирател-контрольор от следствения арест. Сергей го отделяше от другите, защото той рязко се различаваше от останалите със своя акцент и можеше да каже поне някаква добра дума. Другите нямаха нито лица, нито характери, а бяха еднородна тъпа маса.

Саруханов се вбесяваше най-много, че цялата грамадна наказателна система не разбираше, че действа в интерес съвсем не на правосъдието, а на много опасен враг, всъщност общ. Безсмислеността на ситуацията толкова го гнетеше, че Саруханов изведнъж се озлоби.

Стига! Той повече не може да изтрае този вонящ дюшек, тази килия. По-добре смърт! Колко още ще прекара в тази клетка? Ще му лепнат убийството на Хамик и колко ще му дадат — десет, петнадесет години? Смърт? По-добре смърт! Иначе през всичките тези години все едно ще трябва да мълчи, защото само една дума — и е мъртъв.

На Саруханов му се струваше, че полудява. Той внезапно скочи от нара и се хвърли към железната врата.

— Ей! — извика той. — Чуваш ли? Ела тук!

Монотонното пеене стихна. За известно време в затворническия коридор се възцари тишина, после се чу познатото тътрене и гласът на надзирателя Керим:

— Защо викаш? Не се разрешава да викаш.

2.

Вадим Дроздов делеше сега времето на две неравни части — „преди Ирландия“ и „след Ирландия“, при това втората част, макар и значително по-малка от първата, беше много по-актуална.

Ако „преди Ирландия“ той изобщо и изцяло се доверяваше на момчетата от спецхраната, то „след Ирландия“ вярваше само на хората от своята оперативна група, които му бяха лично подчинени и знаеше и душите им. Макар че с ръка на сърцето и на тях вярваше просто защото човек все пак трябва да се опре на някого, иначе става съвсем безсилен.

А нали скоро ще настъпи моментът, когато ще му потриват хора. И сам воинът е воин, само не и срещу командосите от спецхраната.

С него наистина бяха още Турецки и Меркулов, лекарят Женя Точилин, Грязнов и неговият чичо, но какво могат съветниците от правосъдието, лекарят и пенсионерът срещу горилите, които убиват с един ритник? Турецки убеди Дроздов, че трябва да се свържат и с милицията, макар това ведомство да не предизвикваше у Вадим никакво доверие. Освен може би да се посъветва с Романова, на която Меркулов и Турецки се доверяваха като на самите себе си.

3.

Рано сутринта в понеделник Дроздов влезе в кабинета на началничката на МУР. Турецки, Меркулов и Грязнов вече го чакаха там.

— Не, момчета — казваше Грязнов, като клатеше глава, — няма да стане така. Дори за хиляда президенти няма да заложа главата на чичо. Вие какво, шегувате ли се, нека чичо Гриша да заеме мястото му, да го пречукат и всичко значи свършва добре! Не, решително съм против.

— Даа — почеса се Турецки по врата, — аз на твоє място, Слава, бих разсъждавал по същия начин. А и на мое — също. Александра Ивановна! — обърна се той към Романова. — Какво се получава, всъщност излагаме чичото на сигурна смърт, така ли?

Романова вместо отговор скръсти ръце на гърдите си и мрачно погледна Дроздов.

Известно време всички мълчаха.

— Вадим, как мислиш — попита най-после Турецки, — какво искат тия ваши орли? Да очистят президента, да го отвлекат?

— Ами — глухо каза Дроздов, — ако се съди по това, което стана в Ирландия, най-вероятно да го убият.

— Не! — Турецки скочи от мястото си и нервно закри из кабинета. — Този случай нищо не обяснява, разбирате ли? Тогава покушението е било подготвено така, че да може да се припише всичко на естествени причини: сърцето му отказало, внезапен инфаркт, инсулт, удар — въобще щяха да измислят нещо подходящо.

— Само че не вземаш под внимание експертизата — вметна Романова.

— Каква експертиза, Шура! — Турецки вече почти крещеше. — Щом са успели да пробутат на президента някаква гадост вместо

лекарство, и експертиза ще си нагласят каквато им трябва. Ако решат, че е най-добре президентът да се спомине внезапно от остър пристъп на слонска болест или прищипване на лявото ухо на вратата, точно това ще установи и експертизата!

— Но... — искаше да каже нещо Романова, обаче Турецки пак я прекъсна:

— А сега те най-вероятно ще измислят нещо друго. Ще заловят президента и ще обявят на всички, че се е разболял.

— Народът, разбира се, пак ще се размърмори, че се е натряскал — мрачно констатира Дроздов.

— Да, според мен вашите момчета правят всичко, за да го опозорят.

— Да му свалят рейтинга — поправи Романова с мрачна ирония Турецки. — Сега така е прието да се казва. Изоставаш от живота.

— Майната му! — извика Турецки.

— Разбираш ли, Саша — Дроздов говореше тихо и всички млъкнаха, за да чуят думите му, — най-лошото е, че президентът не вярва в тези покушения. По-точно вярва, но... и не вярва. Той, както и преди не допуска мисълта, че това е работа на някого от нашите. Говорих с Шилов и останах с впечатлението, че и той не ми повярва напълно. Макар че... отстрани временно Руденко от важните операции.

— Може би го проверява — предположи Турецки.

— Може би — отвърна Дроздов и продължи: — Такива работи. Сега аз, доколкото е възможно, се старая да следя всички размествания на частите от спецхраната. Ако стане нещо подозрително, би имало смисъл да пратим там двойника — за петнайсет минути, за половин час. За да се убедят накрая и самият президент, и Шилов, че това не са мои илюзии, не е моя фиксидея... — Гласът на Дроздов трепна.

— Възможно е това да е работещ и остроумен план — забеляза Грязнов, — но аз съм категорично против.

По време на целия разговор Грязнов изпитваше остра досада. Той отдавна вече се ругаеше, че се съгласи да забърка чичо си в подобно рисковано начинание, което, както сега го представи Дроздов, изглеждаше и доста опасно. На Григорий Иванович се отреждаше край неблагоприятната роля на примамка да бъде застрелян или отвлечен

вместо президента. И едното, и другото никак не харесваше на Слава Грязнов.

— Добре — Романова отново запали цигара. — Разбирам Слава, момчета. Ти помисли, Саша. Ако това беше твойт чичо, така лесно ли щеше да го пратиш срещу куршума. Сега още е рано да се реши нещо конкретно. Може чичото и да не потрябва. Ще изчакаме.

— Ще видим — усмихна се невесело Дроздов. Той най-добре от всички разбираше колко опасен е неизвестният враг и на какви принудителни жертви ще трябва да се съгласят, за да го разобличат.

4.

След като се помота час и половина около станцията на метрото „Чернишевска“, човекът, който се наричаше Алексей Снегирьов, изясни при бабичките къде може да наеме стая за прилични пари. Праисторическата монументална врата, преживяла както си личеше по всичко не само блокадата, но и всемирния потоп, се охраняваше от изваяни амурчета. На вратата имаше кодирана брава, но приличните хора се оправят с такива брави в движение. Алексей натисна трите най-малко прашни копчета, отвори вратата и влезе.

Тридесет и втори апартамент, както и му го описваха, се намираше на четвъртия етаж. Девет различни звънци съответстваха, изглежда, на броя на съседите в комуналното жилище. Копчетата на звънците напълно илюстрираха фразата „Тук не идват чужди хора“. Хартийките с половината от фамилиите или се бяха отлепили, или бяха замазани при последното боядисване. Алексей избра най-замърсената, позвъни и се приготви да чака.

Несмазаната брава заскърца удивително бързо. Вратата, дръпната от енергична ръка, се разтвори изцяло. На прага се появи мрачен, широкоплещест здравеняк с две сребърни колелца в ухото. Мощните му челюсти премятаха дъвка. Зад него се проточваше коридор, оскъдно осветен и тайнствен като египетските гробници.

— Прощавайте, ради бога, за безпокойството — интелигентно му се усмихна Алексей, гледайки го отдолу нагоре. — Май съм натиснал погрешен звънец. Търся Анна Фьодоровна Погореловска...

Комуналният Шварценегер избоботи нещо през зъби, обърна му необятния си гръб и закрачи навътре, като тресна пътьом по първата врата с лявата си ръка. Човек можеше да си представи как задрънча

вътре посудата и изплашено подскочи старата хазяйка. Алексей щракна секретата след себе си и потри с маратонката по пода.

— Анна Фьодоровна? — обърна се той към възрастната жена, която надзърна от стаята. Тя мълчаливо кимна и той каза: — Здравейте, Анна Фьодоровна. Казаха ми, че май давате стая под наем?

Анна Фьодоровна, суха, в домашни пантофи от кече, обути върху сивкавите ѝ боси крака, се гушеше в голям плетен шал. На ръст стигаше до рамото на Алексей. До хазяйката стоеше голям котарак в забележителен сивкаво метален цвят и въпросително гледаше към влезлия. Непознатият приклепна на пръсти и внимателно протегна ръка. Котаракът помириса пръстите му и изведнъж съвсем като куче протегна лапа.

Анна Фьодоровна живееше в две стаи, които гледаха към бившата улица „Салтиков-Шчедрин“, сега „Кирочна“. От коридора ги отделяше мъничък килер. В по-голямата стая имаше полукръгъл прозорец едва ли не върху цялата стена, от който през зимата навярно безбожно духаше. На прозореца стояха в саксии четири узамбарски теменужки (Алексей беше виждал как растат те в родните си планини) и малък жасмин. Що се отнася до мебелировката, примерно така изглеждат небогатите стари вили, където стопаните с години трупат всичко ненужно от градския апартамент. В дадения случай видимо някой нямаше вила, но затова пък имаше майка, живееща в комуналка.

Другата стая се оказа тясна и дълга като чорап. В нея имаше диван, връстник на мамутите, и до него малка масичка. Алексей веднага определи, че Анна Фьодоровна е решила за пръв път да даде стаята под наем и това решение е било трудно за нея. На всичкото отгоре тя се беше наслушала на всякакви ужасии и до смърт се страхуваше от бъдещия си квартирант. След като разбра това, Алексей ѝ показа паспорта си и документи, според които той беше бежанец от Киргизия, електроинженер по професия. И ненатрапчиво ѝ даде да разбере, че от известно време няма нито дом, нито семейство, а цялото му имущество се състои от това, което носи със себе си.

— Намерих си тук работа — поясни той на Анна Фьодоровна. И това си беше самата истина. Както впрочем и за семейството.

Поддейства. Той знаеше, че ще поддейства.

Само че тя съвсем не можеше да се реши да каже цената, която и сама смяташе за грабителска за бежанеца от Киргизия.

Той ѝ обясни, че изобщо не гладува с майсторлъка си (пак самата истина). И сам предложи това, което чу от бабичките по пейките, прибавяйки и нещо отгоре от себе си — двеста и петдесет хиляди.

— Как ги искате, Анна Фьодоровна? — поинтересува се той. — В долари или в рубли? Защото ми заплатиха за целия пробен период, за три месеца. Та ги обърнах в долари, да не се обезценят. Не вярвам на Корсунски: докато мигнеш и пак както преди ще ни ги прибере...

Тя закима в съгласие. Алексей започна да брои сумата, която навярно многократно надвишаваше пенсията ѝ. Беше си приготвил предварително обяснения, ако старицата реши, че за бежанец твърде лесно се разделя с парите.

— Ти... Вие как искате, Алексей Алексеевич? — развълнува се старицата. — Както вие самият...

Той се усмихна:

— Просто Алексей, Анна Фьодоровна. И ми говорете на „ти“. Аз мога да ви бъда внук.

Неговият багаж трябваше да пристигне след няколко дни по съответните канали и затова вечерта той излезе да се поразходи. От последното му идване насам Питейният проспект беше успял порядъчно да се промени. В железарията продаваха ленти самозалепващ се поролон — за уплътняване на прозорците през зимата. Алексей веднага си спомни полукръглия прозорец в стаята на Анна Фьодоровна, но реши да отложи това за после. Той купи в „Бабилон“ (кой би могъл да измисли подобна транскрипция?) благороден беличък електрически чайник, после в един павилион — пакетче цейлонски чай и дълъг кекс в блестяща златиста опаковка.

Когато се върна, той покани хазяйката си на чай. Анна Фьодоровна извади от бюфета две порцеланови чашки, опита мекия, точно като за нейните зъби датски кекс и се разчувства почти до сълзи:

— А така ме плашеха: ще вкараш някой ужасен тип вкъщи, Фьодоровна...

Ужасният тип, който седеше на отсрещната страна на масата, се съгласи с кимване и увери старицата, че все пак добрите хора на света са значително повече от лошите. Против това не възрази дори котаракът. Той скочи на коляното на Алексей и замърка, просейки си да го погалят.

Саруханов не се инати, той мълчи. А мълчи, защото се страхува. Меркулов стигна до тая мисъл веднага след обаждането на Турецки, а когато се запозна по-отблизо със случая и разбра за внезапната смърт на Шевченко, мисълта прерасна в увереност. И този, от когото се страхува Саруханов, не е някоя дребна риба.

Константин Дмитриевич прелистваше делото на Саруханов. Показанията на Галя Крутикова, на съседите, които разказваха за познанството му с Карапетян и за това, че точно вечерта, когато Карапетян бил взривен в колата, двамата се скарали жестоко. Понататък вървяха протоколи от разпитите на самия Саруханов, които въпреки многочислеността си поразяваха със своето еднообразие. Саруханов не признаваше нищо и отказваше да отговаря на въпросите.

Меркулов все повече започваше да мисли, че идеята на Саша Турецки да се свърже случаят Саруханов с поредицата убийства на банкери не само е основателна, но и съвсем правилна. Но единствено Саруханов можеше да потвърди това.

Сега, когато очистиха Шевченко, не остана нито един свидетел, че Саруханов не е убил Карапетян. Срещу него имаше много косвени улики, толкова много, че стигаха и за пред съда.

Трябва да го заставят да говори, но как?

— Гражданино началник! — На вратата изникна надзирателят Керим Керимов. — Вчера дългуч арменец крещял, на разпит иска.

„Нима ще проговори?“ — помисли Меркулов и каза:

— Доведи го.

ГЛАВА ШЕСТА

ВРЕМЕ Е ДА СЕ ПУСНЕ ЧИЧОТО

1.

Когато след няколко минути Саруханов се озова в стаята за разпити, видя, че вместо Шведов там седи друг човек — с уморено, умно лице, съвсем неприличащ на популярната представа за „ченге“.

— Държавен съветник от правосъдието трети клас Константин Дмитриевич Меркулов — представи се той. — Сядайте, Сергей Тотосович.

Саруханов седна.

— Прочетох протоколите от вашите разпити — съобщи Меркулов.

— Там няма нищо — каза Саруханов. — И искате ли да знаете защо? Защото този ваш, извинявам се, че го казвам, следовател не искаше да чуе нищо от мен. Дори ако му бях казал всичко, той щеше да направи така, че тези данни да ги няма. Защото той е заедно с тях.

— С кого „с тях“? — тихо попита Меркулов.

— С тях — повтори Саруханов. — С тези, които искат да ме премахнат. Само да кажа една излишна дума, и съм труп. Знам го прекрасно. Но вече ми писна да се страхувам. Писна ми! — Саруханов почти изкрещя последната дума.

— Разбирам — кимна Меркулов. — И то много добре.

— Вярвам, че разбирате. — Саруханов сведе глава. — И все пак е трудно да се направи първата крачка.

— Но тук нищо не може да ви се случи — каза Меркулов, макар и сам да не беше сигурен в думите си.

— Вие сериозно ли? — Саруханов вдигна очи към него. — А аз си мислех, че сте професионалист.

— Е, поне ще се опитаме да осигурим безопасността ви — каза Меркулов с тежка въздишка. Той не по-зле от Саруханов знаеше, че за определени сили стените на Бутирския затвор не са преграда.

— Обаче на мен ми писна, разбирате ли! — Саруханов пак заговори силно, почти истерично и за миг Меркулов се изплаши, че той ще получи истински припадък. — По-добре смърт, отколкото такова съществуване! Тая миризлива килия, тоя дюшек, тези стени, каква нищета! Тая нищета, която съм ненавиждал цял живот.

Меркулов си припомни, че в протокола от обиска в жилището на Саруханов бяха записани вана джакузи, портативна сауна, тренажори. Очевидно този човек старателно поддържаше тялото и кондицията си. За него килията беше двойно мъчение.

— Вие няма да успеете да ме защитите — продължи Саруханов, след като се успокои малко. — Те са по-силни. Неприятно ли ви е да го чуете? — попита той Меркулов. — Или сериозно мислите, че нашата доблестна милиция и прокуратурата все още упражняват някакъв контрол в страната? Отворете си очите, гражданино следовател!

Саруханов можеше и да не казва това. Меркулов прекрасно познаваше ситуацията в страната, както и това, че откакто се помнеше, милицията и прокуратурата никога не са били толкова безсилни.

— Разбирате ли какво искам да кажа? — Тонът на Саруханов пак стана истеричен.

— Пушите ли? — попита Меркулов. — Или може би ще пийнете вода?

— Нищо не искам — отвърна Саруханов. — Впрочем дайте.

Той взе подадената му от Меркулов цигара, опъна дълбоко и веднага се закашля.

— По принцип не пуша — обясни той. — Но това някак си успокоява.

Меркулов търпеливо чакаше кога Саруханов ще заговори пак. Той разбираше, че този човек е стигнал до последната степен на отчаянието, когато вече всичко му е безразлично. Страхът, неудобствата на затвора, обвинението в убийство, което, както все повече започваше да вярва Меркулов, той не е извършил — това може да сломи много хора.

— Изобщо така — каза накрая Саруханов. — Аз имам още какво да губя. — После вдигна към Меркулов умните си тъмни очи. — Страхувам се от насилието.

Меркулов мълчеше, очаквайки продължението.

— Може и да ви се стори малодушно — каза Саруханов, — но не ми е безразлично как именно ще умра. Бих предпочел евтаназия, ако знаете какво значи това. Впрочем сигурно разбирате, изглеждате образован човек.

Меркулов се усмихна. Не му се случваше често да чуе комплименти от разпитваните.

— Щом няма друг изход, бих предпочел да умра леко — продължи Саруханов, — защото ТЕ! — Той отривисто махна с ръка някъде встрани. — ТЕ ще ме умъртвят мръсно, грубо, ужасно. Точно от това се страхувам. Да, вие ме гледате сега с презрение, но аз ви признавам — страхувам се! Много повече, отколкото от самата смърт!

След като се изговори, Саруханов замълча, стиснал главата си с ръце.

Меркулов се колебаеше. Може би трябваше да прекрати разпита и да остави Саруханов за два-три дни в затворническата болница, докато той дойде малко на себе си? Или да му даде да се изприказва докрай?

— Та ето, гражданино следовател — вдигна глава Саруханов, — предлагам ви сделка. Аз ще ви разкажа всичко, което знам, вие фиксирате моите показания, даже по-добре ще е да е със свидетели, за да не ги унищожат после, възможно е заедно с вас.

— По лицето му премина нещо като усмивка, която повече приличаше на озъбване. — А след това се появява медицинската сестра със спринцовка, или не, не мога да понасям убожданията, с бонбонче, натъпкано с мигновено действаща отрова, и аз заминавам на оня свят. Спогодихме ли се, гражданино следовател? Какво ще кажете?

— Не сте на себе си, Саруханов — тихо заговори Меркулов. — Трябва да си починете. Ще уредя да ви преместят още днес в затворническата болница. Там ще можеш да се измиеш, ще ви дадат чисто бельо, ще се успокоите, а после ще поговорим.

— Кога после? — попита Саруханов.

— След ден-два — отвърна Меркулов.

— Нима наистина не разбирате, чуден човек сте вие! Още един ден, и от мен ще останат само рога и копита, след всичко, което ви наговорих тук.

— Първо на първо, вие така и не ми казахте нищо — забеляза Меркулов, — но дори да беше иначе, всичко, което чух от вас, щеше

да си остане у мен.

— Нима? — подигравателно попита Саруханов. — Достатъчно е, че сам поисках да отида на разпит. Разбирате ли? Това бе чуто от мнозина.

— Аз и без това се канех да ви извикам днес на разпит — отговори Меркулов. — Вие просто изпреварихте събитията.

— Уви, признавам — криво се усмихна Саруханов. — Цял живот все в това бъркам. Аз и сега съм тук заради същото. Изпреварих събитията. По-добре да бях загинал тогава аз, а не Хамик. Жал ми е за него все пак, макар и да беше такъв негодник.

— Значи не сте го убили вие? — попита Меркулов.

— Разбира се, че не съм аз. Гражданино следовател, вие навярно и сам сте разбрали, че не съм аз. А ако не сте разбрали, защо решихте да ме пратите в лазарета на чистите чаршафи?

— Кажете, какво знаете за обстоятелствата около гибелта на Хамлет Карапетян?

Саруханов замълча. Меркулов разбираше, че сега пак започнаха да го измъчват съмненията. Истеричната решителност мина, отстъпвайки място на страха, на боязънта за собствения му живот.

— А къде е медицинската сестра с отровата? — попита Саруханов. — При това нека да е хубава блондинка. Няма да се любувам на вас преди смъртта си я! А и свидетелите... Не, пригответе всичко, тогава ще говоря. И моля, още днес. Или не — утре.

Той пак отпусна глава върху ръцете си. За миг на Меркулов му се стори, че той плаче.

— Добре, Саруханов, днес ще ви прехвърлят в лазарета, а утре сутринта ще поговорим, става ли?

— Не знам, нищо не знам — повтаряше Саруханов.

— Кудряшов — откряна вратата Меркулов и повика дежурния, — придружете арестувания до килията, докато оформя прехвърлянето му в лазарета.

След секунда Кудряшов влезе в следствения кабинет.

— Да вървим, гражданино арестуван — ласкаво се обърна той към Саруханов.

Той се надигна. На лицето му беше застинала маска на отчаяние.

След като отведеха Саруханов, Меркулов още дълго остана на бюрото, като прелистваше делото му, но всъщност само се правеше, че

го чете.

2.

Алексей Снегирьов се събуди в шест часа сутринта, надзърна към двора през покритото с геологически пластове мръсотия стъкло и започна да се стяга за крос. Ако не бягаше повече от седмица, тялото му започваше да си припомня старите рани. Кое то той, разбира се, не можеше да си позволи. Обаче този път утринната гимнастика започна малко по-иначе, отколкото той предполагаше.

Предидшната вечер Алексей успя да проведе кратко разузнаване на квартирата. Особено го впечатли кухнята с размери на половин хокейна площадка и с величествена печка по средата. И ето сега, докато си миеше зъбите, в тая същата кухня започна някакъв скандал. Наемният убиец изплю пастата, отвори вратата и погледна в коридора, като държеше четката си за зъби в ръка.

Право срещу него се спасяваше с бягство младичка жена с бебе в ръцете. Ританките на бебето бяха мокри и на пода жизнеутвърждаващо капеше. Отзад се раздаде страшен мъжки рев. Доколкото Алексей разбираше, гласът принадлежеше на вчерашния Шварценегер — оня същия Тарас, с когото според Анна Фьодоровна, нейният квартирант, мило и интелигентно момче, не можеше да има общи интереси. Тарас се подвизаваше в застрахователния бизнес — охраняваше павилиончетата по пазара, носеше много скъпо кожено яке и изобщо беше корав тип, както сега е прието да се казва.

Алексей за всеки случай набути младата майка в банята. Почти веднага иззад ъгъла на Г-образния коридор излетя шишенце с биберон, в каквито затоплят млякото за бебетата. Бутилката беше прихваната до самата стена и благополучно върната на собственичката ѝ.

— Лъошка... такова... направо в кухнята — произнесе жената. — Вие според мен... не сте ли у Анна Фьодоровна?

— И също ми викат Лъошка — усмихна се Алексей. — А вие навярно сте Оля? Много ми е приятно, Анна Фьодоровна разказваше, че ѝ купувате хлебец. Почакайте минутка, не си отивайте.

Той изплакна устата си и отиде в кухнята.

Охранителят наистина можеше да избие мерака на когото и да е да ограбва поверените му павилиончета. Мераклиите да трошат витрините и да крадат цигари оттам се страхуват точно от такива.

Тарас беше почти метър и деветдесет и пет, напомнимите му на тренажорите мускули опъваха модния черен потник. Косата му бе стегната на пищна опашка, в лявото му ухо проблясваха две сребърни обички. Той разбъркваше нещо в тенджерка, обърнал към входа внушителния си мускулест гръб. Но по гръба можеше да се познае, че човекът е станал накриво.

Алексей мълчаливо се подпря на рамката и зачака кога ще му обърнат внимание. Не се наложи да чака дълго. Юначагата усети присъствието му и се обърна, като тресна тенджерата от неръждавейка на масата. Алексей го измери, без да бърза, с насмешлив и не много доброжелателен поглед и на Тарас това никак не се хареса. Не беше изключено дори да е заподозрял някаква връзка между неотдавнашното произшествие и появата на новия квартирант.

— Ти кво... — поинтересува се той мрачно.

Алексей го изгледа как разставя краката си и се убеди — кунгфу. Но не много дълго. Година-две, едва ли повече. Достатъчно, за да му е Нева до коленете. Но съвсем недостатъчно за що-годе майсторство.

— Ами така, нищо — каза той и сви рамене. — Чакам кога ще се обърнеш на другата страна. Вие, педитата, и двете уши си си пробивате?...

На самия него такова нещо не би му направило никакво впечатление. Но Тарас подскочи до тавана и се хвърли напред. Човекът с безцветния таралежов перчем и също такива безцветни очи беше сигурно наполовина по-лек от него. И наполовина по-стар. На такава възраст вече е време да мислиш за Бога...

Според замисъла на нападателя Алексей трябваше, както става в екшъните, да излети с гръба напред в коридора и с трясък да се забие в стената. Желателно беше също на главата му да се стовари картина. Или в най-лошия случай детското коритце, окачено на огромен, разклатен гвоздей.

Обаче в Холивуд не снимат екшъни за комуналните кухни. Нелющият „казани-дзуки“ пропадна в нищото. Хилавият съперник успя да изчезне някъде, но къде именно, Тарас така и не разбра. Ръката му сякаш беше всмукана от вакуум, на лакътя му се стегнаха твърди пръсти и от рамо до рамо го блъсна такава болка, че квартирният Шварценегер ахна и спасявайки се от по-нататъшни мъчения, рухна по лице на пода.

— Пусни ме, гад!... — тихо зави той, опитвайки се да се измъкне от убийствения захват.

— Ставай! — заповяда новият квартирант.

Той вдигна Тарас на крака, като го принуди да забие нос в коленете си, без да бърза, го проконвоира по коридора, отвори със свободната си ръка вратата и го изхвърли на студената стълбищна площадка, като го напътстваше тихо:

— И къде, козел такъв, се вреш на дявола в...

Вратата се затръшна като клюна на птицата таманго. След още две секунди Тарас успя да осъзнае, че е цял и невредим.

Охранителят на павилиончета излезе по-досетлив, отколкото очакваше Алексей. Когато той навлече кецовете и горнището на анцуга и излезе да тича, Тарас унило седеше на нащърбения мраморен перваз.

— Няма ли да закъснееш за работа? — осведоми се Алексей.

— Аз съм довечера — избуча Тарас, запазвайки мрачно достойнство.

Алексей задържа вратата:

— Влизай тогава...

3.

През последните няколко дни Вадим Дроздов се подготвяше за минутата, когато ще трябва да мобилизира всичките си сили, за да защити президента. И все пак, когато тази минута настъпи, той почувства, че се вълнува повече, отколкото би трябвало. Вадим мислеше, че вече е подготвен психически за всичко, а се оказа, че не е съвсем готов.

В десет вечерта се очакваше президентът да долети от Кемерово. Самолетът трябваше да кацне на неголямото военно летище в Митяево, откъдето предварително приготвената кола да го докара направо в Кремъл. Тази нощ той щеше да прекара в кремълския си апартамент: на сутринта му предстоеше телефонен разговор с президента на Украйна.

Обаче, както съобщиха на Вадим Дроздов верните му хора от спецхраната, освен големия отряд, който се насочва направо към летището, още един отряд ще се разположи по пътя от Митяево към Москва, при това встрани от населените места. Именно този отряд трябваше да командва полковник Руденко.

Разбира се, Дроздов знаеше, че понякога за по-голяма сигурност се разставят патрули и по трасето за придвижване на президента. Те стоят на равни разстояния един от друг по целия път и поддържат връзка по радиостанциите.

Сега ставаше дума за съвсем друго — в едно съвсем пусто място по трасето на президента ще се намира голям въоръжен отряд, който (Дроздов специално провери това) не отговаряше на позивните на спецвойските.

И пак този Руденко...

Нямаше място за съмнения — готвеше се ново покушение срещу президента на Русия, което този път имаше всички шансове да успее.

4.

Телефонът на бюрото отчаяно зазвъня.

— Турецки слуша.

В отговор той чу леко променения от вълнение глас на Вадим Дроздов:

— Май че е време да пуснем чичото.

ГЛАВА СЕДМА

СБЛЪСЪК

1.

Твърде опасно бе да се говори по телефона и Вадим Дроздов се понесе в кола с виеща сирена към блока, където живееше Вячеслав Грязнов и към който от другите краища на Москва вече бързаха Турецки и Романова.

— Значи така — Александра Ивановна решително загаси цигарата си в пепелника, — аз ще осигурия съдействието на КАТ. От тази страна гадости няма да има.

— Слушай, Вадим — каза Турецки, — аз мисля да пуснем чичото половин час по-рано. Това не би трябвало да предизвика подозрения — какво ли не става, може самолетът да е долетял по-рано.

— Не, вие както искате, но аз няма да подложам чичо си под куршумите — отрязва Слава. — Президентът си е президент, а на мен родният чичо ми е по-скъп.

Възцари се тежко мълчание. Макар всички събрали се в кухнята на Грязнов отдавна да очакваха поредното покушение, никой не знаеше кога и как ще се случи. Всеки разбираше, че целият им план се изчерпваше засега единствено с решимостта да направят нещо, да спасят някак президента. Но само това не стигаше. Трябваше да провокират все още неизвестния противник към сериозни действия, а после да го обезвредят веднъж завинаги.

— Доколкото разбирам, възложена ми е много важна мисия — внезапно се раздаде силен глас някъде отзад.

Турецки се огледа и трепна от изненада. Точно пред него стоеше самият президент.

— Чичо Гриша — каза Грязнов, — ти забрави ли какво се разбрахме? Да си беше седял там и да си гледаш телевизора.

— Гледах — започна да се оправдава Григорий Иванович. На лицето му се появи виновно изражение и илюзията, че в стаята е

влязъл руският президент веднага изчезна. — Обаче вие така викахте, че щях да ви чуя и със запушени уши.

Той се поизпъчи и пак заговори с „държавнически“ глас:

— Готов съм да служа на своя народ!

— За какво говориш, чичо Гриша? — уморено попита Слава Грязнов.

— За същото — гръмогласно продължи Григорий Иванович. — Цял живот съм служил на родината. Не успях да воювам заради непълнолетие, но и в мирно време служех добросъвестно. И сега, щом родината ме зове...

— Успокой се! — Слава умолително погледна чичо си. — Не си на самодейно представление. Запази си таланта за сцената.

— Не говоря за сцената!

Григорий Иванович внезапно замахна и тежкия му юмрук удари така по масата, че чак чашите в бюфета задрънчаха.

— Аз съм офицер от Съветската армия! И съм готов да поема всякакъв риск. Накратко — Григорий Иванович се обърна към Дроздов, — готов съм. Кога трябва да тръгнем?

— Сега — късо отвърна Дроздов.

— Чичо Гриша! — отчаяно възкликна Грязнов. — Ти си откачил. Та това е опасно! Можеш да загинеш.

— Готов съм — с достойнство повтори Григорий Иванович.

— Е какво, това променя нещата — мрачно забеляза Романова. — Значи предлагам такъв ход: пътят от летището до това място е двадесет, двайсет и пет минути. Появяваме се там точно в разчетеното за кацане време. И неутрализираме цялата тая компания. До появяването на президента там трябва да е тихо и кротко като в божии градини. Това е в общи линии. В детайли сега ще се уговорим. Става ли?

— А ще успеем ли за двадесет минути? Че току-виж приближава президентският кортеж, а там — пукотевица.

— Трябва да успеем. Прекалено рано също не бива да се появяваме.

— Вадим, говори ли с Купавин?

— Да, той веднага загоря. Каза, че ще излезе от гаража по график и след половин час ще звънне на заместника си, уж го е стегнало сърцето, и ще го помоли да го дублира. В седемнайсет нула-нула аз

отивам при Купавин и му съобщавам къде ще се срещнем и другите детайли. По телефона не бива — опасно е. Така че времето ни за планиране е страшно малко — не повече от час.

— И така, с какво разполагаме? Като президентски кортеж — не повече от пет-шест коли.

— Аз предлагам да се приближим откъм летището. Челната кола и „президентската“ си пробиват път и като отминат засадата, веднага спират. А останалите набиват спирачки малко преди нея и за всеки случай блокират с колите пътя откъм летището. Личният състав се разпръска като ветрило, за да не се измъкне никой. И точно в този момент някой трябва да дойде откъм Москва. Но кой? Малко са ни наличните силици.

— Не се безпокойте за това. А отдавна се договорих с Глебов от Висшата школа на милицията за всеки случай: да вдигне по учебна тревога една рота.

— Че каква е ползата от тези курсанти?

— Не ги подценявай. Момчетата са обучени, умеят да действат по команда. Ще ги подсиля с още някой. Не наши, не от милицията. Имам си скрит НЗ10: екип за бързо реагиране от десет човека. Като искаш да оцелееш, щеш не щеш, се изхитряш — подбирала съм ги от различните отделения за всеки случай. Всички са ергени, но малко пият. От опит знам: за час ще ги събера. Проверено е. И въобще — трябва ни повече видимост. А така, като пристигнат три „Урала“, ще вдигнат шум, и всичко ще е наред.

— На думи като песен...

— Ама пилците се броят наесен — продължи Романова. — Помня, момчета, помня за всички препятствия! Помня! Но нима имаме друг изход. Нищо, ще се оправим.

— Но в такъв случай чичо Гриша не е нужен. Стига и президентската кола — започна Грязнов-младши.

— Ти какво, племеннико, май съвсем ме отписа при старите пръдльовци? Ние тук само разсъждаваме — всичко е просто и чичо не е нужен, а там може да се окажат корави типове, кой знае как ще се обърнат нещата на място!

— Та нали и аз затова...

— Стига, не опявай. Казах, че идвам, значи идвам — и точка.

Президентският самолет долетя от Кемерово малко по-рано, отколкото беше планирано. Такива неголеми промени в разписанието бяха нормални, много е трудно да се изчисли кацането до минута и никой не се вълнуваше. Президентът и придружаващите го знаеха, че отрядът от спецхраната ще бъде на летището значително по-рано от планираното време, така че нямаше причини за тревога. Никой не се и вълнуваше. Само държавният глава усети изведнъж някакво тревожно чувство. Кой знае защо той си спомни разтревоженото лице на племенника Женя, който го уверяваше, че тогава в Ню Йорк са подменили шишенцето с тонусин. Той не повярва съвсем на племенника и помоли Шилов да направи анализ на препарата. Оказа се, че всичко се е случило по съвсем естествени причини, той е поел прекалено голяма доза и затова са се появили странични ефекти. Лекарството все още е ново, непроверено... Така че не е имало никакъв зъл умисъл. Разбира се, добре, че Женя се оказа там и успя да му бие нужната инжекция...

Самолетът направи кръг над военното летище Митяево и колесниците му докоснаха земята. След няколко минути спря.

Президентът слезе по стълбичката.

В този момент се върна полковник Сухих и докладва, че колата сега ще дойде, но ще я кара не Купавин, а другият не по-малко опитен шофьор.

И пак нещо тревожно пробяга някъде вътре в него. Президентът се чувстваше спокоен само с Николай Фомич, който го возеше вече няколко години.

Те бяха попадали заедно в различни премеждия. А наскоро само майсторството на Купавин спаси живота и на двама им. Тогава, на Рубльовското шосе. Неприятният спомен накара президента да въздъхне тежко. „Нима тогава пак е било...“ — помисли той. Но Шилов отново го успокои, като обясни, че е било някаква случайност. И все пак не му беше спокойно на душата.

Руският държавен глава седна по навик отдясно на задната седалка, до него се настаниха двамата бодигардове. Отпред заработиха двигателите на съпровождащите коли и лимузината, в която се намираще руският президент, плавно потегли.

Автомобилът се движеше меко, но бързо. Президентът не знаеше, че на десет минути път пред тях се движи с кортеж същата

кола, в която седи приличащ на него като две капки вода висок едър мъж с посивели коси. Между двете коли имаше само една разлика — предната се управляваше от Николай Фомич Купавин. Той беше отделен от пътниците с преграда от бронирано стъкло и сега, без да се обръща, виждаше в огледалото за обратно виждане седналите отзад. До двойника на президента бяха Вадим Дроздов и преоблеченият в униформа на спецхраната Саша Турецки.

Вадим успя лесно да убеди Николай Фомич да участва в това рисковано дело — старият шофьор не само беше чувал за покушенията, но и самият беше попаднал в едно от тях. Ако не беше той, всичко можеше да свърши доста по-печално.

— Не се ли боиш? — попита го Турецки.

— Купавин никога не се е боял от нищо — забеляза шофьорът.

Той се извърна от пътниците, няколко секунди се вглежда в пътя пред себе си, където се движеше новичкият милиционерски мерцедес, в който седяха Слава Грязнов и отряд милиционери. Колоната затваряха три коли с верните на Дроздов хора от спецхраната.

Турецки погледна часовника си.

— Сега трябва да каца вече.

— Ще им покажем на тия боклуци къде зимуват раците — измърмори Купавин.

Колата се приближаваше към мястото, където според сведенията на Вадим Дроздов, беше засадата. Предната кола намали.

— По дяволите — процеди през зъби Дроздов, — не бива да губим скорост.

Отпред се появи знак „Внимание: опасни завои“. Седящите в колата леко се поклатиха надясно, после наляво. Внезапно отпред избухна нещо ярко, после се разнесоха пукащи звуци и затварящите колоната коли плавно намалиха: засега всичко вървеше според плана. Турецки за пореден път включи радиотелефона.

— Урал, Урал, започна се.

— Разбрах ви — отзова се гласът на Романова, — ние не сме толкова пъргави, но след три минути идваме.

Изведнъж челната кола рязко изпищя със спирачките, фаровете ѝ осветиха някакъв запорожец, който беше преградил пътя.

Николай Фомич, вместо да намали, натисна газта и рязко сви наляво с намерението да заобиколи препятствието и да се промъкне

напред. Отпред отново пламна изстрел, всички в купето чуха удара на куршума по стъклото.

Отдясно за миг зърнаха спрелия мерцедес, но Николай Фомич уверено водеше колата напред и се изплъзваше.

Сега проблясванията се появиха отзад, стреляха на къси откоси. Колата изведнъж рязко поднесе надясно, после наляво. Николай Фомич не можеше да се справи с управлението — стреляха по гумите.

Президентската кола изскочи от шосето с пълна скорост и се понесе по полето, независимо че задните гуми бяха спукани.

Отпред внезапно изникнаха тъмните силуети на дървета. Всички в колата инстинктивно свиха глави между раменете си. Колата се блъсна в някакво дърво и смачка предницата си, която независимо че автомобилът беше брониран, не можа да издържи на силния удар.

— Григорий Иванович, бягайте в гората! — извика Турецки. Той се опита да отвори вратата, но не можа веднага, от удара тя беше заяла.

Първи от колата излезе Николай Фомич. Откъм шосето веднага пламна огън. Николай Фомич пристъпи неуверено напред, някак неестествено се извъртя и започна бавно да се свлича надолу.

— Излез и залегни! — изкомандва Дроздов.

Дясната врата така и не можа да се отвори. Седящият отляво Турецки се хвърли на земята направо от колата. Предателското осветление на купето се включваше автоматично при отварянето на вратите, затова Турецки веднага се претърколи в сянката и само с миг изпревари невидимия враг. Стреляха от пистолет със заглушител.

Турецки затича с прибежки срещу стрелящия. Беше тъмно и враговете нямаха никакви предимства. Те можеха да виждат тичащия Турецки не по-зле, отколкото той тях. За миг Саша замря, като се опитваше да се ориентира по звука. Отначало всичко беше тихо, после недалеч отпред под нечий крак изпука клонка. Турецки тихо се просна на земята, пистолетът вече беше в ръката му. Врагът, без да се досеща, че той вече е съвсем наблизо, направи още няколко крачки и сега беше почти до него.

Откъм шосето долитаха изстрели, викове, ругатни. Но Турецки нямаше време да се вслушва какво става там. Цялото му внимание се съсредоточи върху тъмнеещата на няколко крачки от него фигура. Очите му вече привикнаха към тъмнината, той успя да хване на мушка

силуета на фона на малко по-светлото небе. Изстрелът беше сполучлив.

— Дроздов! Чисто е!

Но той вече и сам беше съобразил, че се е появила секундна пауза и двамата с чичото изскочиха от колата.

Отляво ръмжаха двигателите на камионите.

„Идат на помощ!“ — успя да помисли радостно Турецки, но ликуването му веднага изчезна: отдясно също се чу рев на мотори, виждаха се и фаровете на стремително приближаващи се коли. Дроздов съобрази секунда по-бързо.

— Григорий! Бягай в гората! — Той блъсна чичото, а сам се хвърли към звука от автоматните изстрели.

Турецки тичаше зад него почти без да изостава. Но да преодолееш в пълна тъмнина сто метра по прогизналия край на гората не беше толкова просто.

Колите, които дойдоха отдясно, спряха на около триста метра от основната схватка. Там кой знае защо също започна стрелба. „Президентският кортеж? Рано е! Или още една тяхна група? Или все пак е президентът?“ Турецки сви надясно и почти излезе на шосето точно до злополучния запорожец. Тук вече нямаше никой. Отляво се дочуваха непрекъснати автоматни откоси, отдясно беше по-тихо, но главните събития протичаха точно там.

По асфалта се тичаше вече съвсем леко, но неочакван откос застави Турецки да се хвърли на земята. „Дявол да го вземе! Какво става? — трескаво мислеше той. — Нима някой от нашите ни е предал?“ Той пак скочи, но пробяга само десетина крачки: с поредното просвяткване на изстрелите мигновено остра болка проряза рамото му. Саша се препъна, полетя напред по инерция и докато падаше, успя да съобрази, че е лявата ръка, значи може да стреля. И в този момент главата му рязко се блъсна в нещо твърдо и всичко изчезна.

ГЛАВА ОСМА

НОЩТА СЛЕД БОЯ

1.

Когато дойде в съзнание, Турецки дълго не можеше да разбере къде се намира. Всичко плуваше пред очите му, пред себе си виждаше само някакво неясно сиво петно. Следващото му усещане беше меко поклащане, може би се намираше в кола. После на сивия фон се появиха размити цветни проблясъци. Турецки отново затвори очи, а когато пак ги отвори, петното стана по-отчетливо — Саша разбра, че това е лице. Сега го позна — беше Слава Грязнов.

Турецки искаше да попита как е завършила схватката, но устните не го слушаха и можа само да прошепне:

— Е, какво?

— Отблъснахме ги — сериозно каза Слава. — Той замина в Кремъл. А чичо... — той замълча.

— Какво с него?

— Изчезна — отвърна Грязнов и се извърна.

— Аз му извиках да бяга в гората — изхриптя Турецки.

— Търсихме го в гората. Няма го. Там останаха наши момчета, може и да го намерят. Жив или мъртъв, но трябва да го открият.

— А Руденко? — пак попита Турецки.

— Измъкна се. Малко встрани ги чакаше кола. Изглежда, се изплашиха. За миг дори си помислих, че ни надвиват, а те драснаха в колите и дим да ги няма. Но сега вече няма да се измъкнат. Първата работа на президента ще бъде да изложи всичко на Шилов, за да прочисти той хората си.

Докато пътуваха, Саша още няколко пъти изпада за кратко в безсъзнание.

Най-накрая колата спря и гласът на Грязнов каза:

— Ранен е, докторе. Изгубил е много кръв.

— Сега ще се заемем с него.

Издайки пак в безсъзнание, Турецки усети, че нечии силни ръце го измъкват от колата. Той разбра, че са го довели в болница.

Следващото, което си спомняше, беше докосването на твърдите ръце на медицинската сестра, която му биеше инжекция, и нейния полусъвет-полузаповед:

— А сега спи!

2.

— Глей го ти, развика се и веднага го местят в лазарета. Демокрация! — шеговито каза Кудряшов на Керим, който отвори вратата. — Виждаш ли как става сега.

Другият без особени сантименти набута Саруханов в килията, като дрънчеше с ключовете, заключи вратата и се отдалечи, подсвирквайки си.

Сергей легна на койката. Усещаше някакво странно виене на свят, сякаш се пързала по хлъзгав заледен хълм и не може да спре, или сякаш пада в пропаст. Държа се през цялото време в Бутирка и ето днес не издържа.

Обаче го топлеше надеждата, че новият следовател ще удържи на думата си и ще го прехвърлят в лазарета. Как му беше името? Меркулов? Саруханов не беше чувал за него. Чувал бе за някакъв Турецки, който води следствията за убийствата на bankerите, но Хамик Карапетян, уви, не беше banker. Затова и го предадоха на оня пън Шведов.

И времето пак се заточи — дълго и скучно, като безкраен сив лист, като магнетофонната лента, изхвърлена през прозореца от някой идиот, която вече втора година се развяваше на тополата пред неговия дом. „Ето така откачат в единичните килии“ — помисли Саруханов. Но да попадне в общата килия с криминалните му се искаше още по-малко.

Колко време мина той не знаеше — може час, а може би и ден.

Внезапно в коридора се чуха стъпки. Те се приближиха към килията на Саруханов и спряха. „Нима?“ Сърцето му се разтупа. Саруханов се надигна и седна на койката.

Задрънчаха ключове и вратата със скърцане се отвори. На вратата стоеше млад, здрав надзирател, когото Саруханов виждаше за пръв път. Зад него се мяркаха още двама.

— Саруханов, с вещите! — заповяда здравенякът.

Той имаше съвсем малко вещи и след няколко секунди вече стоеше на вратата.

Якият надзирател го поведе по коридора, в края на който пак дежуреше Керим. Като видя Саруханов с вещите му в ръце, той каза:

— Лазарет те водят, а? Провървя ти, момко.

— Какъв лазарет! — възкликна мутрата. — Как ли не!

Сърцето на Сергей пропадна. „Започва се“ — помисли той.

Той отмина нататък по коридора заедно с конвоирите. После главният отвори вратата на една килия и без излишни думи блъсна Саруханов вътре. Отзад вратата се тресна шумно. Наоколо се разнесе кикот.

Първото, което усети Саруханов, беше задушаващата миризма на немити тела. Той отвори очи и се огледа. Зяпаха го четирима и се хилеха.

— Ей, късокрачко, кво се звериш! — каза единият с ужасяващо лице на садист манияк. — Кво си се облещил?

Саруханов не отвърна нищо.

— Басмач, да му претараша ли партакешите? — угоднически попита друг.

— Давай — разреши главният.

От групата се отдели неприятен тип — недорасъл и крехък, който съпровождаше всяко свое движение с противни гримаси и жестове.

— Айде, миличък, покажи партакешите — обърна се той към Саруханов, протегна ръка и хвана чантата му.

— Не пипай, не е твое — отвърна Саруханов.

— Затваряй си плювалника, ще си изръсиш езика! — кресна типът и изведнъж противно заквича: — Басмааач, той не даава! Искда обиди Ситния!

— Сега ще сменим плочата. — Басмача се надигна от нара, на който седеше, и се оказа много едър и як. Като гледаше изпод вежди Саруханов, той се приближи към него и с всичка сила го блъсна с длан в брадичката. Сергей падна, но продължаваше да стиска чантата си в ръце.

— Ах ти, цицийо! — Ситния скрита Саруханов с върха на обувката си в ребрата. Беше безумно болезнено. Ситния се наведе и

вече без всякаква съпротива от страна на Сергей му издърпа чантата от ръцете.

— Басмач, сега кво — в общия казан ли? — попита той, докато изтърсваше съдържанието ѝ на нара. Шотландски пуловер, два чифта чорапи, четка за зъби, други дреболии.

— Ъхъ — промърмори Басмача, който вече беше успял да си седне на мястото. Ясно беше, че нещата на Саруханов са му безнадеждно малки. — Егати смотаняка, нямам никаква аванта от него.

— Що не пробваме дали е девствено арменчето? — каза един.

— Неее... Ти, Чума, както щеш, а аз не си падам по черните, много са им космати задниците.

— Е, кво, баровец, пльока ли ти халката? — надигна се Чумата от мястото си.

Саруханов се разтрепера. Той почти не се съмняваше, че тези типове ще го убият, длъжни са да го убият, получили са разрешение или даже заповед да го убият. Но ако при това и го насият... Ставаше същото, за което той преди час говореше в кабинета на следователя. На ти сега лазарет.

И Сергей без да размисля, взе решение. Нека го убият, но няма да позволи да го правят на педал. Нека го убият първо.

Без да забелязва болката, той се изправи и се дръпна към вратата. Това беше единствената позиция, откъдето можеше да вижда всичко, което става в килията.

— Не се приближавай! — изхриптя той.

— Виж го ти девственика — „не се приближавай“! — проточи гъгниво Ситния. — Нашта мадам от Амстердам! Трябва да му смачкаме фасона.

Саруханов мълчаливо го пронизваше със съвсем черните си сега очи. Той се сви на топка, готов да се хвърли срещу всеки, който пристъпи пръв към него. Знаеше, че сега е готов на всичко — да удрия, да избобжда очи, да дере коси, да ръга в корема. Нека в началото да го пребият до смърт.

— Я, баровчето му нагло, здрав пердах му се пада — прокоментира мълчалият досега риж тип на около двацет и пет години.

По лицата на четиримата се появи хазартно изражение. Очите им, които преди изглеждаха покрити сякаш с пелена, сега горяха.

Стана интересно. Басмача пак се надигна от нара и тръгна срещу Саруханов. Той не изчака удара и с внезапна атака удари противника си в окото. Басмача само изохка, по скулата му потече кръв.

— А, така ли! — изръмжа той и гласът му повече приличаше на рев на ранено животно, отколкото на човешки. Той се стовари върху Саруханов и така го смаза под себе си, че сякаш наведнъж изпращаха всичките му кости.

„Край!“ — успя да помисли Сергей.

3.

Турецки рядко сънуваше, а може би просто не си спомняше сънищата си, когато скачаше сутрин от резкия звън на будилника, измиваше се набързо и тичаше натам, накъдето в този ден се налагаше.

И ето днес, когато нямаше будилник и значи можеше да спи колкото му душа иска, той сънуваше тревожни, разпокъсани сънища. Мяркаха му се президентът, Слава Грязнов, Меркулов. После кой знае защо се появи чистачката от Московската градска прокуратура. Мойсеев назидателно говореше: „Това, Саша, е истински валутен заговор. Шшттт! Чуваш ли?“ Изскърца вратата, чу се някакво шумолене. Турецки едва се набути в някаква тясна цепнатина и приведен започна да тича на зигзаг между дърветата, отзад се чуваха тежки стъпки, отмерени, но все по-силни, тържествуващ глас крещеше: „Аха, падна ли ни!“ Някой го догонваше, той бягаше, макар сам да не разбираше от кого. Този някой все повече се приближаваше... И изведнъж всичко свърши. Жив беше, стъпките изчезнаха, той лежеше по гръб някъде на зелена ливада и над него се бе свело прекрасно женско лице. Татьяна. Таня.

— Татьяна, Таня — зашепна Турецки.

— Как си? — чу се познат глас.

Турецки отвори очи. Лежеше на болничното легло. Цялото тяло го болеше, особено го мъчеше рамото. И над него наистина се беше свело едно лице — лицето на Татьяна Бурмеева.

— Това сън ли е? — попита Турецки.

— Едва ли — отвърна Таня. — На мен лично досега не ми се е присънвала болница.

— Чудесно! Не, не че не ти се е присънвала болница, а че си дошла.

— Не се наложи да вървя много — усмихна се Таня. — Качих се един етаж по-горе и направих няколко крачки по коридора. Ние сме съседни.

Туреcki се опита да се надигне на лакът, но рамото го проряза с такава болка, че той се намръщи и се отпусна обратно на възглавницата. Таня го гледаше с очи, изпълнени със състрадание. Сега съвсем не приличаше на онази студена и непристъпна красавица, с която Турецки беше говорил само преди няколко дни. Тя беше станала друга — някак по-мека, добра, отзивчива. И при това съвсем не беше престанала да бъде красива, напротив. На Турецки му се прииска да я прегърне, да я притисне към себе си и да не я пуска никога, никога.

— Таня — само успя да каже той.

Тя протегна ръка и нежно докосна лицето му. Той целуна крайчетата на пръстите ѝ.

— Никога не съм мислила, че следователят може да бъде такъв...
— замислено проговори Таня.

— Какъв?

— Такъв... като теб.

— Наведи се по-близо — помоли той.

Тя приседна на ръба на леглото и лицето ѝ се склони над неговото. Той почувства как на челото му падна гъстата ѝ коса и усети на устните си вкуса на нейните.

— Какво е това! — чу се до тях сърдит глас. Татяна отскочи и Турецки видя на вратата дежурната сестра. — Намерили с какво да се занимават в болницата! Тук е военнополова хирургия!

Татяна смутено гледаше сестрата, а Турецки кой знае защо само се разсмя.

— Именно. Не е пансион за благородни девици и дори не е инфекциозна болница.

— Е, аз си тръгвам — каза Таня.

— Пак ела — помоли Турецки, — моля те.

4.

Саруханов, колкото и да е странно, не чувстваше болка. Усещането беше такова, сякаш ритат, блъскат и удрят по чувал с пясък, макар да разбираше, че този чувал е собственото му тяло.

Внезапно той падна назад. Опората, на която беше опрял гръб, изчезна. Саруханов изведнъж разбра, че очите му са затворени. Той се опита да ги отвори, но всичко бе закрито от червена пелена и той пак ги затвори. Сякаш през памук чу мърморене:

— Ти него малко-малко го убивай! Ай, колко нехубаво!

— Млък, куко, ще ти избия пломбите! — разнесе се ревът на Басмача.

— Не трябва плаши Керим. Керим много плашен — прозвуча отговорът.

После повлякоха Саруханов за краката, влачиха го дълго, сетне той усети как някой го плиска със студена вода по лицето. Той пак опита да отвори очи — червената пелена малко се разсея. Над него се наведе лицето на надзирателя Керим.

— Жив си — констатира той. — И къде дявам тебе сега? В лазарета ли?

— Не трябва в лазарета — изхриптя Саруханов. — Там все едно ще ме пребият.

— Кой? — попита Керим.

— Който трябва. Казвах аз на следователя.

— Ай-яй — промърмори Керим, — лазарет ти трябва, а не бива. Старата килия ще те затвоя, там няма никой. Ще лежиш, няма да умреш, нали?

— Ще се опитам.

— Само тихо-тихо стъпва — предупреди го Керим. — Мълчи. Сам да не чуваш стъпките си. Нека мислят, че си умрял.

За щастие не се наложи да вървят много. Керим отвори вратата и Саруханов се озова в своята единична килия, същата, която напусна съвсем неотдавна. Колко родна и спокойна му се стори тя сега!

Той легна на койката. Сега започна да го боли цялото тяло. Шокът беше минал. Много го болеше, при това не външно, а някъде вътре. „Смазаха ми гадовете всички чаркове. Сигурно ще умра — спокойно помисли Саруханов. — Но пък не им се дадох.“

ГЛАВА ДЕВЕТА

НУЖЕН Е ТРУП

1.

Телефонът се раззвъня рано. Отначало на Романова ѝ се стори, че сънува — тя отдавна бълнуваше нощем почти без варианти само за следствената работа, — но после разбра, че е наяве, и като навличаше пенъора си в движение, се приближи към телефона.

— Казвайте — с хриплив сънен глас каза Романова.

— Шура — разнесе се от слушалката познатият глас на Меркулов, — извинявай, че те събудих, но работата е спешна. Имаш ли труп?

— Какво? — успя само да промълви Романова.

— Това, разбира се, не е за телефонен разговор. Чакам те на „Петровка“, а ти засега помисли няма ли някъде неразпознат труп.

В слушалката се чу сигналът „свободно“. Романова стоя така още известно време и го слуша и чак след това остави слушалката. Тя въобще не разбираше нищо.

Но милиционерската хватка действаше. Докато пържеше набързо яйца в кухнята, Александра Ивановна вече пресмяташе имаше ли в последните дни някъде неразпознати трупове. Имаше, разбира се, сега това беше станало привична работа. Ако така вървеше и нататък, скоро в гората щеше да има повече разпарчедисани трупове, отколкото гъби.

„Имаше някакъв удавник в Яуза, в парка «Дубки», в Петровско-Разумовск — тяло без глава, в Лефортово — глава в полиетиленов чувал, но не същата. Какво още... И за какво му е на Меркулов труп?“ Това беше най-интригуващият от всички въпроси.

Той ще я чака на „Петровка“, а пък тя трябваше да намине при Саша Турецки в болницата, да разбере как е той... Тя се замисли за миг дали да му разказва за последните събития и реши, че не си струва. Нека да си почива.

2.

След час, когато отвори вратата на болничната стая, Романова се сблъска с отиващата си Ирина, която беше наминала преди работа в болницата. Като я видя, Александра Ивановна викна още от вратата:

— Я виж ти, Саша, при теб пак има жена! Ама че си Казанова!

— Приятно е, когато говорят хубаво за теб — въздъхна Турецки, — дори да е незаслужено.

— Хайде, хайде — заплаши го с пръст Романова.

Тя седна делово на стола до леглото му и извади от чантата си кутия портокалов сок, пакетче сладкиши и чепка грозде.

— Шура, какво правиш! — възмути се Турецки. — Вземай всичко и го дай на децата.

— Децата отдавна пораснаха, сами ще си купят — отрязва Романова, — а ти трябва да оздравяваш. Такива работи стават, ама карай, сега не му е времето...

Нещо в тона на началничката на МУР никак не се хареса на Турецки. Той познаваше Александра Ивановна от много години и добре разбираше какво означава сухият ѝ език и угриженият вид.

По всичко личеше, че се е случило нещо безпрецедентно.

— Нещо с чичото ли, с Григорий Иванович? — разтревожено попита той. — Намериха ли го? Слава ми каза, че е изчезнал.

— Нищо не знам — неволно отвърна Романова. — А Грязнов би могъл да си държи езика зад зъбите. Дрънка наляво и надясно...

Турецки си спомни за Славя Грязнов. Как не искаше да забърква чичо си в тази рискована работа! Ами ако това беше близък роднина на самия Турецки? Можеше да разбере човека. Но щом тялото не е намерено, значи още има надежда.

— Аз му викнах да бяга в гората. Може да е излязъл на друг път, какво ли не става... А шофьорът? — попита Турецки.

— Шофьорът загина. Прерязаха го с автоматен откос. Има и няколко ранени, освен теб. Двама милиционери от отряда на Грязнов са в много тежко състояние.

— И какво смята да предприеме президентът? — попита Турецки. — Сега трябва да прочисти из основи спецхраната.

— Е, това не е мой въпрос — уклончиво каза Романова. Тя погледна часовника си. — Време е. И така едва успях да отделя малко време. А и започна една лудница. Курсът на долара нещо пак подскочи.

— Курсът на долара ли? — по инерция повтори Турецки, когото сега това го интересуваше най-малко от всичко. — На теб какво ти пука, Шура? Ние с теб нямаме долари и никога няма да имаме.

— Абе нещо шумят всички. Е, няма да се разпростирам повече, самата аз нищо не разбирам, че сега и тоя труп... — каза Шура. — Добре, оправяй се, трябваш ни.

Турецки изпрати началничката на МУР с поглед. Независимо от многото години, откакто я познаваше, тя не преставаше да го учудва.

3.

Когато вратата след Романова се затвори, Саша се отпусна на възглавниците. Мислите се гонеха бясно из главата му, застъпвайки се една друга. Григорий Иванович е изчезнал, Купавин е убит... Но затова пък президентът си е в Кремъл — жив и невредим, а най-главното е, че при него, Турецки, дойде Татяна... Таня... Ето това е наистина най-важното, а не всякакви глупости от рода на курса на долара.

И тя пак ще дойде, Турецки беше сигурен.

Известно време той лежа неподвижно. После чу как вратата тихо скръцна и се разнесоха леки стъпки, явно женски. С надеждата, че се е върнала Таня, Турецки се извърна и погледна влязлата. Оказа се медицинска сестра, която още не беше виждал — тъничко момиче с големи черни очи.

— Донесоха ви още едно пакетче — каза тя. — Но скоро ще дойде обядът.

В гласа ѝ се усещаше някаква сдържаност, дори плахост — изглежда, в болницата вече се беше разпространил слухът, че тук лежи смел следовател, ранен при задържането на особено опасен престъпник.

— Какво имате за обяд? — весело попита Турецки, опитвайки се да покаже с целия си вид, че всичко е наред и няма защо да се страхуват от него.

— Вегетарианска супа по селски, кюфтенца с макарони, кисел, хляб и, разбира се, масло — плахо докладва сестрата и попита с надежда: — Ще хапнете ли?

— Вегетариааанска, че още и по сеееелски — страхотно! — дълбокомислено издевателски проточи Турецки. — Не, знаете ли, зелев лист в топла водичка не ми е точно на вкуса. А и хляба го

предпочитам на филийки, а не на кайма, така че отказваме и кюфтенцата. Изобщо, давайте вашия разтворим кисел с хляба — резюмира той.

— Защо говорите така, киселът е малинов. А кюфтенцата са вкусни, честна дума — обиди се момичето. — Ще ви донеса двойна порция и без гарнитура, ще видите, че ще ви харесат.

Тя щеше да се обърне и да хукне за кюфтетата, но Саша я спря:

— Искам да ви помоля нещо: дали нямате днешни вестници? Или поне някакъв транзистор? Чувствам се съвсем откъснат от света. Там постоянно става нещо, а тук от сутринта каша от грис, на обяд — зеле с вода и кюфтета с болничен сос, накратко — застой, нищо ново.

— На вас не ви трябва новини, а спокойствие — отвърна медицинската сестра, като поклащаше глава. — Спокойствие ви трябва, така ще оздравеете по-бързо.

— Какво спокойствие, по дяволите? — избухна Турецки. — Ако не знам какво става навън, направо ще откача.

— В стаята не е предвидено радио — каза сестрата, — но ще измисля нещо.

„Ама и Шура — помисли Турецки — не можа да донесе вестници. Все няма време. Ами Ирина? Тя поне знае, че не мога и ден да изкарам без вестници. Кой знае защо не забравиха да донесат сокове, а за чий са ми те... А тая мацка сигурно никога не чете вестници. Мацката впрочем е доста симпатична.“

Обаче сестрата не се задържа дълго в мислите на Турецки. Той тъгуваше по новините и ругаейки наум, продължаваше да кълне жена си, а с нея и Шура Романова. Тук неочаквано съобрази, че краката му не са ранени. Внимателно избута одеялото, стана от леглото и като придържаше ранената си ръка със здравата, излезе в коридора.

Ходещите болни гледаха телевизия.

На екрана се появи лицето на президента, който държеше в ръцете си предмет, приличащ на неголямо куфарче.

— Днес президентът на Русия се запозна с действието на най-новата военна техника, позволяваща за броени секунди да се засече появата на чужди ракети и други летящи обекти във въздушното пространство на Русия. На екрана при това се появяват всички параметри — направление, височина на полета, скорост и така нататък.

— А разправят, че армията ни е слаба — каза руският държавен глава. — Каква апаратура имаме на въоръжение! Веднага видях всичко: откъде идва, накъде лети, с каква скорост.

По лицето на президента се появи безкрайно щастлива усмивка, като на момченце, на което за пръв път са дали да покара камион.

„Дявол знае какво е това — с раздразнение помисли Турецки. — Като глупак някакъв. И това е след всичко, което стана вчера.“

Той искаше да се обърне и да излезе от стаята, но изведнъж сякаш врасна в пода. Нещо в изражението на президента му се стори много познато. Нещо в този глуповат ентусиазъм никак не се връзваше с образа на онзи президент, който си представяше Турецки.

„Това е чичото!“ — проблесна в ума му.

Ето защо Романова бе така угрижена и не искаше нищо да говори. Значи те са изпратили в Кремъл чичото на Грязнов... Сърцето на Турецки се разтупа. Но къде е тогава самият президент?

Той се прибра в стаята си, като продължаваше да кълне с каквото се сети сестрата, Романова и собствената си жена.

Но „мацката“ се оказа доста по-оправна, отколкото предполагаше Турецки. Когато тя се появи след десетина минути, на подноса имаше чиния с прословутите кюфтенца, чинийка с две филии бял хляб, кисел, а също и малък транзистор „Звездичка“.

— Ето — каза тя, — взех го от един от болните.

Турецки изчака, докато сестрата излезе, и бавно включи транзистора. Искаше му се да се увери, че видяното на екрана само му се е сторило, а животът в страната върви нормално и вчерашният опит за държавен преврат (Турецки беше сигурен, че е бил планиран именно преврат) е излязъл неуспешен.

Той повъртя копчето за настройка, като се опитваше да намери „Ехото на Москва“. Най-накрая успя да хване новините.

„Днес сутринта президентът на Руската федерация имаше телефонен разговор с президента на Украйна“ — каза дикторът и Турецки машинално забодя вилицата си в едно кюфте.

„Е, слава богу, явно ми се е сторило“ — въздъхна Турецки.

„В хода на разговора бяха обсъдени проблеми, касаещи по-нататъшната съдба на Черноморския флот.

Държавните ръководители на Украйна и Русия изразиха увереност, че този въпрос може да бъде решен на масата на преговорите.“

— Пак не са се разбрали за нищо — промърмори Турецки. — Украйна изобщо не може да издържа този флот. За чий му е на свинчето звънче?

„Паниката, обхванала вчера деловите среди в Москва, се разпространи по цялата страна — продължи дикторът. — За два дни курсът на долара спрямо рублата скочи с хиляда процента и вече е три хиляди деветстотин и две рубли за долар. Експертите не са в състояние да обяснят такъв рязък скок. Представителят на Държавната банка на Русия Кирил Борковски прокоментира това така: През последната година Централната руска банка...“.

Турецки нетърпеливо завъртя копчето, за да намери нещо по-интересно, и разсеяно дъвчеше омразните болнични кюфтета. „Пак този долар! Сякаш всеки къта под дюшека си стотици долари“ — мрачно помисли той.

„По молба на слушателката от Воркута Ксения Василичевна Потапова излъчваме...“

Турецки спря радиото. Вече беше чул достатъчно. Президентът е в Кремъл, всичко върви както трябва. Все пак успяха да ги спрат вчера. Разбира се, жалко за Григорий Иванович, а и за Слава Грязнов също. „Слава е прав — помисли Турецки. — Защо обикновеният човек да загива за спасението на друг само защото оня заема по-висок пост? Дори това да е президентът. Не — хрумна му следващата мисъл, — работата не е в спасението лично на президента. Става дума за

бъдещето на страната. Ако той загине сега, ако се окаже заложник на тези хора, които и да са те, в страната ще започне дявол знае какво.“

Мислите му бяха прекъснати от поредното появяване на медицинската сестра.

— Нали ви казвах, че са вкусни — искрено се зарадва тя на празната чиния. — Ето ви сега термометъра. Ама вие защо така се натъжихте? Всичко е от времето, да ви кажа, сега ще светна лампата, та да стане по-весело.

Наистина навън, независимо че беше едва средата на деня, времето бе доста гадно: сумрачно и неуютно. От небето се сипеше някаква каша.

Турецки погледна есенното небе, което изглеждаше още по-мрачно заради отдавна немития прозорец, и който знае защо се зарадва. На мнозина това можеше да се стори странно, но той нямаше нищо против да се потъркаля на болничното легло. Всъщност това бяха единствените дни в живота му, когато успяваше просто да си помисли за живота въобще, а не за това кой именно е крал строителни материали в особено големи количества. Само в болницата можеше поне мъничко да си почине. Разбира се, този отдих беше неспокоен, нали тревогите за работата не напускаха нито за минута Турецки, но все пак тук имаше мигове на покой.

И ето сега, докато гледаше в тавана, по който се редуваха светли и тъмни кръгове от лампата, Турецки се замисли кои биха могли да са тези досега неизвестни хора, организирали вече няколко покушения срещу президента. Полковникът от спецхраната Руденко? Той е само изпълнител, не може да е начело на заговора, целта на който е да промени политическата система в Русия.

Полковник Руденко, разбира се, не е действал по своя инициатива, но кой стои зад гърба му — това беше съвсем неясно. „Нима е ФСК? — размисляше Турецки. — Прилича на техния почерк — да организират автомобилна катастрофа или внезапен сърдечен удар... Мерзавци!“ — помисли Саша.

Ако не беше проклетото рамо, Турецки, разбира се, не би се търкалял в болницата, но знаеше от опит, че трябва да прекара тук поне три дни, иначе може да изключи в най-неподходящия момент — той самият чувстваше, че още е много слаб.

Постепенно Турецки задряма. Не знаеше колко време е минало, но внезапно усети нечие чуждо присъствие. Това беше учудващо, но Саша отдавна бе забелязал, че от някакъв момент нататък в съня той не се изключва напълно от реалността, мозъкът му през цялото време е нащрек. Ето и сега той усети в съня си, че в стаята има някой, макар да спеше, без да се събужда.

ГЛАВА ДЕСЕТА

В КРЕМЪЛ

1.

Всичко стана толкова бързо, просто мигновено, че Григорий Иванович не успя да се опомни, когато колата го докара пред самите кремълски стени. Вратата се отвори, часовите ги пропуснаха вътре, като му отдадоха чест, и след минута един от офицерите на спецохраната му отвори вратата на лимузината.

Григорий Иванович излезе навън. Навярно никога през живота си, дори когато за пръв път се запозна с родителите на своята Зина, той не се бе чувствал толкова неуверено. Беше страшно да направи първата стъпка, да се обърне, да тръгне, без да говорим, че не смееше да отвори уста и да каже нещо. А и къде да върви? Григорий Иванович си нямаше и представа. Той безпомощно се огледа, чувствайки, че още секунда — и ще започне да се паникьосва.

„Майор Грязнов, овладейте се!“ — заповяда си Григорий Иванович. Той изправи рамене и се опита да си представи, че играе на сцената. Продължението на „Август 91-ва“. А наоколо са статистите, целта на които е да му партнират. И веднага му стана значително по-леко — на сцената майор Грязнов се чувстваше съвсем уверено.

— Е, как е тук без мен? — обърна се той към офицера, който му отвори вратата на колата.

— Всичко е наред, Андрей Степанович — увери го той.

— Това е добре! — гръмогласно отвърна Григорий Иванович. — Да вървим тогава. Какво имаме за тая вечер? Нищо, надявам се.

Сякаш изпод земята се появи невисок здравеняк в цивилно облекло.

— Добре дошли, Андрей Степанович — каза той.

Григорий Иванович кимна. Той не знаеше как се казва цивилният здравеняк и затова реши да мине с дружелюбно кимване. От страна на началството това би трябвало да мине за добро отношение. Григорий Иванович, разбира се, не знаеше какви са нравите в Кремъл, но

изхождаше от предположението, че едва ли се различават много от нормалните.

— Засега следва вечеря и сън — започна цивилният, — а утре имате телефонен разговор с Украйна, заседание на Съвета за сигурност, а вечерта прием на венецуелския посланик.

— Той пък какво иска? — учуди се Григорий Иванович, като се напъваше да се сети къде се намира Венецуела.

— Венецуела е производител на нефт, член на ОПЕК — подсказа здравенякът.

„Адютант — разбра майорът. — Как се казваше при цивилните? Помощник? Референт? Добре би било незабелязано да си изясня името му.“

— Е — сериозно кимна Григорий Иванович, — значи има за какво да поговорим.

Той направи крачка встрани от колата. Референтът също тръгна. Григорий Иванович вървеше след него, като се стараеше да не го изпреварва, но така, че да не се забелязва. За щастие „президентската“ походка му се отдаде напълно. Чувстваха се театралните репетиции.

Референтът заведе „президента“ в неголям уютен кабинет, който кой знае защо напомняше на Григорий Иванович една стая, която беше видял някога в дома музей на Чехов в Ялта.

Григорий Иванович се огледа с надеждата да види сложена маса, но нищо подобно на подготовка за вечеря не се забелязваше. А в това време Грязнов-старши внезапно усети остър глад. За разлика от някои други хора възбуждането винаги му изостряше апетита. А през последните няколко часа имаше от какво да се развълнува! Той внимателно изгледа референта и каза:

— Слушай, ти вечеря ли?

— Да, Андрей Степанович. Но вие навярно сте огладнели. Сега ще се разпоредя. В столовата ли ще отидете, или да ви сервират тук?

— В столовата. А и ти ела с мен, че ще ми е скучно сам — каза „президентът“, като се сети, че ще е доста по-добре, ако сега се разходи из помещенията, за да се ориентира малко кое къде се намира.

Референтът вдигна слушалката на един от телефоните, стоящи на покритото със зелено сукно бюро, набра трицифрен номер и попита:

— Кухнята ли е? Имате ли нещо за Андрей Степанович? — Той мълчаливо изслуша отговора, после каза: — Само това ли? Добре, сега

ще попитам. Андрей Степанович — обърна се той към чичото, — останало е само студено предястие от риба и месо асорт, а от топлите ястия — лангет и печено „Биф Строганов“.

„Не е лошо — помисли Григорий Иванович. — Добре би било да опитам и едното, и другото. Но май не бива. Да не си помислят нещо.“ И като се стараеше да придаде на гласа си колкото се може повече „държавнически“ нотки, каза:

— Най-добре риба и лангет.

— Риба и лангет — повтори като ехо референтът. — Добре, след петнадесет минути. — Той затвори слушалката и пак се обърна към Григорий Иванович: — Засега си отдъхнете, Андрей Степанович.

Чичото вече се канеше да седне в тапицираното с тъмно кадифе кресло, но референтът го изпревари навреме и отвори една от страничните врати. Зад нея се показва доста голяма спалня с кресла, ниска масичка и библиотека. Като цяло тя доста приличаше на хотелска стая — такава, в каквата самият майор Грязнов никога не бе попадал, но беше виждал подобни в киното и по списанията.

— Почукай, когато стане готово — каза той, като съобрази навреме, че щом това всъщност е хотел, значи някъде тук трябва да има баня и тоалетна. Той, разбира се, имаше добрия навик да си мие ръцете преди ядене, но сега в доста по-голяма степен го занимаваше тоалетната.

Вратата за там той откри почти веднага. Отначало, когато видя, че и тоалетната и банята са в едно помещение, изпита известно разочарование. „Общ санитарен възел — неодобрително поклати глава той. — Място колкото щещ, не можеха ли да ги преградят?“ Но когато влезе вътре, не можеше да не признае, че всичко е направено много удобно — в ъгъла имаше масивна синя тоалетна чиния под също такъв тежък капак — съвсем неприличащи на онези, които чичото бе виждал досега. По-нататък имаше шкафче с вградена в него мивка. „Мрамор — реши чичото, но когато го пипна, установи, че е някаква синтетика. Зад шкафчето с раковината се намираше кабината на душа, скрита зад полупрозрачни пластмасови стени. — Не е лошо — поклати глава той. — Да можеха да видят това нашите в Олга.“

Той си спомни Зина, която, както и преди ходи в дървения клозет на двора и се мие под металическия умивалник, и въздъхна. „Жалко, че

тя не може да види това — тъжно помисли Григорий Иванович. — И няма как да ѝ разкаже човек... Държавна тайна.“

Изненадите причакваха чичото на всяка крачка. И тоалетната чиния излезе някак чудна, а на раковината ги нямаше двете привични кранчета — червено и синьо, а някаква сложна джаджа, каквато майор Грязнов още не беше виждал. Трябваше му известно време, докато съобрази, че тя отговаря едновременно и за напора, и за температурата на водата.

Григорий Иванович се огледа в огледалото, висящо над мивката. Оттам го гледаше — не, не руският президент, а някакво малко изплашено и объркано лице, което можеше да принадлежи само на запасния майор Грязнов от градчето Олга. Държавният глава не можеше да има такова изражение.

Чичото се изправи, разпери рамене и се погледна решително и целеустремено. Получи се малко по-добре. Не достигаше обаче стаената в очите дълбока мисъл. Григорий Иванович се опита да се сети за нещо значимо, държавно, като например американския империализъм. Стана още по-добре. „Горе главата, майоре!“ — заповяда си сам Григорий Иванович и се отдалечи от огледалото.

Най-после той приключи с тоалета си. Чичото излезе от стаята за отдых, която кръсти за себе си „хотелската“, и седна на едно кресло. Над ниската масичка имаше няколко рафта с книги.

„Интересно какво чете Той?“ — помисли Григорий Иванович. Отдавна наричаше своя двойник просто Той и чувстваше някаква вътрешна връзка с него. А сега непознатият президент започна да му се струва едва ли не роднина.

Обаче той не успя да се запознае със съдържанието на книжните рафтове. На вратата се почука и гласът на набития референт каза:

— Андрей Степанович, всичко е готово.

Григорий Иванович стана, изправи рамене и като се стараеше да запази на лицето си „държавническото“ изражение, отработено пред огледалото, влезе от стаята за отдых в кабинета. Референтът се усмихна:

— Да вървим, Андрей Степанович.

Те тръгнаха по вътрешните коридори на Кремъл. Не се наложи да вървят дълго. Референтът отвори една врата пред чичото и те се озоваха в неголяма, но уютна трапезария, която в кремълската столова

наричаха „първа зала“. Това беше личната стая за хранене на президента, където той понякога обядваше или вечеряше с тесен кръг приятели или с някого от по-обикновените чуждестранни гости.

Тук имаше старинни мебели от червено дърво. Масата бе застлана със снежнобяла колосана покривка. На нея вече бяха сервирани мезета за един човек — салати и филе от риба.

— Ами ти? — обърна се чичото към референта, като се опитваше мъчително да съобрази какво да измисли, та да си изясни как го наричат, без да се издава. — Сядай, направи ми компания. Вземи поне салатка.

„Интересно, а как ли е тук с оная работа? — помисли чичото, докато се настаняваше на стол с висока облегалка. — Дали да ги помоля, ама пък неудобно е някак.“ Той придърпа към себе си чинията с рибното филе. Бяха сложили от всичко — и пъстърва, и есетра, и парченце чига. Тъкмо за биричка. „Че какво пък? — възкликна наум Григорий Иванович, докато продължаваше вътрешния си диалог. — Той да не би да не е мъж? Не е ли наш, съветски руснак?“ И като набоде парченце розова, прясна пъстърва, замислено каза:

— Рибата не върви на сухо.

По лицето на референта се появи разбиране.

— Сега ще се разпоредя — каза той и стана.

„Дори не попита какво да донесе — помисли Григорий Иванович. — Значи си знае. Ще донесе това, което Той обича. — И започна да гадае какво ще се появи пред него. Но каквото и да излезеше, трябваше да го пие, все едно че си го е поръчал. — Ако донесат ликьор от киви или десертно вино, пак ще трябва да го изпия с удоволствие“ — реши той, надявайки се, че ще бъде „Абсолют“ или водка „Смирнов“, коняк в най-лошия случай, макар че конякът едва ли върви с риба. И въобще кой ги знае какви са им тук обичаите.

Всичко това мина през главата на Грязнов-старши за броени секунди. Скоро референтът се върна, а след още няколко минути в „първа зала“ влезе приятна на вид жена с колосана бяла престилка и подобна шапчица на косата. На подноса имаше две чашчици и достатъчно голяма гарафичка. „Е, виждаш ли, предрекох си: коняк са домъкнали...“ — мина през ума на Грязнов. Референтът наля тъмната течност по чашките.

— За нашите успехи! — произнесе Григорий Иванович тържествено и без особен ентусиазъм надигна чашката. „Господи, та това е старка^[1]!“ За такова нещо не можеше и да мечтае.

„Андрюша е наш човек!“ — помисли си той. Руският президент изведнъж му стана още по-близък и роден. От прилив на чувства Григорий Иванович едва не се просълзи, но навреме се овладя. На президента не се полага да плаче за щяло и нещяло. В това поне беше сигурен.

2.

Президентът не разбра веднага какво се случи. Той наистина малко се огорчи, че не Купавин кара колата, но не придаде на това особено значение. По време на пътуването той обикновено обмисляше спокойно резултатите от изминалия ден и си набелязваше плана за следващия.

Президентът все още анализираше резултатите от срещите в Кемерово, когато му направи впечатление, че отпред по трасето става нещо не съвсем обикновено. Оттам се чуваха изстрели и цели автоматни откоси, той не би могъл да ги сбърка. Първата му мисъл беше: „Нима са мафиотски групировки? Това вече е прекалено.“

Обаче, когато излязоха от завоя и се появи видимост, президентът разбра, че не са бандити, а военни. Но защо са открили огън на президентското трасе?...

В следващия момент челната ескортираща кола рязко наби спирачки и спря.

— Какво е това, дявол го взел? — изруга шофьорът.

Президентът се намръщи, той самият никога не си позволяваше груби изрази и никак не обичаше да ги чува от другите. Жалко, че Купавин го нямаше, старият шофьор знаеше как да се държи в присъствието на президента.

След още миг спря като вкопана и президентската лимузина. Някъде недалеч се разнесоха изстрели, а вратата откъм страната, където на задната седалка седеше президентът, широко се отвори. На мъждивата светлина от лампичката в купето президентът видя пред себе си лицето на полковник Руденко. И веднага разбра — случило се е най-лошото.

Плен. Или смърт.

Полковник Руденко внимателно погледна държавния глава, а после каза някак твърде официално:

— Господин президент, моля ви да слезете от колата.

Мина му мисълта да не се подчини. Но като си представи колко унижително ще е, ако започнат да го теглят насила, държавният глава бавно излезе от колата и с достойнство изгледа полковник Руденко.

Той не произнесе нито дума. Не попита нищо.

Нека първо да обяснят какво значи всичко това.

— Господин президент — продължи Руденко все със същия официален тон, — моля ви да ме последвате.

Президентът се подчини и закри с тежки стъпки, шляпайки в есенната кал край пътя. Мислите му бяха объркани. Недалеч от канавката чакаше друга кола със загасени фарове. Това вече не беше президентският линкълн, а неутрална лада.

— Чакам обяснения — поиска президентът.

— Сега ще ги получите — чу се наблизо познат глас.

Президентът рязко се извърна.

Предадоха го.

Колко пъти през последните години се случваше това. Предаваха го хора, които той смяташе за верни свои последователи, ако не и за другари в борбата за нова Русия. Предаваха го на едро и на дребно. И все пак той не можеше да свикне. Може ли човек да свикне с предателството? Възможно е някой друг да можеше. Но не и той. Това всеки път го потрисаше.

Да, предупреждаваха го, и то неведнъж. Но предупрежденията твърде често приличаха на доносничество, на желание да му се подмажат — вижте ме, аз съм единственият надежден човек.

Президентът си спомни как след августовския преврат един от най-близките му помощници Сергей Скачков все ходеше и повтаряше: „Вие сте обграден от врагове. Аз съм единственият предан вам човек.“ Той го говореше толкова често, че се промъкваха подозрения. Не, не, че руският президент наистина е обкръжен от врагове, а дали пък самият Скачков не страда от мания за преследване.

Всичко това мина през главата на президента за броени секунди.

— Сядайте в колата — каза все същият добре познат глас. — Ще ви отведем на сигурно място.

Значи — плен.

Президентът се огледа — беше сам. По-точно наоколо имаше много хора, при това хора, призвани да го охраняват. Но те бяха станали врагове. И той беше сам пред тях.

— Съпротивата е безполезна.

Това знаеше и сам. Без да каже нито дума, той седна в колата. От двете му страни веднага заеха постове си командосите. Охрана.

[1] Известна марка водка. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ЕДИНАДЕСЕТА

В ПЛЕН

1.

Да, взеха го в плен. Това беше едновременно и ясно, и немислимо. Трудно е да се повярва, че без да си извършил нещо противозаконно, изведнъж се оказваш затворник, откъснат от целия свят пленник. Ти, който само преди пет минути си държал кормилото на властта на огромната страна. Но нали той не е първият. Нима не стана същото с Хрушчов, с Горбачов? А ако си спомним руската история, то ще се окаже, че в предишните векове със силните на деня са се разправяли и по-лошо — не са ги държали под домашен арест, а са им отнемали живота. Така че струва ли си да се учудваме на това, което става сега?

Колата плавно потегли. Зад прозореца беше тъмно, но президентът разбираше, че продължават да го водят към Москва. „Къде?“ — постоянно припламваше тревожна мисъл.

Ето че отпред се появиха светлини. „Околовръстният път“ — разбра президентът. Значи го карат право в Москва. Но този факт ни най-малко не го радваше. Дори напротив — та нали той свидетелстваше, че враговете му се смятат за толкова всесилни (или наистина са такива), че са решили да настанят отвлечения президент направо в столицата. Затрептя надежда — може би, като разбере къде го държат, той ще намери все пак някакъв начин да даде знак за себе си...

Околовръстният път остана назад. Наоколо беше пълен мрак, не се виждаха автомобилни фарове или осветени прозорци. „Забутаха ме някъде“ — помисли президентът. А след още една минута колата спря и му заповядаха вежливо, но твърдо да последва охранителите.

— По-добре да бяхте казали конвоирите — не можа да се сдържи президентът. — Предпочитам нещата да се наричат с истинските им имена.

Скоро той се озова в неголямо помещение без прозорци. Впрочем то не приличаше на затворническа килия — тук имаше удобен диван, маса, библиотека, в ъгъла — телевизор „Панасоник“. Но на президента стаята му се стори само мъничко по-добра от средновековна килия с наръч слама в ъгъла — нали това си беше затвор. Тук щеше да бъде откъснат от целия свят.

— Ето тук ще живеете на първо време.

— Как ще обясните на света внезапното изчезване на президента на Русия? — попита Андрей Степанович. — Та това е световен скандал! Всички силови министерства, спецслужби и милицията ще бъдат вдигнати на крак... И Интерпол може да се включи.

— Светът дори няма да забележи — прозвуча насмешка в познатия глас.

— Това просто не може да бъде! — възмути се президентът.

— Вижте сам.

Беше дадено някакво разпореждане и след няколко минути заговори радиоприемникът.

— Новини от последния час — каза дикторът. — Тази вечер президентът на Русия се завърна от Кемерово, където имаше среща с миньорите от Кузбас. По повечето спорни въпроси бе постигнато споразумение. За утре е предвидена среща на президентите на Русия и Украйна.

Президентът не вярваше на ушите си.

Нямаше никаква реакция. Светът не се разклати. Кореспондентите на чуждите вестници и телевизионни компании не се блъскаха край телефоните и факсовете, за да разпратят по планетата сензационната новина за изчезването на руския държавен глава. Никой просто не забеляза това!

— Може би повече ще ви интересува телевизията — каза познатият глас.

Президентът премълча.

— Сега тъкмо ще покажат новините по канал „2 по 2“.

— Не ме интересува — твърдо каза руският президент, разбирайки, че няма да види нищо хубаво.

Въпреки това екранът на телевизора светна и се появи симпатична говорителка в ярка рокля. Тя започна да изброява в скоропоговорка събитията от последния час и най-важните

произшествия през деня. Кметът на Москва подписал разпореждане за започване на строителството на храма на Христос Спасител, голяма катастрофа на Щелковското шосе с десетки жертви, в това число петима загинали, ресторант „Витяз“ на „Маросейка“, бивша „Богдан Хмелницки“, бил обстрелван от неизвестни лица.

— По града на Нева премина цяла вълна от поръчкови убийства — продължи дикторката със скорост, превишаваща три пъти нормалния темп на речта. — Жертвите са, уви, както вече е обичайно, видни борсови дейци, бизнесмени, политици.

Главното събитие в страната, станало през последния час, дикторката, разбира се, не каза. А страната се лиши от своя всенародно избран президент.

2.

Вечерта мина сполучливо и постепенно Григорий Иванович се почувства по-уверено. Той вече не се съмняваше, че ще съумее да издържи толкова време, колкото потрябва. Донякъде го безпокоеше, че не познава никого от приближените на руския президент. Разбира се, той веднага би разпознал Жириновски, Рибкин или Бабурин, но във всекидневния живот руският президент съвсем не беше в обкръжението на тези хора. Имаше референти, секретари, шофьори, камериерки, много от които Андрей Степанович, разбира се, познаваше по лице и наричаше по име. Ето в това беше главната уловка.

— Та какво имаме за утре с Украйна? — попита той по пътя, докато обмисляше утрешния ден.

— Общо взето, нищо — отвърна референтът. — Главното е да не се обещава нищо конкретно. Никакви цифри, никакви стъпки, а всичко въобще.

— Добросъседски отношения, взаимопомощ, взаимно уважение — кимна „президентът“. — Защото той ще започне да проси безплатен нефт. Няма да му дадем, мисля.

— Така решихме — каза референтът.

— И правилно — махна с ръка Григорий Иванович. — Нефтът — това са долари, а тези хохол^[1] са хитреци. Все гледат да те завлекат. Само да се заяпаш и ще те оберат. С Черноморския флот само какво устроиша, ама хайде, не му е сега времето!

Те дойдоха до личния кабинет на президента.

— Слушай — каза Григорий Иванович, — аз искам още малко да поработя. Има нещо, не искам да казвам точно какво още. Налага се да подбера някого от най-близкото обкръжение. Трябва да помислим кого. Донеси ми личните досиета на всички секретари, референти, помощници всякакви. И своето донеси. Трябва да подбера кандидатурата...

— Дайте тогава да ви помогна, Андрей Степанович.

Грязнов-старши забеляза по лицето на референта безпокойство и дори страх.

— Не се бой — усмихна се той, както обикновено се държаха проверяващите в неговото поделение. Вежливо, но с хумор, малко панибратски, но едновременно давайки да се разбере — аз съм началството и вие пред мен сте пешки. — Мъкни тук личните дела.

— Ей сега — отвърна референтът и се скри зад вратата.

Григорий Иванович се отпусна на креслото, много доволен от малката си хитрина.

„Виж ти — мислеше той, — че аз мога и президент да бъда. Добре хранят, поят, условията си ги бива. Нищо — ще се справим.“

Когато референтът донесе купчината папки, Григорий Иванович му кимна:

— Върви да си почиваш. А аз ще поседя още малко, ще поработя.

Когато референтът излезе, той разположи пред себе си папките с личните досиета. Тук трябваше да бъде всичко — имената, възрастта, биографиите и най-главното — снимките. Григорий Иванович преглеждаше досиетата бавно и замислено, отчасти за да запомни всичко както трябва, защото да си води записки в този случай не намираше за правилно. Той имаше и смътното подозрение, че могат да го наблюдават, така че не биваше да прави нещо, което би изглеждало странно. Трябваше да помни постоянно, че сега е президент на Русия, който иска да подбере някого от най-близките си сътрудници за някаква важна работа.

В третата поред папка откри и нисичкия референт, с когото вечеря. От снимката 5 на 6 сантиметра го гледаше сериозен човек в костюм, бяла риза и вратовръзка. „Павел Сергеевич Панов — прочете чичото. — Значи ако се появи утре, трябва да се обърна към него по

име — реши той и веднага в главата му мина друга, по-разумна мисъл: — А няма ли да му се стори странно, че предната вечер все му говорех на «ти», сякаш съм забравил как го наричат, а щом прегледах личните дела и веднага си спомних. Не, по-добре и утре да наричам всички без имена, а после да ги вмъквам ей така, между другото.“ Панов се оказа на тридесет и четири години, московчанин, завършил Института за международни отношения, референт за страните от близката чужбина. „Тоест бившите наши републики“ — съобрази Грязнов-старши.

По-нататък вървяха папките на референтите за страните от Европа и Америка, по въоръжението, по икономиката, селското стопанство, секретари, помощници. Григорий Иванович се стараеше да запомни като начало поне имената и длъжностите и, разбира се, да свърже всичко това с лицата на снимките. Между впрочем всички, както референти, така и секретари, имаха някак мрачен, суров вид. В папките нямаше никой от спецхраната. Но това беше разбираемо. Григорий Иванович не беше споменал за охраната.

Накрая той почувства, че очите му съвсем се затварят и вниманието му се притъпи. „Добре — реши Григорий Иванович, — тъй или иначе нищо повече не мога да запомня. Но това, което научих, е по-добре от нищо.“

Той подреди старателно папките в ъгъла на бюрото и тръгна към „хотелската“ — стаята за отдых на президента. На оправеното за спане легло лежеше изгладена пижама. „Кога са успели да я сложат? — учуди се «президентът», но после разбра, че вероятно е станало по време на вечерята. — Доста пъргави са тук“ — кимна той удовлетворено с глава. Радваше го, че пижамата е изпрана и изгладена — не му се искаше да навлича носено бельо, ако ще и да е на руския президент.

Майорът от запаса Грязнов имаше навик да почете малко преди заспиване. При това се стараеше да не взема в леглото нищо увлекателно — не дай боже да се зачетеш в някой детектив — ще откараш до сутринта, докато не разбереш как все пак свършва цялата история. Той се опитваше да си подбира нещо по-спокойно, такава книга, която може да остави на която и да е страница. През последния месец тази роля изпълняваха „Животописите“ на Плутарх. От една страна, беше приятно, че четеш такава мъдра книга, постепенно

опознавайки живота на великите, а от друга — тя съвсем не пречеше, а дори доста помагаше за по-бързо заспиване.

„Какво ли чете Той?“ — помисли Григорий Иванович, докато отиваше към библиотечните рафтове.

Тук имаше книги по история, икономика, география. Но на най-долната полица беше подредено по-леко четиво — пътешествия, приключения, кримки. Григорий Иванович измъкна наслуки „Панаир в Соколники“^[2], но после я остави обратно. Днес трябваше да се наспи както трябва, а не да чете до съмване.

Той си легна и угаси светлината. Но сънят не идваше. Григорий Иванович дълго лежа, вглеждайки се в тъмнината, и отново и отново се поразяваше от превратностите на съдбата. Не стига, че той случайно, по някакъв каприз, стана двойник на руския президент, но сега зае временно и неговото място. „Вероятно ще се наложи да изкарам тук поне три дни“ — мислеше той. Изпитваше някакво безпокойство, въпреки че не много силно. Тази вечер всичко мина сякаш нормално, дай боже така да върви и нататък.

[1] Така в Русия наричат украинците. — Б.пр. ↑

[2] Първият роман на Ф. Незнански. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ДВАНАДЕСЕТА

ЧИЧОТО СИ Е ЧИЧО

1.

— Не, дявол знае какво е това! — Романова не беше в настроение. Не че ѝ беше за пръв път, но сега това състояние ѝ ставаше постоянно.

С всяка година ставаше все по-трудно да се работи. „Застойните“ години вече се възприемаха почти като идилия. Да, имаха си своите трудности, и немалко, но такова беззаконие като сега Романова тогава не можеше и да си представи.

Неудържимият ръст на престъпността се асоциираше с Америка. Чикаго по времето на сухия режим. А и в сравнение с това, което ставаше сега в Москва, Чикаго си беше детска градина! Правели „разстрел в гаража“! Че у нас такива разстрели има всеки месец. И никакви следи!

А сега какво доживяха? Държавният глава е изчезнал безследно, възможно е да е отвлечен и никой не реагира! Всичко си върви, сякаш нищо не е станало. Знаменитата Московска криминална милиция, прокуратурата нищо не могат да изяснят. Докъде я докарахме?!

Александра Ивановна извади цигара, запуши и почти веднага я смачка с все сила в пепелника. Дори „Ява“ вече не са същите, направо боклук някакъв!

На вратата се промуши някой, но Романова само кресна:

— Не приемам!

Звънна прекият телефон. Първият импулс на Александра Ивановна беше да вдигне слушалката и веднага да я затвори — нямаше желание да разговаря с никого. Но като съобрази, че работният ден беше свършил формално преди два часа, разбра, че едва ли ще ѝ звъни някой с някаква глупост.

— МУР — сухо произнесе тя.

— Шура — чу се от слушалката гласът на Слава Грязнов. — Току-що гледах по телевизията. Това е чичо Гриша! Какво става при

вас, къде е президентът?

— Там, където трябва — отговори Романова. — А ти, Славка, да не си мръднал, за какво говориш? Чичото си е чичо и въобще този разговор не е за телефона!

2.

Григорий Иванович отвори очи и не можа да осъзнае веднага къде е. След секунда си спомни всичко, но действителността се оказа по-странна от всякакъв сън. И ако Грязнов-старши още известно време се съмняваше дали не му се е присънило всичко това, то достатъчно беше да се огледа, за да разбере, че е наистина. Той се събуди като президент на Русия. Разбира се, не завинаги, но в известен смисъл съвсем истински.

Часовникът на стената удари седем. Това значеше, че е спал по-малко от шест часа, което беше нормално за него. Военните са свикнали с малко сън. Григорий Иванович и представа си нямаше кога става руският президент, но за всеки случай реши да не предприема нищо.

Той застана в центъра на стаята и направи няколко традиционни упражнения от утринната гимнастика — две прикляквания, няколко наклона и махове с ръцете. После влезе в кабината с душа. Душът беше хубав, това Григорий Иванович не можеше да не признае — напорът на водата беше мощен, струите биеха по тялото му и го масажираха. „Гледай ти — помисли той, — като вземеш такъв душ сутринта, и сякаш наново се раждаш.“

Като се върна в „хотелската“ стая, той искаше да облече предишния си костюм, но навреме си спомни, че не е лошо да си смени чорапите. Григорий Иванович си знаеше една своя особеност. Зина винаги му казваше: „Гриша, не си разхвърляй чорапите, не може да влезе човек в стаята.“

„Дали да наредя за чорапите? — помисли Грязнов-старши. — Но как?“

И тук погледът му бе привлечен от вратата на вградения гардероб. Той я отвори и с удоволствие видя, че наистина е гардероб. Отдясно на закачалки висяха ризите и два хубави, добре изгладени костюма — съвсем еднакви, светлосиви. Отляво на рафтчета беше

подредено чисто бельо, чорапи, носни кърпички и всякакви такива неща.

Чорапите бяха тъмни. Чичото извади един чифт. Явно съвсем нов, макар и без етикетче. „Интересно — помисли Григорий Иванович, — той всеки път нови чорапи ли обува? А ризите?“ Обаче, след като ги разгледа по-отблизо, той стигна до извода, че ризите вече са били прани, но прекрасно колосани и изгладени.

Григорий Иванович си избра риза, бельо и чорапи и се облече. Прохладният душ, чистото бельо, хубавият костюм му вдъхнаха бодрост и увереност.

Той се приближи до прозореца. Отдолу във вътрешната част на Кремъл вятърът гонеше жълти листа. На постовете стояха часови, някъде на заден план се виждаше познатият още от детски години силует на Цар Камбана. Григорий Иванович вдиша с пълна гръд, изправи рамене и с решителна крачка тръгна към кабинета.

Той беше готов за всякакви подвизи. Дори да се жертва за своята страна, в тази минута той беше готов на всичко. „Бедната Зина“ — мина му за миг през главата, но веднага изчезна.

Папките, както и преди стояха накуп в ъгъла на бюрото, но на Григорий Иванович му се стори, че са подредени някак поравно, отколкото той ги остави вчера. В очакване да се появи някой, той се канеше да седне зад бюрото, но в този момент на вратата се почука.

— Влезте — с гръден „държавнически“ глас разреши чичото.

Вратата се отвори. Честно казано, Грязнов-старши очакваше да види вчерашния референт Панов, обаче се появи съвсем друг човек. За миг чичото се паникьоса, защото това лице го нямаше в прегледаните лични досиета.

— Добро утро, Андрей Степанович — каза влезлият.

— Добро утро — мрачно отговори чичото. — А къде е Павел Сергеевич?

— Разболя се нещо и си взе болнични. Пренапрежение — обясни непознатият. — Позволете да ви се представя: Валерий Олегович Рибников. Ще бъда откровен с вас — след вчерашните събития решихме временно да усилим вашата охрана. Сега аз ще бъда постоянно до вас. Вие разбирате, че това, което стана вчера, е безпрецедентно произшествие. И генерал Шилов е много обезпокоен от събитията.

— Съгласен съм с вашите мерки — кимна Григорий Иванович.
— И аз самият вчера мислих кого от най-близките помощници трябва да уведомя. — Той посочи към купчината папки с лични дела.

— Не трябва да уведомявате никого — поклати глава Рибников.

— Как така, ами моите референти, помощниците? — попита „президентът“. — Разберете, каквото и да се бе случило вчера, моята работа не бива да спира. Имам преговори, времето е разпределено за няколко дни напред. Трудно ми е да помня всичко. Затова не мога да се откажа от помощта на референтите.

Ако Григорий Иванович имаше възможност да спре и да се види отстрани, сам щеше да се порази от увереността, с която играеше ролята на президента. Но той беше не само роден артист, но и патриот на своята страна. Това и му даваше сили.

— Разбира се, Андрей Степанович, разбира се — побърза да го увери Рибников, — вашите референти няма да се дянат никъде. Но при вас през цялото време ще бъда аз.

— Не възразявам — кимна „президентът“. — Днес имам телефонен разговор с украинския президент, разбира се, за него ще ми трябва Панов, но щом се е разболял... — Григорий Иванович сви рамене и се замисли: — Тогава дали да не поканим тук референта за Латинска Америка, трябва да уточним някои неща — вечерта имам среща с посланика на Венецуела. Това е държава производителка на нефт, така че има за какво да поговорим.

Григорий Иванович замълча, като се опитваше да определи какво впечатление прави на охранителя. Той само кимна разбиращо:

— Говоря за Игор Хлебопекков — продължи Григорий Иванович, като се радваше, че снощи назубри наизуст имената на своите помощници. — Надявам се, че той е здрав.

— Ще разбере — кимна Рибников. — Мисля, че е здрав.

— Точно така, разберете — каза „президентът“. — И щом сте взели инициативата в свои ръце, разпоредете се да приберат тези папки. Засега не ми трябва повече.

Нещо нерешително премина за миг в очите на Рибников, за миг на чичото му се стори, че той е учуден, но в следващия миг кимна и каза:

— Сега ще наредя.

Той излезе и плътно затвори вратата след себе си.

За миг, само за съвсем кратък миг по лицето на „президента“ пробяга дяволита, почти момчешка усмивчица: „Ама как ги въртим, Гришка.“ Но веднага изчезна, отстъпвайки място на най-сериозна съсредоточеност, подobaваща само на държавен глава.

След няколко минути Рибников се върна и докладва, че Игор Хлебников ще дойде след половин час.

— Отлично — каза „президентът“, — тъкмо ще имаме време да закусим.

3.

— Е, влизай, Костя — каза Романова, — и извинявай, че ти се развихах. Нервите ми хич ги няма. Какво има, разправай.

— Добре, не се извинявай — махна с ръка Меркулов. — Разбирам те. Да минем веднага на въпроса.

— Искаш ли кафе? Кажи за какво ти е притрябвал труп? — попита Романова и без да чака отговора на първия въпрос, изсипа в чашките по две лъжички нескафе, наля гореща вода, разбърка ги и предложи с жест едната на Меркулов.

— Сега ще ти обясня всичко. Помниш ли случая Карапетян? Как оня милиционер от Калуга разпозна заподозрения?

— Разбира се, че помня. Хамлет от Подолск.

— Точно така. Арестуваха заподозрения. А тъй като Карапетян беше регистриран в областта, а и нишките се точеха някъде към Краснодарския край, предадоха следствието в руската прокуратура. Заподозреният Сергей Саруханов мълчи. Не че отрича всичко, а въобще мълчи. Следствието пое по оперативна линия Шведов и така обърка нещата... но за това после. И тогава Саша Турецки ме помоли да се заема със Саруханов. Нали е банкер.

— А Сашка сега точно от банкерите се интересува. И от жените им между впрочем — забеляза Романова. — Особено от по-интересните.

— Е, той винаги се е интересувал от интересните — усмихна се Меркулов, — но сега не става дума за това.

Меркулов разказа накратко на Романова за Саруханов и поведението му по време на разпита.

— Разбираш ли, Шура, ти както винаги ще кажеш, че фактите са по-неуемими от психологията, но в дадения случай нали нямаме

факти. Останах с впечатлението, че Саруханов не е виновен, но знае кои са убийците и ги смята за всесилни. Стори ми се, че той преувеличава. Едва ли има такива.

— Има си хас. Както се казва, на страха очите са големи — кимна Романова.

— Но се оказа, че е бил прав. Когато си тръгнах, помолих да преместят Саруханов в затворническия лазарет, защото ми се стори, че е на ръба на нервна криза. Но вместо това са го преместили в килия при рецидивисти, които едва не го убили. И са щели да го довършат, ако не е бил един надзирател от следствения арест.

— Това най-много ме учудва в твоята история, Костя — каза Романова, докато отпиваше от кафето си. — Решат ли да го очистят, никакъв надзирател не може да помогне.

— Значи на Саруханов му е провървяло. Надзирателят го затворил в единичната килия, където лежал преди това, а когато смяната му свършила рано сутринта, ми се обади по телефона. Работата е много сериозна, Шура. Хората, които искат Саруханов да млъкне, видимо наистина са много силни. А аз напразно не му повярвах.

— Е, ще го приберем на „Петровка“ за разпит, а тук някак ще го скрием. Умрял, избягал, убит при опит за бягство. Малко ли неща стават.

— Други документи — подсказа Меркулов.

Романова подпря лице на дланта си и тъжно въздъхна:

— Костя, помисли си откога взе да ни се налага да действаме, сякаш сме престъпници. Това са техни номера, не наши.

— Знаеш ли, Шура — каза Меркулов и на лицето му се появи изражение, което Романова никога досега не беше виждала, — когато престъпник е самата държава, трябва да използваме всички възможни средства, за да спасим невинните.

ГЛАВА ТРИНАДЕСЕТА

СЪВЕТЪТ ЗА СИГУРНОСТ

1.

Впоследствие Григорий Иванович се учудваше на лекотата, с която му се удаваше ролята на президента. Най-трудна беше първата вечер, а после всичко тръгна като по вода.

Телефонният разговор с Украйна мина без всякакви проблеми. „Руският държавен глава“ се придържаше към тактиката, която му подсказа вчера референтът по страните от близката чужбина. Разговаряше много доброжелателно, без впрочем да забравя, че той все пак е, така да се каже, „старши по звание“, но при това не даваше никакви конкретни обещания. Значи всичко ще се уреди, сътрудничеството е необходимо, но засега не е готов да говори за никакви конкретни стъпки.

После след кратък отдых той се отправи на заседание на Съвета за сигурност, което се провеждаше тук, в Кремъл. На съвета присъстваха всички силови министри, а също така и някакви цивилни, които Григорий Иванович не познаваше, но, разбира се, не показва това. Заседанието беше закрито и един от най-важните въпроси беше чеченският проблем.

Галкин се изказа много рязко. Говореше за наглостта на чеченския бос Дешериев. „Ами ако и у нас всеки генерал се обяви за президент, къде ще му излезе краят!“

„Ще свършим като Московско княжество!“ — каза някой.

„Чечня ще даде пример и после всички ще се разбягат. Стига са разбивали Русия!“

„Преди не смееха да гъкнат.“

Григорий Иванович беше напълно съгласен с изказалите се. И него самия го дразнеше някак глупавата мекушавост на властващите. Не стига дето тия черномутрестите наводниха Русия. Къде ли само ги няма! Даже и в Олга организираха кооператив „Адигей“, наслагах се сергии и продават всичко на луди цени. Когато се появи първата

сергия, Зина мина край нея и от тия цени очите ѝ направо щяха да изпаднат. Правилно казват другарите — трябва най-после да ги смачкат.

Докато останалите говореха, Григорий Иванович се вглеждаше в тия, които познаваше по лице от вестниците или телевизията. Отблизо всички изглеждаха някак по-различни. Едновременно обикновени — нормални хора, събрани в стаята, но в същото време се проявяваха и някакви нови, непознати черти. Да вземем например шефа на безопасността Степанов. Той не се хареса на Грязнов-старши. Сухар някакъв и май се мисли за голяма работа. Седи си, присвил устни, малко говори и повече слуша. Министърът на милицията Еркин е пожив, но в очите на Григорий Иванович силно го изпортваше това, че прилича твърде на техния замполит. А оня си беше между впрочем гад на гадовете.

А виж, Галкин се хареса на Григорий Иванович. „Мъж на място“ — помисли той, когато Галкин започна да говори. Истински офицер. Млад наистина, но вече е Герой на Съветския съюз. Такава награда не се получава просто така. А и това, което говореше министърът на отбраната, беше много съзвучно с мислите и чувствата на самия Грязнов-старши. Цялата тая игра на демокрация не му се нравеше от самото начало. Кога е било такова нещо — разсипаха цяла държава, а сега още и се церемонят с тая Чечня. Малко им беше, че профукаха Прибалтика. Украйна с разните там Кавказ и Средна Азия чичото не смяташе за окончателно загубени.

После, когато настъпи пауза, Григорий Иванович се поизпъчи и с онзи глас, с който обикновено вещаеше на спектаклите на „Август 91-ва“, каза:

— Изслушах различните мнения и искам да изкажа своето. Въпросът с чеченските бандитски формирования трябва да се реши. И то да се реши сега. Ако се наложи — с военни средства. Не можем да се примиряваме с разпадането на Русия. Русия трябва да си остане неделима.

Григорий Иванович не можеше да не забележи, че кратката му реч произведе най-благоприятно впечатление на повечето от присъстващите.

— Отдавна казвам, трябва да се приложи сила! — сурово каза Галкин. — Ще превземем Грозни за два дни и ще смажем на място

това гнездо на осите. Време е да се приключи с чеченския проблем.

— Уверен съм, че руският народ ще ни подкрепи — поддържаше го „президентът“. — Всички вече се умориха от наглостта на тези бандити.

Когато съветът завърши, Григорий Иванович реши да се приближи до Галкин. Искаше му се да се запознае по-отблизо с този отличен момък, който се оказа министър на отбраната.

— Нил Сергеич — каза той, — би било добре да обсъдим по-подробно чеченския проблем. Може би да се срещнем някак в по-проста обстановка.

— Разбира се, Андрей Степанович — разтопи се в усмивка Галкин, — отдавна трябваше да помислим какво да правим с тоя самозабравил се пилот Дешериев. Прави ми се на...

Той употреби една солена думичка, характеризирайки бившия генерал от авиацията. Това направи на Григорий Иванович отлично впечатление. „И в Кремъл имало нормални мъже“ — помисли той.

— А още искам да ви запозная с новата военна техника. Невероятна работа. — Галкин се усмихна. — Най-новата разработка по линия на ПВО.

Григорий Иванович се интересува — той приемаше присърце всичко, което касаше ПВО.

— Само да влезе вражеска ракета в нашето пространство, този прибор веднага я засича и дава на екрана пълна характеристика.

— Бих искал да го видя — удивено поклати глава Григорий Иванович.

— Мога още днес да ви го покажа.

— Не възразявам. След обяда с посланика на Венецуела. Ще опитам да изпратя по-бързичко тоя посланик и тогава ще поговорим — кимна с глава „президентът“.

2.

Денят се случи слънчев. Алексей предложи на Анна Фьодоровна да измият най-послед стъклата и да ги запечатат за зимата.

— Синът ми беше обещал — тихо каза тя, гледайки настрана.

Нямаше нужда Алексей да гледа изпададалата замазка и отлепената хартия. По гласа на Анна Фьодоровна беше ясно, че

обещанието на сина ѝ тия дни ще навърши юбилей. Най-малко петгодишен.

Време беше да се вземе работата в мъжки ръце.

— Защо да безпокоим заетия човек — каза той без най-малък намек на ирония. — Сами ще се оправим.

И веднага изпрати Анна Фьодоровна на гости при съседката Оля и мъжа ѝ, очилат интелигент от института „Херцен“. Приватизира от Тарас взаимнообразно флакон нитхинол (той го държеше за ладата си) и започна да къса от стъклата първородния грях. И процесът, както се казва, тръгна. Скоро Анна Фьодоровна и Оля варяха в кухнята лепило, Олиният мъж Гриша подаваше парцали и завистливо се възмущаваше от самонадеяността на Алексей, който преспокойно се разхождаше по корниза на четвъртия етаж.

Алексей с половин ухо го слушаше и мислеше какъв късмет се е паднал на неподозиращия за това глупак. Ако се сравни светът на Гриша с оня, в който живееше той самият, излизаше, че двамата обитават различни планети. Гриша не умееше нито да се бие, нито да стреля, страхуваше се от високото, боеше се от хулиганите в подлеза и от още много неща, бързаше вкъщи при жена си и мъкнеше от млечната кухня топли бутилчици за хлапето си. Какво, пита се, още не му стигаше? Мезонет на два етажа, вила, кола?... Нали ви казвам — глупчо.

Шарпът, настроен на „Европа плюс“, тихичко мърмореше върху табуретката.

— Група „Целите в синини“! — жизнерадостно обяви говорителят.

— Ето! — обречено изкоментира Гриша. — Ту „Счупен крак“, ту „Поголовна сеч“, а сега и „Целите в синини“. Какво ли не измислят от безделие. Що не го изключим?

— Недей — каза Алексей. — Нека си дърдори, само да не е за политика.

*От радиото се чу китарен акорд.
Чернеят ледовете, дими сива мъгла.
Под небето беззвездно спи мъртва вода.
Последният залез във кърваво догаря.*

*След половин година тук слънце повтаря.
Пълзи блясъкът му на вечния лед по ръба.
Мъглата се кълби над мъртвата вода.
От изток се надига мрак непрогледен.
По океана бавно плава айсберг леден.
Кристалните късове крият нечут звън.
Зелени пики режат трепкация огън.
Не, няма чудеса и никога не ще се случат те.
Но ти се привижда огънче под тези ледове.
И даже щом нощта повие небосклона,
в прозрачна пещера гори пак този огън.
Отблясъкът му бяга по черната вода,
И се насочва кораб към мамеща звезда.
Все ще му свети на надеждата маякът,
докато над главата му пак падне мракът.
Но няма да сънува последния вълшебен сън
за айсберга, който пламти в зелен огън.*

Солистът на „Синините“ направо излизаше от кожата си, докато имитираше покойния Цой, но Алексей все пак съжали, че това не е касета. Трябва да се огледам по сергиите, реши той, може пък да я намеря. Помисли за това още малко и се усмихна сам на себе си, докато лъскаше връхното прозорче. Беше му се случвало вече. Набиваше му се в паметта парченце от случайно чута песен и въображението му дорисуваше всичко останало. После, когато успееше да си набави записа, обикновено се разочароваше.

— Май — каза Гриша — започвам да разбирам, защо младежта харесва чуждите песни.

— И какво? — разсеяно попита Алексей.

— Когато не знаеш езика, по-лесно възприемаш всичко заедно, като музика. И дори да разбираш, на английски дебилността на текста не е толкова очевидна.

Алексей реши да не спори. И въобще той не обичаше да спори.

След като свършиха работата, Гриша беше изпратен в магазина за кефир и Анна Фьодоровна изпържи палачинки за цялата честна компания. Железният Тарас, на когото върнаха наполовина опразнения

флакон с нитхинол, пробуча в отговор на поканата, че диетата му не позволява. Обаче после миризмата го привлече и дори донесе две бурканчета сметана.

След като се справиха с палачинките, Анна Фьодоровна включи телевизора, който си доживяваше живота на скрина. Като всички възрастни хора и тя изобщо не можеше да мине без новините. („Альоша, ама откъде у вас подобно безразличие? Та нали това е нашият живот!“) Альоша му беше през оная работа за такива дреболии, като Думата и правителството, но градската хроника го накара мигновено да наостри уши.

— ... Нима вие не ме разбирате чисто по човешки? — възмущаваше се от черно-белия екран охранена лелка. — Тези кутийки... такива са шарени, такива вкусни... а заплатата! Че аз имам и внуци, те също искат!...

Леличката се казваше Алевтина Викторовна Нечипоренко. Както стана ясно, оглавяваният от нея доблестен колектив се изхитрил да измъкне в чантите си едва ли не половината деликатеси за детския дом, изпратени от милозливите немци. Архаичният „Рекорд“ не предаваше цветовете, но Алевтина Викторовна явно беше поморавяла от обида. Тя дори не мислеше да се оправдава. Тя имаше право. Нейните внуци искаха.

Гадове такива!!! — крещеше погледът ѝ. Да ви смаже човек всички като хлебarki, че поне да не му тровите въздуха...

Погледите им се срещнаха и телевизорът не издържа взаимното напрежение. Нещо в него щракна, замириса на изгоряло и първо пропадна картинката, а после и звукът. Котката измяука и изчезна под леглото. Тарас, който седеше най-наблизо, пъргаво измъкна щепсела.

Когато телевизорът изстина, мъжете домъкнаха мултицет и Алексей — нали той беше електроинженерът? — дълго се рови в прашните лампи. Звукът най-накрая се появи, но така и не му се отдаде да възстанови изображението.

3.

Сергей Саруханов отдавна бе загубил усещане за времето. От момента, когато Керим го прехвърли в единична килия, можеше да е минал и ден, и само час. Тялото жестоко го болеше и всяко движение му причиняваше болка.

Саруханов знаеше кои са враговете му и ни най-малко не би се учудил, ако сега те дойдеха и го довършеха. И той не би се съпротивлявал, нямаше повече сили за нищо.

Затова, когато загърмя катинарът на вратата, даже не вдигна глава. Който и да дойдеше, вече му беше все едно.

— Ставай, младежо, отиваш където трябва — разнесе се над него гласът на Керим.

Саруханов само помръдна глава. Той не можеше да стане, дори да искаше. А и нямаше никакво желание да се насилва.

— Помогнете му, Керим — разнесе се още един много познат глас, но сега Саруханов не можеше да се сети чий е.

Той усети как нечии ръце се опитват да го повдигнат от койката. Докосването им беше болезнено и Саруханов, колкото и да се съдържаше, тихо застена и изруга.

— Жив е, виж го ти, ругае — каза Керим. — Като не щеш да умираш, ставай, че иначе ще те довършат.

— И по-добре — промърмори Саруханов.

— Сергей Тотосович — пак прозвуча вторият глас, — съвземете се. Опитайте се да станете. Трябва да слезете долу и да стигнете до колата. По-нататък ще е по-просто. И се опитайте да вървите, за да ни пуснат. Карам ви на разпит на „Петровка“.

— Петровка, трийсет и осем — като насън повтори Саруханов. — Това е МУР.

— Именно — каза гласът.

Саруханов отвори очи. Пред него стоеше вчерашният следовател Меркулов. Онзи, който обеща да го изпрати в лазарета.

— Е, къде е вашата сестричка със спринцовката? — попита Саруханов.

— Виждате ли, още имате чувство за хумор.

— Щом се шегува, ще живее — кимна с глава Керим.

— Да тръгваме — каза Меркулов.

Най-трудна се оказа първата крачка, нататък тръгна по-лесно. Заедно с Меркулов бяха дошли двама оперативници от МУР, които надянаха на Саруханов белезници и го поведоха надолу. Охраната, след като се увери, че прибират арестувания по нареждане на началника на МУР Романова, пропусна Саруханов и конвоирите, които го вкараха в патрулна милиционерска кола.

— Направо си се родил в риза — каза Меркулов на Саруханов, когато колата потегли. — Ако не беше Керим, щяхме да те караме сега не на „Петровка“, а малко по-наблизо.

Саруханов мрачно гледаше как пробягват зад зарешетеното прозорче на колата мрачните есенни улици.

— Тук спри — чу той гласа на Меркулов. — Трябва да се отбия в болницата да навестя един човек.

4.

Строго секретно

*До началника на СИЗО^[1] № 3 при ГУ на МВР —
Москва, подполковник И. Н. Кальонов*

СПЕЦДОНЕСЕНИЕ

Днес, 14 октомври 1994 година, от повереното ви СИЗО бе откаран на разпит в МУР, разследваният от Прокуратурата на РФ Сергей Тотосович Саруханов, обвиняем по чл. 102 от НК на РФ в умишлено убийство при утежняващи вината обстоятелства.

В момента на пристигането на „Петровка“ 38, когато извеждаха Саруханов от колата, срещу оперативната група бе извършено бандитско нападение, завърза се престрелка между неизвестни лица и нашите служители. В резултат един от служителите на МУР е ранен, а С. Т. Саруханов — убит. Тялото на Саруханов е изпратено в моргата. След съдебномедицинско изследване на трупа той ще бъде кремиран.

Началник на МУР при ГУ на МВР — Москва:

Полковник И. Романова

[1] Следствен арест. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ЧЕТИРИНАДЕСЕТА

ТУРЕЦКИ

1.

Турецки рязко отвори очи. До прозореца с гръб към него стоеше Меркулов.

— Константин Дмитриевич! — зарадва се Турецки. — Вие ли сте?

— Да. — Меркулов се обърна и се приближи до леглото. — Какви пак ги вършиш, братле? Така по теб вече здраво място няма да остане!

— Пита се, кой пита! — парира Турецки. — Като че вие цял живот сте на курорт.

— Да, почти. — Меркулов уморено се усмихна и Турецки забеляза, че бившият му шеф изглежда просто съсипан.

— При нас... такива неща се развихриха... — Турецки размаха здравата си ръка. — Вие сигурно сте в течение вече.

— Да, Шура ми поразказа. — Меркулов стана по-сериозен и поради това започна да изглежда още по-уморен. Сега приличаше на старец. — А и тия събития на валутната борса... Ти навярно нищо не си чул тук.

Турецки се изуми. Меркулов беше последният човек, когото можеш да подозираш във внимателен интерес към курса на долара.

— На вас пък за какво ви е, Константин Дмитриевич! — възкликна Турецки. — Вие засега поне не сте банкер. Не ви го препоръчвам. Според мен това сега е най-опасната професия.

— Според статистиката най-опасната професия в двадесети век е държавен глава — отвърна Меркулов. — Те най-често умират от насилствена смърт. А ако се прибавят и покушенията... Да, Саша, бива си ви. Но това засега е задача с много неизвестни. А колкото до курса на долара — напразно говориш така. Нали това е отражение на икономическото положение. Добре — Меркулов се усмихна и в очите

му блеснаха за миг предишните закачливи искрици, — в най-лошия случай здраво сте им объркали картите.

После заговориха за своите неща. Лидочка Меркулова се канеше да кандидатства в Гнесинското училище.

Внезапно вратата на стаята се отвори.

— Саша! Чу ли за долара?

Едва сега Таня Бурмеева видя, че Турецки не е сам. Тя оправи с нервен жест халата си и неуверено застина на прага.

— Влизай! — Турецки показа към Меркулов. — Това е първият в живота ми, сега за съжаление бивш началник. И приятел. А това е Таня. Татяна Бурмеева.

— Аха — каза Меркулов и любезно се усмихна, — много ми е приятно да се запознаем... Константин Дмитриевич Меркулов.

Турецки твърде добре познаваше Меркулов, а Меркулов — Турецки. Те се разбраха от половин дума. Меркулов, разбира се, беше чувал фамилията Бурмеев и разбираше коя е Татяна Вурмеева и защо е тук в болничен халат. А по това как тя се обърна към Турецки със „Саша!“ и по изражението на лицето му той разбра, че за Турецки тя вече не е просто жертва и свидетелка по важно криминално дело, а нещо много повече. „Каква красавица — помисли Меркулов. — И откъде ги изравя само Саша?“

— Таня — протегна му ръка Бурмеева. — Извинете, не знаех, че... — тя се запъна, — просто току-що чух...

— Какво, Таня? — попита Турецки.

Таня нервно хапеше красивите си устни. Саша разбра, че тя не иска да говори нищо пред Меркулов.

— Ще намина по-късно. — Таня припряно излезе.

— Е, Турецки! — само каза Меркулов, когато вратата след нея се затвори. — Наоколо такива неща стават, а ти... Направо ме поразяваш!

2.

— Андрей Степанович, ако вие не искате да назначите за премиер този, когото настоятелно ви препоръчваме, сега това може да направи вместо вас друг човек. С него ще се договорим, уверявам ви.

Президентът премълча. Погледът му беше устремен към екрана на големия цветен телевизор, където той виждаше сега руския президент. По-точно, самозванец, подставеното лице.

— Значи не е слаба армията ни — говореше лъжепрезидентът, като се усмихваше самодоволно.

— Виждате ли, Андрей Степанович, той прекрасно се справя. Може и да остане на вашия пост.

Сега камерата показваше в едър план лицето на лъжепрезидента. Яблоков беше поразен доколко лицето на този човек приличаше на неговото. Лицето, но не и изражението. Докато гледаше новия „президент“, руският държавен глава си спомни кой знае защо за Иван Кузмич, своя отдавнашен свердловски съсед. Бяха го произвели полковник в края на април, но жегата си беше съвсем лятна, а бедният Иван Кузмич две седмици, обливайки се в пот, но с цветуща физиономия ходеше в полковническата папаха^[1], с която предварително се беше уредил.

Как се пипка с тоя идиотски прибор! Като дете, на което са подарили нова играчка. И такъв го вижда цялата страна.

Стана му мъчително срамно — и за себе си, и за този недалновиден човек, така лесно станал играчка в ръцете на враговете.

— Да, именно такъв ви вижда сега страната — продължаваше все същият глас. — И колкото повече упорствате, толкова по-дълго той ще заема президентската длъжност.

— Кой е той? — попита през зъби президентът.

— Запасен майор от градчето Олга в Приморския край. Играел е там в любителски спектакли вас, Андрей Степанович, при това талантливо. Впрочем вие сам виждате.

Руският държавен глава през целия си живот беше вярвал в късмета. Тоест не че го формулираше така, това би било суеверие, а той никога не се бе смятал за суеверен. И въпреки това увереността, че ще постигне своето, че ще спечели, никога не го беше напускала. И на практика ставаше така. Кой би могъл да помисли, че той ще оглави великата държава? А той си постави тази задача и успя да го постигне. Всеки път, когато ситуацията ставаше особено тежка, когато дори най-близките му съратници казваха, че трябва да се съгласи на компромис, че шансовете за победа са много малки, късметът му помагаше. Той тръгваше вабанк и печелеше. Така беше през август 91-ва, през октомври 93-та, после на изборите през декември същата година, когато успя да прокара конституция с широки президентски пълномощия. Нима сега късметът го е изоставил? Да, в последно

време неведнъж го предупреждаваха, че се готви заговор, че животът му е в опасност, но той беше свикнал да си пробива път напред, без да се съобразява с нищо.

Нима сега тези хора мислят, че той ще им стане кукла на конци и ще назначи протежето им за премиер? Не е трудно да се пресметне следващият им ход — с президента нещо ще се случи, той заболява или дори загива, а новият премиер заема мястото му.

— Кого гласите за премиер? — попита президентът.

— Това, Андрей Степанович, засега не можем да ви кажем. Когато се съгласите да потвърдите нашата кандидатура, подпишете указа и ще разберете.

— Какво, значи трябва да подпиша указа, без да знам кого назначавам на втората по значение длъжност след президентската?

— За нейната значимост няма да говорим. Но като цяло сте прав.

— Това няма да стане! — Президентът удари с юмрук по масата.

— Както искате, Андрей Степанович, изборът е ваш.

3.

Таня дойде едва късно вечерта на следващия ден, когато бяха минали всички процедури. След като угасиха осветлението на нейния етаж, тя изчака половин час, после излезе на стълбището. Етажът на Турецки също потъна в тъмнина. Само на масата на дежурната сестра гореше лампа. Таня изчака удобен момент, когато в коридора нямаше никой, и бързо се вмъкна в стаята на Турецки.

— Саша — попита тя шепнешком, — нали не спиш?

— Не — отвърна Турецки, — чакам те.

Без да пали светлината, Таня се приближи и седна на края на леглото. Отблясъците от уличните лампи падаха върху тавана и в полумрака Турецки само смътно виждаше лицето ѝ. И въпреки това в целия ѝ облик, в начина, по който беше наклонила врата си, раменете, в разкошната коса му се привиждаше нещо величествено, сякаш Таня Бурмеева-Христофориди беше принцеса от приказките.

— Знаеш ли — каза Турецки, — когато те гледам, започвам да вярвам в синята кръв или в това, че има хора, белязани още от рождението си. В теб има нещо неземно.

— Глупчо — каза Таня, — аз съм като всички. Ако ти кажа, че ми е омръзнало да бъда красива, не ми вярвай. Това не може да

омръзне, то е като наркотик. Затова за красивата жена стареенето се превръща в истинска трагедия. Но да знаеш как омръзва понякога!

— Да си красива? — учуди се Турецки.

— Не, не това. А че другите не виждат зад външността човека. Още когато учех в института, половината ми колеги бяха сигурни, че главата ми е празна като тапа, а шестиците ми ги пишат заради красивите очи. А някои подозираха, че не само заради очите, но и за различни услуги. Когато постъпих на работа — това не продължи дълго, — на всички беше ясно: това е кукла, значи нищо не разбира и нищо не може. Всички смятат, че съм пълна глупачка.

— Странно — прошепна Турецки, — ти си много умна жена.

— Само без празни комплименти. — В гласа на Таня се върна онзи рязък тон, с който посрещна Турецки при първия им разговор. — Знам ги всички тия: ах, вие сте такава! А после всеки те мъкне към леглото.

— Да не би да смяташ, че ако действително смятат една жена за умна, то вече никой не се опитва да я замъкне в леглото? — попита Турецки.

— Не — засмя се Таня. — Точно с това някога окончателно ме купи Леонид. Не само че беше толкова силен, надежден, но действително не ме смяташе за глупачка. Знам го. Той въобще не можеше у никого да търпи глупостта. И за него беше просто немислимо да прекара вечерта с някоя хубавичка патка.

— Обичаше ли го? — попита Турецки и в гласа му прозвуча тъга, която въобще не му се искаше да показва.

— Дали съм го обичала? Разбира се — отвърна Таня. — Но ти навярно не питаш за това. Била ли съм влюбена в него? Нали знаеш, онова чувство — той влиза и дъхът ти секва. Така никога. Никога.

Турецки сам не очакваше как ще го зарадва този отговор.

— Само не си мисли, че не съм го обичала. — Турецки видя как в тъмнината блеснаха очите ѝ и се удиви колко правилно беше отгатнала мислите му. — Обичах го, и то не като баща или брат, а като мъж. И в леглото получавах от него голямо удоволствие. Биваше го като любовник. И не мога да се примиря със смъртта му.

„Е, това е — помисли Турецки. — А ти вече всичко беше пресметнал за бъдещето, нали си го беше нагласил! Как ще ѝ покажеш какво е наистина с любим мъж?“

[1] Висок кожен калпак за висшите офицери. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ПЕТНАДЕСЕТА

ТАНЯ

1.

Поразително е на какво е способен човек в екстремална ситуация. Това, разбира се, е общоизвестно, но всеки път отново учудва.

Така и сега: кой би могъл да помисли, че с простреляно рамо на неудобното (за тази цел) болнично легло може с такъв плам да се отдадеш на любов! Косата на Татяна се разстла по възглавницата и Саша притисна буза до копринените къдри, вдъхвайки тънкия им аромат. В тази минута му се струваше, че не е обичал никоя жена на света както Татяна Бурмеева. Макар че все пак той си даваше сметка, че това само му се струва. Нали ги имаше и Рита, и другите жени, които той бе обичал не по-малко. Разделиха ги трагични събития, съдбата. Но в тази минута, когато притискаше в обятията си Таня, Турецки не искаше да разрушава илюзията, той вярваше, че я обича така, както никога досега в живота си.

Той нежно я целуна по устните и тя му отвърна.

— Любима моя — прошепна Турецки. — Таня.

Дже в името ѝ му се привиждаше сега някакво особено звучене. Татяна. Татяна Христофориди.

— Всички гъркини ли са такива невероятни жени? — попита той.

— Аз съм само наполовина — усмихна се Таня. — А въобще на южнячките им се полага да са страстни.

— Ако те са поне наполовина като теб, представям си какво става в Гърция.

— Добре — усмихна се Татяна, — стига комплименти.

Тя се освободи от прегръдката на Турецки, смъкна краката си на пода и седна, напипвайки в тъмното нощницата и халата си.

— Не искам да те пускам — каза Турецки, — хайде да полежим още малко.

— Ти си ранен — възрази Татяна, — ами ако изведнъж ти стане нещо.

Тя се изправи и вдигна от пода дрехите си. Мъждивата светлина от уличната лампа осветяваше изваяното ѝ тяло.

— Почакай, Таня — помоли Турецки, — постой така, една секунда само. Искам да те погледам.

— Има време, ще ме видиш — усмихна се Татяна, но се приближи до прозореца и без всякакво стеснение направя няколко танцови стъпки. Усещаше се, че тя не само не се стеснява от голотата си, но и се гордее с прекрасното си тяло, че твърдо и без уговорки вярва в своята рядка красота. Но тази увереност у нея беше толкова органична, че ни най-малко не дразнеше. В Татяна нямаше самолюбуване, високомерно презрение към другите, които не притежаваха такива безупречни тела. Тя си знаеше цената, но знаеше също и че не всичко се купува.

— Ела при мен — повика я Саша. — Моля те.

— Желанието на болния е закон — отвърна тя и доплува в прегръдката му.

Той пак се притисна към нея, както жадният човек към извора, и все не можеше да се напие.

— И все пак трябва да тръгвам — каза Татяна, когато след няколко минути те отново лежаха мълчаливо, притиснати един към друг. — Впрочем аз всъщност дойдох за друго. По-точно не само за това. Какво мислиш за курса на долара?

Трудно можеше да се намери друг въпрос, който да подейства по-отрезвяващо на Турецки. Той мигновено се спусна от небесата на земята, където беше следовател по особено важни дела, където застрелваха банкери, където хората се интересуваха не от любовта, а от курса на долара.

— Таня — прошепна той, — каква разлика има колко хартийки можеш да смениш за други хартийки. Главното е, че те обичам. И съм готов за теб на всичко.

Татяна въздъхна. На слабата светлина Турецки по-скоро отгатна, отколкото видя, че на лицето ѝ се появи усмивка — едновременно и тъжна, и иронична.

Той взе ръката ѝ и я вдигна към устните си.

— Саша — каза Татяна, без да отдръпва ръката си, — ти си противоречиш. Ако си готов да направиш за мен какво ли не, то тогава ще се наложи да мислиш за курса на долара. Ако ти действително... — Тя замълча.

Турецки отпусна ръката ѝ и зачака продължението. Разговорът вземаше сериозен обрат. Той го почувства по променения тон на Татяна и по това как изведнъж у него се пробуди не Саша, а следователят Александър Турецки.

И Татяна заговори. Най-накрая, в тази нощна стая, на леглото, където току-що се бяха отдавали на любов, той чу това, за което беше дошъл при нея някога и което тя по-рано не искаше да каже.

Да, тя знаела, че в последно време върху Леонид се оказва натиск. Той се стараел колкото се може по-малко да говори за това пред нея, но тя прекрасно чувствала настроението му и той не можел да скрие безпокойството си, избиващо в тревога. Няколко дни преди взрива, който го уби, Леонид имал сериозен разговор с Татяна. Не, това не било скарване или семейна сцена, макар че ставащото можело да изглежда и така.

В този ден Леонид съобщил на Татяна решението си да я изпрати в чужбина. Където иска — в Париж, в някакъв средиземноморски курорт или — напротив — в спокойно, тихо място, където ще да е — само да е далеч от Москва. Това негово внезапно решение се видяло подозрително на Татяна. До този момент те почти не се били разделяли с Леонид, поне не за повече от няколко дни, а на курорт винаги ходели заедно. И внезапното му желание да я изпрати в чужбина се видяло подозрително на Татяна.

Не, тя не подозирала, че иска да я разкара, за да вкара вкъщи друга жена. Стига да искал, Леонид можел да го направи и без да я отпраща от Москва. Тя почувствала, че някаква заплаха грози Леонид, и той, разбирайки, че това може да е опасно и за нея, иска да я изпрати някъде, където тя ще бъде в относителна безопасност.

Нина, първата си жена, и сина си Максим Леонид вече бил преселил преди две години в Австрия. Отчасти за да облекчи и за тях, и за себе си тази ситуация, отчасти за да заглуши упреците на съвестта си. Но в по-голяма степен и заради това, че той, както и преди ги обичал и се чувствал отговорен за тях, затова искрено искал да уреди живота им колкото се може по-удобно и щастливо.

Сега Нина Николаевна Бурмеева живеела в собствена къща в едно от тихите предградия на Виена, а синът Максим учел в скъпо частно училище.

Но не само това движело Леонид Бурмеев, когато той изпращал бившето си семейство по-далеч от Москва. Той се страхувал за тях. Та нали семейството при повечето хора е най-уязвимото място. Най-сигурният начин да притиснеш някого, да го накараш да прави каквото искаш, да плати каква ли не астрономическа сума — е да откраднеш детето или жена му. Леонид обичал своя Максим и като човек пресметлив и практичен, разбирал колко опасно е да бъдеш не само banker, но и близък роднина на banker.

Татяна той държал при себе си. Но и към нея денем и нощем била прикрепена охрана. Това изглеждало достатъчно. И изведнъж — идеята за чужбина. Татяна не само не била глупачка, тя доста добре съобразявала. Но в тази ситуация всяка би разбрала — облаците над главата на Леонид се сгъстяват. Животът му и този на неговите близки е в опасност.

— Какво става? — попитала тогава Татяна. — Какво се е случило?

— Нищо — свил рамене Леонид. — Просто ми се струва, че имаш нужда от почивка. Есен е. Времето се разваля. Помисли си, само след ден — и си на плажа някъде на Канарските острови.

Той се опитвал да говори спокойно и уверено, но Татяна усещала фалша.

— Леонид — казала тя също тъй спокойно, — хайде да си поговорим открито. Какво става? Някой те заплашва ли? Искат ли нещо от теб?

Леонид заговорил за нейната мнителност и развоятеното ѝ въображение, но Татяна явно усещала в тона му тревогата. И твърдо решила да не заминава никъде. Отчасти това било предизвикано от инат: или да ѝ обясни всичко открито, или тя никъде не мърда.

И тя останала.

Струвало ѝ се, че усеща как с всеки изминат ден се нажежава атмосферата в дома им. Леонид станал мрачен и раздразнителен. Не разговарял с никого и два дни поред, седейки сам в своята шиказна кухня, обзаведена по последната дума на западната битова техника, се напивал тихо и по руски. Сам.

После започнали обажданията по телефона. Всичко това не било случайно, защото домашния телефон на Бурмееви знаели само най-близки хора. Веднъж Татяна сама вдигнала слушалката. Когато Леонид я видял, грубо я изтръгнал от ръцете ѝ — такова нещо досега не се било случвало. Той дори не искал да чуе какво му говорели, а само мръсно изпсувал и треснал слушалката.

— Откъде са научили номера? — попитала само Татяна, която била достатъчно умна, за да не се обижда.

— Тия ли? — попитал тогава Леонид. — Те всичко знаят.

Повече тя нищо не питала, а само чакала края. И когато гръмнал взривът, изобщо не се удивила, само през главата ѝ минало: „Ето. Започна се.“

— Значи ти не си разбрала кои са тези хора и какво са искали? — попита Турецки, когато Татяна завърши разказа си.

— Дълго мислих за това — отвърна Татяна, след като помълча. — Но на мен какво ли не може да ми щукне! Та аз нищо не знам със сигурност. Нямам факти. И никога не съм ги имала.

— А сега? — попита Турецки.

— Да изчакаме малко — отвърна Татяна, — да видим как ще се развият събитията. Ако стане това, което предполагам, ще се намерят заинтересованите. Всичко ще се изясни. И то скоро.

— Обясни ми — помоли Турецки.

— После — измъкна се тя.

Тя го погали по косата и като скочи леко от леглото, тихо се измъкна в тъмния болничен коридор.

Турецки лежеше и се вглеждаше в мрачния таван на стаята. В главата му всичко се беше объркало. Имаше твърде много неясни неща. Тайнствените изнудвачи на Леонид Бурмеев, странните намеци на Романова, всеобщото безпокойство за курса на долара. Но в същото време му се струваше, че е достатъчно да направи една крачка — и всичко ще се изясни. Още утре. Татяна подозира някого и Турецки беше сигурен, че тя е права в подозренията си. „Скоро — помисли той — всичко ще се проясни. Главното е да изтърпим до това «скоро». Тогава пак ще дойде Татяна и той ще я види, и никога няма да се разделят. Искаше му се да вярва в това.“

— Е, как е нашият подопечен? — попита Меркулов, застанал пред вратата на болничната стая.

Той самият се учудваше колко често се налага на един прокурор да ходи по болници и му се натрапваше впечатлението, че напоследък го прави по-често, отколкото преди.

— Като че е по-добре — отвърна младичката русокоса сестра.

— Само почакайте, докато му бия инжекцията.

— Да не е отровна? — пошегува се Меркулов.

Очите на сестрата се вдигнаха удивено:

— Поливитамини и антибиотици. Защо решихте...

— Моля ви се, нищо не съм решил.

Меркулов изчака, докато сестрата завърши необходимите процедури.

— Как се чувствате, Александър Гаврилович? Привиквате ли към новото? — бодро попита той.

Лежачият на кревата човек отвори очи.

— Здравейте, гражданино следовател — каза той. — Значи удържахте на думата си — и сестричката е такава, за каквато ви молах, че и с инжекция в ръка. И Саруханов умря. Няма ме вече. А се появи Александър Гаврилович Костаки. Грък. Някак си не ми прилича, а?

— А вие какво искате? — усмихна се Меркулов. — Затова пък сега сте игла в купа сено. Хора с такива имена в страната има хиляди. Да не би да искате да станете Николай Иванович Петров — с вашите черни очи?

— Но защо пък грък? — примоли се новоизлюпеният Костаки.

— Бихте ли предпочели да станете Рамазан Курдоев? — попита Меркулов.

— Е, не — усмихна се Саруханов.

— И така, да се върнем към нашия последен разговор — каза Меркулов, минавайки на по-сериозен тон. — Аз май си изпълних обещанията, щом дори медицинската сестра ви харесва. Сега вие трябва да ми разкажете как загина Хамлет Карапетян.

ГЛАВА ШЕСТНАДЕСЕТА

ПРАЗНАТА СТАЯ

1.

Когато Турецки се събуди, хладното есенно слънце надничаше в стаята. Зад прозореца широките жълти листа капеха от кленовете. В стаята влезе вчерашната сестра с термометър.

Турецки размисляше дали да не я помоли да повика Татяна Бурмеева. „Защо всъщност раненият следовател да не може да си води следствието, ако нужният свидетел е на долния етаж?“ Не, май ще бъде прекалено. Само това оставаше, целият болничен персонал да разбере за отношенията им. Докато чакаше закуската, той пусна транзистора.

— ... паниката продължава — чу той края на фразата. — Вчера курсът на долара стигна две хиляди и деветстотин рубли.

„Пак доларът — със злоба помисли Турецки, но почти веднага злобата отстъпи място на учудване. — Как, с хиляда по-малко? Ама че работа.“

— Много търговски банки, изкупуващи валута, понесоха значителни загуби — продължи дикторът.

„Да изчакаме до утре — спомни си Турецки думите на Татяна Бурмеева. — Скоро ще се намерят заинтересованите.“

Нямаше съмнения. Татяна беше предвидила развитието на събитията. Доларът излита нагоре с хиляда рубли, а после буквално след няколко дни стремително пада. Някой търпи огромни загуби, а друг печели. При това печелят тези, които са знаели предварително, че курсът ще падне.

Турецки, без да обръща внимание на болката в рамото, отметна одеялото и скочи от леглото.

— Александър Борисович, не бива да ставате! — чу той протестиращия глас на сестрата. — Сега ще ви донесат закуската.

— Майната ѝ на закуската! — възкликна Турецки. — Чухте ли за курса на долара?

— Какъв е тоя шум? — В стаята влезе лекуващият лекар Геннадий Иванович, който съвсем неотдавна извади от рамото на Турецки куршума. — Доларът си е долар, драги Александър Борисович, а вие, ако искате по-бързо да ви изпишем, трябва да бъдете по-предпазлив. Огнестрелните рани не са толкова безобидни, колкото смятат някои. Нали не искате да останете без ръка.

Наложи се да се подчини. Турецки и досега не можеше да разбере какво заставя следовател по особено важни дела като него така да се свива пред лекарите. Нали в края на краищата той е зрял, свободен човек. И пред него стои просто лекар, а не представител на поредната силова структура. Там беше и работата, че ако пред него беше ченге или кагебист, Турецки без всякакво съмнение щеше да му се опъне. А човекът с бяла престилка и стетоскоп, или както му викат там, на гърдите, съвсем го омагьосваше и го караше да се подчинява, особено сега, когато говореше с тон на по-старши.

Турецки послушно се върна и легна, макар че единственото му желание беше незабавно да изхвърчи при Татяна и да обсъди с нея проблемите на тоя дяволски курс. Нали вчера тя точно затова дойде при него, а въобще не за... Турецки въздъхна. Дълбоко в душата си въобще не съжеляваше, че работата се обърна така.

Лекарят огледа рамото му, прелисти записите на температурата му в дневника и доволно забеляза:

— Днес следобед превръзка.

— Кога ще мога да си отида? — попита Турецки.

— Вкъщи? — усмихна се лекарят. — Вие имате огнестрелна рана, драги мой. На теория има още дълго да лежите.

— А на практика? — попита Турецки. — Нали разбирате, че не мога да се търкалям тук. Аз съм следовател.

— Нищо, нека вашите престъпници още малко да походят на свобода — изсмя се лекарят. — В сегашното ви състояние все едно никого няма да хванете. Изобщо нищо не мога да ви обещаю. Ще видим след превръзката.

Той даде някакви указания на сестрата и след няколко минути тя се върна със спринцовка. Турецки покорно изтърпя инжекциите, от които тайно се боеше още от детството си, и едва след това го оставиха на мира. Известно време той лежа, вслушвайки се в припрените стъпки на сестрите по коридора, и вече искаше решително да отметне

одеялото, но изведнъж го обхвана някакво вцепенение. По тялото му се разля ленива отмала. „Какво са ми вкарали? — помисли Турецки, затваряйки очи. — Да не са решили, че съм някакъв психар?“

И въпреки това, независимо от голямата доза успокоително, той продължаваше да мисли за своето.

Нямаше съмнение — Татяна Бурмеева знаеше или се досещаше кой е заплашвал мъжа й. И това беше пряко свързано с рязкото колебание в курса на долара.

„Може би — бавно мърдаха мислите в мозъка на Турецки, — може би са искали от Леонид Бурмеев да се държи по определен начин на валутния пазар, за да предизвика този скок.“ Той се опита да си припомни всичко, което беше останало в главата му от политикономията на капитализма, но това се оказа сложна работа. Докато учеше в института, Турецки искрено ненавиждаше всичките тези истории на КПСС и политикономии, които за него се бяха сплели в едно кълбо от неприятни спомени, свързани с тъпо зубрене на догми. Вместо да си спомни какво бяха изучавали от теорията на Карл Маркс, той кой знае защо си представи преподавателката по марксизъм Нина Поликарповна — младееща особа на неопределена възраст, — която изискваше моментални отговори на въпроси от типа на: „Какво е сгрешил Хегел в петия?“

Изплува му заглавието на Лениновото „Развитието на капитализма в Русия“ и кой знае защо го обхвана злоба, че се налага да се изживява втори път такъв неприятен и болезнен процес.

Въпреки това имаше достатъчно представа, за да разбере, че цената на каквото и да е, в това число и на долара, зависи от търсенето и предлагането. И ако търсенето внезапно се увеличи значително, а едновременно с това предлагането спадне, то може да се очаква рязък скок на цената. Но то трябва да се организира. При това банките, които купуват, ще понесат значителни загуби. Ако следователят Турецки го разбираше, значи задължително трябваше да го разбират и банкерите — нали от това си вадеха хляба. С масло и чер хайвер. Как можеш да ги заставиш да тръгнат срещу интереса си? Само принудително, насила. „Направо е започнал някакъв отстрел на банкери“ — спомни си Турецки думите на Шура Романова. Съвсем точно. Той го схващаше като метафора, без да вярва особено, че може да обедини всичките убийства на банкери в едно дело.

— Какъв идиот съм! — каза изведнъж той на глас. — Кретен! Че и още старши следовател по особено важните дела!

2.

— Ние дружахме с Хамик. Може и да ви е трудно да го повярвате, защото кълна се, като човек, е — като страничен човек — аз не го обичах. Той беше гадняр. Все измисляше разни далавери, как да го кажа по-точно — такива, нечистоплътни машинации. Все се опитваше да излъже някого, да го изпързала. Но ние бяхме от едно градче, съседни. Разбирате ли? На вас, московчаните, ви е трудно да разберете какво е това земляк. Идваш в град като Москва, уж има много хора наоколо, а всъщност си сам, никой няма да ти помогне, че и черна мутра ще те нарекат. А ние вкъщи сме привикнали един към друг. Там си пред очите на всички, ако нещо ти се случи, хората веднага ще дойдат, няма нужда да ги викаш.

С Хамик бяхме съседни. Родителите ни си ходеха на гости. У нас в Армения съседите идват просто така, жените ходят при съседките, мъжете също. Няма нужда да предупреждават от рано или да звъниш по телефона. Отиваш и хората те посрещат. А Хамик ми беше съсед, значи почти роднина. Какво да ви кажа — при нас съседът е по-близък, отколкото у вас в Москва родният брат.

Хамик беше по-голям от мен с две години. Това сега изглежда дреболия, но когато си малък, е много. И винаги ме защитаваше. Брат нямах, само сестри. И той ми беше вместо брат. Защитаваше ме, когато се биехме с момчетата. Ако ми се накарат вкъщи, успокоява ме. Джобно ножче ми подари. Той и като момче си беше подличък, все правеше разни гадости на другите, но на мен никога. Това не се забравя, разбирате ли, гражданино следовател?

После аз влязох в икономическия институт, Хамик, разбира се, не успя никъде. Взех временно жителство в Москва, сключих фиктивен брак — обясни Сарухаиов-Костаки, след като забеляза въпросителния поглед на Меркулов. — Работех във външната търговия. После основах своя банка. И тогава се появи Хамик. Регистрира се в Подолск, но далаверите си, естествено, въртеше в Москва, ту едно, ту друго. Искаше да разменя някакво жилище. И все ми искаше пари назаем.

— Без да ги връща — уточни Меркулов.

— Да не мислите, че това е повод за убийство? Обикновено убиват не длъжника, а този, който е дал — отвърна Саруханов. — После взе да преспива при мен. И се скарахме точно когато... Изобщо, вечерта имах гости, седяхме си културно. И изведнъж нахълтва Хамик, натряскан, и с него някаква... Знаете ли, има жени, които дори не ти се иска да наречеш така. Влиза и тряс на масата бутилка водка. Помолих го културно да иде с нея някъде другаде. А той, разбирате ли, много пиян, нагледал се на какво ли не по видеото и ни предлага всички заедно да я... Тогава го изведох в коридора, казах му всичко каквото си мисля, и го помолих да си ходи. Е, по-точно изхвърлих го от квартирата. На стълбището той се разкрещя, взе да рита по вратата. После се успокои и си отиде. Но, разбира се, беше късно и съседите чуха всичко. Това е цялата история, но за такова нещо не убиват.

— Като че ли не — съгласи се Меркулов.

— А после... изглежда, е изтрезнял малко, пак позвъни, извини се вежливо. Всичко разбрах, казва. Но щом е тъй, помоли да му дам колата — щял да иде някъде. Поиска още палтото и куфарчето ми — за солидност. Той има само кожени якета, не подхождали. Реших, че сигурно ще иде в някой нощен ресторант — да се прави на баровец, за да свали нещо по-прилично. Дадох му всичко само и само да ми се махне от очите, така ми беше писнал. Той взе ключовете от колата, касетофона, та да слушал по пътя. Слезе долу, седна в колата и изведнъж тя гръмна. Това е всичко, гражданино следовател. — Саруханов замълча.

— Значи са искали да убият вас — резюмира Меркулов.

— А вие защо мислите, че се покрих? Защо ще бягам от милицията? От какво да се боя, след като нямам нищо общо? Това са те?

— Кой са тези те?

— Така или иначе няма да ги хванете — каза Саруханов, — къси са ви ръцете.

3.

Турецки прекара този ден като в мъгла. Непрекъснато имаше посещения — отначало Ирина, с която Турецки беше много нежен, но не прекалено, иначе тя можеше да заподозре нещо.

Слава богу, тя не плака, макар че Турецки знаеше най-силното ѝ желание — да остави тази работа. Разбира се, можеше да отиде в детективската агенция при Слава Грязнов и да се заеме с проследяване на шавливи жени и мъже, но само от тази мисъл на Турецки му се повдигаше.

После дойде майка му. Тя плачеше и на глас го молеше да си смени работата. Турецки едва не ѝ се развика, но навреме се сдържа. Внезапно, докато тя изтриваше сълзите си с крайчето на носна кърпичка с някакви идиотски патенца, Турецки видя, че неговата майка красавица, интересна светска жена, се е превърнала в съсухрена старица. Изведнъж му стана до болка мъчно за нея, цял живот се стреми към „красивия“ живот, както тя го разбираше, а така и си остана на старини при разбитите си надежди.

Идваха колеги от прокуратурата, между тях и Мойсеев, който вдигна заговорнически палец и каза с тайнствен глас:

— Виждате ли, Саша, какво става с курса. Нали ви казвах.

— И какви са версиите ви? — Турецки се приповдигна на здравия си лакът, но веднага рухна пак върху възглавницата.

— Като се оправите, ще си поговорим подробно — обеща Мойсеев.

Турецки се чувстваше значително по-слаб, отколкото предишната вечер — нощните приключения не бяха минали безследно и рамото отчаяно го болеше. Но той се стараяше да не му обръща внимание — дреболия, до сватбата ще зарасте, както се казва. „Макар че сватбата всъщност се състоя.“

И в същото време в дълбините на съзнанието му продължаваше работата. Тази същата, на която беше посветил живота си. Отново и отново той си спомняше всичко, което му беше известно за катастрофалното сричане на рублата. Такава акция в мащабите на цялата страна може да организира само много силна структура — това не е по силите на една банка, а единствено на група банки, обединени от общи интереси. Или на банка, която предварително е открила няколко подставени компании. Всъщност да се намери на кого е изгодно това, не беше чак толкова сложно. Но трябваша неопровержими доказателства. А засега имаше само натиска върху банкерите.

Сега Турецки вече не се съмняваше, че целта на „отстрела“ на bankerите, тази кървава диря от взривове, поръчкови убийства, организирани нещастни случаи, е не само да се разправят с непокорните, но и да наплашат останалите, за да играят те по една свирка. И те изиграха такова търсене и предлагане на валута, което доведе до резките колебания.

Всички участници във валутните търгове през оня вторник, който вече бяха успели да нарекат „черен“, са били само марионетки в нечий умели ръце. Но кой им дърпаше конците?

Татяна Бурмеева се досещаше, Турецки вече не се съмняваше в това. Трябваше непременно да я види.

4.

Той превъзможна слабостта си и изпълзя от леглото. Виеше му се свят — може би още действаше успокоителното, което му дадоха. „Повече няма да им мине номерът — помисли той със злоба. Турецки направи няколко крачки. — Стегни се!“ — заповяда си той. После излезе в коридора с твърдото намерение да поговори с Татяна и нито главният лекар, нито сестрата, нито самият министър на здравеопазването можеха да му попречат.

Турецки добре помнеше думите на Татяна, че лежи на долния етаж, значи някъде съвсем наблизо. Той бързо откри стълбището и слезе на долния етаж. Погледна в една стая — там двама мъже играеха на шашки. Следващата стая — пак не е нейната... Турецки вървеше по коридора и надзърташе във всички врати.

— Болният, върнете се в стаята си, сега ще има визитация — строго каза една минаваща край него сестра. — И въобще, защо не съм ви виждала. От хирургията ли сте?

— Да — отвърна Турецки и се удиви, че пак малко се смути.

— Веднага се връщайте на етажата си — разнесе се надменно-заповеден глас.

Турецки избухна.

— Аз какво, да не съм в затвора! — заплашително попита той. — Още не са ми забранили свободата на придвижване. И не ми говорете с такъв тон.

В отговор сестрата бързо-бързо замига с нарисуваните си мигли и Турецки разбра, че тя всеки момент ще се заплаче. Войнствеността

му веднага се изпари и той попита вече миролюбиво:

— Защо вие, такава мила и хубавичка девойка, се правите на някой старшина. На мен и в службата са ми омръзнали такива. Обаче поне са мъже. Извинете.

Сестрата подсмръкна:

— Добре, стига. Но все пак по-добре се върнете в стаята си, че и аз ще си изпатя, ако се мотаєте тук и надзъртате в стаите.

— Търся една позната — каза Турецки. — Тук някъде трябва да лежи една жена... момиче. Млада й много красива. Таня Бурмеева.

— Сигурно е в петнайсата — промърмори сестрата, като продължаваше да подсмърча обидено. — Чакайте, аз ще погледна.

Те отидоха заедно до бюрото на дежурната по отделение.

— Ето — каза сестрата, — как я казахте? Бурмеева. Петнайсата стая. Само че днес е изписана. Сигурно вече си е отишла. Изписването става преди обяд. Къде тръгнахте?

Но Турецки, без да я дослуша, бързаше към петнайсата стая. Той отвори вратата със здравата си ръка. Санитарката, пълна жена с бяла манта, оправяше леглото. Стаята беше празна.

Турецки диво се огледа.

— Къде е тя? — извика той. — Тук имаше жена?

— Ами изписаха я — учудено отговори санитарката.

Турецки, без да обръща внимание на болката в рамото, изтича навън от стаята.

— Господи — каза осъдително жената, — въобще не умеят да се държат прилично. Това все пак е болница.

ГЛАВА СЕДЕМНАДЕСЕТА

КЪДЕ СИ ТИ?

1.

„Ето защо беше дошла значи. Знаела е, че следващия ден ще я изпишат и повече няма да се видим. Като оная кралица, която на следващата сутрин убивала любовниците, с които е прекарала нощта.“

Внезапното изписване на Таня все повече не му харесваше. И оная вечер тя му каза: „Всичко ще се изясни. Скоро“ — а после изчезна. Разбира се, на Турецки не му се искаше да вярва, че тя от самото начало е играела някаква хитра игра с него. Нали тогава всичко щеше да излезе лъжа.

2.

Впрочем това можеше да се изясни. Той решително се запъти към кабинета на завеждащия отделението.

— Андрей Егорович е зает — опита се да го спре възрастна сестра.

— Работата е много спешна — каза Турецки и решително влезе в кабинета.

Завеждащият отделението вдигна очи към него.

— Моля да не ми пречите — сухо каза той. — Приемното време е написано на вратата.

— Искам да знам защо е изписана предсрочно Бурмеева. Много е важно.

— Кой? — учуди се завеждащият.

— Татяна Бурмеева. Предната вечер още не се знаеше. Това е станало тази сутрин. Подозирам, че не е случайно.

— Моля ви, млади човече. — Лекарят най-после вдигна глава от бумагите си. — Първо, още един път повтарям, че не може да нахълтвате така при зает човек. Второ, от къде на къде решихте, че болната Бурмеева е изписана предсрочно? Сега — той внимателно изгледа Турецки над очилата си — от моя страна най-правилно би

било да ви изхвърля навън. Но щом работата е толкова спешна, както казвате, ще направя справка.

Той излезе заедно с Турецки в приемната.

— Андрей Егорович — надигна се насреща им възрастната сестра, — аз го предупреждавах, но...

— Нищо, нищо — махна с ръка лекарят, — трудно е да бъде спрян този млад човек. Вижте, моля ви — продължи той, — как стоят нещата с Татяна Бурмеева? Била е изписана тази сутрин. Този младеж твърди, че е изписана внезапно, не разбрах какво точно има предвид — дали че са я изгонили, или че са я откраднали...

— Бурмеева? — повтори сестрата и отвори дневника. — Така, лекувала се е от мозъчно сътресение. Постъпила на четвърти октомври, изписана днес след заключение на лекуващия лекар. Според мен всичко е нормално.

— Виждате ли, младежо? Вашата прекрасна Татяна е изписана на дванадесетия ден. Съвсем нормално при леко мозъчно сътресение. Няма за какво повече да я държим. Разбира се, рецидивите могат да се проявят след доста време, но като цяло прогнозата е благоприятна.

— А кой е бил лекуващият лекар?

— Пьотр Николаевич Варварин — сухо отвърна сестрата и присви устни. — Но сега той е на визитация. Така че моля ви да го потърсите по-късно.

Турецки, без да каже нищо повече, изхвърча от кабинета и се понесе по коридора, надзъртайки във всички стаи подред. Оттам го гледаха изненаданите болни, неочакващи такова нахълтване. Но Турецки не им обръщаше никакво внимание. Той дръпна следващата врата и видя в стаята лекар, съпроводен от две сестри. Това, изглежда, беше самият Варварин.

— Пьотр Николаевич! — извика го от прага Турецки.

Лекарят, който се беше навел над един пациент, учудено вдигна глава.

— Защо изписахте Бурмеева?

— Почакайте зад вратата — късо отвърна лекарят.

Турецки затвори вратата и като скръсти ръце на гърдите си, облегна тила си на хладната боядисана стена. Главата му пулсираше. Той не предполагаше, че толкова ще се развълнува заради Татяна. Нима наистина е хлътнал по нея? Ами Ирина? Но сега работата не

беше в това? Татяна изчезна, при това веднага след като обеща да му разкаже нещо. Могли са да я чуят. Разбира се, в онзи момент и той, и тя бяха сигурни, че в коридора няма никой, но дали наистина е било така. Не трябваше да свалят охраната ѝ!

И ето, на следващата сутрин Таня изчезва. Турецки не се съмняваше — това безусловно беше свързано с нейните думи: „Всичко ще се изясни. Скоро.“

Някой е чул, някой е разбрал, че тя може да проговори, да каже всичко, което знае, и тогава ще се проточи следа към убийците на Бурмеев, а може би и към другите поръчкови убийства на банкери. И ето, отстранили са я, или поне са направили така, че тя да не може да каже нищо. Турецки изстина от страшната мисъл: „А може би вече не е жива.“

Визитацията най-после свърши. Доктор Варварин излезе от стаята. Турецки вече се бе овладял. Служебната му карта беше в джоба на болничния халат.

Той мълчаливо я протегна към доктора, после каза:

— Обстоятелствата, при които Бурмеева попадна в болницата, вероятно са ви известни в общи черти. Аз разследвам този случай и сега ме интересуват обстоятелствата, при които тя е напуснала болницата.

— Да идем в кабинета ми.

3.

— И така, какво конкретно ви интересува? — попита доктор Варварин.

— Искам да знам — каза Турецки — как е станало така, че са изписали днес Татяна Бурмеева?

— Какво имате предвид? — вдигна вежди лекарят. — Изписана беше, защото лечението ѝ завърши. Сега ѝ е нужно само спокойствие, възможно е сънотворни нощем, седуктивни средства. Няма повече нужда от болнично лечение.

— Но тя е разбрала това едва днес. — Турецки не питаше, а го каза като констатация.

— Защо решихте така? — вдигна рамене Варварин. — Още преди три дни ѝ казах, че когато окончателно възстанови съня си, ще я изпишем. И тя прекрасно знаеше, че ѝ предстои изписване.

— Но... — започна Турецки и се запъна.

— Удовлетворих ли вашето любопитство? — попита лекарят с лека ирония, както се стори на Турецки.

— Да, благодаря.

Турецки тръгна към вратата.

— Тя е красива жена — чу той гласа на Варварин.

Но не отговори.

4.

Тя се беше изписала и дори не се отби при него. След всичко, което се случи. Това беше немислимо. А и Турецки съвсем не разбираше къде щеше да иде тя след болницата. Не можеше да се върне в разгромения апартамент на „Малая Филевска“. Значи няма да е никак просто да я намери — най-вероятно тя ще бъде при някой роднина или приятел. Наистина, грееше го надеждата, че може би тя сама ще му се обади, но след внезапното ѝ изписване Турецки не можеше да се надява на това. Нали предната вечер тя, разбира се, е знаела и въпреки това не му каза и дума. От досада Саша прехапа устни.

Вероятно тя беше премълчала за изписването си именно за да не се връщат към онзи разговор. „Какво е намислила? — мъчително мислеше Турецки, а че тази неукротима жена нещо е намислила, изобщо не се съмняваше. — Ако е решила да се прави на съвременен граф Монте Кристо в женски вариант, това може да свърши много лошо.“ Кой знае защо Турецки си спомни за Рита Счастливая. Как бавно се свличаше пред очите му тялото ѝ, пронизано от автоматен откос. Не, това повече няма да стане. Но той е в болницата, дяволското рамо нараства бавно, а тя може да направи толкова глупости!

Разбира се, ако разсъждава хладнокръвно, най-просто би било да намери Бурмеева, да ѝ организира проследяване и тя ще го изведе при ония, които смята за виновни за смъртта на мъжа ѝ. Наистина, това би значило, че гибелта ѝ е твърде вероятна. А на Турецки сега му се искаше да изключи всякаква подобна вероятност. Той би бил спокоен, ако Татяна, както и бившата жена на Леонид Бурмеев, вече се намираще някъде в Австрия.

Не, не биваше да губи повече и минута. Турецки погледна часовника си. Седем. Всички от прокуратурата най-вероятно са си

тръгнаха. Той стана и излезе в коридора. Трябваше да се обади непременно на Романова, за да намерят на всяка цена Бурмеева. Вероятно това няма и да е толкова трудно — може да се е върнала при родителите си.

Той изскочи в коридора, без да иска разрешение от сестрите, вдигна телефона на бюрото им и набра номера на Романова. В дома ѝ нямаше никой. И на работа я нямаше.

Турецки се върна в стаята и се замая от единия ъгъл до другия, без да знае какво да предприеме. Рамото ужасно го болеше, но от слабостта му нямаше и помен — в отговорни минути Саша умееше да напряга умствените и физическите си сили. И сега той прие единственото възможно решение: вн от тази болница, повече не може да остане тук и минута. Стига му толкова.

ГЛАВА ОСЕМНАДЕСЕТА

ЧОВЕКЪТ В ЧУЖДИЯ ШЛИФЕР

1.

Когато сестрата, която му правеше процедурите, влезе в стаята при Турецки, за да му бие инжекция, тя видя, че болният, на когото беше предписан строг режим на легло, стои до прозореца. Слухът, че раненият следовател е вдигнал скандал в съседното отделение, вече се бе разпространил из болницата. Изглежда, на болния трябваше да се даде сънотворно.

— Легнете, моля, ще ви направя инжекция — вежливо помоли сестрата.

Тя не можеше и да предположи, че в отговор Турецки ще се взриви, и още как.

— Я ме оставете на мира с вашите игли! — ревна той. — Въобще не желая да ме дупчат с разни гадости без моето съгласие. Да не съм ви дете или смахнат! Ясно ли е?!

— Александър Борисович... — промърмори сестрата.

— И въобще, изписвам се.

— Но това е невъзможно!

— В живота няма нищо невъзможно — вече по-спокойно отвърна Турецки. — Имам пълното право да се откажа от болницата и да си тръгна когато си поискам. Ако, разбира се, се считам за дееспособен.

— Но вие сте ранен...

— Е, и какво? Краката ми са си на място. И незабавно си тръгвам. Така че моля ви да ми донесете дрехите. Иначе ще си тръгна в пижама. Разбрахте ли ме?

— Разбрах — отвърна сестрата и в гласа ѝ се усетиха сълзи. — Но защо така?

— Значи си имам причини — отговори Турецки вече по-меко.

— Извинете ме, моля ви, вие нямате нищо общо.

Сестрата излезе, а Турецки се измъкна в коридора и отиде до телефонния автомат. Той се опита пак да се свърже с Романова, но както и преди безрезултатно. Тогава набра домашния номер на Слава Грязнов. За негово голямо облекчение Слава се оказа вкъщи.

— Славка, Турецки е, обаждам се от болницата, но днес смятам да си тръгна. Омръзна ми да се търкалям.

— Искаш ли да те взема?

Грязнов говореше с някакъв странен глас, не се шегуваше както обикновено, но това беше естествено, като се има предвид, че родният му чичо беше изчезнал безследно. Турецки за миг си спомни странната идея, която му хрумна, когато гледаше с крайчеца на окото си президента по телевизора, но сега не му беше до шегии.

— Няма смисъл, сам ще се добера. Имам молба по съвсем друг повод. Помниш ли случая Леонид Бурмеев? Жена му беше в болницата и тази сутрин са я изписали. Трябва непременно да я намерим, разбираш ли? Татяна Бурмеева, моминска фамилия Христофорици.

— Добре — пробуча в слушалката Грязнов, — ще я открием твоята Христофорици. При нас тук такива неща стават... добре, скоро сам ще научиш всичко. Не е за телефона.

— Само че за Татяна е спешно — каза Турецки.

— Добре, сега ще звънна на моите орли, до утре сутрин ще я намерят. Изпод земята ще я измъкнат. Адресът ѝ поне знаеш ли?

— Апартаментът е запечатан след взрива, а и въобще всичко е обърнато с краката нагоре...

— Тогава виж какво — предложи Грязнов, — утре сутринта ще мина да те взема. Не върви да пътуваш в метрото с тая простреляна ръка. А дотогава може би нещо ще сме научили.

— Става — отговори Турецки. — Сигурно си прав.

След разговора с Грязнов малко му олекна. Наистина можеше да изчака до другата сутрин. Но нито минута повече.

2.

Капитан Сивич беше забравил за молбата на Галя Крутикова да ѝ уреди среща с Меркулов. Идеята още от самото начало му се струваше странна — каква работа може да има тя при такъв зает човек? И макар да разбираше, че такива като Крутикова няма да досаждат с глупости, все пак целият разговор му беше излетял от главата. Толкова събития

станаха през това време: хванаха Саруханов, Шевченко внезапно умря в болницата при много странни обстоятелства, въобще имаше над какво да си поблъска главата.

Обаче Галя сама напомни за себе си — в един прекрасен ден тя се появи на вратата на кабинета му.

— А, гражданката Крутикова — усмихна се Сивич. — Как сте? Нима сте размислили и сте решили да поработите за нас?

— Не — усмихна се Галя. — Но разбрах, че Меркулов е в Москва. Върна се Витя Станиславски, той го чул от някого.

— Станиславски е идвал при вас? — повтори Василий Василиевич.

— Че къде да се дява? — отвърна Галя. — Следствието е приключено, пуснали са го, а няма къде да иде. И си дойде на стария адрес.

— И какво — учуди се Сивич, — вие го пуснахте?

— Обеща да не пие, постъпи на работа. Стаята и без това е празна — сви рамене Галя.

— Е, и?

— Вече няколко дни не пие. Май ще го вземат за портиер в нашия блок.

Капитан Сивич въобще не очакваше подобна постъпка от страна на живеещите в деветнайсети апартамент. „Кой го знае, може след такова потресение да се оправи човекът — помисли той. — Рядко, но все пак се случва.“

И ако преди пет минути той все пак се съмняваше струва ли си да безпокои самия Меркулов за такава дреболия, сега решително вдигна слушалката и набра номера за справки на Главната прокуратура.

— Обаждам се от МУР. Капитан Сивич. Бихте ли ми дали телефона на Константин Дмитриевич Меркулов? — Той си записа нещо в календара-бележник. — Разбрах, благодаря. — После проведе още няколко разговора и накрая се обърна към Галя: — Май ви върви, гражданко Крутикова. Меркулов се намира сега в МУР, в кабинета на Романова е. След като се освободи, ще намине тук. Почакайте в приемната.

Вратата се отвори. Галя извърна глава и видя възрастен посивял мъж, в когото веднага позна младия и обаятелен следовател-стажант Костя Меркулов.

— Константин Дмитриевич! — възкликна тя, като се удържа да не добави: „Колко сте се променили!“ — Нали и тя самата отдавна не беше някогашната миловидна млада жена.

Меркулов внимателно се вглеждаше в лицето ѝ.

— Някъде съм ви виждал. — Той поклати глава. — Не, не помня. Василий Василиевич ми предаде, че искате да ме видите, но така и не обясни защо. Той и името ви каза, но то за съжаление ми е непознато. — Меркулов безпомощно разпери ръце. — Най-покорно моля за извинение.

— А аз веднага ви познах — усмихна се Галя. — Но вие откъде ще ме помните. Тогава бях свидетелка. Помните ли? В края на шестдесет и седма година вие заедно със следователя Мойсеев разследвахте делото за нелегалните аборти.

Той, разбира се, прекрасно помнеше този случай, нали беше първият на стажанта Костя Меркулов. Всъщност делото беше много просто и ясно от самото начало, затова и го повериха на неопитния стажант. Някакъв московски гинеколог Фьодор Фьодорович Турин, между впрочем с голям стаж и уважаван в своята поликлиника, припечелвал вкъщи с аборти. Историята се разкрила, когато една от жените получила маточен кръвоизлив и се наложило да я закарат в болница. Чрез нея стигнаха до Турин, когото хванаха на местопрестъплението, тоест непосредствено в момент на операция.

Меркулов прекрасно помнеше невероятното смущение, дори срам, когато му се наложи да разпитва пациентката на Турин. Това беше млада жена, много бледна, дори жълта, което впрочем не беше учудващо. Той все се опитваше да изясни какво я е довело тук, когато спокойно би могла да се възползва от услугите на лечебно заведение, нали в СССР абортите са разрешени от 1955 година. Меркулов искрено съжаляваше тази жена, но към самия лекар не изпитваше никаква симпатия и по-късно в съда беше неприятно учуден, че съдията даде на Турин най-мекото от всички възможни наказания — лишаване от свобода за една година. Впрочем, както научи впоследствие, Турин не лежа дори толкова. Присъдата бе заменена с условна. Тогава за първи път Меркулов заподозря, че е възможно съдът да бъде подкупен.

Той пак изгледа Крутикова. Нима това е същата нещастна пациентка на Турин? Да, май че е тя. Все тъй слаба и бледна, само че тогава можеше да се нарече хубавичка, а сега от това не бе останала и следа.

— Виждате ли, познахте ме — усмихна се Галя.

— Отдавна не сме се виждали — поклати глава Меркулов. — Спомням си, вие през цялото време нервничехте, че ще научат в работата ви.

— Е, от работа веднага ме уволниха — с усмивка продължи Галя. — Може да е било и за добро. Но аз всъщност исках да ви видя не за да ви укорявам. — Тя се обърна и погледна към Сивич. — Трябва да ви съобща нещо.

Сивич разбра мълчаливия намек и се надигна. Беше му любопитно да разбере какво може да събщи Крутикова на Меркулов и защо точно на него, но не оставаше нищо друго, освен да каже:

— Ще ида да видя какво ново има при шефа. При Нелюбин.

Когато останаха сами в кабинета, Галя се приближи до прозореца и като гледаше потока от коли, бавно движещи се по „Петровка“, каза:

— Помните ли шестдесет и седма година? Колко малко бяха тогава колите!

— Да — съгласи се Меркулов, леко учуден от такова встъпление, — а сега понякога пеша стигаш по-бързо, отколкото с кола.

Те помълчаха.

— Та всъщност какво... — започна Меркулов.

— Сега ще разберете всичко. Тогава, в шестдесет и седма година, както си спомняте, аз работех в сградата на КГБ на площад „Дзержински“. Като гардеробиерка. Това се случи малко преди нашата среща при Турин. — Галя се усмихна. — Затова и отидох тогава при него, страхувах се да не разберат в службата, нали не бях омъжена. Макар че, разбира се, те всичко знаеха прекрасно. Много глупаво стана. Но сега това не е важно. Ние с вас се срещнахме в края на октомври, а през септември стана един много странен случай.

Меркулов внимателно слушаше обстоятелствения разказ на Крутикова за изчезналия немец и за оставения от него шлифер, който после бил взет от съвсем друг човек — руснак.

Ако някой друг разказваше това, Меркулов най-вероятно би се усъмнил — какво ли не може да му се привида на човек, не е толкова трудно да се припознаеш, особено като се има предвид, че Галя беше работила в КГБ. Много от най-простите служители в това ведомство дотолкова се проникваха от чувството за собствената си значимост, че развиваха нещо като комплекс за преследване — навсякъде им се привиждаха тайни, шпиони, врагове. Но на тази жена Меркулов беше склонен да вярва, той помнеше какво разказа за нея Василий Василиевич Сивич.

— При това, разбирате ли, Константин Дмитриевич, може и да не са търсили този немец. Той не излезе обратно, аз разглеждах много внимателно всички и не само тези, които се събличаха при мен. Не знам защо, но ми се струва, че той... той е изчезнал неслучайно.

— Така, разбрах ви — кимна Меркулов.

— И което е интересно, човекът, който си отиде с шлифера на немеца, също не го видях повече. Макар че както знаете, поработих в КГБ около месец след това. След историята с Турин ме уволниха.

— И досега се чувствам неловко, че се получи така — искрено каза Меркулов.

— Недейте, мисля, че беше за добро — махна с ръка Галя. — Та ето, наскоро го видях. Отначало се усъмних, а после го показах в едър план. Това, без съмнение беше той. Оня същият.

— В едър план? — учуди се Меркулов и предположи: — Да не сте го видели в киното.

— Не, по телевизора. Оказа се, че заема доста голям пост и въобще не е в КГБ. Струва ми се, че той е много опасен човек, затова реших да ви разкажа всичко, защото ви вярвам.

Това беше голям комплимент, защото Галя Крутикова благодарение на своята уникална наблюдателност знаеше за хората около себе си много повече, отколкото те можеха да предположат, и поради това имаше немалко основания да не се доверява на човешкия род въобще. Меркулов, който беше изиграл в съдбата ѝ, както изглеждаше, не най-положителна роля, се отнасяше към малобройните изключения от общото правило — Галя го смяташе за честен човек.

— И кой е той? — попита Меркулов по-тихо.

Галя се приближи плътно до него и прошепна още по-тихо нещо.

— Така — каза Меркулов. — Звучи отвратително.

ГЛАВА ДЕВЕТНАДЕСЕТА

СЛУЖИТЕЛКАТА ОТ БАНКА „МЕНОТЕП“

1.

— Какво става? — попита Турецки вместо поздрав.

Той стоеше пред приемната на болницата, откъдето, макар и със скандал успя все пак да излезе. Рамото ужасно го болеше. Докато навличаше ризата си върху превръзката, Саша успя да разбута доста раната, затова се наложи просто да наметне сакото. Грязнов, както се бяха договорили предната вечер, дойде да го вземе с кола.

— Сядай, тогава ще поговорим. И въобще — привет.

— Привет — промърмори Турецки и с мъка се намести в колата.

— Какво открихте около Бурмеева?

— Слаба работа — отговори Грязнов, докато палеше двигателя.

— Не знам дали ще повярваш, старче, обаче много слаба работа. Аз самият не очаквах. Проверихме всичките ѝ връзки, които успяхме да установим — времето беше ужасно малко. Вкъщи при родителите си не се е появявала, нещо повече — те не са знаели, че тя ще бъде изписана. После започнахме да проверяваме приятелите ѝ — с повечето от тях Бурмеева отдавна не се е виждала. Остана само училищната ѝ приятелка Алла Зуева, с която тя още поддържа отношения. Тази Алла я е навещавала и в болницата. За нея изписването на Бурмеева също е било съвсем неочаквано.

— Разбрах те — каза Турецки. — Адресът на тази Алла?

2.

Василий Василиевич Сивич като всички останали хора, разбира се, също страдаше от известно любопитство и му се искаше да разбере какво толкова би могла да разкаже на Меркулов Крутикова. Но капитанът от милицията нямаше време за празно любопитство. На следващия ден, едва Сивич се беше появил на работа, и пак дойде спешна задача — в едно жилище на улица „Пясъчна“, собственикът на което през повечето време живееше в чужбина, бе избухнал взрив.

— Няма ли кого друг да изпратят — мърмореше Сивич, докато седнаше в милиционерската кола. — И без това всички жилищни разпратии са ми на главата, че и това сега.

Той дойде на местопроизшествието един от първите — по-рано, отколкото успяха да пристигнат оперативните служители, криминалистите и съдебният лекар. Жилището имаше практически необитаем вид — гъст слой непобутнат прах застилаше новата италианска гарнитура, изсъхнала хлебарка красеше дъното на синята вана джакузи.

И въпреки това — взрив и неопознат труп в коридора, обезобразен до такава степен, че и без съдебния лекар беше ясно — практически бе невъзможно да го идентифицират, ако не се появят никакви допълнителни обстоятелства.

В кухнята царуваше същото запустение. Капитан Сивич се огледа. Внезапно той забеляза върху микровълновата печка някакъв неголям правоъгълен предмет. „Каква е тая джаджа?“ — помисли Сивич и го взе в ръце.

3.

Сърцето на Алочка Зуева затрептя, когато чу в слушалката приятен мъжки баритон.

— Може ли да говоря с Алла Зуева?

— Аз съм — радостно изчурулика тя.

Но в следващата минута радостта ѝ се изпари, защото приятният мъж на другия край на линията каза:

— Обаждат се старши следователят по особено важни дела от Московската градска прокуратура Турецки. Трябва да се срещна с вас. Свободна ли сте днес по време на обедната почивка?

— Момент да помисля. — Алочка беше съвсем свободна и прекрасно го знаеше, но ѝ се струваше, че да си признае това — значи да се подпише под собствената си безполезност. По-правилно би било да се покипри, да пренесе срещата за утре или даже за вдругиден, но много ѝ се искаше да разбере какво е притрябвало на следователя. Освен това той имаше толкова вълнуващ глас... И след кратък размисъл тя каза: — Имам някои неща, но те не са спешни. Мога да ги отложат и да се срещна с вас.

— Къде ви е удобно?

— Обедната ми почивка започва в един часа. Улица „Дубининска“, това е близо до Павелецката гара. Клонът на банка „Менотеп“.

— Добре, ще ви чакам точно в един пред входа на банката.

Алочка въздъхна, остави слушалката и се върна на работното си място до прозорчето на касата.

Нямаше много клиенти и тя започна да разглежда маникюра си — предмет на постоянните ѝ грижи. За съжаление лакът постоянно се съсипваше заради това, че се налагаше да работи на компютъра. За външния си вид тя не се вълнуваше особено — идваше на работа в клона на търговската банка така, сякаш се канеше вечерта да ходи на театър или на ресторант. Поддържаше макиажа си през целия ден, а през обедната почивка правеше генерална проверка — не просто червеше устните си, но и отново си нанасяше руж, прекарваше спиралата по миглите си, нали трябваше всяка минута да е във форма. И въобще не защото го изискваше шефът — Алочка искрено се надяваше, че един прекрасен ден в банката ще влезе ТОЙ. Ще се приближи до прозорчето, ще види колко ловко работи тя — изчислява най-сложните проценти или други операции — и ще бъде покорен. Всъщност заради това седеше тя в банката, където, най-меко казано, работата бе скучна, направо досадна. С ръка на сърцето, Алочка можеше да признае, че направо я ненавижда. Но тук я задържаха три съображения — престижът на фирмата, хипотетичната възможност да се запознае с богат мъж и достатъчно приличната заплата. Всъщност заплатата беше мизерна — някакви си седемстотин-осемстотин хиляди, това явно не стигаше за тоалетите ѝ, за скъпата козметика.

Но на друго място Алочка не би имала и толкова, та тя всъщност нямаше никаква специалност.

Вече три години тя седеше в банка „Менотеп“, но принцът така и не идваше. Няколко пъти действително се запозна с разни мъже, но отблизо те въобще не се оказваха като оня, когото тя чакаше. На нея ѝ трябваше мъж като оня, когото хвана Танка Христофориди.

При спомена за Татяна Алочка се намръщи. Те бяха приятелки от училище и през целия си живот, още от първи клас, Алла Зуева завиждаше на Таня Христофориди. Тя винаги беше по-умна, по-късметлия, по-красива. А сега ще получи и наследството от мъжа си.

На Алочка ѝ идеше да си гризе ноктите от завист, но се удържа. Нали ѝ предстоеше среща с мъж, ами ако се окаже млад и интересен!

4.

В един без една минута Турецки стоеше до входа на клона на банка „Менотеп“. В един и две минути от вратата излезе момиче — отдалеч напомняше картинка от модно списание или героиня на някой рекламен клип. Направи няколко крачки и спря, като се огледа наоколо. „Тя е“ — реши Турецки и тръгна насреща ѝ.

— Алла? — попита той.

— Да — отвърна тя и лъчезарно се усмихна.

Следователят много ѝ хареса. Макар че едва ли беше богаташ, но затова пък се оказа много симпатичен, приличаше дори на един американски артист. Наистина имаше нещо странно в движенията му...

— Александър Турецки — представи се следователят. — Алла, хайде да седнем някъде и да поговорим. Има ли наоколо някое подходящо място?

В края на краищата се наложи да се задоволят с ресторанта на Павелецката гара. Турецки поръча кафе и по сто грама коняк. На Алочка всичко това ѝ хареса — така приличаше на необичайно романтично приключение.

Но веднага след като красивият следовател ѝ обясни каква е всъщност работата, настроението ѝ се развали. И него го интересуваше Танка Христофориди! Пак тя!

— Може би знаете къде е сега? Спешно трябва да я открием — говореше Турецки и Алочка веднага разбра, че това множествено число включва не само милицията и прокуратурата, но и него лично. „И тоя е хлътнал — унило помисли Алочка и ѝ стана до невъзможност обидно. — Но защо всички хлътват по нея, а по мен никой? С какво съм по-лоша?“ Това беше толкова несправедливо, че тя едва не се разплака.

Турецки забеляза, че настроението на събеседничката му внезапно се промени, но придаде на това съвсем друг смисъл.

— Разбирате ли, може да я заплашва опасност, а нали вие сте ѝ приятелка — продължи той.

Какво беше учудването на Саша, когато, след като изслуша дългите му обяснения, момичето изведнъж заподсмърча и каза:

— И вие сте се влюбили в нея. Не ѝ вярвайте.

— Откъде го измислихте? — Турецки беше шашнат, сякаш изведнъж го удари ток.

— По лицето ви е изписано — сви рамене Алочка. — Когато произнасяте името ѝ, очите ви се променят. Но не го преживявайте, не сте само вие. Тя така действа на мъжете. Аз поне знам. Своя Леонид за един миг го замота. А той не беше единственият, който се мъкнеше след нея.

— Но тя е омъжена — промърмори Турецки — и си има охрана...

— Е, да, охрана — съгласи се Алочка. — Затова тя тъгуваше толкова в последно време. Омъжи се за богаташ, мислеше си, че ще има красив живот, а се оказа, че е почти като в затвора. Макар и така да си намираще... — Алочка замълча и прехапа устни, явно не желаше да продължи.

— Разкажете ми — помоли Турецки. Той непредпазливо се отпусна назад и закачи ранената си ръка в облегалката на стола. За секунда на лицето му се появи инстинктивна гримаса на болка и той дори простена.

— Какво ви стана? — удивено попита Алочка.

— „А, дреболия, бандитски куршум“ — машинално реагира Турецки с реплика от стар филм. Той отдавна беше установил, че на определен тип жени този цитат в устата на следователя действа като заклинанието „Сезам, отвори се“. Алочка беше от тях. Александър Борисович изобрази на физиономията си извинителна усмивка, после стана по-сериозен и нарочно натърти: — Проходна огнестрелна рана. Миналия понеделник. Но нямам право да се търкалям в болницата до пълно оздравяване — завърши той тихо, но патетично.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТА

СОЦИОЛОГЪТ ИГОР

1.

След кратко колебание Турецки поръча още две по сто коняк и шоколад, трескаво пресмятайки колко ще му струва тази приятна беседа, ако всеки къс информация трябва да се добива по този начин. Но постепенно, редувайки почерпката с комплименти и гримаси на болка — последствие от „бандитския куршум“, — успя да изясни някои неща.

Преди известно време, може би две-три седмици (Алочка обеща да си спомни точната дата), в банката дошъл доста интересен мъж на около тридесет години. Обслужила го Алла и той я поканил на кафе. Така се запознали. Той се оказал социолог, изучавал живота на различни слоеве от обществото. Бил много остроумен, интересен човек, разпитвал Алла за живота ѝ, за детството, за нейните приятелки. Тя му разказала за Таня, той се заинтересувал и я помолил да го вземе със себе си, когато отиде следващия път. При това не непременно на гости — просто искал да види как живеят „новите руснаци“. Трябвало му за научната работа.

Алочка разказала това на Таня и се договорили да доведе Игор (така се наричал мъжът). И за какво се старала тя? Щом Игор видял Татяна, веднага се размазал, не свалял очи от нея. Това било просто неприлично. После пуснали музика и започнали да танцуват, а той така я притискал, че на Алла ѝ било неприятно да седи с тях в стаята.

— Разбирате ли, тя използваше случая — възбудено говореше Алочка. — Нали не можеше да мръдне никъде без охрана, значи нямаше как да си спретне нещо по-така, мъжът ѝ веднага щеше да разбере. Представете ли си какво е да живееш така, да те следят на всяка крачка. Направо ужас! А за Танка още повече, тя е свикнала да я спират на улицата, прави мили очи на всички. А сега се оказа — не може. Направо да те хване мъката. И ето, идва симпатичен тип, при това с мен. Ако мъжът ѝ попита нещо, ще каже, че приятелката ѝ е

идвала с гаджето си. Тя би могла спокойно да го вкара и в леглото си, но все пак се стесни пред мен.

— И какво стана после? — попита Турецки.

— Това беше — въздъхна Алочка. — Повече не видях Игор. А той беше някак особен. И не като тия при нас в банката — набутал в джоба си хиляда гущера и се надува като жаба. Но не беше и от смотаните бюджетници, които и един сладолед не могат да ти купят — скъпо им е. Игор беше точно каквото трябва.

Турецки я слушаше, стиснал зъби. Навярно и той самият беше точно каквото трябва. Във всеки случай Алочка от време на време му хвърляше доста нежни погледи. А той си мислеше, че е бил за Татяна Бурмеева нещо повече от подходящия „млад човек“, с когото може да се поразвлече. Всъщност след смъртта на мъжа си тя веднага беше влязла в болницата и Турецки бе първият, който ѝ попадна, няма с доктор Варварин да върти роман я! Пък той си въобразяваше... Турецки прогони тези мисли и се вслуша в това, което продължаваше да бърбри Алочка:

— Не знам имало ли е нещо между тях, или не. Не беше лесно да се уреди заради охраната, но аз мисля, че ако Татяна наистина иска, тя някак ще се изхитри да го направи. В края на краищата охранителите не седят на стълбите през цялата нощ.

— Вероятно — кимна Турецки, — иначе как щяха да им сложат бомбата?

— Е, това още повече — каза Алочка. — Значи те са могли и него да го изпуснат. — Тя замълча и нарисуваната ѝ муцунка изведнъж прие съвсем неподходящо за лекомисления ѝ тоалет и светлите весели къдрици изражение на пълно отчаяние. — Ето, вие сте следовател, Саша — каза тя и вдигна насълзени очи към него. — Значи разбирате хората. Какво не ми е наред? Защо никой не се влюбва в мен? А в нея — всички. Защо е така, а?

— Е, следователите не се занимават точно с това — отвърна Турецки. — Нима наистина никой не се влюбва?

— Не — поклати глава Алочка, — по-точно има един. Той е добро момче и ми харесва, но е беден.

— Смотан бюджетник? — усмихна се Турецки.

Алочка кимна.

— Ами че и аз съм такъв. Знаете ли колко получава старши следовател от прокуратурата? Триста хиляди на месец. Не можеш да му пуснеш края.

— Моят май получава още по-малко. Но работи допълнително, това лято иска да иде на гурбет, нещо да строи.

— Значи всичко е прекрасно. А вие искате като Таня — в килия? Много ви е провървяло, че Леонид Бурмеев не е избрал вас. Сега и вие щяхте да се криете.

— Така ли мислите? — Алочка се усмихна през сълзи. — Може и да сте прав.

— Последен въпрос — каза Турецки. — Не сте ли виждали повече този Игор?

— Никога.

— Но ще си го спомните, ако го видите?

— Разбира се.

— Тогава може ли да прескочите след работа на „Петровка“ и да направим с ваша помощ фоторобот?

— Вие мислите, че Игор... — Алочка от страх притисна с ръка устата си и окръглила очи, погледна Турецки.

— Нищо не мисля — отговори той. — Просто случаен външен човек, който се е появил у Бурмееви малко преди взрива. Това винаги е подозрително.

— Никога не бих помислила — поклати глава Алочка. — Впрочем имаше у него нещо странно, нали ви казах, не беше като другите. И Танка веднага му клъвна...

„Тя и по мен клъвна“ — мрачно помисли Турецки, но не го каза.

— Едно не мога да разбера — каза той, — така говорите за нея, като че ви е враг. А нали сте приятелки още от първи клас. Какво е това — женска дружба?

— Вие, мъжете, всичко опростявате — отвърна Алочка. — Аз ѝ завиждам през целия си живот. А завистта — това е и преклонение, и любов, и ненавист. Ако не се възхищавах от нея, нима щях да ѝ завиждам? И ето какво се получава — всички чувства заедно, сплетени на кълбо. Тя ме привличаше винаги — всичко при нея излизаше ярко, необикновено. Това е.

„Това е — мислеше Турецки, когато, след като се раздели с Алла Зуева, се спускаше по ескалатора. — Приказката свърши. А може и да

е за добро.“

2.

Меркулов може би не би придал на съобщението на Галя Крутикова толкова голямо значение, ако не беше един разговор, станал през това лято.

В ресторант „Дубровник“ отбелязваха шестдесетгодишнината на Георгий Романович Соболев, запасен полковник от КГБ, а някога приятел на Костя Меркулов от аспирантурата.

По онова време дружаха, но после пътищата им се разделиха и едва когато излезе в пенсия, Гера Соболев започна да събира старите си приятели — по всичко изглежда, в службата си не беше намерил нови.

Вдигаха се тостове, трапезата си я биваше и към края на юбилея някои даже се понапиха. Меркулов пиеше малко — здравето не му позволяваше, а и с възрастта престанаха да го въодушевяват обилните запои. Докато другите пееха, танцуваха и въобще се радваха на живота, той приседна до юбиляря.

Започнаха да си спомнят старите времена, после превключиха на съвременните, наругаха правителството, оплакаха се от развихрянето на мафията и от ниската разкриваемост на престъпленията.

— Но нали това и преди го имаше, Гера, спомни си — каза Меркулов.

— Имаше го, Костя, защо да си кривим душата — кимна юбилярят. — Аз и досега не мога да забравя един случай, макар че беше... сега коя година сме, деветдесет и четвърта? Е, значи... Преди двадесет и седем години.

Соболев и Меркулов седяха на края на масата, настрана от веселящите се гости. Такива разговори предразполагат към откровеност, пък и защо да не споделиш с приятел, нали случаят е стар, отдавнашен...

— И при нас в КГБ такива случаи имаше, че само можеш да разпериш ръце. Като той, който искам да ти разкажа. Пропадна наш агент, източен немец от ЩАЗИ. Изпълни си задачата, дойде в Москва, за да доложи, и пропадна. А нашите хора го „водеха“ до самото здание на „Лубянка“. Сигурно е, че е влязъл, но така и не се появил при когото

трябва, а навън не е излизал. Никой и досега не знае какво е станало с него. Какво ще кажеш! Неразкрито престъпление в щаба на КГБ!

Меркулов поклати глава.

— Я стига, старче, който трябва сигурно знае.

— Не! — извика Соболев така, че някои от танцуващите го изгледаха учудено. — Там е работата я. Този немец — той понижи глас до шепот — внесъл в една швейцарска банка много крупна сума — на предявител. Защо немец, сам разбираш.

— Да, вашето ведомство обичаше да действа чрез трети лица.

— Вярно — съгласи се Соболев. — Парите бяха предназначени за поддръжка на братски партии и за какво ли не още, няма да се разпростирам. Можеше да ги получи онзи, който знаеше кода, а немецът трябваше да предаде този код на нашето висше ръководство. Той нямаше право нито да го записва, нито да го съобщава на някого, освен на Главния. Но не успя да го съобщи...

— Значи ти мислиш...

— Че какво да мисля? Като знаеш кода, получаваш няколко милиона долара — подсмихна се Соболев.

В това време се приближи жената на един от старите приятели:

— Защо сте такива мрачни? Герка, ти имаш юбилей! Хайде да танцуваме!

Тя хвана ръката на Соболев и го вдигна от стола му.

3.

До всички управления на милицията в град Москва и Московска област

Издирва се неидентифициран от следствието престъпник, заподозрян в извършването на тежко престъпление. Особени белези: мъж на около тридесет години, ръст около 180 сантиметра, коса руса, късо подстригана. Чело високо, очи сиви, прави светли вежди, прав нос с лека гърбица, уста неголяма, тънки устни, уши големи. Облечен е във вълнено палто, тъмен костюм, светла риза. Прилага се портрет, направен по свидетелски показания.

— Слушай, това не е ли оня тип, който е взривил Карапетян? — попита Александра Ивановна, като посочи към лежащия на бюрото ѝ фоторобот на „Игор“. — Трябва да се провери. По описание сякаш е той, обаче описанието, както и да го съставяш, пак няма да ти даде портрета му. Макар че — Романова се намръщи — Шевченко го няма.

— Но нали вторият май е жив. Като че ли са закрили делото...

— Е да, само че той самият никого не е видял, всичко знае от думите на Шевченко. А Шевченко... аз мисля, Саша, са го очистили само защото е видял този твой „Игор“.

— Може би — замисли се Турецки.

— Слушай, Саша — опомни се изведнъж Романова и пак го погледна, — ти си бледен като смъртта! Трябва да пазиш леглото!

— Шура — каза Турецки, — и ти ли почна? Не ми стига Ирина вкъщи.

— Какво ми се правиш на някакъв Шварценегер! — разсърди се Шура. — Разбери, не ни трябва скапаният Турецки, трябваш ни здрав. Каква полза от теб, като се влачиш в полуприпадъчно състояние? Можеш да се заемеш с това и утре, и вдругиден.

— Според мен преувеличаваш, Шура. Какъв вдругиден? Тогава ще бъде късно, а може и днес вече да сме закъснели...

— И все пак трябва да мислиш за здравето си.

— Ти лекции ли ще ми изнасяш?

— Добре, Саша, сигурно ми е време да си сядам над мемоарите. Току-виж излязъл бестселър.

— Добре. Само че от утре. А сега трябва да поработим.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ПЪРВА СТАРЦИТЕ

1.

Както написаха по-късно в некролога, нелепата случайност застигна Алевтина Викторовна Нечипоренко в коридора на собствения ѝ дом. Беше събота и дъщерята с внуците отидоха да зазимяват вилата. След като остана сама, Алевтина Викторовна спа до единайсет и половина, после пи кафе с остатъците от вчерашната торта и реши да наmine в универмага. По агентурни данни там тъкмо трябваше да пуснат френски сервизи от огнеупорно стъкло. Розови и зелени.

След като се направи на красива пред огледалото (че какво, за петдесет и двете си години не изглеждаше никак зле!), тя отвори външната врата... И точно тук „нелепата случайност“ се надигна от стълбището, на което търпеливо седеше, и с лека походка се запъти към нея покрай асансьора.

— Алевтина Викторовна? — полуутвърдително се осведоми той, докато се приближаваше. Тя не беше виждала никога преди този човек, но усетът безпогрешно ѝ подсказваше какво ще стане сега. Смъртта витаеше около него, както димът от парче сух лед върху кутия сладолед. Алевтина Викторовна понечи да затвори вратата, но не успя. В работата — естествено, зад гърба ѝ я наричаха „Биг Аля“ заради гренадирския ръст и внушителната комплектация. Мъжът беше доста по-дребен и лек и тласъкът в рамото ѝ се стори не съвсем силен, но тя отлетя обратно в коридора като перце.

— Ето... — Тя извади от чантата си закачилото се за нещо портмоне с парите, езикът ѝ се плетеше. Да крещи и дума не можеше да става. — Ето... на, вземи... вземай всичко...

— По-добре да го беше дала на детския дом, който окраде... Само че е късно.

Стори ѝ се, че той направи някакво движение и светът се разлетя на парчета, пропадайки в тишина. По-късно експертите стигнаха до извода, че ударът е нанесен с тежък предмет — гаечен ключ или лост,

омотан в парцал. Всъщност килърът действаше просто с ръка. Той не влезе в апартамента, дори не си направи труда да притвори вратата след себе си. Просто слезе по стълбището и изхвърли в близкия контейнер тънките кожени ръкавици. Нека милицията си ги приобщава към делото. Ако преди това не ги приватизира някой скитник.

Убиецът нямаше закъде да бърза, затова се запъти пеша през целия град към Финската гара. На Невски проспект продаваха модните дълги кифлички с кренвирш и кетчуп. Той подаде на продавачката три банкноти по петстотин рубли и се прикри зад ъгъла, където вятърът не се усещаше толкова.

— Чичко, остави малко кренвирш — изникна пред него професионален бездомник. Килърът мълчаливо му показва кукиш.

Той вече беше смачкал салфетката и се оглеждаше за кошче, когато от близкия двор изскочиха четири по-големи гаменчета, на по петнайсет-шестнайсет години. Предишният просяк се държеше малко встрани и наблюдаваше заинтересовано. Килърът изстреля с пръст хартиеното топче пред краката на четворката и приканващо се усмихна. В този момент му идеше да плюе на всичко. Глутницата инстинктивно усети това и се отдалечи също така ненатрапчиво, както и се беше появила.

2.

Когато се влюбиш, ти стават интересни най-различни неща — как е изглеждала тази жена като малко момиченце, в кое училище е ходела, какви са родителите ѝ и какво ли още не, за което по отношение на друг човек изобщо не се замисляш.

Тези съвсем странични за работата мисли се въртяха из главата на Саша Турецки, докато се качваше по стълбището на един съвсем скромнен пететажен жилищен блок в Кузминка. Да, по всичко личеше, че родителите на Татяна бяха средна ръка хора, ако не и по-надолу. Хрущовската панелна пететажка говореше сама за себе си. Богатите хора не живеят в такива. Четвърти етаж без асансьор. Ето го и стълбището, по което Таня е тичала като момиченце.

Турецки се постара да прогони тази представа от себе си и като се приближи до петдесет и трети апартамент, позвъни. Дълго не му отваряха, после се чу изплашен въпрос:

— Кой е?

— Аз съм от прокуратурата — с железен глас отвърна Турецки.
— Ако откrehнете вратата, ще ви покажа служебната си карта.

Вътре се засуетиха, закачайки верижката на вратата, после бравата щракна и в образувалия се отвор Турецки видя внимателни тъмни очи.

Турецки извади служебната си карта и я представи в разгърнат вид на стареца.

„Сигурно е дядо й“ — реши той.

— Влизайте — каза старецът. — Макар че вече ни се обаждат от милицията и ние им казахме всичко.

— И все пак бих искал да побеседвам с вас лично — отговори Турецки, когато старецът го въведе в стаята и го покани да седне в едно кресло. — Въобще за Бурмеев и неговите отношения с Татяна. Нали знаете, че по-рано той е имал друго семейство.

— Сега ще повикам жена си — каза старецът. — Заедно ще ни е по-лесно да отговаряме. Така се вълнуваме за Таня. Тя ни е едничка.

„Нима все пак е баща й?“ — учуди се Турецки.

Старецът излезе и след няколко минути се върна заедно с една жена, която Турецки в никакъв случай не можеше да нарече бабичка. Тя беше възрастна, но много добре запазена. Истинска севернячка — сиви очи и много красиво лице с тънки черти, съвсем не приличаше на своя мъж средиземноморец. Поразително, но Таня едновременно приличаше и на двамата си родители. От майка си бе наследила аристократичните черти на лицето, гордо изправената глава и гъстата коса, а от баща си — черните издължени очи, смуглата матовост на кожата и някакъв източен колорит. Тя беше значително по-красива от всеки от тях. Те бяха обикновени хора, а тя — красавица. Но дали това е щастие? Турецки си помисли, че и неговата дъщеря расте. Дали той би искал да порасне тя такава знойна красавица като Татяна? Май че не. По-добре да си бъде обикновено хубаво момиче.

— Кажете — след кратко мълчание попита Турецки, — беше ли щастлива Татяна с мъжа си?

Родителите се спогледаха. После, сякаш се посъвещаваха без думи, заговори майката:

— Мисля, че Таня беше доволна от този брак. Не бих казала много щастлива, но доволна. Леонид я обичаше, той беше много

порядъчен човек. Ние сме потресени от гибелта му, а и за Таня това, разбира се, беше голям удар. Бедното момиче!

— Но той е имал и друго семейство — напомни Турецки.

— Браковете се разпадат — разпери ръце майката, — случва се навсякъде. По времето, когато Леонид срещна Таня, неговият брак съществуваше само на книга. Освен това той постъпи с жена си и сина си доста благородно според мен. Обезпечи ги до края на дните им. Съгласете се, че при разводите невинаги става така.

Турецки разбра, че тук е попаднал в една цитадела на защитниците на Татяна, които ще отстояват правотата ѝ до последна капка кръв. Разбира се, за нейните връзки, а още повече за изневерите ѝ едва ли ще може да получи някаква информация дори при условие че все пак нещо им е известно. Тези хора, разбира се, бяха я носили на ръце още от детството ѝ. Още повече че за бащата тя явно е била късно дете, а към такива мъжете се привързват повече. На колко ли години е бил, когато тя се е родила, съобразяваше Турецки. На петдесет примерно или някъде там. По принцип нищо особено. А жена му е по-млада с двайсетина години, което също не е чак толкова удивително.

„Интересно, дали те са били доволни от този брак?“ — запита се Турецки, докато разглеждаше стария Христофориди и неговата жена.

— А вие доволни ли бяхте, когато Татяна се омъжи за Леонид Бурмеев?

Родителите отговориха веднага, по-точно почти веднага. Но имаше момент на объркване. Те се спогледаха. След това заговори бащата. Той някак се изпъна целият и като гледаше право в Турецки, каза:

— В първия момент не ни се хареса, че женен мъж ухажва Таня. И мисля, че това не би се понаправило на някой родител. Но когато опознахме Леонид по-отблизо, ние одобрихме този брак. Да. Той се оказа много добър мъж, любещ и внимателен. Таня е прекрасно осигурена.

— Често ли сте били при нея, след като се омъжи?

— Е — по лицето на стареца се появи някакво изражение, което Турецки не разбра веднага, — не особено често. Обикновено тя сама ни навестяваше.

„Така — помисли Турецки. — Значи не са ги канели много там. Старецът и досега е обиден от това.“

— Но след гибелта на Леонид сте се виждали — каза той. — А и, разбира се, сте навестявали дъщеря си в болницата. Знаете ли диагнозата ѝ, знаете ли, че са я изписали?

Майката два пъти кимна с глава, после сякаш внезапно си спомни нещо, припряно каза:

— Да, обаждаха ни се от милицията, казаха, че са я изписали.

— А вие не знаехте ли?

Старецът скръбно поклати глава:

— Тя не ни е казвала.

— Къде може да е сега?

— Не знам — твърдо отговори старецът.

„Лъжеш, стара лисицо, знаеш“ — помисли Турецки.

„Знам, но няма да кажа“ — сякаш казваха тъмните очи, които го гледаха в упор.

Настъпи пауза. Турецки разбираше, че хората чакат да стане с дежурното „извинете за безпокойството“ и да си отиде. Разговорът с него им беше неприятен не само защото беше разпит, но главно защото им се налагаше да си кривят душата, казано по-просто — да лъжат. Естествено, за да отърват дъщеря си. Мълчанието им убеди Турецки повече от всичко друго, че Татяна не е похитена от болницата, не е отведена насила. Тя си е отишла сама и най-вероятно още тогава, в стаята на Турецки, е знаела, че никакво „скоро“ няма да има.

А и така ли се държат родители, чиято дъщеря е изчезнала? Те самите биха засипали с въпроси следователя, щяха да тъгуват и да се оплакват, а не да пазят такова вежливо, официално мълчание. „Те безусловно знаят къде е Татяна“ — разбра Турецки. Мозъкът му работеше с бързината на компютър, който търси нужния файл. Тя би могла да се крие при някого от приятелите или любовниците си, които родителите не познават. Единствената приятелка от старите времена, която ѝ е останала, е Алочка Зуева. Татяна беше сменила цялото си останало обкръжение веднага след като от Христофорици се бе превърнала в Бурмеева. Ако това е така, значи родителите ѝ с нищо не могат да помогнат. Но пък има и шанс тя да се крие при някой роднина.

Паузата се проточи. Родителите на Татяна продължаваха да гледат очаквателно младия човек, който никак не искаше да си тръгва. Турецки направи някакво движение, което те в първия момент приеха

като знак, че той най-после се кани да се надигне. Обаче вместо това следователят извади от вътрешния джоб на самото си сгънат на две лист. Това беше фотороботът на „социолога Игор“.

— Познат ли ви е този човек? — попита Турецки, като им показва портрета.

— Не — съвсем искрено отговори бащата, — никога не съм го виждал.

Майката на Татяна също не позна човека, изобразен на портрета. Както се стори на Турецки, те говореха напълно чистосърдечно, между впрочем той и не очакваше, че Татяна би запознавала родителите си с подобни хора.

— Е, какво пък, тогава всичко е ясно. — Турецки небрежно пхна портрета на „Игор“ в страничния си джоб, давайки да се разбере, че разпитът е приключил. В очите на Татянините родители се появи облекчение.

Когато вече се надигаше, Турецки забеляза:

— Аз, да си призная, отначало ви взех за дядото на Татяна, Иван Афанасиевич.

— Нищо чудно — поклати глава старецът. — Все бях млад, а изведнъж, като се погледнах в огледалото — побелял съм като сняг. Когато Танюшка се роди, все още младеех. Бях на петдесет и пет.

— Как? — Турецки смръщи чело. — Значи сега сте...

— На седемдесет и девет, скоро започвам осмата десетица — отвърна Иван Афанасиевич.

— Е, тогава просто прекрасно изглеждате — каза искрено поразеният Турецки.

— В техния род са все дълголетници — каза Елена Александровна, — неговата майка още е жива, бабата на Таня.

Едва сега Елена Александровна разбра, че се е изтървала.

Мъжът ѝ я стрелна с очи и тя си прехапа езика. Турецки се престори, че не е забелязал настъпилото неловко мълчание, и каза колкото се може по-небрежно:

— Така е, вероятно климатът. Тя навярно не живее в Москва.

— Разбира се — припряно се съгласи старецът. — Живее във Витязев, около Анапа. Наистина трябва да я навестим тая година. Та тя вече е на сто и една година.

— Не знам дали бих искал да доживея тази възраст — поклати глава Турецки. — Май че не.

— Да можехте да видите нашата баба — махна с ръка Елена Александровна, — тя прекрасно се движи, още домакинства вкъщи, сама слиза... — Тя отново се запъна.

— Сама слиза по стълбите на двора — подхвана недовършената фраза мъжът й. — Там, знаете ли, е прието да се правят високи преддверията. И тя слиза сама, храни кокошките, жизнена е още.

— Е, извинете, че ви задържах. — Турецки се надигна, без да разпитва повече нито за Татяна, нито за баба й.

Танините родители излязоха да го изпратят в коридора.

— Вие сигурно се безпокоите за дъщеря си — каза Турецки.

— И още как! — побърза да го увери Иван Афанасиевич. — Направо сърцето ми се разхлопа.

„Точно така“ — отбеляза си Турецки. Докато затваряше след себе си вратата, той буквално видя сцената, която се разиграваше сега в апартамента на Христофориди: Танините родители отначало облекчено въздъхват, а после старецът започва да се кара на жена си, че тя едва не се изтървала.

Още не беше късно, можеше пак да отиде на „Петровка“ или да се запъти към „Милников“, за да поговори със Станиславски, но Саша Турецки изведнъж усети, че силите му всеки момент ще го напуснат. „Права беше Шура“ — мрачно помисли той и се запъти към къщи.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ВТОРА

БАБА СТАВРУЛА

1.

Старицата, цялата в черно, седеше в креслото с чашка черно кафе в ръцете.

— Пийте — каза тя на седналия пред нея, — а после ще ви погледам на кафе. Много познавам. Всичко, което кажа, се сбъдва.

Тя помълча и отпи малка глътка. Сбръчканото ѝ лице беше старо, дори древно, слабите ръце, държащи чашката, бяха покрити с жълта пергаментова кожа. Но очите ѝ бяха живи и се взираха с интерес в света.

— Когато се омъжвах за пръв път — продължи тя с мек, леко съскащ акцент, — веднага казах, че няма да излезе нищо добро от тази сватба. Но женихът се смееше, не вярваше. Уговори ме. И по време на венчавката, когато стоях със свещта в ръце, ми пламна булото. Пламна и изгоря. Лош знак. И наистина минаха няколко месеца. Мъжът ми имаше голяма къща в Сухуми точно на крайбрежната улица. Веднъж взе файтон, излезе извън града право на брега и както си беше в скъпия костюм, се хвърли в морето, та се удави. Хората му наговорили за мен всякакви глупости и той взел, че повярвал. — Тя се обърна към Татяна. — Така и ти, чедо, не ти трябваше да се жениш за този човек. Е, какво, доизпихте ли го? Сега обърнете чашките ето така на чинийките. Покажи ми своята!

Татяна подаде на баба си своята чашка, по дъното на която причудливо се беше разляла утайката.

— Ох, Таня, трудно ти е, облаците край теб съвсем са се сгъстили. А дали ще се измъкнеш... — Бабата помълча, разглеждайки плетениците на кафето, — не знам, и да, и не май. Тъмна ти е съдбата, погубила си един човек и другия ще погубиш, а може и още някой.

— Ама че гадаене! — усмихна се Татяна. — Че аз това и сама си го зная. Нищо ново не ми каза, бабче.

— Не искам да те лъжа — отвърна бабата. — Търсят те и ще те намерят тези, дето те търсят. А после те чака път, но е много мътен нещо.

— Ох, бабче, по-добре да не ми беше казвала! — Таня стана и като взе от ръцете на баба си чашката, я пхна под струята на умивалника, докато изми предателската кафеена утайка.

— А мен какво ме чака? — попита третият от присъстващите.

Баба Ставрула взе от ръцете му чашката и дълго се вглеждаше в съдържанието ѝ, като клатеше глава:

— Теб, момче, също те търсят.

— Ама ти все едно и също! — раздразнено я прекъсна Татяна.

— И ще те намерят... а после... — Тя тежко въздъхна. — Пази се, момче!

— Благодаря — каза младежът. — В Армения също гледат на кафе.

В кухнята влезе пълна черноока жена:

— Хайде, бабо, трябва да подишате чист въздух. Отворих вратата на балкона.

— Старост-нерадост — проговори старицата, докато тежко се надигаше от мястото си.

Когато младите хора останаха сами, се възцари мълчание. После младежът попита:

— Вие внучка ли сте на баба Ставрула, или правнучка?

— Внучка — разсеяно отвърна Татяна, потънала в мислите си. — Аз съм късно дете.

— Удивителна жена е баба ви — каза младежът.

— При вас в Армения няма ли столетници? — откликна Татяна.

— Има, но всеки път се удивявам. Възхитен съм — продължи той — и от нея, и от вас.

— От мен пък защо? — Татяна се усмихна, прекрасно разбирайки какво обяснение ще последва.

— Възхищавам се от всичко прекрасно, в това число и от прекрасната жена.

— Шегувате се — кокетно каза Татяна и го погледна право в очите, но веднага се извърна, стана нервно и се приближи до прозореца. — Как ми омръзна всичко! Кой сте вие?

— И аз самият вече не знам — отвърна младежът.

— Корина ви наричаше Серьожа, така че си имате име.

— Някога — отвърна Сергей. — Сега вече е някакво друго. Никак не мога да привикна към него.

— Добре — нетърпеливо махна с ръка Татяна, — стига сте се обвивали в тайнственост. Или това ви е номерът с жените? Те нали обожават романтичното?

— Колко сте зла — каза Сергей.

— А от какво да бъда добра? — усмихна се накриво Татяна.

2.

Григорий Иванович невероятно бързо навлизаше в ролята си. Разбира се, голяма помощ му оказваха референтите и помощниците, които успяваха винаги навреме да му прошепнат на ухото нужните имена, преди важни заседания и преговори подготвяха проектите за речите, написани така, че някои места лесно можеха да се променят в зависимост от развитието на събитията. Но Григорий Иванович също не се объркваше, той все по-често започваше да говори със свои думи и по всичко изглежда се получаваше нелошо.

Единственото, от което се опасяваше, бе срещата с истинската Фаина Петровна. За щастие нейният племенник Женя Точилин, който чрез Дроздов беше в течение на събитията, навреме уговори леля си да замине за Сочи и там да си почине и едновременно да си направи пълно медицинско изследване. Това значително облекчи задачата на чичото и като се оправдаваше със заетост, той през цялото време живееше в Кремъл, без да се отбива до жилището си, където роднините лесно биха могли да го заподозрат.

Останалите, изглежда, не забелязваха нищо. Минаха само няколко дни, а Григорий Иванович започна малко по малко да забравя кой е всъщност. И ето тази сутрин той с уверена крачка влезе в съвещателната зала, където се провеждаше извънредно заседание.

Думата взе Степанов.

— Антинародният режим на Дешериев е изпаднал в дълбока криза и няма перспективи за изход от нея — четеше той от един лист. — Дешериев не успя да си осигури поддръжката на чеченските граждани и авторитетните чеченци извън пределите на републиката. Като се опита да стане едноличен лидер на републиката, Дешериев бързо се озова в ръцете на мафиотските групировки, които защитават

своите престъпни интереси. Той има надеждни покровители и съюзници сред реакционните политици в Русия. Чеченският народ е уморен, той не иска повече да търпи дешериевщината. Силите на опозицията се сплотяват. Разбира се, има някои незначителни проблеми, но прогресивните лидери на Чечня надмогват своите лични амбиции и районът на Надгерек в очите на всички чеченци стана символ на надеждата за скорошно освобождаване от продажния режим. Според нашите оперативни данни във всички райони, контролирани засега от Дешериев, са създадени нелегални комитети за съдействие на опозицията. Комитетите се въоръжават. Сигнал за съвместното настъпление срещу дешериевщината ще бъде щурмът на Грозни от силите на опозицията.

— А ще има ли сили за щурм опозицията? — попита някой.

— Що се касае до оръжието, като че ли всичко е наред — отвърна Степанов. — Те обещаха да осигурят и личния състав. Не им стигат опитни командири, обаче има изход. В армейските части има офицери, готови да помогнат. И Нил Сергеевич не възразява срещу уволнението им от Въоръжените сили, временно, разбира се. А и безработните където искат, там си ходят. Може някой да замине за гъби, друг със семчици да търгува — подхилна се докладчикът. — Но Нил Сергеевич Галкин уверява, че момчетата са проверени, няма да посрамят честта на пагона, ще поработят по основната си специалност. Двеста човека. За нашата армия това не е голяма загуба, при това е временно.

— Аз познавам чеченците. Ако се набутаме във вътрешни те им разпри, само след ден от цялата опозиция ще останат десет души последни авантюристи, а оръжието ще се обърне срещу руските „окупатори“ — заяви някой, явно цивилен. — А как смятате да се оправите с тежкото въоръжение?

— Ще се оправим. Под бронята не се вижда националността, в самолета пък съвсем.

— Вие чувате ли се какво говорите? — не се спираше цивилният. — Та това е нашето въздушно пространство? Дори без опознавателни знаци, или ще се наложи да си признаем, че това са ВВС на Русия, или че ПВО съвсем не работи! Как ще обясните това? И у нас вече няма глупаци, а на Запад пък съвсем...

— Не нервничете. Ще намерим какво да кажем. Имаше разговор с министъра на външните работи. Той по принцип не възразява.

Цивилният все по-малко се харесваше на чичото. Театралният опит му помогна да приключи авторитетно дискусията.

— Работата е ясна — по президентски решително каза той. — Трябва да се помогне на опозицията. Минаваме към следващия въпрос.

3.

В коридора на милицията Турецки се сблъска с капитан Сивич, който изведнъж взе да се държи по съвсем необичаен начин. Той хвана Саша за ръкава и го замъкна в един тъмен ъгъл, после, като се увери, че наоколо няма никой, каза:

— Точно теб търся, Александър Борисич. Чу ли за взрива на улица „Пясъчна“? Това те засяга. Току-що ми се обади експертът пиротехник.

— Вчера следобед целия ден се търкалях вкъщи — обясни Турецки. — И какво е станало там? Пак ли банкерите? Или просто „невнимателно боравене“?

— Може да се приеме, че е невнимателно — все така тайнствено отговори Сивич. — Само че е гръмнала същата дяволия като на „Малая Филевска“.

— На теб ли е възложено следствието?

— Случайно се оказах там. Нямаше кого да пратят. Въобще случаят е такъв. Апартаментът е нает от някой си Григориев, платено е до края на годината, самият Григориев е с бизнес виза в Канада. Крупен бизнес — нефт, конверсионни технологии. По всички данни като че ли е чист, така че не можеш го пипна с Интерпол, а сам едва ли ще дойде в милицията. Трупът практически не може да се разпознае, на това, което е останало от него, няма никакви особени белези. Съседите в хор твърдят, че след заминаването на Григориев никой не е влизал в апартамента. Обаче имаше една зацепка. В кухнята намерих пейджър. Не са го забелязали веднага — лежеше върху микровълновата печка.

— Пейджър ли? — повтори въпросително Турецки.

— Ами да. Такава електронна джаджа, по-малка от кутия цигари. Носиш я със себе си и когато има съобщение за теб, тя писука. Има малко екранче, може да предаде няколко изречения.

— Е и какво?

— Ето какво. — На лицето на Сивич се появи някакво странно, виновно изражение. — Пейджърът изчезна.

— Как изчезна?

— Изпари се. Аз иззех на място някои неща, останките от взривното устройство пратих тук за експертиза, а пейджъра и разни дреболии предадох по опис в сейфа на Нелюбин. Тази сутрин отивам при него, исках да видя дали не се е появило някакво съобщение на пейджъра. Няма го. Всичкият друг боклук си е на мястото, а от пейджъра няма и следа.

— И ти какво?

— Какво, какво... Веднага при Романова. Назначиха служебно разследване. Само че нали разбираш...

— Всички са заети...

— Точно така... На мен от тревога стомахът ми цвърчи. Знаеш нали, някои, когато нервничат, не могат да хапнат, а на мен ми идва направо вълчи апетит. Е, кой както иска, а аз ще ида да хапна нещо. Ще дойдеш ли, Саша?

Докато слизаха по стълбите, Сивич тихо каза:

— Аз поразгледах пейджъра. Само че не го писах в доклада и не смятам.

— Имаше ли нещо интересно?

— Иди го разбери! „Свържи се с Валентина“, „В пет иди при Филип“. Има една следа, много редки прякори: „Пъпа търси Скронц.“ Знаеш ли, Саша, аз съм просто ченге и не искам да се забърквам в тия неща. Разбира се, и преди са изчезвали веществен доказателства, но не и в МУР... Сега се боя самият аз да не изчезна.

Турецки се засмя:

— Преди беше по-просто: Келявия и Пломбата, Осетинеца и Китаеца, Колка Умника и Петка Заека. А сега: Пъпа! Че и Скронц! Това да не е някакъв торбест звяр?

— Не знам, не съм чувал. — Василий Василиевич нямаше настроение за шеги.

— Не провери ли по картотеката?

— Ти чуваш ли се? Да не искаш да го раздувам из целия МУР? Не съм проверявал и нямам намерение. И въобще нищо не съм ти казвал. Ако искаш — ще ти дам да погледнеш делото.

— Разбрах. А как въобще се работи с този пейджър?

— Набираш по който и да е обикновен телефон номера на оператора и казваш: „Предайте еди-какво си на еди-кой си абонат.“ Между впрочем никога не дава заето.

— Слушай, че то е съвсем проста работа да се научи кой е абонатът.

— Тъкмо с това смятах да се заема днес.

— Ако има нещо ново — обади се.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ТРЕТА

„ПРИ ПОЛЯ“

1.

Главата му се цепеше. Изглежда, като резултат от недоизлекуването и от това, че Турецки още от сутринта отиде в МУР, а оттам в градската прокуратура. Но той просто не можеше да лежи и да чака кога ще зарасте това злополучно рамо.

В джоба му лежеше фотороботът на „социолога Игор“, когото засега никой не разпознаваше. Романова и паралелно с нея Грязнов търсеха бабата на Татяна Бурмеева. — След разговора с нейните родители Турецки беше вече сигурен, че Татяна е именно при нея. А сега и този пейджър. Турецки чувстваше, че трябва да се посъветва. Къде ли беше Меркулов...

На бюрото пронизително иззвъня телефонът. Саша вдигна слушалката:

— Как е самочувствието?

— Константин Дмитриевич! — възкликна Турецки с нескрита радост. — Тъкмо за вас си мислех.

— Трябва да се видим.

— И аз точно затова...

— Знаеш ли ресторанта „При Поля“? — прекъсна го Меркулов.

— Знам го.

— След половин час там.

Имаше нещо такова в гласа на Меркулов, че Саша само отвърна кратко:

— Ще дойда. — А в себе си си помисли: „Ама че местенце намери!“

2.

Ресторантът „При Поля“ се намирал в едно от големите здания на улица „Полина Осипенко“. Досега Турецки познаваше това заведение само отвън. И то не предизвикваше у него рефлексивно

слюноотделяне, напротив — по-скоро можеше да се очаква активизиране на жлъчката. Входната врата беше съвсем обикновена, тоест преди пет години, когато той за пръв път обърна внимание на това заведение, такива дървени лакирани врати с масивна излъскана месингова дръжка имаше единици, но сега те не се набиваха на очи на фона на московските фасади. Мраморната козирка над вратата също не будеше учудване. Но тесният и висок прозорец-витрина поразяваше, както и преди. На стъклото беше наплескана радушно усмихваща се жена в предвоенна лятна униформа. Тоест не беше наплескана, картината беше съвсем реалистична. Саша и представа си нямаше как е изглеждала истинската Полина Осипенко, но някак си не се съмняваше, че портретната прилика е спазена. Но главата на тази Полина се увенчаваше от невероятно грамаден и нескопосен кокошник^[1]. Това беше достатъчно Турецки всеки път гнусливо да се извъръща само като види вратата на ресторанта.

Но този път той разгледа подробностите.

Във вдигнатата си ръка Полина Осипенко държеше ченгел. Именно на такива, по смътните спомени от детството, в месарниците някога окачваха месото. Вместо прасенце на ченгела висеше дъска за менюто с надпис: „ХАПНИ СИ ЛЪНЧА“, направен с нелепо неуместен черковнославянски шрифт. По-долу се кипреше старателно изписано с тебешир меню:

Салата Полева
Асорти Поле-Поленце
Жулиен по Полски
Агнешко „Полонез“

Турецки влезе. От миниатюрната — метър на метър — площадка стълбите слизаха надолу към подземието. Някъде отстрани изплува гардеробиерът, външността на когото не оставяше и грам съмнение, че служи и като бияч: рижав, къдрав здравеняк с широка, мускулеста фигура, на ръст поне метър и деветдесет. Впрочем обсипаната му с лунички физиономия добродушно се усмихваше:

— От сърце ви се радваме, моля заповядайте.

Турецки съблече шлифера си и застина за секунда, очаквайки номерчето.

— Не се безпокойте, Александър Борисович, при нас е по домашному. — Наистина закачалката изглеждаше съвсем по домашному, там имаше не повече от десетина дрехи. — Влизайте, влизайте, Константин Дмитриевич вече е тук — завърши здравенякът и гостоприемно разтвори вратата към залата.

По-точно това беше неголяма стая, всичко на всичко със седем масички, и посетителите бяха съвсем малко. Срещу Турецки се устреми невисок здравеняк с маслени очички:

— Здравейте, Александър Борисович, заповядайте в кабинета.

Това беше стопанинът на заведението Пал Палич Манко.

Независимо от размерите си ресторантът „При Поля“ веднага след откриването си привлече вниманието на един от местните чиновници. Той взе ресторантчето „под крилото си“, в резултат на което Пал Палич първо изрева, а после взе да се замисля сериозно дали да не се омиа някъде по-далеч от Москва, а и въобще от Русия.

Така и щеше да стане, ако Главната прокуратура не беше започнала борбата с рушветчиите. На Манко му провървя — неговият случай се водеше от началника на следствения отдел Меркулов и в резултат „Поля“ се освободи от незаконните данъци. Доколкото Пал Палич знаеше, това беше едва ли не единичен случай, и той започна да счита след това Меркулов за свой ангел-хранител. Разбира се, за такъв гост, че и в дванадесет на обед, мъничкият шестметров кабинет беше винаги свободен. Точно там Манко заведе и Турецки.

— Константин Дмитриевич — суетеше се Манко, — имаме прекрасен арменски коняк, съвсем оригинален, или по-добре да ви донеса водка или вино?

— Донеси минерална вода — отвърна Меркулов и се обърна към Турецки: — Ти какво предпочиташ, Саша?

— За мен водка — отговори той.

След минута всичко стоеше пред тях, а освен това предястия от месо и риба, салата, която в друг ресторант щеше да се нарича „Столична“, а на домашната празнична маса — „маслинова“, отделно — краставички, домати, маруля. Пал Палич май се канеше да донесе още нещо.

— Стига де, какво правиш — спря го Меркулов. — Не сме дошли да обядваме, търсехме си тихо място. Сега в Москва не е лесно да намериш такова, сам знаеш.

Манко разбиращо кимна и веднага изчезна. Турецки и Меркулов останаха сами.

— Заплитат се сериозни неща, Саша — каза Меркулов. — Нали ти разправих какво ми разказа в болницата Саруханов, преди да го прехвърля при роднините му?

— По повод покушенията срещу банкерите ли? — попита Турецки. — Като че ли е настъпило затишие с тях, не ви ли се струва?

— И това е съвсем разбираемо — кимна Меркулов. — Постигнаха целта си, устроиха „черния вторник“, валутна спекулация в особено крупен мащаб. Това трябваше да се организира и те отстраниха или уплашиха всички неудобни. Работата е свършена.

— Но Саруханов...

— Накратко, няма да те измъчвам. Според Саруханов аферата произлиза от държавните структури, а ако се говори конкретно — лично от другаря Корсунски.

— Е, разбира се! Винаги съм подозирал, че тук няма никаква „кавказка“ мафия, както и досега мисли Шведов. Все пак тъпак е той, заповядаха му да се бори с определен тип организирана престъпност и сега навсякъде само такава вижда. А че престъпността може да бъде и държавна, изобщо не му минава и наум. Имам предвид висши държавни чиновници. Но ще бъде много трудно да се доберем до тях, макар че имам някои нишки.

Турецки изпи чашката си и набоде на вилницата парченце пушен салам, после подробно преразказа на Меркулов историята на „социолога Игор“.

— Добре би било да покажем този фоторобот на Саруханов, може пък да го познае... Ще взема да ида при него.

— Добре, Саша — съгласи се Меркулов. — Доверявам ти се, но помни, че животът на Саруханов виси на косъм.

Известно време мълчаха. В кабинета надникна Пал Палич и като видя, че гостите са заети с храната и за известно време са прекратили секретните си преговори, донесе желирана бяла риба и към нея бутилка бяло вино.

— Стига, Пал Палич — запротестира Меркулов. — Така ще се разориш накрая.

— Съвсем даже няма да се разоря — многозначително отбеляза Манко и пак изчезна.

— Да, Константин Дмитриевич, действително се заплетоха нещата. А сега и чичото.

— Точно затова исках да поговоря с теб. Корсунски е цветенце. Е, настанил се някакъв далавераджия на високо кресло, но когато престъпник и убиец охранява президента, това вече е доста по-лошо.

Турецки изумено замълча.

— Виждаш ли, Саша — Меркулов замислено потри брадичката си, — аз, разбира се, може и да греша, но ми се струва, че има всички основания да заподозреам един човек, който лесно би могъл да организира и трите покушения. И най-вероятно е отвлякъл президента. Ти, разбира се, ще ми възразиш, че това са догадки. Съгласен съм, така е. Но нещо ми подсказва, че нещата никак не са прости. Този човек е самият Шилов.

— Самият началник... — възкликна Турецки, но навреме понижи глас — на спецохраната? Константин Дмитриевич, това е невъзможно.

— Една жена го е разпознала по телевизора... Преди тридесетата години беше свидетелка при мен по едно глупаво дело... — Меркулов помълча, разбирайки колко несериозно изглеждат основанията за тези подозрения. — Тази жена има феноменална памет, попитай Сивич, той нееднократно се е убеждавал в това. И тя е познала Шилов на екрана на телевизора. Не го е виждала тридесет години и все пак го е познала. Той тогава още служел в КГБ и видимо е бил един от основните участници в случая с изчезването на секретен агент от източногерманската ЩАЗИ, който по заповед на нашите върховни е внесъл в швейцарска банка известна сума на предявител. Та той е трябвало да съобщи кода на тази сметка лично на Андропов, който тогава оглавявал комитета. Без тези пари братските работнически партии по цялата Южна Америка са щели да останат на сухо. Само че на сухо, както винаги, сме се оказали ние — партиите получили своето, макар и със забавяне. Изтръскали за пореден път златния запас и подхранили братята. А парите са такива, че дори е страшно да си помислиш: Парагвай и Уругвай можеш да купиш. Та значи пристигнал

„вносителят“ в Москва и изчезнал. Дошъл до комитета, а до Андропов не стигнал. И кода не успял да съобщи, както разбираш. Случаят е бил засекретен, аз научих за него неотдавна съвсем случайно. Влязъл в сградата и повече не излязъл. Както се казва: „В една стая отивал — попаднал в друга“, така и си останал там. Значи някой е получил тези пари вместо братските партии.

Когато немецът вече го нямало и от него останала само така да се каже телесната обвивка, Шилов и неговите съучастници обърнали джобовите на агента на ЩАЗИ и намерили номерчето от гардероба — той си предал шлифера и шапката на влизане в КГБ. За да не събуждат подозрения, които без съмнение биха предизвикали непотърсените вещи, Шилов лично ги взел и ги облякъл, а после, ни лук ял, ни лук мирисал, излязъл на улицата. Той не можел да знае, че гардеробиерката Галя прекрасно помни лицето на всеки, който ѝ предавал връхната си дреха, и че тя за цял живот ще запомни лицето на този, който е навлякъл чуждите шлифер и шапка. Убедително ли е, Саша?

— Не много — поклати глава Турецки.

— На твоє място аз може би също щях да се усъмня. Но ако не вярваш на гардеробиерката с феноменалната памет, дай все пак да приемем като работна версия, че под президента рови Шилов. Ти самият каза, че това може да бъде само някой от най-близкото му обкръжение.

— Но нали го е нямало в самолета? — възрази Турецки.

— Е, Саша, това е въпрос на техника. Когато казвам „рови“, нямам предвид, че той лично търчи около президента със сапъорска лопатка! На теб ли да обяснявам — него го е нямало, но подчинените му са били там. Малко ли начини има да ги притиска — а и с такива пари. Ако Крутикова не греши, а аз някак си съм сигурен, че това е така, значи той не е бедняк и може да си позволи да похарчи малко, за да подкупи когото трябва.

— Добре, нека да е така. Но какво ще правим, Константин Дмитриевич? — вдигна очи към него Турецки. — Не бива да седим и да чакаме!

— Не бива — съгласи се Меркулов.

На вратата се появи Пал Палич:

— Константин Дмитриевич, току-що докараха пресни плодове: папая, манго, ягоди, много сладки. Искате ли?

— Не — решително поклати глава Меркулов. — По една чаша чай с лимон и стига толкова.

3.

Турецки се върна от обеда много объркан. Дори чистачката леля Люся, която, общо взето, го обичаше, промърмори, че се носи по коридора „като смахнат“, без да гледа къде стъпва. Той се втурна в кабинета си и като се тръсна на стола, нервно запуши. Телефонът иззвъня.

— Саша, обаждам се от Останкино — раздаде се в слушалката гласът на Сивич.

— И какво, разкараха ли те?

— Напротив, всичко върви по мед и масло. Обаче нямаше да имам късмет, ако не бяха задигнали БМВ-то на тукашния бос. Поомачкали шефа в метрото и сега е зъл като дявол. Вика: „Пипнете ми ги тия!“

— Установи ли абоната?

— Даже двама. Този началник устрои издирване на Скронц из цялата база данни и освен нашето „Пъпа търси Скронц“ излезе още „Скронц търси Пъпа“. Естествено на различни номера. Но номерата са регистрирани все на една и съща Даря Лукинична Арзамасцева. Между впрочем родена в 1908 година. Искаш ли адресчето?

— Менте! Може дори да не го проверяваме.

— Това не е всичко. За всеки абонат, се пази архив от сто съобщения. Загиналият има три непълни денонощия, но затова пък другият абонат за половин година е получил само седемдесет и едно. Преписах архива.

— Пердаши веднага при мен. В МУР не се пъхай.

— Както кажеш. За да не ти е скучно да чакаш, мога да ти съобщя, че три пъти е било предадено: „Скронц разрешава.“ И датите са много интересни — последната е 10 октомври. Досещаш ли се какво може да разрешава?

— Я не ме мъчи, карай направо!

— „Хладнокръвно, Маня, не сте на работа.“ Според мен е по-добре ти да дойдеш тук. Местният бос те чака.

[1] Старинен руски накит за глава в северните области под формата на диадема. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТА

ДАРЯ ЛУКИНИЧНА АРЗАМАСЦЕВА

1.

Не може да се отрече, че понякога дори най-отрицателните факти от живота изиграват положителна роля. Турецки, както и Романова, и Меркулов, и много други техни колеги по нелекия труд в правоохранителните органи, разбира се, ратуваха Русия да се превърне в правова държава.

А в правовата държава между впрочем съществува тайна на кореспонденцията и други подобни тайни и едва ли така просто можеш да получиш копие от съобщенията на чужд пейджър, още повече ако нямаш съдебно решение или поне някакъв документ, та бил той и за красивите ти очи. Но на Турецки никак не му се искаше да се обръща към висшестоящите структури за разрешение — и тъй като не живеехме в правова държава, това трябваше да се използва.

Примерно така разсъждаваше той, докато пътуваше към телевизионната кула в Останкино.

Изобщо и в частност нещата се оказаха така, както казваше Сивич. На Турецки много му провървя, че през нощта бяха задигнали новичкото БМВ на началника на отдела за радиовръзка. Началникът, макар да не беше от бедните, все пак не бе от хората, които в такива случаи само тежко въздъхват и на следващия ден си купуват нова кола. Затова направо му се плачеше за новичкия „баварец“ и за да почнат веднага да го издирват, беше готов да даде не само копията от съобщенията на пейджъра с номер 20573, но и копие на самия пейджър.

— И какво излиза? — попита Турецки. — Те ще предават нещо на този пейджър, който ни задигнаха направо от МУР...

— А съобщението ще се дублира — и на техния, и на вашия пейджър — спокойно забеляза началникът, започнал вече да пълнее млад мъж в тъмносив костюм с жилетка. — Само че ви моля да не ме афиширате...

Началникът на отдела за радиовръзка също знаеше, че не живее в правова държава, и резонно предполагаше, че откраднатите коли не ги намират предимно защото не ги търсят особено, но ако много искат, могат случайно и да намерят дадена кола.

— Добре — отвърна Турецки. — Ще направя всичко, което е по силите ми. — Направо от Останкинската кула той се обади по телефона на Романова и Грязнов, дори и на Меркулов в прокуратурата на Русия и с открит текст им предаде, че на него — Турецки — тази кола му трябва като въздух. Романова обеща от своя страна да се свърже с КАТ и областната милиция.

— Е, както виждате — разпери ръце Турецки, — вдигнах на крак милицията, прокуратурата и частна детективска агенция. Направих всичко, което мога.

Той излезе от Останкинската кула, отнасяйки в джоба си пейджър, дублиращ съобщенията, постъпващи на номера на Даря Лукинична Арзамасцева.

2.

Турецки се приближаваше към старата тухлена сграда в двора. За разлика от повечето постройки от миналия век тази беше съвсем неугледна, дори уродлива. Види се преди сто и повече години я бяха построили за даване под наем на по-бедни и по-обикновени хора. Никакви архитектурни излишества, неизмазани тухлени стени, боядисани в мръсножълт цвят. В съветско време отвън бяха пристроили асансьорни шахти, които сега застрашително надвисваха над козирките на входовете. Преди сто години този район сигурно не се е смятал за централен — оттук беше далеч и до „Охотний ряд“, и до Червения площад, далеч, разбира се, според мащабите на миналото столетие. Сега биха казали — на една ръка разстояние.

„Барашевска, пет — четиринадесет“ — спомни си Турецки.

Когато напускаше гостоприемния Пал Палич, Саша попита Меркулов за местонахождението на Костаки, бивш Саруханов. Той му даде адреса, но го помоли да не го записва никъде. Когато враг ти е цялата банкова мрежа, оглавявана от самия господин Корсунски, налага се да си предпазлив. Успяха да скрият Саруханов, но и най-малката грешка можеше да провали всичко.

Турецки се качи на четвъртия етаж и позвъни. Той забеляза, че преди да се отвори вратата, шпионката мигна — значи първо внимателно го огледаха. Саша нарочно застана така, че да го виждат по-добре. След което се разнесе глас:

— Кого търсите?

— Трябва ми... Сергей или... — каза Турецки и като понижи глас, добави: — Идвам от Константин Дмитриевич.

Зад вратата известно време се побавиха, после отвориха. На прага стоеше пълна арменка на средна възраст в тъмна рокля.

— Влизайте — каза тя.

Турецки влезе и жената припряно затвори вратата след него.

— Сам ли сте? — попита тя.

— Както виждате — отговори Турецки.

Жената не го покани в стаята и Саша остана в просторния коридор. Виждаше се, че тук живеят небогати, но достатъчно заможни хора. В специално вградения гардероб висяха хубави палта, кожени якета. През пролуката от недобре затворената врата се виждаха кристален полилей и скъп килим на пода.

След няколко минути жената се върна и късо каза:

— Елате.

Тя заведе Саша в голяма светла кухня, където го чакаше висок слаб мъж с тъмни очи и тънък, леко изгърбен нос. Това беше Саруханов. Всъщност от последната им среща не беше минало много време, но се виждаше, че Сергей се е променил. Ако тогава в очите му се четеше безпокойство и страх, то сега ги бяха сменили умора и някакво безразличие към собствената съдба.

— Здравейте, гражданино следовател — каза Саруханов, който също позна Турецки. — Какво, дойдохте да навестите своя подопечен ли?

— Не, Сергей Тотосович, по работа.

Турецки седна на стола, запуши и едва след това извади от джоба си старателно сгънатия лист с фоторобота на „социолога Игор“.

— Разгледайте го внимателно, познат ли ви е този човек?

Саруханов взе портрета и няколко минути съсредоточено се взираше в неживите, малко схематични черти, неизбежно присъщи на тези изкуствени портрети.

— Не, май не — каза накрая Саруханов.

В гласа му Турецки усети неувереност.

— Сигурен ли сте, че никога не сте го виждали?

— Сигурен съм, че сред моите познати е нямало такъв — отвърна Саруханов. — А дали съм го виждал или не, не мога да ви кажа. Може и да съм го виждал. Толкова хора съм срещал и така, и по работа, трудно мога да си ги спомня всичките.

— Но не можете да твърдите, че със сигурност не сте го виждали?

— Не мога.

— Знаете ли, Сергей — каза Турецки, — ще ви оставя този портрет. Може изведнъж да си спомните, че сте го виждали все пак. Вие нали нещо си спомняте май?

— По-скоро ми се струва, че нещо си припомням — усмихна се Саруханов. — Но дайте го, ще помисля. Аз имам доста добра зрителна памет, но не можеш да запомниш всички, с които си пътувал в трамвая, нали?

— Така е, и все пак...

Турецки се надигна. Той не искаше да се задържа дълго при роднините на Саруханов, това не беше безопасно, някой можеше да види, че тук идва следовател.

— И още нещо. — Турецки се усмихна. — Константин Дмитриевич ви моли да бъдете колкото се може по-внимателен. Постарайте се засега да не излизате навън.

— Аз се старая — мрачно отвърна Саруханов, — само че никак не ме свърта. Поне на двора може ли да излизам?

— Не ви съветвам. За собствената ви безопасност — каза Турецки.

Той пак излезе в коридора. За миг му се стори, че някакъв тъмен силует бързо се скри в банята, но той не му обърна внимание.

3.

Сергей Саруханов взе портрета, който му даде Турецки. Нещо в това лице му се струваше смътно познато, но само едва-едва. Той беше съвсем сигурен, че не познава лично този човек, и все пак не можеше да твърди, че никога през живота си не го е виждал. Някъде в угълчетата на паметта му бяха запечатани тези черти.

Саруханов се вгледа в тъмнината зад прозореца. „Колко ли е сега? — помисли той. — Сигурно вече два часът.“ В апартамента всички спяха. Сергей усети смъртна мъка — колко време ще се наложи да проседи тук, без дори да може да излезе на улицата. Що за живот е това... Първо той се кри в Калуга при познати, където все пак милицията го намери, сега пък трябва да стои при тези съвсем далечни роднини. И колко ще се наложи да се крие така? Най-просто би било да замине за Армения. Меркулов обеща да го уреди, но засега трябваше да почака. Само че колко може да чака човек... Тази пълна неизвестност го мъчеше най-много от всичко.

Саруханов пак погледна портрета. Не, той решително не можеше да си спомни къде е виждал този човек и дали въобще го е виждал.

Внезапно отзад върху листа падна сянка. Сергей рязко се обърна. Зад гърба му седеше Татяна, внучката на баба Ставрула. Сега, с гъстата си тъмна коса, разпусната по раменете, в червено-черен копринен халат с белоснежна пяна от дантелите на нощницата на гърдите, тя приличаше на приказна фея. В нейната красота имаше нещо омагьосващо. Тя пристъпи напред и застана до масата, където лежеше портретът. Погледна Сергей, после към листа пред него. На Сергей му се стори, че очите ѝ блеснаха.

Тя застина за миг, после се обърна към Сергей и попита с усмивка:

— Така значи, вие предпочитате мъжете?

— Какво? — В първия момент Сергей не схвана смисъла на думите ѝ.

— Ами седите сам в кухнята, когато всички спят, и се любувате на портрета на мъж.

— Не, това е... — замърмори Сергей, опитвайки се някак си да се оправдае и едновременно с това да не обяснява що за портрет разглежда.

— Приятел ли ви е? — пак попита Татяна, като посочи небрежно към портрета.

— Не, никога не съм го виждал. Просто... — Сергей отново се обърка. — Питат ме дали не го познавам, та се опитвам да си спомня къде съм го виждал, но най-вероятно никога не съм.

— Майната му тогава — усмихна се Татяна. — Че вече се бях разстроила, дето не ми обръщате внимание.

Тя се приближи още по-плътно към Сергей, така че той усети топлината на тялото ѝ. Блестящите ѝ очи го примамваха. И макар тя да не се притискаше до него, не му протягаше ръка, въобще не се докосваше, а само го гледаше с някаква загадъчна полуусмивка, той разбра, че тя го взема, решително и безвъзвратно.

— Аз... — каза той с прекъсващ глас, сякаш беше ученик, който се опитва за първи път да се целуне с вече опитна в тези неща приятелка.

— Няма нужда от думи — каза Татяна и го привлече към себе си.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ПЕТА

ЧОВЕКЪТ С ЧЕРВЕНАТА РАНИЦА

1.

Да се намери официално регистриран в Москва човек не представлява особена трудност — всички се водят на отчет и такива издирвания дори преди, в докомпютърната епоха, отнемаха не повече от петнайсетина минути, а сега по-малко и от минута. Но ако човекът не е официално регистриран, то издирването му повече напомня търсене на игла в купа сено. И пак добре, ако е някакъв престъпен авторитет, когото мнозина познават, или свързан с някого човек, но когато това е стогодишна старица, неизвестна на никого, освен на най-близките си роднини, проблемът става още по-сложен и издирването може да отнеме ден, два, три...

Както успяха да изяснят, майката на Иван Афанасиевич Ставрула Христофориди наистина е била регистрирана някога в селището Витязев в Краснодарския край, обаче не живееше там вече от двадесет години. Според съседите тя живеела при някое от децата си, които се оказаха пет, и нито местната милиция, нито съседите знаеха точните им адреси. Ето защо измина цяло денонощие за запитвания, телефонни обаждания до други градове, проверки по картотеките и прочие, докато успяха да установят, че в Москва, освен най-големият син живее и дъщерята на Ставрула Елена Мкъртичан, омъжила се навремето за арменец. По-нататък работата тръгна по-лесно — да се открие Елена се оказа вече не толкова трудно.

Турецки седеше в кабинета си и разглеждаше пейджъра, неголямо устройство с миниатюрно екранче, на което всеки момент можеха да изникнат буквите на секретно съобщение, Турецки не се съмняваше, че адресатите имат най-пряко отношение към организирането на „черния вторник“, а следователно и към убийството, подкупа и сплашването на дейците от банковите структури. Много неща съвпадаха — същият тип експлозив, както и на

„Малая Филевска“, разрешението, което бе дал тайнственият Скронц в навечерието на „черния вторник“...

Обаче сега пейджърът мълчеше — екранът му беше празен. Турецки стана и започна нетърпеливо да се разхожда по кабинета от ъгъл в ъгъл. Всеки момент той чакаше информация за бабата на Татяна Христофориди. Времето пълзеше бавно.

„Скронц“, това ми напомня нещо — мислеше Турецки.

Когато телефонът иззвъня, Турецки бързо вдигна слушалката.

— Александър Борисович — разнесе се гласът на Петя Бояркин, преминал от милицията в агенцията на Слава Грязнов. — Направо е чудо, че я намерихме. Записвате ли?

— Да, да — потвърди Турецки.

— Елена Афанасиевна Мкъртичан, вдовица, живее заедно със старата си майка и дъщеря си Корина на адрес: „Барашевска“ — 5, апартамент четиринадесет.

Турецки машинално записа адреса върху настолния календар пред себе си, избоботи в слушалката „благодаря“, остави я на мястото ѝ, пак погледна записания адрес и подскочи от мястото си.

„Саруханов! — мина му през главата ужасяваща мисъл. — Веднага трябва да предупредя Саруханов.“

2.

Саруханов прекара в жилището на своята далечна леля само три дни, а му се струваше, че е минала цяла вечност. Най-много от всичко го угнетяваше неизвестността — колко още ще се наложи да седи в това апартаментче, което изведнъж започна да му се струва тясно, дребно, мъничко.

Той още търпеше всичко до вчерашната вечер, докато го владееше страхът, но това, което стана тогава, внезапно нахлулата страст, събудиха в изплашеното животно човека. Искаше свобода, искаше просто да се разходи по улицата. Та нали от онази минута, когато се взриви колата с Хамик, страхът не го беше отпускарал и за минута. И ето че това време дойде.

Той се събуди и сега лежеше с отворени очи. Мрачното есенно развиделяване зад прозореца идваше тягостно бавно. Но Сергей нямаше какъде да бърза. Той още усещаше топлината от тялото на Таня, вкуса от целувките ѝ на устните си, и му беше радостно да

съзнава, че това може да се повтори и днес, и утре, непременно трябваше да се повтори.

В коридора се чува леките стъпки на Таня. Зашумя водата в банята, после се разнесоха стъпки в коридора, отвори се и се затвори вратата на кухнята. Сергей още няколко минути лежа, като се вслушваше, после се надигна и отиде в кухнята, където, както му се стори, влезе Татяна.

Тя наистина беше там. Стоеше до масата пред телефона и гледаше постепенно топящата се тъмнина зад прозореца. Започваше да просветлява.

— Таня — каза Сергей.

Тя трепна и рязко се обърна. Лицето ѝ беше напрегнато и загрижено.

— Събуди ли се? — попита тя, като го гледаше внимателно.

— Да — отговори Сергей. — Чух как влезе в кухнята и помислих, че и на теб не ти се спи.

Лицето на Татяна се отпусна и тя пак стана красива.

— Да — каза тя, — така и не успях да заспя. Искях да разбера колко е часът. — Тя кимна към телефона. — Моят часовник беше спрял.

— А аз лежах и си мислех за нас — каза Сергей.

— И аз мислих за това — каза Татяна и се усмихна. Лицето ѝ пак стана такова, че Сергей не успя да се сдържи, пристъпи и силно я прегърна.

— Недей, ще ни види Корила — прошепна Таня. — Не мисля, че трябва да афишираме отношенията си. Поне тук. По-добре да не повтаряме това, което се случи. И още повече да не се прегръщаме всяка минута.

— Но ако искам да те прегърна — отвърна Сергей. — Какво лошо има в това? Че един мъж се е влюбил в една жена, а тя — в него.

Татяна го слушаше с притворени очи.

— След това, което се случи — тя го погледна в очите, — някак си през цялото време не мога да се опомня. Станах някак друга. Искам се да направя нещо такова... Но не бива. Тук са Корина, баба Страврула. Искам се да въздъхна с пълни гърди. Знаеш ли — тя се притисна към Сергей, — можем да излезем на стълбището. Корина нещо казваше и аз разбрах, че не бива да излизаш на улицата.

Наистина ли е толкова опасно? Криеш ли се? Страхуваш ли се от нещо?

Последният въпрос удари Саруханов сякаш с ток. Той да се страхува? Можеше ли той да покаже това пред жена, при това толкова прекрасна? По-скоро би умрял, отколкото да си признае страховете, още повече че ги имаше.

— От нищо не се страхувам — каза той, като я притисна до себе си. — Разбира се, че можем да излезем на улицата. Дори сега.

— Сега не си струва — усмихна се Татяна, — а след като разсъмне съвсем. Така обичам ранното утро...

3.

Саруханов не разбра веднага какво стана. Отзад върху него скочиха двама. Той се обърна и удари единия, трескаво търсейки с очи Татяна. Но нея никъде я нямаше. „Добре, че се е измъкнала — помисли той. — Засада!“ — мина му втора мисъл. Той си спомни за телефона на кухненската маса. Но тази мисъл прелетя и веднага изчезна — защото в ръцете на единия от нападателите блесна нож.

Срязва го, но нямаше болка. Сергей очакваше нов удар, но той не последва, напротив — стана му по-леко да диша. Той с мъка вдигна глава и видя тичащия Турецки.

Турецки запъхтян влетя в уличката. Положението беше критично. Саруханов тихо се свличаше по мръсножълтата стена, пред него в боева стойка стоеше плещест младеж и от края на широкия му нож на асфалта капеше кръв. Младежът явно току-що беше нанесъл удар и сега сякаш размисляше дали си струва да наръга още един път Сергей за по-сигурно, или да изхвърли оръдието на престъплението и да изчезне. Вторият, който стоеше малко встрани, се обърна при звука от крачките.

— Стой!... Мамка ви!... — с цяло гърло се разкрещя Турецки, като се надяваше не толкова да отвлече наемниците, колкото да събуди някого зад тъмните прозорци. Защото всичко досега бе станало много тихо и бързо.

Младежите се спогледаха. Първият кимна на втория, който с пружиниращи скокове тръгна срещу Турецки. В ръката му сякаш от само себе си изникна нож, назъбен по горния край.

Турецки нямаше време за повече размисли и само благодарение на това той пресрещна наемника по всички правила. Изплъзна се от линията на атаката, успя да захване прелетялата ръка, извъртя се вдясно и усуква китката на младежа. Нататък се полагаше да го хвърли с главата надолу, но в най-решителния момент недоизлекуваното рамо предателски щракна, ръката му безволево увисна и вместо хвърляне се получи някакво бездарно блъскане. Младежът меко се претърколи назад и веднага скочи на крака. Съучастникът му остави омекналия Саруханов (Турецки забеляза, че очите на Сергей се подбелиха) и тръгна на помощ на първия. Не че той не можеше да се справи и сам, младежите бяха опитни и разбраха, че непознатият едва ли ще успее втори път да се изплъзне от ножа. Просто шумът, който наистина можеше да разбуди някого, трябваше да се прекрати, и то по-бързо.

Турецки разбра, че е загинал, трескаво вдигна здравата си ръка към устата, опитваше се поне да изсвири... и в това време иззад ъгъла на сградата излезе човек с червена раница на гърба, а на улицата едва чуто изръмжа заминаваща кола. Турист, съобрази Турецки. Връща се къщи от уикенд в гората или от пътешествие с канута. Дяволът ги води в такова време. Господи, само той липсваше тук!...

Вторият, без да се оглежда, продължаваше да избутва Турецки в ъгъла на двора. Първият се обърна към туриста и направи срещу него заплашително движение с ножа: значи, омитай се доброволно и гледай да забравиш всичко, което си видял и чул. Туристът първо удивено спря, после хвърли раницата и тръгна срещу наемника.

Вторият самоуверено хвърли поглед назад, да види какво е отвлякло съучастника му, за миг се отвлече и Турецки все пак успя да се гмурне под блестящото острие, летящо към гърлото му. Той видя носещия се насреща му асфалт, изпъна болната си ръка, за да се претърколи, и разбра, че сега вече май е загинал — ръката щеше да се подгъне. Но тя не го подведе и Турецки получи още няколко секунди живот. Едва ли повече от пет. Той лежеше по гръб и независимо от проблясващите в очите му звездички теоретически не беше още съвсем безпомощен, но...

Всъщност той не им трябваше. Най-вероятно те биха го оставили и биха избягали, ако не беше туристът. Разнесе се ужасен вик. Турецки и вторият наемник се извърнаха. Туристът стоеше на колене над разпластения на земята младеж, беше му свил крака и енергично

извиваше стъпалото му. Ножът се търкаляше на около пет метра нататък на асфалта. Младежът виеше като ранено животно.

Ето сега вероятно в близките жилища вече въртяха шайбите на телефоните. Мъжът пусна изгубилия съзнание наемник, веднага се оказа на крака по някакъв невероятен начин и бавно пристъпи към втория.

Вторият веднага разбра, че е най-добре да не го пуска до себе си. Той хвърли ножа, но от объркване и уплаха не уцели. И със скоростта на спринтьор драсна.

Мъжът не тръгна да го гони.

— Жив ли си? — попита той, като спря над Турецки.

— Май че да — отзова се Саша. — Благодаря...

Би могъл да се закълне, че нито веднъж не е удрял главата си, но фактът си беше факт — от разбитото чело по лицето му течеше кръв. Той си спомни за Саруханов и побърза да стане.

Когато Турецки дотича до Сергей, той застана и извърна главата си.

— Дръж се — каза Турецки, осъзнавайки, че целият бой е продължил само няколко мига. — Сега ще извикаме „Бърза помощ“.

Мъжът извади от раницата си тънък шнур и делово започна да увързва първия, без да забравя да увие с примка и осакатеното му стъпало. Наемникът се дърпаше и хриптеше от болка. Саруханов притисна вяло ръка към раната си. Дланта му почервения от кръв.

Турецки виждаше, че под тялото на Сергей се разлива гъста, тъмна локва. Той свали бързо и внимателно якето му и като раздразната, се опита здраво да превърже гърдите му — ударът беше попаднал между ребрата.

— Защо бе, глупако, излизаш, нали те предупредихме! — говореше Турецки, припряно усуквайки превръзката. — Ама и временце си избрал!

— Тя — само с устни прошепна Саруханов.

Турецки мигновено разбра за кого става дума.

— Кучка!... — извика той. — Значи и теб те е намотала на пръста си!

— Тя видя фоторобота — каза Саруханов и изгуби съзнание.

Саша завъртя глава, търсейки с поглед „туриста“, но той никъде не се виждаше. Нямаше я и червената раница.

— Гражданко Бурмеева, арестувана сте.

Всъщност Татяна не се учуди много, когато след час отвори вратата и видя на прага двама милиционери, а с тях и следователя Турецки, не я порази и произнесената фраза.

Дългото утро все не искаше да свърши. Татяна беше облечена все в същия копrienен костюм от сако и панталон, който беше навлякла, когато излязоха от къщи със Сергей. От едната стая надникна сънената, раздърпана Корина в халат, която изглеждаше поради това още по-стара и обърквана.

— Какво има, Танюша? — попита тя стреснато, гледайки хората в униформа, без все още да разбира как са се оказали в коридора.

— Сергей реши да излезе и го нападнали. Той е в болницата. Аз бях с него. Викат ме на разпит — съвсем кратко изложи Татяна същността на нещата, като пропусна само детайла, че е арестувана.

— Как така! Серьожа! — плесна с ръце Корина. — Та той не биваше да излиза.

— Омръзнало му да седи вкъщи — сви рамене Татяна.

— А те са го дебнели подлеците! — възкликна Корина и като се обърна към Турецки, с когото беше разговаряла преди няколко часа, попита: — Как е той? Къде го закараха?

— В Склиф^[1] — отвърна Турецки. — Състоянието му е тежко. Много голяма загуба на кръв.

— Мерзавци! — Корина заплаши някого с юмрук в пространството.

Турецки изумено наблюдаваше свършено безизразното лице на Татяна. Трудно беше дори да си представи такова самообладание. Тя изглеждаше угрижена, мрачна, но не и виновна. Ако се съди по вида ѝ, по-скоро можеше да се предположи, че преживява заради Саруханов, отколкото, че се опасява от правоохранителните органи.

— Не се тревожете, Корина Аршавириовна — каза тя. — Всичко ще се оправи. Да вървим. — И кимна на милиционерите, без да погледне изобщо към Турецки.

Турецки си отиваше към къщи, стиснал зъби. Рамото, така и недоизлекувано окончателно, го болеше зверски. По време на схватката беше забравил за него, но сега то си връщаше с тъпа болка. Но главното не беше физическото страдание — то невинаги е най-мъчително. И сега Турецки дори се радваше, че го боли рамото — поне го отвличаше от другата болка — от смесицата обида, досада и ярост, които преливаха от душата му.

Как е могъл да се влюби в тази жена! Продажна, лъжлива, подла. И всичко това скрито под лице на ангел. Тя му се е присмивала, както се е надсмивала и над другите, без нито за минута да се усъмни в себе си. Тя вървеше в пълния смисъл на думата по трупове влюбени в нея мъже, използвайки властта си над тях. Но освен ненавист и презрение към нея Турецки се измъчваше от презрение и омраза към себе си. Какво излиза, че той не може да устои на никоя по-засукана фигурка и хубавичка муцунка? Какво го накара да мечтае за тази жена? Сега му беше трудно да повярва на това, но нали имаше един подъл момент, когато той беше готов заради Татяна да захвърли Ирина и дъщеричката си. На Турецки му се искаше да вярва, че той никога не би го направил, но някакъв вътрешен глас му нашепваше, че ако Татяна много го поискаше, ако Турецки ѝ беше нужен, тя най-вероятно щеше да постигне каквото искаше. Какво щастие, че той принадлежеше към безинтересната за нея каста на държавните служители голтаци.

Мъчеше го още и закъсняло разкаяние пред Ирина. Нали тя му е предана до гроб. „Край — взе твърдо решение Турецки, — неделя ще прекарам със семейството. Че те съвсем не ме виждат. Скоро щерката ще забрави как изглежда родният ѝ баща.“

Той отвори вратата на своя малък апартамент.

— Тате, татенце! — закрещя дъщеря му.

Турецки вдигна детето на ръце и веднага се сгърчи от болка в рамото. Той внимателно остави момиченцето на пода.

— Почакай да се измия, нали виждаш колко е мръсен татко.

— Саша, какво се е случило? — разтревожено попита Ирина.

— Имаш такъв вид, сякаш... Бил ли си се?

— Да — махна със здравата си ръка Турецки. — Арестувахме един тип, който малко се поопъна. Нищо особено. Само рамото ми нещо е недоволено.

Ирина му помогна да свали от болната ръка якето, пуловера и ризата си.

— Иди да се измиеш — каза тя, като се сдържаше да не заплаче. Знаеше от опит, че щом мъжът ѝ не се впуска в подробности, по-добре да не го разпитва. — Днес съм направила за обяд гъбена супа.

— Мила моя! — Турецки прегърна със здравата ръка жена си. — Направо си разкошна.

Той гледаше жена си със съвсем други очи и не разбираше как е могъл дори за миг да си помисли, че може да се раздели с нея, та нали в целия свят нямаше за него по-близък, по-обичен човек от нея.

[1] Институт Склифософски. — Б.пр. ↑

ТРЕТА ЧАСТ

ВЪЛК ЕДИНАК

ПРОЛОГ

Човекът, който наричаше себе си Алексей Снегирьов, беше на тридесет и шест години. Последните дванадесет от тях той бе килър. Изгубен сред тълпата пътници, в бившия Ленинград влезе наемен убиец. Пристигна с истински руски паспорт, изработен по негова молба от израелците. Дойде, защото тук имаше клиенти. Но това — на второ място.

На първо — този беше родният му град.

В теб някога стреляли ли са своите?...

Полетът от четиринадесетия етаж трае примерно три и половина секунди. Има време да съобразиш откъде се е взел куршумът, който ти е пробил дроба. Навярно той вече се е въртял в дулото, когато ти си усетил нещо, и затова си започнал да се отместваш встрани. Затова и не си го получил в сърцето.

Санка Веригин работеше в американски стил и се целеше изключително в торса, смятайки всичко останало за аматьорство. Твоят партньор, на когото ти по силата на вродения си идиотизъм вярваше като на себе си. „Почеркът“ на когото би узнал сред хиляди.

Отначало ти се зарадва, че падна все пак във водата, а не на асфалта...

Някога окачвали ли са те в облицования с белоснежни плочки ъгъл на голямо светло помещение, приличащо на научна лаборатория? Изчовърквали ли са ти без упойка Санкиния подарък? Пъхали ли са ти на негово място електрически кабели?...

И най-забавното — ти известно време все още се надяваше, че ще те измъкнат. Защото си се родил идиот. А и знаеше как се прави това. Самият ти беше участвал. Всичко протича до безобразие делнично. В един момент вратата се отваря без излишен шум и те вдигат на ръце, като ти прошепват кратко на ухото: „Жив ли си? Дръж се...“

Ти се надяваше. Макар в минутите на просветление да разбираше отлично, че е напразно. Ти беше виждал това деветдесет и девет пъти в ужасяващи подобия на сънища. Виждал го бе с такива

подробности, че действителността не стигаше веднага до съзнанието ти. И най-забавното: всичките деветдесет и девет пъти се явяваше да те избави именно Санка.

Ти чуваше гласа му. Усещаше докосването на ръцете му. Чувстваше миризмата му.

Господи, та след половин година такъв живот дори клиничен идиот ще съобрази какво значи акт на добра воля.

Това е, когато се променят обстоятелствата и на съветската родина до смърт ѝ става нужен доктор Морис Ботамунда, който е провъзгласил социалистическа ориентация.

Когато твоят другар Санка получава отделна заповед, а теб те предават с парцалите. Защото доктор Ботамунда е поставил някои условия. На доктор Ботамунда, който е замислил да строи социализъм, в частност му трябваш ти — човекът, който е преминал през специално подготвените телохранители и е очистил командващия армията на суверенната република. Едноутробният брат на доктора.

Бившето царче на племето атси, а сега президент на Републиката на Сребърния бряг би го устроило и мъртво тяло. Но живо, разбира се, би му допаднало повече.

Акт на добра воля — това е, когато никой не дойде за теб. Ето какво значи това.

Такива работи.

Те там въобще бяха съчетали прогреса с красивите старинни традиции. И настъпи денят, когато те извлякоха на божия бял свят и те помъкнаха, за да те хвърлят в кратера на свещения вулкан Катомба. До това време ти вече три месеца разиграваше побъркване. Напикаваше се, точеше лиги и с часове лежеше на бетонния под, свит като зародиш в утроба. Навярно затова войниците в камиона се оказаха само шестима. Плюс офицер в кабината. И никой от тях нямаше и представа, че ти беше съхранил някои остатъци от предишната си форма.

Офицерът умря последен, след като успя да ти забие един куршум. Следите, оставени на ръба на кратера, свидетелстваха неопровержимо, че сте се били вкопчили в жестока схватка и заедно сте паднали в димящите недра. Всъщност ти му свали униформената риза, разкъса я надве и си омота ходилата, за да можеш някак си да стъпваш с тях по земята.

Ти знаеше, че зад планините започва пустиня. А в пустинята живееше номадското племе мавади, с което доктор Ботамунда имаше леки разногласия. Неясно дали относно някои нюанси в строителството на социализма, или заради обстоятелствата около изяждането на нечий пралядо преди двеста години: Тоест престрелките, доколкото ти беше известно, се водеха почти без прекъсване. И ти разбра, че съдбата най-после ти е подхвърлила шанс.

След три седмици мавади намериха в пясъците бял човек, който бълнуваше на неизвестен за тях език. Белият човек умираше от раните си и от жажда и младите воители измъкнаха кинжалите си, за да му направят последно благодеяние. Но Майката на племето спря своите деца. Дадоха ти малко вода, намазаха раните ти с люта смола и те качиха на камила.

А след още няколко месеца лидерът на социалистическата революция, народният герой на Сребърния бряг доктор Морис Ботамунда беше злодейски убит от агентите на западните разузнавателни служби. Ти се скри там, където беше невъзможно да се скриеш. Охранителите на президента минаха с кучетата само на метър от теб, но нито хората, нито кучетата се обезпокоиха. После кратко изджавка марлинът, който несъмнено заслужаваше повече доверие от когото и да е от хората. И мозъкът на царчето от племето атси се лепна по тъмните лица на телохранителите.

За разлика от Санка ти предпочиташе да се целиш в главата.

Да се измъкнеш от мястото на покушението беше невъзможно. Ти се измъкна. На прощаване мавади ти връчиха старинно гърне, натъпкано с необработени изумруди. Ти се опита да откажеш. Това не е заплащане, каза Майката на племето. Това е подарък.

Знай, бели синко, каза тя, докато е жив поне един воин мавади, всяка година в първия ден от Месеца на бурите до подножието на Спящия великан ще идва конник.

Знай, бели синко, където и да си, че при свещеното огнище под покривите на черните шатри винаги те очакват любов и грижа...

Когато от време на време ти подаряват необработени изумруди, в живота се появяват определени перспективи. От само себе си се намират скъпи и добри клиники. И в тях лекарите не само не са любопитни, но и страдат от известни бели петна в паметта. Може да си сложиш нови зъби. Всичките тридесет и два. Може без бързане да

обсъдиш с хирурга ескизите и да си скроиш от безформената пържола напълно прилична външност. Много хубави неща можеш да направиш.

Оттогава ти неведнъж гостува на мавади. Първият път се спомина правителствен чиновник, който беше намислил да прибере в джоба си лекарствата от хуманитарната помощ, предназначена за номадите. Откриха крадливеца чиновник без никакви признаци за насилствена смърт в личния му кабинет, където не беше влизал никой външен човек. Втория път умряха двама полицаи-атси, които бяха задигнали кошница фурми от един млад мавади. Някой ги причака в една задънена уличка и размаза стражите на реда по глинената стена.

Струва ли кошница фурми два човешки живота?

Да попитаме иначе. Струва ли си повече да живеят хора, които са способни заради кошница фурми да унижат човек?

Определено не си струва.

Но този път мавади не успяха да ти връчат никакъв подарък. „Работя за пари за другите — каза ти на Майката на племето. — А тук си изпълнявам дълга. Синовният си дълг.“

Тогава ти вече имаше нелоша репутация в определени кръгове, както се казва. И клиенти по целия свят. Ако ти приемеше договора, обектът можеше да си поръча китката. Но понякога ти казваше „не“ и твоят отказ се приемаше с разбиране и уважение.

Въпросът за кошницата с фурми ти всеки път решаваше сам.

Наемните убийци от твоята класа имат право на известни капризи...

Много е хубаво, когато услугите ти се заплащат не само с пари, но и с информация. Добре е, когато длъжници ти стават не само отделни граждани, но и някои държави.

Последното — от времето, когато на летище „Бен Гурион“ се приземи без голямо закъснение самолетът, с който ти летеше на почивка, а четирима мустакати мургани красавци слязоха по стълбичката, внимателно крепейки пред себе си счупените си ръце. Първоначално те бяха петима, но петия, тоест петата, ти я уби. По принцип ти нямаше нищо против арабското освободително движение. Но все пак човек трябва да има и съвест.

Изобщо ти си изясни, че на благословените Канарски острови, потънали, както е известно, в цветя и в океански лазур, се кани да

пристигне някой си Антон Андреевич Меншов. Перспективен млад бизнесмен, направил състояние от търговия с компютри.

Ти беше пресметнал всичко предварително, знаеше как, къде и кога ще се случи това. „Здрасти, Санка“ — ще му кажеш ти. А той на теб... Е, това вече ще видим.

Може би първо ще поговорим.

Някога вие с него бяхте примерно еднакво добри. Сега той не беше противник за теб. И навярно веднага ще го разбере. Защото самият той е професионалист.

Санка обаче се задържа за два дни в Москва по работа и жена му долетя първа. Ти се мотаеше сред посрещачите и веднага я позна по снимките. Тя държеше в ръка листче с предварително приготвените чужди думички и се озърташе с радостно-объркан вид, явно сравнявайки с детските си впечатления от Сочи.

По-малката дъщеря, която малко неуверено стъпваше с крачетата си, бдително пазеше куфарите. По-голямата жадуваше да пробва училищния си английски и се обиждаше, че мама не я приема на сериозно.

Ти се приближи...

Точно това се нарича на руски — дяволът обърка всичко.

Ти се приближи, весело поздрави сънародничките и предложи да им помогнеш.

За два дни Лена Меншова искрено се привърза към теб. Тя предвкушаваше как ще те запознае с Антон. Вие непременно трябваше да се харесате с него. Съпругът се беше паднал на Леночка като небесен дар и тя можеше да говори безкрай за него. Първият ѝ посерко-мъж я захвърлил, когато малката Танюшка заболяла тежко. Лена се съсредоточила върху децата и вече съвсем забравила да мисли за каквото и да е лично щастие, което, както е известно, дори не съществува на света. И точно тогава в живота ѝ влязъл на сиво БМВ принцът от приказките. В една дъждовна вечер, когато тя се промъквала през локвите към къщи с провиснали от чантите ръце (взела от химическото чистене своето палто и двете детски, за чадър не ѝ стигали ръцете), до нея меко спряла разкошна кола. Оттам надзърнал симпатичен мъж и предложил да я откара до къщи.

Отначало тя изплашено отказала. После седнала в колата.

Красивият млад мъж я докарал до дома ѝ и рицарски помогнал да внесе чантите. Запознал се с момичетата. Подържал на коленете си Танюшка. След месец немските лекари вече оперирали момиченцето. А след още половин година нейната мама се омъжила за втори път.

Колко жалко, съкрушаваше се ти, че твоят самолет излита точно час преди да кацне този на Санка.

Всъщност ти, разбира се, никъде не отлетя.

Ти го причака, когато той се разхождаше сам по плажа. Антон Антонович не те позна и замислено премина край теб. „Санка“ — хрипкаво каза ти зад гърба му. Той направи още две крачки, после трепна, сякаш го удари ток, и се обърна. Ти свали слънчевите си очила и го гледаше, седейки на бялата пластмасова скамейка. Ти имаше ново лице. И променени, обезцветени очи.

„Альошка! — каза бившият ти другар. — Альошка! Скунксик...“ Пристъпи към теб, сякаш се канеше да те прегърне. Спря. Извърна очи. И заплака.

Самият той бе почти същият. Дори не беше напълнял.

Ти плесна с ръка на мястото до себе си. Санка седна, изсекна се и въздъхна. „Хайде — каза той. — Аз въобще си знаех, че си жив и ще дойдеш. Вече съм им оформил документите за всичко. На тях.“ — И той кимна с глава към розовеещата от вечерното слънце фасада на хотела.

Ти можеше да направиш едно премерено движение с показалеца и щяха да намерят Антон Андреевич Меншов, скоропостижно починал от сърдечен пристъп. Той го разбираше не по-зле от теб.

„Как я караш, как са нашите? — попита ти. — Как е Дрозда?“ Санка започна да разказва. Говореше кратко, без да се опитва да печели време. „Ти самият как си?“ — попита той, след като изложи нещата, повечето от което ти знаеше и без него. Ти се усмихна: „А аз, Санка, се писах килър. Чу ли за дъщерята на Тарантино?“

Санка искаше да се възхити, после сведе глава и каза: „Няма да се опъвам. Само направи ми тая добрина... въобще... Ленка да не се досети. Става ли?“

„Един въпрос — каза ти. — Тогава нарочно ли не ме улучи?“

Той поклати глава:

„Не. Ти мръдна.“

Да, Санка беше получил отделна задача. От самия Шилов. Лично. Какво да прави...

Ти почувства как те заболя отвътре, там, където на сантиметри от сърцето беше минал някога Санкиният куршум.

„Лъжеш! — каза ти, давайки му шанс. — От такова разстояние ти прострелваше задниците на мухите!“

Той попита:

„Аз какво — да стана? Или да легна?“

Ти каза:

„Върви си, Санка.“

Той те погледна с неразбиращи очи и ти търпеливо повтори:

„Върви, Санка. Момичетата те чакат.“

Десет крачки той не се оглеждаше, чакаше кога ще се случи това. После се огледа, но теб вече те нямаше на бялата пластмасова пейка. И въобще никъде на пустия, открит от всички страни плаж.

Ти се шля по брега, докато слънцето не докосна водата. Тогава се съблече, влезе в океана и заплува. Без да бързаш, гребеше далеч от брега. Просто напред и напред. Ти беше много добър плувец, но всеки плувец рано или късно се уморява. Или, което е по-вероятно, ще се появи някоя акула, излязла на вечеря. Интересно, дали ще усетиш приближаването и?... Или ще забележиш едва когато ти отхапе половината тяло...

Ти гледаше надолу в топлата дълбина и съвсем спокойно мислеше как ще се гмурнеш и на пределна дълбочина ще вдъхнеш вода. Обръщаше се по гръб и съзерцаваше ярките тропически звезди, които бавно въртяха своя кръговрат в небето. Нещо беше умряло в теб. Навярно животът.

За кой ли път ти се опитваше да мислиш какво би се случило, ако на теб ти беше провървяло по-малко и отделната заповед беше получил не нещастният Санка, а ти самият.

Дали би могъл да я изпълниш?

А ако беше могъл, дали после би ти стигнало мъжество да живееш?

Може и да ти беше стигнало. Може би също би прибрал жена с две чужди деца.

Макар че кому ли е интересно сега, какво би било, ако...

Акулата така и не се появи. Акулите усещат страха и плуват към него, а ти не се страхуваше. Небето бе тържествено и чудно. Земята спеше в синьо сияние. А на теб така ти бе опротивяло всичко, че постепенно ти се отщя дори да се давиш.

После изсветля и по бисерния сутрешен океан при теб доплуваха делфините. Те бяха много по-добри от хората. И много по-разумни. Две гладки еластични тела мощно се съединиха под теб, избутвайки те от водата. И те повлякоха към далечния бряг. До който ти беше напълно в състояние да доплуваш и сам. Но ако не бяха те, тогава ти едва ли би обърнал назад.

ГЛАВА ПЪРВА

„В НАШЕТО ПРИСТАНИЩЕ ДОПЛАВАХА КОРАБИ“

1.

Когато Турецки се събуди в неделя сутринта, дъщеря му още сладко похъркваше в креватчето си. Ирина също спеше. Предната вечер, след като сложиха детето да спи, те дълго седяха в кухнята, разговаряха, смееха се. Турецки разиграваше сценки за персонала в болницата, където лежа, после описа схватката, смалявайки броя на противниците до един. Той се опитваше да придаде шеговит характер на разказа, но Ирина така пребледняваше и се вълнуваше, че Саша реши да не я травмизира повече и в края на краищата сведе работата до просто сблъскване.

Рамото, което слава богу, не подведе Турецки по време на битката, сега съвсем взе да капризничи. Ирина прегледа раната, превърза я и взе дума от мъжа си, че утре целия ден ще прекара вкъщи.

— Внимавай, накрая ще вземат да ти ампутират ръката, какво ще правиш тогава? — опитваше се тя да го сплаши, макар да разбираше, че е почти безполезно.

Те решиха, че ще прекарат спокойно неделята вкъщи, Саша ще прочете нещо на дъщеря си, ще поиграе с нея, после ще обядват заедно. Такива тихи почивни дни отдавна не бяха им се случвали.

Заседяха се до среднощ. Момиченцето въобще не искаше да си ляга и в края на краищата заспа на креслото.

Сутринта първа се събуди дъщеричката, прехвърли се на родителското легло и разбута баща си. Саша я помоли да полежи тихо и да не буди мама.

— А аз ще ида да приготвя закуската.

Той влезе в кухнята. Утрото, за разлика от вчерашното, беше слънчево и ясно. В унисон с времето беше и настроението му. В кухнята бе светло и уютно, светло и радостно беше в душата на Турецки. Тягостните проблеми останаха някъде там, във външния свят. Дори раната почти не го болеше, макар че се налагаше да работи

главно със здравата дясна ръка. Докато „неговите жени“ станат, Турецки сложи на печката чайника и като си подсвиркуваше нещо весело, измъкна от хладилника кашкавал за печени филийки.

По стар ергенски навик, докато шеташе из кухнята, той обичаше да слуша радиото, затова и сега почти машинално врътна копчето на античната радиоточка, висяща на стената още от времето, когато получи тази квартирка на „Фрунзенска набережна“.

— В нашето „Пристанище“ днес постоянни участници са Юрий Чернов и Григорий Гладков, техния грубоват мъжки хумор облагородява обаятелната и симпатична Ирина Муравьова — разнесе се от радиото познатият глас на Едуард Успенски.

Турецки се усмихна — хвана го точно навреме. Започваше любимото му предаване „В нашето пристанище доплаваха кораби“. Той влезе в стаята, за да повика Ирка, но видя, че тя още спи, задрямала беше и дъщеричката, навряла личице в мамино рамо. Саша внимателно притвори вратата и на пръсти се върна в кухнята.

— А ето и едно писмо от Калужка област, от град Сухиничи — говореше в това време Едуард Успенски. — Иван Петрович Бакланов, който живее там, ни праща много интересен вариант на песента „Момичето от Нагасаки“. Ние вече неведнъж сме я изпълнявали, но тук има още един цял куплет.

— Колко интересно, Едуард Николаевич.

— Сега ще я изпеем. Но ето какво още ни пише Иван Петрович: „Драги водещи. Много ви моля да изпеете тази песен така добре, както я пееше моят брат Николай.“ Скъпи Иван Петрович! За съжаление ние не сме чували как пее вашият брат, но ще се опитаме да я изпълним колкото се може по-добре.

— Аз съм готова, Едуард Николаевич.

Турецки не можа да сдържи усмивката си, когато Едуард Успенски подкара:

*И толкова малка е нейната гръд,
а устните ѝ като ален мак са.
Отплава капитанът на далечен път,
остана тук момичето от Нагасаки.*

Тази песен го накара да си спомни блока на „Трета Мешчанска“, момчешката банда от двора, играта на челик, разбитите от футболната топка стъкла на първите етажи. Той дори започна да си тананика под носа песента, пригласяйки на Успенски.

— А ето още едно писмо, този път от град Князев, Владимирска област. Пише ни учителка по руски език и литература. Да-да, Ирина Владимировна, не се учудвайте. Между впрочем много трогателно писмо. Просто не мога да се удържа да не го прочета цялото.

— Прочетете го, Едуард Николаевич.

— „Скъпи, Едуард Николаевич.“ Е, от себе си ще добавя — и Ирина Владимировна. „Аз много обичам вашето предаване. Винаги ще си спомням лятото, което прекарах в Москва. Това беше в годината на Световния фестивал на младежта и студентите. Гостувах при своя роднина и се запознах с две момчета. Наричаха ги много необичайно — Скронц и Пъпа. Тогава още не беше минала модата на разните смешни прякори. Аз тогава бях притеснителна (такава си останах цял живот) и не можах да призная на Костя (същият Скронц), че съм се влюбила в него. Той, разбира се, така и не се досети. А аз го сънувах после много години. Но нали не знаех нито адреса му, нито фамилията, и всичко, което ми остана, е една стара фотография, на която сме снимани всички ние.

Изпращам ви думите на тази песен, която пеехме някога заедно (помня за съжаление само два куплета).

*На улицата кал и дъжд по булеварда.
Душата с остри шипове боде.
А там едно момиче в рокля бяла
пантофки бели из калта плете.
И ето ви сега лежите заболяла.*

*Пантофките летни тъгуват до вас.
Бели обувчици, рокличка бяла.
И лицето бяло — като елмаз.*

Вие сигурно няма да ми повярвате, но аз никога не успях да забравя Костя. Той беше толкова благороден, умен, добър, приличаше

на рицар или мускетар.

Неотдавна пак ми попадна пред очите тази снимка и отново си спомних всичко. Костя, с прякор Скронц, или неговите приятели, ако ме чувате, отзовете се. Валентина Андреевна Лисицина, град Князев.“

Успенски говореше още нещо, после зазвуча песента. Турецки продължаваше да чува с края на ухото си нещо жалостиво за новите обувчици, които богатият търговец купил на бедното момиче. Но прекрасното му настроение се изпари мигновено и в главата му пулсираше само: „Скронц и Пъпа“, „Скронц и Пъпа“ и още: „Стара снимка, а на нея — всички ние. Валентина Андреевна Лисицина, град Князев.“

Филийките започнаха да прегарят, но Саша се сепна не от миризмата. От коридора се разнесе някакво настойчиво писукане. „Пейджърът!“ — съобрази Турецки и като изтриваше в движение ръцете си, се хвърли към якето си, в джоба на което, както и преди си лежеше електронното чудо. На екрана се появи зловещо съобщение: „Пъпа вика Скронц.“

„Нима и те са го чули?“ — помисли Турецки.

За миг той превъртя в главата си цялата картина: „Има снимка, където са запечатани Скронц и Пъпа преди почти четиридесет години, отдавна естествено, но все пак много важна следа. Второ: престъпниците също са чули съобщението по радиото и то също им се е сторило важно. Трето: животът на учителката по руски език от Князев е в опасност.“

Какво да прави?

— Предаването водеха както винаги нашият постоянен редактор Елеонора Филина... — продължаваше да се носи от радиоточката.

— И писателят Едуард Успенски — като ехо подхвана женски глас.

Турецки скочи към телефона и започна да набира номера на радиото. Там дълго не вдигаха слушалката — неделя, дявол да я вземе! Накрая женски глас не много любезно, но все пак без озлобление обясни, че предаването „В нашето пристанище доплаваха кораби“ върви на запис и никакъв Едуард Успенски няма сега в студиото. Когато Турецки помоли за домашния телефон, му обясниха значително по-нелюбезно, че това не влиза в компетенцията на радиото.

По-нататък започна истинска лента на успеха. Турецки успя да набере закритата адресна служба на милицията, там имаше дежурен и в почивните дни, който съобщи на Турецки интересуващия го телефон. После се оказа, че Едуард Николаевич си е вкъщи и писмото му е подръка. Така Турецки успя да изясни, че учителката по руски език Валентина Андреевна Лисицина живее на улица „Алексей Фатиянов“ 15.

— Разбирате ли — каза Турецки, — това е много важна информация. Преди известно време попаднахме по следите на престъпници с такива прякори, но никой никога не ги е виждал. Доста вероятно е те да се обадят и също да се заинтересуват от старата снимка. Много ви моля, не давайте повече на никого този адрес.

В отговор се разнесе добре известният от радиопредаванията насмешлив глас на Едуард Успенски:

— Но нали вие не можете да ми докажете по телефона, че сте действително знаменитият Саша Турецки от прокуратурата! Налага се да ви повярвам на дума. Ами ако случайно вие сте този същият Скронц или Пъпа и не искате адресът да попадне в ръцете на милицията?

— Разбира се, всичко е възможно — отговори Турецки, на когото сега съвсем не му бе до шеги. — Дори да ме видехте лично и да ви бях представил служебната си карта, това също не би могло да даде пълна гаранция, че аз съм Турецки, а не Скронц. Картата може да е подправена. Така че както искате.

— В гласа ви има нещо, което внушава доверие — изсумтя Успенски, — макар че точно професионалният мошеник трябва да предразполага и да изглежда абсолютно честен, но това го казвам между другото. Ще мълча като риба дори при мен да нахълтат Скронц и Пъпа.

— Благодаря ви, Едуард Николаевич — от сърце каза Турецки.

След това той се обади на гарата и разбра, че до Князев се стига с влака за Нижни Новгород и напълно може да успее за експреса „Буревестник“, който пристига там късно вечерта. Това означаваше, че рано сутринта може да се срещне с учителката.

Той влезе в стаята и започна колкото се може по-тихо да си стяга багажа — чиста риза, чорапи, кърпа, четка за зъби.

— Ти къде, Саша? — учудено попита Ирина.

— Ирочка, мила — отвърна Турецки, — налага се спешно да пътувам.

— Но как така... Нали си ранен... Вчера не ти казах, но изглеждаш толкова изтормозен и уморен... Ти се убиваш, Саша... Нали се договорихме — прошепна жена му и миглите ѝ ситно-ситно затрепкаха, а по бузата ѝ се плъзна една сълза.

Това беше ужасно. Турецки чувстваше, че се държи по отношение на семейството си като последен негодник, но той помнеше, че в неизвестния му Князев е заплашена от смъртна опасност старата учителка, която знае кои са Скронц и Пъпа. И това за него беше по-важно, отколкото собственото му здраве, отколкото тихата неделя заедно със семейството, отколкото дори настроението на Ирина.

— Ира. — Той погледна часовника си. Имаше още време. — Представи си, че в един друг град има възрастна жена, която е обявила по радиото, че издирва момъка, когото е обичала някога. Тя има снимката му. А този момък е станал престъпник, когото ние търсим и никак не можем да пипнем.

— И затова трябва да се хвърлиш презглава към нея — продължи Ирина, — ранен, в неделя, захвърлил всичко, забравил за семейството си. — Тя още се сдържаше, но Саша виждаше, че ей сега ще се разплаче. Това се случваше, макар и много рядко. — А ние не влизаме в сметката. Непременно трябва да го хванете днес, а не утре.

— Аз мога и да остана. — Турецки започна да съблича сако си. — Добре, хайде включи телевизора, ще гледаме „Раираният рейс“ или каквото там искате... Аз ще си лежа, ще се оправям, трябва ми режим на легло, ти как мислиш? Но ако убият учителката, ще си виновна само ти. Съгласна ли си?

— Защо си сигурен, че ще я убият? — шепнешком попита Ирина.

— Да не мислиш, че само аз в Москва съм слушал сутринта радио? — попита Турецки. — Е какво, съгласна ли си?

— Заминавай — кимна с глава Ирина, — ние с малката ще поседим сами.

— Не тъгувай! Вече съм си поръчал билет, ще се стегна за пет минути, така че имаме още четири часа на разположение за семеен живот.

Впрочем тих домашен празник не се получи.

ГЛАВА ВТОРА

КНЯЗЕВ

1.

Турецки излезе на площада пред гарата на районния център Князев. Веднага, още от първата минута си личеше — провинция. Ако не бяха две-три унили търговски павилиончета на другата страна, можеше да си помисли човек, че експресът „Буревестник“ е преместил пасажерите си не само в пространството, но и във времето. Наоколо ходеха някакви чичовци във ватенки и подшити валенки, бабичка в забрадка продаваше семки, като ловко сгъваше кесийки от страничките на стар учебник, гръмко псуваха някакви мъже, притичваха бездомни кучета.

„Не, това не е Рио де Жанейро“ — спомни си Турецки фразата на великия комбинатор.

Той се огледа. Повечето пътници, слезли в Князев, делово се запътиха по задачите си. Някои бяха посрещнати от приятели и роднини, а ето един — явно московчанин, с хемингуеевска брада и неголяма спортна чанта — също се оглеждаше наоколо, видимо беше тук за пръв път.

Турецки се приближи до младеж, който имаше вид на местен, и попита:

— Имате ли тук хотели?

— Хотели ли? — проточи момъкът, натъртвайки на „о“-то почти като Максим Горки. — Имаме само един.

— И къде е?

— Ей там, на улица „Парокомуна“. — Младежът махна с ръка някъде встрани.

— На улица коя? — попита Турецки.

— „Парокомуна“ — повтори младежът непонятната дума. — Ей нататък, надясно. Голяма такава къща, ще я видите.

Турецки послушно тръгна надясно и скоро излезе на широка улица, застроена с три-четириетажни блокове. На един от тях успя да

открие табелка: улица „Парижка комуна“.

Отпред се показа сграда, която тук, в Князев, изглеждаше доста импозантно. Хотел „Волга“. Места, разбира се, имаше и Турецки получи регистрационното листче, където трябваше да напише своите данни и да посочи целта на пристигането. Той въздъхна и написа: „Александър Борисович Турецки“. Само в американските криминалета човек, като отива в хотел, се записва просто „мистър Смит“. У нас проверяват паспорта. За щастие професията не беше обозначена в паспорта му и като се усмихна.

Саша написа: „сътрудник на НИИ по ППШ“, а в графата „Цел на пътуването“ попълни: „По лична работа.“

Докато пишеше, отзад тропна входната врата. Саша се обърна и видя, че към бюрото на дежурната пристъпва хемингуевската брадичка. „И този е тук“ — помисли Турецки.

Когато братият се отдръпна, той подаде на дежурната паспорта си и попълнения анкетен лист, а след няколко минути получи ключа от самостоятелната стая на третия (последен) етаж. Телефон в стаята, естествено, нямаше и Турецки, след като попита дежурната откъде може да позвъни в Москва, се запъти по тъмните улици да търси пощата, където имаше денонощно телефонно гише.

Той набра номера на Меркулов.

— Костантин Дмитриевич, моля да ме извините за късното обаждане: но през деня не успях да позвъня, а сега съм в Князев. Отпътувах спешно, тук една жена има ценна стара снимка. Каква ли? Приятелите на бабичката Арзамасцева. Да, двамата.

— Ходи ли в местната милиция? А в прокуратурата? — попита Меркулов.

— Не, още не съм. Пристигнах чак в единайсет часа. Може би утре ще се отбия.

— Виж там, действай според обстоятелствата — отвърна Меркулов. — Но помни, че може да си имаме ушички.

— Защо? — наостри се Турецки. Никак не му хареса никак непонятно игривият тон на Меркулов. Той говореше така само в изключителни случаи. — Случило ли се е още нещо?

— Вчера арестуваха една гражданка, както знаеш — каза Меркулов. — Е, тя изчезна. Разбра ли?

— Какво? — извика Турецки, който едва сега схвана смисъла на това, което каза Меркулов — изчезнала бе Татяна Бурмеева. Но нали той сам я закара на „Петровка“. — Как е станало?

— Никой не знае — съвсем спокойно отговори Меркулов и макар сега Турецки да не виждаше лицето му, той ясно си представи как неговият бивш шеф невесело се усмихва. — Ако знаехме, щеше да ни е по-леко.

— А Саруханов?

— Почина в болницата.

Когато разговорът завърши, се разнесоха къси сигнали. Турецки все още седеше неподвижно, стискайки слушалката в ръце. После машинално я окачи на мястото ѝ и излезе на улицата.

Той броди известно време без посока из непознатия град. Мислите му объркано се преплитаха, без да може да ги построи в нещо стройно и логично.

Той лично предаде Бурмеева на „Петровка“. Посъветваха се с Романова и решиха за няколко дни да я оставят във вътрешния затвор на ГУ на МВР, там имаше и килии за подследствени. Спомниха си за неотдавнашния опит, когато в Бутирка се опитаха да ликвидират Саруханов, като нагло пренебрегнаха заповедта на Меркулов да го преместят в лазарета. Нямаха никаква сигурност, че и с Татяна няма да се случи нищо в затвора. Затова я оставиха в ГУ на МВР, но тя изчезна и оттам! Как е могло да се случи?

И така, явно действаха някакви вътрешни хора, същите, които измъкнаха пейджъра от сейфа. Тук не можеш да обвиниш прост патрулен или оперативен служител. Това са свои хора — от Главното управление и навярно заемащи високи постове. Значи Татяна е изчезнала... Дали са я отвлели, задигнали са я, защото знае много? Турецки се замисли. Не, кой знае защо той беше стопроцентово сигурен, че нищо лошо няма да ѝ се случи. „Лайното не потъва“ — промърмори си през зъби той.

После си спомни Саруханов. Не му провървя на човека. Турецки изобщо не помисляше да обвини Сергей. В края на краищата нали и той самият се хвана на въдицата на тая... И значи също можеше да се окаже на неговото място. Но той е жив и здрав и трябва да направи всичко зависещо от него, за да няма повече жертви сред хората, свързани с Татяна.

Беше станало съвсем късно. Време бе да се връща в хотела. Турецки не беше съвсем наясно накъде да върви, а и нямаше кого да попита за пътя. Наближаваше полунощ и отсъствието на минувачи не го учудваше. Удивяваше го другото — абсолютната тишина. Съвсем нарядко я разкъсваше ту отдалечен, ту по-близък кучешки лай, но той не разваляше тишината, а само подчертаваше нейната непроницаемост и някаква плътност. За щастие професионализмът не подведе Турецки и той правилно определи посоката към хотела.

„Сега престарялата учителка навярно спи дълбоко — размишляваше той по пътя. — Но вероятно тя става рано. И така, ставане в шест. За да съм точно в седем при... — той напрегна паметта си, за да се сети как я наричаха — Валентина Андреевна Лисицина“.

2.

Когато държавата ти връчва снайперска винтовка и те праща да очистиш лидера на друга държава, като ти плаща и пари за това, ти си истински патриот и герой от невидимия фронт. Когато това правят за своя сметка отделни граждани на същата тази държава, всички викат „милиция“ и дружно осъждат наемните убийци.

В Питер винаги имаше само един човек, чрез когото Алексей Снегирьов общуваше с клиентите. При предишното му идване го наричаха много просто: чичо Кемал. Отначало той се справяше нелошо, но после направи грешка, като не прояви необходимото разбиране, когато Алексей каза „не“.

„Какво е това, драги? — обиди се чичо Кемал. — Аз разбирам, работата е сложна, но нали и клиентът е... много, много уважаван човек... Знаеш ли къде седи? Десет отгоре, а, драги?“

Господи, десет отгоре.

„Няма да убия този човек — повдигна безцветните си очи и повтори с равен глас килърът. — И още нещо, чичо Кемал. Не знам и не искам да знам къде седи твоят авторитет, но договор срещу този човек повече няма да има. Нито с мен, нито с някой друг. Той е под моя защита. Ако се интересуват, направо им кажи така.“

Ако това беше прозвучало в страните от далечната чужбина, биха посъветвали упоменатия клиент да забрави колкото се може по-бързо и трайно първоначалните си планове. Иначе го очаква

отмъщение — бързо, неотвратимо и жестоко. На просветената Европа ѝ стигаха два прецедента. За майчицата Русия потрѣбва трети.

Чичо Кемал започна да го кандърдисва и да вдига цената. После направи наистина съвсем непростима глупост: опита се да го притисне.

„Ти ме чу“ — каза тогава Алексей и затвори вратата след себе си. Вечерта му преградиха пътя двама решителни младежи.

„Не се сърди, приятел — каза едната от горилите. — Ние нямаме нищо лично срещу теб.“ „Работата е такава“ — добави вторият.

Те скочиха едновременно напред. След по-малко от минута и двамата се гърчеха върху мокрия асфалт. Алексей също нямаше нищо лично срещу тях, но продължаваше методично да изтрѣгва истината от двамата, докато не си изясни съвсем точно кой ги е изпратил.

През тази нощ чичо Кемал не можа да заспи до три часа: все чакаше обаждането на момчетата. Телефонът така и не иззвѣня и в края на краищата той задряма, но скоро се събуди от докосването на една внимателна ръка. Той отвори очи, като предполагаше, че вече е сутрин и го буди телохранителят, но това не беше той.

— Жал ми е за ония балами — тихо му каза килърът. — Те нямат мозък, за да мислят. Но ти имаш. За теб не ми е жал.

Човекът, заради когото се прекратиха техните отношения, а заедно с това и земният път на чичо Кемал, беше някой си Антон Андреевич Меншов. Но това вече не засягаше никого.

3.

Както винаги никак не му се искаше да става и Турецки си наложи с усилие на волята да се вдигне не в шест, а чак в шест и половина. За закуска вече нямаше време, оставаше му колкото да се измие и обрѣсне. Впрочем къде ли тук ще закусиш толкова рано?

Турецки слезе във фойето, като реши предвидливо да не дава ключа на дежурната, както изискваха правилата на хотела. Той излезе на улицата. Духаше пронизващ вятър и той вдигна яката на якето, като съжали, че не е облякъл палто.

Първият срещнат минувач му показва как да стигне до улица „Алексей Фатиянов“.

ГЛАВА ТРЕТА

САМОТНАТА УЧИТЕЛКА

1.

Безсънието отдавна мъчеше президента. Всъщност още от времето, когато последният генерален секретар го покани в Москва и после, като разбра бързо, че има работа с мислещ човек, който се стреми да провежда собствена политика, а не с покорен изпълнител, го свали от всички длъжности. Тогава Андрей Степанович, който още и не помисляше да става президент, доби навика да лежи и дълго да се вглежда в тъмнината. Просто не можеше да легне и да заспи спокойно, както някога.

Той често си спомняше младостта — как живееха с Фаина в общежитие, как деляха с момчетата от съседните стаи всичко, което имаха. А какво щастие беше, когато им дадоха отделно жилище! Не къща и не апартамент, а само една стая. Но своя. Там се роди и първата дъщеря.

Ако оценяваш този живот по съвременните мерки, ще ти се стори, че е бил безпросветна беднотия, нито можеше да се облечеш, нито да си починеш както трябва, а на масата само варени картофи със селъodka и лук. Но беше хубаво.

От тези спомени му стана така тъжно, че му идеше да завие, честна дума.

А после започна издигането нагоре — той стана началник, отначало дребен, после среден, сетне оглави областния център. Налагаше се да решава буквално всички въпроси — от нови жилища за работниците, до графика за доставка на тръби.

И все пак никога не му е било така тежко, както последните три години. Андрей Степанович си спомни президента на СССР. Отношението му към него винаги бе двойствено. От една страна, му беше неловко заради този самовлюбен професионален докладчик: каже нещо витиевато, гладко, но съвсем празно и като наклони леко

глава в очакване на аплодисментите, победоносно оглежда аудиторията. Чист Мусолини — мина му веднъж през ума.

От друга страна, Андрей Степанович все по-често му завиждаше. Не затова че той охотно се среща с журналистите, че често се кипри на телевизионните екрани. И, разбира се, не заради съпругата, която не по-малко от мъжа си обожаваше различните официални и неофициални визити, срещите по работа и без работа. Андрей Степанович му завиждаше за това, което преди презираше у подчинените си и в равните на себе си: за светските маниери. Преди той като че ли бъркаше това чуждо му свойство с перченето или с подмазването. Сега разбра, че това са различни неща и, изглежда, на държавния глава се налага да води светски живот. „Може да си делови човек и пак да мислиш за лака на ноктите си“ — каза му веднъж по някакъв повод по-малката дъщеря. С разума си той беше съгласен с нея, но характера си не можеш да преправиш.

Накратко, за разлика от руския президент президентът на СССР беше светски човек. Макар празен и приказлив, той умееше да бие на очи, да се харесва (особено когато го превеждаха умни преводачи).

Но когато зае мястото му, Андрей Степанович дори не подозираше колко трудно ще му се удава тази роля. Той беше по-силен, по-значителен, по-внушителен от президента на СССР, но съвсем не умееше да се държи пред обективите.

Нещо повече, оказа се, че срещите с лидерите на чуждите държави са истинско мъчение за него. Той не можеше да се отпусне и за секунда. И затова никога не предприемаше визити, освен ако не са съвсем наложителни.

Точно така неуютно и неуверено се чувстваше руският президент и пред камерата. А после, когато се гледаше на екрана на телевизора или в кинохрониката, то категорично не се харесваше — някакво натровено изражение на окаменялото лице, отривисти фрази. Изглеждаше дори, че не говори със собствения си глас.

Разбира се, на него му помагаша. Той беше особено благодарен на Бил Клинтън. Когато във Ванкувър съветският и американският президент трябваше да дадат съвместна пресконференция, главата на Руската федерация се вълнуваше ужасно. Ами ако изведнъж каже нещо не както трябва, ако обмисля прекалено дълго отговора си, а в същото време Клинтън и Мълруни отговарят бързо и ясно. Той

наистина беше уверен, че наоколо никой не забелязва неговата несигурност, във всеки случай руският държавен глава се стараеше да се държи нормално. Но чувстваше, че го чака голямо изпитание.

Помощта дойде оттам, откъдето най-малко можеше да я очаква. Вечерта преди пресконференцията Клинтън внезапно се обърна към руския президент с предложение да обсъдят възможните въпроси и отговори. Руският държавен глава с радост откликна на предложението. Макар че към радостта се примесваше и безпокойство — нима този американец се е досетил, че руският му колега малко се вълнува преди предстоящата среща с журналистите, да не кажем — страхува се от нея. Той внимателно се вгледа в лицето на Клинтън, но не прочете в него нищо друго, освен искрена доброжелателност и желание да работят заедно.

Час преди обявеното време президентите се срещнаха на четири очи, ако не се брои преводачът, този необходим и неизбежен вечен свидетел. Колко пъти руският президент съжаляваше, че така и не научи както трябва поне един чужд език. В училище някога учеше немски, после в института започна английски, но езиците съвсем не му се удаваха. А колко прекрасно би било да общува с чуждестранните официални лица без посредници. Но, уви, налагаше се да прибегва до услугите на преводачите. Наистина това бяха висококвалифицирани хора, които, без да се замислят и без да спрат нито минута, дословно предаваха на една от страните какво говори другата, като оставаха при това някак в сянка. От време на време руският президент се хващаше, че понякога забравя, че освен него и Клинтън в залата за преговори присъства и някой трети.

Така и в този ден, час преди обявената пресконференция в неголямата, но уютна зала се събраха тримата президенти.

— Всъщност по обща площ нашите страни заемат почти половината земно кълбо — забеляза президентът на Канада Мълруни.

Да, това беше действително важна среща. В хода на разговора бяха отделени осем блока с проблеми, по които най-вероятно се очакваха въпроси от журналистите. Главите на най-големите държави поработиха заедно над отговорите им.

„Направо сме като ученици или студенти — изведнъж си помисли руският президент. — Готвим се за изпит. А на мен, като двойкаджия, ми помагат другите, които знаят по-добре материала.“

Но той, разбира се, не каза това на глас.

Затова руският президент така и остана в неведение какво мисли по този въпрос Клинтън. Но дори неговият американски колега да мислеше нещо подобно, той не го намекна нито с дума, нито с жест.

Андрей Степанович му беше искрено признателен.

Пресконференцията тогава мина като по вода. Президентите отговаряха ясно, гладко, нямаше нито проточили се паузи, нито запъвания, които понякога изглеждат по-красноречиви от самите отговори. И когато на следващия ден руският президент прочете във вестниците колко високо оценяват журналистите професионализма на тримата държавни ръководители, той не можеше да не благодари в душата си на Бил Клинтън, който така му помогна в трудна минута.

Колкото и да е странно, след като стана затворник в собствената си страна, предаден от хора, които смяташе за свои верни съратници, руският държавен глава продължаваше да се надява на помощ не от Русия, а именно отвън, и преди всичко от Вашингтон.

Президентът въздъхна тежко и се обърна на другата страна. Сънят не идваше. А и как ли можеше да дойде.

Да, помощ от Вашингтон. Това би било реално. Но само в случай че във Вашингтон стане известно за изчезването му. Засега, съдейки по всичко, светът е в неведение, че е извършено съвсем безпримерно по наглостта си престъпление. Президентът е отвлечен! А светът си живее спокойно, както и преди...

Но как е възможно това!...

„Колко могат да ме държат тук? — мислеше президентът. — Най-вероятно са обявили, че съм болен или някаква друга глупост. Или че изведнъж, ни в клин, ни в ръкав, съм заминал някъде да си почивам. — Той отново въздъхна тежко. — А едновременно с това ще пуснат слух сред народа, че пак съм влязъл в запой.“ — От тази мисъл го стегна сърцето.

Нали това вече се бе случвало, и то неведнъж.

Разбира се, те имат няколко дни — президентът е тежко болен, възможно е да му правят операция. Между впрочем той наистина смяташе да влезе в болница за малка операция на носната преграда. Това, разбира се, ИМ беше добре известно.

„Но какво ще обяснят на Фаина, на момичетата? На тях не можеш да кажеш, че президентът значи е заболял, и толкова.“ — При

мисълта за жена си и как ще се развълнува тя, президентът пак въздъхна тежко.

Разбира се, Фаина, за разлика от съпругата на президента на СССР никога не се буташе във високата политика, а заемаше скромно, но достойно място. Даже ако тя нещо заподозре, едва ли ще има възможност да се свърже със Запада. Те ще се постараят да я блокират.

„Може би Женья, нейният племенник... — мина му нова мисъл, но веднага се смени с друга: — И него ще се постараят да го отстранят някак.“

Президентът си спомни как племенникът ги спаси със съпругата му в Ирландия. Сега вече не оставаха никакви съмнения — тогава действително беше покушение, както го убеждаваше полковникът от спецхраната Дроздов. Но другите казваха друго...

Едва сега президентът разбра колко струват тези думи на другите.

2.

На утринна светлина Князев се оказа далеч по-интересен, отколкото вечерта. Дори романтичен. Някои от тези улички, които стръмно се прехвърляха от хълмче на хълмче, изглеждаха, сякаш на земята не е имало никакъв индустриален век. Почти на всички къщи имаше изрязани от дърво украшения, тенекиени петлета увенчаваха билата на покривите. Тук се отопляваха с дърва и носеха вода от кладенци, заковаваха на дърветата къщички за птици и гледаха кокошки. Само телевизионните антени и колите зад оградите показваха, че всичко това става в наши дни. Макар, разбира се, не и в компютърната епоха.

Турецки се приближи до петнайсети номер. Стегната синя къщичка, оградена с дървен стобор. Саша хвана портичката, но в двора гръмко залая куче.

„Ама че дявол — помисли той. — Нямаат звънци. Ако тя още спи, има да си стоя на вятъра.“

— Кой е? — разнесе се женски глас.

— Валентина Андреевна! — викна Турецки с всичка сила, за да го чуят.

— Ей сега, сега — каза жената и пак изчезна в къщата.

Помиярчето продължаваше да се дере от лай.

Накрая, когато Турецки вече реши, че съвсем ще измръзне, вратата отново се отвори и към портичката забърза невисока, възрастна жена в очила с дебели стъкла.

— Вие сте от Москва — каза тя утвърдително.

Турецки кимна.

— Влизайте, колко е хубаво, че дойдохте, аз наистина не ви очаквах — говореше Валентина Андреевна, докато се суетеше с резето. — Палма, по-тихо, това е свой. Палма, свой! Влизайте де, не се бойте, тя няма да ви закачи! — Жената отвори портичката пред Турецки. — Ама че работа, едва вчера го прочетоха, а днес вече идвате. Не можех и да предположа... — Тя замълча и внимателно погледна Турецки. — Вие по повод на моето писмо до радиото или не? А аз някак си веднага реших...

— Да, Валентина Андреевна, по повод на писмото, а по-точно по повод на снимката — потвърди Турецки, когато тя го въведе в къщата.

Вътре всичко се оказа така, както в съветски филм биха изобразили дома на селска учителка по руски език и литература. Идеална чистота, кухненска маса, покрита над мушамата с бродирана покривка, до прозореца бюро, няколко етажерки с книги. На бюрото — купчини тетрадки, старинен мраморен писмен прибор с мастилница.

Валентина Андреевна го настави до масата и започна да се суети, слагайки пред него кисело зеле, краставички, някакви домашни сладка.

— Ей сега ще изпържа картофки — говореше тя. — Аз нали не ви чаках, или може би по-добре да изпържа яйца?

— Не се безпокойте, Валентина Андреевна — поклати глава Турецки. — Идвам по работа. Казвам се Саша. Саша Турецки. Не се ли учудихте, че дойдох толкова рано?

— Май да — отвърна учителката и изведнъж някак отпусна ръце. — Какво се е случило?

Едва сега Турецки разбра, че първоначалният му план да изложи веднага на старата, романтично настроена учителка, че първата ѝ любов Костя, по прякор Скронц, е станал истински мафиот, не е много уместен. Първо на първо, тя много ще се разстрои, а второ — най-вероятно няма да повярва. Хората понякога са поразително слепи към онези, които обичат.

Налагаше се да променя плана в движение.

— Аз съм от прокуратурата, Валентина Андреевна — каза Турецки, който реши в тази точка да не се отдалечава от истината, и извади служебната си карта.

Валентина Андреевна, както винаги ставаше с подобни хора, дори не погледна документа. Тя се отпусна на стола и на Турецки му се стори, че дебелият стъкла на очилата ѝ някак странно се замъглиха.

— Не, с него нищо не се е случило — продължи Турецки. — Засега. Но ако снимката, която пазите, попадне в ръцете на някои хора, не искам да ви плаша, но може да се случи непоправимото. Нали снимката, независимо че е била направена преди почти четиридесет години, може да помогне да бъде идентифициран Скронц. Колкото и да се е изменил външно.

Турецки се стараеше да говори така, че всяка дума да бъде истина. Друг въпрос е, че старата учителка го разбираше не съвсем правилно.

— Вчера — продължи Турецки — в популярно радиопредаване вие съобщихте на цялата страна, че имате тази снимка. Затова и аз дойдох веднага. За да изпреваря тези, които също може да са чули предаването, и да дойдат при вас за снимката.

Учителката го гледаше изумено, без да забелязва, че чайникът на печката кипи и плюе вода.

— А какво е станало? — най-накрая успя да промълви тя. — Нещо с Костя ли?

— Тази снимка ще търсят престъпници — кратко отвърна Турецки. — Да — сепна се той, — всъщност вие имате всички основания да не ми вярвате. Вижте все пак служебната ми карта. Александър Борисович Турецки, старши следовател по делата от особена важност при Московската градска прокуратура.

— Ама защо, аз ви вярвам — каза Валентина Андреевна, но все пак взе картата.

Докато ѝ даваше подвързаната в кожа книжка, Саша забеляза как треперят пръстите ѝ. Тя се вълнуваше, но не за себе си, а за този Скронц. Турецки за миг усети злоба — намерила в кого да се влюбва, в престъпник, какъвто светът още не е виждал, но навреме се сдържа. По-добре да мисли, че опасността заплашва не толкова нея, колкото него.

— Чайникът изкипя — каза той.

— Ах, да, да! — стресна се учителката. — Аз някак си се обърках...

Тя сложи пред Турецки чаша чай, после отиде до бюрото и извади от чекмеджето снимка с изрязани зъбчета по ъглите.

— Тук сме се снимали на езерото край Тимирязевската академия — обясни тя. — Седяхме на брега, пеехме, смеехме се. Костя беше такъв внимателен, дори галантен, макар че тогава не говорехме такива думи. Аз бях получила през тази година за отличен успех фотоапарат „ФЕД“, та с него дойдох в Москва да погледам фестивала. Колко щастлив беше животът тогава... Какво настроение имаха всички... Изглеждаше, че започва нова епоха.

Турецки се вгледа в младите лица, усмихващи му се от огрения от ярко слънце бряг на езерото. В хубавичкото момиче с луничав нос, облечено в рокля на цветя с презрамки, той трудно разпозна седящата сега срещу него уморена възрастна жена.

— Тук сте без очила — забеляза Турецки.

— Аз още тогава имах силно късогледство — отговори Валентина Андреевна, — но се притеснявах да нося очилата. Слагам ги само когато четях или гледах кино. Остаряла съм естествено — въздъхна жената, докато гледаше над рамото на Турецки снимката. — Какво да говорим, остават ми две години до пенсия...

Но не това момиче Валя привличаше основното внимание на Турецки, а двете момчета, застанали до нея и до още едно момиче, видимо тази същата роднина, при която Валя била на гости. Малко по-встрани се виждаха още двама младежи, около двадесет и пет годишни.

— Ето това е Костя. Скронц — каза Валентина Андреевна, като посочи висок, слабоват младеж с умно и приятно лице, който въобще не приличаше на хулиган, а на момче от интелигентно семейство. — А това е Пъпа. Забравих даже как му беше истинското име. Май Павлик.

Пъпа бе къде-къде по-прост от Скронц. Това се виждаше дори на старата снимка. Той беше с каскетче, а над ухото му беше втъкната цигара. И се хилеше някак неприятно, или просто така се стори на Турецки?

Той пак се вгледа в тези лица, опитвайки се да си представи какви са станали тези момчета сега, след почти четиридесет години.

— Това вашата приятелка ли е? — попита Турецки, като посочи второто момиче, кръглолико с вирнат нос.

— Да, това е Вера, ние се сприятелихме с нея на фестивала. Тя беше от Волгоград, а в Москва живееше нейната братовчедка. И как можа да се случи такава беда?

— Какво е станало? — машинално попита Турецки, който повече се интересуваше от Скронц и Пъпа.

— Ох, ама аз не ви казах! Представяте ли си — аз си заминах вкъщи, а тя загина. Някакъв гад я изнасилил, бедничката, и после я убил. А аз разбрах за това едва след половин година. Попаднах отново в Москва чак в шестдесет и пета. Бях завършила вече педагогическия институт във Владимир, идвах с учениците през лятото. Живеехме с тях в едно училищно общежитие, аз намерих време, отидох да навестя старите места, а там вече всичко се беше изменило: наоколо нови пететажни блокове, дори гребната база бяха пренесли на другия бряг на езерото.

Никакви познати не намерих, разбира се, а чуждите хора не можеш да разпитваш: „Знаете ли къде е Скронц?“

— Вие и адреса му ли няхахте? — учуди се Турецки. Трогна го тази смешна и в същото време толкова искрена привързаност.

— Представете си, не — усмихна се Валентина Андреевна. — Когато си заминавах, не мислех, че той ще започне да означава за мен толкова много. Разбрах едва когато се върнах вкъщи. Написах на Вера, исках да разбере адреса на московската ѝ братовчедка, но отначало никой не ми отговори. А после ѝ пратих картичка за Нова година. И получих кратко писмо от нейните родители: „Така и така, няма я повече нашата Верочка.“ Тук вече, разбира се, не ми беше до адреси.

Турецки продължаваше да разглежда снимката.

— А тези младежи не си ли спомняте?

— Ами толкова години минаха! Но те са от тяхната компания, това е сигурно. Ето тук в кадъра е влязъл ъгълът на една къща, виждате ли. Единият живееше точно там. Забравих как му викаха, разбира се.

Часовникът на стената удари осем.

— Ой, хапвайте, моля ви, а аз трябва да се приготвям — сепна се учителката. — Днес имам първи час. Свикнала съм да идвам в училище поне двацет минути преди началото на занятията, а най-добре — половин час по-рано. Цял живот така правя. А сега имаме

такива учители, особено от по-младите, които тичат в училище чак когато удари звънецът, едва ли не заедно със закъсняващите. За какъв авторитет сред учениците да говорим тогава?

— Няма да ви задържам повече — каза Турецки. — Отивайте в училище, Валентина Андреевна, но ако стане нещо... Например дойдат при вас да искат снимката и попитат как да намерят Скронц, просто ако забележите нещо необичайно, например че някой ви следи, и изобщо каквото и да е, елате при мен в хотела, трети етаж, стая триста и девет.

Турецки стана и докато си обличаше палтото, каза:

— И още нещо, Валентина Андреевна, не казвайте на никого, че сте ми дали снимката. Ако дойдат при вас в училище — кажете, че тя е вкъщи, ако дойдат вкъщи, кажете, че я пазите в училище, в бюрото си, обещавайте да я донесете вечерта. Опитайте се да измислите нещо. Ще можете ли?

— Ще се постарая — неуверено отговори учителката. — Никога не съм умеела да лъжа...

— А вие не го приемайте за лъжа — посъветва я Турецки. — Това е спектакъл, така е по-просто. Или самоотбрана. Значи триста и девета стая.

— Ще си запиша.

Турецки поклати глава:

— Не трябва. Опитайте се да го запомните.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

ДОВЕРЕНО ЛИЦЕ

1.

При това идване Алексей Снегирьов се сдоби с ново доверено лице — Борис Лвович Смелянски. Той живееше в Лиси Нос, в скърцаща двуетажна къща, която никой не би се осмелил да нарече нито крепост, нито дворец. Борис Лвович беше равнодушен към материалните блага, с изключение на гастрономическите, а от крепост не се нуждаеше. Алексей отиде при него с влака, като купи по пътя шоколадова торта, каквато старецът много обичаше.

— Шалом^[1], Борух Лейбович! — приветства той стопанина, докато затваряше портичката и рошеше пухкавата козина по врата на черно-бялото куче. — Не знам какво се говори тук, но трябва да вдигате чуковете. Та кога заминавате за Израел?

— Боже опази, Алексей Алексеевич! — прозвуча в отговор. — Ами ако замина, а тук без мен ще започнат да раздават кълки от Буш за петдесетгодишнината от победата?... Нали разбирате.

Косата на стареца приличаше на облаче снежнобяла пяна. Той безметежно яхаше инвалидната си количка, за която на площадката пред входа беше направена специална пътечка за слизане. Алексей влезе в къщата и по навик хвърли поглед надясно. Там над дивана висеше голяма цветна снимка на щастливо италианско семейство. Ослепително мъжествен красавец татко, русокоса красавица мама и между тях — тринадесетгодишна красавица дъщеря, прегърнала грамаден нюфаундленд. Всеки музикален фен веднага би познал на снимката семейството певци Тарантино. Борух Лейбович я окачи веднага след като се запозна с наемния убиец. Защо наистина да не доставиш удоволствие на добрия човек?

— Искате ли кафе, Алексей Алексеевич? Или нещо по-съществено за сгряване след пътя?

— А какво имате?

— Цимес-кнедли и бульонче. Пилешко.

— Уговорихте ме. Носете.

Багажът, който не смееше да докосне нито една жива душа, представляваше продълговат сандък, окантован с метални ъгли. В сандъка се пазеха много полезни неща. В това число малък, но много мощен компютър, който, ако бе попаднал пред очите на шведския митничар, би вкарал бедния човек в дълбок шок. Когато се налагаше, Алексей включваше компютъра към телефонната кутия (за щастие в къщата имаше регистриран електронен адрес) и по своите канали разузнаваше липсващите подробности за лицата от списъка, който Борух Лейбович му предлагаше. Този път, след като прегледа набързо списъка, килърът се ограничи само да кимне удовлетворено. Пет души и всеки отдавна вече беше изял всички фурми от своята кошница. Номер първи беше Михаил Максимович Микешко, роден през 1960 година. Архитект и творец на ННБ — финансовата пирамида, замаскирана като пенсионен фонд. Официално ННБ се разшифроваше като „Надеждност, Нравственост, Благородство“. Злите езици впрочем твърдяха, че абривиатурата кой знае защо съвпада с моминските инициали на мадам Микешко. Преди два месеца в новините едва ли не всеки ден показваха тълпите пенсионери, плачещи и псуващи пред затворените клонове на ННБ. Сега скандалът отшумя, телевизионните журналисти замлъкнаха като по команда. Микешко неизвестно как беше пуснат от ареста и дори говореха, че май се кани да се кандидатира някъде за депутат.

Възможно беше точно сега той вече да съставя предизборната си платформа. Или да дава ценни указания по телефона. И сигурно си нямаше и представа, че трябва да зареже всичко и да изчезва по най-бързия начин. Защото на петдесетина километра от него човекът с побеляла, подстригана на таралеж коса и неизразителни, обезцветени очи доизяде цимес-кнедлите си и каза:

— Нека да намерят книгата на Сиграм и Конрад „Бамбина бамбина“. Желателно да е доста опърпана.

Неговият събеседник старателно си записа заглавието и попита:

— Още нещо, Алексей Алексеевич? Лично за вас?

Килърът сви рамене и извади от джоба на джинсите си хартийка. Това беше списък на радиолампите, които не беше успял да намери даже на битака.

— Мазелтов! — изуми се Борух Лейбович. — Да не се каните да търгувате с антики?

— Телевизорът на хазайката ми се повреди — поясни Алексей, докато вадеше от сандъка малко стъклено шишенце с дебели стени и прозрачно гъсто съдържание.

Той скри шишенцето в чантичката на колана си, сбогува се и изтича да хване обратния влак.

След два дни му предадоха в подлеза на метрото ярка книга с голяма пъстра жаба на обложката. След още седмица килърът се яви за хонорара си: една част поиска в брой — за текущи разходи. За известно негово удивление под портрета на семейство Тарантино стоеше голям кашон. Вътре, в уютно пенопластово гнездо, кротуваше телевизор „Тошиба“.

— Това е за вашата хазайка — каза Борух Лейбович. — От възхитените почитатели.

Алексей предположи наум, че дори мафията не е успяла да намери лампите от ерата на динозаврите.

2.

След като излезе от дома на Валентина Андреевна, Турецки се върна в хотела. Беше му неспокойно на душата, кой знае защо бе съвсем сигурен, че при Лисицина ще дойдат, и то доста скоро.

Улица „Алексей Фатиянов“ беше застроена с дървени къщи: все със същите резбовани украшения по покривите, тук-там с масивни дървени порти, пак резбовани. Той май не бе забелязал никъде над портите към двора да се издига двускатен покрив. За миг Турецки забрави, че е дошъл тук по важна и доста опасна работа. Стана му даже малко обидно, че всъщност е лишен от много неща, достъпни на всеки човек. Вече доста отдавна не е пътувал някъде просто така, а не по служба, не се е разхождал по улиците, не е разглеждал къщите, той винаги, всяка минута от живота си е изпълнявал някаква важна задача.

Минаваше девет часът и макар хората отдавна да бяха станали, не се виждаха много минавачи — улица „Фатиянов“ беше тиха по всяко време на денонощието.

Когато вече завиваше по улица „Парокомуна“, Турецки внезапно видя притежателя на хемингуеевската брада, който идваше насреща му.

„Оня, който пристигна вчера със същия влак — помисли Саша и изведнъж една догадка прониза мозъка му: — Той е!“

Щом се изравниха, брадатият му хвърли разсеян поглед и отмина. Турецки също се постара да не дава вид, че го е познал. Обаче след няколко крачки той се огледа бързо. Най-лошите му подозрения се потвърдиха — брадатият зави в улица „Алексей Фатиянов“.

Това промени първоначалното намерение на Турецки да се върне в хотела и той отново тръгна към пощата. Разбира се, винаги съществуваше вероятността да го подслушат, твърде влиятелни хора се вълнуваха заради старата любителска снимка, която беше направила някога гимназистката, гостуваща в Москва. Можеше, разбира се, да отиде в местната милиция, но Турецки още не искаше да им се разкрива, кой знае какви приятелчета и авери може да имат местните ченгета.

— Шура — извика той в слушалката, — чуваш ли ме?

— Чувам те добре — отговори Романова. Гласът ѝ звучеше така, сякаш тя се намирал най-малко в Ню Йорк (при това Турецки знаеше, че точно от Ню Йорк се чува далеч по-добре).

— Какво ново? — попита по навик Турецки.

— Е, това всъщност вече не е новина. Получих сводката от Питер. И там е неспокойно. Тая седмица са станали няколко поръчкови убийства. Смятат, че са свързани помежду си — твърде си прилича почеркът.

— Що за хора са?

— Сред тях има и banker. Михаил Микешко, помниш ли нашумялото дело — шефът на оня фалшив пенсионен фонд, дето фалира?

— Така му се пада — пренебрегна това Турецки. — Шура — налагаше му се да говори високо и той се старал да го направи така, че да го разбере само Романова, — Константин разказвал ли ти е защо съм в Князев? Не? Обади му се. Кажи, че се е появил конкурент. Трябва да ми изпрати подкрепление. Или се свържи тук със своите, също да го проследят.

— Особени белези? — попита Романова.

— Пристигна вчера заедно с мен, отседна в хотела. Брадата му е като на писателя Хемингуей.

— Ето какво значи интелигентен човек — засмя се отдалеч Романова.

— Така че ти предай тук на своите...

След което Турецки се върна в хотела.

Той влезе в стаята си и я огледа внимателно — сякаш не бе влизал никой външен. „Интересно дали ме е познал, или не? — помисли той за брадатия. — Поне се направи, че не ме е познал. А аз го запомних от пръв поглед. И защо ли изпращат такива типове, веднага се набиват на очи, можеш да го нацелиш дори в тълпа. Какво е това, непрофесионализъм? Не му се вярваше. По-скоро си правеха някакви свои сметки.“

Той се увери, че вратата е заключена, и извади от вътрешния си джоб старателно опакованата между две парчета картон снимка. Младите весели лица му се усмихваха от брега, на заден план се виждаха хора, возещи се на лодките. Турецки не познаваше много добре този район на Москва. Май точно тук се намирал стадион „Наука“. Някога, още като хлапе, той идваше тук да вика за своя съсед по чин, който играеше ръгби. „Но там вероятно може да се открие някой, който помни тия момчета.“

Той пак се вгледа в лицето на Скронц. Напомняше му някого. Много даже. Турецки беше виждал някъде този човек, нещо повече: той беше сигурен, че го е виждал скоро. А и у Пъпа му се привиждаше нещо познато, макар и в значително по-малка степен.

[1] Мир вам (иврит). — Б.пр. ↑

ГЛАВА ПЕТА

BAMBINA, BAMBINA

1.

Михаил Микешко отдавна вече не излизаше от къщи без поне двама бодигардове. А от известно време си въведе като правило винаги да облича противокуршумна жилетка. Това, разбира се, беше неудобно, особено когато Петербург биваше затиснат от влажната лятна жегата, която се понасяше далеч по-трудно от къде по-високата температура при сух въздух.

Но сега, в късната есен, това неудобство не се усещаше толкова, а въпросът за личната му безопасност стана значително по-остър, след като основаният от него пенсионен фонд обяви неплатежоспособност и спря плащанията на вложителите.

Пред затворените врати се тълпяха отчаяни вложители, които обсъждаха помежду си как да го съдят. Но по този повод Микешко беше съвсем спокоен — за разлика от пенсионерите той добре познаваше руските закони и си даваше сметка, че няма абсолютно нищо, заради което да го подведат под съдебна отговорност. Той беше организиран частно предприятие, което действаше на свой риск, и хората, които бяха вложили при него парите си, също рискуваха. Не стана, момчета, случва се...

Наистина за самия Микешко фалитът на неговата компания изобщо не беше изненада. Така и беше замислено от самото начало. Всичко бе пресметнато и изчислено. Както и че в резултат на тази операция значително ще нарасне личното състояние на семейство Микешко. А че това ще е за сметка на доверчивите хора, дали му последните си спестявания, ни най-малко не вълнуваше Михаил.

Той мислеше изключително с големи числа, останалото не го интересуваше.

Малко хора обичаха Микешко, а самият той, както твърдяха някои, които го познаваха отпреди, беше истински привързан само към своите жаби.

У всеки може да се открие нещо човешко. Ако се поровиш, ще откриеш, че всеки си има някоя слабост. Ахилесовата пета на Михаил Микешко беше любовта към терариума и неговите обитатели: жаби, тритони, гущери, костенурки. Разправяха, че в новата триетажна къща, която Михаил си построи в Озерки, две големи зали са предназначени само за терариумите. Тук през цялата година се поддържаше определена температура, влажност и режим на осветлението, растяха вечнозелени тропически растения, а зад стъклата на просторните терариуми пълзяха най-фантастичните влечуги и земноводни на планетата.

Само тук Микешко се чувстваше наистина щастлив.

Да научиш такова нещо за врага е все едно да спечелиш на лотария.

При това Михаил Микешко беше рационален човек и обичаше точността във всичко. Ако вземаше някакво решение, то обикновено самият той го изпълняваше безусловно. Така той постанови, че непременно трябва да прекарва почивните дни в извънградския си дом. (Той купи на брега на Вуокса парцел от карелската гора, голям няколко хектара, който ограда с висока ограда с бодлива тел. Когато стопанинът си беше вкъщи, по оградата пускаха ток с високо напрежение.)

В петък следобед по улиците на Питер често стават задръствания, колите ръмжат нервно, докато чакат нетърпеливо зелен светофар. Уви, на червен не може да мине никой, дори тъмносивият с издължени фарове форд „Скорпио“ на Михаил Микешко.

Нищо не можеше да се направи. Известният финансист, скрит от света зад бронираните стъкла на колата, мрачно разглеждаше минувачите по Литейния проспект. Всички му се струваха безполезни и жалки (мисълта за това, че някои бяха станали такива благодарение лично на него, никак не го смущаваше).

Между редиците спрели пред светофара коли се промъкваха всевъзможни търговци. Внезапно вниманието на Микешко беше привлечено от ярка зелена картинка. Той се вгледа по-внимателно — точно така, жаба. Пред него стоеше някакъв невзрачен мъж с късо подстригана на таралеж безцветна коса, който предлагаше книгата „*Bambina bambina*“. Едва ли някой от седящите в колите знаеше, че това е латинското наименование на гигантска тропическа жаба.

Удивително, но в обширната библиотека на Микешко нямаше такава книга!

— Ама че идиот! — промърмори Микешко. — Намерил какво да предлага. Да търгуваше с „Пентхаус“, по щеше да е на сметка. Или съвсем се е пропилил.

— Сигурно я е откраднал — обади се шофьорът.

— Майната му — каза Михаил и свали стъклото. — Ей, приятел — повика той нещастния търговец на невървящата стока.

Веднага към скорпиото подскочи пъргав хлапак с цяла купчина различни вестници и списания, започвайки от „Духовен вестник“ и свършвайки със „СПИН-инфо“.

— Не ти — с ленив жест го отстрани Микешко. — Ето ти — той помами с пръст мъжа, който се опитваше да продаде книгата за рядката тропическа жаба. — Колко?

— Пет — отвърна мъжът.

— Пет какво? — презрително попита пак Микешко и като забеляза, че светофарът мигна в жълто, каза: — Давай по-бързо, стига гада!

С тези думи той извади от джоба си десетдоларова банкнота. В действителност Микешко изобщо не беше от обичащите да се перчат „нови руснаци“, които за фукня хвърлят „гущерите“ наляво и надясно. Просто на светофара вече пламтеше зеленият цвят и нямаше време да търси по-дребна банкнота.

Мъжът обаче не бързаше. Той взе банкнотата и замря, докато я разглеждаше.

— Ти какво, за пръв път ли виждаш зелените? — разсмя се Микешко. — После ще я разглеждаш, не се бой, не е фалшива!

Мъжът скри банкнотата в джоба на изтърканите си джинси.

— Давай книгата! — започна да губи търпение Микешко и протегна ръка.

Мъжът, без да продума, му пхна книгата и финансистът внезапно усети, сякаш нещо го убоде в дланта.

— Ти какво? — попита той, но мъжът изчезна и сякаш се изпари.

В този момент шофьорът на скорпиото натисна газта и колата се устреми напред. Михаил веднага забрави и за мъжа, и за убождането. „Сигурно ми се е сторило“ — помисли той. После съсредоточи цялото си внимание върху книгата. В бамбина бамбина той се влюби от пръв

поглед и реши, че при пръв удобен случай ще помоли търговците, които пренасяха нелегално животни през границата, да му доставят такава. Колкото и да струва! Той вече започна да обмисля къде ще е най-добре да постави нейния терариум.

Изведнъж му стана лошо. Стори му се, че в колата е нетърпимо горещо, макар климатикът винаги да работеше. Микешко докосна шофьора по рамото, сякаш искаше да каже нещо, но в очите му притъмня, а главата му безжизнено клюмна на гърдите.

Бодигардът, който стоеше до „шефа“, веднага разбра, че е станало нещо лошо.

— Паркирай! — изстреля той така разтревожено, че шофьорът засече колите в съседната лента и зави към тротоара.

Колата меко спря и бодигардовете се опитаха да свестят шефа. Накрая единият от тях, който някога беше завършил медицинско училище, се сети да опипа пулса на боса и вдигна клепачите му. Пулсът не се напипваше и зениците му не реагираха на светлината.

На пристигналата „Бърза помощ“ остана само да констатира смъртта. Първоначалната диагноза бе — внезапен инфаркт.

2.

Впоследствие аутопсията установи, че Михаил Микешко е бил отровен. Как е могло да се случи това и по какъв начин тази практически неизвестна в Русия отрова е попаднала в организма на финансиста, така и не се изясни, макар че бодигардовете, а след тях и служителите от правоохранителните органи бяха почти сигурни, че отравянето е било свързано с покупката на книгата за тропическата жаба. И значи е майсторски планирано поръчково убийство. Това, уви, беше единственият извод, който успяха да направят.

Малко хора съжаляваха, че Михаил Максимович Микешко е изчезнал от белия свят. Само най-доверчивите от бившите вложители на ННБ, които още се надяваха да получат някога парите си, се съкрушаваха, че е изчезнала и тази надежда.

Що се отнася до мадам Микешко, то тя въобще не се чувстваше безутешна вдовица и дори не се опитваше да разиграва тази роля. Напротив, тя цъфтеше както никога. Кой би помислил, че така ще й провърви! Тя стана свободна и богата жена — много богата. Когато се съгласи на този брак, тя, разбира се, мечтаеше, че някога ще дойде

такъв ден, но въобще не можеше да разчита, че ще настъпи толкова скоро.

Да оплакват смъртта на Микешко можеха само неговите земноводни приятели, но дори крокодилът не заплака. „Животинската ферма“, както сега събирателно наричаше мадам Микешко тези, които преди седмица само назоваваше „нашите зверчета“, нищо не забеляза. Сякаш нищо не беше станало, рептилиите се грееха на изкуственото слънце, докато новата им собственичка не направи щедър жест и не подари цялата колекция заедно с ценното оборудване за терариумите на Петербургския зоопарк.

Спонсорската акция получи дължимото отразяване по телевизията и в печата, тъй като беше съпроводена от коктейл. Кореспондентите намериха, че траурният тоалет с брилянти много отива на овдовялата милионерка.

3.

Турецки се приближи до прозореца. Не можеше да излезе от хотела, нали обеща на Лисицина, че ще стои тук. Неизвестно защо пак го заболя рамото и въобще той изведнъж усети, че е останал съвсем без сили — отразяваха му се неотдавнашното раняване, битката, вечното недоспиване. Радваше се, че няма кой да го види сега, не му се искаше да показва слабост пред чужди очи. „Аз не съм Пери Мейсън, нито агент 007 — помисли той. — В реалния живот въобще няма такива железобетонни детективи. Но хората очакват от нас именно това.“

С тези мисли той легна направо върху одеялата и след секунда заспа.

Събуди го внимателно почукване на вратата.

Турецки мигновено скочи от леглото и като пригладжаше в движение косата си, побърза да отвори.

Както и предполагаше, на прага стоеше Валентина Андреевна. Тя изглеждаше някак объркана. Рижата ѝ коса със сиви кичури се беше измъкнала изпод шала и у нея се беше появило нещо от момичето на снимката, някаква наивност, макар че сега бе свързана по-скоро със страх.

— Александър Борисович — каза тя малко задъхано, сякаш беше бързала нагоре по стълбите, — той дойде веднага след вас.

— Брадатият ли? — попита Турецки.

— Да — учуди се учителката и облещи очи зад дебелия стъкла на очилата. — Откъде знаете?

— Срегнах го на улицата. Забелязващ се тип. Пристигна с мен от Москва и го запомних още на площада пред гарата. И той живее тук, в хотела.

Като чу това, Лисицина затрепери. Турецки буквално физически усещаше излъчващите се от нея вълни страх.

— Той престъпник ли е? — попита тя.

— Като служител на прокуратурата не мога да обявя някого за престъпник, докато вината му не е доказана — отговори той, — но предполагам, да.

— А като го гледаш, няма и да си помислиш такова нещо — поклати глава Валентина Андреевна. — Такъв интелигентен. Само че очите му...

— Виж, очите му не можах да разгледам, признавам си — усмихна се Турецки.

— Такива неприятни очи, не лъжливи, а някак празни. Когато видях очите му, си помислих, че не е истински интелигент.

— Нима очите на интелигентите се отличават с нещо? — попита Турецки.

— Разбира се! — разпалено произнесе Лисицина и веднага стана ясно, че е литераторка. — Очите са огледало на душата и при наистина интелигентния човек в тях се усеща дълбочина, честност, искреност.

— И случвало ли ви се е да срещнете хора с такива очи? — поинтересува се Турецки, който класифицираше хората по съвсем друг начин, във всеки случай съвсем не по изражението на очите. Очите, уви, толкова пъти го бяха подвеждали. Само Татяна Бурмеева да вземем например, впрочем не — той се беше зарекъл да не си спомня за нея.

— Разбира се — отвърна Валентина Андреевна, — ето вие например.

Турецки се смути, но веднага си спомни снимката и попита:

— А Костя, Скронц, също ли имаше чисти очи?

Валентина Андреевна кимна:

— Той беше от много интелигентно семейство, баща му бе професор по география и това се виждаше във всичко. Той толкова се

отделяше на фона на другите младежи, вие само вижте снимката и го сравнете с Пъпа. Съвсем различни са. Кажете, заплашва ли го нещо? Сигурно ще ви се стори смешно, но аз кой знае защо се тревожа.

— Разкажете всичко поред? — предложи Турецки.

— Когато си тръгнахте, започнах да се приготвям за училище, вече почти не ми оставаше време. До училището имам пеша двадесет минути, не е много далеко, в Князев въобще няма далечни разстояния. Но аз предпочитам да отида по-рано, вече ви казвах. А и трябваше да не забравя тетрадките на осми „б“ със съчинението, после да взема някои книги и самата аз да се наглася. Учителят трябва да дава пример на учениците включително и с външния си вид.

Турецки погледна поизтъркания ѝ костюм с английска кройка и бялата блуза с якичка, извадена над реверите, също доста поизносена вече, и се постара да сдържи усмивката си.

Валентина Андреевна, разбира се, не успяла да се приготви, когато кучето на двора пак залаяло. Тя излязла отпред и видяла, че пред портичката стои висок представителен мъж с брада — явно не местен. Като си спомнила какво ѝ говорил буквално преди пет минути Турецки, Валентина Андреевна малко се уплашила, но после се постарала да се овладее, разбирайки, че със страха само ще се издаде.

Тя любезно поканила непознатия да влезе, но веднага го предупредила, че почти няма време за разговор, защото закъснява за училище.

Непознатият се представил като племенник на Скронц, Дмитрий Николаевич, фамилията си не казал, което малко учудило учителката, но тя не започнала да задава излишни въпроси.

Дмитрий разказал сърцераздирателна история как чичо му чул предаването по радиото, където прочели писмото на Валентина Андреевна, и си спомнил за нея. Оказва се, че той също не забравил момичето, но не знаел адреса ѝ и така те се изгубили един друг. За съжаление сега той, уви, е болен и при това доста сериозно (от какво именно, учителката също за всеки случай не започнала да изяснява), затова изпратил в Князев любимия си племенник.

— Но защо такова бързане? — попита Валентина Андреевна. — Той би могъл да дойде сам по-късно, след като оздравее.

— Писмото ви така го развълнува — отвърнал Дмитрий, — че нямаше търпение да се свърже с вас.

Дмитрий явно малко преигравал и това би направило подозрителна дори по-романтично настроена личност от Валентина Андреевна. Какъвто и да е Скронц, трудно е да се предположи, че той би заставил своя любим племенник да захвърли всичко и веднага да отпътува за Князев.

— Вие да не сте тръгнали в същия ден, когато излъчиха предаването? — попитала тя Дмитрий.

— Да — отговорил племенникът на Скронц. — Той не бива да се вълнува, затова реших, че ще дойда при вас сам и ще взема снимката.

— Снимката ли? — вдигнала вежди Валентина Андреевна. — Вие ми казахте, че той иска да възобновим връзката си, тоест аз така ви разбрах. Значи сте дошли само за да вземете снимката?

— Не, разбира се — разсмял се Дмитрий, както се сторило на учителката, доста принудено. Той видимо не очаквал, че за да вземе снимката, ще трябва да отговаря на толкова много неудобни въпроси. — Но чичо би искал да се увери, че действително сте вие. Какви ли не съвпадения стават.

— Възможно е — мъгляво отвърнала учителката. Тя погледнала към стенния часовник и изиграла изненада: — Боже мой, осем и половина! Обикновено по това време вече съм в училище!

— Добре. — Изглеждало, че племенникът на Скронц почва да губи търпение, и на Валентина Андреевна ѝ се сторило, че ако тя каже или направи нещо не както трябва, той ще употреби и сила. — Покажете ми фотографията и аз сам ще мога да ви кажа има ли го там моя чичо, или не.

Валентина Андреевна погледнала в очите, които още от началото не ѝ харесвали, и смътно усетила опасност. Дори преди половин час Турецки да не я бил предупреждавал, че трябва да измами този човек, тя вероятно и сама би се сетила интуитивно. Кой знае защо ѝ се сторило, че дори снимката наистина да била у нея и тя да я била дала на „Хемингуей“ (за щастие снимката вече била у Турецки и затова Валентина Андреевна не би могла да я даде и под страх от изтезания), то било съвсем очевидно, че не би останала жива след това. Едва ли с това би се заел самият братат „интелигент“, но бандитското нападение ѝ било в кърпа вързано.

— Да — отвърнала Валентина Андреевна с най-лекомисления си тон. — Правилно! Много вярна мисъл!

После тя се чудела как ѝ е стигнала смелост и актьорски талант да говори убедително, нали цялата се била смръзнала вътрешно от страх.

— Тогава да отидем заедно в училището — казала тя. — Снимката е там, в учителската стая. Писах писмото тъкмо през голямото междучасие, гледах тази стара снимка и тя така си остана в бюрото. Имах да нося много тетрадки този ден, страхувах се да не я измачкам. Да вървим.

„Ако той е престъпник — хладнокръвно помислила Валентина Андреевна, — за нищо на света няма да дойде с мен. После ще го разпознаят десетки свидетели.“

— Сега имам работа — отвърнал племенникът на Скронц. — Но мога да намина при вас след занятията. Ще донесете ли снимката?

— Разбира се — уверила го Валентина Андреевна, — днес имам шест часа, така че ще свърша в три и някъде към три и половина ще си бъда вкъщи. Хайде за по-сигурно да се уговорим за четири.

— Добре — отговорил Дмитрий. — Но много ви моля, не забравяйте снимката, че чичо много ще се разстрои. Ако отново ви изгуби, просто няма да го преживее.

Валентина Андреевна така и не разбрала защо получаването на снимката е толкова здраво свързано с продължаването на приятелството, но и този път не взела да уточнява.

— И какво стана после? — попита Турецки.

— Ами после, както виждате, отмених всичките си часове, което правя само в изключителни случаи като например истински тежко заболяване, и дойдох при вас — завърши своя разказ учителката.

— Постъпили сте много правилно — ободри я Турецки.

— Този човек нали няма никакво отношение към Костя? — с надежда в гласа попита Валентина Андреевна.

— Той му е толкова племенник, колкото и аз — избяга от пряк отговор Турецки, — това е съвсем очевидно. И цялата тая история с тежко болния чичо, който спешно изстрелва племенника си да търси жената, с която се е познавал само три дни преди четиридесет години, изглежда твърде неправдоподобна. Направо сцена от розов роман, при това най-долнопробен. Без да говорим за настойчивото му желание да завладее снимката.

— А мен най-много ме усъмни, че той не поиска да дойде с мен в училището — поклати глава Валентина Андреевна. — Нали, ако наистина смяташе да погледне снимката и да се убеди, че там е именно чичо му, можеше да го направи съвсем просто, като дойде с мен в учителската стая. Но веднага му се появиха някакви много спешни работи.

— Вчера съвсем неочаквано за себе си дошъл в Князев, а днес тук веднага му се явяват неотложни дела — подсмихна се Турецки. — Въобще, скъпа Валентина Андреевна, ще ви се наложи да се скатаете.

— За какво говорите, Александър Борисович? — учуди се учителката.

— Налага се да пропуснете занятията си в училище — отвърна Турецки. — Седмица или повече, засега е трудно да се каже, а може и да е само за три дни. Трябва да заминете. Имате ли някъде роднини, при които можете да погостувате известно време? Най-добре някъде на село.

— Имам — решително отговори Лисицина. — В Мстера живее сестра ми, а в Удоли — братовчедка ми...

— Отлично — отговори Турецки. — Тогава заминавайте за Удоли. Веднага, без да се връщате вкъщи, разбирате ли?

— Направо така, без багаж, в този костюм? Аз и пари нямам, само седем хиляди са ми останали до заплатата.

— Мога да ви дам малко. — Турецки потършува в джобовете си и извади банкнота от петдесет хиляди. — Това ще ви стигне за билет и на първо време. Налага се да пътувате без багаж и в този костюм. Разбирам, че ви е жал за него, но животът все пак е по-скъп. Не можете да отречете това. Струва ми се неразумно да се приближавате сега към къщата си.

— Може и да сте прав — отговори Валентина Андреевна. Тя погледна часовника си: — Преди имаше автобус в дванадесет, а сега не знам върви ли още.

— До спирката ще идем с такси, а там ще видим — каза Турецки. — Няма защо да се показвате излишно на улицата.

— С такси?! — засмя се Валентина Андреевна и каза съвсем по селски: — У нас, тук да не е Москва! У нас нивга не е имало: кого да возят? А и автобусът спира пред райсъвета — на една ръка оттук.

ГЛАВА ШЕСТА

НОВИ ВАСЮКИ

1.

Сега в нашето отечество всички живеят трудно. Отдавна мина времето, когато можеше спокойно да си пиеш кафето на работа, знаейки, че законните аванс и заплата са ти осигурени във всички случаи. Макар и неголеми, но достатъчни, за да живееш и дори да си позволиш някои дребни радости.

Вече всичко се промени. На всички им стана по-трудно. В столицата хората получават повече, но и цените на основните хранителни продукти тук са направо умопомрачително високи. В провинцията спасяват личните градини, но затова пък заплатите са такива, че с тях и един човек не може да преживее половин месец, камо ли цяло семейство.

Не беше изключение и неголемият районен център Олга.

Макар че тук и досега действаха повишените далекоизточни коефициенти, умножената с тях заплата на бюджетните служители все пак си оставаше мизерна. А и нали цените в Приморието сега бяха едва ли не най-високите в цялата Руска федерация, така че в това отношение Владивосток би могъл да съперничи на Москва, а и по много показатели (например цената на хляба) значително я изпреварваше.

Впрочем Владивосток не отстъпваше на Москва и по броя на „новите руснаци“. Тук наистина те търгуваха не с Полша, а с Китай, Корея и Япония, а японската йена се приемаше във всяко от многобройните обменни бюра наравно с долара.

Що се отнася до вносните коли, в дадения случай, разбира се, японски марки, в Приморието те бяха значително повече, отколкото родните. При това бяха толкова евтини, че всяко средно семейство можеше да си купи кола (обаче невинаги можеха да я карат заради скъпия бензин).

Улиците на Владивосток, Находка и другите големи градове, неприспособени към такъв ужасяващ транспортен поток, денем буквално се оказваха блокирани. Така че на този, който бързаше за някъде, не му оставаше нищо друго, освен както едно време да си върви пеша.

В Приморието населението бързо се беше разслоило на много богати и много бедни и тук това ставаше значително по-бързо, отколкото в много други райони на страната.

А колкото до Олга, тя се бе превърнала в съвсем истинска провинция.

Обаче от известно време тук започнаха да се случват неочаквани и може да се каже, учудващи всички събития.

2.

Всичко започна с това, че един прекрасен ден в администрацията на Олгински район се появи брадат млад човек в джинсов костюм с фотоапарат, касетофон, бележници и цял куп красиви вносни писалки. Той обяви още от прага, че е дошъл в командировка, за да напише книга.

— Предварителното заглавие е „Олга — първото руско пристанище на Японско море“ — делово обясни той. — Дългичко е, разбира се, но има време да помислим за него. — И младежът показва карта от Съюза на журналистите.

— От Владивосток ли сте? — попита Ванда Михайловна Фоменко, секретар на администрацията, която цял живот беше работила като секретар на районен съвет, с други думи, вторият човек в градчето и в района.

— Не, аз съм от Москва — небрежно отговори младежът.

Ванда Михайловна разбиращо кимна, макар че това беше нещо необичайно — в Олга рядко идваха кореспонденти, освен тия от съседния Кавалеровски район. А пък направо от Москва съвсем...

— Значи ви интересува историята — каза тя.

— Не само историята — възрази брадатыят журналист. — Интересува ме абсолютно всичко в Олга: и историята, и днешният ден, трудовите, така да се каже, делници. — И разбирате ли, книгата трябва да се напише много бързо. — Той се наклони към Ванда Михайловна. — Правителствена задача.

— Че кой там си е спомнил за нашата Олга? — не можа да сдържи учудването си Ванда Михайловна.

— Спомнили са си. Дошло ѝ е времето — отговори журналистът. — Така че ви моля да ми подгответе списък на всички интересни хора, които имате. Първо, най-старите жители, после краеведите, отлични производственици. И особено — той дори вдигна пръст нагоре — ме интересува вашият културен живот. Тук имате някакъв знаменит самодееен театър.

— Как, нима и в Москва са чули за него? — удиви се Ванда Михайловна, която, разбира се, като всички местни хора се гордееше със самодейния театър, който зае първо място на областния преглед, но все пак не беше очаквала, че слухът за местните таланти ще долети чак до самата столица.

— Чували са — отвърна младежът.

— Само че сега за съжаление го няма ръководителят — започна Ванда Михайловна. — Григорий Иванович замина... Аааа — разля се тя в усмивка. — Навярно той пропагандира там в столицата нашия театър. Григорий Иванович Грязнов, нали?

— Не — поклати глава младият журналист. — Не съм чувал за такъв. Моята задача идва от високите правителствени кръгове. Там се интересуват от историята и въобще... — Той замълча, без да знае с какво още да мотивира важността на получената задача.

Когато московският журналист получи всички необходими сведения и излезе, Ванда Михайловна още дълго клати учудено глава.

Но това беше само началото.

След седмица дойде сензационното съобщение, което потресе до дъното на душата всички олгинци. В държавния бюджет на отделен ред бяха записани няколко милиарда рубли за развитието на Олгински район в Приморския край.

Имаше на какво да се чудят.

След седмица излезе първият брой от районния вестник на Олгински район, който помпозно беше наречен „Кореняк далекоизточник“. Тъй като в района живееха само единадесет хиляди души, тук отдавна нямаше собствен вестник. И ето сега, когато в много други райони закриват вестниците, тук, напротив, основават. Печатаха го наистина в Кавалерово, защото в самата Олга нямаше никакви печатни мощности.

Вестникът беше на пълна бюджетна издръжка.

Първият брой бе посветен на перспективите за развитието на градчето. Предполагаше се да се построи ново пристанище, за да може Олга да приема не само средноголеми пътнически кораби, но и големите океански лайнери. Редом трябваше да се издигне голямо товарно пристанище, което с годините да се превърне в едно от най-големите (ако не и най-голямото — четеше се между редовете) в южния Далечен изток.

Едновременно с това предстоеше Олга да се превърне в място за културен отдиш на Японско море.

„Едва ли ще минат и няколко години, и няма да можете да познаете нашата Олга — възторжено пишеше «Кореняк далекоизточник». — По бреговете на морето ще се издигнат високите корпуси на суперсъвременни санаториуми, пансионати, хотели. Ще бъдат построени стадиони, заведения за обществено хранене, развлекателни заведения. Гости не само от страната, но и от чужбина с удоволствие ще идват в новия международен център за екотуризъм Олга.“

Как екотуризмът ще се съчетае с най-голямото товарно пристанище, не ставаше много ясно, но това видимо не смущаваше „Кореняк далекоизточник“.

Колкото и да е странно, самите олгинци кой знае защо не изпаднаха във възторг от тези проекти.

— Ще надойдат всякакви — говореха едни. — Няма да може да се диша от колите им.

— Че като наоткрият разни казина, всякакви барове, проститутки ще налетят, какъв срам ще бъде. Направо ще трябва да си заключваме щерките вкъщи, да не гледат такива неща — пригласяха им други.

Обаче ги обземаше и гордост за тяхната Олга, която все пак беше оценена по достойнство.

От друга страна, не им се вярваше много във всичките тези проекти. Колко пъти бяха правени такива гигантски планове, като например обръщането на сибирските реки към ледовития океан. Всички си останаха на хартия (и слава богу!).

Но когато пристигнаха работници и асфалтираха улицата към клуба, цялото селище се събра да гледа.

„Кореняк далекоизточник“ веднага откликна на това събитие:

„Известно е — писа той, — че нашият район е истински културен център на Приморието. Нашите клубни служители, учители, дейци на самодейния театър създават непреходни културни ценности. И въпреки това до вчера и пролет, и есен се налагаше след всеки дъжд хората да се промъкват към клуба през кал и локви. Дълго търпяхме това безобразие. Но сега с радост констатираме (така и бе напечатано) — край на калта! Сега няма да се наложи гостите на Олга да питат: «Къде е пътят към храма на културата?» От началото на новия театрален сезон и гостите, и олгинци ще идват тук по гладко асфалтирания път. Важно е и друго — сега е облекчен подходът на автобусите и нашите артисти ще могат да се качват в тях от самите врати на клуба, когато заминават на многобройните си гастролни из района. Надяваме се, че не са далеч и гастролите в чужбина.“

Поради отсъствието на Григорий Иванович началото на театралния сезон се отлагаше и движението по пътя към храма на културата не беше много претоварено. Но в селището имаше още един храм на културата, гордо наречен „Център за отдих на ловеца и рибаря, Приморски тигър“. Преди той беше склад на потребителната кооперация, но в хода на перестройката постепенно запустя и преди три години го нае някой си Сергей Пак.

В Олга не обичаха корейците, особено след като в областния вестник в края на осемдесетте се обсъждаше проблемът за „връщането им в историческото местоживееене“. Времето си минаваше, а на „историческото местоживееене“ се появи само Сергей Пак. Той оборудва видеосалон в бившия склад, а скоро повика от Ташкент приятеля си Саид и денем във видеосалона започнаха да поднасят вкусни шишчета и узбекски пилаф.

Постепенно „видеокиното“ престана да бъде чудо и приходите от салона намаляха. Тогава Серьога организира видеотека (за началството — безплатно), а когато успя да получи разрешение за сервиране на алкохол, закусвалнята окончателно се превърна в център за отдих.

Патриархалните олгински нрави бяха несъвместими с рекета, особено след като личният състав „по служба“ опитваше на аванта шишчетата.

Сергей ходеше за нови касети във Владивосток, обикновено отсъстваше по три-четири дни, но миналата година изчезна почти цялото лято. Върна се от Владик с парахода и с товарен контейнер. Скоро обновеният и ремонтиран „Тигър“ се обогати с „Еднорък бандит“ и други игрални автомати.

— Бива си те, Серьога! — възхищаваше се местният милиционер чичо Федя. — Наш човек, руснак, за цял живот не може да спести толкова пари от шишчета.

— Ходих с морското началство като преводач в Корея. Продавахме старо желязо.

— Доживяхме! Скоро няма да има на какво да плават — мърмореше чичо Федя, докато нагъваше шишчета. — Докъде я докараха, вече нямат и собствени преводачи във флота.

— Преводът не е проста работа. Техните преводачи могат да превеждат само за зюдвест, а тук става дума за бизнес.

— Поне платиха ли ти прилично?

— Умният човек, чичо Федя, не моли за малко. Трябва да можеш! Като превеждам от руски на корейски — плащат продавачите, от корейски на руски — купувачите — подсмиваше се Серьога.

Вървяха упорити слухове, че в трюмовете на корабите, продадено като старо желязо, за Корея е отплавало същото онова оръжие, което после се взриви в складовете на Тихоокеанския флот. Само че що за глупост — нали не може и да отплава, и да се взриви!

Точно на пресметливия Сергей повериха да ръководи асфалтирането на пътя към храма на културата. Естествено „режимът на икономии“ му позволи да асфалтира и площадката пред „Тигъра“, и петдесетината метра, които го делиха от шосето.

Патрулната милиционерска газка спря точно пред центъра за отдих.

— Дяволска мъгла, нищо не се вижда! Ако не беше закачил табела на шосето, направо щях да мина покрай твоя „Тигър“ — мърмореше чичо Федя, докато неутрализираше въздействието на дъжда и мъглата с чаша женшенова водка. — Видя ли какво пишат женорята в „Кореняк“? — Той разгъна вестника. — „Жените и майките няма да допуснат проникването на разврата в Олгински район!“ Мойта

също яхна метлата: ний, вика, ще направим жива верига пред клуба срещу вашите проститутки.

Саид донесе димящ ароматен пилаф. Чичо Федя обърна още една чашка и продължи:

— А аз ѝ викам: „Ама си патка! Какви ти отбира акълът от казино! Вместо да киснеш при съседките, да беше отишла да правиш жива верига на градината или да миеш казаните при Саид, може пък да се научиш да правиш пилаф.“ Че бях и поръчал да сготви пилаф за рождения ми ден — тя свари някаква лепкава каша, после всичката я дадохме на прасето.

— Ай, яй, яй, началник, защо не ми каза, че имаш рожден ден? Друг път не бива — кажи, всичко ще направя — сякаш някак обидено проговори Саид. Застаналият до него Сергей само кимаше и гостоприемно се усмихваше.

Загрелият се и отпуснат чичо Федя изпъна крака, запуши, притвори очи и се замечта. После се обърна към Сергей и доверително му каза:

— Не, Серьога, каквото и да викат женорята, а казиното си е хубава работа. Само че нашите, олгинци, не могат да го развъртят. На япончетата също не бива да го даваме. Ще се наложи пак ти да го направиш — няма кой друг. Само че знаеш ли, при нас с един пилаф няма да стане казиното — тайга е все пак. Непременно трябва да има и пелмени.

Активността на женското движение значително изпреварваше събитията. До появата на чужди туристи и проститутки имаше достатъчно време, а да правят жива верига срещу асфалтаджиите беше някак глупаво. Впрочем пътните подобрения малко засягаха живота на обикновените жители: въпреки всичко есен не можеше да минеш без ботуши. Но затова пък от краевата администрация долетя съобщение — Олгински район е приравнен към районите на Крайния север. Следователно към обичайния далекоизточен коефициент се прибавя още един — северен, а значи и заплатите на работниците и служителите автоматично се повишават с петдесет процента, че и повече.

Тук вече всички олгинци бяха единодушни.

— Отдавна беше време — говореха те и ни най-малко не ги смущаваше фактът, че след като приравняват към Крайния север

Олгински район, където през лятото три месеца има едва ли не четиридесетградусови жеги, а и зимите не са толкова сурови, а просто ветровити, то следващият поред северен град ще се окаже примерно на Черно море.

Всички останаха доволни и все пак тези промени бяха толкова неочаквани, че жителите на района недоумяващо се почесваха по вратовете.

И само най-големите фантазори твърдяха, че всички тези благоденствия са дело на техния земляк Григорий Иванович Грязнов, който точно по това време бе в Москва. По-трезвомислещите им възразяваха, че не може един майор от запаса да издейства такива неща, особено бюджетното финансиране, но фантазорите им напомняха за едно много съществено обстоятелство, което според тях би могло да отвори много врати пред Григорий Иванович.

— Не помните ли на кого прилича той? Не на нас и вас!

Според тяхната версия излизаше, че като отишъл в Москва и се разхождал по Арбат или някъде другаде, Григорий Иванович привлякъл вниманието. Веднага докладвали на Най-главния. И той веднага заповядал да доведат при него двойника му. Всеки на негово място би се заинтересувал — най-естествено желание.

— А по-нататък навярно са се разговорили — продължаваха да фантазират фантазорите. — Самият той разпитал нашия как я кара, откъде е значи, как живее, каква му е заплатата, стига ли. С какво се занимава? А нашият му е разказал — и за клуба, и за театъра и че калта не можеш я изгази, и че вестник си нямаме. А той се разпоредил.

— Аха — не се отказваше някой неверник. — „Утеши ме ти, приятелю сърдечен Гришка, а сега искай каквото ти се ще: ако щеш царкинята, ако щеш половината царство.“ Така ли? А това товарно пристанище? Ами всеруската здравница?

— Е, това трябва Самият Той да е измислил — клатеха глави фантазорите. — Нашият Иванич едва ли ще измъдри такова нещо, чак пристанище значи.

Но дори буйната им фантазия не стигаше, за да предположат, че техният земляк, познатият на всички запасен майор, който обичаше да чопли градината си, макар и да бе ръководител на самодееен състав, може да решава важни държавни дела.

ГЛАВА СЕДМА

„ХЕМИНГУЕЙ“ ЗАПОЧВА ДА ДЕЙСТВА

1.

До автобусната спирка наистина имаше само двеста метра, но още на половината път Турецки се убеди, че плановите му са добри за Москва, но не и за Князев. С Валентина Андреевна се поздравиха трима души, а една жена успя да ѝ съобщи, че Наденка се омъжва, и я покани на сватба. Стана очевидно, че ако тя стърчи тук половин час, докато си чака автобуса, за това ще научи целият град.

— Валентина Андреевна, здравейте — подхвърли поредният познат, който товареше кашони в багажника на очукано жигули.

— Здравей, Петенка!

— Дали не можем да се доберем по-бързо с прекачване? — започна да се вълнува Турецки.

— Разбира се, че можем. Автобусът въобще може и да не дойде. — Тя помисли малко, обърна се назад и попита: — Петенка, ти случайно да не си отиваш към къщи?

— Вкъщи, вкъщи. Само да натоваря още нещо.

— Ще ни закараш ли до водната кула?

— Искате ли питане! Сядайте. А вие какво сте намислили да правите в нашия квартал?

— Дойде един познат от Ленинград, показвам му забележителностите. Вече ми е трудно да ходя много пеша, а автобусът сам знаеш колко е редовен. — Учителката така бързо влизаше в ролята на конспиратор, че Саша искрено се учудваше.

Около водната кула неочаквано попаднаха на някакъв „чичо Степан“ на мотоциклет с кош, който след час се канеше да се връща тъкмо в същото Удоли. Щеше да бъде хладничко, разбира се. Но затова пък минимум свидетели. Валентина Андреевна убеди Турецки, че „хич не настива“, и той със спокойна съвест реши да я прати с чичо Степан.

Докато чакаше да тръгнат, Турецки се поинтересува дали не може да се приближи незабелязано до дома на Лисицина, но не откъм

улицата.

— Всякак може: оградите са направени като за честни хора. Може от Волшник, имаме една такава рекичка, ще преминете през оврага, а там започва Верьовкината уличка, точно зад моята къщичка излиза. Оградата е висока, но има дупки: хлапетата цяло лято минаваха оттам за ябълки, спасение няма от тях. Но през оврага май ще се заблудите. По-добре ще бъде да минете отзад, където сядя картофи, оградата там е само за фасон. Там нататък живее чичо Филат, стар е вече, деветдесетгодишен. Неговата къща се води на улица „Червеноармейска“. От „Съветска“ не завивайте към нас, а ще минете покрай банята, там е улица „Муромска“ и веднага завивате наляво към „Червеноармейска“. Като почнете да се качвате нагоре, ще видите. Вдясно се точат къщи, а отляво започва оврагът. Преди да стигнете до оврага, е къщата на чичо Филат. Тя е малко нависоко. Развалина вече. Ако си е вкъщи, поздравете го и кажете, че идвате при мен. Вървете смело, той няма кучета... Ох, каква съм глупачка, съвсем изумях! Ами Палма остана сама! — стресна се Валентина Андреевна. — Е, нищо, ще наминете при чичо Филат, кажете му, че са ме извикали във Владимир в областния отдел „Образование“, нека да нахрани Палма.

2.

Турецки се върна в хотела, предаде ключа на дежурната на рецепцията долу, после пак излезе в града, обаче тръгна не по улица „Фатиянов“, а по успоредната ѝ „Муромска“. Като намери нужния му номер, той спокойно мина през парцела и се увери, че оградата отзад наистина е символична. Изведнъж Турецки чу някакво хрипливо скимтене. Рижото тяло на Палма не се забелязваше много сред пожълтялата трева покрай къщата. Кучето пълзеше, по-точно опитваше се да пълзи към него. Подире му оставаше кървава следа.

„Хемингуей вече е тук“ — разбра той и извади пистолета от вътрешния си джоб.

Турецки се промъкна внимателно към къщата, но голите клони на ябълката и вишната бяха ненадеждно укрите. Палма изскимтя за последен път и тялото ѝ замря неподвижно. Като се промъква известно време през градината, Турецки излезе право пред къщата, където беше идвал сутринта.

Той се послуша. Отначало беше тихо, както и трябва да бъде в празна къща, но после чу някакъв шум. Турецки се прокрадна към прозореца, същия, зад който стоеше бюрото на учителката. Той се притисна към стената и внимателно надзърна в стаята.

И веднага се дръпна.

Брадатият интелегент се ровеше из чекмеджетата на бюрото. За щастие той беше така погълнат от заниманието си, че не видя появилото се за миг на прозореца лице. А Турецки повече не повтори опита си — вече беше видял достатъчно.

3.

Алексей Снегирьов вървеше по „Фрунзенска набережна“ и си спомняше как започна всичко.

В онази вечер при Борух Лейбович го очакваше сюрприз.

— Постъпи коленопреклонна молба от московчани — каза гостоприемният домакин, когато килърът включи компютъра си и се убеди, че цюрихската банка действително е заприходила поредния му хонорар. — Само че, разберете ме правилно, Алексей Алексеевич. Аз само ви предавам и изобщо не настоявам. Не съм си враг. Вие разбирате.

— „Александър Борисович Турецки“ — замислено прочете килърът. — Никога не съм обичал Москва. Това май е следовател?

— Точно така. От прокуратурата. По делата от особена важност. Аз, както разбирате, не съм напълно в курса на нещата, но доколкото ми е известно, сега той се занимава с така наречения отстрел на банкери.

— Ами нека се занимава — прозя се килърът. — Бог да му е на помощ.

Разходката из града частично беше прогонила стреса и той искаше да спи.

— Московските колеги се обиждат — внимателно каза Борух Лейбович. — Вие, разбира се, всичко ще препроверите и е възможно да се убедите, че информацията е лъжлива, но на мен ми казаха много, много конкретни хора, че уж гореупоменатият господин, как да кажа, е започнал да се черпи не с когото трябва. Впрочем кой съм аз? Само беден стар човек, когото може да излъже дори дете...

Килърът взе от него тъничка папка с няколко снимки и ксерокопия. Там имаше още касета със запис на телефонен разговор. Всичко заедно свидетелстваше, че следователят Турецки е действал основно по указания на групировката от Грозни. На което съвсем справедливо се обиждаха московските босове.

Заедно с това имаше и нещо, което накара килъра да настръхне вътрешно. Нещо определено не му харесваше, но какво именно — не можа да схване веднага.

— Засега не обещавам — промърмори той. — Но ще видя.

— Да ви купя ли билетче? — зарадва се Борух Лейбович. — За кой самолет? Или предпочитате с влак?

— С влак — каза килърът. — Дневния. Че в нощния като нищо могат и да ме ограбят.

В електричката той отначало разглеждаше светлинките на станциите, пробягващи зад прозореца в есенната чернилка, и се опитваше да съобрази какво не беше наред с този Турецки. После се стопли и заспа.

Присънваха му се тънички ръце, плътно прегръщащи врата му, топлината на детско телце, доверчиво притискащо се към гърдите му, невероятни очища и шепот: „Тате ли те прати“? Единственият договор, за който той така и не взе нито грош.

Преди тридесет и шест години на стълбите пред детската поликлиника на улица „Двинска“ намериха момченце на месец и половина, загънато в сиво-розово памучно одеяло. Бележката, надраскана на парче от вестник, гласеше, че обитателят на този пакет се казва Петенка. Скоро Петенка порасна и разбра, че мама няма да дойде за него. После се намериха доброжелатели и му обясниха що е това аборт и каква е вредата за здравето от него. Кажи значи мерси, че не те е закопала някъде на бунището или не те е изхвърлила в контейнерите за боклук. Така той разбра, че още преди раждането си не е бил нужен на никого.

Всъщност той и по-късно не беше особено нужен на никого. Нито на възпитателите от детския дом, които бяха lika-прилика на Алевтина Викторовна Нечипоренко, нито на държавата, която го научи да убива, нито на собствения си партньор. Нито на сегашните клиенти. А в крайна сметка — и на самия себе си.

Имаше наистина на света едно номадско африканско племе. И италианско момиченце, на което не му остана даже негова снимка, за да си я закачи на стената. Това вече съвсем на нищо не прилича — малки момиченца да казват „лека нощ“ на снимките на наемни убийци.

На другия ден, рано сутринта, по време на ритуалния крос му предадоха билета за московския влак. Той го пхна в джоба на анцуга си, но в Москва замина все пак с кола. Познатият шофьор, който трябваше да закара в Москва разкошно тъмносиньо „Волво“, бе доволен от компанията. Той вече бе имал работа с Алексей и знаеше, че докато на задната седалка спи този тип, може да се страхува най-много от базука в храстите или танк на пътя.

Мощната комфортна кола пристигна в Москва на разсъмване.

4.

— Значи се връщаш? — попита Романова, когато Турецки ѝ се обади по телефона в края на работния ден.

— Не, оставам — отвърна Саша. — Струва ми се, че сега ще започне най-интересното.

— Аз между впрочем се свързах с княжевската милиция, те установиха наблюдение над твоя „Хемингуей“. Между другото при настаняването си в хотела той е представил документи на името на Дмитрий Николаевич Белов, регистриран в Москва на улица „Совхозна“ 16, апартамент 42. Та значи на този адрес няма никакъв Белов... Това е положението, Сашка.

— Повече би ме учудило, ако той наистина живееше там, че и се окажеше честен инженер — отговори Турецки.

Отстрани можеше да изглежда парадоксално, че Турецки поддържаше връзка с княжевската милиция през Москва, обаче беше съвършено необходимо, само това оставаше — да се разкрие. Още повече че сега той имаше снимката. Още не разбираше напълно защо тя предизвика такова суетене в лагера на Скронц и Пъпа, но се досещаше, че не е само защото е станало възможно да ги разпознаят и дори не затова че сега можеше да се види връзката между тях. Това не даваше мира на Турецки. Той вече разбираше какво трябва да направи, когато се върне в Москва, но все пак реши да изчака в Князев още един ден. Тайнственото изчезване на учителката трябваше да подтикне Скронц и Пъпа към някакви решителни действия. Нали тя е изчезнала,

значи се страхува и следователно се досеца... Това беше повече от опасно.

ГЛАВА ОСМА

СНИМКАТА

1.

Изминаха няколко дни мъчително и позорно заточение. Президентът вече не се учудваше, че светът досега изобщо си няма понятие за престъплението срещу държавния глава на Руската федерация. Дяволската хитрост на враговете му го лиши дори от надеждата, че Западът ще се застъпи за него — ако ще и в косвена форма, като замразяване на кредитите.

Сега радиоприемникът и телевизорът в неговата стая, която той в себе си наричаше килия, неизменно се включваха всеки път, когато по тях предаваха нещо така или иначе свързано с името на президента.

Радиото не го угнетяваше толкова. С ръка на сърцето президентът бе принуден да си признае, че и неговите собствени речи обикновено не звучаха по-добре — някак отривисто, без обертонове и емоции. Двойникът го копираше доста точно.

Къде по-лоши бяха телевизионните предавания. Когато виждаше на екрана своето копие, но тъпо, самодоволно и от време на време някак замразено, президентът стискаше юмруци в безсилна ярост. Ставаше му безумно срамно, че руските граждани и целият останал свят го виждат ТАКЪВ. И макар да разбираше с разума си, че срамно трябва да бъде не на него, той неведнъж забелязваше, че се изчервява, когато лъжепрезидентът гледаше срещу камерата с някакво възторжено-идиотско изражение.

Но не стига това, ами той провеждаше и политика! И макар истинският държавен глава прекрасно да разбираше, че двойникът му е само марионетка в чужди ръце, послушна кукла, изпълняваща каквото ѝ кажат, той все пак не можеше да не се ядосва на този недалновиден човек.

Обаче мислите му заемаше все пак не запасният майор от Приморския край. Много по-често президентът мислеше за тези, които го предадоха. За нещастие, а може би за щастие, по природа той беше

простосърдечен човек, привикнал да се доверява на хората и на това, което говорят. И трябва да се каже, някога действително му се струваше, че го заобикалят честни, порядъчни хора, много от които той и досега смяташе за свои приятели. Така беше още по времето на свердловските общежития и комунални квартири. Но колкото по-високо се издигаше по обществената стълбица, толкова повече се появяваха около него хора, които му се усмихваха, ласкаеха го, а после се оказваше, че държат камък в пазвата си.

Президентът си спомни какъв удар се оказа за него, когато изпадна в немилост при бившия генерален и изведнъж усети около себе си вакуум. Телефонът на бюрото замълча, тези, които до вчера звъняха от сутрин до вечер, видимо забравиха неговия номер.

Затова пък се обадиха старите приятели от общежитието — тези, които и не мислеха да се появяват, докато той беше голям началник. Именно те го подкрепиха в трудния час.

А още и семейството. Жена му, дъщерите, старата майка.

Това беше първото потресение, най-силното. След него дойдоха други и макар че президентът така и не можа да привикне към предателството, вече не се поразяваше толкова. Дори когато хората, които заедно с него мъжествено защитаваха сградата на руското правителство, изведнъж се оказваха не просто предатели, а дребни лъжци, които говорят в очите ти едно, а зад гърба ти съвсем друго, дори когато предишните скромни професори по история и политикономия, след като се изявяваха година-две като „рупори на демокрацията“ в „Огоньок“ или „Московские новости“, при изпитание се оказваха обикновени демагози.

Едни бързо излизаха от политиката, след като успеяха да отмъкнат за своя институт едно-две помпозни здания в центъра на Москва, а за себе си лично — някаква партийна виличка с мецанин (между другото и децата им изведнъж се сдобиваха с някакви имоти: кой в Ница, кой в Санта Барбара, че и в Бевърли Хилс). Впрочем те манкираха академична дейност, но цялата им наука се свеждаше до четене на лекции зад океана. Лекциите им (както докладваха тези, които трябва) бяха скучни и еднообразни и нито един университет не издържаше повече от три-четири. Спасяваше ги изобилието от университети и гастролите на някои продължаваха повече от година.

Други ограничаваха своя принос към науката в основаването на някоя нова академия, назначаваха се там за действителни членове и не слизаха от трибуната, изцяло потънали в политически дразги. Президентът не обичаше да ходи нито в стария Върховен съвет, нито в сегашната Дума. А когато присъстваше на заседанията, през цялото време се опасяваше да не стане свидетел на побой и псувни. Съратниците от деветдесет и първа не се проявяваха с нищо по-добре от наглия „юрист по баща“.

Президентът се умори от разочарования. Той постепенно се примири, че такава е човешката природа. „Нашата главна задача е възпитанието на новия човек“ — спомни си той една от страните на триединната задача за построяването на комунизма. Колко просто и логично се струваше това на слушателя от Висшата партийна школа. И не предизвикваше никакви съмнения. Едва сега, след като бе преминал през цялата горчива школа на ръководните длъжности, включително и най-висшата, президентът осъзна цялата утопичност на този постулат.

Човекът е егоистичен, честолюбив и нечестен.

— Не! — каза президентът и тутакси се хвана, че говори на глас.

„Не — помисли той, — има егоистични, честолюбиви хора, готови да вървят по трупове и да предадат всеки, стига да им е изгодно. Но има и други.“ И в това той също не можеше да се съмнява. Защото винаги се намираха хора, които вървяха след него, независимо от всичко.

Но как да различи едните от другите?

„Какво да мъдрувам — тягостно мислеше той, докато се мъчеше в своята килия, — не умея да усещам хората. Трябва да си го призная. Това поне е ясно.“

В такава ситуация би било много лесно да се озлобиш срещу целия свят, да виждаш предателство и врагове във всекиго — и в далечния, и особено в близкия. А като следствие на тази тотална подозрителност да разгърнеш цяла мрежа за подслушване и следене, при това едните шпиони непрекъснато трябваше да следят другите. Сталин така и свърши. От нарастваща параноя, от мания за преследване. Нима в Русия е неизбежна тази съдба на вождовете, както в източните сатрапии?

Не му се искаше да го вярва.

Защото това би значило, че руският народ е обречен на вечно робство, че тук по предопределение не може да се построи никаква демократична държава.

Но нали има и други. Такива, какъвто беше Андрей Дмитриевич Сахаров. Има го Солженицин, който е откъснат от реалността романтик, но честен човек. Има го накрая Гайдар... Президентът си спомни лицето на своя млад премиер-министър, когато му съобщи, че трябва да подаде оставка. „Само да се измъкна оттук... — реши той. — Само че лесно е да се каже — да се измъкна.“

Та нали, изглежда, никой и не подозира, че начело на държавата стои самозванец, подкрепян от шепя заговорници.

„Ами Фаина? — помисли президентът. — Жена ми не можеш излъга. Ами дъщерите? А внукът? Най-вероятно някак си са ги неутрализирали. Може да са ги пратили на почивка и изобщо какво ли не.“

Мислите за близките му, за съдбата им бяха особено тежки.

„А може би да се примиря и да подпиша всичко, каквото искат? — мислеше мрачно президентът от време на време. — Да изляза оттук и тогава...“

Но идваше и друга мисъл: „Ако подпиша, няма да изляза оттук никога.“

Да подпише такова назначение — беше все едно да подпише смъртната си присъда.

Действително, при положение че нужният им човек стане вицепрезидент, именно той без всякакви избори става автоматично държавен глава на Руската федерация, ако със сегашния президент се случи нещо. А съмнения, че може да бъде организирана всякаква случайност, нямаше. Щом успяха да пленят самия президент.

Президентът не знаеше и, разбира се, не можеше да знае едно много важно обстоятелство — подмяната му с двойника изобщо не влизаше в коварния план. Хората, които се опитаха да отклонят от него смъртната заплаха, сами неволно помогнаха на заговорниците.

Президентът не знаеше и че не американският президент и не световната общност, а хора, за много от които никога не бе чувал, правят всичко, за да му помогнат.

На следващия ден Князев беше потресен от злодейското убийство, станало предната вечер. На три километра от града бе намерен прострелян в гърдите Павел Афонин, работник от князевския месокомбинат. Той лежеше в храстите покрай шосето и трупът му бе открит рано сутринта от съпрузите Тихомирови, които спрели покрай същите храсти по молба на съпругата. Жената направила буквално няколко крачки и се натъкнала на лежащия по очи труп. Тихомирови повикали милиция, трупът бил идентифициран бързо и не по-малко бързо установили, че Афонин се връщал късно вечерта към къщи от Мстера със собствената си кола „Москвич“ с номер И56-29ВЛ. Вкъщи обаче не пристигнал, колата също я нямаше на местопрестъплението, от което милицията заключи, че е бил убит, за да му задигнат москвича.

Стана и едно доста по-дребно произшествие, което не развълнува града, но всъщност имаше пряко отношение към убийството на Афонин.

На площада пред гарата беше паркирано БМВ в онзи светлосив цвят, който обикновено се отбелязва в паспорта на колата като „сафари“. Такива коли в Князев виждаха рядко. БМВ-то се появи там късно вечерта в понеделник и поне цяло денонощие до него не се приближи никой. Малко хора забелязаха това, нали на гаровия площад минават все различни люде, но има и някои, които постоянно се мотаят там. Първи обърнаха внимание на безстопанствената луксозна кола продавачките на семки. „Ще му задигнат колата на тоя“ — говореха си те, представяйки си собственика като висок красавец в широко вълнено палто с бял шал, като героите на известната реклама, които внасят парите си в престижна банка.

Но мина и вторникът, а към БМВ-то не се приближаваше никой, след което нервите на един от вечно мотаещите се на площада чичовци не издържах и той съобщи в милицията за безстопанствената кола.

При проверката се оказа, че БМВ-то е регистрирано в Москва, но под този номер се води още една кола — „Ока“, принадлежаща на инвалид втора група. Закараха лимузината с фалшивия номер в двора на князевското управление на КАТ, където и остана. Възникна подозрение, че убийството на Афонин и появата на безстопанствената скъпа кола са свързани, обаче беше съвсем непонятно защо му е на

някого да задига нещастния Москвич и да захвърля собственото си БМВ.

По цялата Владимирска и съседните Горковска и Ивановска области започна издирване на москвича, принадлежащ на Афонин.

Едва след това Турецки се върна в Москва.

3.

Най-старият криминален експерт на Москва Семьон Семьонович Мойсеев дълго и внимателно разглежда снимката, отначало през очилата, после под лупа.

— Семьон Семьонович, издирваме тези хора, а снимката е направена преди четиридесет години. Нали има начини, позволяващи да се определи как ще изглежда лицето на човека след тридесет-четиридесет години?

— Разбира се, вие сте прав, Саша, има такива неща. — Мойсеев поклати глава. — Базират се на общата теория за стареенето на тъканите на лицето. Но — той свали очилата си — те могат да дадат твърде приблизителна картина. Вземете само мастните натрупвания. Те могат да изменят лицето почти до неузнаваемост. Ако вие напълнеете с четиридесет килограма, на улицата няма да ви поздравят дори близките ви приятели. Престъпниците наистина рядко използват този метод, защото да надобелееш нарочно е много трудно.

Той пак погледна снимката.

— Разбира се, напълняването може да се прогнозира в много случаи, но не във всички, повярвайте ми. Колко слабовати лица за четиридесет години се превръщат във физиономии с двойна брадичка, питам ви? Множеството! Значи по-малко пълни отслабват, основно това става заради болести на стомаха.

— Значи смятате, че нищо няма да излезе?

— Е, не съм казал такова нещо, Саша, какво говорите — усмихна се Мойсеев. — Ще опитаме, ще видим. Доколкото разбирам, трябва ви спешно?

— Добре би било да я имам вчера, само че...

— Щом ви трябва за вчера, ще я получите утре — отвърна Мойсеев. — А днес ще направим няколко копия от вашата снимка, да не ѝ се случи нещо. Както разбирам, негативът е загубен.

— Уви — разпери ръце Турецки.

— Елате след два часа, ще бъде готово.

Двата часа, които му отпусна Мойсеев, стигнаха на Турецки да наминае вкъщи и да се види с Ирина. Той ѝ звъня няколко пъти от Князев, но както винаги се ограничаваше само с общи фрази.

— Господи, Сашка, как се радвам, че си жив — заплака Ирина.

— Откъде ти хрумна пък това, глупавичката ми?

— Знаеш ли, вече разбрах, че колкото по-малко разказваш, толкова по-опасна е работата — отвърна Ирина. — А в последно време ти само мълчиш. Затова и се боя.

— Непременно ще ти разкажа, само че не сега — обеща Турецки. — Става ли?

— Ето ги вашите картички, познахте ли ги? — Мойсеев подаде с усмивка на Турецки три еднакви снимки. — Според мен стана по-добре. Съвременна техника, Саша.

Турецки погледна новите снимки. По-точно това не бяха вече снимки, а лазерни распечатки. Бяха станали първо няколко пъти по-големи от оригинала, копиран преди четиридесет години в Князев, освен това бяха махнати драскотините, петната и другите дефекти, увеличена резкостта, така че предметите и лицата изглеждаха значително по-отчетливи. И ако не бяха роклите и прическите от петдесетте години, по качество тези изображения лесно можеха да минат за снимки от съвременен списание.

— И да ви посъветвам, Саша — каза Мойсеев. — Вземете снимката и вървете с нея в милицията. Не, не при Романова. Намерете стария квартален, оперативен служител или някой от паспортния отдел, в краен случай, които са работили преди четиридесет години там, където са живели тези момчета.

— Но все пак са минали четиридесет години, Семьон Семьонович!

— И какво от това? Да не искате да кажете, че тези, които са работили преди четиридесет години, вече са в гроба? Тогава и на мен ми е време, нали аз преди четиридесет години работех в Коминтерновската районна прокуратура на Москва. И не за първа година. Бях вече над тридесетгодишен. На колко мислите, че съм сега? Разбира се — продължи той, — тези хора са се пенсионирали, може да са заминали някъде, но си струва да се опита, много даже си струва. Ако тези момчета, а особено ето тези не са и момчета — Мойсеев

посочи с пръст към другите двама младежи, стоящи редом до Скронц, Пъпа и момичетата, — някак са били регистрирани при тях, то те, разбира се, ги помнят. Може да излезе и нещо много, много интересно. Припомнете си тогава думите на стареца Мойсеев.

— Благодаря, Семьон Семьонович, подхвърлихте ми гениална мисъл.

„Тимирязевската академия — размисляше Турецки, докато прелистваше ведомствения справочник. — Това май е 74-и участък. Ето: Ивановска 30.“

5.

Началникът на 74-и участък прие веднага Турецки. След като изслуша молбата му, се замисли, а после каза:

— Аз съм нов човек тук по вашите мерки, преди седем години ме прехвърлиха от 21-ви. Имаме една служителка, тя работи от младини тук, с всички се познава, и въобще — както казваха при „застоя“ — работническа династия, а паметта ѝ е — не ти трябва нито компютър, нито картотека.

И той набра номера на вътрешния телефон:

— Зинаида Дмитриевна, елате за минутка.

Той още не беше свършил да говори, когато вратата се отвори и влезе възрастна секретарка.

— Колегата от прокуратурата се интересува от една история с четиридесетгодишна давност. Струва ми се, че вие най-бързо ще съобразите кой би могъл да му помогне? — помоли началникът.

Когато изслуша Турецки, тя се замисли за момент.

— Страхувам се, че малко сте сбъркали адреса. Формално цялото езеро е на наша територия, но онзи бряг попадна при нас малко случайно.

— Да, знаете ли! — прекъсна я началникът. — Направо кошмар някакъв! Кога основаха този Железопътен район?

— В седемдесет и седма.

— Значи нашият участък едва ли не двадесет години се мъчи. Четната страна от началото на „Голяма академическа“ оставиха в Тимирязевски район, а до нея се стига през Железопътния район. Може и направо, но или през Тимирязевския парк, или с плуване през езерото. При нас един умник нарече това парче Калининград: нали

знаете, че за да попаднеш сега в Калининградска област, трябва да получиш едва ли не литовска виза. Жилищни блокове в този „Калининград“ почти няма, но стадион „Наука“ е наш и плажът също. Направо главоблъсканица! Моята кариера започна с това, че опразниха джобовите на един академик на плажа, той забелязал тия боклуци, настигнал ги, набили го, а те минали пътя и вече са в Железопътния район. Човекът беше досетлив, успял да ми позвъни след петнадесет минути от гребната база, описа цялата компания. Аз звъня в шестнайсети, оттам някакъв идиот вика: „При нас не са постъпвали сигнали, свържете се с районното управление“...

Турецки реагира мълчаливо, макар че, разбира се, не можеше да не посъчувства.

— Е, извинете, че се намесих... Наболяло ми е! Цял живот от Копен в Хаген през Крижопол...

— Значи така — продължи Зинаида Дмитриевна. — Паркът на Тимирязевската академия и преди беше на наша територия, но на нашата страна са студенти, а вас ви интересуват хулиганите — от Виселки, от Лихобор, може и от Коптев. Нашето семейство живее в Лихобор от петдесет и осма. Аз, естествено, съм била дете, но покойният ми баща — той работеше като оперативник в нашия участък — би могъл да ви помогне. Но май че е по-добре да идете в шестнайсети... Сельодкин да можехте да откриете... Ако е жив.

— Сельодкин?

— Моят баща му викаше така. Те дружаха и се наричаха на бащино име. Баща ми — Петрович, а другия — Поликарпич. А „поли“ значи „много“, та баща ми го майтапеше: и в очи, и зад гърба му. Как само не го наричаше, ту Многорибин, ту Полураков, а най-често — Сельодкин: защото той винаги вземаше за мезе пушена сельодка... Пьотър Поликарпович Бобрецов. Служеше в шестнайсети като оперативник. Дали е жив?... Борис Иванович, обадете се в шестнайсети.

Началникът вече набираше номера.

— Виктор? Позна. Как е при вас? Не, точно патрулът тоя път няма отношение, в „Калининград“ е спокойно. Ти завари ли някакъв Пьотър Поликарпич? Ами?... Виж ти... Е, добре, сега не ми е до вицове. При мен е Турецки от Градската прокуратура: сега ще дойде при теб за препоръки. Добре, бъди здрав! — След като остави

слушалката, той се обърна към Турецки: — Александър Борисович, съдейки по всичко, точно това е човекът, който ви трябва. Но трябва да докладвам, човекът явно е труден... Късмет! Желая ви успех! — И му протегна ръка. После набра един вътрешен номер: — Прохорчук, хвърлете колегата от градската прокуратура до шестнайсети. На бента поспрете, покажете му местността...

ГЛАВА ДЕВЕТА МАСТЕРА

1.

Князев, разбира се, не е село, но не бе кой знае колко трудна задача да се изясни има ли роднини възрастната учителка по руски език, учила едва ли не половината град, и къде именно живеят те. Дори ако разпитва не местен човек, а никому неизвестен градски брадатко, изглеждащ ту като далечен роднина, ту като представител на Института за усъвършенстване на учителите, който иска да награди Валентина Андреевна като опитен педагог.

Впоследствие много съседи, живеещи на улица „Алексей Фатиянов“, в един глас потвърдиха, че тук е ходел един такъв и търсел Лисицина. Посъветваха го да иде в училището и „Хемингуей“ се появи даже там, видимо вече плюл на всякаква конспирация.

В училище след занятията, освен леличката (едновременно пазачка и чистачка) беше останала само директорката, неомъжена жена на средна възраст, която често се заседаваше тук до късно — нямаше закъде да бърза.

Брадатият вежливо се осведоми дали тя не може да му каже как да намери Валентина Андреевна.

— Лисицина? — вдигна вежди директорката. — Навярно си е вкъщи. Днес си взе болничен. Замина си още първия час.

— Болничен? — като ехо се отзова „Хемингуей“.

— Да, представете си. Значи има нещо сериозно. Ние познаваме Валентина Андреевна като много отговорен човек, тя просто така няма да си вземе болнични. Не е като младите учителки — въздъхна директорката. — Педагог от старата школа.

— И какво й има? — На брадатия дори не му се наложи да разиграва безпокойство. Тази болест на учителката хич не му харесваше.

— Не знам, но аз разговарях с нея сутринта. Направо не приличаше на себе си. — Директорката стана и се обърна към

дневниците, старателно подредени на етажерката. — Сега ще погледна разписанието ѝ за седмицата...

Тя говореше още нещо, но когато се обърна към посетителя, него вече го нямаше.

2.

Младши сержант Прохорчук явно беше доволен от новата западна кола и я караше с известен шик. Слухът, че знаменитият следовател Турецки е при шефа, вече от половин час възбуждаше дежурната стая. Затова молбата „да му покаже нашите места“ Прохорчук възприе творчески и започна „екскурзията“ дълго преди Бента:

— Музеят на коневъдството. Пред входа стояха две бронзови кончета. В натурална големина. Гепиха ги. Цветни метали — сами разбирате, дефицит.

— Намериха ли ги?

— Къде ти! Затова пък тук се реваншираха: успяха да спасят паметника на Турски. Виждате ли — той наби спирачките, — ето там, зад дърветата. При нас е пълно със статуи — не можеш ги проследи всичките. Тук сега основаха университет на името на Белогорячкин.

— На кого? — изумено попита Турецки.

— Имало такъв учен: Белогорячкин, май цветя развъждал. Тук са живели много учени, всеки има паметник. Тимирязев. Вилямс. Докучаев. Накратко — един аспирант на този университет от Естония искал да, еее... гепи Турски. И да го върне в историческата родина. Спасиха го. Национално богатство е все пак: цветен метал. А ето тук, в манежа, е живял Наполеон, тоест не той самият, а някакъв негов маршал. Ето го и Бента, тук е живял Достоевски. Какво да ви покажа още?

„Кошмар някакъв“ — помисли Турецки и неприязнено огледа патриота екскурзовод.

— Не, няма нужда от повече, да вървим в шестнайсети участък.

Впрочем голямото езеро отляво под есенния дъжд изглеждаше мрачновато, точно в духа на Достоевски.

3.

На Турецки му провървя. За по-малко от десет минути той успя да изясни, че бившият оперативен служител на шестнайсети участък Бобрецов е жив и здрав, живее буквално на съседната улица.

— Само че вие първо му се обадете по телефона — посъветва Турецки възрастна секретарка. — Той е интересен старец, но си има някои странности. Ако не му харесате, за нищо на света няма да разговаря с вас. При него идваха и от телевизията, искаха да им разкаже как е било някога тук на Бента и разни други такива, само че нещо не му угодиха и той категорично отказа да работи с тях. Хем му бяха обещали и пари за консултацията.

— Може ли да звънна от вас? — попита Турецки.

— Моля. Сега ще ви дам номера му. — Секретарката извади един доста пораздърпан бележник. — Така, Бобрецов... Не, тук има някаква грешка — телефонът е с петица. Това е областта, а той живее съвсем наблизо. Аха, ето: 154, това е друга работа.

За всеки случай Турецки записа и двата номера. Започна от побликия. На другия край на линията се обади възрастен женски глас:

— Ало!

— Добър ден — започна Турецки колкото се може по-ласкаво. — Може ли да извикате Пьотър Поликарпович?

— Ама той още не се е прибрал, преди празниците няма да се пренесе.

Като пришпори съобразителността си, Турецки разбра, че „празниците“ това е „Октомврийската“, тоест 7 ноември. А колкото до пренасянето...

— Извинете, за бога, не разбрах, къде трябва да се пренесе?

— Не къде, а откъде, той живее постоянно на вилата. Простете, с кого разговарям?

— Фамилията ми е Турецки, работя в прокуратурата като старши следовател...

— Ами тогава обадете му се на вилата.

Турецки пак набра номера — този път областния.

На другия край дълго не вдигаха слушалката, после се разнесе мъжки глас, съвсем не старчески:

— Бобрецов слуша.

— Здравейте, Пьотър Поликарпович, безпокои ви старши следователят от Московската градска прокуратура Турецки — отсече

Саша. — Трябва ни вашата помощ.

— С какво мога да ви помогна? — разнесе се в отговор насмешлив глас. — Аз отдавна съм в пенсия.

— Интересуват ни отдавнашни работи — отговори Турецки, напипвайки, както му се струваше, верния тон. — Помните ли фестивала през петдесет и седма година?

— Какво значи дали помня? — попита го Бобрецов. — Ако смятате, че съм изпаднал в маразм, тогава няма какво да се обръщате към мен.

— Не, простете, това не беше въпрос, а констатация — измъкна се Турецки. — Вие добре помните това лято, а нашите въпроси засягат точно този период.

— Лятото на петдесет и седма — замислено, даже замечтано произнесе пенсионерът, а после рязко каза: — Идвайте. Станция Жаворонки, „Кооперативна“ 6. По Белоруското шосе.

— Е, какво? — вдигна очи към Турецки секретарката.

— Каза „идвайте“.

— Значи ще говори с вас. Ама че опърничав старец! Аз също прекрасно го помня, на младини живеях там, на Бента.

Турецки едва я доизслуша и побърза към чакащия го пенсиониран оперативник.

4.

Известно е, че Москва не е Ню Йорк, където полицията е оборудвана по последна дума на техниката. В руската столица се бяха появили милиционерски мерцедеси, но те катастрофално не стигаха и се случваше ченгетата да отиват да задържат опасен престъпник с трамвая.

Но Владимирска област дори не е Москва. Тук и мерцедесите се броят на пръсти — и всичките са в областното управление, а местните участъци се задоволяват, както и преди със старички москвичи и волги, много от които отдавна са си изпели песента.

Затова е много трудно да се спрат появилите се в областта бандити.

Засега князевската милиция извести Владимир. Докато оттам предадат съобщението на всички контролни постове на милицията и

КАТ, мина известно време. Макар и не толкова много, но достатъчно, за да оставят убийците забележима следа след себе си.

Всъщност съобщаваха се два различни факта, които самите милиционери не свързваха. Главният — издирване на тъмносин москвич с номер И56-29ВЛ, в който се намираха хората, заподозрени за убийството на Афонин. Вторият, който разглеждаха като второстепенна задача — издирването на подозрително лице с документи на името на Дмитрий Николаевич Белов, за което молеше Москва. След като разбраха, че отличителният му белег е брадата, владимирските ченгета само разпериха ръце — намерили кого да търсят. Обръснал си е брадата и върви го търси. Изобщо търсеха „Хемингуей“ между другото. Но затова пък неизвестните, убили за нищо свой, князевски човек, предизвикваха праведния им гняв.

Обаче още по тъмно, преди съпрузите Тихомирови да открият трупа на Афонин, и много преди всички постове на милицията и искат да получат данните за тъмносиния москвич, той влетя с максимална скорост в още спящото село Мстера.

По-голямата сестра на Валентина Андреевна, Наталия Андреевна, както и много жители на селото, работеше като майстор в местния художествен комбинат. Тя още спеше, когато на вратата настойчиво почукаха.

Сънената Наталия Андреевна не разбра веднага какво става и сръга мъжа си, който спеше доста по-непробудно и нищо не чуваше.

— Толя — тревожно прошепна тя, — събуди се. Чуваш ли — чукат.

— Какво има... — измърмори мъжът ѝ, като отвори очи.

— Чуй, чука се. Иди да видиш какво искат...

Анатолий Иванович неохотно се надигна от кревата и като прекоси студения коридор, се приближи до външната врата, залостена с резе.

— Идвам, идвам! Кой е пък сега? — сърдито мърмореше той и когато се приближи към вратата пак попита: — Кой е?

— Идваме при Наталия Андреевна — отвърна непознат мъжки глас. — Трябва ни Валентина.

— Че за какво? — недоволно попита Анатолий Иванович.

— Отваряй, отваряй — отговориха отвън.

Този тон така не се хареса на Анатолий Иванович, че той с две думи каза на неканените гости какво си мисли за тях и се обърна, за да си легне пак. Но не беше направил и две крачки, когато вратата отзад изтрещя — резето изхвърча с треските. В коридора с грохот изпопадаха кофите и старецът изведнъж усети, че отзад го стиснаха нечий силни ръце.

Той захриптя, опитвайки се да се измъкне, но хватката беше желязна.

Двама други го заобиколиха и влязоха в къщата, като тропаха безцеремонно с тежките си обувки.

— Какво е това? — строго каза Наталия Андреевна, докато навличаше бързо халата си. — Хулигани!

— Трябва ни сестра ви — без да обръща внимание на думите ѝ, процеди един от нахълталите.

— Валентина? — шепнешком повтори жената, едновременно учудено и изплашено.

Младежът кимна.

— Ами че тя навярно си е вкъщи. Тук я няма и отдавна не ни е навестя...

Наталия Андреевна не довърши, защото единият от биячите грубо я хвана за ръката и я изви зад гърба ѝ. Жената застана от болка.

— Бързо казвай къде е сестра ти, че ще стане по-лошо — спокойно каза този, който видимо беше шефът.

— Не знам — едва не плачеше жената.

Другият изви още по-нагоре ръката ѝ — болката стана нетърпима.

— Да започнем със стопанина, давай го!

Вкараха вътре стареца. Зрелището беше доста жалко. Дебеловрат, здрав катил го държеше за врата. Изплашеният старец беше само по долно бельо и пристъпваше с боси крака в мръсната локва, която постепенно се топеше от обувките на неговия „опекун“.

— Е, старче, и ти ли нищо не знаеш? — попита главният. Онзи, който държеше стареца, неочаквано го удари със свободната си ръка под ребрата отдясно, като продължаваше да се хили простовато и глупаво.

Старецът само охна, а жена му зави:

— Майчице мила! Какво правите, изверги такива! Не знаем нищо! Няма я тук Валентина, от лятото не е идвала!

Главният, на когото видимо му омръзнаха нейните вайкания, блъсна възрастната жена в гърдите и тя падна, като събори етажерката. Мъжът ѝ се дръпна, за да ѝ помогне — горилата го пусна и той бързо се наведе над жена си, но в този миг получи отзад такъв удар по ребрата, че сам се просна до съпругата си.

— Кеша, наглеждай дъртаците — заповяда главният на „добродушния“, — а ние ще се огледаме.

Двамата излязоха, подрънчаха в коридора с кофите, после гласовете им се чува от улицата, а в стъклото на прозореца се отразиха отблясъци от джобно фенерче.

Заръмжа Полкан, голямото сиво дворно куче, което нощем пускаха от веригата. Някой от бандитите мръсно изпсува, чу се удар, после кучето жално заскимтя и замлъкна.

След като не намериха нищо нито в банята, нито в хамбара, бандитите се върнаха със зловни псувни и поискаха от Анатолий Иванович да им обясни как най-пряко да отидат до Удоли. Това село беше номер две в списъка им. Старецът, охкайки и без да се надига на крака, обясни:

— Е, за да ви е по-напряко, не трябва да излизате на шосето. Щом стигнете до камбанарията — надясно. Като излезете от Мстера, ще видите кръстопът, вземете пак надясно и все надясно. Ще минете Чулково, после веднага Глинишчи, а като излезете от него, завийте наляво и там вече е Удоли. Пътят, разбира се, не го бива, но е поне с десет километра по-кратък, отколкото по шосето.

В този момент от заемащата половината стая руска печка се чу някакъв шум.

— Аха! — победоносно възкликна главният, хвърли се към печката и дръпна завеската.

Право пред лицето му се оказа големият, страшно съскащ котарак Тришка: извил гръбнак. Козината му стърчеше, опашката бясно биеше от едната на другата страна, очите му горяха.

Бандитът се стресна и малко объркан отстъпи половин крачка назад. Котаракът, напротив, вдигна лапата си с разперени нокти, съскането му премина в истински рев, след което смело се хвърли срещу нахалника. Той не успя дори да разбере какво става, когато

рязката болка го принуди да стисне с две ръце лицето си. Котаракът, без да губи собственото си достойнство, бавно заситни към вратата и изчезна. Бандитът дръпна ръцете си: от лявата му скула до брадичката минаваха три кървящи ивици, три други по-плитки се точеха от дясното ухо надолу по шията.

— Да вървим! — рязко изкомандва старшият, пак изпсува и си изкара злобата на все още лежащия наред стаята старец, като го ритна отново и избяга от стаята, трясвайки вратата. Другите двама мълчаливо го последваха.

— Толенка, ти какво... — прошепна Наталия Андреевна, когато трите чифта тежки обувки изтрополиха по стълбичките и се разнесе шумът на двигателя. — Нали те няма да открият Удоли, ще се върнат тук и ще ни убият.

— Нищо, бабо, нека се полутат малко, току-виж заседнали в блатото. А ние ще се скрием у съседите. Ставай! Ама нашият Трифон славно го подреди! — развесели се малко старецът.

Като се подкрепяха един друг, мъжът и жената, едва влачейки крака, минаха през градината към съседката. Там Анатолий Иванович остави плащестата си жена и тръгна да буди пощальонката, за да отвори пощата. Трябваше спешно да се обади в милицията.

Предвидливостта на Анатолий Иванович се оказа напразна — биячите, макар и да не намериха Удоли, и да кълнях стареца с люти псувни, не се върнаха — вече разсъмваше и всяка минута им беше скъпа.

ГЛАВА ДЕСЕТА ЧЕНГЕ В ПЕНСИЯ

1.

— Александър Борисович Турецки — каза Саша още от вратата. — Ето ми служебната карта.

— Добре, добре, прибери си книжката — добродушно махна с ръка Пьотър Поликарпович. — Ама че обичате вие, младите, тия формалности.

Заради справедливостта би следвало да отбележим, че ако Турецки не беше показал служебната си карта, Бобрецов непременно би я поискал, добавяйки нещо от сорта на: „Защо вие, младите, не спазвате реда? Положено е да показвате документче.“

— Хубава градина имате — започна Турецки, помнейки, че „Сельодкин“ се гордее със своите селскостопански успехи.

— Е, не е кой знае какво — отвърна Бобрецов. — Но при мен всичко е по науката. Ненапразно, виждаш ли, почти целия си живот проработих покрай Тимирязевската академия, започнах да загревам някои работи. Така значи. Тук имам градински ягоди. Някои ги наричат ягоди, а това е неправилно. Тия ягоди са по-тежки, искат труд, но пък ги бива и за хапване, и за сладко. Но сега няма смисъл да ги разглеждаме, а виж тука... Ела, ела!

Полюбувай се! — Бобрецов отвори парника. — Това е сорт „Ремонтан“. Дава плод от май до октомври. Та реших да зарадвам бабичката за 7 ноември и ги присадах в парника. Виж каква работа! Октомври мина, а те цъфтят!

— Да — с малко пресилено възхищение проточи Турецки и за всеки случай реши нищо повече да не хвали.

— Да идем нататък, ще те нагостя със сливи! Имам тук две дръвчета — не окапват и това си е. Държа ги до последно. Нощем, ако пада слана, разпалвам огънче от влажни дърва, така че да има повече дим.

Турецки си тегли една наум, но пак промълви възхитено:

— Дааа...

Впрочем сливите наистина бяха вкусни.

Турецки разбра, че е направил голяма тактическа грешка, като е зачекнал темата за градината, но нямаше къде да се даява.

Пьотър Поликарпович, вместо да го покани в къщата, го поведе из мократа, оголяла градина и като показваше някакви сиви наглед храстчета, говореше:

— Това е черна смородина, сорт „Зимна“, току-що я посадах, така че още е рано да я хваля. А виж, вишната взе да дава плод, „Шубинка“, не я обичам, за сладко горе-долу става, ама за ядене не я бива — киселичка е. А владимирката — ей там — направо е чудо, но при мен нещо не расте добре, ту измръзва, ту изсъхва.

По-нататък имаше някакви „дамски пръстчета“, арония и още нещо загадъчно английско „от графство Кент“. На Турецки не му оставаше нищо друго, освен да ходи из градината заедно със „Сельодкин“ и от време на време да кима с глава, мърморейки нещо нечленоразделно. От градинарство той не разбираше и нямаше желание да разбира, още повече сега, когато го интересуваше нещо съвсем друго.

— Е, видяхте ли как живее ченге в пенсия? — попита Пьотър Поликарпович, след като го мота из градината почти четиридесет минути.

— Да, доста добре сте се устроили тук — с готовност отговори Турецки, надявайки се, че екскурзията е свършила.

— Така е — ентусиазирано подхвана Бобрецов. — Когато казах на моите, че ще живея тук, извън града, такъв шум вдигнаха: „Ти да не си мръднал, това е Москва! С топли клозети!“ Е, сега съм тук и нито минута не съм съжелявал за топлите им тоалетни. Нито една минута!

— Да, хубаво е при вас — съгласи се Турецки.

— Още не сте видели всичко — засмя се Пьотър Поликарпович.

— Да знаете само колко е хубава гората наоколо! На триста метра от къщичката и веднага гора!

Турецки истински се уплаши, че „Сельодкин“ ще го помъкне в гората. Той наистина вярваше, че е забележителна, но хич не му се искаше да я разглежда, особено без подходящи обувки.

— Само че обувките ми... — промърмори той.

— Това не е проблем! Имам много ботуши. Кой номер носиш? — поинтересува се „Сельодкин“.

Но Турецки твърдо реши да се противопостави на похода в гората. Той смяташе, че след като разгледа подробно градината, вече е изпълнил задълженията си на вежлив гост. Време беше да пристъпва към работата, заради която дойде.

— Бих се радвал, но времето ми е съвсем малко... Нали знаете, понякога в нашата работа всяка минута е скъпа. Следствие.

— Да, да — горещо потвърди Бобрецов, — кучешки живот, да ви кажа. Когато излизах в пенсия, мислех, че ще скучая и представете си — не скучая нито за миг. Дори да ми плащаха повече, не бих се върнал на работа, такава нервомелачка е, макар че вие, разбира се, знаете. Особено сега. Като четеш вестниците, направо ти става страшно. Уж и аз самият съм милиционер, кука, както казваха преди, но направо се ужасявам. В наше време, струва ми се, беше по-просто.

С тези думи Пьотър Поликарпович се обърна към къщата. Ободреният Турецки тръгна след него.

2.

Дните в плен се точеха толкова бавно, че сякаш всеки се състоеше не от двадесет и четири, а поне от сто часа. Така става обикновено в затвора.

Върху президента не оказваха никакъв особен натиск. През последните три дни той не виждаше никого, освен пазача, който му носеше храна и прибираще празните чинии.

И в същото време натискът течеше непрекъснато — достатъчно беше да включи радиоприемника или телевизора, когато там се появява лъжепрезидентът.

Този човек, за разлика от истинския държавен глава явно нямаше нищо напротив да се показва пред публика.

„Артист“ — мислеше президентът, докато гледаше глупашкото му, надуто от важност лице.

Самият той изобщо не беше артист дори в най-малка степен. Нещо повече: славата, известността — тези атрибути на властта, които привличат много хора — го оставяха съвсем равнодушен. Направо му досаждаха.

Той изобщо не понасяше изостреното внимание на околните, но къде ще се денеш от него, щом си държавен глава. Вярно, че премиер-министърът на Исландия ходи на работа с обществения транспорт, но там и населението е двеста хиляди — по-малко отколкото във Владимир.

В нашето общество хората, облечени във власт, а същото се отнася и до видните артисти, певци и прочие широко известни хора, фактически са отделени от останалите. И ако попаднат пред очите на хората, те ги разглеждат „като слон в зоопарка“, по израза на самия президент.

Ето това чувство, че си престанал да принадлежиш на себе си, го потискаше най-много, откакто зае високия си пост. И нямаше никакъв изход. Той неведнъж правеше опити да бъде като другите, да се държи като обикновен човек — нищо не излизаше. Опитва да ходи в закрит клуб по тенис, а после забеляза, че служителите водят там едва ли не всичките си роднини — да позяпат истински президент. Сякаш е някакво чудовище. Наложил се да се махне от този клуб...

А как страда Фаина! Наложил ѝ се да напусне работа, защото постоянно ходеха при нея с молби, предложения, идеи — старяха се да му повлияят чрез жена му. Вижда се, тези хора се ръководеха от поговорката „Където шията, там и главата.“ С подобни молители също се налагаше да постъпва доста рязко.

Всичко това си спомняше сега, по време на принудителното безделие в заключената стая.

Но най-често от всичко президентът мислеше как можа да се случи това, което стана. Отново и отново анализираше фактите от последните три години, а особено последните месеци. Той наистина започна постепенно да губи чувство за реалност, чувството на единство със своя народ и страна. И от това започнаха тези мъчителни депресивни състояния, тези изнурителни безсънии.

Всички, които го заобикаляха, изглеждаха някак неистински, сякаш изрязани от картон фигурки, а не хора. Те се старяха да направят живота на президента безпроблемен и удобен. И действително животът ставаше удобен, после още по-удобен и постепенно на президента започваше да му се струва, че го обвива вата. Че ако сега започне да вика, няма никой да го чуе.

Оставаше семейството. Единствените живи хора. Но и с тях започваше да се вижда все по-рядко и по-рядко.

Кога ли ще ги види пак?

Ще ги види ли?

„Трябва да се взема в ръце — каза си президентът. — Трябва да събера в юмрук цялата си воля и да не се разкисвам. Нали точно на това разчитат враговете ми.“

Руският президент наистина беше силен човек, целият свят знаеше фантастичното му умение да постига нужните решения, да печели, когато делото изглежда окончателно загубено, да открива най-неочакваните ходове.

Но всичко това ставаше, когато играта се водеше открито. Какво може да направи сега, когато са му вързани ръцете?

3.

— И къде е тази ваша снимка? — попита Бобрецов, когато Турецки му разказа за своите приключения в Князев, пропускайки, разбира се, че лично той изпитва големи подозрения срещу тези Скронц и Пъпа.

Саша сложи снимката на масата — не оригинала, а лазерната разпечатка на Мойсеев.

— Да... Техниката ви сега направо е за завиждане! — каза старецът и започна внимателно да я разглежда. Очите му веднага пламнаха. — Аха, ами разбира се! Дааа, интересна снимчица!

Той излезе иззад масата и отиде в спалнята за очилата си. След като ги намести на носа си, старецът пак взе снимката.

— Интересно — отново проточи той. Турецки разбра, че ненапразно е разглеждал чудесата на агротехниката и трудолюбието.

— Най-много ме интересуват ето тези момчета — каза Турецки и посочи усмихващите се Скронц и Пъпа.

— Така ли? — вдигна очи към него старото ченге. — Жалко.

— Тоест? — не го разбра Турецки.

— Точно тези не познавам — обясни Бобрецов, — а виж, останалите ги знам като петте си пръста. И това момиче, царство ѝ небесно. — Той показва кръглоликата Вера, приятелката на Валентина Андреевна.

— Да, нали са я убили... — спомни си Турецки.

— Точно този я уби. — Пьотър Поликарпович показва с пръст Пръдлето. — Висша класа джебчия беше! Но опитай се да хванеш джебчия на местопрестъплението! Изкупуваше и по малко крадени неща. Имахме улики срещу него, но все недостатъчно. А той предаваше от време на време по някого от своите, така че ние го държахме под око, но не го закачахме до време. И изведнъж тоя дивашки случай — изнасилил момичето, че и го убил. И досега не мога да разбера какво му беше станало.

Макар това да не засягаше пряко нито Скронц, нито Пъпа, Турецки се интересува от този случай с четиридесетгодишна давност. А и едно обстоятелство изглеждаше много странно — какво би могло да обединява културния професорски син Костя с джебчия, насилник и убиец.

— И този познавах — посочи Пьотър Поликарпович към Лъоха. — Това коя година е, почакайте? Петдесет и седма? Лятото на знаменития фестивал. Да, имаме си работа тогава, да не дава господ. Всички трябваше да следим. Сакън нашите хулиганчета да не направят нещо на чуждестранните делегати.

— Тогава не прочистиха ли Москва, както през осемдесет и пета? — забеляза Турецки.

— Нещо не си спомням — поклати глава „Сельодкин“. — Например Лъошка тогава тъкмо се бе върнал от лагер. Никой не му забрани да дойде в Москва. Така че на вашата снимка той е съвсем пресен, току-що се е върнал от лагера.

— Той имаше ли прегрешения после? — поинтересува се Турецки. — След петдесет и седма.

— Лъоха излезе хитър. Подозираха за най-различни престъпления, вървяха упорити слухове, че той е станал голям бос и държи целия Тимирязевски район. Но нито веднъж не успяха да го хванат в нещо. Имаше случай, когато ограбиха бижутерски магазин някъде в центъра на Москва, следите водеха тук, към Бента, но Лъоха успя да се измъкне. Прекратиха делото срещу него поради недостатъчно доказателства.

— А аз и досега съм уверен, че беше Лъошкина работа — поклати глава старото ченге. — Интуиция. А и ми пошушнаха някои неща. Вие сте следовател, млад човек, и за вас не е тайна, че престъплението разкрива не Шерлок Холмс с лупа в ръката, който

намира косми и фасове, а нашият брат ченгето с неговата мрежа от информатори. Следователят после събира само доказателства за съда.

— Е, вие малко го опростявате, Пьотър Поликарпович — не се сдържа и възрази Турецки, макар да разбираше, че сега словоохотливият старец ще яхне любимото си конче и ще започне да обяснява всичко от сътворението на света насам.

Така и стана. Наложиха се Турецки да си плати за репликата и да изслуша всички съображения на „Сельодкин“ за организацията на милицията и основната роля на оперативните служители в разкриването на престъпленията.

Когато Бобрецов направи пауза, Турецки бързо го върна в нужното русло:

— И какво стана с тоя Льоша? Къде се дяна после?

— Къде се дяна Льоша ли? — замисли се старото ченге. — Ето че не мога да ви отговоря. Честна дума, изпуснах го някак си от очи. Той замина някъде. Кога? Сега ще помисля... Тъкмо на мястото, където живееше, построиха хрущовските блокчета, там сега е булевард „Матросът Железняк“. Значи годината е шестдесет и втора, шестдесет и трета. Да, навярно някъде от средата на шестдесетте не съм чувал за него. Но той си замина като „престъпен авторитет“, както пишат сега във вестниците. Виждате ли колко уважително го дават вече към тия. А преди казваха просто „бандит“. Трудно е да се каже къде се дяна той после. Може пак да са го затворили, а може и не. Тоя умееше да излиза сух от всяка каша. Не мога да ви подкажа.

— Или се е отказал?

— Не — засмя се ченгето, — това го разказвайте на някой друг, на тия, дето снимат филми за разкажките престъпници или дето пишат сърцераздирателни статии. Аз нали рекох „почти не съм чувал“. Замина си значи Льоша Алай и пропадна, повече не се появи. А после чух по своите канали новина: избрали го за мафиотски бос. Кога е било това? Нещо паметта ме подвежда... Помня, че беше лято, тъкмо въведоха гумените палки. Не като тия сегашните — боклук някакъв, тогава палките бяха акуратни — телескопически, изхвърляха се сами. Жалко, че ги забраниха почти веднага. Казвах — много злоупотреби стават. А какви палки бяха! Сегашните „демократизатори“ не им стават и за подметки.

— Нима все пак мафиотски бос? — демонстративно се учуди Турецки, надявайки се да прекрати сравнителния анализ на палките.

— Да, представете си. И получил препоръка от Вася Брилянта. Така че този Алексей не е някоя дребна риба. В киното може и да хващат босовете, но аз нещо не съм чувал. Не стават такива неща. Сега те не тичат по бардаци и купони и имат най-цивилизован вид, само че каквито бандити са били, такива и си остават. Това мога да ви кажа. Обаче къде е той и как, не знам.

— Но поне фамилията му помните, нали?

— Как да не я помня. Шилов му е фамилията.

Турецки трепна, но после се опомни: „Не може апрестъпен бос от Бента да работи в КГБ. Но съвпадението е странно.“

Старото ченге в това време продължаваше:

— А по баща май Николаич беше... Ние тогава рядко ги величаехме с бащино име. Така, само когато го четеш по протокола. А повече по фамилия и на прякор. Както те си викаха, така и ние. Това е нормално.

Старецът започна да разказва за другите знаменити бандити от Тимирязевски район, после мина към историите от началния период в работата си — към следвоенния разгул на бандитизма, когато действала знаменитата банда „Черната котка“, и Турецки разбра, че трябва да си ходи. Старецът беше разказал всичко каквото знаеше. То беше не много, но и не малко. Добре би било да намери този Алексей Шилов, макар че ако той е такъв, какъвто излизаше от разказа на Бобрецов, може да се окаже доста труден за откриване. И фамилията си може да е сменил, и каквото щещ, а може би дори си живее в чужбина в собствена вила. Това също се случва.

— Е, аз трябва да тръгвам. — Турецки решително се надигна от стола. — Неудобно е да ви задържам повече.

— Че вие не ме задържате — отвърна старецът. — Напротив, приятно е да поговоря с колега, така да се каже. Жалко, че си тръгвате, аз исках да ви покажа какво забележително мазе съм си изкопал, че то в тази къща, когато я взех, имаше само една дупка отдолу, на три се сгъваш, за да слезеш, а сега...

— Благодаря, някой друг път... — забърза Турецки, на когото хич не му се искаше да се пъха в никакви мазета.

Той взе снимката от масата.

— И снимчицата ли вземате? — огорчи се старецът. — Жалко.

— Той въздъхна с искрено съжаление. — Ще се смеете на стареца, но тя ми напомни младостта. Фестивалът, гребната база на езерото, аз в униформа. Помните ли, тогава цялата милиция беше с ботуши? Приятно е понякога да си спомни човек.

— Да, но не мога да ви оставя снимката — твърдо каза Турецки. Той не започна да обяснява на стареца, че е опасно да я притежава и учителката от Князев вече се убеди в това.

— Жалко — пак каза старецът. — Аз на никого няма да я покажа, то и на кого ли. Макар че, знаете ли — продължи да говори той, докато изпращаше Турецки в антрето, — преди няколко години отидох за гъби през септември. Аз и тук бера по малко, но това е така за развлечение. „Тих лов“, както се изразяват писателите. А два-три пъти през сезона се отправям така капитално на лов. Тук си имаме гора, нали ви казах, но гъби няма, по-точно има, но и гъбарите са доста. Та значи аз знам много хубави места по-надалеч, там — старецът махна някъде зад прозореца — при Озерецкото водохранилище. Пътуването, разбира се, е доста неудобно. Но затова пък малко хора ходят. А аз заминавам вечерта с последния влак до Кубинка, а заранта тихичко си тръгвам и търся попътна кола до Руза. През последните години стана лошо с автостопа — не вземат, всеки бърза по своите си работи.

„И правилно“ — помисли Турецки, който вече започваше да се дразни от бърливостта на старото ченге.

А той продължаваше:

— Е, в краен случай изчаквам първия автобус. Ти, казваш, си гъбар? Следващата година непременно ще те взема. Такива места ще ти покажа! След Орешки е завоят за Анино. Точно оттам започват истинските гъби. — Старецът мина на скоропоговорка, виждайки, че Турецки се е облякъл и се кани да отвори вратата, за да излезе. — Та значи набрах аз пълна кошница бели — не събирам всякакъв боклук. Стига ми, мисля си. Излизам на шосето и си вървя лекичко. Гледам отпред мъж с кошница, наш човек — гъбар. Приближавам се и кого мислите виждам — Пръдлето!

— Кой? — попита Турецки.

— Славка Тимофеев — обърка се старото ченге, — оня от вашата снимчица, собственолично! Който изнасилил и убил онова момиче от снимката, а после отпрашил в Ташкент, едва го откриха.

— Тоест този, който е на снимката? — Турецки едва не се развика срещу стареца: — Защо не ми казахте по-рано, Пьотър Поликарпович!

— Ами нали разказвах, обаче вие се разбързахте, докато още говорех — взе да се оправдава старото ченге. — Вие не ме слушахте.

— Аз мислех, че не е вече между живите, вие така говорехте за него — отвърна Турецки.

— Жив е, не по-зле от нас двамата — отвърна Бобрецов. — Излежал си присъдата, излязъл по-рано и като че ли май се е отказал. Или поне повече не са го хващали. Живее някъде в Можайск, работи като пазач в млекозавода. Не си каза адреса, а и аз не го питах. Но ако трябва, може да го намерите, този поне живее с истинската си фамилия.

ГЛАВА ЕДИНАДЕСЕТА

КОШНИЦА С ФУРМИ

1.

Ира вървеше по „Фрунзенска набережна“, стиснала здраво чадъра, който се опитваше да се изтръгне от ръцете ѝ. Късно вечер, когато се връщаше след концертите къщи, тя по собствените ѝ думи се тресеше като кленов лист. Би могла, разбира се, да се обади от консерваторията на Саша да я посрещне, но някак си все си мислеше — ще се размине.

Ето и сега тя твърдо се убеждаваше, че когато вали сняг и дъжд едновременно, всички уважаващи се бандити си седят мирно по къщите. А неуважаващите се — още повече. А и що за проблем — да притича двеста метра от спирката до къщи. Удивително, Ирина въобще не беше страхливка, а в решителни моменти ставаше смела, дори безстрашна, но все пак се боеше от тъмните входове... И нищо не можеше да направи със себе си. Срам и позор. Върви си по оживена улица, ето и коли минават.

До арката в двора оставаха броени крачки, когато сякаш подслушвайки мислите ѝ, една от колите, без да бърза, задмина Ира и меко спря край тротоара. После тя не може да си спомни нито марката, нито дори цвета ѝ. Просто голямо петно, тъмно разплескано и блестящо. Младата жена някак изведнъж разбра, че е дошла за нейната душа, и сърцето ѝ падна някъде в дъното на стомаха.

Вратичката се отвори и навън погледна непознат мъж. Той беше млад и явно се намираше в прекрасна физическа форма.

— Ирина Хенриховна — тихо каза той, — сега ще дойдете с нас. Сядайте в колата.

Някъде редом, почти над главата ѝ, светеха познатите прозорци. Но тя вече няма да попадне там. Никога.

Ира се вкопчи с мъртва хватка в дръжката на чадъра. Така човек се вкопчва в ръчките на зъболекарското кресло, когато идва време да разтвори трескаво уста и да зажуми. Мокрият сняг лепнеше по късата

й шуба и бодеше покритите ѝ с тънък чорапогащник крака, заплашвайки да съсипе синята вълнена рокля, която тя обличаше за концертите. Но това вече нямаше значение. Когато в новините показваха поредния разтерзан труп, Ирина понякога си мислеше: ето, човекът се е обличал сутринта, нищо такова не е предполагал, напъхвал е ризата в панталона си. Сигурно и се е гласил пред огледалото. С някаква част от съзнанието си тя разбираше, че е безполезно да бяга. Да вика, видимо също. Навярно тя все пак отстъпи към арката, защото и другите врати на колата започнаха да се отварят. Мъжете бяха четирима, заедно с шофьора. Ами да — тъкмо да има място за третия пътник на задната седалка.

— Ирина Хенриховна, хайде по-бързо и без глупости — каза старшият. — Лично на мен би ми се искало да минем без употреба на сила.

Ненапразно, види се, казват, че заекът уж сам отива към устата на питона. Четиримата спокойни, въобще несуетящи се мъже внушаваха на Ира парализиращ волята ѝ ужас. Като в кошмар тя направи малка крачка напред, краката ѝ омекнаха.

— Според мен дамата не иска да дойде с вас — прозвуча глас зад гърба ѝ. Четиримата веднага се втренчиха зад Ира, ръцете на двама инстинктивно се метнаха към вътрешните джобове. Младата жена се огледа.

Изникнал неизвестно откъде, изпод арката, без да бърза, излезе човек, когото Ира, както и онези четиримата, определено виждаха за пръв път. Парализата ѝ внезапно мина, прииска ѝ се да се разплаче от облекчение и да му увисне на шията, макар тя да разбираше, че инцидентът всъщност далеч не е приключил. Действително по лицата на квартета се отрази само леко раздразнение. Старшият извади малка червена книжка с вдълбани златни букви и я размаха пред себе си:

— Виждал ли си това? Не ти е работа, приятел. Свободен си, изчезвай.

Ира успя да разбере, че пак остава сама, но първият шок беше отминал и сега страхът ѝ стана действен, помагач в случай на нещо да крещи и да се спасява.

— Какви хора са дошли — поклати глава мъжът, невъзмутимо крачейки напред. — Само че дамата според мен все пак никъде не иска да ходи с вас...

Той отмина Ира и като се премести неуловимо, се оказа между нея и похитителите. Старшият отреагира с кратка заповед:

— Разкарайте го!

Двамата, седящи от близката страна на колата, се засилиха да изпълняват... Ира усети на врата си твърди пръсти и се просна на сивия от кишата сняг. Мина ѝ за миг мисълта за скъсаните чорапи и вдигналата се нагоре пола. Чадърът излетя от ръцете ѝ, бавно се търколи към стената и спря, счупвайки няколко спици.

Двамата юнаци бяха погубени от самонадеяността си. Те в никакъв случай не очакваха, че тоя незабележим тип — дали глупак или просто луд — първо ще отклони дамата изпод удара с похват, известен на добрите професионални телохранители, а после ще излети метър и половина нагоре и в полет прицелно ще изтресе с мократа си маратонка по физиономиите първо единия, а после и другия. Повдигналата глава Ира видя две падащи тела и самия финал на полета, който завърши непосредствено до колата. В ръцете на старшия блесна оксидирано дуло, нещо чмокна в асфалта на мястото, където само преди миг се мерна пъстрата шапчица на непознатия. Навярно стрелецът имаше много добра реакция. В следващия момент огледалните стъкла изиграха много лоша шега на предявителите на червени книжки от гадната служба: техният противник изплува иззад колата съвсем не там, където го очакваха. След като се претърколи по капака, кракът му пак се изстреля нагоре и още един човек изтърва пистолета си и заби глава с ужасяващо хрущене върху здравия капак на колата. Ръката на старшия през това време непрекъснато се мърдаше и Ира накрая се досети, че той непрекъснато стреля, макар да не се чуваха изстрели, а само някакво слабо покашляне. Защо така и не улучваше непознатия, беше тайна, покрита с мрак. Той го хвана, издърпа го в колата и Ира, слава богу, не видя какво ставаше вътре.

Колите се носеха по улицата насам и натам. Никой не обръщаше никакво внимание на ставащото. Може и да виждаха през размахването на облепените със сняг чистачки, но благоразумно предпочитаха да не забелязват.

Ира не се решаваше да стане: надигна се на ръце и колене и запълзя към чадъра си, който се търкаляше до стената. Почти веднага по тревата изджвакаха същите мокри маратонки.

— Е, Ирина Хенриховна, жива ли сте? — измърмори насмешлив глас.

2.

На вратата се позвъни не както обикновено звънеше жена му.

— Кой е? — попита Турецки и замря отвътре.

— Саша... — сподавено долетя от площадката. — Отвори...

Турецки отвори вратата, очаквайки да види няколко десантни „калашници“, нацелени в гърдите му. Ира действително сякаш я бяха хапали зли кучета, но до нея стоеше само един човек и дори май не беше въоръжен. Той преспокойно изстискваше скиорската си шапчица, която видимо преди това беше плакал в някоя локва. По бетона на площадката течеше струйка вода. Човекът не възрази, когато Ира се хвърли към мъжа си, като мигновено намокри тениската му с мократа кожа на палтото си, и се разплака на рамото му.

Саша почти я внесе в коридора и разстроено каза на непознатия:

— Влизайте, моля ви...

Той не чака да го молят. Затвори вратата, свали коженото си яке и се събу. Краката му в черни вълнени чорапи оставиха мокри следи по линолеума.

— Може би вие ще ми кажете какво се е случило — попита го Турецки. — Засега е безсмислено да разпитвам Ира.

Мъжът прокара длан по съвсем посивялата си късо подстригана коса, която не се връзваше с доста младото му лице, и сви рамене:

— Четирима гражданци с маниерите на типични шиловски командоси се канеха да вкарат твоята благоверна в една кола и да я замъкнат някъде. Вероятно да я навечерят в някой ресторант.

— И?... — едва проговори Саша, чувствайки как бясно тупа сърцето му.

Сивият мълчаливо му посочи с очи към Ира. Турецки припряно се освободи от ръцете ѝ, започна да разкопчава окаляното ѝ кожухче, после заведе хлипащата Ира в банята. Докато той се занимаваше с това, непознатият влезе в кухнята и без да моли за разрешение, сложи на печката чайника.

— Направи го по-сладък — каза той, като прибута към появилия се Турецки най-голямата от чашите. — Къде е захарта в тази къща? Нека да го изпие и да си ляга.

Ира беше уверена, че няма да заспи, но горещият сладък чай си свърши работата и тя почти веднага се унесе.

— Споменатите граждани седят в колата си на двора — без предисловия съобщи на Турецки непознатият, когато останаха само двамата. — Надявам се в следващия половин час никой да не ги намери там.

— Какво значи седят? — Саша смяташе, че се е нагледал на какво ли не, но чайникът едва не падна от ръцете му.

— Това значи, че под прозореца ти стои кола с четири млади, красиви трупя. — Мъжът завъртя на пръста си ключовете. — Когато си отида оттук, ще я захвърля в Москва-река. Или в Яуза. Още не съм решил.

Саша напълно допускаше, че ТЕ не са пратили за жената най-печените. Но все пак четирима. „Господи, откъде го довя този тип?!“ Той сложи чайника и попита:

— А ти кой си?

— Килър — прозвуча в отговор. — Наемен убиец. Ти с такива като мен не сядаш на една маса.

Турецки тихо седна на табуретката. Килърът взе чашката си и с видимо удоволствие започна да пие изгарящия чай.

Мислите на Турецки се впуснаха в луд галоп. Килър. При това не някакъв евтинджия, а професионал от лукс класа. На масата му. Четирима срещу един, да... Сивият взе от купичката късче вкоравено геврече и започна да го гризе, без ни най-малко да се смущава от внимателния поглед на Турецки. На Саша изведнъж му се стори, че е виждал някъде тази физиономия. Той направи неопределен жест във въздуха и попита полуутвърдително:

— Някъде сме се срещали, нали?

Килърът кимна.

— В Барашевската уличка. — Той се наведе, събу мокрите си чорапи и ги сложи на радиатора да съхнат. — Дали няма да ти се намерят сухи?

Саша механично се отправи към стаята, чувствайки как се руши мирозданието. Ира спеше, свита на кълбо и скрила глава под одеялото. Господи. Наемен убиец. Който я е спасил. От ОНЕЗИ. Който, между нас да си остане, и самия него тогава в оная уличка...

Тоест пълно побъркване.

Килърът нахлузи сухите чорапи, кимна му благодарно и доверително съобщи:

— Предлагат ми договор за теб, Александър Борисович.

Турецки не бягаше особено от боя и като стар самбист си го биваше в схватките. Именно благодарение на това обстоятелство той мигновено и съвсем определено разбра: нямаше никакъв шанс срещу посивелия светлоок човек, който спокойно разбъркваше чая с лъжичката си. Никакъв шанс. Ако този човек поиска, просто ще помръдне ръка и лъжичката, купена някога за шестдесет копейки, ще влети като куршум в окото на Турецки. Или в сърцето му. По избор.

И тук го озари просветлението. Барашевска. Ранната сутрин... раницата... майчице мила, шумът на заминаваща кола. Серията поръчкови убийства, от които едва ли не плачеха в Петербург.

Разгадката на тайната гризеше геврече срещу него.

Откъде да знае, че само преди няколко минути килърът беше решил собствената си главоблъсканица и бе разбрал ЮУСВО го смути подсъзнателно в неопровержимото досие, което изучаваше в Лиси Нос. Почеркът на родното ведомство, както се казва. Тогава в уличката той се оказа, общо взето, случайно. И се намеси в боя главно защото не обичаше разни сополанковци да размахват ножчета под носа му. Позна Турецки едва после, когато всичко беше отминало. И той въобще не му заприлича на продажна кожа, макар че кой на какво ли не прилича. Затова пък днес, както се казва, им хвана спатиите. Той би разпознал хватката на бившите колеги от километър. А после и старшият им му даде окончателното потвърждение. Когато се усукваше от болка на задната седалка на тъмнозеленото ауди.

Килърът изведнъж заповяда с нетърпящ възражения тон:

— Хайде, носи фурмите.

— Какви фурми? — бавно попита Саша. В устата му беше противно и сухо.

— Разказвай, викам, защо не трябва да те убивам.

Все пак кухните са особено място. В кухните някак от само себе си се произнасят неща, които за нищо на света не могат да се кажат например в гостните. По-късно Саша се учудваше на собственото си безразсъдство, но в този момент той просто взе и изтърси на килъра абсолютно всичко. Като че ли той тичаше между хладилника и печката, размахвайки ръце. Килърът слушаше внимателно, без да го

прекъсва и без да задава въпроси. Той би могъл да произнесе нелоша ответна реч, но откровеността някак не съвпаднаше с неговите разбирания за здравословен начин на живот.

— Това ли е? — попита той, когато Саша опустошено млъкна. Турецки кимна. Килърът взе от радиатора неуспелите още да изсъхнат чорапи, напъха ги в джоба си и се надигна.

— Ще се свържа с теб след няколко дни — каза той, вървейки към коридора. — Ще проверя какво ми наговори тук.

С разума си Саша разбираше как може да свърши за него тази проверка. Странно, но това почти не го вълнуваше. Той само попита:

— Как те викат?

— Алексей.

Когато бравата изщрака след него, Турецки се облегна с гръб на вратата и известно време остана така със затворени очи. Изпод вратата духаше, мокрият му гръб бързо изстиваше. Имаше чувството, сякаш съвсем наблизко, облъхвайки го с леден вятър, се е срутила лавина. И не го е закачила.

3.

— Слушай, Саша, дявол знае какво става! — развълнувано говореше Романова, когато Турецки ѝ се обади по телефона, за да изясни координатите на Тимофеев. Той живееше в областта, а с областните ченгета тя имаше отдавна установени връзки. Но Александра Ивановна, което съвсем не ѝ беше присъщо, не му даде да отвори уста. — Извадиха от Москва-река ауди, което отдавна е обявено за издирване...

— Не е ли на онзи тип от Останкино? — напомни Турецки.

— Не — раздразнено отговори Романова. — На оня беше БМВ. Дай ми да завърша. А в колата четири трупа. Никаква кръв. Първото впечатление — някой хулиган е набил четирима „вратове“, те са умрели от страх, а той ги натоварил в колата и ги потопил. Направо чудеса някакви!

— Успокой се, Шура. Можеш да приключиш това дело предвид неизвестен извършител и никого да не търсиш. Май някъде чух за това, имам предвид, преди да потъне колата. После ще ти разкажа. А сега може би ти ще ми помогнеш да открия един тип от Можайск...

Слава Грязнов завъртя с привичен жест ключето на пощенската кутия. Както винаги имаше безплатен вестник, „Екстра М“, който той, без да чете, даваше на жена си за домакински нужди, после изпадна плик. Служебната поща Слава получаваше в офиса си, значи това беше нещо лично.

Той прочете обратния адрес: Приморски край, Олга, ул. „Арсениев“ 7, З. Н. Грязнова.

Писмото беше адресирано до Вячеслав Иванович Грязнов.

Слава само въздъхна.

„Разбира се, леля Зина се вълнува, а аз какво да ѝ отговоря“ — мислеше той, докато се качваше по стълбите.

Преди няколко дни той пусна препоръчано писмо до леля си във Владивосток. Написа ѝ, че чичо му сега го няма в Москва, защото пътува по военните окръзи и организира там художествената самодейност. Измислицата не беше особено сполучлива, но нищо друго не му дойде наум. Той с ужас си мислеше какво ще каже на леля Зина, ако с чичо му се случи нещо. Че случайно е загинал по време на репетиция? Идиотщина някаква!

Като влезе къщи, той разпечата плика и извади оттам две изрезки от вестник и прилежно сгънати листи на квадратчета, изписани със закръглен, явно женски почерк:

„Здравей, скъпи племеннико Славочка!

Получих писмото ти, за което благодаря. У нас всичко си е както преди, само времето пак се развали, вече трети ден стои такава мъгла, че от вратата не се вижда къщичката на Белка. Чета какво пишеш за Гришенка, а сълзите ми така си текат, много преживявам за него. Добре, че си написал, щото аз някъде ти затрих адреса, сега вече ще ти пиша по-често. Щях веднага да ти отговоря, но нашата поща няма да заработи скоро: летището съвсем се размекна и кораби не идват.

Вчера наминах при съседката Нюра, прочетох ѝ писмото ти, тя и ме посъветва да пиша, че техният Володка

ще занесе писмото във Владик, когато отиде там. Ето сега и ти пиша. Володка работи като шофьор при Серьожка корееца, пътува често до Владик.

Още вчера ходих в клуба и там им четох писмото. Всички слушаха, а Борис Захарич се обиди: защо значи той някъде на майната си повдига самодейността, а в Олга въобще не могат да открият сезона. Той го каза за пред хората, но иначе беше доволен, че нашият Гриша всички там ще ги научи и ще тръгне славата на Олга.

Аз, разбира се, се радвам, само че сърцето ми не е на място. Все се боя да не му се случи там нещо на Гриша. Много се тревожа за него. Че във вестниците все пишат за нападения разни и бандити. Ти, моля те, се старай да опазиш чичо си.“

Тук племенникът Грязнов се откъсна от писмото, гледа около минута замислено през прозореца сивия московски здрач, тежко въздъхна и се протегна към телефона, но поклати глава и продължи да чете:

„Кажи му, да се връща по-скоро, предай, че тук всички го чакаме и не можем да се начакаме. На гости, както се казва, е добре, но въкъщи е най-добре. Хубаво, че ти ми писа, но нека и той да драсне няколко реда. Макар да пишеш, че с него всичко е наред, но ми се иска и от него да получа вест. Много скучая за Гриша. Сега няма какво да се работи в градината, по цели дни седя въкъщи, най-много да отида при някоя от съседките. При нас тъкмо направиха асфалт от шосето до клуба, та вече не газим калта. Затуй нека Гриша си идва, ще ходи сега към своя клуб по хубав път.

Това е все Серьожка корееца, дето държи кръчмата при пристанището. Е, ти я знаеш тая наша забележителност, чичо ти те е водил. Тук ври и кипи: миналата седмица изведнъж времето се оправи — жеги като през лятото. Аз ходих при Анисимови на

пристанището, изгорях направо. Минавам покрай «Тигъра» и гледам десет японски коли: дошли и от Чугуевка, дори някакви корейци от Находка.

А като се развали времето, си кукувам сама вкъщи. Добре, че вече си имаме собствен вестник, «Кореняк далекоизточник». Пращам на Гриша две статийки от него, за новото пристанище и за протопоп Авакум, намислили са да му вдигат паметник.

За паметника стана спор къде да го сложат. Едни казват — в залива, където са пристанали първите преселници, други — близо до устието на Авакумовка. А какво, мисля си, да спорят, когато статуята още я няма. Че и кой го знае тоя поп как е изглеждал. Портрети не са му рисували, а от фотография тогава и помен е нямало. Но вече, казват, са я поръчали на някакъв скулптор от Владик.

Телевизорът съвсем се развали, аз и не го включавам, а вчера идва при мен някакъв брадат момък, кореспондент от Москва, разпитваше за театъра — иска да пише история на нашето селище. Аз не мога нищо както трябва да му разправа — така отгоре-отгоре. Да беше Гриша вкъщи, щеше да му разправи както трябва. Той това го умее, пък и ти, Славик, го знаеш чичо ти. Та този, кореспондент ме попита защо значи не гледате телевизора. Не работи, казвам. А той казва, сега ще видим. Раз-два и го поправи.

Едва не забравих главното. В района дадоха нов коефициент и вдигнаха пенсиите с един път и половина. Добре е, разбира се, народът е доволен, но е някак си странно.

А въобще, Славик, нашите приказват, че това не е случайно. Че тук твойт чичо Гриша е ударил едно рамо. Ето, и аз си мисля, може и да е истина. Може да е попаднал чичо ти Гриша при някое голямо началство. Езикът му работи като златен, а и той е виден човек (тази дума беше специално подчертана). Та затова си помислих, че може и да е вярно. Ти опитай така да разбереш между другото как и какво. Само че за този въпрос не казвай на чичо ти, щото ще се ядоса.

Е, стига толкова, че ръката ми се умори.

Идва приятелят на Гриша, участъковият Фьодор Степанич, разпитваше дали той ще се върне за началото на лова.

Поздрави изпращат съседката Нюра с Иван Трофимович и техният Володя, Борис Захарич, Саша Големия и Саша Малкия, и всички останали от клуба, Ванда Михайловна, Фьодор Степанич, Петя Утайсин и, кажи-речи, всички олгинци.

Славик, пази чичо си.

Твоя леля Зина.“

Слава разтвори изрезките от вестник: „Да увековечим нашето общо дело с отец Авакум“, „Олга-2000“. Той бегло пробяга с поглед по първата: „В епохата на хуманизацията и връщането към първоизточниците... пуснал святи корени в руското Приморие... десницата на отец Авакум навеки ще осени с кръстно знамение процъфтяващия град...“ — глупости някакви. Втората информация беше в същия тон: „Крупен рекреационен център за японски туристи... иновационни технологии за рибообработка... плантации от женшен и рога от арали... водещ авиовъзел на руското Приморие...“

— Ама че ги е забъркал старият глупак — промърмори Грязнов-младши и едва не смачка статийките, но после внимателно ги сгъна и ги пхна в плика заедно с писмото.

ГЛАВА ДВАНАДЕСЕТА НА ГОСТИ У ПРЪДЛЕТО

1.

Не представляваше особен труд да се разбере къде в Можайск живее Вячеслав Михайлович Тимофеев, роден в 1934 година, с изтекла присъда. Бившият Пръдлето не мислеше да се крие, живееше под собствената си фамилия, служеше като пазач и Можайския млекозавод и през тази година трябваше да се пенсионира, но смяташе да продължи да работи. Сега, както е известно, не можеш изкара с едната пенсия.

Турецки категорично забрани на Ирина да излиза от къщи и да отваря вратата на когото и да било, а сам той замина за Можайск. Този град много напомняше за Князев, но публиката все пак не беше толкова провинциална — усещаше се близостта на Москва.

Пръдлето, наречен още Вячеслав Тимофеев, живееше в малка къщичка в покрайнините на Можайск недалеч от същия тоя млекозавод, който пазеше през денонощие — на две смени.

Той самият отвори на Турецки.

— Трябва ми Вячеслав Михайлович — вежливо попита Турецки.

— Аз съм, а вие кой сте? — хитро присви очи стопанинът.

Турецки се изуми. Той никога не би познал в неугледния старец, от когото идваше някакъв кисел мирис, онзи млад човек от снимката. От стопанина не убягна неговото объркване. Той ехидно изгледа Турецки и пак попита:

— Да не сте забравили кой сте?

— Следователят Турецки. — Саша бързо извади картата си и я подаде на Тимофеев.

Той я взе и все със същата иронична усмивка прочете:

— Александър Борисович Турецки, старши следовател по особено важните дела при Московската градска прокуратура, съветник от правосъдието... Е, какво, много ми е приятно, гражданино следовател и съветник от правосъдието, че сте си спомнили за мен,

стареца. И за какво съм ви потрябвал? Или пак сте решили да ми лепнете някоя пакост?

— Е, защо така веднага, Вячеслав Михайлович — каза Турецки. — Просто исках да поговоря с вас.

Той говореше колкото се може по-любезно, макар Тимофеев дп не му хареса от пръв поглед, а от втори — още по-малко. Имаше и него нещо мръсно, дори лигаво, и Турецки изведнъж помисли, че май би се погнушил да яде храна, приготвена от този човек, макар и да се надяваше, че той няма особено да се натиска да го гощава — стопанинът изглеждаше беден и едновременно алчен.

— Е, влизайте в собата — каза Тимофеев. — Добре, щом е така, да поговорим. Все пак жив човек, макар и следовател — каза той в гърба на Турецки, когато го пропускаше напред в стаята.

Турецки влезе в „собата“. Това се оказа ниско помещение с опушени, невероятно мръсни стени, които някога, изглежда, са били зелени. Вътре имаше няколко мебели — маса, бюфет, диван. Мебелите някога са били обикновени — полирани, лакирани, но после кой знае защо са били боядисани с блажна боя, видимо зелена, но придобила постепенно неопределен мръсносив цвят. На прозорците нямаше завески, а и едва ли бяха нужни, все едно — отвън почти нищо не можеше да се види през мътните стъкла.

— Сядайте — махна с ръка Тимофеев. — Виждате ли как живее днес руският човек. Всичко е заради тях, проклетите!

Турецки не взе да уточнява, които са тези „те“, защото това би го отвело твърде далеч, а и внезапно му се прииска да напусне това помещение. Затова реши веднага да пристъпи към въпроса.

Той извади от папката снимката и я подаде на стопанина:

— Вячеслав Михайлович, погледнете тази снимка. Какво можете да кажете за тези хора?

Тимофеев взе подадената снимка. Внезапно лицето му се изкриви от дива гримаса. Турецки изведнъж се усети неловко, той и представа си нямаше, че човешкото лице може така бързо да сменя изражението си. Предишната насмешливо-иронична маска съвсем изчезна и нейното място беше заето от смъртна злоба, ненавист, някаква животинска ярост. Практически не оставаха никакви съмнения способен ли е този човек да извърши убийство.

Изминаха няколко минути. Тимофеев мълчеше, продължавайки да се вглежда в снимката, сякаш искаше да изпепели някого с поглед. Накрая той се откъсна от нея и като се обърна към Турецки, попита:

— И какво искахте да научите от мен?

Дори гласът му се промени — нямаше никакви игрички, иронични нотки, той започна да говори с по-нисък тон, по-хрипкаво, със своя истински глас, който отдавна никой не бе чувал.

— Бих искал да чуя всичко, което знаете — отвърна Турецки — или което бихте искали да кажете.

— Всичко? — Тимофеев се усмихна, но вече не с шутовската си насмешка, както преди. — А няма ли да ви дойде много? Така ще се наложи да говорим до вечерта. А и после кой ще ми постави охрана, когато вземат да се оправят с мен. Защото те ще дойдат, ръцете им, ох колко са дълъги!

— Чии ръце?

— А вие не знаете ли? — поинтересува се Тимофеев. — Стоят, така да се каже, на държавното кормило, а вие да не ги знаете. Защо тогава сте дошли при мен?

— Засега не знаем що за хора са — отговори Турецки. — Минали са четиридесет години. И нищо не е известно, освен прякорите. Скронц и Пъпа. Алай, същият Алексей Шилов.

— По-тихо — вдигна пръст Попердяка.

— И все пак, Вячеслав Михайлович.

— Е, както се казва, две смърти няма. Добре, ще ви кажа всичко. Но изобщо не защото желая да помогна на вашето правосъдие, а за да им отмъстя. Макар че те ще се измъкнат от вас, ще се измъкнат... Печени типове са. Това и тогава беше ясно, когато ми пришиха мократа работа!

Тимофеев скръцна със зъби. В очите му светеше такава нескрита омраза, че Турецки разбра — какъвто и да е този човек, сега той говори истината.

Тимофеев започна да разказва. И се виждаше, че помни всичко, сякаш е било вчера — топлият летен ден, той спечелил от Скронц, после Лъоха със своя топ. Всичко е станало бързо, за някакъв си половин час. И ето в същата вечер Тимофеев лети във влака Москва-Ташкент, крие се няколко седмици по бърлогите, а после все пак го

откриват. По-нататък — обичайният разказ на затворника: арест, съд, лагер.

— Падна ми се добър адвокат, загрея, че в обвинението не всичко пасва, иначе като нищо можеше да получа разстрел. Обаче имаше гафове. Но аз все пак си избачках своите десет години, пуснаха ме порано за примерно поведение. Докато седях в лагера, премислих всичко — като изляза, ще си отмъстя. Ще умра, но ще ги избия кучетата. Но когато се върнах, вече беше шестдесет и седма година, къде ще стигнеш до тях! Този, Пъпа, вече имаше чин в КГБ, а Скронц беше по финансовата част, ходеше в чужбина, май в самата Швейцария работел, какво да правиш? Къде ти ще идеш до Швейцария?

ГЛАВА ТРИНАДЕСЕТА

СМЕШНИЦИ

1.

— А сега гледай, всички се возят във фордове и мерцедеси. Единият значи охранява нашия президент, другият командва финансите. Че аз живота си не бих му поверил и за секунда, ще го продаде, при това евтино. А и този вторият, чистофайник, интелигентче, ама нали той закла нашата Верка, професорското синче, чистофайничето наше!

Тимофеев замълча. Турецки също мълчеше, поразен от чутото. Ето значи какво било — началникът на спецхраната Шилов, фактически вторият човек в страната, и самият другар Корсунски, той вече е човек номер три в държавата, са всъщност Скронц Пъпа и... И веднага всичко си дойде на мястото, по-точно започва да идва, защото новините бяха прекалено неочаквани и сериозни, за да ги смелиш ей така, без подготовка. Турецки моментално започна да премисля какво знае за тези хора.

— Значи, казваш, на карти са я загубили? — замислено попита Турецки.

— Имаше такава мода, а на Скронц му трябваха пари — уж за баща му. Какво имаше там той с баща си, не знам. Може да са го пипнали като краде, а може и нещо друго да е било. Няма да те лъжа. Но двамата с Пъпа обираха хората на плажа. И изведнъж значи стана гаф, и той загубил.

— От кого, не знаете ли? — попита Турецки.

Тимофеев някак странно присви устни, накокошини се и отговори:

— Кой го знае от кого е загубил. При нас на Бента имаше всякакъв народ.

„Аха, ето какво било значи — просветна в ума на Турецки. — От теб самия е загубил. Значи не си чак толкова невинен за смъртта на Вера Съомина.“

— А този? — попита той, като посочи Лъоха Шилов. — Той ме интересува най-много.

— Не сте глупак, гражданино следовател — подсмихна се Тимофеев. — Точно той им е най-главният. Къде е сега, не знам и няма да лъжа. Но е силен човек, ох колко силен. От него се пази най-много, той е способен на всичко. Къде е сега, не знам, но е някъде. И сигурно върти големи неща. Явно не е далеч от тях, нали са си една шайка. Той се пада братовчед на Пъпа.

Тимофеев отново взе в ръка снимката:

— Така, по тая снимчица, върви го познай. Аз сигурно и Пъпа не бих познал, такава мутра е отхранил сега. За тия години го виждах няколко пъти, затова разбирам какъв е сега. Преди той не се набиваше много на очи, особено когато беше в КГБ, а сега така е изнаглял, че понякога и на телевизора се мярка, от нищо не се бои.

— Да, Вячеслав Михайлович — поклати глава Турецки, — зададохте ми загадка.

— Това не е загадка — злобно се ухили Тимофеев. — А ако ви е нужна загадка, тогава слушайте: какво да правиш, ако не си извършвал престъплението, за чужд грях си излежал десет години по лагерите, похарчил си си здравето и всичко за тоя, дето духа! Какво ще правиш, а? Кажете ми?

— Не знам, Вячеслав Михайлович — честно отговори Турецки. — Делото е било отдавна, почти преди четиридесет години. Дори да е имало някакви улики срещу Корсунски и Шилов, вече отдавна ги няма. Настоявате ли за преглед по реда на надзора?

— Боже опази, Александър... как те викаха по баща, какъв преглед на делото? Какъв надзор? И съдимостта ми е отдавна снета. Какво ще промени това в живота ми? Нищо! Както си живея, така и ще си пукна, малко ми остана. Само злобата кипи вътре в мен, не изстива. Как да му отмъстя на този душегубец.

Тимофеев сви устни и в тесните му очи пламна истинска животинска омраза. Турецки помисли, че не би му се искало някой ТАКА да го мрази.

— Кого имате предвид? — попита Турецки. Не последва отговор и Саша продължи: — Всъщност вие вече направихте много за тяхното разобличаване.

— Не е същото! — процеди през зъби Тимофеев. — Какво е това! Вие ще ги натиснете културничко, а те ще се изплъзнат, ще видите. Прекалено голяма сила получиха. Че те самия президент въртят на пръста си, както си искат, какво си мислите. — Той пак се подхилна и погледна Турецки от упор. От този немигащ поглед на Саша му стана някак страшно. — Вие какво мислите, седи си тоя смотаняк в своята миризлива дупка и разсъждава за държавните дела? Какво ли пък разбира той? Разбира, представете си, гражданино следовател. Аз отдавна следя тази двойчица. Ако ги знаеш какви са, много неща стават понятни.

Турецки напрегнато мълчеше, без да прекъсва събеседника си, но и без да се съгласява с него. Той чакаше какво още ще каже този странен човек.

— Вие ще ги бутнете културничко в „Матроска тишина“ — и то ако имате късмет. Е, ще полежат годинка, ще си починат. Както е положено сега при вашата демокрация: ще си поръчват вечеря от ресторанта, и телефон, и цветен телевизор. А после или амнистия, или поради „недоказано престъпление“. Не, ако беше по моя воля, те биха сърбали чорбата от кенефа. — Тимофеев замълча, но още половин минута очите, лицето му, стиснатите юмруци продължаваха присъдата. Като се успокои малко, той продължи: — Аз бих намерил, бих измислил такива мъчения, каквито не са и сънували. И главното, ТОЙ да ми падне, аз бих го разкъсал, бих го убил, но отначало щях да му припомня оня ден. И щях да се къпя със сълзите му. Той щеше да ме моли за милост, но аз нямаше да го пощада...

Турецки помисли, че скромният пазач на млекозавода би могъл при други обстоятелства да израсне като първокласен офицер от вътрешните войски, да дослужи до началник на лагер, да заслужи за старанието си орден „Трудово Червено знаме“, не по-малко. Може и Герой на соцтруда. При такъв щяха да преизпълняват всички планове.

Постепенно речта на Тимофеев ставаше все по-несвързана, напомняйки повече бълнуванията на болен или безумец, отколкото речта на нормален човек. Турецки разбра, че няма да получи повече нищо ново, и реши, че е време да си тръгва.

Той се надигна:

— Е, Вячеслав Михайлович, благодаря ви много. Съобщихте ми много ценна информация.

Той се измъкна иззад масата, прекрачи през разхвърляните по пода мръсни предмети, предназначението на които не знаеше и не искаше да знае, и се отправи към вратата. Той би побягнал, така му се искаше да се измъкне по-скоро от тази воняща бърлога, но сдържаше крачка, старайки се да не издава отвращението, което предизвикваха у него и самият стопанин, и жилището му.

Като видя, че гостът си отива, а при Пръдлето не идваха често хора, той забърза след Турецки. При това Саша не беше просто гост, а всъщност първият човек, с когото Тимофеев можеше да обсъди главната мъка и главната страст на своя живот — жаждата да отмъсти на враговете си, от който Скронц и Пъпа заемаха едва второ място, първото държеше той — Лъоха, Алексей Шилов.

И сега в лицето на този следовател в неговия дом изведнъж почука съдбата. Той разбра, че ще може най-после да си отмъсти, макар и не така, както бе мечтал с години, търкайки наровите, изпохапан от дървеници, както си го представяше, докато режеше дървета с триона, когато хранеше комарите в Заполярието. Нека да не се сбъдне това, което искаше, и все пак много му се щеше самият Лъоха да изгърми. Макар да е „културничко“ в затвора, но да му лепнат най-тежката присъда или поне до живот.

— Александър, как ви викаха — задъхвайки се, подхвърли той след отиващия си Турецки.

— Борисович — отговори той.

— Александър Борисич! Къде се разбързахте, нека да поседим, да поговорим. Разбъркахте ми душата... Ей сега ще ви сипя млечице, можайско — сети се стопанинът. Отнякъде — на Турецки му се стори, че едва ли не от пазвата си, той извади очукана омазнена чаша.

— Не, не! Не обичам мляко — припряно реагира Турецки и си помисли: „Интересно, ако много се налагаше, щях ли да се насиля да изпия тези 200 грама млечице, или все пак щеше да ми се повдигне?“

— Александър Борисич, я ми кажи, как да те намеря в Москва? Че, току-виж, науча по моите си канали нещо. На мен все пак са ми останали някои връзчици.

— Сега ще ви запиша телефона си в Московската прокуратура, а ако ме няма там, можете да се обадите на началника на МУР Романова.

— Жена? — недоволично поклати глава Тимофеев. — Макар че съм чувал за нея, май си я бива. Добре, разбрах.

— Така че, ако научите още нещо, ще бъде от голяма помощ.

— Тогава имам една молбица. — Тимофеев гледаше Турецки странно, някак хитро и умолително едновременно й това кой знае защо изглеждаше ужасно противно.

— Преглед на делото? — попита Турецки.

— Какъв преглед — махна с ръка Тимофеев. — Дори не се опитвайте, няма да стане. Да не би да не разбирам в каква страна живеем. Не, когато го залавяте, Лъоха, тоест, вие само му кажете една дума: „Помниш ли Пръдлето, гад?“ Дори и без „гад“, ако не ви позволява длъжността. Погледнете го в очите и попитайте: „Помниш ли Пръдлето, куче?“ Обещавате ли?

Турецки се заколеба.

— Гражданино следовател, аз само за това се старая.

— Добре, но без „куче“.

— Нека да е без — махна с ръка Тимофеев. — Само да разбере, че аз съм го предал.

2.

— Александра Ивановна, пак се обаждат от Князев — влезе и кабинета секретарката на Романова Любочка и изведнъж, без да може да се сдържи, се разсмя.

— Какво, да не са ти разказали виц? — поинтересува се Романова.

— Не, просто там има един такъв смешен, каквото и да каже — направо си падаш от смях.

— Да бе, да си паднеш — измърмори Романова, на която съвсем не й беше до смях. — Добре, какво става при тях?

— С две думи — задържали са всички. Засега са в изолатора в Князев, интересуват се какво да ги правят.

Всъщност новините би трябвало по-скоро да зарадват Романова. Тя научи от князевските колеги, че откраднатият Москвич с тримата биячи е бил спрян около село Удоли. Единият е бил убит на място, двамата други (единият леко ранен) са задържани. Малко по-късно в самия Князев е арестуван и „Хемингуей“ — това се оказа съвсем просто, защото знаеха, че той живее в хотела.

— Намерихме и крадено БМВ, цвят „сафари“, номер на двигателя 20937508 — завърши разказа си князевецът.

— Виж, за това много благодаря, момчета. — Едва сега по лицето на Романова пробяга подобие на усмивка. — Нали мина без загуби?

— Почти без. На единствения пострадал от наша страна е оказана ветеринарна помощ. Ще живее.

— Как така? — шашна се Шура.

— В престрелката удолският разплоден бик Генерал загуби левия си рог и получи малка драскотина.

3.

— Наистина смешници — каза Романова на Любочка, след като затвори слушалката.

Люба, като по-неофициално лице, получи детайлно изложение за „пленяването“ на московските биячи в просторите на Нечерноземието. Историята излезе наистина доста комична. Като съдържаше смеха си, Люба преразказа на Романова подробностите.

Откраднатият москвич бил забелязан от пост на КАТ по шосето Москва — Нижни Новгород. После той завил към село Удоли, където и го догонила оперативната група. Селото било голямо и се състояло от две части, които и досега хората наричали помежду си Удоли Господарски и Удоли Волни. Точно в долчинката, разделяща селото на две части, се разиграло сражението. Бандитите забуксували в дълбоката канавка и стражите на реда пристигнали точно в момента, когато двама от тях се опитвали с всичка сила да избутат отзад колата, а третият налягал с рамо на отворената предна врата. Трудно е да се измисли по-удобна за задържане ситуация. Милиционерите по домашному спрели близо до москвича и без да бързат, слезли от колата.

— Да ви помогнем ли, момчета? — попитал лейтенантът, изваждайки пистолета си от кобура. Шофьорът точно в този момент дал газ и неочаквано освободилото се от калния плен колело метнало половинка тухла право в стъклото на милиционерската кола. Звънът на счупено стъкло спрял операцията, инициативата се изплъзвала от ръцете на милицията. Биячите вече били наскочали в колата и започнали да се измъкват със стрелба. Но неочаквано на пътя им се

изпречил разплодният бик Генерал, гордостта на Удоли. Колата се приближавала към него на първа скорост, като непрекъснато бибиפקала. Звукът не се харесал на Генерала, той навел глава и тръгнал срещу врага. При това заревал така, че звукът от клаксона вече не се чувал. Опомнилите се оперативници простреляли задните гуми на опитващия да се измъкне москвич. Като разбрали, че колата повече няма да им послужи, двама бандити изскочили навън и като се прикривали зад москвича, открили огън.

Обаче в тила им се намирал Генерала, който не смятал да напуска бойното поле и само леко приглушавайки рева си от баритон на дълбок бас, без да бърза, се приближавал. Единият от биячите стрелял в главата на надигащото се срещу него чудовище. Куршумът раздробил левия му рог, това задържало за няколко секунди нападението, но съдбата на стрелеца вече била решена. Без да обръща внимание на милицията, той скочил и с вик на непресторен ужас се хвърлил да бяга където му видят очите. Бикът се спуснал след него. За щастие на бияча Генерала го надигнал със здравия си рог над ръба на някаква яма и като се откачил от рога, бандитът полетял в запълващата я воняща каша.

В това време изстрелите покрай колата спрели: единият от бандитите бил застрелян, а този, който останал в колата, се предал без бой и вече стоял с белезници.

Генерала бил доволен от първите резултати на сражението, но и не на шега сърдит. Мятащият се във фъшкиите противник вече не го интересувал, сега той тръгнал срещу останалите участници в сражението, колебаейки се от кого да почне. Оперативниците, като държавни служители, не се решили да вдигнат оръжие срещу народното имущество и се оттеглили в колата си, замъквайки там и задържания. Това напълно устройвало Генерала, за разлика от милиционерите той не разбирал ценността на държавното имущество и атакувал челно милиционерското жигули.

— Гена, Гена! — викал притичалият на бойното поле чичко с незакопчана ватенка, изпод която се виждало голо тяло. — Кротко, малкият ми, кротко, добричкият ми! Какво се занимаваш с тия, ела по-добре да ти дам комбиниран фураж.

Генерала се обърнал към гласа, нещо промучал, видимо се оплаквал от обидилите го. Селянинът се приближил плътно към своя

подопечен, ласкаво го потупал по ухото, после го чукнал по носа:

— Е, глупчо, какво ще правим сега с рога ти? Хайде, да вървим.

Бикът тежко въздъхнал, засумтял и почти щял да тръгне след гледача си. Но усещал, че за пълната победа нещо не му достига. Той се обърнал към колата, пълна с тези досадни същества, закачил я под левия праг със здравия си рог и я катурнал настрани. След което, без да бърза, закрачил след селянина. Като минал двайсет метра, той се извърнал, изревал накратко какво мисли за своите презрени противници и бодро закрачил към обещания комбиниран фураж.

За известно време над бойното поле стояла пълна тишина. После ченгетата се измъкнали с ругатни от колата и я обърнали пак на колелата ѝ. Извлекли от торната яма вече омаломощения последен бияч и взели да се стягат за обратния път.

Това не била лека задача. Оказало се, че при първата си атака срещу милиционерската кола Генерала Гена е пробил радиатора. В резултат те се отправили обратно с колата на покойния Афонин, като ѝ монтирали гумите от служебното жигули. Всички не успели да се съберат там. Някой от местните закарал двама до поста на КАТ и те се прибрали първи в Князев. Когато колата със задържаните, изгубила по пътя си ауспуха, който, както се изяснило, бил прострелян заедно със задните гуми, с рев се вмъкнала в двора на милиционерското управление, ги посрещнал със смях целият личен състав. Главатарят на биячите потривал с окованите си ръце раздраната сутринта буза, която вече започвала да забира, и от време на време злобно повтарял: „Егати краварника!“ След къпането в торната яма той излъчвал такова зловоние, че преди разпита, противно на правилата, го пратили в банята.

„Уморени, но доволни, всички се прибрали невредими от операцията“ — така по думите на Любочка завършил разказа си „смешният“ князевец.

— Трябва да повишим в звание Генерала, неизвестно как би свършило всичко без неговата помощ — каза Романова, след като изслуша историята. — Добре, да се захващаме за работа.

Тя свери номера с онзи, който ѝ продиктува Турецки. Нямаше място за съмнения — колата беше на онзи човек от Останкино.

И едва сега тя си спомни за пейджъра. Машинката замълча нещо... Или те са се досетили. Не са ли прекалено досетливи?

ГЛАВА ЧЕТИРИНАДЕСЕТА

УСЕЩАШ ЛИ НА КАКВО МИРИШЕ?

1.

Когато на другия ден се върна от Можайск, Турецки отиде в кабинета по криминалистика при Мойсеев.

Старият криминалист изглеждаше разтревожен от нещо. Той току потриваше ръце, оправяше очилата си и въобще се държеше някак неуверено. На Турецки не му беше трудно да се досети каква е работата — Мойсеев вече знаеше кой именно е изобразен на снимката.

— Знаете ли, Саша, аз направих не по-малко от десет варианта на тези лица и... приликата...

— Не се вълнувайте, Семьон Семьонович — усмихна се Турецки, — знам на кого приличат. Всъщност не приличат, а са точно те. Спокойно можеше да унищожите тези варианти. Мисля дори, че така ще бъде по-добре. А, виж, третият...

— Но там има шест души! — възрази Мойсеев. — Четирима младежи и две момичета.

— Всички ли състарихте?

— Разбира се, вижте.

Турецки взе шест снимки. На всяка от тях беше изобразен човек на средна възраст, около петдесет и пет годишен. Сега Турецки можеше да съди за изкуството на Мойсеев съвсем нагледно — защото от два от портретите го гледаха хора, с които бе разговарял съвсем скоро — Валентина Андреевна Лисицина и Вячеслав Тимофеев-Пръдлето. Беше невъзможно да не ги познаеш, макар че, разбира се, „състарените“ портрети малко се различаваха от реалните хора. Валентина Андреевна беше без очила и лицето ѝ изглеждаше по-радостно, по-оптимистично, отколкото в действителност. Тимофеев изглеждаше такъв, какъвто може би би станал, ако животът му бе протекъл по друг начин, ако ги нямаше нито обвинението, нито съдът, нито десетте години затвор. У него нямаше озлобеност и омраза, макар

че присъстваше елемент на някакво кълчене и уродство. Това Пръдлето винаги го е имал.

От другите две снимки срещу Турецки гледаха, усмихвайки се непонятно на какво, началникът на президентската специхрана Шилов и едва ли не първото лице във финансовата система на Русия Константин Корсунски. Те бяха определено разпознаваеми, макар все пак малко да не приличаха на себе си. Погледът на Шилов въобще не беше толкова тежък, колкото в действителност, но ако в реалния живот той правеше впечатление на рязък, дори груб човек, то на портрета, направен от Мойсеев, беше по-мек и: човечен. А Корсунски въобще не приличаше на днешния финансист, умен, предпазлив и опасен човек, а на някакъв професор, витаещ в облаците. Този Костя някога бе обикнала, бъдещата учителка Валя Лисицина и това въобще не изглеждаше учудващо.

„Да — помисли Турецки, като взе последния портрет. — Нали тук Вера още е жива. Те още не са престъпници, още не знаят какво ги чака в бъдеще.“

А ето и Вера, на която не ѝ е било съдено да доживее до петдесет. Тя така и си останала петнадесетгодишна. От снимката срещу Турецки гледаше обикновено, съвсем средно женско лице. Вера не бе обещавала да стане красавица, но напълно е можела да бъде нормална жена и майка, щяла е да работи, да върти домакинство и би била ето такава — леличка с добродушно лице. Но не станала.

И накрая Алексей, братовчедът на Шилов, същият, когото Тимофеев нарече най-опасния и когото ненавиждаше най-много от всички.

Това беше мъж с едри черти на лицето, при това не би могло да се каже неприятни. Лицето изглеждаше волево, макар и грубовато. Устата беше плътно стисната, очите гледаха сурово. „Ами да, той току-що се е върнал от лагера — помисли Турецки. — Интересно какъв ли е станал сега?“

Саша пак подреди пред себе си всичките шестима. Той се вглеждаше в лицата, каквито можеха да имат тези хора, ако животът им се бе стекъл малко по-иначе. Тук, независимо че бяха състарени с четиридесет години, те съхраняваха младежкия оптимизъм, този израз, който никой компютър не би могъл да премахне. В живота, съдейки по лицата, които Турецки познаваше реално, те бяха съвсем други.

Всъщност сега от всичките шестима го интересуваше само едно лице — тайнствения Льоха, Алексей Шилов, братовчедът на началника на спецхраната и голям престъпен бос.

— Е, Саша, как ви се виждат резултатите? — попита Мойсеев, като се приближи до Турецки. — Впечатляват, нали?

— Да — замислено отговори Турецки. — Но да ви кажа честно, Семьон Семьонович, те не ме изненадаха.

— Значи прословутият „черен вторник“ все пак не е станал случайно — замислено каза Мойсеев. — Помните ли, като ви казвах, че курсът на долара не е толкова просто нещо. Някой доста е намазал от цялата тая работа. И ви съветвам: проверете кои банки са загубили от това и кои са спечелили. Винаги, естествено, има елемент на случайност, но тази акция е била планирана.

Турецки си спомни за „отстрела на банкери“, с който се занимаваше преди раняването си. Действително, веднага след „черния вторник“ всичко свърши — нямаше повече поръчкови убийства, нито взривове под вратата, нито избухващи коли. Значи Скронц е подготвял почвата за гигантската си финансова афера. И банките е трябвало да играят така, както му е било изгодно — да обявят такова търсене, което значително би надвишавало предлагането на валута, което по естествените икономически закони води до рязко повишаване курса на долара и другите твърди валути.

— Виждате ли, хората са се съгласили — тихо каза Мойсеев.

Животът все пак е по-скъп.

— Какви ли печалби е наградил? — промърмори Турецки.

— Големи, Саша — отвърна Мойсеев и печално поклати глава. — Аз мисля, дори по-големи, отколкото можете да си представите. Нали той, като е знаел за колебанията отрано, всичко е пресметнал. И е продал скъпо, а после пак е купил — вече евтино. Съвсем проста финансова операция.

— Съвсем проста, ама спекулация — отговори Турецки.

2.

Последните дни Александра Ивановна не си намираще място. Нямаше и ден в МУР да не се случи извънредно произшествие, дребно или голямо. Романова даже се чудеше на самата себе си — преди, ако се случеше нещо подобно на изчезването на пейджър от следователска

каса или бягството на Татяна Бурмеева, тя навярно би подала оставка, а сега нищо — работи си. Обаче едно бе ясно — в Градското управление на вътрешните работи или в Московската криминална милиция има предател, възможно е дори не един, а цяла организация. И безусловно начело е не някоя чистачка, не лостовият милиционер, а някой по-високо. Романова си припомняше всички служители и всеки път мислеше: „Не, разбира се, не може да бъде той. Били сме заедно в толкова битки.“

Та се получава, че не можеш да заподозреш сериозно никого, а Татяна Бурмеева избяга и не би могла да направи това без помощта на някого от Градското управление или от МУР, при това човек, облечен във власт. После направо от касата пропадна онзи пейджър, дяволите да го вземат. Кой, пита се, би могъл да извърши кражба направо от сградата на „Петровка“ 38?

И какво да прави? Да организира вътрешно следене, провокации, проверки? Романова знаеше, че така е прието навсякъде по света, включително и в държавите, които се славят с демокрацията си. И въпреки това силовите структури си остават силови. В САЩ например не са редки случаите, когато уволняват полицаи за длъжностни престъпления.

Романова седна зад бюрото и запуши. Тя мислеше все за същото — какво става в подчинената ѝ служба. „Аз губя повече време за разкриване на нечестни милиционери, отколкото за разкриването на престъпници — раздразнено помисли Шура. — И ето докъде я докарахме — президентът на страната е в неизвестност, най-вероятно са го отвлели престъпници, милицията нищо не може да направи, а страната си живее, сякаш нищо не се е случило. Това е немислимо! Такова нещо не се е случвало в историята!“

Влезе секретарката и докладва:

— Александра Ивановна, Турецки е дошъл при вас.

— Покани го — кимна Романова и въздъхна с облекчение: „Може Саша нещо да измисли. Той е мозък.“

Когато Турецки влезе в кабинета, тя каза:

— Сашка, какво се получава? Под носа ми си правят каквото си искат! Твоята Бурмеева избяга, Саруханов умря в болницата. Оня пейджър изчезна. Докога, Саша? Между другото, намериха колата на твоето протеже от Останкино, чу ли?

— Ето, виждаш ли, Шура — и други неща стават. А ако те слуша човек, то...

— А ти послушай, послушай... Преди как казвахме: ние сме на стража на реда и закона. А сега? Ние, самите стражи, получаваме по триста хиляди, тоест точно биологическия минимум, и то само за един човек, забележи. А престъпниците, както и да ги наричаш сега — босове, депутати, делегати, — си купуват къщи във Виена, на вносни коли се возят. А в затворите си живеят като крале, както не сме и сънували. Имат си там и момичета, и лукс, и всичко каквото поискат. Та те дори въобще не лежат, ние ченгетата ги ловим, нощем не спим, не се храним нормално, а после виждаш как ги пускат под гаранция. И изобщо какво да говорим! Ти иди на Ваганковското гробище, там, където лежи Висоцки, сега погребват бандити. Вече най-малко десет станаха. И как ги погребват — с почести, помпозно! Ако ние умрем или паднем от техните куршуми, няма да ни погребат така — ще ни набутат някъде в блатото на Домодедовското и прощавай.

— Е, стига си рови душата, Александра Ивановна. — Турецки се приближи и неочаквано за себе си прегърна през раменете страшната началничка на Московската криминална милиция.

— Добре, Сашка, няма — подсмръкна Романова. Тя седна зад бюрото и пак измъкна цигара. — Казвай какво има при теб.

— Не се безпокой за пейджъра — каза Турецки. — Рано или късно ще разберем кой го е взел. Пейжърът сега не ни вълнува много. Между впрочем съобщенията по него почти веднага спряха. Явно след като заминах за Князев, те са разбрали, че съм чул за Скронц и Пъпа. А няма откъде да науча прякорите им, освен от пейджъра.

— Ето, виждаш ли — пак го прекъсна Романова. — Веднага са надушили всичко. Как? По какъв начин?

— Почакай, Шура, не кипвай. Скронц и Пъпа — това са господата Корсунски и Шилов. Сега става ли ти ясно?

Александра Ивановна гледа известно време в упор Турецки. Мозъкът ѝ мигновено се задейства — Романова съпоставяше фактите, спомняше си детайли, преценяваше догадките си.

— Да, напълно е възможно — каза тя най-после. — Можехме да се сетим и по-рано.

— Можехме, но виждаш ли, все пак ние сме обикновени хора — отговори Турецки. — Поотделно те и по-рано ми идваха наум.

Главното е друго — сега знаем, че са съучастници.

— Това прояснява ситуацията — забеляза Романова и след минутно мълчание попита: — Значи мислиш, че те искат да извършат държавен преврат?

— Да, но не толкова шумен, както се канеха гекапечистите или Руцкой и Хасбулатов. Там имаше твърде много шум, това веднага привлече голямо внимание към ставащото у нас. А така всичко може да стане съвсем просто — премахват президента, при това пак тихо, като имитират естествената му смърт или нещастен случай. Това прави Пъпа. Едновременно Скронц устройва паника във финансовите среди. Такава, видимо, е била сметката им. Сега, разбира се, плановете им са се променили. Президентът е в ръцете им и кой ги знае какво замислят.

— Не, ти само си представи! — възкликна Романова, но веднага се усети и премина на шепот: — Президентът е отвлечен, той е някъде тук, край Москва, а ние седим и дори не знаем за какво да се хванем. Това е просто кошмар някакъв. Ако ми бяха казали преди пет, какво говоря, преди две години, че ще стане така, не бих повярвала, бих го приела като лоша шега. И ето ти на. — Тя пак се замисли. — Значи Шилов сам е отвлякъл президента. Ами чичото? Той нали не се досеща, че Шилов е враг, и сигурно вече всичко му е изтърсил.

— Той няма какво особено да изтърси — махна с ръка Турецки. — А иначе се справя. Шилов и Корсунски трябва да са доволни. Аз научих чрез Дроздов — лепнали са му някакъв нов помощник, който не се отделя и на крачка от него.

— Ето, виждаш ли, пипнали са го здраво. Като гледам проявите му, направо ми иде да плача.

— Не плачи, Шура. Не всичко е така безнадеждно. Ще освободим истинския президент...

— Ти да не мислиш, че тия твои деятели — Шура направи красноречив жест нагоре — го държат в собствените си вили? Да, ама не. Дори да можех, техните вили биха били последното място, където щях да търся. Те не са глупаци, сигурна съм, че всичко са премислили и за всякакви случаи.

— Знам кого трябва да намерим. — Турецки извади портрета на „остарелия“ Лъоха в три различни варианта. — Ако открием този, ще намерим и президента.

Романова се вглежда няколко минути в снимките.

— Май има нещо познато, бил е съден навярно. Може, естествено, да го разпратим на нашите стари кадри, току-виж, някой си го спомнил. Име, фамилия?

— Шилов. Алексей Шилов. Но най-вероятно е сменил и името, и фамилията си.

— Но е в Москва, нали?

— Кой го знае? Вероятно, да.

— Разбира се, ако разпратя портрета по управленията, ще го познаят, но аз, Саша, се боя. Сам знаеш какво става при нас. Разговарям с теб в собствения си кабинет и се опасявам да не кажа на глас нещо излишно, ами ако вече са ми поставили подслушватели. Разбираш ли, след тази история с пейджъра и с твоята Татяна вече на нищо не се учудвам. Ако изнесем снимката от тази стая, след половин час този Алексей ще научи, че го преследват. Така че този начин отпада.

— Да, като че ли.

На бюрото зазвъня телефонът:

— Останкино ли? Намерихме ви колата. В Князев, Владимирска област. Засега стои там, в двора на градското управление. Какво? Както искате — или сам идете да си я вземете, или почакайте да я докарат тук. Добре. Само не забравяйте да вземете документите. — Шура остави слушалката и се обърна към Турецки: — Твоят човек от Останкино. Да, между другото — сети се тя, — хванаха твоя „Хемингуей“.

— Брадата му фалшива ли беше? — поинтересува се Турецки.

— Фалшива — кимна Романова. — Това е някой си Дегтяр, два пъти осъждан за мошеничество. Много прилича да е твоят тайнствен „социолог Игор“. Белезите съвпадат.

— Виждаш ли, Шура, нещата не са толкова зле — усмихна се Турецки.

— Слушай, Сашка — оживи се Романова, — бърбим си тук всякакви глупости, а аз имам новини за теб. Установихме някои интересни съвпадения. Този инженер Григориев, помниш ли, в апартамента на когото намериха труп. Оказва се, че той работи във фондация с някакво странно име „Съдействие на демократизацията на икономиката“, нещо такова май беше... Според мен всички тези

фондации са ментета някакви, защо ли ги разрешиха... Направо перачници за пари.

— Шура, все мислиш постарому — усмихна се Турецки. — „Защо ли ги разрешиха?“ Че те само за това и са създадени. Я си спомни кой управлява фактически у нас? Скронц и Пъпа! А какво може да очакваш, когато на власт е мафията?

— Тоя значи Григориев заминал в Канада по линия на тази фондация. А Даря Лукинична Арзамасцева, родена през 1908 година...

— Какво, да не е председател на фондацията?

— Не се будалкай, Саша — прекъсна го Романова, — нещата са сериозни. Тази Арзамасцева има внук, за щастие със същата фамилия — Юрий Александрович Арзамасцев. Който между другото е заместник-председател на управлението на фондацията. Усещаш ли на какво мирише тук?

3.

Турецки усещаше, дори много добре. След нападението срещу Ирина, след всичко, което научи от онзи странен човек с посивялата, късо подстригана коса — страшен и едновременно внушаващ доверие, — той разбра, че играта доста е загрубяла.

За себе си не се страхуваше, в края на краищата сам си бе избрал конфликтната и опасна професия на следовател. Вълнуваше го друго — Турецки прекрасно разбираше, че поставя под удар не само себе си, но и Ирина с малката. А виж, за тях наистина му беше страшно. След чудовищното нападение срещу Ирина (и то къде — на няколко крачки от собствения им вход, на улицата, по която никога не спира движението!) Саша разбра, че излага на удар семейството си. Ирина бе спасена от случайността. Човекът, когото бяха изпратили да се разправи тихо и без шум с Турецки, вместо това го предупреди и спаси жена му. Но кой знае дали следващият опит да вземат жена му за заложенка ще завърши така благополучно. Ами ако решат да отвлечат детето? Само от тази мисъл Турецки усети как се свива сърцето му.

Имаше само един изход — да изпрати веднага Ирина и дъщеря си някъде. Но къде? При майка си? Турецки се намръщи, като си спомни, че всичките тези години майка му, която се мислеше за светска жена, макар и леко обедняла, но все пак дама, така и не можа да намери общ език със снаха си. За мъжа ѝ, пастрока на Саша, нямаше

смисъл да се говори — Ирина просто не го понасяше, а ако говорим честно — самият Турецки също.

Но дори това съображение не беше главното — ако започнеха да търсят Ирина, първо щяха да проверят дали не е при свекърва си, нали тя нямаше никакви други роднини в Москва. Само една братовчедка на майка ѝ, сега вече съвсем престаряла, бивша съседка на Турецки от комуналната квартира.

„Виж, това е мисъл.“ — помисли Турецки.

Не беше трудно да уговори Ирина. Тя изпита такъв потрес онази вечер, когато четиримата биячи я вмъкваха в колата, а неизвестно откъде появилият се спасител уби пред очите ѝ и четиримата... Ирина би се радвала да замине, разбира се, и най-добре би било да вземе със себе си не само дъщерята, но и мъжа си...

— Саша — говореше тя, когато Турецки ги настаняваше с момиченцето в колата, — моля те, обаждай се. Колкото се може често. Иначе място няма да мога да си намеря.

— Е, няма да е на всеки половин час — усмихна се Турецки.

— Ако ще и на петнадесет минути да е. Да знам, че си жив.

Ирина се разплака, а след нея захленчи и дъщеричката. В гърлото на Турецки заседна някаква горчива буца, но той решително запаля двигателя на взетата назаем от Грязнов кола и гумите се затъркаляха по мокрия асфалт.

Сега той остана сам.

ГЛАВА ПЕТНАДЕСЕТА

КЪСЕН ГОСТ

1.

Строго секретно
До началника на МУР при ГУВД Полковник А. И.
Романова

СПЕЦДОНЕСЕНИЕ

Както вече ви съобщихме, в град Князев, Владимирска област, при извършване на правонарушение бе задържан гражданин, който представи документи на името на Дмитрий Николаевич Белов, регистриран адресно в Москва, ул. „Совхозна“ 16, ап. 42. На нашето запитване 87-о отделение на милицията в град Москва отговори, че въпросният гражданин не живее на този адрес. Установено бе, че задържаният е гражданинът Олег Василиевич Дегтяр, два пъти осъждан за мошеничество и изнудване. О. В. Дегтяр е бил освободен предсрочно от затвора преди година и половина, но не се явил в град Фрязево, Московска област, където е регистриран, и не работи. В момента е в следствения арест на Князевското РУ на МВР.

Чакаме вашето разпореждане за препращане на задържания в разпореждане на МУР при ГУВД.

Началник на Князевско РУ на МВР Подполковник И.
В. Малинин

2.

Шура отново и отново въртеше из ръцете си князевското спецдонесение.

За няколко дни, откакто Бурмеева изчезна от следствия арест, Романова забележимо се състари. Тя не само побледня и отслабна — започна да я изоставя нейната сякаш непоколебима увереност в себе си и в собствените ѝ сили. Тя за дълго се затваряше в кабинета си, а когато приемаше служителите, те вече не намираха у нея предишните енергичност и решителност. Нещо ставаше с Александра Ивановна.

Романова имаше защо да страда — вече няколко дни тя се опитваше да престъпи собствените си принципи и представи за порядъчност и да организира провокация. Най-обикновен, подъл капан с единствената цел да открие врага в собствения си дом. Това трябваше да бъде нещо сериозно и напълно конкретно, за да клъвне той веднага и така да се издаде.

При това се налагаше да подложи всички на проверка, дори тези, в които Романова не се усъмняваше и за секунда, но там беше цялата работа, че тя не желаше да се съмнява в никого. Обаче нали все пак някой беше измъкнал от заключената муровска каса пейджъра.

Няколко дни тя не предприе нищо, оправдавайки се пред себе си, че няма подходящ случай за проверката, но препращането на Дегтяр от Князев в Москва можеше да стане точно пробният камък. Дегтяр беше нужен на хората на Скронц — той явно знае много и ако пропее, за тях ще стане твърде неприятно. Най-вероятно те просто ще се опитат да го премахнат. Но дори такъв опит ще ги издаде напълно.

Романова разсъждаваше така: „Предавам на особено доверени хора (тя все отлагаше момента, когато ще трябва да ги назове по имена) съобщение за прехвърлянето на Дегтяр в Москва. Тъй като след бягството на Бурмеева не може да се разчита на следствия арест, аз им съобщавам адрес на някоя тайна квартира, където ще държим Дегтяр. Съобщенията ще бъдат с гриф «Строго секретно» и ще се различават само по едно — адресите ще са различни. Те ще ги получат... а после ще видим...“

Тя въздъхна тежко и запали цигара. Не ѝ харесваше тази операция, ама никак не ѝ харесваше. Защото щеше да се наложи да подозира само най-близките си сътрудници. Въпросът КОЙ беше застанал вече ребром. Кой ще получи фалшивите спецдонесения? Шура взе чист лист и химикалка. Но нещо не ѝ се пишеше. Тя седя

известно време, втречена в бялото пространство на листа, после рязко загаси недопушената цигара в пепелника.

— Ама и ти, Шура, направо като някаква жена — промърмори тя през зъби, решително хвана химикалката и написа:

1. Нелюбин
2. Мойсеев
3. Сивич
4. Шведов

Сега трябваше да помисли над адресите. Разбира се, Московската криминална милиция имаше немалко конспиративни квартири, където ставаха необходимите срещи, от време на време се провеждаха разпити и дори понякога държаха арестувани, но последното, разбира се, беше изключение, а не правило. И сега Романова мислеше кои от тях да избере. Нали не беше изключено някоя от квартирите да бъде нападната. Затова тя се спря на селата, разположени в чертите на града. Да, това беше безусловно оптималното решение. Дори да гръмне взрив или да започне престрелка, поне няма да пострадат съседите, както неизбежно би се случило в някой блок с много апартаменти.

— Александра Ивановна, Нелюбин иска да го приеме — каза секретарката.

Първият импулс на Романова беше да каже: „Нека почака“, но после тя обърна листа с лицето надолу и каза:

— Нека влезе.

Полковник Валентин Сергеевич Нелюбин беше началник на втори отдел в Московската криминална милиция, едновременно с това и шеф на оперативната служба и на вътрешния муровски затвор — ДПЗ. Той зае този пост преди три години, когато Романова стана началник на МУР.

Тя сама предложи кандидатурата на Нелюбин, защото го познаваше вече не една година. И сега ѝ беше даже някак неловко да го гледа в очите. Но кой знае какво може да изкуши човека. Заплатите в милицията са жалки, а всеки си има проблемите.

— Здравей, Александра Ивановна — каза Нелюбин. — Как сме?

— Ти какво, Валентин — озъби му се Романова, — да не би да не знаеш колко зле са нещата?

Нелюбин разбра, че началничката не е настроена за шеги, и каза:

— Чух, че ще прехвърлят този момък от Князев, та тъкмо исках да ти кажа...

— Откъде знаеш? — изведнъж освирепя Романова.

Нелюбин чак се обърка.

— Тоест как откъде? Имаше донесение. Аз наистина не съм го виждал, но казват...

— Не, не се измъквай — кресна Романова, — отговаряй ми конкретно — кой, кога, при какви обстоятелства ти е казал! Не милиция, ами направо седянка, всички шушукат, подслушват. Е, спомни ли си?

— Ами аз и не съм забравял — отговори Нелюбин. — По телефона ми позвъни Турецки, каза, че са хванали някакъв Дегтяр и ще го конвоират при нас, тоест във вътрешния затвор, та аз значи да помисля отрано за охраната, да не стане като с Бурмеева. Той каза, че и сам ще помисли кого да препоръча за охрана.

— Аха — Романова стисна химикалката в ръце така, че пластмасата изпраця. — Кога беше този разговор?

— Преди около час — отговори Нелюбин. — Аз все си мисля, просто непонятно стана това с Бурмеева. Може да е подлъгала някого от охраната. Красавица, а иначе видът ѝ, как да кажа — като на невинна овчица. Сякаш са я затворили за нищо. Макар че едва ли, всичките ми хора са проверени.

— Проверени, пък птичката отлетя — мрачно каза Романова. — Изобщо, така — изпревари тя Нелюбин, който се канеше да каже нещо. — Ще го напомним в един от нашите обекти, още не съм решила къде. Ще ти съобщя, но това са свършено секретни данни. Ако преценя, че е нужно да се каже на Турецки или някой друг, сама ще го направя. Разбра ли?

— Разбрах, Александра Ивановна.

Когато вратата след Нелюбин се затвори, Романова отпусна глава на бюрото. Такава слабост тя можеше да си позволи само насаме. „Турецки — повтаряше си тя. — Саша Турецки. Не може да бъде. Или Нелюбин нарочно го каза, за да отклони подозрението от себе си? Също е възможно. И също много неприятно.“

Романова се постара да се овладее. Сега нямаше път назад, трябваше да подготви капаните за своите. Иначе нямаше да намери предателя.

Като помисли, тя зачерта на листа фамилията на Мойсеев и вписа там Турецки.

3.

След като изпрати Ирина, Турецки легна на дивана, както си беше с дрехите, и задряма. Всъщност той не се канеше още да спи, но умората го надви. Събуди се, защото някой отчаяно звънесе на вратата. Той погледна часовника — единадесет и половина вечерта.

— Кого е довякъл дяволът? — изруга той.

Звъненето не спираше.

Турецки скочи от дивана и като нахлузваше в движение домашните си чехли, се приближи към вратата:

— Кой е? — с хриплив от съня глас попита той.

— Аз, другарю началник — разнесе се много познат глас, който Турецки не свърза веднага, — вашият стар познат от Можайск.

Едва отвори вратата, в цепнатината се мушна Тимофеев и веднага се оказа в коридора. После, като затвори плътно вратата след себе си, каза със зловна усмивчица:

— Всичко научих, началник.

— Влизайте — избоботи Турецки, още не съвсем разсънен.

Той поведе госта към кухнята, без дори да го покани да се съблече, а самият Тимофеев не се сети да свали палтото си и окаляните с тлъста кал обувки и така и си зашляпа с тях по коридора, оставяйки на чистия линолеум кални следи.

Турецки машинално включи котлона и сложи чайника.

— Нещо по-силничко няма ли да се намери? — попита Тимофеев. — Че докато пътувах, едва не се вкочаних от студ. Страшен ветрилник, пък на мен кожухчето ми е с рибя козина подплатено. — Той се ухили и посочи изтърканото си старо палто.

Турецки смръщи чело, като се опитваше да съобрази има ли къщи алкохол. Имаше бутилка „Киндзмараули“, но Ирина я пазеше за рождения си ден, а и едва ли червеното сухо вино би удовлетвори́ло госта.

— Май имаше някъде спирт — неуверено каза Турецки.

— Давай, началник, спирта — зарадва се Тимофеев и загрижено попита: — Той при теб сигурно е разреден? Не ми го разреждай, само ми дай чашка студена вода за прокараване.

Турецки откри в шкафа бутилка спирт „Роял“, на дъното на която още се плискаха стотина грама. Изля ги в чашата, напълни и чаша студена вода от чешмата и я сложи пред Тимофеев. Той рязко издъхна и изля спирта в устата си, веднага го прокара с вода и едва след това крякна и дълбоко, с наслаждение въздъхна.

— Хубаво — каза накрая той.

— Е, Тимофеев, какво има, нали сте дошли по работа? — попита окончателно разсъненият Турецки.

— Да, началник, по работа. Намерих го все пак Лъоха подлеца. Как го намерих — не питай, моя си работа и по-добре да не си пъхаш там носа. Тоя негодник сега е станал такъв чистичък, началник на някакъв фонд, не е лукова глава. Що за фондове са тия, не знам и не ща да знам. Преди ги наричаха „далавера“, а сега видиш ли — фондация. Та значи на тоя същия фонд той се води изпълнителен директор. А най-главното, че сега дори не е и Лъоха, и даже не Алексей, ами видиш ли Аркадий Сотников. Целият такъв опакован в кожа и с вносна кола. Едва го познах.

— Почакайте, Тимофеев — прекъсна го Турецки, — според вас излиза, че той си е сменил фамилията?

— Не според, а наистина. Сменил я е гадът! Затова го открих толкова трудно. И в мутрата се е изменил, и по име.

— Ама как... — започна Турецки, но Тимофеев се засмя, оголвайки пожълтелите си зъби:

— Прякорът, началник, прякорът ще го надживее. Ако щеш пластическа операция си направи, очите си срежи, на китаец се превърни, а прякорът ти все същият ще си остане. Та и Лъоха, както си беше Алай, така и си останал. Бяха го нарекли така, защото в евакуацията търгуваше с парцали на алайския пазар.

— Ами ако е грешка?

— Няма грешка, началник — сериозно каза Тимофеев. — Той е, кълна се. После го разгледах по-отблизо, мутрата му си е неговата, макар че си е сложил порцеланови зъби, и се е наклал, но все пак — той е.

— И къде живее? — попита Турецки.

— Това не знам. Не успях да науча. Обаче при вас в ченгеджийницата всичко ще ти кажат.

Тимофеев пак намигна хитро на Турецки. Той си седеше на табуретката все така в палто, с мръсните обувки, пушеше вонлива цигара без филтър, която беше залепил за устната си и тя подскача в ъгълчето на устните му, когато говореше. На Турецки изведнъж му стана противно и му се прииска този тип веднага да си тръгне. Добре, че поне Ирина я нямаше. Съвсем не му се искаше жена му да се любува на такъв гост.

— Е, благодаря за помощта — разсеяно каза Турецки, мислейки как по-бързо да разкара Пръдлето. — Ще се опитаме да открием вашия, как казахте, Аркадий Сотников. Значи той работи във фирма?

— Във фондация, началник, във фондация, май не ме слушаш! Фондация с едно такова засукано име: „За демократизация на икономиката“. Видиш ли как!

— Какво? — попита Турецки.

— „Демократизация на икономиката“ — повтори Тимофеев, доволен от предизвикания ефект. — А повече нищо ли няма за пийване, а, началник?

— Няма — поклати глава Турецки. — А какво още знаете за тази фондация, Тимофеев?

— Нищичко — озъби се Тимофеев, — но съм сигурен, щом там командва Лъоха, или, как беше сега, Аркадий — то нищо добро не правят. Точно така.

— Е, благодаря за помощта... — започна Турецки.

— Но обещавай ми, началник, когато го пипнеш, да го погледнеш в очите и да кажеш: „Помниш ли Пръдлето?“ Ще го направиш ли, началник?

— Да — отговори Турецки.

Като разбираше, че неканеният гост не се кани да си ходи, а така и ще се клати на табуретката наред кухнята, докато се окаже, че вече са затворили метрото, Турецки се реши на крайни мерки:

— Слушай, Тимофеев, ще дойдеш ли с мен до будката, имаме тук една наблизо, работи денонощно, трябва да си купя цигари. Там се намира и водка „Кристал“ по четири...

— Хайде, ако не се майтапиш.

Тимофеев най-после се надигна. Двамата с Турецки излязоха в коридора и Саша, ругаейки вътрешно, напъха крака в обувките и навлече палтото си. Най-просто би било да изпие с Тимофеев бутилка

някъде на улицата или във входа, оправдавайки се с това, че жена му все пак ще ги изгони, а после да се прибере и да се наспи спокойно. Ама не, какво ти наспиване, трябва веднага да се обади по телефона на Дроздов, на Романова, на Меркулов и да се опита сега, а не утре сутринта да научи колкото се може повече за тайнствената фондация „Демократизация на икономиката“, където според думите на Тимофеев управлява такъв пъргав директор.

4.

Тимофеев не можа да измине само някакви си последни сто метра до своята развалина в Можайск. На сутринта го намериха до оградата със счупена глава. Както образуваха следствието, така и го прекратиха — необщителният пазач на млекозавода не интересуваше никого и смъртта му мина незабелязано.

ГЛАВА ШЕСТНАДЕСЕТА

ПРЕДАТЕЛЯТ

1.

Александра Ивановна извади от сейфа папката със списъка на всички „муровски“ точки. Центърът и новостроящите се квартали не я интересуваха и тя веднага мина към последните странички, където се изреждаха частните къщи на територията на Москва. Трябваше да избере четири. За охраната тя реши да се договори с областната милиция — това беше друго ведомство и вероятността сведенията да прелетят оттам изглеждаше значително по-малка, отколкото ако охраната на обектите трябва да се организира в Москва. Романова беше уверена, че предателят не работи сам, той има мрежа от подчинени, при това също „свои“.

След като прегледа няколко дела, Романова се спря на четири адреса: 1. Митино, Първа Пинягинска улица, дом 39; 2. Южно Бутово, ул. „Богучарска“ 4; 3. Терехово, ул. „Нижни Мневники“ 16. Това беше загадъчен селски анклав между Крилатско и района Октомврийско поле. Какво да избере още? Романова прегледа още веднъж списъка и накрая записа на листа под номер четвърти село Востряково, Солнцевски район, „3-а Дачно Мешчерска“ 18.

Спецдонесенията тя написа сама на машината, разбирайки, че колкото и добре да се отнася към своята секретарка Любочка, тя също беше под подозрение.

2.

Строго секретно

До съветника от правосъдието А. Б. Турецки

СПЕЦДОНЕСЕНИЕ

Довеждам до Ваше сведение, че конвоираният от Князев, Владимирска област, в Москва гражданин Олег

Василиевич Дегтяр ще бъде настанен не в ДПЗ на МУР, а в конспиративна квартира на адрес: Терехово, ул. „Нижни Мневники“ 16.

Полковник Романова

Шура препечата този документ четири пъти, като променяше само името на получателя, а също и адреса, на който се предполагаше да бъде настанен Дегтяр, а той всъщност щеше да си остане няколко дни там, където си беше — в Князев.

Сега трябваше да се договори с областната милиция, най-добре беше да го стори лично.

— Люба, помоли да ми докарат кола — заповяда тя на секретарката си.

Сега всичко се заплете в здрав възел: Даря Лукинична Арзамасцева, на която бяха регистрирани злополучните пейджъри, князевският „Хемингуей“ Дегтяр (той също и социологът Игор) и накрая Льоха А лай, станал Аркадий Сотников.

„Фондацията за съдействие на демократизацията на икономиката“ беше доста известна. Турецки си припомни, че неведнъж е чувал това словосъчетание — за нея говореха и по радиото, и по телевизията, пишеха във вестниците, и винаги с голяма доза уважение, като за солидна демократична организация, една от тези, в които още е останала надежда.

Възможно бе половината чаша водка, изпита на гладно с мезе във вид на половинка от „сладката двойчица Туийкс“ окончателно да изостриха паметта на Турецки, но той ясно си спомни, че само преди няколко дни мерна с крайчеца на окото си в програма „Време“ по телевизията как самият президент посещава ръководството на фондацията и изказва удовлетворение от нейната работа, заявявайки, че именно такива организации показват на страната реалния път за изход от кризата.

„Ох, Григорий Иванович — мислеше Турецки, — правят те на глупак, при това напразно. — Сговорчивостта на Грязнов-старши, напълно обяснима, беше, разбира се, удобна на Корсунски и Шилов. Сега те можеха като опитни кукловоди да дърпат нужните връвчици и президентът подобно на марионетка изпълняваше всичко каквото

искаха. — Защо се набути в тая фондация, стар глупако“ — с досада помисли Турецки, макар и да разбираше, че единствената възможност за чичото Грязнов да изпълнява тази роля, беше да слуша помощниците и референтите си. А референтите му явно бяха такива, каквито трябва.

Когато Турецки пристигна в МУР преди началото на работното време, се сблъска в коридора със Слава Грязнов.

— Саша! — възкликна той. — Тъкмо теб търся. Звъних ти цяла сутрин, а ти си изскочил още по тъмно. И Ирина я няма. Та аз реших, че си тук.

— Да, идвам при Романова — отвърна Турецки. — Тук стават едни... Е, казвай какво има при теб?

— Слушай, трябва да намерим Точилин, племенника. Можеш ли да се свържеш с него чрез Дроздов или въобще някак?

— Какво е станало?

— Не мога повече, разбираш ли, щом пусна телевизора или просто разгъна вестник — все чичо Гриша! Какви ги е забъркал само за две седмици! Чу ли речта му пред Съвета за сигурност? Тоя идиот според мен иска да забърка война. Не се е навоювал в своята ПВО!

— Слава, какво зависи от него? Помисли. Той може да прави само каквото му кажат. Не трябва да си блъскаме главите как да направим от глупава глава умна, а как да върнем умната на мястото ѝ.

— Не ми говори, Сашка — махна с ръка Грязнов. — Винаги съм знаел, че чичо Гриша не е професор, обаче да се окаже такъв идиот... Срам ме е, разбираш ли, срам ме е да гледам хората в очите.

— Да не ти пука, Слава. Чувал ли си за някаква „Фондация за съдействие на демократизацията на икономиката“?

— Май че да. Ами да, точно преди няколко дни моят глупак ходи там, държа речи... А аз го слушах и знаеш ли — лицето на Грязнов се изкриви, сякаш внезапно го заболя зъб, — като чух, че той е „дълбоко удовлетворен от работата на тази фондация“, веднага си спомних Брежнев. И лицето, и изражението — направо Леонид Илич. А не го виждам само аз, цялата страна го гледа. Какъв срам, а, Саша?

— Стига с тоя срам! — Турецки нетърпеливо сви юмруци. — Можеш ли да изясниш всичко за фондацията? Ние чрез МУР и Прокуратурата ще получим официалните данни, обаче ми се иска и

малко да ги погъделичкаме... Няма ли някакви извънградски вили, домове за отдих, нещо такова.

— „Фондация за съдействие на демократизацията на икономиката“ — повтори Грязнов. — Ще опитаме да разберем.

3.

Сградата с номер 18 на „Дачно Мешчерска“ беше особена. Високата двуетажна постройка се издигаше сред гигантска за краймосковските парцели площ — не по-малко от половин хектар. При това на него нямаше нито старателно разкопани лехи, както на съседните участъци, нито многочислени хамбари и постройчици. Само най-накрая стоеше здрав тухлен гараж.

Къщата беше обградена от стара ябълкова градина, така че пролет потъваше в бяло-розовата пяна на цветовете.

Втора такава трудно можеше да се намери, затова и кинаджиите се влюбиха в нея — тук се снимаха вилни сцени, когато правеха филми за живота през миналия век. Собственици бяха старец с побеляла брада и неговият възрастен син, който рано сутрин отиваше с колата си в града и се връщаше едва късно вечерта. Впрочем понякога при него идваха приятели с колите си и тогава от къщата се чуваха музика и смях.

В парцела се влизаше не от главната, а от страничната улица, което също беше много удобно, така че вечер никой не забелязваше как идват и си отиват хора, а само чуваха ръмжащите им коли.

Никой не обърна внимание и на това как през един дъждовен и ветровит ден (изглеждаше сякаш дори денят не е настъпил както се следва, а над Москва висяха само сиви премръзнали облаци) от страничната уличка към къщата се приближи старо жигули с частен номер. От предната врата излезе човек в тъмно палто. Той отвори задната врата и оттам се показва мъж с брада, а веднага след него се появи още един в кожено яке.

И тримата се отправиха към къщата. Внезапно иззад хамбара на съседния парцел до самата ограда се разнесоха сухи щракания — мъжът с брадата някак странно трепна и започна бавно да се свлича на земята. Двамата други се хвърлиха към него.

В същия момент от гаража се разнесе автоматен откос, а след миг оттам изскочиха няколко яки момчета в петнисти униформи и се

хвърлиха през оградата към хамбара, откъдето се стреля.

Човекът с брадата, както и преди лежеше на земята. Двамата други му помогнаха да стане.

— Жив ли си, Петро? — попита мъжът в коженото яке.

— Като че ли да — отвърна Петро, размърда рамене и потъпка на място, за да определи дали наистина се е отървал с лека уплаха. — А като взеха да гърмят в мен, помислих, че наистина ще ме прережат накръст.

— Бронята държи — каза онзи в палтото и потупа другаря си по рамото. — Виждаш ли какъв си железобетонен.

— Обаче си е тежко, как само са ходели рицарите в техните доспехи — поклати глава Петро. — Е, хайде обратно в колата. Правете се, че не мога да вървя, да не ми пуснат някой контролен изстрел, та да ме пробват на издръжливост.

— Няма — отвърна мъжът с коженото яке. — Сега нашите момчета ще пробват хубавичко тях самите.

4.

„Значи Шведов“ — разбра Романова, като чу за нападението във Востряково. Стрелците са били само двама, но се оказаха въоръжени с оръжие със заглушители. Действали са сигурно, нали се предполагаше, че никой не очаква засада и ще докарат Дегтяр в секретната база с обикновен конвой, облечен цивилно.

Единият от нападателите почина на място, другият успя да се измъкне. „Дали се е досетил, че е капан?“ — помисли Романова. Това беше много важно. Нали ако Шведов разбере, че Романова просто е устроила комедия с единствената цел да разобличи предателя, той ще направи ответен ход. Александра Ивановна реши засега да си мълчи. Само тя в целия МУР знаеше, че кражбата на пейджъра и организирането на бягството на Бурмеева е дело на Шведов.

Тя се замисли. Трудно ѝ беше да повярва, че Толя Шведов, когото тя познаваше вече не една и две години, се е продал. Бива си го — да стреля срещу своите!

Романова си спомни как преди три месеца Шведов май се премести в нов апартамент. Той много не разказваше за това, а и самата Романова не се интересуваеше твърде — разменил е жилището си човекът, какво толкова. Тогава тя не го разпитва за нищо — не ѝ

беше до това, както винаги имаше работа до гуша, само записа новия телефон и адрес. А сега се замисли, що за размяна е това, интересно. Всички прекрасно знаеха, че Шведов живее със семейството си в малък едностаен апартамент на улица „Кастанаевска“ в пететажен панелен блок. Къде се е преместил, дявол да го вземе? Романова отиде до шкафа, където стоеше картотеката с данните за сътрудниците на МУР, намери в нея Шведов и видя новия му адрес: „Рубльовско шосе“ 27. Без да размисля много, тя набра номера на съответното районно управление, където ѝ съобщиха, че Анатолий Фьодорович Шведов със семейството си е регистриран в апартамент на третия етаж в нов блок — апартаментът е четиристаен, с обща площ 95 квадратни метра.

„За апартамент се е продал, кучето“ — помисли Романова и ядосано тресна слушалката.

Сега главната ѝ задача бе да отстрани Шведов от важните операции. Все още нямаше никакви основания да го сваля от работа или още повече да възбужда срещу него следствие. А и Александра Ивановна разбираше, че ако се реши на такава стъпка, още не е ясно кой ще бъде отстранен от работа — тя или той. Всъщност такъв обрат на събитията ще бъде даже удобен на властимеющите — те ще получат напълно покорна Московската криминална милиция, както вече получиха послушни банкери, войските на спецохраната и кой знае още какво.

Преди да започне кампанията за освобождаването на президента, трябва непременно да се освободи от Шведов.

„Нали той тогава насочи Саша по лъжлива следа — с тези кавказци — с досада си спомни Романова. — Ами ако...“ — хрумна ѝ нещо остроумно.

— Любочка! — извика тя секретарката си. — Свържи ме с Шведов. Той трябва да си е в кабинета.

ГЛАВА СЕДЕМНАДЕСЕТА

ФОНДАЦИЯТА ЗА ДЕМОКРАТИЗАЦИЯ НА ИКОНОМИКАТА

1.

— Александра Ивановна, викала си ме. — На вратата се появи Шведов.

Той доволно се усмихваше и изведнъж ѝ се стори толкова противен, дори лигав, на началничката на МУР, че ѝ струваше големи усилия да се сдържи и да не му изтресе всичко, което мислеше за него. Александра Ивановна Романова беше прям човек и всякакви игри, преструвки, интриги ѝ бяха противни. Но сега нямаше друг изход.

— Сядай, Анатолий Фьодорович — промърмори тя, като се стараеше да не гледа Шведов.

— Шура, случило ли се е нещо? — загрижено се заинтересува той.

— Да — махна с ръка Романова, — пак някаква глупост. Но да го оставим настрана. Извиках те по съвсем друг повод. Обадиха се от Питер. При тях се е развихрил някакъв наемник. Казват, че някои следи водят към Москва. Въобще задачата е за теб — спешно отпътуваш за там и изясняваш кой и какво. Още днес.

— Но, Александра Ивановна — обърка се Шведов, — никак не съм готов...

— Милиционерът трябва да бъде готов всяка минута! — от сърце кресна Романова. — Ако ще се занимаваме с работата, когато ни е удобно или когато имаме време, знаеш какво ще стане тогава... Това е заповед. Разбра ли?

— Разбрах — сви рамене Шведов.

— Ще държиш постоянно връзка с мен — добави Романова и внезапно, някак по вдъхновение добави: — Има версия, че питерският наемник е свързан с убийството на Дегтяр.

— Убили ли са го? — престори се на учуден Шведов.

— Да — мрачно процеди през зъби Романова. — Организирали са засада при конспиративната квартира, където го водели, и го разстреляли с автомат. Там дежурели и наши, но го проспали. Винаги става така...

— А беше такъв свидетел... — поклати глава Шведов.

Присъствието му стана непоносимо за Романова. За да завърши колкото се може по-бързо, тя каза:

— Въобще така, Анатолий Фьодорович. Свободен си. Отиваш вкъщи, стягаш си багажа и пердашиш към летището. Полетът е четиридесет минути, така че привечер ще бъдеш в Питер. През цялото време ме дръж в течение на нещата. Разбра ли?

— Разбрах — кимна Шведов. — Макар че Ленинград през късната есен не е най-приятното място.

— А ти къде би искал? — мрачно се поинтересува Романова. — В Сочи сладкият сезон също свърши. Върви!

Когато Шведов излизаше, тя не се сдържа и попита:

— Слушай, когато си бил в училище, не си ли мечтал случайно да станеш артист?

— Не... — учуди се Шведов. — А защо питаш?

— Просто така — махна с ръка Романова.

Щом вратата след Шведов се затвори, Александра Ивановна вдигна слушалката и се свърза с Питер — там трябваше да са готови за посрещането на московския гост.

„Фондацията за съдействие на демократизацията в икономиката“ беше солидна организация, заемаща красива сграда в стил модерн на улица „Воровски“, недалеч от Дома на литераторите. Преди тази сграда принадлежеше на някакво посолство, но преди около година то получи друга, по-просторна, макар и не толкова красива, а тази бе заета от фондацията. Зад витата чугунена ограда се виждаха красиви коли, с руската реч се смесваше и чуждестранна. Вътре всичко бе оборудвано по последна дума на техниката — компютри, факсове, модеми, радиотелефони. Мнозина знаеха, че фондацията се намира под крилото на правителството, и не само на висши чиновници от министерствата, но и на самия руски президент. Това стана особено очевидно след посещението на президента във фондацията.

Влиянието на тази организация върху руската икономика отбелязваха и чуждестранните наблюдатели. Така „Файненшъл Таймс“ в голяма статия, посветена на развитието на пазарните отношения в Русия и другите републики от бившия СССР, специално посочваше важната роля, която играе тази фондация в развитието на здравите икономически връзки.

На всички беше известно, че като акумулира немалки средства, фондацията поддържа прогресивни икономически проекти, а също дейността на отделни учени и цели политически движения. Наистина някои икономисти, такива като Ясински и Тимуров, се изказваха неласкаво за фондацията, наричайки я „псевдодемократическа“, но тези изказвания потъваха в общия фон от дитирамби, към които наскоро се присъедини и президентът.

Освен сградата на улица „Воровски“ фондацията разполагаше и с още някои недвижими имоти — складови помещения, няколко луксозни апартаменти за служителите, неголям, но много уютен хотел със сауна, бар, и казваха — дори казино. Имаше и извънградски резиденции в Московска област, и неголям вилен парцел на Черно море, в Дагомис.

Но не това бе най-интересното. Покрай всички тия къщи и парцели „Фондацията за демократизация на икономиката“ владееше доста обширна територия в чертите на Москва — в района на така наречения Сребърен бор, където още от предвоенно време се разполагаха близките вили на различната номенклатура. Официално тази територия се наричаше „Лечебно-оздравителен комплекс“, обаче да се разбере какво точно става там, не се оказа по силите не само на частната детективска агенция на Грязнов, но и на МУР и на самата Главна прокуратура. Като че ли тук се намираше неголяма, но добре охранявана държава в държавата. Територията се пазеше от собствени командоси, обучени не по-зле от момчетата от знаменитата „Алфа“, които може би бяха въоръжени и по-добре.

2.

„Тук“ — помисли Турецки.

Защо реши, че руският президент е скрит именно тук, Турецки така и никога не можа да обясни. Но веднага след като Слава Грязнов разгърна пред него картата, на която с тлъсти червени точки бяха

отбелязани владенията на фондацията, той усети интуитивно, че тайникът се намира тук и никъде другаде.

— Време е да действаме, Саша — каза Грязнов. — Трябва да съберем всички сили. Свържи се с Дроздов.

Лесно е да се каже — свържи се. Турецки от известно време престана да се доверява стопроцентово на телефонната мрежа. Защото едно е да воюваш дори с КГБ, могъща, всесилна, вездесъща сила, но все пак отделна организация, макар и да е пуснала пипалата си във всички слоеве и структури на обществото. Сега той и шепата негови другари се канеха да излязат лице в лице срещу хората, които фактически бяха узурпирали властта в страната, като извършиха тих и от никого незабелязан държавен преврат.

И чичото Григорий Иванович ги устройваше далеч повече от Яблоков.

Но Турецки разбираше, че те не могат да държат чичото на Грязнов постоянно в ролята на президента — нали имаше хора, които добре познават истинския държавен глава, да вземем само собствената му жена, децата, внуците, тези, които са работили преди с него. Измамата рано или късно щеше да се разкрие. Значи най-вероятно те обработват истинския президент, за да стане толкова послушен в ръцете им, колкото е сега Грязнов-старши.

Щом тези хора са успели да отвлекат истинския президент, то къде е гаранцията, че не подслушват всички интересувачи ги телефони, че не следят движението на неугодните им лица? За другите не се знае, но от известно време насам следователят Турецки явно ги дразнеше. Неслучайно оня човек идва при него...

И все пак Турецки не разбираше напълно тактиката им. Те се въздържаха да нанесат сериозен контраудар. Защо? Най-вероятно именно защото не знаят колко далеч са стигнали той и неговите другари в догадките си. Нито Шилов, нито Корсунски, нито Сотников биха могли да знаят за феноменалната памет на гардеробиерката Галя и за това, че пак ще изплува историята на изчезналия агент от ЩАЗИ. Разбира се, те вероятно се досещаха, че снимката е попаднала в ръцете на милицията, иначе би било невъзможно да се обясни изчезването на учителката по руски език от Князев. Но кой можеше да знае, че Турецки ще открие бившето ченге „Сельодкин“, а Тимофеев-Пръдлето ще разпознае в солидния „прогресивен“ бизнесмен Аркадий Сотников

някогашния Лъоха-Алай? Явно, те продължаваха да смятат старши следователя от Московската градска прокуратура само за дребна риба, способна да разкрие най-много Дегтяр. Къде ти ще се добере той до фондацията и нейния изпълнителен директор!

Вадим Дроздов излезе от служебната кола и се вмъкна във входа. По стар навик бързо се огледа, а преди да тръгне по тъмното стълбище, за миг се послуша. Отгоре се разнесе някакво слабо шумолене. Дроздов разбра, че между втория и третия етаж някой стои, като се опитва да не привлича вниманието. Без да намалява ход, той бръкна с дясната си ръка в джоба. В последните дни вече беше готов за всякакви случайности.

Каква беше изненадата му, когато, след като мина една площадка, той се сблъска със слабичко момиче. Като го видя, то трепна и едва чуто прошепна:

— Вадим Евгениевич?

Дроздов кимна, като гледаше учудено непознатата.

— Праща ме Турецки — още по-тихо каза момичето. — Той помоли да ви предам: днес в шест часа на същото място.

Момичето още един път погледна Вадим — въпросително или очакващо, после се обърна и започна бързо да слиза по стълбището.

Вадим отдавна беше свикнал да не се учудва на нищо. По време на краткия им разговор, ако това може да се нарече разговор, той практически не спря. И ако някой страничен човек беше видял тази сцена, той не би й придал никакво значение, дори не би я забелязал — мъж и момиче случайно се сблъскаха на стълбището и се разминаха.

Лидочка Меркулова излезе с нормална крачка от входа, пресече, без да бърза двора, и едва когато се озова на улицата, си позволи да се забърза. И чак като мина два квартала, си позволи да се затича. Тя би побягнала още от самото начало, но баща ѝ и чичо Саша Турецки я накараха да даде честна дума, че ще върви, без да бърза — така, сякаш никого не е видяла и на никого нищо не е предала.

ГЛАВА ОСЕМНАДЕСЕТА

ВОЕНЕН СЪВЕТ

1.

Наложи се да устроят военен съвет пак там — под разкошния кокошник на Полина Осипенко. Идваха по един. Турецки и Дроздов пристигнаха последни.

Манко се стараеше какво винаги, но нямаше и помен от никакво величие, никакво вдъхновение по лицата, подобно на изобразеното на известната картина „Военен съвет във Фили“. И работата не беше там, че селянинът на заден план бе заменен от непохватния Пал Палич — просто цареше пораженческо настроение.

— Разбира се — говореше Романова, — аз мога да събера много хора — от Висшата школа на милицията, редовия състав...

— За да ги похарчим всичките — отвърна Дроздов. — Това ще бъде просто месомелачка. Какви милиционери, по дяволите, срещу обучени командоси. Шегувате ли се? Моите хора го обиколиха отвсякъде — да се превземе комплексът е много трудна задача. Виж, ако имамхе вертолети...

— И танкове — добави Романова.

— Не — поклати глава Меркулов, — нито вертолети, нито танкове, дори да ги имамхе. Веднага след като започне атаката, те ще довършат президента.

Възцари се тежко мълчание. Всички разбираха, че точно така ще стане.

— Аз, разбира се, имам професионално обучени хора — замислено каза Дроздов, — но колко са те? Десетина? Това е малко.

— А президентът в това време... — каза Женя Точилин.

Докато течеше този невесел разговор, Турецки мълчеше.

Струваше му се, че има някакъв изход, само дето не можеше да съобрази какъв. Мисълта се въртеше из мозъчните му извивки, но щом се опитахе да я хване, се изплъзваше.

— Ами ако вкараме там някого, за да охранява президента? — мислеше на глас Грязнов.

— Шегуваш ли се? Кой може да се промъкне?

— Има такъв човек! — изведнъж извика Турецки.

Той припряно и задъхано взе да разказва на поразените си приятели за запознанството си с наемника, с килъра-професионал, който може определено всичко.

— Помниш ли оная кола, дето я извадиха от реката, това беше той! Сам, практически с голи ръце. А после си суши чорапите при мен в кухнята.

— Така — каза Романова, — хубави познанства имаш, Турецки. А в Питер не са ли пак неговите ръчички? Чух за доста подобни неща.

— Може би — спокойно отговори Саша, — той самият е оттам, както разбрах.

— Не, Саша, това е несериозно — опитваше се да го вкара в пътя Меркулов.

— Много е сериозно даже, Константин Дмитриевич. Този човек, разбирате ли, може да убива с голи ръце, може... — Турецки не намираще аргументи — да се просмуче по канализацията, да ходи по тавана, да се разтвори във въздуха. Виждал съм го в действие.

— Кога? — заинтересува се Романова.

— Той ми помогна да измъкна Саруханов. Просто изведнъж изникна наред двора и претрепа двамата биячи. Жалко, ако беше се появил пет минути по-рано, Саруханов щеше да остане жив.

— Много добре — каза Дроздов, по лицето на когото се появи странно, сурово изражение. — Знам я аз тази публика. Срещал съм такива. Да, възможно е той да се просмуква по канализацията. Почти без преувеличение. Но ти не си прави майтап с него. Това са страшни хора. Отчаяни, озлобени. Между другото, той сигурно ще поиска пари. Много пари.

— И колко? — попита Точилин.

— Половин милион — сви рамене Дроздов. — Долари, разбира се — добави той, като видя изумлението по лицата на другите.

Точилин само подсвирна, когато чу сумата.

Той разбираше, че ако стане нещо, тези пари ще трябва да намери семейството на президента. Няма да ги събират милиционерите я! А в бюджета имаше само дупки.

— Значи пак за сметка на здравеопазването и добавките към пенсиите — мрачно процеди той. — Тъкмо се опитвахме да измъкнем увеличение за дотациите за болниците, и пак всичко на кучето под опашката!

— Толкова им плащат. Работата им е трудна — мрачно се усмихна Дроздов. — И въобще, Саша, не поддържам твоята идея. Разбра ли?

— Добре, не поддържаш! — горещеше се Турецки. — Тогава да чуем други предложения. Какво предлагаш ти, Дрозд? Спецчастите? Или да съберем отряд от запасници катаджии? Това Шура бързо ще го организира.

— Спецчастите биха могли и да се справят — промърмори Дроздов.

— А президента, докато те се справят... Какво ли говорим! — От излишък на чувства Турецки се изправи.

— Е, добре, да предположим, че приемем твоя вариант — меко каза Меркулов, като се опитваше да потуши назряващото скарване. — Знаеш ли как да се свържеш с него, с този нов твой познат?

— Не — разстроено отговори Турецки. — Не знам.

2.

В същия ден иззвъня телефонът.

— Александър Борисович? — попита гласът в слушалката. — Как е съпругата ви?

Турецки не очакваше този въпрос и отговори:

— Благодаря, добре...

— Е, тогава привет — каза слушалката. — Ще пусна чорапите ти в пощенската кутия.

— Почакай! — закрещя Турецки, съобразявайки с трескава бързина. — Недей в пощенската кутия! При нас постоянно ги разбиват, а на мен мама ми ги е плела. Защо не прескочиш, а? Да поседим като бели хора. Още повече че сега съм ерген... Наистина, защо не дойдеш?

Килърът мълча няколко секунди, които се сториха на Саша цяла вечност.

— Е, щом си ерген — промърмори той после. — Пригответи нещо за хапване, след половин час идвам.

Разнесе се сигналът „свободно“. Турецки стиска още известно време слушалката в ръка, усещайки как се е изпотила дланта му. После я остави на апарата и отиде в кухнята да приготви омлет, макар че имаше още много време. Той наистина вярваше, че килърът ще дойде. Доколкото Турецки въобще разбираше този човек, наемният убиец не се страхуваше абсолютно от нищо. И ценеше живота си — но също до известни граници.

3.

Гостът се появи след четиридесет минути. Турецки не чу шума от асансьора: посетителят по напълно обективна причина предпочиташе да не го ползва.

— Мама значи ти ги е изплела? — тихо се поинтересува Алексей, като влезе и поклати из въздуха сивите фабрични чорапи. Турецки искаше нещо да каже, но килърът го спря с жест и като стъпваше безшумно, бързо обиколи цялото жилище, държейки на дланта си малка пластмасова кутийка. Зеленото ѝ очень успокояващо мигаше. Килърът седна на кухненската маса и сложи кутийката пред себе си:

— Е, докладвай, защо ме повика. При мен времето е пари.

Ситуацията се повтаряше: гостът ядеше, а Турецки разказваше. При това с известна част от съзнанието си той се наблюдаваше, сякаш отстрани и от време на време се учудваше от безумието на ситуацията. Килърът подбираше омлета с дървена лъжица направо от тигана, пренебрегвайки чинията и вилицата, напук на разлагащата се Европа.

— А какво е направил за мен вашият президент? — попита той, когато Турецки млъкна.

— Никой не казва, че работата е безплатна — отговори Саша, чувствайки се като пешеходец по тънък лед. Досега нито веднъж не му се бе случвало да се пазари с наемник. „Свиквай, Турецки, свиквай — каза си той. — Кой знае какво още ще доживееш.“ — Ще ти бъде заплатено.

Килърът изведнъж се разсмя:

— Само не казвай, че ще ми дадеш за награда самия Шилов! Все едно няма да повярвам.

Саша изпита невероятно облекчение: ако килърът смяташе да заяви безвъзвратно „не“, той навярно щеше да го направи веднага.

— Ама моля ти се, вземай когото искаш — отвърна Саша. — И другаря Корсунски заедно с него, и Аркаша Сотников. Избери си когото искаш, скъпи. Турецки разрешава!

Килърът се усмихна, но нищо не каза.

— Значи — започна Алексей, след като помълча, — според замисъла на командването аз се просмуквам по канализацията, намирам вашия президент и го охранявам, докато вие щурмувате. Така ли?

— Примерно така — кимна Турецки.

— Като я няма котката, мишките танцуват... — Килърът излъска до блясък тигана с парченце хляб. — Мина ми меракът да чистя добри момчета... — Той внимателно се вглеждаше някъде в стената малко вдясно от главата на Турецки, който внезапно разбра, че разумът на опитния професионалист всъщност вече се труди, пресмятайки възможните варианти. — Не можахте ли да си изберете още по-голям гардероб за президент?... Опитай се да измъкнеш такъв тихо. Макар че... Има ли макет на комплекса? Или поне план?

— Ще има — каза Турецки.

ГЛАВА ДЕВЕТНАДЕСЕТА НЕ ГО ОЧАКВАХА

1.

Възложиха на екипа на Слава Грязнов да намери план, чертеж или макет на „Спортно-оздравителния комплекс“ в Сребърен бор. Задачата не се оказа толкова сложна, колкото можеше да се предположи първоначално. Изясни се, че комплексът е бил строен някога за Московския ГК на Комсомола, и хората на Грязнов успяха да открият в прашните мазета на бившата му сграда напълно приемливи чертежи от времето на строежа. Едва ли оттогава съществено са го преустройвали.

Здраво им потръгна и в друго. Веднага след комплекса започваше неголяма брезова горичка, а зад нея се извисяваха корпусите на спортната база на МВР. На Романова нищо не й струваше да „наеме“ базата за два дни, още повече че през късната есен там нямаше много желаещи да почиват.

Към зимния стадион на милиционерската спортна база започнаха да се стичат силите на „дроздовци“, както кой знае защо всички започнаха да се наричат в противовес на „шиловци“.

Точно тук Турецки доведе Алексей Снегирьов.

— Това ли е твоят супермен? — недружелюбно попита Дроздов. Той разглеждаше с остър поглед дошлия с Турецки „другар“. Той му се стори доста слабоватичък и при това някак отнесен. — Откъде ли се вземат такива!

Турецки беше наясно, че всъщност Вадим разбира от супермени доста повече от него и знае, че не всеки има плещи като гардероб и врат по-широк от ушите. Просто самообладанието на полковника явно не беше безпределно. Все пак го хвана злоба и обида за държавата. Нали първо държавата разгони или доведе до негодно състояние най-добрите си спецчасти, а сега прибягваше към услугите на такива... „другари“. И им плащаше луди пари. За наемните убийци пари кой

знае защо се намираха. А виж, за момчетата от отряда „Алфа“ и други по-достойни хора оставаха само ритниците.

— Вадим... — започна Турецки (наистина нямаше сега пък да се карат), но килърът изведнъж го прекъсна:

— Глупак си ти все пак, Дрозд. Колко време мина, до полковниче си дослужил, а си все същият.

За изумление на Турецки, Дроздов сякаш го ужилиха. Изведнъж безцеремонно сграбчи килъра за раменете, обръщайки го към светлината и той, което бе най-любопитно, не се противеше. Дори когато полковникът свали огледалните му очила и ги хвърли така, че изтропаха на перваза на прозореца. Няколко секунди Дроздов внимателно се вглеждаше в слабата, ехидно ухилена физиономия. После свали ръце, обърна се и хрипливо проговори:

— Глупости...

Виждаше се, че едва не взе Алексей за някого другиго, и сега се ядосваше на грешката си.

— Глупости, Вадик, глупости — ласкаво каза килърът. — Мен ме няма. Мен Санка Веригин още през осемдесет и втора ме застреля. А каквото остана, негрите след половин година кремираха във вулкана. Катомба се нарича. Не си ли чувал никога?... Природата, казват, там е изумителна — направо ще се шашнеш...

Дроздов рязко се обърна към него:

— Ти!

Килърът изхъмка:

— Картината на великия художник се казва „Не го очаквах“. — И добави: — А мен наистина ме няма, Дрозд. Честна дума, няма ме и това си е.

Турецки се усети излишен. Полковникът кой знае защо обходи в кръг Алексей, май че му се искаше и да го опипа. После попита:

— Санка ли?...

Килърът кимна:

— Аз му се показах през деветдесет и втора, когато заведе семейството си на Канарските острови. Е, води ме, показвай си бандата.

За това, че знаменитият килър също има нерви, Турецки се досети едва когато забеляза на перваза забравените очила. Той ги взе и си ги сложи, докато вървеше по коридора. Очилата, както и очакваше,

се оказаха не съвсем обикновени. Огледалният слой въобще не се усещаше, във всеки случай не даваше никакви бликове и не пречеше нито при нормална светлина, нито в тъмното. Дори напротив, в полумрака очилата сякаш събираха светлината. Затова пък при ярко блясване веднага потъмняваха. Какво ли не са измислили буржоата.

2.

Момчетата, облечени в пъстри камуфлажни униформи, седяха на матраците в просторната спортна зала и разговаряха за нещо, смееха се. Турецки веднага позна някои, които участваха в операцията на шосето, но имаше и нови лица. Момчетата обкръжиха влезлите, като разглеждаха любопитно човека, за когото им беше известно само, че в предстоящата операция му е отредена главната роля.

— Прякор Скунс — каза килърът.

— Нима? — със силен шепот предположи някой. Чу се смях.

— Никой умен не се заяжда със Скункс — каза Дроздов. — Прякорите!

— Окото.

— Ютията.

— Макс.

— Песа.

— Монгол.

— Метлата.

— Сам.

Последният бе здрав албинос с естонската фамилия Там, която естествено роди прякора „Сам“.

Алексей внимателно слушаше. По-нататък той нямаше да ги съборка нито веднъж. Такава беше професията.

— Нека да сложат маските — каза той на Дроздов. — И да походят в тях, да се движат.

Саша едва не попита защо, после забеляза внимателния поглед на Алексей: той запомняше всяка особеност на движенията им, записвайки в паметта си визитна картичка не по-лоша от лицето и прякора. Килърът пристъпи към работа.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТА И ТОГАВА ТОЙ ТРЪГНА САМ...

1.

Определено трябваше да се каже, че все пак Господ бог съществува. Времето се развихри по най-гадния начин. Тъкмо каквото трябваше на диверсанта за пълното щастие. Защото, когато приличните хора кълнат и мърморят („Пропадна неделата!“), диверсанта се радва и се настройва за творчески дела.

Обградиха „Лечебно-оздравителния комплекс“ по всички правила, доколкото това бе възможно със силите на Дроздов.

— Дроздовци вървяха с твърда крачка — изкоментира Алексей, като вдигаше ципа на черния комбинезон (затвори го, подръпна го, запомни го, че са го подръпнали, запомни го, че запомни го). Под комбинезона тялото му бе обгърнато в тефлонова бронирана жилетка от специална куршумоустойчива тъкан на основата на арамидно влакно. Отгоре имаше множество джобове с най-различно предназначение и размер. — Настъпи тъмна и мъглива нощ. Дай ми флумастер, Дрозд!

— Защо?

— Да напиша номера на банковата си сметка на челото на най-важния мъж в цяла Русия, че иначе ще го забравите. Знам ви аз, цициите.

— Защо не поиска милионче? — поинтересува се Дроздов. — От пенсионерите го вземаш.

Килърът ядосано изръмжа:

— От пенсионерите, а? Половината държава профукаха, останалото окрадоха. Скоро няма да стига за специалните вили, къде ти за пенсионерите.

Дроздов мрачно премълча.

— И тогава той тръгна сам — каза килърът. — Сребърният бряг, сега Сребърен бор... не можеш да се разминеш от президенти. Пожали бандата, Вадик. Само ако почна да шумя. Е, засега прощавай.

Турецки така и не разбра къде изчезна той изведнъж. Уж стоеше до него, държейки голямата си, плътно натъпкана раница. А после изведнъж изчезна.

Те се вмъкнаха обратно в колата. Вътре беше тъмно и топло.

По стъклото безшумно се плъзгаха чистачките, като загребваха обичайната за ноември каша от сняг и вода, която гъсто валеше от непрогледните небеса. Върховете на дърветата се очертаваха на фона на заревото от столичните светлини. Гората бучеше и попъшкваше под ударите на вятъра. Ако тук беше навлязъл външен човек, той би могъл да се скита до сутринта, без да забележи признаци на скрит живот.

Вадим тихо псуваше през зъби, сложил ръце на кормилото. Турецки гледаше как на часовника му секундната стрелка едва се влачи и мълчеше. До началото на решителните действия оставаха седемнадесет минути.

2.

В 2,07 през нощта по мокрия път към вратите на „Лечебно-оздравителния комплекс“ с неуверено криволичене се приближи вишнев мерцедес със запалени дълги светлини. След него се показаха две стари волги, водени от малко по-уверени ръце. В колите касетофоните гърмяха с пълна сила. Волгите и мерцедесът спряха пред вратите, като едва не се нанизаха една в друга и всичките заедно — в плътно затворените порти. От колите се изсипа смееща се компания: няколко младежи и момичета, всички облечени, сякаш излизат от ресторант. Едно от момичетата беше с кремава рокля до петите, две други се опитваха да отворят над главата ѝ чадър. Чадърът упорито не искаше да се отвори, уговаряха кремавата дама да се скрие в мерцедеса, но тя не искаше и викаше някакъв Серьожа. По-възрастен мустакат мъж от „кавказка националност“ държеше в едната си ръка бутилка шампанско, а в другата две кристални чаши и явно се канеше да ги напълни направо пред колите. Двама младежи нахлузиха на главите си саката и смеейки се, по несигурна синусоида се устремиха към вратите:

— Вартан Нахапетич... Отваряй!...

И заблъскаха с юмруци по вратите.

— Чичо Вартаан!

Това безобразие внимателно се наблюдаваше от няколко видеокамери и множество очи, инстинктивно обърнати към тази посока. След няколко минути вежливо обясниха на шумната компания, че е станала грешка. Младежите едва не паднаха на земята от смях: спомените обещаваха да бъдат незабравими. Шофьорът на мерцедеса се сконфузи, потупваха го по рамото, без много мислене го нарекоха Сусанин и го утешаваха: Сребърен бор значи е голям и има много вили, ще действаме по метода на науката — чукаме наред. Кавказецът черпеше охраната с шампанско, охраната скромно отказваше, благородната течност се пенеше и течеше на асфалта. Младежите молеха да не им се обиждат, ако пак свърнат не където трябва и се окажат пред същите врати. Едва след двадесет минути успяха да разкарат заблудилата се сватба.

Пак стана тихо.

Никой не забеляза как в самото начало на смешното недоразумение една лека сянка прескочи триметровата ограда от другата страна на комплекса.

3.

Когато нещата стават не на шега, често трябва Човек На Когото Не Му Е Провървяло. В дадения случай този човек сънуваше сладки сънища на дивана в един от холовете на комплекса. Здрав, малко пълничък юнак хъркаше облечен, като се беше сетил да свали само високите кубинки с дълги връзки, и въобще не подозираше за фаталната си липса на късмет.

Докосването от пръсти превърна съня му в дълбок припадък. Когато след известно време много невежливо разтърсиха момъка, той се опита да скочи, но не можа: китките и глезените му бяха вързани с тънък, но много здрав шнур. Един парцал болезнено издуваше челюстите му, като изключваше не само вик, но дори каквото и да е мучене. Командосът седеше на пода, привързан към дебелата тръба на парното в съвсем тъмния килер. Единствената светлина идваше от малко синкаво фенерче. Слабичкият лъч падаше върху неголяма, не повече от длан, но много ясна рисунка на плътна хартия, която някаква невидима ръка държеше пред носа на младежа. Планът на комплекса.

— Къде дяхахте Андрюха? — зловещо дъхна гласът в ухото му. — Показвай!

Пленникът се дръпна, опита да замучи. В синия лъч изникна двуострият край на кама и се заплъзга по рисунката: Тук? Тук?... Не последва разумен отговор и в тъмнината зашумоля разгънат банален полиетиленов плик. Безжалостните ръце го надянаха на главата на момъка и го притегнаха към шията.

— Ти си здрав мъж, дано и сърцето ти да е здраво — каза гласът. — Ние с теб заникъде не бързаме...

Както се изясни след няколко минути, командосът се случи идеен, въобще нямаше намерение да се пречупва при най-малък натиск. Това беше и добре, и не много. Добре, защото видимо той знаеше, но не много — защото щеше да се наложи да губи време с него.

Младежът наистина искаше да запази верността си към своите незаслужаващи това босове, но схватката беше неравна. Когато ти разкопчечат панталоните, после ти разпорят слиповете и усетиш хладното докосване на острието, което като че ли ти дава уж някаква отсрочка, но въпреки това порязва кожата, и то доста делово — тогава светът ти се представя в малко пречупен вид. Краят на ножа отново се премести към рисунката и настъпи момент, когато пленникът трескаво кимна.

— Сигурен ли си? — Ножът показваше доста обширно помещение на мецанина, наречено „стая за релаксация“.

Кимване.

— Съвсем сигурен?

Кимване.

— Да не ме лъжеш?

Ножът се забодде в корема му. Отрицателно движение с мокра от пот глава.

— Той и сега ли е там?

Кимване.

И така нататък, и така нататък. Колко човека го пазят, скоро ли се сменят. Пленникът не усети краткия удар, който го прати в небитието.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ПЪРВА

ДАДЕНО Е: НЯКОЙ ВЛИЗА ПРЕЗ ПРОЗОРЕЦА

1.

По телевизора показваха американски филм, в името на който имаше „юмрук“, „ярост“ и май „закон“. Президентът мрачно гледаше екрана, където тичаха, стреляха, биеха се и натискаха красавици, които нямаха нищо против. Той се опита да съобрази дали това беше късно предаване или местна кабелна телевизия, отразяваща вкусовете на тукашния контингент. Телевизорът работеше доста силно и затова президентът не забеляза как един от шумоизолиращите панели на тавана неочаквано се размърда, отрони няколко люспички засъхнала боя и клюмна на една страна. Президентът не подозираше, че в стаята има външен човек, докато не усети ръката му на рамото си. Край креслото, в което се бе разположил отвлеченият държавен глава, седеше на пръсти привидение, облечено в черен комбинезон. Привидението протягаше към президента извадена от раницата бронирана жилетка.

— Обличай я.

На лицето му, почернено със специална боя, се открояваха само очите — безстрастните, ужасяващи очи на човек, несвикнал с парламентарните аргументи. Пришълецът говореше тихо, за да не го чуе дежурещата зад вратата охрана, и това навеждаше на определени догадки. Президентът все пак го попита:

— Кой сте вие?

— Дроздов ме прати — каза човекът. — Мърдай!

Той издърпа дивана от стената и заповяда на подопечния си да легне на пода. Закопча му бронирания шлем и заповяда:

— Като ти кимна, викай охраната.

Той притича през стаята, като загаси пътем телевизора и се разпласти до стената при вратата. Пазачите лениво разговаряха отвън. Двама. Ако в „стаята за релаксация“ работеха скрити камери, те вече щяха да знаят за произшествието. Той кимна с глава.

Зовът, който се разнесе иззад дивана, прозвуча вдъхновено и силно. Старата като света уловка пак проработи. Вратата се отвори. Влезният умря мигновено и безшумно, без да успее да разбере какво всъщност стана. Неговият партньор вместо веднага да разбуну мравуняка, го извика: „Женя, ти какво?“ Иззад дивана последва съвсем нелюбо импровизация — сподавен стон. Охранителят нахълта вътре. И веднага се присъедини към партньора си.

Килърът огледа дупката в тавана, като мислено сравняваше размерите на тръбите, по които се добра дотук, с телесните габарити и теглото на своя подопечен. Дадено е: някой влиза през прозореца. Да допуснем: ние няма да го пуснем. Да се докаже: как ще го размажем...

2.

Умните хора отдавна бяха забелязали как се преобразява руският президент пред лицето на пряка и явна заплаха. Той и сега усещаше едва ли не момчешки хазарт, докато бързо вървеше из коридорите на комплекса, по които го мъкнеше мълчаливото нинджоподобно привидение. За щастие в коридорите беше пусто. Тази нощ не очакваха нищо особено и комплексът, с изключение на дежурната охрана просто спеше. Оставаше да минат дългия коридор, да се измъкнат през предварително приготвеното прозорче, после да пресекат двора в тънката ивица от тъмна вихрушка, там, където килърът предварително си беше поиграл с външната лампа. А по-нататък истинска дреболия — да прекарат часовия, да прескочат оградата и — в гората. Алексей не изпитваше голяма еуфория по този повод. Някога той беше прескачал и по-жестоки препятствия, но сам. Е, в най-лошия случай с малко момиченце в ръцете. Сега дори този коридор не можеш да прелетиш с двайсет безшумни стъпки. Нито можеш да увиснеш като паяк над вратата, в която някой се кани да влезе от другата страна.

Президентът на огромната държава тежко ситнеше отпред по чорапи. Той се чувстваше стар, неповратлив и уязвим отвсякъде, но кой знае защо не изпитваше страх. Великото чакане свърши, настъпи развързката. Всичко е по-добро от безсилието и неизвестността.

Килърът усети присъствието на враговете миг преди да се появят в далечния край на коридора, там, откъдето дойдоха самите те. Именно усети, защото тримата в камуфлажни униформи се движеха тихо и предпазливо, независимо от скърцащия линолеум. Професионалисти,

дявол да ги вземе. Килърът успя да блъсне подопечния си в някакво помещение, което се оказа тренировъчна зала, и да се вмъкне веднага след него. А виж, вратата не успя да затвори.

И това бе забелязано. Късметът свърши.

Килърът помнеше наизуст плана на комплекса, така че се ориентираше като у дома си. До тренажорната зала имаше просторна баня. До нея — тоалетна с осем кабинки. По-нататък. Някаква кабина, откъдето пускаха музика на момичетата, които се занимаваха с каланетика. „Лечебно-оздравителният комплекс“ беше строен естествено като за свои, но скъпата, качествена апаратура при всички обстоятелства пазят като зеницата на окото си. Точно както е предписал докторът. В залата беше доста по-тъмно, отколкото в коридора. От тази страна на сградата брегът бе по-висок и външната светлина (в случая мрачна оранжева светлина от натриеви лампи) влизаше през няколко мънички прозорчета под тавана. Килърът се устреми към нужния ъгъл, влачейки на буксир след себе си президента, който се спъваше в уредите. Озвучителната кабина се оказа с желязна врата, впрочем заключена — има Господ на небето! — с милия за сърцето на всеки взломаджия катинар.

Килърът внезапно се развърна и хвърли президента на пода, застлан с дебел синтетичен мокет. На първия от шиловските командоси му стигна акълът да вдигне оръжието, което ясно се очерта в рамката на вратата. Когато си имаш работа с професионалисти, не можеш да допускаш такива грешки. Някой тихо се изкашля зад ухото на президента, момъкът в рамката на вратата картинно се хвърли назад и изчезна. В следващия миг тишината бе раздрана от грохота на два автомата „Узи“. Куршумите рикошираха в щангите и металните тежести, оставяйки вдлъбнатини по желязната врата. Автоматните откоси засега минаваха високо над главите им. Тихите ответни пукания съвсем не се чуваха, но автоматите замлъкнаха — единият, а после и другият. Затова пък в коридора някой ужасяващо закрещя. Човекът се търкаляше по пода и тропаше с подметки. Президентът усети, че пот залива очите му. Неговият защитник, на когото страшните викове не правеха видимо впечатление, вече извличаше цялата възможна изгода от паузата: живо се справи с катинара, отвори вратата. Президентът запълзя вътре на ръце и колене, държащата го за яката ръка не му даваше да се надигне. След него се вмъкна и килърът, влачейки

гимнастически дюшек и няколко тежести от щанги. Виковете в коридора се отдалечиха. Чуваше се тичане, някой даваше заповеди с рязък глас. Да се премине между командосите в тази суетня, не можеше и да се мисли. От залата имаше още един изход — през съблекалнята, — но той пак водеше в коридора.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ВТОРА

РАЗЧИСТВАНЕ НА СМЕТКИ В СТИЛ „ДЖОН УЕЙН“

1.

— И сега какво? — прошепна президентът, докато помагаше на килъра да нагласи бронирана дупка от матрака и железните тежести.

— Ти ще седиш, аз ще воювам — отвърна той, невидим в тъмнината. На озвучителната кабина, естествено, въобще не се полагаше прозорец. — Ако се държим добре, може и да дочакаме Дроздов. Дръж респиратора. Можеш ли да го наденеш?

— Да. А аз може ли някак?... — попита с надежда президентът. Много му се искаше да вземе дейно участие в собственото си освобождение. Ролята на чувал с картофи, когото пренася всеки, който не го мързи, беше успяла да му опротивее.

— Тресни по-силно някого, ако ти падне — каза килърът и без предупреждение се изтъркаля навън, като блъсна вратата след себе си. Държавният глава остана в пълна тъмнина. И изведнъж пак се разнесоха изстрели. Чуваше се как куршумите се сплескват в желязото. Удряха по вратата като чукове. Президентът си представи какво става навън. Едните не жаят патроните, за да заставят самотния противник да притисне глава към пода, другите през това време се промъкват в залата.

Президентът се надигна на колене и започна опипом да изучава сложената на дървени рафтове апаратура. Скоро впрочем откри, че беше доста неудобно да прави това на колене, и той се изправи в цял ръст. Искаше му се да включи осветлението, но здравият разум му подсказа да се откаже от тая идея.

Килърът си устрои нелошо укритие от съборения гимнастически кон и тренажора за делтовидните мускули, който стоеше точно край вратата. Разтворената му раница лежеше до него. Алексей пъкна ръка в нея, без да гледа, докато изваждаше нужното.

В детския дом, където го възпитаваха, имаше пазач — чичо Роман. Той беше изкарал половината война в разузнаването на танкова

армия и не може да се каже, че спомените му не повлияха на момчето, което тогава не наричаха Алексей. Веднъж пазачът произнесе думи, които отначало възмутиха момчето, а после го накараха дълбоко да се замисли. „Какво ми пеят като папагали: разузнаването, та разузнаването! — примерно така се изрази чичо Роман. — Кой с кого ще тръгне на разузнаване, и с кого няма... А аз знаеш ли какво ще ти кажа: тук няма нищо геройско. Който се хвърля в атака в окопа, гърди срещу гърди, ето това признавам аз за герой. А ние какво? Нощем, с ножчетата, мъкнем «език» — чист бандитизъм си е това, а не геройство!“

Дроздовците сега навярно щурмуваха оградата и по целия район на комплекса ехтеше стрелба, но в залата гърмеше така, че не би могла да се чуе дори архангелската тръба. Когато в близкия ъгъл се взриви граната и в носа го удари познатият мирис на „черьомухата“, килърът надяна респиратора. Ако се решат да използват нещо по-сериозно, това ще значи само, че при Вадик всичко върви както трябва. Защото ТЕ до последно ще се опитват да получат президента жив. Обаче дори добре подготвените командоси не успяваха да преодолеят вратата и при това да оцелеят. Килърът стреляше бързо. И много точно.

Грамадните тонколони, поставени в различните ъгли на залата, изведнъж пресилено захриптяха, прокашляха се и гръмнаха с оглушителна музика, която заглуши дори стрелбата.

— „На плажа Сен Тропе ти ми разказваше за любовта...“ — заливаше се в английско веселие чуждестранна рокгрупа.

В коридора и съблекалнята за няколко минути объркано притихнаха. После... в залата се включи осветлението, по някакъв начин заобикаляйки или дублирайки ключа на стената. На Алексей светлината не му трябваше и той я угаси. По единствено достъпния му начин.

Зад него, в озвучителната кабина, също от само себе си се включи осветлението. Без да губи напразно време, президентът започна да търси гнездото на микрофона и нещо, което поне малко да напомня за изход към външни комуникации. Главата му работеше удивително ясно. Нали все пак трябва да имат външни високоговорители? За гимнастика на чист въздух...

Президентът погледна бегло към пода на засега невлязлата в действие бронирана дупка и видя прясна кръв по тежестите и на

матрака. Сърцето му подскочи: неговият защитник беше ранен.

Светлината мигна и пак се изключи. Но апаратурата светеше с индикаторите си и тонколоните, всяка в дървена кутия, продължаваха да гърмят.

2.

Турецки прескочи след Дроздов през димящата дупка в оградата, като успя да забележи на земята нечий крак, разтворени така, че му стана ясно — техният притежател едва ли вече ще се вдигне. От външната страна на ниското здание светеха оранжеви лампи. Отнякъде глухо, сякаш изпод земята, се дочуваше интензивна стрелба. И музика. Силна, самозабравено весела танцова музика.

— Спортната зала! — мигновено съобрази Дроздов. — Макс, Ютия!... Обкръжете ги!...

Момчетата скочиха и изчезнаха, а Турецки и полковникът трябваше да залегнат и да се отбраняват със стрелба: от всички обърнати срещу тях прозорци на комплекса летяха куршуми.

В това време някъде наблизо оживяха закачените на стената тонколони. Оживяха, пробиха си път с музика, замълчаха, пак оживяха и тържествено изрекоха:

— Говори полковник Дроздов от войските на спецохраната! Вие сте обкръжени, предайте се! Излизайте един по един с вдигнати ръце и без оръжие! Повтарям: Предайте се! Вие сте обкръжени!

Президентът не умееше да имитира гласове, така че характерната му интонация се познаваше без усилие. Но всеобщият подем от това въобще не заплашваше моралния дух на обкръжените.

— Ама че го дава! — каза истинският Дроздов. Той ловко се претърколи по земята, без да спира да стреля, и се гмурна след Макс и Ютията.

3.

Когато неприятелският огън започна да оредява и накрая съвсем спря, килърът включи лампичката на часовника си. Разчистването на сметки в стил Джон Уейн продължи по-малко от половин час. Той внимателно остави димящия „Кипарис“ на изпотрошените останки от гимнастическия кон и извади от джоба си бинт. Днес на лявата му ръка

не ѝ провървя. Още в самото начало я улучи рикоширал куршум и ето сега на финала в същото място се заби още един куршум, като счупи костта над лакътя му. Добре все пак, че не довякоха гранатомет. Отначало се страхуваха да не улучат задигнатия арестант. А после някак си вече не им беше до това. Е, слава на Аллаха, милостивия и милосърден.

Алексей се претърколи на дясната си страна и натисна с крак железната врата. Оглушителната музика затихна и гласът на президента попита:

— Да излизам ли?

— Стой там! — кресна килърът. — Диджей такъв...

Той заби иглата направо през ръкава, изпразни еднократната спринцовка и веднага се почувства по-добре. Свирепата болка се смени с тъпа, пулсираща тежест. От коридора, опразнен от избягалите командоси, се чу предпазлив шум.

— Кой? — изрева Алексей, вдигайки кипариса.

— Свои, свои! — отвърнаха от коридора. Гласът принадлежеше на Макс.

— Застани на вратата! — заповяда килърът. В мъгливо оранжевия правоъгълник изникна силует с бушмен в ръцете и в шлем с вдигнат предпазител. Наистина Макс. — Влез — разреши Алексей.

Той излезе иззад барикадата си и хвърли на пода респиратора. Няколко прозорчета бяха счупени от куршумите и течението вече беше изтеглило отровната мъгла.

— Къде е Дрозда? — попита той Макс.

— Идва насам. А той къде е?

— Там — извъртя глава Алексей и Макс мина покрай него към кабината. Отзад, откъм вратата, леко го осветяваше и затова килърът успя да забележи внезапното движение и разбра какво означава то. Дясната му ръка вдигна към бедрото неуспелия да изстине кипарис, палецът натисна спусъка. Така че изстрелите се разнесоха почти едновременно.

Макс се срути някъде в тренажора, шлемът му се търкулна с глух удар: главата, към която беше притегнат, просто изчезна. Няколко куршума от упор отхвърлиха наемния убиец към стената, обшит с дървена ламперия. Той се свлече на пода, като подгъна неестествено десния крак под себе си и остана така.

Той не изгуби съзнание, просто сякаш се отдели от собственото си тяло и известно време плува в пустотата, недосегаем за грижите на тоя свят. После тялото опита да се помръдне, сгърчи се от болка и разбра, че в прастария спор на куршума и бронята, последната дума все пак е на куршумите.

— Санка — изговори той. — Защо, Санка.

От устата към брадичката му потече кръв. Отвън се приближаваше тропотът на тичащи крака, чуваха се гласовете на Турецки и Дроздов.

4.

В тренажорната зала цареше мъртва тишина. Осветявайки си пътя със силни фенерчета, дроздовците начело със своя командир пъргаво заеха стратегически позиции и отвориха желязната врата на озвучителната кабина. Президентът стоеше вътре, вдигнал над главата си тежкия усилвател, и беше готов в случай на нужда да тресне по руски с него всеки влязъл.

5.

Турецки огледа съблекалнята и банята, но не намери нищо, освен трупове в камуфлажна униформа.

— Алексей!... — повика той предпазливо. Не последва отговор.

Автомобилната колона вече отнасяше руския президент по Хорошевското шосе. Върналият се Дроздов стоеше над тялото на Макс, когото най-после бяха измъкнали от тренажора и го бяха сложили на пода, като прикриха останките от главата му с нечия сгъната куртка. Полковникът гледаше проснатото тяло и мислеше, че така стреляше някога само един човек. И почеркът му беше разпознаваем като автограф. Но защо?... Внезапна догадка порази Дроздов. Той вдигна бушмена на Макс, който лежеше до гърдите на покойния, и извади пълнителя.

— Господи! — изтръгна се от него.

Куршумите. Куршуми с особени крайници, които пробиваха тефлона. За втори път предаваха Алексей Снегирьов.

На килима до противоположната стена, с лице към която Макс бе стоял в последните мигове от живота си, тъмнееше голямо петно. От

петното встрани се проточваше отчетлива диря. Дроздов се обърна към Турецки и те се разбраха без думи...

Следата свършваше до разбития прозорец.

— Скункс! — отчаяно завика Вадим. — Альошка!...

В прозореца, бясно въртейки се, плющеше мокър сняг и огромните борове шумяха, разклащани от бурните пориви на вятъра.

6.

В това време наемният убиец куцукаше по пътя на километър и половина от тях. Отначало той се измъкваше с всичката мислима в неговото положение бързина, сега просто вървеше — вече зле съобразявайки къде и главното защо. Пред него се гънеха черни вълни и величествено се движеше ледена планина, неописуемо страшна и също така неописуемо привлекателна. Краката му се преплитаха. Килърът започна да се свлича на колене и разбра това едва когато ранената му ръка влезе до дланта в снежната киша. Градското зарево осветяваше ниските облаци, тук беше доста по-светло, отколкото в долния етаж на комплекса и той много добре виждаше айсберга. На един от кристалните върхове удобно се бе настанил Санка и внимателно го гледаше през мощна оптика. Но в зелената дълбина гореше огънче и Алексей се опитваше да пълзи към него, докато не заби лице в топящия се сняг. Скоро болката ще го отпусне, разбра той.

Смътно дочу как нещо голямо мина покрай него по пътя, като се появи от тая страна, където светеше Москва. Обидено скимтене на спирачки, несвикнали с такова отнасяне. Сивото БМВ обръщаше на тесния път.

Нима...

Сънува ли Алексей, или бълнува...

„Бетонният под на килията вледеняваше обезобразеното тяло, застинало в неудобна, безпомощна поза. Тежката врата се отвори с характерното скърцане и влезе Санка. Познатите ръце обърнаха килъра с лицето нагоре.“

— Жив ли си? — за стотен път го попита Санка. — Дръж се, Скунсик. Чуваш ли ме? Дръж се!

Двамата с някакъв непознат як момък вдигнаха Алексей от асфалта и започнаха да го вмъкват на задната седалка на БМВ-то. Кръвта и размразената кал цапаха благородните кожени седалки.

— Не можеш ги изчисти после... — едва изговори Алексей.

Здравенякът седна зад волана, колата пъргаво потегли. Санка раздираше изрешетената бронежилетка от бившия си партньор и говореше, говореше безспир. Според думите му излизаше, че ако Алексей окончателно изпадне в маразъм и пукне в ръцете му, последиците ще бъдат ужасни. И при това изцяло ще лежат на съвестта му. Защото той, Санка, в такъв случай не гарантира за себе си.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ТРЕТА

ВСЕКИ ИЗПЪЛНЯВА ДЪЛГА СИ

1.

Григорий Иванович Грязнов изпрати референта, когото в себе си наричаше „моят незаспиващ страж“, с обяснението, че се: кани да си ляга. Обаче не легна, а светна настолната лампа и реши да се запознае с проекта за речта, която утре трябваше да произнесе на срещата с представителите на Комитета по правата на човека. Той предчувстваше, че тази среща ще свърши неприятно, и искаше да си прочете няколко пъти предварително текста. От собствения си опит се бе убедил, че няма нищо по-лошо от това да сричаш пред очите на хората текст, който изобщо не си виждал. Току-виж си изгърсил нещо.

Внезапно иззвъня телефонът на екстрената президентска връзка.

Това бе учудващо. Никога не му бяха звънили в такъв късен час. Нито веднъж. Изглежда, че наистина бе нещо спешно...

Григорий Иванович стана, приближи се до бюрото и вдигна слушалката:

— Слушам ви.

— Григорий Иванович, обажда се Женя Точилин — разнесе се познат глас в слушалката.

„Племенникът на Фаина“ — спокойно помисли Грязнов-старши и изведнъж осъзна, че Женя го нарече „Григорий Иванович“! Нима започва... Сърцето го прободеше, душата му пропадна някъде в петите. Такова нещо запасният майор никога не бе забелязвал у себе си.

— Григорий Иванович, намериха президента — съвсем спокойно, както се стори на Грязнов, продължи Точилин.

— И сега какво? — попита той.

— Обадете се на Корсиков в президентската охрана, нека бързо да ви подготвят кола. Постарайте се да не се срещате с никого от хората на Шилов. В края на краищата има не само спецохрана, но и президентска охрана.

— И къде? — попита чичото.

— В МУР, и по-бързо.

Григорий Иванович искаше да попита още нещо, но Женя Точилин вече бе затворил.

2.

„Верният страж“ на лъжепрезидента Валерий Олегович Рибников, поставен при него от самия Шилов, не съобрази веднага какво става. По-точно, съобрази почти веднага след като окончателно се събуди. А за това потрябва време, защото след като беше сигурен, че майорът от запаса мирно спи в съседната стая, той също полегна и заспа доста здраво. Даже му се присънваха някакви странни сънища, че е попаднал със секретна задача в Грузия, където кой знае защо от време на време звънеше телефонът. Всъщност дериватът на телефона от президентския кабинет наистина звънеше, но за първи път в живота си Рибников проспa важния звънец. Умората си каза думата: шега ли е да си ден след ден навсякъде с този дръвник! Никакъв личен живот!

Затова, когато Валерий Олегович окончателно отхвърли от себе си остатъците от съня, беше вече късно. Григорий Иванович, който така и не се бе съблякъл, беше готов за излизане. Корсиков също прояви оперативност и след пет минути „президентът“ излезе от кабинета и тръгна по кремълските коридори към изхода. Добре, че сега знаеше пътя и без странични подсказвания.

Рибников го догони, когато той вече седаше в подготвената от Корсиков кола.

— Андрей Степанович! — извика той.

— Какво искаш? — попита чичото, който си беше отзивчив човек.

— Къде отивате? Аз съм длъжен да бъда с вас.

В последния момент Рибников скочи в една от съпровождащите коли и кортежът потегли. Нощем, когато улиците на Москва са пусти, МУР е на една ръка разстояние и заради бързането бе решено да не спират както обикновено движението. И така стигнаха без всякакви произшествия.

Кремълската кола се приближи към вратите на просторния муровски двор. Григорий Иванович, съпроводен от двама човека на Корсиков, излезе от колата и стъпи в оскъдно осветения двор на

импозантното здание, където се помещаваше Московската криминална милиция.

В този момент вратата в срещуположния край на двора се отвори и оттам излезе човек. На мъждивото нощно осветление той изглеждаше точно копие на Григорий Иванович, по-точно: майор Грязнов бе точно копие на този човек. Двамата бяха облечени в еднакви светлосиви костюми, бели ризи и вратовръзки на райета.

Сърцето на Григорий Иванович се разтупа. Това, за което отдавна мечтаеше, се сбъдна. Все пак успя да види президента.

— Андрей Степанович, почакайте — разнесе се отзад гласът на Точилин. — Нека първо той да влезе.

Но президентът само махна с ръка. Насочи се право към Григорий Иванович и като го тупна по рамото, каза:

— Ама и ти, братко, такава каша забърка. Как ще сърбам сега всичко това? Да не мислиш, че не съм следил всяка твоя стъпка. През цялото време бях в течение.

— Андрей Степанович, ама те нали бяха лепнали за мен...

Той не успя да завърши, защото някъде откъм оградата тресна изстрел, после втори и трети.

Двамата руски президенти започнаха бавно да се свличат върху тъмния асфалт на двора.

Последният куршум Валерий Осипович Рибников пусна в челото си.

А към падналите от всички страни вече тичаха хора.

— Казвах му, нека този да мине! — косеше се Точилин.

Застинали и вцепенени, всички гледаха двамата лежащи на асфалта мъже. На единия куршумът бе разбил челюстта и цялото му лице бе обезобразено. Другият също не показваше признаци на живот.

— Чичо Гриша! — Слава Грязнов се наведе над едно от прострелените тела.

В това време президентът простена. Той, както после установиха лекарите, бе само ранен, при това без да е засегнат никой от важните органи. Всички се засуетиха, заблъскаха се около президента и с цялата възможна предпазливост го пренесоха в колата. С него замина и Женья Точилин. Не минаха и няколко минути, а в двора на МУР вече нямаше нито един от кремълските хора.

И само около простряното на земята мъртво тяло с обезобразено лице, облечено в „президентски“ костюм, тихо плачеше Слава Грязнов.

— Хайде, Слава, не можеш да го върнеш — приближи се до него Романова.

Грязнов не отговори.

Шура издаде някакъв странен звук, приличащ на изхлипване, а после се прокашля и каза:

— Но ние все пак изпълнихме своя дълг.

ЕПИЛОГ

Турецки седеше на дивана и тъпо гледаше в екрана. Телевизорът му пречеше да се съсредоточи, а и нямаше кой знае върху какво да се съсредоточава. Всичко свърши. Ирина се примъкна до него, като подгъна крака под себе си и уютно облегна глава на рамото му.

Предаването беше от Италия, от някакво курортно градче, името на което Турецки забрави веднага след като го чу. Днес там се откриваше фестивал на естрадната песен и шоуто се водеше от прочутите съпрузи Тарантино — Клаудия и Джовани. Залата заръкопляска и доброжелателно засвири с уста, когато те представиха на публиката младата дебютантка. Своята дъщеря Джулиета.

„Ами ето — унило помисли Турецки, — и при тях е като навсякъде. Мама и татко пеят, значи и дъщерята също.“

Той гледаше екрана без никакъв интерес. Момичето беше на около тринадесет-четиринадесет години. То уверено държеше голямата китара и обещавахе да се превърне в красавица, далеч похубава от някакви си гъркинчета. Турецки въпреки че чел някъде, че около петнадесетгодишна възраст южната красота започва да прецъфтява.

— Искам да изпея нещо — решително каза Джулиета — за... един човек.

За кого именно, тя не пожела да уточни. Извърна се от камерата, сведе невероятните си мигли и запя.

*Аз помня онази гора, сива и тъмна.
И своя отчаян страх.
А ти помниш прицелен поглед
през мерника, сякаш ни пали свеци
И моят свят се крепеше
на твоите плещи.
Аз помня детските сълзи,*

*дланта ти топла и шепот:
„Приятел съм, не плачи...“
А ти помниш
как пицяха куршуми
зад нас двамата.
„Всичко е наред, дете,
да идем при мама...“
Изчезна ти без следа в нощта бездънна.
Ще помня докрай света.
А ти помниш ли, как ми каза:
„Не, аз снимка нямам...“
Рисувам твоя портрет.
И пак сме двама.*

Жалко, че нито Ира, нито Турецки разбираха италиански. Затова пък гласът на момичето беше наистина забележителен.

Телефонът зазвъня почти веднага след като песента свърши.

— Борисич?... — каза в слушалката далечен глас на много отслабнал човек. — Как я караш?

— Жив си! — ахна Саша.

— Отчасти — измърмори килърът. Изглежда, му бе болно да се смее.

— Алексей! — Турецки стисна слушалката и закрещя така, че Ира изплашено замахна с ръце към него: вече бяха сложили дъщеричката да спи. — Алексей! Вадим още преживява за теб. Той не е изпращал Макс, а...

— Знам — прошепна слушалката. — Поздрави го. И съпругата си също.

— Къде си?

— В едно местенце...

На Турецки до смърт му се искаше да говорят още, но в слушалката се разнесоха късите сигнали „свободно“.

— Слушай, това все пак е поразително — началото на декември, представяш ли си какво е сега в Москва! А тук грее слънце.

Татяна протегна красивото си тяло, което изглеждаше още по-прекрасно от бронзовия тен. Ако бе застинала на място, навярно можеше да мине за прекрасна статуя, но не, тя бе жива и поради това още по-съблазнителна.

Тя се надигна и като притича леко по невероятно чистия бял пясък, грациозно се гмурна във водите на океана. Водата имаше удивителен син цвят и бе толкова прозрачна, че дълбочината ѝ изглеждаше бездънна. Разбира се, Татяна още от детството си бе свикнала с Черно море. Всяка година родителите ѝ я водеха в Анапа, във Витязево или Лазаревско. Но нашето Черно море не можеше да стъпи и на пръста на този сий простор, както и въобще целият ѝ предишен живот в сравнение с този, който сега започваше.

— Колко е хубаво! — възкликна тя, когато излезе на брега и се настани под голямата раирана тента на уютното кафене, където на изящната масичка я чакаше Константин Андреевич. Това беше вече зрял, но много стегнат и младеещ мъж. Не можеше да му дадеш малко повече от четиридесет и съвсем никак — истинските му петдесет и две години.

— Просто рай! — усмихна се Татяна.

— Разбира се, Бермудските острови имат най-хубавия климат в света. Мек и здравословен. Сега ние с теб се намираме на върха на древен угаснал вулкан, който после обраснал с коралови колонии, които образували острова. Затова и пясъкът тук е такъв бял — коралов. Между впрочем Хамилтон е единственото пристанище на Саргасово море. Море, което няма брегове...

— Господи, откъде знаеш всичко това?!

— Баща ми беше географ. Така че се научих да чета по картите.

Той поръча кафе и малко сухо мартини.

От океана долетя лек бриз и докато гледаше в дълбоката безбрежна далечина, обрамчена като скъп аквамарин от сребърната белота на пясъка и ярката изумрудена зеленина, Татяна си помисли, че най-после постигна онова, което искаше.

Тя стана богата, свободна, а и Костя всъщност ѝ харесваше доста повече от Леонид.

Те поседяха още малко. Слънцето започна да слиза към залеза. Дватамата се надигнаха и тръгнаха по улиците на градчето, обляно в

слънчеви лъчи, в които вече се бе появил червеникавият вечерен оттенък.

— Казиното — каза Татяна, като посочи една врата, откъдето долиташе призивна весела музика.

— Не — отговори сериозно Константин Андреевич. — Не играя на карти, а и не само на карти — на нищо. Отиграх си своето. Много отдавна.

По лицето му се появи някакво отсъстващо, сурово изражение и той веднага взе да изглежда по-стар.

— Защо си такъв мрачен. Като не искаш, да си вървим — предложи Татяна.

На лицето на спътника ѝ още известно време се запази мрачното, съсредоточено изражение, но внезапно той сякаш го отърси от себе си. Усмихна се игриво, откъсна една малка чайна роза и като се поклони, галантно я поднесе на Татяна.

Когато се върнаха в луксозното бунгало, Татяна влезе да си вземе душ — океанската вода беше много по-солена от черноморската и ако не я отмиеш, тялото след къпане се покриваше с бяла коричка сол.

Константин Андреевич пусна телевизора. Даваха новините на Си Ен Ен.

Татяна влезе, загърната в голяма бяла хавлия.

— Какво ново по света?

— Нищо особено, всичко е както винаги. Тъкмо показват Будапеща. Поприказваха и се разотидоха: вече обядват. Преди известно време се стягах за там.

— А за какво говореха? — поинтересува се Татяна.

— Сега ще ти превода. „В кулоарите президентът Валенса заяви на руския президент, че сега никой не може да диктува на Полша външната ѝ политика.“ Ха-ха-ха! Ох, остана без вечеря нещастникът!

— Какво, какво?

— Виждаш ли, показаха празната маса в едър план. Нашият не поиска да седи до Валенса и пренебрегна обяда по случай закриването на сесията на Европейския съюз... Така, какво по-нататък... „Вероятно тази стъпка трябва да се оцени като отговор на настойчивото желание на Полша да стане член на НАТО и първи акт на новата по-твърда външна политика на Русия, декларирана във войнствената реч на господин Яблоков на срещата. Политическите наблюдатели

единодушно отбелязват, че изявлението на руския държавен глава в Будапеща е една от най-твърдите международни прояви на Москва след падането на комунизма.“

— Нашият нещо много сурово го дава...

— Че той какво общо има — сви рамене Константин Андреевич.

— Всичко зависи от този, който му подсказва... Докато има кой да подсказва — всичко е наред, а пет минути като го оставиш без надзор — и те ти, моля, почва самодейността. А после „станала грешка“!

— Къде ще отидем тази вечер? — попита Татяна, докато мереше дълбоко изрязаната лятна рокля от тъмна коприна. Простичка на вид, тя въпреки това беше от Карден и струваше около три хиляди долара, което като се отчете състоянието на Костя, беше всъщност дреболия.

— Може да идем при ония американци? Изглеждат прилични хора.

— Ама аз на английски две думи не мога да обеля.

— Трябва да се учиш, Таня. Или искаш цял живот само с нашите банки да общуваш. Значи щом няма други варианти, при Аркаша Сотников. Други руснаци тук няма.

— Ой... — Татяна намръщи нос, — той, като се напие, направо става непоносим. Уж интелигентен човек... а изведнъж такива ги ръси...

— Животът му не е бил лек — уклончиво отговори Константин Андреевич.

— И въпреки това не ми харесва.

Константин Андреевич искаше да изключи телевизора, но точно тогава показаха Москва.

— Както вече съобщихме, миналата седмица тайнствено изчезна един от ръководителите на руската финансова система. След внезапната гибел на началника на войските на спецохраната Георгий Шилов, това вече е второто извънредно произшествие в руското ръководство. Официално е обявено, че Шилов се е самоубил.

— Ама че нелепица! — възкликна Константин Андреевич. — Та Жора се държеше със зъби и нокти за живота. Това някой го е изработил доста чисто...

— Ти познаваше ли този Шилов? — попита Татяна.

— Донякъде — потвърди Константин Андреевич, — едно време с него бяхме съседи.

Водещият по Си Ен Ен в това време продължи:

— Успяхме да научим от авторитетни източници, че изчезването на господин Корсунски не е било изненада за всички: той е бил арестуван по обвинение в подготовка на държавен преврат. Но официално потвърждение за ареста му още не се е появило и както твърди нашият източник, едва ли скоро ще се появи. Нашите кореспонденти успяха да научат, че преди повече от седмица, около 26 ноември, по обяд той е бил изведен за следствен експеримент от знаменития затвор „Матроска тишина“ северно от Москва. По маршрута приблизително на четиридесетия километър от Ярославското шосе е станала сериозна престрелка. Общият брой на загиналите е над десет души. Според слуховете трупът на господин Корсунски е бил разпознат. Независимо че от инцидента на Ярославското шосе изминаха почти десет денонощия, официалните представители не коментират това събитие. Пресата почти не отреагира на престрелката, само „Московски комсомолец“ под сурдинка съобщи за мафиотско разчистване на сметки между Митишчинската и Балашихинската групировка с много жертви.

Когато Константин Андреевич преведе на Татяна какво говореха по телевизията, тя само звънко се разсмя:

— И какво още има?

— Вече говорят за Чечня: „Пресцентърът на Министерството на отбраната на Русия опровергава факта за концентрация на войски по границата с Чечня: Пътуването на Галкин из Северен Кавказ е наречено планова проверка на бойната и политическа подготовка на войските.“ Да... — Константин Андреевич поклати глава. — А как се хвалеше? „С една рота десантници за два дни!“ Дърдорко е този Нил, усещам, че здраво ще затъне там!

— В Грозни смятат, че войната ще започне на 10 декември. Според Дешериев военните ще се споразумеят помежду си по-лесно, отколкото политиките, затова той ще предприеме днес последен опит да избегне военните действия и отива на среща с генералите Галкин и Еркин в...

— Добре, Костя, спри го — махна с ръка Татяна. — Какво искаш от тези чеченци, те само продават цветя и търчат с ножове.

— Съвсем не, Танечка — усмихна се Константин Андреевич. — С цветя и дини търгуват азербайджанците. А с ножове търчат

глупаците. Дешериев не е простак. Щом при съветската власт някакъв кореец или чеченец се е изхитрил да стане генерал, значи е мозък: каквото намисли, ще го направи. — Константин Андреевич стана, натисна копчето на дистанционното и половин минута замислено гледа в тъмния екран.

— Какво има? — попита Татяна, като го прегърна отзад. — За какво се замисли?

— Така, мои работи... — Той се обърна към нея. — А ти изглеждаш прекрасно. Да вървим.

Те излязоха от хотела и седнаха в разкошен открит линкълн.

Нито Константин Андреевич Корсунски, нито Татяна, нито дори Аркадий Сотников забелязаха, че на острова се появи човек, когото до вчера го нямаше тук. Слабоват мъж в изтъркани джинси, с побеляла късо подстригана на таралеж коса над младото лице, бавно вървеше по белия коралов пясък на ръба на прибоя.

Турецки рядко намираше време да погледа телевизия. Но започналата в навечерието на Нова година чеченска война го накара по-често от обичайното да гледа телевизионния екран. Нова година мина под знака на войната и когато няколко минути преди полунощ на екрана се появи президентът, който поздравяваше руснаците с Новата, 1995 година, Ирина възкликна:

— Там щурмуват Грозни, а Брежнев се прави, че всичко е нормално!

— Ира, спомни си коя година е! А ти все — Брежнев!

— Нещо взех да го бъркам в последно време — подсмихна се Ирина.

Турецки се вгледа в екрана — в очите на президента проблесна нещо много познато. Турецки замръзна на мястото си.

Издание:

Автор: Фридрих Незнански

Заглавие: Грешката на президента

Преводач: Марин Гинев

Език, от който е преведено: Руски

Издател: „Атика“, ЕТ „Ангел Ангелов“

Град на издателя: София

Година на издаване: 1998

Тип: Роман

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/3455>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.